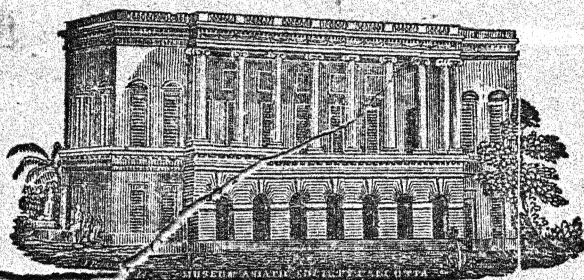

BIBLIOTHECA INDICA ;
A
COLLECTION OF ORIENTAL WORKS

PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.
NEW SERIES, No. 693.

AVADĀNA KALPALATĀ

WITH ITS TIBETAN VERSION
NOW FIRST EDITED

BY

SARAT CHANDRA DAS, C. I. E.,

ASSOCIATE MEMBER, AS. SOC., BENG.

AND

PANDIT HARI MOHAN VIDYĀBHUṢHANA,

LIBRARIAN, AS. SOC., BENG.

VOL. I, FASC. I.

CALCUTTA :

PRINTED BY G. H. ROUSE, AT THE BAPTIST MISSION PRESS,

AND PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY, 57, PARK STREET.

1888.

LIST OF BOOKS FOR SALE

AT THE LIBRARY OF THE

ASIATIC SOCIETY OF BENGAL,

No. 57, PARK STREET, CALCUTTA.

AND OBTAINABLE FROM

THE SOCIETY'S LONDON AGENTS, MESSRS. TRÜBNER & CO.

57 AND 59, LUDGATE HILL, LONDON, E. C.

BIBLIOTHECA INDICA.

Sanskrit Series.

Advaita Brahma Siddhi, (Sans.) Fasc. I	Rs. 0	6
Agni Purāṇa, (Sans.) Fasc. I—XIV @ /6/ each	5	4
Aitareya Aranyaka of the Rīg Veda, (Sans.) Fasc. I—V @ /6/ each	1	14
Āṇu Bhāṣyam, (Sans.) Fasc. I	0	6
Aphorisms of Sāṅdilya, (English) Fasc. I	0	6
Aphorisms of the Vedānta, (Sans.) Fasc. III, V—XIII @ /6/ each	3	12
Aṣṭasāhasrikā Prajñāpāramitā, (Sans.) Fasc. I—VI @ /6/ each	2	4
Asvavaidyaka, (Sans.) Fasc. I—V @ /6/ each	1	14
Asvalayana Gṛihya Sūtra, Fasc. II—IV @ /6/ each	1	2
Atharvāna Upanishad, (Sanskrit) Fasc. I—V @ /6/ each	1	14
Avadāna Kālpalātā (Sans. and Tibetan) Vol. I, Fasc. I	1	0
Brahma Sūtra, (English) Fasc. I	0	12
Bhāmātī, (Sans.) Fasc. I—VIII @ /6/ each	3	5
Bṛihad Aranyaka Upanishad, (Sans.) Fasc. VI, VII & IX @ /6/ each	1	2
Ditto (English) Fasc. II—III @ /6/ each	0	12
Bṛihaddharma Purāṇam, Fasc. I	0	6
Bṛihat Saṃhitā, (Sans.) Fasc. II—III, V—VII @ /6/ each	1	14
Chaitanya-Chandrodaya Nāṭaka, (Sans.) Fasc. II—III @ /6/ each	0	12
Chaturvarga Chintāmaṇi, (Sans.) Vols. I, Fasc. 1—11; II, 1—25; III, 1—19, @ /6/ each Fasc.	20	10
Chhāndogya Upanishad, (English) Fasc. II	0	6
Dasarupa, Fasc. II and III @ /6/	0	12
Gopatha Brāhmaṇa, (Sans.) Fasc. I and II @ /6/ each	0	12
Gobhiliya Gṛihya Sūtra, (Sans.) Fasc. I—XII @ /6/ each	4	8
Hindu Astronomy, (English) Fasc. I—III @ /6/ each	1	2
Kāla Mādhava, (Sans.) Fasc. I—IV @ /6/	1	8
Kātantra, (Sans.) Fasc. I—VI @ /12/ each	4	8
Kāthā Sarit Sāgara, (English) Fasc. I—XIV @ /12/ each	10	8
Kaushitaki Brahmanapanishads, Fasc. II	0	6
Kūrma Purāṇa, (Sans.) Fasc. I—VII @ /6/ each	2	10
Lalitā-Vistara (Sans.) Fasc. II—VI @ /6/	1	14
Lalitā-Vistara, (English) Fasc. I—III @ /12/ each	2	4
Madana Pārijāta, (Sans.) Fasc. I—III @ /6/ each	1	2
Manutikā Saṅgraha, (Sans.) Fasc. I—II @ /6/ each	0	12
Mīmāṃsā Darśana, (Sans.) Fasc. II—XIX @ /6/ each	6	12
Mārkaṇḍeya Purāṇa, (Sans.) Fasc. IV—VII @ /6/ each	1	8
Nayavārtikum, (Sans.) Fasc. I	0	6
Nṛsiṅha Tāpani, (Sans.) Fasc. I—III @ /6/ each	1	2
Nirukta, (Sans.) Vol. I, Fasc. I—VI; Vol. II, Fasc. I—VI; Vol. III, Fasc. I—VI; Vol. IV, Fasc. I—V @ /6/ each Fasc.	8	10
Nārada Smṛiti, (Sans.) Fasc. I—III @ /6/	1	2
Nyāya Darśana, (Sans.) Fasc. III	0	6
Nīṭisāra, or The Elements of Polity, By Kāmandaki, (Sans.) Fasc. II—V @ /6/ each	1	8
Nyāya Kusumanjali Prakaraṇam (Sans.) Vol. I, Fasc. I	0	6
Nārada Pancharatna, (Sans.) Fasc. IV	0	6
Parīśiṣṭaparvan (Sans.) Fasc. I—IV @ /6/ each	1	8

(Continued on third page of Cover.)

महाकविश्वेमेन्द्रविरचिता बोधिसत्त्वावदानकल्पलता ।

AVADĀNA KALPALATĀ

A COLLECTION OF LEGENDARY STORIES ABOUT THE BODHISATTVAS

BY

KSHEMENDRA

WITH ITS TIBETAN VERSION CALLED

རྟོགས་ བརྗེད་ དཔག་ བསམ་ འཁྲི་ སྤྱི་

Rtogs brjod dpag bsam hkhri Siñ

BY

SONTON LOCHĀVA AND PAṆḌITA LAKSHMIKARA.

NOW FIRST EDITED FROM A XYLOGRAPH
OF LHASA AND SANSKRIT MANUSCRIPTS OF NEPAL

BY

SARAT CHANDRA DAS, C. I. E.,

ASSOCIATE MEMBER, AS. SOC., BENG.

AND

PAṆḌIT HARI MOHAN VIDYĀBHUṢHAṆA,

LIBRARIAN, AS. SOC., BENG.

VOL. I.

PUBLISHED FOR THE BIBLIOTHECA INDICA.

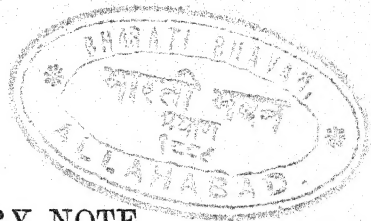

CALCUTTA :

PRINTED BY W. CAREY, AT THE BAPTIST MISSION PRESS.

1888.

PREFATORY NOTE.

IN presenting this great work of Kshemendra to the learned public, I feel it my pleasant duty to lay, in the manner of a Tibetan traveller, a stone on the tomb of that Hungarian scholar who first unearthed the literary treasures of Tibet. While travelling in the footsteps of Alex. Csoma de Körös in the domain of letters, I should be guilty of a grave sacrilege, if I failed to pay due tribute to his revered memory. For his writings first inspired me with the desire of studying the literature of Tibet, one of the results of which has been the recovery, from Lhasa, of the Avadāna Kalpalatā, the lost gem of India. This work was presented to the celebrated Saskya Paṇḍita Kun-dgaḥ rgyal mtshan by S'ākya S'rī Paṇḍita of Kāśmīr who visited Tibet in 1202 A. D., and translated into Tibetan, seventy years later by S'oñ ton Lochāva under the auspices of Phags-pa, the spiritual guide of the Emperor Qúblai Qáán. The Tibetan version which is a masterpiece of Tibetan poetry, being executed with utmost literal accuracy under the guidance of Paṇḍita Lakshmīkara, will illustrate the relation which the classical Tibetan bears to Sanskrit.

About fifty years ago Csoma wrote in the preface of his grammar :—"Insulated among inaccessible mountains, the convents of Tibet have remained unregarded and almost unvisited by the scholar and the traveller; nor was it until within these few years conjectured that in the undisturbed shelter of this region, in a climate, proof against the decay and the destructive influences of tropical plains, were to be found, in complete preservation, the volumes of the Buddhist faith, in their original Sanskrit, as well as in faithful translations, which might be sought in vain on the Continent of India."

This passage and some others of its kind, which I met with in his works, created in my mind an earnest desire to travel into the country of Himavat, for the purpose of mastering its language and examining its literary stores.

In the beginning of 1882, while residing at the Gyañkhar castle near Gyañ-tse, as the guest of Kusho tsherin Norgay, a

dignitary of some rank, I first traced the existence of the Sanskrit text of the *Avadāna Kalpalatā* in Tibet. Kusho Norgay kindly gave me a MS. copy of the popular version in prose of that work, prepared from the classical text which was embodied in the 93rd Vol. (ཨ་ལ) of the *Bstan hgyur* under the orders of king Mi Wañg in the year 1730 A. D. The learned introduction, which Goñ sañhapa (the 1st sovereign Dalai Lama) had published with the classical text and which I found in this prose version, furnished me with the history of this great poetical work, and also with the accounts of its translation into Tibetan, its revision at different times by some of the eminent scholars of Tibet, and its criticism by the devout Lamas.

During my residence at Lhasa in the middle of 1882, I cultivated the friendship of the *Parpon*, superintendent of the grand Lama's printing establishment at Potala. He agreed to furnish me with a list of the works that were for sale in his press. When I told him that, being a native of India, I valued Sanskrit works above all other works of Tibet, he brought to me a clean block-print copy of the *Bodhisattvāvadāna Kalpalatā*, consisting of 620 leaves, with a transliteration of the Sanskrit text (in Tibetan characters), and with a Tibetan translation printed in juxtaposition. He also told me that the wooden blocks from which the book was printed were locked up in the grand Lama's palace under the seal of the Regent, in consequence of which they were not accessible to the public. I read with impatience the last page of the book which contained the pictures of Dāyan Qáán, the then ruler of Tibet and his chancellor *Hphrin las rgya mtsho*. The substance of its contents are as follows:—"With a view to enable the intelligent and the studious to write notes on the original printed texts, the preparation of this work was commenced under the direction of *Phyag mdsod hphrin las rgya mtsho* (ཕྱག་མཛོད་འཕྱིན་ལག་ཐུ་མཚོ་), on Thursday the 15th of the 5th lunar month (June) in the year called *Krodhana* (of the Indian cycle of sixty years, corresponding with the year *male tree-dragon* of the Tibetans, *i. e.*, 1662 A. D.) The printing was completed on the 15th of the month of *Ās'vin* (October) in the year called *female tree-dragon* (corresponding with A. D. 1663)."

It is clear from his introduction that Goñ sañhapa had collected a number of MSS. from which the xylograph was prepared. The

principal among them were the following :

- 1, Shwalu block-print.
- 2, Tsoñ-khapa's own copy.
- 3, The Dansa-thil MSS. which belonged to king Tai Situ Chañ chhub Gyal-tshan.
- 4, Rinchen Puñpa MSS.

Of these four copies the first was a block-print, executed by the great Shwalu Locháva Chhoskyoñ bssañ-po, with the two texts in juxta-position, which formed the basis of the grand Lama's edition. To give an idea of the contents of the Dalai Lama's introduction to this work, the text of which is published *in extenso*, I extract the following :

Among the works on the Játakas of Buddha Śákya Simha, as mentioned in the Súra and Ágama the following have been translated into Tibetan :—(1.) The work called skyes-rab so bshi-pa, composed by the Indian philosopher Pañdita Víra (also called Achárya Dharmakírti). (2.) The work called skyes-rab so-lña-pa written by A'chárya Simhapada. (3.) The drama called Loká-nanda by the sage Chandra Gomin. (4.) The drama called Nágá-nanda by S'ríharshadeva. (5.) And lastly the Avadána Kalpalatá by Kshemendra and his son Somendra. Of these Játakas, the Avadána Kalpalatá is by far the best, possessing the four especial qualifications of a great poem, which have made it a perfect work of its kind.

The author of this work, Kshemendra, sprang from the line of the ministers of Kaśmír, who traced their origin to the noble race of the Śákya. His father Prakásendra was both a scholar and a saint. At the request, first, of a certain Bráhmaṇ, second, of a learned friend called Nyakka, and lastly being instructed in a dream by the Tathágata himself, he composed 107 *pallavas* on the deeds of the Bodhisattva. After his death his son Somendra wrote the Jímúta Váhana Avadána, which he added to the Kalpalatá to conclude its *pallavas* with the auspicious number of 108.

Some of the great Lamas of Tibet, holding different theories, have discarded this great poem on the ground that being written by a layman it was devoid of sacredness. In doing so they have really condemned king Indrabhúti and the patriarch kings of Tibet. Some Lama scholars of Tibet have also repudiated this work on account of its containing matters which are different from the real Játakas of the Buddha.

This is owing to their imperfect acquaintance with the Sūtras and Agamas. In the 108 *pallavas* the authors have strikingly illustrated the six transcendental (moral) perfections of a Bodhisattva, *viz.*, transcendental (1) charity, (2) moral character, (3) patience, (4) diligence, (5) contemplation, and (6) wisdom.

Apart from these considerations which give it the character of Jātakas, the Avadāna Kalpalatā possesses those special characteristics which in their perfection distinguish its lines from beginning to end, so that one need not go elsewhere to seek for the excellencies of a great and perfect poem. For they are all to be found in the Kalpalatā, the wishing-tree of the Buddhists, under the cool shade of which the pious and the world-wearied may happily repose. Under the commands of Lama HPhags-pa, the first sovereign hierarch of Tibet, and his viceroy Sākya Bssañ-po, the Avadāna Kalpalatā was translated by the Indian Paṇḍita Mahākavi Lakshmīkara and the illustrious S'ōnton Lochāva at the monastery of Dge-ladun bshi sde in Mañyul (Kiron). The celebrated Shwālu Lochāva Rinchen Chhos skyōñ bssañ-po first put this poem and its translation in block-print. Thenceforth the scholars of Tibet began to appreciate its merits. A host of erudite Lochāvas and scholars of Tibet have devoted their attention to its study in order to model their versification after the natural and flowing style of the inimitable S'ōnton Lochāva.*

Somendra's introduction to his father's work throws light on some points connected with the history of Kāśmīr which may prove important factors in determining the date of the Avadāna Kalpalatā. M. Sylvain Levi and Prof. Bühler and other eminent writers have discussed this question at some length, identifying Somendra with Somadeva Bhaṭṭa, the reputed author of the Kathā

* The work reached the Dalai Lama, being handed down from one generation to another in the following succession :—

Kshemendra ; Somendra ; Lakshmīkara ; S'ōñ lo rDorje ngyal mtshan ; Blo gros brtanpa ; Dwañ chhos skyōñ dpal ; Dwañ Lochava Blo gros brtan-pa ; Lochhen Byañ chhub rtse-mo ; Lochava Grags pa rgyal mē'lihan ; Bo doñ Phyogs las rnam rgyal ; Nāg dwañ Grags-pa, of Stag luñ ; Kun spañs rnam rgyal Grags-pa ; Hbum Rab hbyams-pa Rin chhen Chhos dwañ ; Rab hbyams tshul Khrims dwañ phyug ; Lochava DWyañs chan bñems pat-hi sde of DPal Khañ ; Yontan rgya mtsho of Mdo kham ; Tche dWañ Ekra S'is of Hbras spuñs ; Rje-tshe dwañ kun mkhyen ; Dwañ phyug rgyal mtshan of Kunbssañ rtse ; Blama ndorje mtshañ ; Nāg dwañ rnam rgyal of DPal hbyor gliñ ; Rigs brgyahi Khyalb bdag ngon-po Bsod nams mchhog ldan ; Ssur ndorje hehhañ Chhos dWyañs rañ grol, &c., &c.

Sarit Ságara. According to them Kshemendra lived in the beginning of the 11th century A. D., when Kásmír was ruled by king Ananta Deva. When the last *pallava* of the Avadána Kalpalatá, called Jímútaváhana, has been published, the reader will be in a position to compare it with the Jímútaváhana of the Kathá Sarit Ságara which appears to me to be the work of a different author. Somendra's introduction to his father's great work and also to the Jímútaváhana, and his metrical list of the contents of the former, will afford sufficient means to compare his writings with those of Somadeva Bhaṭṭa.

The Dalai Lama's introduction to *DPag-bsam lkhri S'iñ* will shew how greatly it is valued in Tibet. One of the learned commentators of the Tibetan version of S'ri Daṇḍin's *Kávyádarsa* remarks :—" *dpag-bsam lkhri S'iñ* is the prince of all the poetical works of Tibet &c."

In his introduction to the Jímútaváhana, Somendra has depicted the merits, nay, the real character of the Avadána Kalpalatá in its true light. In moral excellence and also in portraying the transcendental virtues of its divine hero, the Avadána Kalpalatá surpasses all other great poetical works of the Sanskrit literature. To quote a memorable passage from Somendra's introduction to the Jímútaváhana :—

“ संसृजनेवास्तुतच्चित्रचित्राः कालेन ते वे विगता विचाराः ।

सुरसूतौतुलिकया विचित्रवर्णक्रमैकोल्लिखितावदानः ।

तातेन योज्यं विहितो महार्थैः सन्नन्दनपुष्पमयी विचारः ।

न तस्य नाशोऽस्ति युगक्षयेऽपि जलानलोल्लासपरिवेन । ”

“ Those well-known *vihāras*, gorgeous with the array of pictures, pleasing to the eye, have passed away in the course of time. But the *vihāra* of moral merits, excellent and delightful, erected by my father, in which the Avadānas, with weighty meanings underlying them, are carved out, as it were, and painted in variegated colours by the pencil of the goddess of learning, will not perish even at the end of time, not even by the ravages of fire or of water.”

I beg to offer my grateful thanks to E. T. Atkinson, Esq., B. A., C. S., late President of the Asiatic Society and A. F. Rudolf

Hoernle, Ph. D., Philological Secretary, for the warm interest they have shown in the publication of this work. I am especially indebted to the latter gentleman for his generous co-operation in the performance of the arduous task of editing the two texts together. Orientalists, and particularly the students of Tibetan, will be under deep obligation to these two gentlemen for the service they have done to oriental learning by recognizing the claims of Tibetan to a place in the Bibliotheca Indica. The classical "literature of Tibet is entirely of Indian origin and the immense volumes on different branches of science, which are embodied in the *Bksh hgyur* and *Bstan hgyur* collections &c., being exact translations from Sanskrit works taken from Bengal, Magadha, Kas'mir, Nepal &c., commencing in the seventh century after Christ", are expected to bring to light many obscure points of Indian history, particularly of the period which followed Hiouen Thang's travels, when the Tibetan history only commenced. Lastly, my cordial thanks are due to Pandit Haraprasáda Sāstrī, who first brought the merits of the *Avadāna Kalpalatā* to the notice of the Asiatic Society of Bengal and interested that learned body in its publication. He has been rendering valuable help to Pandit Harimohan Vidyābhūshan in preparing the Sanskrit text for the press.

In editing the Sanskrit portion of the work we have carefully avoided making any alterations in the text with the exception of the use of such words as are unmistakeably suggested by their equivalents in the Tibetan version.

SARAT CHANDRA DÁS.

CALCUTTA, Nov. 1888.

A short note on the Avadāna Kalpalatā.

The first forty chapters of the Avadāna Kalpalatā were lost in India for several centuries. In the Hodgson and Wright Collections of Buddhist Sanskrit MSS., brought from Nepal, the remaining chapters only of that work were available; and in one of the MSS. of it there is a passage to the effect that, though searched for very carefully, the first part is nowhere to be found (पूर्वाद्धं कुत्रचिन्न प्राप्तम्).

Under these circumstances the announcement of the recovery of the complete work from Tibet, with its Tibetan translation, was received with pleasure by the Asiatic Society of Bengal, and the Council gave permission to publish it with the translation, for the purpose of facilitating the study of the classical Tibetan through the medium of Sanskrit.

The materials used for the preparation of this edition cannot therefore be expected to be very ample. The Sanskrit original is a block print from Lhasa written in Tibetan characters. The blocks are upwards of two hundred years old. In some places the impressions are not very distinct, and the blocks, having been prepared at a place so far away from the seat of Sanskrit learning, cannot be expected to be as correct as might be desired. The MSS. used in the preparation of the blocks had not been altogether free from defects, as has been acknowledged twice in the footnotes of the Tibetan translation of the second *pallava*. In one place a verse was wanting, and its place was supplied by another by re-translating the Tibetan word for word, and in another a line was wanting which has been similarly replaced. The occurrence of slight discrepancies of spelling and grammar in the block-print is therefore not to be wondered at. Where the Sanskrit gives no sense, the translation is a great help. The translation has been very carefully made; and in ascertaining the meaning of difficult passages, its utility has been very great. The Buddhist Sanskrit, it is well-known, differs from the classical Sanskrit of Pāṇini in many respects, both in grammar and dictionary, and the knowledge of Buddhist Sanskrit may be said to be still in its infancy. I have not therefore ventured to make alterations in the text to suit the requirements of classical Sanskrit. I have noted in the footnotes all those cases in which I have been obliged to make slight alterations in the text to suit the meaning as given in the translation. A list of those cases in which, apart from evident clerical errors and slips, some changes might have been made either in spelling or in grammar to conform to the rules of ordinary Sanskrit, is subjoined. The reason for not making these changes in the published text is, that some of them come within the scope of options given in Sanskrit grammar and orthography, though such options are seldom availed of by classical writers, and also that some of them may prove with the progress of Buddhist Sanskrit studies to be true Buddhistic forms.

WORDS AS THEY OCCUR
IN THE XYLOGRAPH.

1st Pallava.

Sloka	9	सौख्यचक्रेषु
"	13	कैलासमिव
"	15	मिलित०
"	26	दाक्ष०
"	31	विन्ध्या
"	35	विनयग्राहितो
"	39	०वैलज्जात्
"	44	सखलिताखिल०
"	57	०विषदा

2nd Pallava.

Sloka	6	स बभूव
"	9	धर्मपुरे
"	14	परावृत्य
"	16	लज्जति
"	17	विधेयतां
"	22	सर्वप्रदे भवत्येव तिष्ठन्
"	26	गिरी
"	"	वदने
"	29	उपकारताम्
"	36	तस्मात्प्रपदं
"	"	साणवकं
"	49	इत्यह्ना हृदयदयितां
"	52	दत्तायास्त्वागशीलिना प्रियायाः
"	64	भवितव्यतायं वायं
"	65	त्यह्ना व्याघ्र०
"	"	सहात्मभिः
"	69	हृच्छ्रेय्यपणित०

SUGGESTED
ALTERATIONS.

सौख्यचक्रेषु
कैलासमिव
मिलित०
दाक्ष०
विन्ध्या
विनयं ग्राहितो
०वैलज्ज्यात् (एवं सर्वत्र)
सखलिताखिल०
०विषदा
यो बभूव
धर्मपुरे
परावर्त्य
लज्जते
विधेयतां
सर्वप्रदो भवत्येव तिष्ठन्
गिरी
वदने
उपकारिताम्
तदाश्रयपदं
साणवकः
इत्यह्नाह्वय दयितां
दत्तायां त्यागशीलेन प्रियायां
भवितव्यतथैवायं
त्यह्ना हि शूल० (or) त्यह्नातिश्रम०
सहात्मभिः
हृच्छ्रेय्यपगत०

WORDS AS THEY OCCUR
IN THE XYLOGRAPH.

2nd Pallava.

SUGGESTED
ALTERATIONS.

S'loka	71	असविक्षय०	असविक्षय०
११	73	व्यसोऽपे	व्यसोऽपे
११	74	वैशसादेश०	वैशसादेश०
११	११	निष्कृष्टिता०	निष्कृष्टिता०
११	75	वक्षस्तुमुदस्य	वक्षस्तुमुदस्य or वक्षस्तुमुदस्य
११	101	दययात्मातु	दययात्मातु
११	108	अविचारिणा	अविचारिणा or अविचारिणा
११	111	भृशुजासमात्यवरः	भृशुजासमात्यपुङ्गवः
११	112	०शासनिना०	०शासनेना०
११	113	कदाचिदिव	कदाचिदिव
११	118	अनुससत्तं	अनुससत्तं or अनुससत्तं
११	126	०विसस्य०	०वैसस्य०
११	127	काण्डमिवोन्नतः	काण्ड इवोन्नतः
११	128	सञ्जीवनीपथि०	सञ्जीवनीपथि०
११	136	प्रसोद०	प्रसुद०

WORDS AS THEY OCCUR
IN THE XYLOGRAPH.

1st Pallava.

S'loka	9	सौखीचक्रेषु
"	13	कैलाशमिव
"	15	मिलित०
"	26	दाक्ष०
"	31	विन्ध्या
"	36	विनयग्राहितो
"	39	० वैखान्धात्
"	44	सखलिताखिल०
"	57	० विपदा

2nd Pallava.

S'loka	6	स बभूव
"	9	धर्मपुरे
"	14	परावृत्य
"	16	लज्जति
"	17	विधीयतां
"	22	सर्वप्रदे भवत्यवतिष्ठन्
"	26	गिरौ
"	"	वचने
"	29	उपकारिताम्
"	36	तसाश्रमपदं
"	"	माणवकः
"	49	इत्यक्ता हृदयदयितां
"	52	दत्तायाख्यागशीलिना प्रियायाः
"	64	भवितव्यतायं वायं
"	65	त्यक्ता आश्रम०
"	"	सहात्मिः
"	69	हृच्छेदपणित०

SUGGESTED
ALTERATIONS.

सौखिचक्रेषु
कैलासमिव
मीलित०
दाक्ष०
विन्ध्या
विनयं ग्राहितो
० वैखान्धात् (एवं सर्व्वत्र)
सखलिताखिल०
० विशदा
यो बभूव
धर्मपुरे
परावर्त्य
लज्जते
विधेयतां
सर्व्वप्रदो भवत्येव तिष्ठन्
गिरौ
वचने
उपकारिताम्
तदाश्रमपदं
माणवकः
इत्यक्ता हृदय दयितां
दत्तायां त्यागशीलेन प्रियायां
भवितव्यतयैवायं
त्यक्ता हि आश्रम० (or) त्यक्तातिश्रम०
सहात्मिः
हृच्छेदपणित०

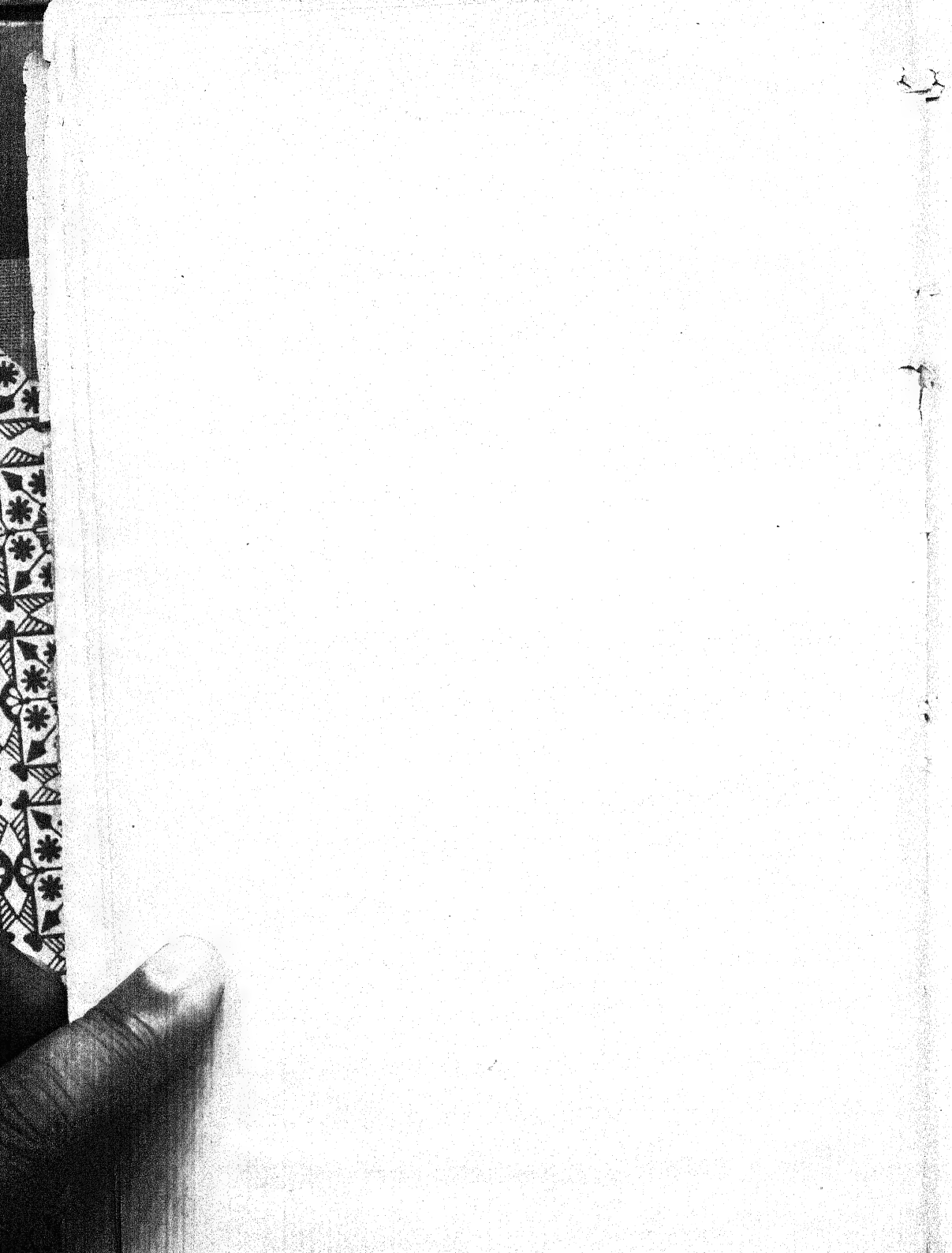

WORDS AS THEY OCCUR
IN THE XYLOGRAPH.

SUGGESTED
ALTERATIONS.

2nd Pallava.

S'toka	71	अमविक्रयः०	अमविक्रयः०
,,	73	व्यस्तोऽप्रे	व्यस्तोऽप्रे
,,	74	वैशसादेशः०	वैशसादेशः०
,,	,,	निष्कृष्टिता०	निष्कृष्टिता०
,,	75	वक्षुस्तुदस्य	वक्षुस्तुदस्य or वक्षुस्तुदस्य
,,	101	दययास्त्रासु	दययास्त्रासु
,,	108	अविचारिणा	अविचारिणा or अविचारिणा
,,	111	भृशुजानात्यवरः	भृशुजानात्यपुङ्गवः
,,	112	०शासनिना०	०शासनेना०
,,	118	कदाचिदिव	कदाचिदिव
,,	118	अनुवृत्तत्वं	अनुवृत्तत्वं or अनुवृत्तत्वं
,,	126	०विसृष्ट्य०	०विसृष्ट्य०
,,	127	काण्डमिवोन्नतः	काण्ड इवोन्नतः
,,	128	सञ्जीवनीपथि०	सञ्जीवनीपथि०
,,	136	प्रसोदः०	प्रसुदः०

INTRODUCTION.

BY

GOÑ SALŌAPA CHHENPO,

THE FIRST SOVEREIGN DALAI LAMA.

༄༅།བདག་ཡག་གི་སྒྲོན་པ་ཤུག་ཏེ་དབང་པོ་ དེ་ཉིད་ཀྱི་ཟབ་པ་དང་གྱུ་ཆེ་
བའི་རྣམ་པར་གྲུབ་པ་ མཐའ་ཡས་པ་ནི་ སངས་བྱུས་ཉལ་གཅིག་གིས་ སྤྱོད་ཡུལ་
ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ གདུལ་བྱའི་ རྫོང་དང་འཛམ་པར་མདོ་དང་ ལུང་ལས་ གསུངས་
པ་རྣམས་ཚད་མའི་ དབང་པོར་བྱས་ཏེ་ འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་ པརྟེན་ ཆེན་པོ་
སློབ་དཔོན་དཔའ་པོས་འབྲུངས་རབས་སོ་བཞི་པ། སློབ་དཔོན་སངས་བུ་ཞབས་
འབྲིང་པས་ སྐུ་རབས་ སྤྱི་ཆུ་ཙུ་ལ། མཁས་པ་ ཅུ་གྲག་མིས་ འཛིག་རྟེན་
ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་ རྫོས་གདམས་ དཔལ་དགའ་བའི་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་
རྫོས་གདམས་ ཆོས་ གྲིལ་དགེ་དབང་ ཡབ་སྐུ་གྱིས་རྟོགས་བརྩོན་རིན་པོ་ཆེ་དཔག་
བསམས་ འབྲི་ཤིང་སོགས་ མདོར་ན་མཁས་པས་ མཛད་པའི་ བསྟན་བཅོས་ཀྱི་
རིགས་གངས་པའི་ རྫོངས་འདིར་འབྱུང་བ་ རི་སྒྲིབ་ཅིག་ ཡོད་པའི་ནང་ནས་
རྟོགས་ བརྩོན་རིན་པོ་ཆེ་དཔག་བསམས་ འབྲི་ཤིང་འདི་ཉིད་ བརྩོན་བྱ་རོན་དང་
འབྲེལ་བས་རྟོགས་སྤྱོད་ རྫོང་བྱེད་གྱིན་དང་འབྲེལ་བས་ ཅོ་བར་སྟུག་ ཆོག་ཀྱང་
སྤོབ་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་བས་གཙོད་མཛས་སྤྱོད་ མིང་མདོན་བརྩོན་དང་ འབྲེལ་
བས་ངོ་མཛར་བ་སྟེ་བྱེད་ཆོས་ བཞི་དང་ ལུན་པ་ ཡིན་པས་ ཕུན་སྦྱོར་ ཆོགས་ལ།

ཐམས་ཅད་ མཁའ་པ་བུའི་ ཚེས་འབྱུང་དུ་ འདི་ཉིད་ལ་ སློབ་དཔོན་ གསུང་
 བ་ནི་ སློབ་དཔོན་དང་གྲུལ་པོ་ མི་འགལ་བའི་དབང་དུ་ མཛད་པ་སྟེ། དོན་དུ་
 འདི་ཉིད་ས་སྟོན་ ཆོན་པོ་ ཡིན་པའི་ ལུངས་ནི།

དཔལ་ལྷན་ གྲུལ་པའི་ ཚད་པན་སྟོན།

སློབ་ཐང་མི་དབང་ཞེས་ རིགས་ལ།

གདེངས་ཅན་དབང་བཞིན་ལོངས་སྟོན་ཅན།

ལོངས་སྟོན་ལྷན་པའི་ དབང་པོ་བྱུང།

ཞེས་དཔལ་ལྷན་ གྲུལ་པའི་ རིགས་ཀྱི་ གྲུལ་པོའི་སྤྱན་ནང་འདོན་དུ་གྱུར་
 པའི་ མིའི་དབང་པོའི་ རིགས་པ་གྲུང་ལས་ གྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མེས་པོ་
 གྲུལ་པོ་ གྲུལ་ཚེ་ ཞེས་བྱ་པའི་ སྤྱི་སྤྱོད་རབ་གསལ་དུ་ གྲགས་པ་ ལྷགས་
 གཉིས་ཀྱི་ དཔལ་འབྱོར་ཕུན་སྲུང་ཚོགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ སྤྱི་སྤྱོད་ བཟུངས་པའི་
 ཚེས་གྲུལ་དགེ་བའི་དབང་པོས་ བཟུན་བཅོས་འདི་ མཛད་པའི་ རྒྱུ་ཡང་།

གཉིས་སྟེས་དམ་པའི་ སྟོ་བོ་དགལ།

ཚེས་པ་ཐམས་ཅད་ སྒྲུལ་བྱེད་པ།

ཞེས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ།

དེ་ནས་གྲུལ་པ་ བཅོམ་ལྷན་འདས།

རང་གི་ མི་ལས་དུ་ བསྐྱུལ་ཏེ།

ཞེས་པའི་རང་གིས་བཟུན་པ་ལྟར་བཟུན་བཅོས་འདི་ ཚུམས་ཤིག་པར་དང་
 བར་བཟ་ཆེས་བསྐྱུལ་བ། བར་དུ་གྲོགས་ཀྱིས་བསྐྱུལ་བ། ཐམས་པདེ་བར་གཤེགས་
 པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུལ་བ་ལ་བདེན་ནས་རབ་གསལ་ནས་བཟུང་ཆས་གཙང་མའི་

རྟོགས་བཞིན་གྱི་བར་བཟུ་ཙྰ་བདུན་པོ་ནི་མས་གྱུ་ལ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ མཛད་ནས།
 སྒྲིན་ལ་ཞོན་གྱི་རྟོགས་བཞིན་བཟུ་ཤིས་གྱི་གྲངས་ཚང་པའི་སྦྲང་དུ་དགེ་བའི་དབང་
 པོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་སྤྱུ་རྒྱ་བའི་དབང་པོ་ལ་རྩོམས་ཤིག་པར་ བསྐྱལ་བས་ན།

དེ་ཡིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོར།

བཟུ་ཙྰ་བདུན་པོ་ འདི་དག་བྱས།

བཟུ་ཤིས་ གྲངས་ནི་ རྟོགས་པ་ལ།

གཅིག་ནི་ རབ་དུ་ འབད་པས་བྱ།

ཞེས་གསལ་བར་བསྟན་པའི་ ཡལ་འདབ་ བཟུ་ཙྰ་ བཟུ་ད་པ་ འདི་ཉིད་
 སྟན་དངགས་གྱི་ ཆོག་སྦྱང་ལ་ལྟོག་པ་ ཤར་བའི་ ལྷགས་གྱིས་ ཆོག་ནི་བར་ མི་
 འཛེབས་ཤིང་དོན་གོ་དཀའ་བ་མ་ཡིན་པར་ དངོས་ལྟོ་པའི་ ལྷགས་གྱི་ ཆོག་
 སྦྱང་སྟན་སྟུམ་ཆོགས་བཞེན་པའི་ རྟོགས་སྟུ་ འབྲངས་པའི་གྱུ་མཚན་གྱིས།

ཆོགས་བཅད་གྱིང་པར་ བསྐྱལ་བ་དང།

ལས་གཅིག་ཉིད་གྱི་ རྟོགས་འབྲངས་པ།

མཚོག་དུ་རབ་ཅིང་ རབ་དུ་ དཀའ།

གྱུ་ཆེར་བསྐྱལ་པ་ གྱུ་ལ་བ་ཡི།

སྦྱིས་རབས་དག་གི་འབྲང་བ་ཡོད།

ཅེས་གསུངས་པའི་ ལས་གཅིག་ ཉིད་གྱི་ རྟོགས་འབྲངས་པ་ཞེས་པའི་
 ཆོག་གཅིག་བྱ་འདིས་ལྟོ་སྦྱོགས་པའི་ ལས་ཁོ་ན་དང་མཐུན་བར་དངོས་སྟུ་བསྟན་དོ་
 ཞེས་མཁས་པའི་དབང་པོ་ གྲངས་ཆེན་ལོ་རྒྱུ་བ་འཇམ་དཔལ་ནི་རྟོགས་ ངོས་སྟུ་
 བཤད་དུ་ མཛད་པ་ནི་ ལྷན་མེད་པའི་ ལྷགས་པར་ བཤད་པའོ། །དེ་ཡང་བོད་

འདིར་རང་གཞན་གྱི་ ལྷ་མ་པའི་མཐའ་འཛིན་པའི་ རྒྱ་ཆེན་མང་པོས་རྟོགས་
 བརྒྱན་འདི་ནི་ གྲུ་པ་པོས་ བཅོམས་པས་བྱིན་ལྷ་བས་ མི་འདྲུང་ ཞེས་སྒྲུབ་ནི་
 ཚུན་གྱི་ གྲུ་པ་པོ་ ཡིན་ལྷ་པོ་དང་། བོད་ཀྱི་ཆོས་གྲུ་པ་མེས་དཔོན་ མོགས་དཔ་པ་
 མང་པོ་ལའང་སྒྲོན་པར་ འགྲུར་པའི་ངག་གིས་ ལས་ངན་གསེག་པར་ཟད་ཅིང་།
 མཁས་སྒྲོམ་ལ་ལ་དག་དགེ་དཔར་ཡལ་སྒྲས་གཟིགས་གྱི་རྒྱུ་པས་ བསྟན་
 བཅོས་འདིར་ སངས་གྲུ་མ་གྱི་ཀླུ་མ་པ་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱི་ རྟོགས་
 བརྒྱན་མང་དུ་ ཡོད་པས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཀླུ་མ་པ་ཁོ་ན་མིན་ནོ་ ཞེས་
 སྒྲུབ་ནི་ སྒྲུབ་པོ་ རང་ཉིད་རྟོགས་པ་བརྒྱན་འདི་ལ་ རྒྱ་གྲུ་མ་གྱིས་ འཇུག་པ་
 ཞིབ་མོར་མ་གྲུ་མ་གྱིང་མདོ་ལྷང་ཀླུ་མ་དང་ མ་འདྲིས་པའི་ རང་གི་ནང་ཆ་ཕྱིར་
 རྟོག་པ་ ཁོ་ན་སྟེ།

དམ་པའི་གྲུ་པ་པོས་ལ་ དང་ལྷན་ བཏོན་བའི་ ཆོས་ཀྱི་

ཅོ་བས་ བསྐྱོར་ཅིང་ བསོད་ནམས་ར་བར་གནས།

སྒྲོན་ རིག་པ་ སྤྱིང་རྩེ་ལ་སོགས་ཆུ་ཡིས་ཀློང་

མཛོམ་ ཀློང་པར་གྲུ་མ་པའི་ ཡལ་ག་ཅན།

ཆོག་ཤེས་ཀྱི་མེད་ ཡལ་འདཔ་གྲུགས་སྟན་

དཀར་པའི་ མི་དོག་དཀར་དུ་ དམ་པའི་འབྲས་བུ་ནི།

བསམ་ཀུན་ཡོངས་སུ་ རྟོགས་པར་ མཛད་པ་

དཔལ་ལྷན་ སངས་གྲུ་མ་ལྟོན་པ་ ཀློང་པར་གྲུ་པ་གྲུ་ཅིག།

ཅེས་པ་ འདིས་རྟོགས་པ་བརྒྱན་རིན་པོ་ཆེའི་ཆོག་དོན་མདོར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ།

བསྟན་ཆུང་ལྱང་ཆོས་དང་པོ་ནི། མགོན་པོ་ ལྷ་སྒྲུབ་ཀྱིས།

དང་པོར་ བྱང་ཆུབ་ མཆོག་དུ་ ཐུགས་བསྐྱེད་དེ།
 བསྐྱེད་པ་ བྱངས་མེད་གསུམ་དུ་ ཆོགས་བསགས་ཤིང།
 བར་དུ་ གཅོད་པའི་ བདུད་བཞི་ འཛོམས་བྱེད་པ།
 བཅོམ་ཐུན་ མེད་གཤེལ་ བྱུག་འཆོལ་ལོ།

ཞེས་དང་པོར་ བྱང་ཆུབ་དུ་ཐུགས་བསྐྱེད། བར་དུ་ ཆོགས་ བསགས།
 མཐར་ བདུད་བཞི་ བཅོམ་ནས་སངས་གྲུས་པ་ནི་ སྟོན་པ་ ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་
 ཉམས་པར་ ཐར་པའི་ ཙོ་བ་ཡིན་པས་ དམ་པའི་ གྲིབ་བསིལ་ མོགས་ཀྱི་ རོན་
 རྒྱལ་ འདི་དང་ མཐུན་པར་འཆད་རྒྱལ་ རི་ལྟར་ཞེས། དང་པོར་ ཐོག་པ་
 ཆོན་པོར་ རིགས་ངེས་པའི་ དམ་བཅའ་མི་འགྱུར་བར་ བརྟན་པའི་ ཆོས་ སྟོན་པ་
 དང་ འཇུག་པའི་ མེས་ས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཙོ་བས་རབ་དུ་ བསྐྱེད་ཅིང་ འཕེལ་བ་ནི་
 གྲུས་བཤད་ ཡལ་འདབ་དང་པོ་ རབ་གསལ་གྱི་ རོགས་བརྗོད་དང་ བགྲུབ་
 བསོད་ནམས་ རབ་གསལ་གྱི་ རོགས་བརྗོད་གཉིས་ཀྱིས་ བསྟན། བར་དུ་
 བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ ར་བར་གནས་པ་ལ་ བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ རྫོང་དང་ རིག་པ་
 ཤེས་རབ་དང་བཅེ་པ་སྟེང་རི་ཆོན་པོ་ གསུམ་དངོས་སུ་ བསྟན་པ་ མོགས་ཁྲིངས་
 ཉམས་སྦྱིན་རྒྱལ་བརྗོད་ བཅོན་ བསམ་གཏན་ལྡན་ ཐུགས་ཀྱིས་ བསྟན་པའི་ རྫོང་ནས་
 གྲུལ་སྐྱུ་གྱི་ སྟོན་པའི་རྒྱ་ཡིས་ ཉམས་པར་ མཛེས་པར་ བྱས་ནས་ བྱངས་མེད་
 གསུམ་དུ་ ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་ རྫོང་ལྷ་ ཆོས་ཆེར་གྲུས་པ་ཡིན་པས། དེའི་རོན་
 རོགས་བརྗོད་འདིར་གྲུས་པར་བྱེ་བའི་སྐབས་ ཡལ་འདབ་ གཉིས་པ་དབལ་
 རྩོ། གསུམ་པ་ གཙུག་ལོན། བཞི་པ་ང་ལེ་ན། ལྷ་པ་རྩོའོ། ཉེར་བཞི་པ་ཐམས་

འདིར་རང་གཞན་གྱི་ ལྷ་པ་པའི་མཐའ་འཛོལ་པའི་ ལྷ་ཆེན་མང་པོས་དྲོགས་
 བརྗེད་འདི་ནི་ གྲུལ་པོས་ བཅོམས་པས་གྱིན་རྒྱལ་ས་ མི་འབྱུང་ ཞེས་སྒྲུབ་པ་ནི་
 ལྷོན་གྱི་ གྲུལ་པོ་ ལྷོན་ལྷ་དེ་དང་། བོད་ཀྱི་ཆོས་གྲུལ་མེས་དཔོན་ རོགས་དམ་པ་
 མང་པོ་ལའང་སློབ་པར་ འབྱུང་པའི་རྒྱ་གཞི་ ལས་རན་གསོག་པར་ཟད་ཅིང་།
 ལམས་རྒྱུ་ལ་ལ་དག་དག་དབང་ཡལ་སྤུས་གཞིགས་གྱི་རྒྱུར་བས་ བསྟན་
 བཅོས་འདིར་ སངས་གྲུས་ཀྱི་ནོམ་ཐར་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱི་ དྲོགས་
 བརྗེད་མང་དུ་ ཡོད་པས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ནོམ་ཐར་ཁོ་ན་མིན་ནོ་ ཞེས་
 ལྷ་པ་ནི་ ལྷ་པ་པོ་ རང་ཉིད་དྲོགས་བརྗེད་འདི་ལ་ རྒྱ་གྲུས་ཀྱིས་ འཇུག་པ་
 ཞིབ་མཐོང་མ་བྱས་ཤིང་མདོ་ལྷང་ནོམས་དང་ མ་འདྲིས་པའི་ རང་གི་ནང་ཆ་ཕྱིར་
 ལྷོན་པ་ ཁོ་ན་སྟེ།

དམ་པའི་གྲིབ་བསྐྱེད་ དང་ལྷན་ བཏོན་པའི་ ཆོས་ཀྱི་

ཅོ་བས་ བསྐྱོར་ཅིང་ བསོད་ནམས་ར་བར་གནས།

སློབ་དང་ རིག་པ་ སྤྱིར་རྒྱུ་ལ་སོགས་རྒྱ་ཡིས་ནོམ་

མཛོས་ ནོམ་པར་གྲུས་པའི་ ཡལ་གུ་ཅན།

ཆོག་ཤེས་ཀྱི་མེད་ ཡལ་འདབ་གྲགས་སྟན་

དཀར་པའི་ མེ་དྲོག་དྲོག་དུ་ དམ་པའི་འབྲས་བུ་ནི།

བསམ་ཀྱན་ཡོངས་སུ་ རྒྱུ་ས་བར་ མཛོད་པ་

དཔལ་ལྷན་ སངས་གྲུས་རྒྱུན་པ་ ནོམ་པར་གྲུལ་གྱི་ཅིག།

ཅེས་པ་ འདིས་དྲོགས་བརྗེད་རིན་པོ་ཆའི་ཆོག་དོན་མདོར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ།

བསྟན་ཅུང་འབྱུང་ཆོས་དང་པོ་ནི། མགོན་པོ་ ལྷ་སྒྲུབ་ཀྱིས།

དང་པོར་ བྱང་ཆུབ་ མཆོག་དུ་ ཐུགས་བསྐྱེད་དེ།
 བསྐྱེད་པ་ བྱང་མ་མེད་གསུམ་དུ་ ཆོགས་བསམགས་ཤིང་།
 བར་དུ་ གཏོད་པའི་ བདུད་བཞི་ འཛོམས་བྱེད་པ།
 བཅོམ་ལྷན་ མིང་གཏེལ་ ཕྱག་འཆམ་ལོ།

ཞེས་དང་པོར་ བྱང་ཆུབ་དུ་ཐུགས་བསྐྱེད། བར་དུ་ ཆོགས་ བསམགས།
 བསྐྱེད་ བདུད་བཞི་ བཅོམ་ནས་སངས་གྲུས་པ་ནི་ སྟོན་པ་ ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་
 བློས་པར་ ཐར་པའི་ ཅོ་བ་ཡིན་པས་ དམ་པའི་ སྤྱི་བ་བསེལ་ མོགས་ཀྱི་ རོན་
 རྩལ་ འདི་དང་ བུན་པར་འཆད་རྩལ་ རྩེ་ལྟར་ཞེས། དང་པོར་ ཐུག་པ་
 ཆེན་པོར་ རིགས་ངེས་པའི་ དམ་བཅའ་མི་འགྱུར་བར་ བཏོན་པའི་ ཆོས་ སྟོན་པ་
 དང་ འཇུག་པའི་ མེས་ས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཅོ་བས་རབ་དུ་ བསྐྱོར་ཅིང་ འཕེལ་བ་ནི་
 གྲུས་པ་ཤད་ ཡལ་འདབ་དང་པོ་ རབ་གསལ་གྱི་ རོགས་བརྗོད་དང་ བགྲི་པ་
 བསོད་ནམས་ རབ་གསལ་གྱི་ རོགས་བརྗོད་གཉིས་ཀྱིས་ བསྟན། བར་དུ་
 བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ ར་བར་གནས་པ་ལ་ བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ རྫོང་དང་ རིག་པ་
 ཤེས་རབ་དང་བརྟེན་པ་སྟོང་ཟླ་ཆེན་པོ་ གསུམ་དངོས་སུ་ བསྟན་པ་ མོགས་ཁྲིངས་
 བས་སྟོན་རྩལ་བརྗོད་ བཅོན་ བསམ་གཏན་ལྟ་ ཐུགས་ཀྱིས་ བསྟན་པའི་ སྟོན་ནས་
 གྲུལ་སྤྲུལ་ཀྱི་ སྟོན་པའི་རྩལ་ནི་ བློས་པར་ མཛེས་པར་ བྱས་ནས་ བྱང་མ་མེད་
 གསུམ་དུ་ ཆོགས་གཉིས་ཀྱི་ རྫོང་ལུ་ ཆེས་ཆེར་གྲུས་པ་ཡིན་པས། དེའི་རོན་
 རོགས་བརྗོད་འདིར་གྲུས་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་ ཡལ་འདབ་ གཉིས་པ་དཔལ་
 རྩེ། གསུམ་པ་ གཙུག་ཞོར། བཞི་པ་ང་ལེ་ན། ལྷ་པ་རྩེ་འོད། ཉེར་བཞི་པ་ཐམས་

ཅད་སྒྲིལ། ཞིག་སྤྲུམ་པ་ གསེར་མདོག། ང་གཅིག་པ་ གསེར་ལྗན། ང་གཉིས་པ་
 བསོད་ནམས་ མི་དམན། ང་ལྔ་པ་ཐམས་ཅད་སྟེང་། ང་བཤྱོད་པ་ བསོད་ནམས་
 ལྟོབས། དེ་བཞི་པ་ནོར་བཟང་། དོན་དགུ་པ་ དབང་ཆེན་སྟེ། གྲུ་ལྔ་པ་པན་པ་
 འཛོལ། གོ་ལྔ་པ་སྤྲུག་མོ་ལུས་བྱིན། གོ་དྲུག་པ་སྤྲུང་པོ། གོ་བདུན་པ་རུས་སྤྲུལ།
 གོ་དགུ་པ་པདྨ་ཅན། བཤྱོད་ང་ གསུམ་དགའ་བའི་གོང་བ། བཤྱོད་ང་བཞི་རི་
 བོང་། བཤྱོད་ང་བཤྱོད་སྤྱིན་ཞོན་ནམས་སྤྱིན་པའི་པར་སྤྱན་ལ་སྤྲུང་།

སོ་གསུམ་པ་ ཁྱད་པར་ལོ་ས། སོ་བཤྱོད་པ་ རྒྱལ་ས་པ་འབྲེལ། གྲུ་དྲུག་
 པ་པ་མེན་ གསུམ་ཚུལ་བྱིས་ལ་སྤྲུང་།

སྤྲུམ་ཅུ་པ་ ཀ་ཤི་མཛོས་དགའ། སོ་གཉིས་པ་དགེ་བྱེད། སོ་དགུ་པ་
 བཟོད་པ་ལ་དགའ་བ། ཞི་དྲུག་པ་ བྱས་ཤེས། གོ་གཉིས་པ་ མཛོང་པའི་བྱ་མོ་
 རྣམས་ བཟོད་པ་ལ་སྤྲུང་།

དྲུག་པ་པར་བཤྱོད། ཞི་བཤྱོད་པ་དོན་གྲུབ། བཤྱོད་ང་དྲུག་པ་ གསེར་གྱི་
 གོ་ཆ་རྣམས་ བཙོན་འགྲུས་ལ་སྤྲུང་།

ང་བཞི་པ་ སེམས་ཅན་སྤྲུལ། དེ་ལྔ་པ་དུ་གཅིག་པ། གྲུ་བཤྱོད་པ་ བག་པ་
 སྤྲུང་པོ་བསྟན། གོ་བཤྱོད་པ་ དཀའ་ཐུབ་པ། བཤྱོད་ང་ གཅིག་པ་ ལྟོ་བསངས་
 ཅན་ རྣམས་ བསམ་གཏན་ལ་སྤྲུང་།

བཙོན་བཤྱོད་པ་ མི་ལོང་བཞིན། སོ་གཅིག་པ་ གསེར་ལོགས། ང་གསུམ་པ་
 ལེགས་ བཤད་འཛོལ། དེ་དྲུག་པ་ སྟན་ངག་མཁན། གོ་གཅིག་པ་ཤི་པེ་ལེགས་
 བཤད། བཤྱོད་ང་ གཉིས་པ་སེང་གོ། བཤྱོད་ང་བདུན་པ་ ཟས་གཙང་མ་ རྣམས་
 ཤེས་རབ་ལ་སྤྲུང་།

མཐར་མའིན་པར་ རྫོགས་པ་ མངས་གྱིས་པའི་ རྒྱལ་དྲུག་ དམ་པའི་
 འབྲས་བུ་ ལྷན་སྦྲུམ་ རྫོགས་པ་ནི་ འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ རང་རང་གི་ རི་བ་
 དང་ མཐུན་པར་ བསམ་པ་ཀུན་ ཡོངས་སུ་ རྫོགས་པར་ མཛད་པ་ ཡིན་ལ།
 དེ་ཉིད་ རྫོགས་ བརྗོད་ཏུ་ གྱིས་པར་ བྱ་བ་ནི་ བདུན་པ་ལྷ་དུག་ འཁྲི་ཤིང་
 བཟོད་པ་ དཔལ་སྤྲུམ། དག་པ་མེས་སྤྲུམ། བཅུ་པ་མངའ་བུང་། བཅུ་གཅིག་པ་
 མཛེས་དགའ། བཅུ་གཉིས་པ་ འཕགས་སྤྲུམ་པོ། བཅུ་གསུམ་པ་ འཕྲོག་མ།
 བཅུ་བཞི་པ་ཆོ་འབྲུལ་བཟུན་པ། བཅུ་ལྔ་པ་རྩ་བའི་པ། བཅུ་དྲུག་པ་བྲག་འཕངས་
 པ། བཅུ་བདུན་པ་ བྱམས་པ་ལུང་བཟུན། བཅུ་དགུ་པ་ ལྷ་རིའི་བྲ། ཉི་ཤུ་པ་
 གྲོ་བཞིན་བྱེ་བ་ནི། ཉི་གཅིག་པ་ ལྷ་སྤྲུམ་སྤྲུམ་པོ། ཉི་གཉིས་པ་གྲུལ་བྱེད་ཆལ་
 ཡོངས་སུ་ བརྒྱུད་པ། ཉི་གསུམ་པ་ ཡབ་སྐུ་མཛུལ་པ། ཉི་ལྔ་པ་ མའིན་
 པར་བུང་པ། ཉི་དྲུག་པ་ བདུན་བཅོམ་པ། ཉི་བདུན་པ་ ལྷ་ཀྱ་འབྱུང་པ། ཉི་
 བཟོད་པ་ གྲོ་བཞིན་ བྱེ་བ་ཉི་ཤུ་པ། ཉི་དགུ་བཙོད་སྤྲུམ་པོ། མོ་བཞི་པ་དགའ་བོ་
 ཉི་དགའ་བདུལ་པ། མོ་ལྔ་པ་ལེགས་བྱིན། མོ་དྲུག་པ་ གདངས་ཅན། མོ་བདུན་
 པ་གང་པོ། བཞི་བཅུ་པ་ མེར་སྤྲུམ། ཞེ་གཅིག་པ་ ལྷ་རྩ་ཡ། ཞེ་གཉིས་པ་མཁམས་
 པ། ཞེ་བཞི་པ་ གསེར་ལག། ཞེ་ལྔ་པ་སྤྲུམ་དགའ། ཞེ་བདུན་པ་ སྤྲ་ལའི་སྤྲོང་
 བྲ། ཞེ་དགུ་པ་ རྒྱང་པོ་ཅན། ལྔ་བཅུ་པ་ལས་ བཅུ་སྦྱད་པ། ང་དྲུག་པ་བ་ལང་
 སྤྲོང་བདུལ་པ། ང་བདུན་པ་ མཛོད་རྟེན། ང་དགུ་པ་ ཀྲུལ་ལ། དྲུག་ཅུ་པ་ལྷ་
 གཞོན། རི་གཅིག་པ་ཞིང་པ། རི་གཉིས་པ་གྲགས་བྱིན། རི་གསུམ་པ་འོད་སྤྲུངས།
 རི་བདུན་པ་ དག་འདུན་སྤྲུངས། རི་བཟོད་པ་ བདམ་ལྷན། རི་དགུ་པ་ ཆོས་གྲུལ་
 རབ་གནས། བདུན་ཅུ་བ་ཉི་མ་གང་པ། རོན་གཅིག་པ་ཤ་ནའི་གོས་ཅན། རོན་གཉིས་

བ་ཉིང་ལྷ་ས། རོན་གསུམ་པ་ལྷ་ལ་སྤྱིངས་པ། རོན་བཞི་པ་ས་གཞི་ལྷ་ལ་ག། རོན་
 ལྷ་པ་ཉིན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས། རོན་རྒྱལ་པ་མི་དྲུ་པ། རོན་བརྒྱན་པ་ ཀེན་ཡ་ཀ།
 རོན་བཟྱད་པ་ བཟྱ་བྱིན་ལྷུང་ག། བཟྱ་ད་ཅུ་པ་རབ་བཟང་། བྱ་གཅིག་པ་ཟྱའི་
 མཚོག། བྱ་གཉིས་པ་དབྱལ་པ་ མངོན་ལྷན། བྱ་གསུམ་པ་སྤྱ་གཙན་ཟེ། བྱ་བཞི་
 པ་སྤྱང་ཙིང་བྱངས། བྱ་བརྒྱན་པ་ བད་ཙམ། བྱ་དྲུག་པ་ཚོས་སྟེད། དྲུག་བཅུ་པ་
 རོན་ཙམ། མོ་གསུམ་པ་མ་གདུ། མོ་བཞི་པ་ བྲགས་པ་འི་ བཤེས་གཉིན། བཟྱ་
 དང་ལྷ་པ་མི་བདའི་ ཡལ་འདབ་ནིམས་ མངོན་པར་ སངས་ཟྱུས་པ་ འབྲས་ཟུའི་
 མཛོད་པ་ལ་སྤྱང་ནས་ བཤད་མ་ཐག་པའི་ མཛོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད། བྱང་ཚོས་
 གཉིས་པ་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་ཚོག་ཟྱན་ ཉམས་དང་ འབྱུང་བ་སྤྱོད་གིས་ངོ་མཚར་
 བས་འདི་ལས་ ལྷག་པ་གཞན་ ཏུ་འཚོལ་ མི་དགོས་པའི་ ཚོག་ཤེས་ ཤིང་ཟྱན་
 སྤྱོད་ཚུལ་འོག་པ་ རོགས་ཚོས་པའི་ སྤྱོན་གྱི་རྩི་མ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ ཡང་སྤྲགས་
 བམེད་པའི་ རྣམ་པར་ཐར་པའི་ ཡལ་འདབ་ བཟྱ་ཙིང་བཟྱད་པ་ངོ་མཚར་
 པའི་ཟྱན་ཟྱིས་ རྫོང་ལྷན་ནིམས་ཀྱི་ ཡིད་རང་ དབང་དུ་ འཕྲོག་ཅིང་། བྱང་ཚོས་
 གསུམ་པ་ རྣམ་པར་ ཟྱིས་པའི་ རྟེན་སྤྱོད་ཀྱི་ ཡལ་ག་ མཐའ་ལྷས་ པ་ཅན་
 རིན་ཅན་ འབྱུང་གནས་ རོགས་ནས་ བཤད་པའི་ལྷི་ཡང་ འབྲུལ་པ་ མེད་པས་
 གཙོད་མཚམས་སྟེད། བྱང་ཚོས་ བཞི་པ་ལྷལ་དུ་ བྱུང་བའི་ བྲགས་པའི་སྤྱན་པ་
 མིང་གི་མངོན་བརྫོད་མཛོས་པས་ དཀར་པ་ མེད་ཤིག་ ལན་མོར་ གསུམ་དུ་
 ཟབ་ལ་ བཏེན་ནས་ དཔལ་ལྷན་ སངས་ཟྱུས་ བཅོས་ལྷན་ འདས་ཀྱི་ རོགས་
 བརྫོད་ཀྱི་ ལྷོན་པ་ཚེན་པོ་ སྤྱིས་བྱ་དམ་པའི་ ཐུགས་རྗེའི་ ཟྱིབ་བསིལ་དང་
 ལྷན་པ་ལ་ལུས་ཅན་ཀུན་བདེ་བར་ངལ་གསོ་བ་ འདི་ཉིད་ རྟོགས་དུས་ཀུན་དུ་

ནིས་པར་གྱིས་ བར་གྱུར་ཅིག། ཅེས་ཤིས་པ་ བཟོད་པའི་ མདོར་བསྟན་གྱིས་
 བཤད་ཀྱི་ ལེགས་བཤད་ཉི་མ་ཆེན་པོ་ འདི་ཉིད་ མདོན་སྤྲུལ་དུ་ ལྷ་བའི་སྐལ་
 བར་གྱུར་ན་ལོག་དོག་གི་སྤྲུལ་པ་ ཐམས་ཅད་བསངས་པར་ འགྱུར་པོ། །དེ་ཡང་
 རྗེས་པམ་གྱི་ གསུང་ཆོས་ཀྱི་ གྱུལ་པོ་ འཕགས་པའི་ ཐུགས་ལ་ ཉེ་བར་
 བཞག་ཅེ་སྤྲུལ་ ཆོས་ཀྱི་ གྱུལ་པོ་དང་ དཔོན་ཆེན་ རྒྱུ་བཟང་པོ་ གཉིས་ཀྱི་
 བདག་ཁྱེན་ལ་ བདེན་ནས་ འཛིག་དེན་གྱི་ མིག་གཅིག་ལྷ་ རྟོགས་དུས་གྱི་
 ཐམས་ཅད་ མཁྱེན་པ་ ཞོང་སྟོན་ལོ་རྒྱ་བ་དོན་གྱིས་མཆོད་གྱིས་ འཕགས་ལུལ་
 གྱི་སྟེན་དངགས་ མཁམ་ཆེན་པོ་ ལ་གྱི་ཀར་ལ་ བདེན་ནས་ མང་ལུལ་

འཕགས་པའི་ བྱང་དུ་བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་ལེགས་པར་བསྐྱུར། དེ་ནས་བཟུང་
 རྟེན་ལུ་ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཅེན་ཆོས་སྐྱོང་བཟང་པོ་ དངོས་ཀྱི་ རྟོག་མང་བཅས་པའི་
 བར་དུ་གཙུག་ལག་འདི་ཉིད་ལ་དབྱིས་ ཕྱིན་པར་ སྐྱུངས་པའི་ མཁམ་པ་
 བས་མཁའི་ སྐར་ཆོགས་ ལྷ་བྱར་གྱུར་ཅིང་། དེ་ནས་དུས་ཀྱི་ དབང་གིས་ལེགས་
 པར་སྐྱུངས་པའི་ དཔྱོད་ལྡན་ ཆོས་ཆེད་ དཀོན་མཁའ་གྱུན་ རྒྱང་ཟད་མ་ཉམས་
 ཅོམ་གནས་པ་ ལས་དོགས་བཟོད་རིན་པོ་ཆེ་ འདིའི་དཀའ་བའི་གནད་ བློས་
 ཀྱིས་ཞིབ་མོར་ བཤད་པའི་ བཟྱེད་པ་ནི་ ཞོང་སྟོན་ནས་ རིམ་པ་བཞིན་གཟུང་
 ལོ་ཆེན་སྟོབྱེས་ བདྱན་པ། ལོ་མཆོག་པ། ཐམས་ཅད་ མཁྱེན་པ་ དཔང་ལོ་ཆེན་
 པོ། ལོ་ཆེན་ བྱང་རྒྱལ་ཅེ་མོ། ལོ་ཆེན་ནམ་མཁའ་བཟང་པོ། ལོ་ཆེན་ཤེས་རབ་
 དཔལ། ལོ་ཆེན་ཐུགས་རྗེ་དཔལ། མཚུངས་མེད་ བྱུང་འི་ མཆོན་ཅན། གནས་
 བདྱན་ལེགས་པ་ གྱུལ་མཆོན། ལུ་ལོ་ཆེན་ ཆོས་སྐྱོང་བཟང་པོ། དེའི་དཔོན་པད་

འགྱིང་ཚུལ་ ལྷུང་ལེན་པ་ རྣམས་དང་ འདྲ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྲིད་པ་
 མཐའ་དག་མེ་ འབར་བའི་ གྲོང་ལྷན་ ལྷུག་བསྐལ་གྱི་ རང་བཞིན་ཅན་དུ་ཤེས་
 རྣམ་ འགོར་བ་ལས་ རྣམ་པར་ གོལ་བའི་ ལྷ་ངན་ལས་ འདས་པའི་གོ་འཕང་
 རོན་དུ་གཉིས་བའི་ ཇེས་འབྱུང་གི་ བསམ་པས་ ཟིན་པའི་གང་ཟག་ ཆེས་དགོན་
 བའང་ རྣམ་གྱི་ རབང་གིས་ འདོད་པའི་ ལོངས་སྤྱོད་ལ་ སྲིད་པ་ཆེས་ཆེར་
 འཕེལ་ཀྱང་ མང་དུ་ཐོས་པའི་ ཚུལ་ལ་གྲོ་སྒྲ་བསྐྱེད་པ་དེ་ཇེས་འབྱུང་སྤྱུ་སྤྱད་གྱི་
 རྣམ་པས་ གསོལ་འདེབས་ ཐང་ཐང་དང་ལྷན་ གློས་སེམས་ ཁྲིད་སད་སྤྱད་གྱི་
 ཡིག་ཆ་ལ་ཤ་རུལ་ ལ་སྤྱང་ས་ འཕྱིབ་བ་ལྷན་ འདུ་ཞིང་ གཞུང་ཆེན་པོ་རྣམས་
 གཤམ་བར་ འདོད་པའི་ རབང་གིས་ གངས་རིའི་ ལྗོངས་འདིར་དུས་གྱི་ འཁོར་
 ལོའི་ ཡིག་ཆ་ལ་ མཁས་སློམ་ གཞན་གྱི་ བཅོམས་ ཆོས་ གང་གིས་ཀྱང་
 ལྷན་དུ་མེད་པ་ བྲགས་པ་ རོན་ལྷན་གྱི་ མཁས་བྲུབ་ཆེན་པོ་ རོར་བཟང་གྱི་
 མཆོས་མཇོད་པའི་ སྤོན་མེད་གྱི་ ལེགས་པ་ཤད་ནི་ མེད་འོད་ ལྷན་བར་དུ་ འཁོད་
 བའང་རོན་དུ་ གཉིས་པ་ ཆེས་དགོན་པས།

INTRODUCTION

BY

SOMENDRA.

དཔལ་ལྷན་གྱི་པ་བའི་ཙོད་པན་སྒོམ། སྒོ་བཟང་མི་དབང་ཞེས་རིགས་ལ།
གདེངས་ཅན་དབང་བཞིན་ལོངས་སྟོན་ཅན། ལོངས་སྟོན་ལྷན་བའི་དབང་པོ་བྱང། 1

སྒྲིང་སྒྲོབས་གཏོར་བྱུང་དེ་ཡི་བྱ། ཡོན་ཏན་རིན་ཅེན་ཚོགས་ཀྱི་གནས།
དཔལ་ལྷན་ཚོགས་གི་བདུད་རྩི་བསྐྱེད། གྱུ་མཚོ་དང་མཚུངས་གྱུ་མཚོ་བྱང། 2

དེ་ཡི་བྱ་ནི་རབ་གསལ་དབང། སྒྲིན་པའི་བསོད་ནམས་དག་གིས་ནི།
བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ཡོན་ཏན་འོས། ས་ལ་རབ་གསལ་དབང་མཚུངས་བྱང། 3

དེ་ཡི་བྱ་ནི་དགོ་བའི་དབང། སྒྲིན་ངག་མཁན་དབང་རྒྱ་ཤར་བཞིན།
གང་གི་གྲགས་པ་རྒྱ་བའི་འོད། དམ་པའི་ཡིད་ནི་རངས་བར་བྱེད། 4

གཉིས་སྒྲིས་དམ་པའི་སྒྲེ་པོ་དགའ། ཚོམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱུལ་བྱེད་པ།
དགའ་བའི་གྲགས་པ་གང་གི་ནི། བསོད་ནམས་དང་པོའི་པོ་ཉར་བྱང། 5

ནམ་ཞིག་བདེ་བར་ཡོད་དེ་ལ། བྲོགས་པོ་ཡོན་ཏན་ལྷན་པའི་མཚོག།
ལེགས་བྱས་གྲགས་ལྷན་བདེ་གཤེགས་པ། ཉ་ཀ་ཞེས་པས་རབ་སྒྲུས་པ། 6

INTRODUCTION

BY

SOMENDRA.*

नरेन्द्रनाम्नः सुमतेः श्रीजयापीडमन्त्रिणः ।

वंशे बभूव भोगीन्द्रो भोगीन्द्र इव भोगवान् ॥ १ ॥

तस्य सत्त्वनिधेः^१ श्रीमान् गुणरत्नगणाश्रयः ।

सूनुर्वाणीसुधासूतिः^२ सिन्धुः सिन्धुरिवाभवत् ॥ २ ॥

तस्य पुत्रः प्रकाशेन्द्रः प्रकाशेन्द्रनिभो भुवि ।

बभूव दानपुण्येन बोधिसत्त्वगुणोचितः ॥ ३ ॥

क्षेमेन्द्रस्तनयस्तस्य कवीन्द्रः कीर्त्तिचन्द्रिका ।

चन्द्रस्येवादिता यस्य मानसोल्लासिनी सताम् ॥ ४ ॥

यस्य रामयशाः सर्व्वप्रबन्धप्रेरको द्विजः ।

प्रयातः सज्जनानन्दः पुण्यः प्रथमदूतताम् ॥ ५ ॥

तं कदाचित् सुखासीनं सुहृद्गुणवतां वरः ।

सौगतः स्यात्सुहृतो नक्कनामा समभ्यधात् ॥ ६ ॥

* In editing the Introduction and the Contents by Somendra I have derived much help from the Hodgson MS. in the Library of the Asiatic Society.

१. Hodgson MS मन्त्रिणिः ।

२. Orig. वागीसधायति ।

*སྒོ་པོ་བ་འཛེས་སྒྲིག་སོགས་ཀྱིས། རྟོགས་བརྗོད་རིམ་པ་རབ་བྱངས་ཏེ།
བདུས་ཤིང་བདུས་པ་རབ་བསྐྱེབས་པ། རྟོགས་བཅད་ཀྱིང་པར་བསྐྱེས་པ་དག། 7

ལས་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་འབྲང་བ། མཚོག་དུ་ཟབ་ཅིང་རབ་དུ་དག།
གྱུ་ཆར་བསྐྱེས་པ་གྱུ་ལ་བ་ཡི། སྒྲིས་རབས་དག་གིས་འབྲང་བ་ཡོད། 8

ཁྱོད་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ཡི། རིམ་པ་མདོར་བསྐྱེས་རབ་གྱུས་པ།
དགའ་བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གདམ། མཉེན་པ་དག་ནི་བྱ་བར་འོས། 9

དེ་ཡིས་དུལ་བས་འདི་བརྗོད་ཆོ། གདམ་དེ་བྱ་བར་རབ་དུ་བཅོས་ས།
རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་གསུམ་བྱས་ནས། ཤིན་དུ་རིང་བས་དོར་བར་གྱུར། 10

དེ་ནས་གྱུ་ལ་བ་བཅོས་ལྷན་འདས། རང་གི་མི་ལས་དུ་བསྐྱེས་ཏེ།
རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་དོན་བསྐྱེས་པའི། རྟོགས་པ་དེ་ཡིས་སྐར་ཡང་བྲངས། 11

དེ་ནས་ཤེས་རབ་སྒྲུང་བ་ཅན། སྒྲོལ་དཔོན་བཙོན་འགྲུས་བཟང་ཞེས་པ།
ལེགས་བྱས་རབ་དུ་འབར་བར་གྲགས། གྱུ་ལ་བའི་གཤའ་ཡིས་བསྐྱེས་བཅོས་ལ། 12

ཡིད་ནི་ཡོངས་སྤྱ་རབ་གནས་པ། རང་ཉིད་དེ་ཁྱིམ་མདོན་སྤྱོད་ཏེ།
ཟབ་མོའི་ལྷང་གི་ལས་འདིར་ནི། རིན་ཅན་སྒྲོན་མེ་ཉིད་དུ་གྱུར། 13

བདག་གི་ཡབ་ཀྱིས་རྟོགས་པ་བརྗོད། བསྐྱེས་ཅི་བདུན་ནི་བྱས་པ་ལ།
ཟླ་བའི་དབང་པོ་བདག་གིས་གཅིག། བཀྲ་ཤིས་རྟོགས་པའི་སྒྲིག་དུ་བྱས། 14

आचार्यगोपदत्ताद्यैरवदानक्रमोच्चिताः ।

उच्चित्योच्चित्य विहिता गद्यपद्यविशृङ्खलाः ॥ ७ ॥

एकमार्गानुसारिण्यः परं गाम्भीर्यकर्कशाः ।

विस्तीर्णवर्णनाः सन्ति जिनजातकमालिकाः ॥ ८ ॥

अवदानक्रमेणैव त्वन्तु संक्षेपविस्तरैः ।

रम्यैस्तथागतकथाः कोमलाः कर्तुमर्हसि ॥ ९ ॥

इत्युक्तस्तेन विनयात्तां कथां कर्तुमुद्यतः ।

अवदानत्रयं कृत्वा विररामातिदैर्घ्यतः ॥ १० ॥

ततः स्वप्ने भगवता जिनेन प्रेरितः स्वयम् ।

सोऽग्रहीत् पुनरुद्योगमवदानार्थसंग्रहे ॥ ११ ॥

अथाभ्येत्य स्वयं तस्य गृहं प्रज्ञाप्रकाशवान् ।

आचार्यो वीर्यभद्राख्यः प्रख्यातसुकृतोज्ज्वलः ॥ १२ ॥

जिनशासनशास्त्रेषु परिनिष्ठितमानसः ।

गम्भीरागममार्गेऽस्मिन् ययौ रत्नप्रदीपताम् ॥ १३ ॥

अस्मत्पित्रावदानानां कृते सप्तोत्तरे शते ।

सोमेन्द्रेण मयाप्येकं कृतं मङ्गलपूरणम् ॥ १४ ॥

གང་གི་ལག་སོན་བསྟན་བཅས་ནི། བསམ་ཅད་དག་པ་ཉིད་འགྱུར་བ།
སློབ་དཔོན་ཉི་མའི་དབལ་དེ་འདིར། ཡི་གེ་འགོད་པའི་དོན་དུ་ཞུས། 15

ལོ་ནི་ཉི་ཤུ་ཙུ་བདུན་གྱི། ས་གའི་དཀར་ཕྱོགས་ཤར་བ་ན།
གྲིལ་བའི་སྦྱིས་པའི་དགའ་སྟོན་ཚོ། དབག་བསམ་འབྲི་ཤིང་འདི་བྱས་སོ། 16

འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་གང་གི་ཐུག་པའི་དག་བཅོམ་ཆོན་གྲགས་པ་ནི།
སྦྲོལ་མ་ཁྲོ་གཉིར་ཅན་འབྱུངས་ཕྱོགས་སུ་སྦྱོ་བ་ཅི་ཡང་ལེགས་པར་སོང།
ས་ཡི་བདག་པོ་ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་མཐའ་ཡས་དེ་ནི་ས་སྦྱོང་ཚོ།
རང་ནི་བདེ་བ་ཅན་ནི་མས་ཆོས་པའི་སྤྲད་དུ་གཞུང་འདི་ནི་ས་སྦྱལ་ལོ། 17

ཁྱིད་ཀྱི་འཁོར་བ་མཐའ་མེད་བརྒྱུག་དཀར་སྒོ་ཉམས་ནི་མས་ཀྱི་རབ་ཞི་འཕྲོག།
ཆོངས་བ་ཆེན་པོའི་ཁང་པ་གྱི་ཆེ་ལམ་དུ་གདུང་བའི་ཆོགས་ཀྱི་ཁར།
གྲིགས་དང་སྤང་པའི་གཞི་མ་ཡུལ་གྱི་དུག་གི་སྟིང་པོ་ནི་ས་འགྱུར་ཅན།
རབ་རིབ་དག་གིས་ཡོངས་སུ་བསྐྱབས་པ་གྲིལ་བའི་འདྲི་ཀྱིས་འཕྲོག་གུར་ཅིག། 18

བསམ་པ་དྲི་ས་མེད་པ་ནི་མས་ནི་མཆོག་དུ་ཆོས་བྱེད་ཅིང།
མཇོན་ཤིང་རབ་དང་སྐལ་བཟང་ལེགས་བྱས་དག་དང་རབ་དུ་ལྷན།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་སྟན་པ་དག།
ནི་མས་པར་གྲིས་པ་འདི་ནི་འགྲོ་ནི་མས་དགའ་བའི་སྤྲད་གུར་ཅིག། 19

यस्य हस्तगतं सर्व्वशास्त्रमायाति शुद्धताम् ।

आचार्यः सोऽत्र सूर्य्यग्री लिपिन्यासार्थमर्थितः ॥ १५ ॥

संवत्सरे सप्तविंशे वैशाखस्य सितोदये ।

छतेयं कल्पलतिका जिनजन्ममहोत्सवे ॥ १६ ॥

कीर्तिस्तारामृकुटिरुदिता पापशत्रुप्रमाथे^१

दिक्षूत्साहः किमपि सुगतो लोकनाथस्य यस्य ।

तस्मिन् क्षोणीपतिपरिवृढे^२ शासति क्षामनन्ते

सन्तोषाय प्रशमसुखिनां निर्मिताऽयं प्रबन्धः ॥ १७ ॥

अपारं दुर्वारं प्रशमपरिहारं हतधियाम्

महामोहागारं व्यसनगणभारं पृथुपथे ।

मदद्वेषाधारं विषयविषसारं जिनरुचि

र्विकारं संसारं तिमिरपरिवारं हरतु वः ॥ १८ ॥

सन्तोषकारि परमं विमलाशयानाम्

कान्तं प्रसादसुभगं सुकृतप्रयत्नम् ।

भूयात् प्रियाय जगतां तदिदं विकाशि

काव्यं वपुर्भगवतश्च तथागतस्य ॥ १९ ॥

१ Hodgson MS. मृकुटिरुदिता पापशत्रुप्रमाथे ।

२ Hodgson MS. क्षोणीपतिपरिवृढे ।

STATEMENT OF CONTENTS

IN THE FORM OF A HYMN

BY

SOMENDRA.

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་སུ། བང་ཞིག་ས་བདག་རབ་གསལ་གྱིས། སྒྲང་ཆེན་མཐོང་ནས་ཞིབ་ཐོབ། དེ་བཞིན་གཤེགས་དེས་བྱོང་ལ་བསྐྱངས། ⁽¹⁾	1
བང་ཞིག་དཔལ་སྤེས་ལུས་བྱིན་དང། ⁽²⁾ དེ་བཞིན་ཞོར་བྱ་གཙུག་ཞོར་གྱིས། ⁽³⁾ ང་ལས་བྱ་ཡང་འཛིག་དེན་གྱི། ⁽⁴⁾ རྒྱ་བའི་འོད་གྱིས་མགོ་བོ་བྱིན། ⁽⁵⁾	2
ཤིན་དུ་དགའ་ཡི་སྤྱི་བར་གང། བ་ད་ར་ཡི་སྤྱིང་བཤོད་བྱས། ⁽⁶⁾ བང་ཞིག་རི་མོའི་གཟུགས་བརྟན་གྱིས། ལྷ་དྲིལ་ཅན་ནི་ཆེས་བརྒྱང་མཛད། ⁽⁷⁾	3
བང་ཞིག་དཔལ་སྤེས་ལ་བསྟན་དང། ⁽⁸⁾ མེ་སྤྱིས་སྐལ་ལྷན་དུ་གསུངས་དང། ⁽⁹⁾ བང་ཞིག་དགའ་བོ་མཛེས་མ་ལ། ཆགས་པ་དག་ནི་འབད་པས་བསལ་། ⁽¹⁰⁾	4
བང་ཞིག་ཤྲུག་བརྒྱལ་བྱས་པས། འཕགས་སྤྱིས་པོ་ནི་དཔྱལ་བར་གསུངས། ⁽¹¹⁾ བང་ཞིག་ཞོར་སྤྱིན་བྱང་མེད་ནི། འཕྲོག་མ་དུལ་བར་མཛད་པ་དང། ⁽¹²⁾	5
ཚོ་འཕྲུལ་རབ་དུ་བསྟན་པ་དང། ⁽¹³⁾ བང་ཞིག་ལྷ་ལས་བབས་པ་དང། ⁽¹⁴⁾ བང་ཞིག་མཁའ་ལ་རྩོལ་འཕངས། ⁽¹⁵⁾ བྱམས་བ་དག་ནི་ལྷང་བསྟན་དང། ⁽¹⁶⁾	6

* མངའ་ནས་འཕྱང་བ་བསྟན་པ་དང། (गर्भावक्रान्ति). In the Tibetan version of the "Contents" the names of 109 *pallavas* are mentioned, but as there cannot be more than 108 *pallavas* in the work the extra *pallava* must evidently have been a spurious addition to it. The 10th *pallava* of the xylograph called the Garbhāvrānti is not mentioned in the Sanskrit list or in the Hodgson MS. Again the 49th *pallava* of the

STATEMENT OF CONTENTS

IN THE FORM OF A HYMN

BY

SOMENDRA.

बोधिसत्त्वदशायां यः प्रभासः पृथिवीपतिः ।
शान्तिं लेभे गजं दृष्ट्वा स वः पायात्तथागतः^(१) ॥ १ ॥
यः श्रीसेनस्तनुं प्रादा^(२) न्मणिचूडस्तथा मणिम्^(३) ।
मान्धातायजयल्लोकान्^(४) ददौ चन्द्रप्रभः शिरः^(५) ॥ २ ॥
यश्चक्रे वदरद्वीपयाचां सुप्रियजन्मनि^(६) ।
यश्चिचप्रतिबिम्बेन मुक्तिकानुग्रहं व्यधात्^(७) ॥ ३ ॥
शशाम यश्च ओगुप्तं^(८) धन्यं ज्योतिष्कमभ्यधात्^(९) ।
नन्दस्य सुन्दरीरागं प्रयत्नेन जहार यः^(१०) ॥ ४ ॥
विरुद्धकस्य नरकं प्राह यः शाक्यसंक्षयात्^(११) ।
हारीतिकाया दमनं यश्चक्रे यक्षयोषितः^(१२) ॥ ५ ॥
अदर्शयत्प्रातिहार्यं^(१३) देवावतरणञ्च यः^(१४)
यः शिलामक्षिपत् व्योम्नि^(१५) मैत्रेयं व्याचकार च^(१६) ॥ ६ ॥

Hodgson and Cambridge MSS. called the Shaddanta does not occur in the xylograph. It seems to me that the Tibetans substituted the Garbhāvākṛānti in the place of Shaddanta which was lost; and probably Pandita Lakshmikara wrote the former to make the work complete in 108 *pallavas*. The Garbhāvākṛānti will therefore be published as an appendix to the 1st volume.

- བཀ་ཞིག་མེ་ལོང་བཞིན་དང་ནི།⁽¹⁷⁾ ཤུ་རིའི་བྱ་ཡི་གདམ་མཚོག་གསུངས།⁽¹⁸⁾
 བསོད་ནམས་མཚན་ཉིད་ནི་གྱུན་ཅན། སྒོ་བཞིན་བྱེ་ནིར་བཀ་གྱུར་དང།⁽¹⁹⁾ 7
- བཀ་ཞིག་ཨ་མ་སྦྱོང་མའི་སྦྱོར། ལེགས་བྱས་ལ་འོས་གསུངས་པ་དང།⁽²⁰⁾
 བཀ་ཞིག་གྱུལ་བྱེད་ཚལ་བཟུང་དང།⁽²¹⁾ ཡབ་དང་མཐུལ་བ་མཛད་པ་དང།⁽²²⁾ 8
- ཐམས་ཅད་སྒྲོལ་གྱི་སྒྱེ་བར་བཀ། བྱ་དང་རྩེད་མ་ལ་སོགས་བྱིན།⁽²³⁾
 ཤུ་གྱའི་རིགས་སུ་འབྱུངས་གྱུར་པ། བཀ་གིས་མངོན་པར་འབྱུང་བ་མཛད།⁽²⁴⁾ 9
- བུདྲན་ནི་ནོམ་བར་བདུལ་མཛད་ནས།⁽²⁵⁾ ཤུ་གྱ་འབྱུང་བར་བཀ་བསུངས་དང།⁽²⁶⁾
 སྒྱེ་བ་གཞན་ལ་དཔལ་ལྷན་བཀ། སྒོ་བཞིན་བྱེད་པ་ཉི་ཤུར་གྱུར།⁽²⁷⁾ 10
- བཀ་ཞིག་ནོར་སྦྱོང་ཞེས་པ་ཡི། སྤང་ཆེན་དག་ནི་སྦྱོས་པ་བདུལ།⁽²⁸⁾
 བཀ་ཞིག་ཀྱ་ཤེའི་མཛོས་པ་ཡིས། ཞེ་སྦྱད་བཟོད་པ་ནོམ་བར་བསམས།⁽²⁹⁾ 11
- སེམས་ཅན་པན་བྱེད་རི་དྲགས་བཀ། གསེར་གྱི་ལོགས་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར།⁽³⁰⁾
 གཞོད་བྱེད་ལ་ཡང་ནོམ་འབྱུང་མེད། དག་བྱེད་དག་ཏུ་བཀ་གྱུར་དང།⁽³¹⁾ 12
- རང་གི་རྩེད་མའི་སྦྱིག་སྦྱོང་ལས། བྱེད་པར་ལོ་མ་བཀ་ཆགས་བྲལ།⁽³²⁾
 དགའ་བོ་ཉིད་དགའི་ཁྱུ་དགའ། བཀ་གིས་ཞི་བ་བསྟན་པ་དང།⁽³³⁾ 13
- བཙེ་བའི་གཏེར་ནི་བཀ་ཞིག་གིས། བྱིས་ལེགས་སྦྱིན་ལ་རབ་དང་མཛད།⁽³⁴⁾
 བཀ་ཞིག་དཔལ་ལྷན་གདོངས་ཅན་གྱུར།⁽³⁵⁾ དེ་བཞིན་བཀ་པོ་ཡོན་ཏན་བཀ།⁽³⁶⁾ 14

प्राहादर्शमुखस्याग्रं^(१७) शारिख्खुनेश्च यः कथाम्^(१८) ।

यः ओणकोटिकर्णोऽभूत् पुण्यलक्षणकर्णिकः^(१९) ॥ ७ ॥

यश्चात्रपालीचरितं सुकृतोचितमभ्यधात्^(२०) ।

यश्चाग्रहीजेतवनं^(२१) चक्रे पित्रा च सङ्गमम्^(२२) ॥ ८ ॥

प्रददौ पुत्रदारादि यो विश्वन्तरजन्मनि^(२३) ।

अभिनिष्क्रमणं यश्च जातः शाक्यकुलेऽभ्यधात्^(२४) ॥ ९ ॥

मारविद्रावणं कृत्वा^(२५) शाक्योत्पत्तिमुवाच यः^(२६) ।

यः ओणकोटिविंशत्यः श्रीमान् जन्मान्तरेऽभवत्^(२७) ॥ १० ॥

धनपालाभिधानं यः शशास मदकुञ्जरम्^(२८) ।

यः काशिसुन्दरः शान्त्यै क्षान्तिमेव व्यचिन्तयत्^(२९) ॥ ११ ॥

सुवर्णपार्श्वनामासीत् यः सत्त्वहितकृन्मृगः^(३०) ।

कल्याणकारी यश्चाभूदपकारेण्यविक्रियः^(३१) ॥ १२ ॥

यो विशाखः स्वजायायाः पापाचाराद्भ्रज्यत^(३२) ।

दिदेश नागयोः शान्तिं यश्च नन्दोपनन्दयोः^(३३) ॥ १३ ॥

चक्रे लूहमुदत्तस्य यः प्रसादं दयानिधिः^(३४) ।

योऽभवद्दोषिलः श्रीमान्^(३५) पूर्णः पूर्णगुणस्तथा^(३६) ॥ १४ ॥

ཆགས་བྱལ་དཔལ་ལས་ཕྱིར་ཕྱོགས་པས། བང་གིས་ལྷགས་འཕྱ་ཉིད་མཛོད་
དང། (37)

བང་ཞིག་བཟོད་ཚུལ་ལུས་བཅད་ཀྱང། ཞི་བས་ནིས་འགྱུར་མེད་ལྷན་གྱུར། (38) 15

མེར་སྐྱུ་འཛིགས་རྒྱུ་ཆུ་སྤྱོད་དཀྱིབས། བང་གིས་ཉོན་མོངས་དག་ལས་བཀོལ། (39)

མི་བདག་ལྷུ་ཡ་ན་ལ། བང་གི་སྤྱིག་ལས་གོལ་བ་བསྟན། (40) 16

མཁས་པའི་འབྱོར་པ་བང་ཞིག་གིས། བསོད་ནམས་དག་ལས་འབྱུངས་པར་
གསུངས། (41)

མི་བདག་སྐྱེ་གྱུར་དཔག་བསམ་ཤིང། གསེར་མདོག་ཅས་པར་བང་གྱུར་དང། (42) 17

གསེར་གྱི་ལག་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་གྱིས། ལེགས་བྱས་བང་གིས་རབ་དུ་བསྐྱབས། (43)

བང་གིས་མ་སྤྱོད་དག་ཡི་པ། དེ་ཡིས་བཅོངས་ལ་རབ་དགོངས་དང། (44) 18

བྱས་ཤེས་གྱི་ཀིར་བང་གྱུར་དང། (45) བང་གིས་ས་ལི་ཀ་བར་གསུངས། (46)

ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ནོར་སྤྱོད་གང། དོན་ཀྱན་གྱུབ་པར་གྱུར་པ་དང། (47) 19

དཔལ་ལྷན་གསེར་གྱི་སྤྱོད་པོ་ཅན། སྤྱོད་པོ་ཅན་ཞིས་བང་གྱུར་དང། (48)

བང་ཞིག་བཞིས་འབྱུང་སོ་དྲུག་གྱུར། (49) བང་ཞིག་ལས་བཅུ་སྤྱོད་པ་དང། (50) 20

བང་གིས་གསེར་ལྷན་དོགས་བཛོད་ལ། ལྷག་མོ་ལ་ནི་རང་ལུས་བྱིན། (51)

མི་བདག་བསོད་ནམས་མི་དམན་གང། སྤྱོད་བ་ཀྱན་གྱི་བཞིན་གྱུར་གང། (52) 21

वैराग्यान्मूकपङ्क्तुं चक्रे यः श्रीपराङ्मुखः^(१७) ।

यः शान्तिशीलः शान्त्याभूत्^१ छिन्नाङ्गोऽप्यविकारवान्^(२८)

॥ १५ ॥

कपिलं घोरमकराकारं क्लेशान्मुमोच यः^(१९) ।

उद्रायणस्य नृपतेः पापमुक्तिं दिदेश यः^(२०) ॥ १६ ॥

पुण्योत्पन्नामकथयदिभूतिं पण्डितस्य यः^(२१) ।

योऽभूत् कनकवर्णाख्यः प्रजाकल्पद्रुमो नृपः^(२२) ॥ १७ ॥

हिरण्यपाण्डित्येन सुकृतं प्रशंसं यः^(२३) ।

अजातशत्रोः पितरं यस्तु बद्धममोचयत्^(२४) ॥ १८ ॥

कृतो^२ यश्च कृतज्ञोऽभूत्^(२५) शालिस्तम्बमुवाच यः^(२६) ।

आसीत्सर्वार्थसिद्धो यश्चिन्तामणिधनप्रदः^(२७) ॥ १९ ॥

हेमहस्त्युचितः श्रीमान् हस्तकाख्यो बभूव यः^(२८) ।

षड्दन्तोऽभूद् द्विपो यश्च^(२९) दशकर्मस्रुतिश्च यः^(३०) ॥ २० ॥

रुक्मवत्यवदाने यः स्वयं व्याघ्रैः तनुं ददौ^(३१) ।

अदीनपुण्यो यश्चाभून्नृपः सर्वार्थिबान्धवः^(३२) ॥ २१ ॥

- མི་བདག་ལམས་བཤད་འཛིན་བཞི། རྟོག་གིས་ལམས་བཤད་ཉི་བདུང། ⁽⁵³⁾
 ཅད་ཀྱི་གཟིང་བ་ཀུན་འཕྲོག་གང། སེམས་ཅན་སྤྲུག་ཞེས་བཟོད་གུར་དང། ⁽⁵⁴⁾ 22
 འདབ་ཆགས་བསྐྱབ་ལ་རང་ལུས་སྟེང། ཐམས་ཅད་སྟེང་བར་གང་གུར་དང། ⁽⁵⁵⁾
 གང་གིས་ཀླ་ནི་བསྐྱང་སྐྱོང། གཟིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞི་བར་མཛད། ⁽⁵⁶⁾ 23
 གང་གིས་མཐུ་ཡིས་ཞོར་འཛིན་ནི། རིན་ཅན་མཛོད་དྲེན་གྱིས་མཛན་གུར། ⁽⁵⁷⁾
 ཅད་ཀྱི་གཟིང་བ་སྐྱོབ་པའི་གཉེན། བསོད་ནམས་སྟོབས་སུ་གང་གུར་དང། ⁽⁵⁸⁾ 24
 རྩལ་ལྡན་ཀྱ་ཏེ་ལར་གང་གུར། ⁽⁵⁹⁾ གང་གིས་ཀླ་ནི་ཞི་བར་མཛད། ⁽⁶⁰⁾
 གང་ཞིག་ཞིང་པ་བཀྲ་ཤིས་གུར། ⁽⁶¹⁾ ཞི་ལྡན་བྲགས་སྤྲུག་ཞེས་པ་དང། ⁽⁶²⁾ 25
 གང་གིས་འོད་སྤངས་ཇེས་བརྒྱུང་མཛད། ⁽⁶³⁾ གང་གིས་མི་འཕམ་ཅེ་མོ་ཐོབ། ⁽⁶⁴⁾
 རྩ་གཅིག་ཐུབ་པར་གང་གུར་དང། ⁽⁶⁵⁾ ས་སྐྱོང་བྱ་ནི་སྤྲུག་དངགས་མཁན། ⁽⁶⁶⁾ 26
 གང་ཞིག་དག་སྐྱོང་དག་འདུན་སྤངས། ⁽⁶⁷⁾ དག་བཅོས་གནས་སུ་བསྐྱེད་མཛད་
 དང། ⁽⁶⁸⁾
 པར་ཅན་གྱི་རྩལ་རབ་གསུངས། གང་ཞིག་ཆོས་གྱུ་ལ་རབ་དུ་གནས། ⁽⁶⁹⁾ 27
 གང་ཕྱིར་ཉི་མ་གང་པ་ཡིས། ཁ་ཆེར་གཙུག་ལག་ཁང་མཛོད་བསྐྱབས། ⁽⁷⁰⁾
 །ལྷ་ནའི་གོས་ཀྱིས་བཅོས་བསྐྱབ་དུ། གང་ཞིག་གཙུག་ལག་ཁང་སྤྲུལ་དང། ⁽⁷¹⁾ 28
 གང་གི་མཆུག་དུ་ཉིར་སྤྲུལ་ནི། བདུད་ལས་གྱུ་ལ་བར་གུར་པ་དང། ⁽⁷²⁾
 མི་བདག་སྤྱང་ན་མེད་པ་ཡིས། གང་རྩན་གྱུ་ལ་བཀའ་བཀོད་དང། ⁽⁷³⁾ 29

सुभाषितगवेधी च प्राणसूक्तक्रयी नृपः^(५३) ।
सर्वातुरव्याधिहारी योऽभूत् सत्त्वौषधाभिधः^(५४) ॥ २२ ॥

सर्वदोऽभवद्यश्च खगत्राणे स्वदेहदः^(५५) ।
चक्रे गोपालनागस्य विषशान्तिं^१ दृशैव यः^(५६) ॥ २३ ॥

यत्प्रभावेण वसुधा रत्नचैत्याङ्किताभवत्^(५७) ।
आसीत् पुण्यवलो यश्च रोगार्तत्राणबान्धवः^(५८) ॥ २४ ॥

कुणालः शीलवान् योऽभूत्^(५९) नागशान्तिं व्यधाच्च यः^(६०) ।
कर्षकः श्रीपदो योऽभूत्^(६१) यशोदाख्यश्च शान्तिमान्^(६२)
॥ २५ ॥

यः काश्यपानुग्रहकृत्^(६३) प्राप्तवान् यश्च किन्नरोम्^(६४) ।
मुनिर्यश्चैकशृङ्गोभूत्^(६५) कविश्च क्षितिपात्मजः^(६६) ॥ २६ ॥

यः संघरक्षितं भिक्षुं चकारार्हत्पदोचितम्^(६७) ।
प्राह पद्मावतीवृत्तं^(६८) धर्म्मराजस्थितञ्च यः^(६९) ॥ २७ ॥

कश्मीरेषु विहारार्चां यस्मै माध्यन्तिकोऽभ्यधात्^(७०) ।
शाणबासी विहारं यो मथुरायां विनिर्ममे^(७१) ॥ २८ ॥

उपगुप्तश्च यस्यान्ते^२ बभूवालक्ष्णो जिनः^(७२) ।
यत्स्मृत्याशोकनृपतिर्नागेष्वाज्ञां न्यवेशयत्^(७३) ॥ २९ ॥

१ Orig. शान्तिं कर । २ Hodgson MS. प्राप्तवान् यस्य कीर्तनात् ।

३ Orig. चकारार्हत्पदोदितम् । ४ Orig. यस्यान्ते ।

གང་གིས་ས་གཞིའི་སྤྱན་པ་གསུངས་(74) ཇི་ནས་དྲན་ཅིང་འབྲེལ་འབྲུང་ཡང་(75)	
མི་དྲ་ར་ཡི་ཉོན་མོངས་བཞོལ་(76) གང་གིས་ཀེ་ནི་ཡ་ལ་བསྟན་(77)	30
གང་གིས་བགྱི་བྱིན་ལྟུང་བ་ལ། ཉེ་བར་སྦྲར་ཡང་བདྱན་བར་མཛོད་(78)	
གང་ཞིག་གོ་གི་ཀ་ལ་ནི། དབང་ཆེན་སྡེ་ཡིས་འདོད་པ་བྱིན་(79)	31
གང་གིས་མཐར་ཐུག་གྲུར་པ་ནི། དབ་བཟང་གི་ནི་རྩེས་བརྒྱང་མཛོད་(80)	
སྤོན་གི་བཅོས་ལྡན་དེ་བཞིན་གཤེགས། གྱུ་ཡི་མཚོ་གདུ་གང་གྲུར་དང་(81)	32
དབྱུལ་བར་སྤྱིད་པའི་གོ་ཆ་ཡིས། ཉོན་མོངས་གང་གིས་ཞི་བར་མཛོད་(82)	
གང་ཞིག་སྤུས་ནི་སྦྲུ་གཅན་འཛོན། སྤོན་གྱི་ལས་དག་སྦྱོད་གསུངས་དང་(83)	33
གང་གིས་འཛིགས་རུང་འཁོར་བ་ལས། སྦྲང་ཅིའི་དབྱངས་ནི་ཡང་དག་བསྟུལ་(84)	
ཕན་ཚེ་ལ་གང་གིས་པན་པ་བྱིན་(85) གང་ཞིག་བ་མེན་གོན་བོར་གྲུར་(86)	34
པད་ཅན་ཁྲིམས་ལྡན་གང་གྲུར་དང་(87) བག་པ་གང་གིས་རྩེས་སུ་བསྐྱུངས།(88)	
ཉེ་ཡི་བྱ་ནི་ཆོས་སྤྱིད་ལ། གང་གིས་རྩེས་སུ་བརྒྱང་བ་མཛོད་(89)	35
གང་ཞིག་བདེན་པ་མཐོང་བ་ཡིས། ཁོར་ལྡན་བདག་ནི་སྐལ་བཟང་བསྟུབས།(90)	
གང་ཞིག་གི་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས། གཤམ་བྱིན་ནས་ལེགས་བཤམ་བྱངས།(91)	36
གང་ཞིག་མཛོད་བོའི་བྱ་མོ་ཡིས། མ་ཡི་གཞོན་ལས་གཟིར་བྱོབ་གྲུར་(92)	
གང་ཞིག་རང་ཉིད་བྱོན་པ་ཡིས། མ་གདུ་བཟང་བསྟུགས་འོས་མཛོད་(93)	37

पृथ्वीप्रदानं यः प्राह ^(७७) प्रतीत्योत्पादमप्यथ ^(७५) ।

विदुरक्लेशमुक्तिञ्च ^(७६) कैनेयञ्च शशास यः ^(७७) ॥ ३० ॥

प्रत्यासन्नच्युतेश्वके यः शक्रस्य धृतिं पुनः ^(७८) ।

महेन्द्रसेनः प्रददौ कौशिकायेसितञ्च यः ^(७९) ॥ ३१ ॥

अनुग्रहं सुभद्रस्य यः पर्यन्तायतेर्यधात् ^(८०) ।

हेतूत्तमाख्यो भगवान् योऽभूत् पूर्वस्तथागतः ^(८१) ॥ ३२ ॥

नरकक्लेशशान्तिं यश्चकार भवशर्मणः ^{१ (८२)} ।

पूर्वकर्मक्षुतिं सूतोः प्राह राहुलकस्य यः ^(८३) ॥ ३३ ॥

घोरात्सन्तारितो येन संसारान्धुरस्वरः ^(८४) ।

पथं हितैषी यः प्रादात् ^(८५) ज्येष्ठोऽभूत् यः कपिञ्जलः ^(८६)
॥ ३४ ॥

पद्मकः शीलवान् योऽभूत् ^(८७) चिचं चानुशशास यः ^(८८) ।

अनुग्रहं मत्स्यतनोर्यश्च धर्मरुचेर्यधात् ^(८९) ॥ ३५ ॥

विदधे धनिकं धन्यं सत्यसन्दर्शनेन यः ^(९०) ।

स्वमांसासृक्प्रदानेन यः शिविः सूक्तमग्रहीत् ^(९१) ॥ ३६ ॥

मातुर्विकारात् प्राप्तार्तिर्योऽभवन्मैत्रकन्यकः ^(९२) ।

स्नाथ्यां सुमागधां चक्रे स्वयमागमनेन यः ^(९३) ॥ ३७ ॥

གང་ཞིག་རབ་ཞིའི་ཐུ་སྒྲིན་གྱིས། བྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན་སྒྲོམ་པ་བསལ། (94)	
སྐྱེ་བ་གཞན་ལ་སྟུག་ཕྱག་དང། ཀློན་པོ་དག་ནི་གང་གིས་བསྐྱེད་སྤྲོད། (95)	38
སྒྲུང་དབང་དག་གི་ཁྲོན་པོའི་སྒྲུ་ (96) ཆོང་པའི་སྐྱེ་བོ་ཅུས་སྒྲུལ་གྱིས། (97)	
གང་གི་སྒྲོན་གྱི་དཀར་ཕྱུ་ཅན། (98) བྱུང་ནམས་དག་གི་ལྷན་པར་མཛད།	39
གྲོང་པ་གསོ་སྦྱང་བརྒྱ་ཅན། (99) རོ་ནི་ཏ་ཡི་ཉར་གྱུར་གང།	
གང་ཞིག་རབ་གསལ་བདེ་བ་བསྟེན། (100) སྒོ་བསངས་སྒྲ་མ་དག་ལ་གྱུས། (101)	40
གང་ཞིག་དོན་མཐུན་སེང་གིས་བསྐྱེད་སྤྲོད། (102) གང་ཞིག་དགའ་བའི་གོང་བྱུར་	
	གྱུར། (103)
རི་བོང་ཅན་གྱི་ལུས་བྱིན་གང། (104) གང་གིས་དེ་བ་ཏ་དག་བཏོན། (105)	41
གསེར་གྱི་གོ་ཆ་དག་གི་གཏམ། བྱོང་བྱེར་ལྷ་བྱ་གང་གསུངས་དང། (106)	
ཟས་གཙང་གང་གིས་རིན་ཅེན་གྱིས། མི་བདག་བྱ་མའི་ལམས་བཤད་སྒྲུངས། (107)	
གདེངས་ཅན་སྐྱབས་ལ་ལུས་བྱིན་པ། སྒྲིན་གྱི་བཞེན་པར་གང་གྱུར་དེ། (108)	42
ཀུན་ལས་མཐོ་ཞིང་བདེ་གཤེགས་ཡོན་ཏན་དག་དང་ལྷན།	
བཟང་ཞིང་རབ་མང་བཙོན་འགྱུས་སྟོབས་དང་བཟོད་པ་ཅན།	
མི་དག་ཙུང་བ་སྤྱིད་བའི་ཁྲོན་པ་རབ་འཛོམས་པ།	
གྲྱགས་པ་སྒྲོག་མཛད་བཙམ་ལྷན་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།	43

यशोमित्रस्य यस्तृष्णामहरत्प्रशमान्बुदः^(८४) ।

चौरौ जन्मान्तरे व्याघ्रशवकौ च ररक्ष यः^(८५) ॥ ३८ ॥

मन्त्रिवंशजेत्रो^१ यः^(८६) कच्छपश्च वणिग्जनम्^(८७) ।

चकार कुशलोपेतान्मल्लान् यः पूर्वतापसान्^(८८) ॥ ३९ ॥

यश्च रोहितमत्स्योऽभूत्पौरस्वास्थ्याय पद्मकः^(८९) ।

यः प्रभासः शर्म भेजे^(९०) श्यामाकश्च गुरुप्रियः^(९१) ॥ ४० ॥

सिंहो ररक्ष यः सार्थं^(९२) प्रियपिण्डश्च योऽभवत्^(९३) ।

तनुं यः शशकः प्रादात्^(९४) रैवतं चोज्जहार यः^(९५) ॥ ४१ ॥

पुरोपमानां यः प्राह कथां कनकवर्मणः^(९६) ।

रत्नैर्नृपसुतासूक्तं यश्च शुद्धोदनोऽग्रहीत्^(९७) ॥

देहदाता फणिचाणे योऽभूज्जीमूतवाहनः^(९८) ॥ ४२ ॥

सर्व्वान्नताय सुगताय गुणान्विताय

भद्राय भूरितरवीर्य्यवलक्ष्माय^१ ।

उन्मूलिताकुशलमूलभवद्गुमाय^२

तस्मै नमो भगवते मदवारणाय ॥ ४३ ॥

१ Orig. मन्त्रिवर्गजेत्रः । २ Hodgson MS. भूरिभरवीर्य्यवलक्ष्माय ।

३ Hodgson MS. °कुशललक्ष्यभवद्गुमाय ।

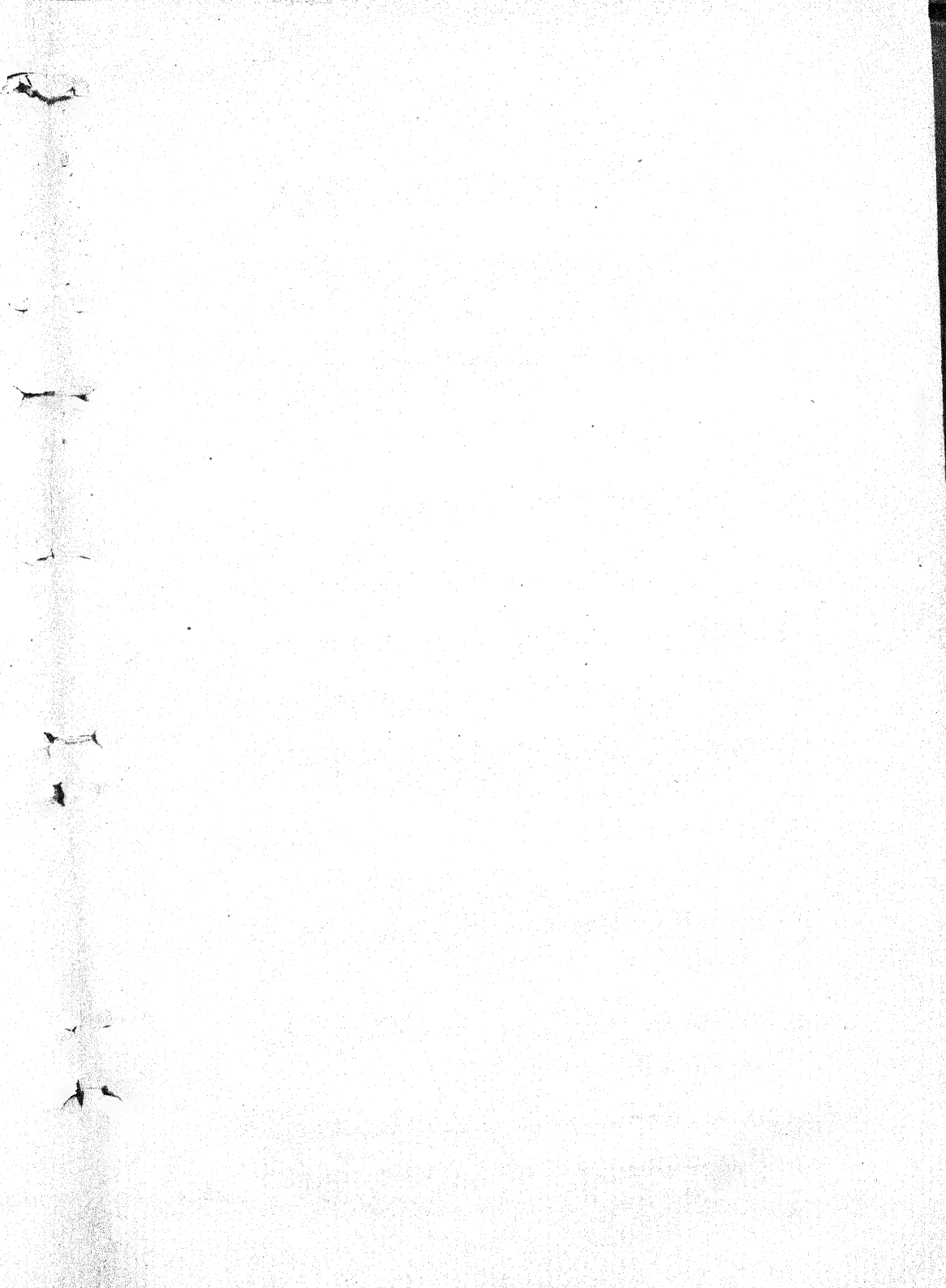
CORRIGENDA.

PALLAVA I.

Sloka	5	विद्याधरवतीसिद्ध०	विद्याधरवती सिद्ध०
"	6	मङ्गल	मङ्गल
"	12	त्रिदशार्ह	त्रिदशार्हः
"	21	५	५
"	22	तेन प्रयत्नेन	तेनाप्रयत्नेन
"	31	ईश	ईश
"	34	दण्डिनः	दन्तिनः
"	43	यि	यि
"	62	मु	मु
"	"	दलित०	कलित०

PALLAVA II.

Sloka	6	प्रजापुष्टैर्मति०	प्रजापुष्टैर्मति०
"	8	मु	मु
"	14	सर्वैः	सर्वैः
"	45	अद्वैत	अद्वैत
"	60	वेद	वेद
"	65	अहमर्ष	अहमर्ष
"	75	मिथिलितेक्षरः	मिथिलिताक्षरः
"	89	रक्षमाणो	रक्षमाणो

བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་

དཔག་བསམ་གྱི་འཁོར་ལོ་།

རབ་གསལ་གྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།

།ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།

གང་ཕྱགས་ཀྱི་ཕྱལ་ཤེལ་ལ་ཆགས་མཚན་འཛིན་པ་མིན་པ་ཉིད།

ཡིད་ནི་སྙིང་རྩིས་བརྒྱན་ལ་གང་གིས་སྦྱོན་ནོམས་མ་ལུས་བསྐྱམས།

གང་གིས་ཁྲོ་བ་མེད་ལ་རང་གིས་འཁོར་བའི་དབྱ་མངོན་བཅོམ།

ཀུན་མཁྱེན་དེ་ཡིས་བྱིད་ལ་དག་ལོགས་གཡོ་བ་མེད་གྱུར་ཅིག།

དམ་པའི་གྲིབ་བསིལ་དང་ལྷན་བཏོན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཙོ་བས་བསྐྱོར་ཅིང་བསོད་
ནམས་ར་བར་གནས།

སྒྲོ་དང་རིག་པ་སྙིང་རྩིས་སོགས་རྒྱ་ཡིས་ནོམ་མཛོས་ནོམ་པར་གྱིས་པའི་
ཡལ་ག་ཅན།

ཆོག་ཤེས་ཀྱི་མེད་ཡལ་འདབ་ཕྱགས་སྟུན་དཀར་པའི་མེ་ཏོག་ཏྲུ་དམ་
པའི་འབྲས་བྱ་ནི།

བསམ་ཀུན་ཡོངས་སྤྱོད་གས་པར་མཛད་པ་དཔལ་ལྷན་སངས་གྱིས་ལྗོན་པ་
ནོམ་པར་གྱུ་གྱུར་ཅིག།

बोधिसत्त्वावदानकल्पलता ।

प्रभासावदानम् ।

नमः सर्वज्ञाय ।

चित्तं यस्य स्फटिकविमलं नैव गृह्णाति रागं
कारुण्यार्द्रं मनसि निखिलाः शोषिता येन दोषाः ।
अक्रोधेन स्वयमभिहतो येन संसारशत्रुः
सर्वज्ञोऽसौ भवतु भवतां श्रेयसे निश्चलाय ॥१॥

सच्छायः स्थिरधर्ममूलवलयः पुण्यालवालस्थिति-

धीर्विद्याकरुणाम्भसा हि विलसद्विस्तीर्णशाखान्वितः ।

सन्तोषोज्ज्वलपल्लवः शुचियशः-पुष्पः सदासत्फलः

सर्वाशापरिपूरको विजयते श्रीबुद्धकल्पद्रुमः ॥ २ ॥

འཁོར་བ་རྒྱ་སྤྱོད་འབྱུང་གནས་ལས། འགྲོ་བ་གཤོན་པའི་སྒོ་གྲོས་ནི།
མཐུ་ཆེན་ནི་མས་ལ་འབྱུང་འབྱུང་དེ། དེ་ཡང་འདི་སྐད་རྒྱུ་ལྟེན།

3

གསེར་གྱི་བ་གས་གཞུང་ཡས་ཁང་། ཁང་པས་བསྐྱོར་བའི་གྲོང་ཁྱིམ་ནི།
འོད་ལྡན་ཞེས་བྱ་བསོད་ནམས་ལས། འོད་ལྡན་མཐོ་ཅིས་ལྟ་བུ་ཡོད།

4

ལེགས་པ་ནི་མས་ཀྱིས་ལེགས་བྱས་པའི། ཅིག་འཛིན་དང་ལྡན་གྲུབ་པ་དང་།
དྲི་ཟེའི་ཚོགས་ཀྱིས་རབ་དུ་བསྟེན། བཟྱ་ཕྱིན་གྲོང་ཁྱིམ་སར་གཤེགས་འདྲ།

5

ཚོས་ཀྱི་གྲུལ་པའི་ཕོ་བྲང་བཞིན། བསོད་ནམས་ཁང་པ་བསྐྱུགས་འོས་ཤིང་།
བདེན་དང་བདུལ་ཞུགས་སྤྱོད་པ་དང་། བཅོམ་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཉལ་བསྟེན།

6

གཞི་བཟུང་ལ་བཏེན་ལྟ་ནི་མས་ཀྱིས། གང་གི་གྲགས་པ་མངོན་མཆོད་པ།
རབ་གསལ་ལ་ཞེས་བྱའི་ས་བདག་དེ། དེར་ནི་ས་ཡི་ཐིག་ལེར་བྱུང།

7

གང་གི་གྲགས་པའི་མེ་ཏོག་གི། དོག་པ་ཡོན་ཏན་དྲི་བཟང་ཚོགས།
ཕྱོགས་ཀྱན་དེ་དྲགས་ཐིག་ཅན་གྱི། རྩ་བ་ཡི་ནི་གྱིན་དུ་བྱུང།

8

ཐབས་ཤེས་ལྡན་པ་གང་གི་བཀའ། ས་སྒྲོང་མགོ་ཡི་ཚོགས་ནི་མས་ལ།
གསེར་གྱི་མེ་ཏོག་དྲི་མེད་གྱི། འཕྲིང་བ་བཞིན་དུ་རབ་དུ་བཟྱེད།

9

ནམ་ཞིག་ས་ཡི་དབང་ཕུག་དེ། མདུན་སར་བཞུགས་ལ་གྲང་པོ་ཡི།
གསལ་གྱི་བདག་པོ་མངོན་ཕྱོགས་དེ། དུས་མོ་ས་ལ་བཙུགས་ནས་སྤྲོས།

10

जायते जगदुद्धर्तुं संसारमकराकरात् ।

मतिर्महानुभावानामचानुश्रूयते यथा ॥ ३

अस्ति प्रभावती नाम हेमहर्म्यगृहैर्दृता ।

पुत्रीः प्रभावतीव द्यौर्विमानैः पुण्यकर्मणाम् ॥ ४

विद्याधरवतीसिद्धगन्धर्व्वगणसेविता ।

गां श्रिता शक्रनगरी सुकृतेन सतामिव ॥ ५

सेविता सततं सत्यव्रतदानदयामयैः ।

राजधानीव धर्मस्य पुण्यावसथंशालिनी ॥ ६

अभूद्भूतिलकस्तस्यां प्रभासो नाम भूपतिः ।

सप्रभा सादरै र्यस्य कीर्त्तिरभ्यर्च्यते सुरैः ॥ ७

गुणसौरभसम्भाराः सर्वासां हरिणीदृशां ।

यद्यशःपुष्पमञ्जर्यो याताः कर्णवतंसतां ॥ ८

उपायज्ञस्य यस्याज्ञां सुवर्णकुसुमोज्ज्वलां ।

मालामिव महीपाला मौलीचक्रेषु चक्रिरे ॥ ९

तं कदाचित् सभासीनमभ्येत्य भुवनेश्वरं ।

उवाच क्षितिविन्यस्तजानुर्नागवनाधिपः ॥ १०

སྒྲ་གཅིག་བྱིད་གྲགས་ཐོས་གྱུར་ནས། ས་སྤྱང་ས་ལ་འོང་བ་ལྟའི།
 གླང་ཆེན་མཆོག་དུ་མཛོས་པ་ནི། མིད་དུ་གྱུར་བ་བདག་གིས་བརྒྱང་ 11

སྐབས་གསུམ་པར་འོས་སོ་གཉིས་འདི། སྒོ་ན་གནས་སོ་རབ་དུ་གཟིགས།
 གང་ཕྱིར་ཇོ་བོས་གཟིགས་གྱུར་ན། གཡོག་འཁོར་ཡོངས་ངལ་འབྱས་དང་བཅས། 12

དེ་དག་ཐོས་ནས་མི་བདག་ནི། གློན་ལ་ཡང་དག་བགོས་ནས་སོང་།
 སྒོར་ནི་སོ་གཉིས་ཀྱི་ལ་ཤ། གཡོ་བ་ལྷ་བྱ་མཐོང་གྱུར་ཏེ། 13

རབ་ལྷག་དྲི་བཟང་གིས་བོས་པ། བྱང་བ་འབྲས་པའི་ངོ་ནོམས་ཀྱིས།
 སྐག་པའི་བྱོན་ནི་ཡིད་འོང་བ། དཔྱིད་ཀ་བཞིན་དུ་རབ་དུ་བསྐྱེན། 14

འཕགས་བྱེད་ཀྱི་ནི་ཆུ་ཤིང་དང་། ཤལ་གྱི་ཡི་ནགས་ཀྱི་དཔལ།
 རྒྱལ་ལས་མིག་ནི་རྒྱས་གྱུར་ཅིང་། སོ་ཡི་བར་དུ་ལག་པ་བརྒྱངས། 15

འདབ་མ་བདུན་པའི་དྲིས་བྱིས་ཤིང་། ཡ་གསུ་ཡིས་བསྟན་པ་ལས།
 འཕགས་བྱེད་མི་གཡོ་ས་ལ་ནི། གླང་པའི་བྱེད་པོར་གྱུར་ལྷར་མགོ། 16

སོ་ཡི་ཀ་བས་རབ་བརྒྱན་ཅིང་། དཔལ་འཕྱོར་ནོམ་པར་ཆེ་བའི་གནས།
 དེ་ནི་ནོམ་གཟིགས་ས་ཡི་བདག། ཡ་མཆོན་གྱུར་ནས་འདི་ལྷར་བསམས། 17

ཡོ་མ་གསར་པ་གསར་པར་ནི། རབ་གྱུར་ངོ་མཚར་སྤྱིལ་བྱིད་པ།
 བསྐྱུགས་འོས་ལས་ནོམས་འཁོར་བར་ནི། སྒྲོས་པའི་བྱོན་དག་ཆད་པ་མེད། 18

देव दिव्यश्रुतिर्दन्ती गृहीतोऽस्माभिरद्भुतः ।
त्वत्कीर्तिश्रवणाद्भूमिमैरावण इवागतः ॥ ११ ॥

द्वारि स्थितोऽसौ द्विरदस्त्रिदशार्हः प्रदृश्यतां ।
मृत्यानां प्रभुना दृष्टः सफलो हि परिश्रमः ॥ १२ ॥

एतदाकर्ण्य नृपतिर्निर्गत्यामात्यसम्मतः ।
दर्शं द्विरदं द्वारि कैलाशमिव जङ्गमं ॥ १३ ॥

उद्दामसौरभाहृतैर्भ्रमरैर्गण्डडिण्डिमैः ।
शृङ्गाराभरणोदारं वसन्तमिव सेवितं ॥ १४ ॥

दन्तपर्यन्तविश्रान्तकरं त्रिमूलितलोचनं ।
स्मरन्तं विन्ध्यकदली-शल्लकी-काननश्रियः ॥ १५ ॥

अगस्त्यशासनात् यातं भुवि कुञ्जरराजतां ।
स्फुरत्-सप्तच्छदामोदं विन्ध्याचलमिवोन्नतम् ॥ १६ ॥

तं विलोक्य क्षितिपतिर्दन्तस्तम्भविभूषितं ।
लक्ष्मीविलासभवनं विस्मयादित्यचिन्तयत् ॥ १७ ॥

अहो नवनवोत्कर्षा निर्माणाश्चर्यशालिनाम् ।
कर्मणामनवच्छिन्ना संसारेऽसर्गसन्ततिः ॥ १८ ॥

བདུད་ཅིའི་རྒྱ་གཏེར་ས་བསྐྱབས་ཤིང་། རོར་གྱིས་ཐང་ཡང་ས་བཅད་ལ།
རི་པོ་བསྐྱེལ་བ་མེད་པར་ནི། ཐང་པོ་འདི་ནི་སྤྱ་ཡིས་བསྐྱེ།

19

དེ་ནས་ཐང་ཆེན་ཁ་ལོ་པ། ཀུན་དུ་བགྱོད་ཅེས་བཀའ་གཉན་ལ།
ཐང་ཆེན་འདི་ནི་ཐུལ་ཅིག་ཅེས། ས་ཡི་བདག་པོས་ཀུན་དུ་བསྐྱེ།

20

ད་གཤམས་ས་སྐྱོང་ནང་གི་ནི། བྱོང་གི་ཁང་པར་ག་ཤེགས་པར་གྱུར།
བསྐྱབ་པ་ཀུན་གྱི་ཁྱེད་བཅོད་པའི། ཐང་ཆེན་ཀུན་དུ་བགྱོད་ཀྱིས་བརྒྱང།

21

དེ་ཡི་སྒྲོབ་ས་དམ་པ་བཞིན། སྒྲེ་བ་སྒྲར་གོམས་དབང་གྱུར་པ།
ཤེས་རབ་ལྷན་དེས་འབད་མེད་དུ། བསྐྱབ་པ་ཀུན་གྱིས་ནིས་དུལ་ཐོབ།

22

སྤྱིན་མང་གཏུང་བ་མེད་པ་དང་། སྤྱོབས་དང་སྒྲོ་ལྷན་བཅོད་པར་ལྷན།
དག་འཛོམས་ལེགས་པར་འགྲོ་བ་དེ། གྱུལ་པོ་ཉིད་དང་མཚུངས་པར་གྱུར།

23

དེ་ནས་ཐང་པོའི་དབང་པོ་དེ། གཏུལ་བའི་བྱ་བ་མཐར་སྤྱིན་ནས།
བྱ་བ་བྱས་པའི་ཀུན་བགྱོད་ཀྱིས། མི་དབང་ལ་ནི་སྤྱན་པར་གྱུར།

24

ནིས་འགྱུར་མེད་པའི་སྤྱོབས་གྱིས་པ། ལྷགས་ཀྱའི་དབང་གྱུར་དེ་མཐོང་ནས།
སྒྲོ་བ་ཡི་ནི་ཅེར་ཞུགས་པ། གྱུལ་པོའི་དཔལ་དུ་གྱུལ་པོས་བསམས།

25

དེ་ནས་རབ་དགའ་ཡང་དག་སྤྱིས། མཁས་པར་བསྐྱབས་པ་བཟླ་སྤྱིར་དེ།
འདྲ་སྤྱོང་ཤིང་གྱི་རི་ལ་བཞིན། དེ་ལ་སྒྲོ་བ་ཆེན་པོས་ཞིན།

26

अमन्येन सुधाभोधेरनायासेन वासुकेः ।

अनाकर्षेण शैलस्य केनायं जनितो गजः ॥ १९ ॥

अथ हस्तिमहामात्रं संयातं नाम भूपतिः ।

आदिदेशार्चितादेशं गजोऽयं दम्यतामिति ॥ २० ॥

तदादिश्य महीपाले यातेऽन्तःपुरमन्दिरम् ।

नागं जग्राह संयातः सर्वशिक्षाभरक्षमम् ॥ २१ ॥

स सच्छिष्य इव प्राज्ञः प्राग्जन्माभ्यासयन्त्रितः ।

नीतस्तेन प्रयत्नेन सर्वशिक्षाविनीतताम् ॥ २२ ॥

बहुदाननिरुद्देगः शत्रुत्साहयुतक्षमी ।

रिपुप्रघातसुगतिः^१ स राज्ञस्तुल्यतां ययौ ॥ २३ ॥

दम्यक्रियासमुत्तीर्णं ततस्तं कुञ्जेश्वरम् ।

नरेश्वराय संयातः कृतकृत्यो न्यवेदयत् ॥ २४ ॥

दृष्ट्वा तमङ्कुशायत्तं निर्विकारवल्लोदयम् ।

उत्साहशिखरारूढं मेने राजा जयश्रियम् ॥ २५ ॥

स सज्जातप्रहर्षोत्थदाक्षशिक्षादिदक्षया ।

तमारुरोह सोत्साहः सहस्रांशुरिवोदयम् ॥ २६ ॥

དེ་ནས་སྒྲུང་པོའི་དབང་པོ་དེ། དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱན་དུ་ཡང་དག་གྱུ།
མཁས་པ་སྒྲོན་བཞིན་དབང་སྒྱུར་བ། ཀྱན་དུ་བབྱོད་ཀྱིས་ཡང་དག་བཞིན། 27

གྱུལ་པོ་རང་གི་སྒྲོ་བ་བཞིན། སྒྲུང་པོ་བཟ་བའི་ཞར་ལ་ནི།
རྒྱུ་ལ་ཅེ་ཞིང་དགའ་ལྷན་པས། ཅེ་བའི་ནགས་སྤུ་འབྱུངས་པར་གྱུར། 28

རིན་ཆེན་དབྱང་གྱུན་འོད་ཟེར་ནི། རིང་དུ་འཕྲོ་དེ་གཤམ་ཀའི།
ལོ་འདབ་མཆོག་གི་ཕྱོགས་ཀྱི་ནི། སྒྲུང་ནོམས་འབོད་པ་ལྟ་བུར་སོང་། 29

ནགས་སྤུ་དེ་ནི་འབྱོ་བ་དག། རབ་དགའ་ཡམ་མཚན་ཀྱན་གྱིས་ཤིང་།
མིག་ནི་ན་བར་རྫོགས་བྱས་པ། ནགས་ཀྱི་ལྷ་ཡིས་མཐོང་བར་གྱུར། 30

ནོར་འཛོན་གྱི་བདག་དབང་པོ་དེ། ཤ་བ་རི་ཡི་སྒྲུ་ཆོགས་ཀྱིས།
མེ་ཏོག་དྲི་བཟང་རྫོགས་པའི་གྱུས། འཕགས་བྱེད་རྒྱུང་གིས་བཞེན་པར་གྱུར། 31

དེ་ནས་འཕགས་བྱེད་ཉེ་བ་ནི། རང་དབང་བདེ་བའི་འདབ་ལྷན་པར།
ཅེ་དགའི་བསམ་པ་བྲན་གྱུར་ཏེ། སྒྲུང་པོ་ཤིན་དུ་གློད་པར་གྱུར། 32

དགའ་བས་བཅིངས་པའི་སྒྲུང་མོ་ཡི། དྲི་མ་སྒྲོམ་ཞིང་གཉིས་འབྱུང་དེ།
མི་བདག་གཤམ་པས་ལྷགས་བཞིན་དུ། ལྷགས་ཀྱའི་དབང་དུ་གྱུར་པ་བཟང་། 33

སོ་ལྷན་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་བཀྱུ་པ། རྫོས་སྤུ་ཆགས་བཅས་གྱུག་པ་དེ།
སྒྲོངས་པ་འཁོར་བ་དགའ་ལ་བཞིན། གང་དུ་འདྲ་དགའ་དང་བྲལ་མ་གྱུར། 34

संयातोऽथ गजेन्द्रस्य मन्त्रीव वशवर्त्तिनः ।
सर्वमण्डलसञ्चारचातुर्यं समदर्शयत् ॥ २७ ॥

गजप्रेक्षाप्रसङ्गेन मृगयाकेलिलालसः ।
राजा निजात्साहमिव व्यगाहत वनं महत् ॥ २८ ॥

स ययौ रत्नकेयूरकिरणैर्दूरसर्पिभिः ।
शस्त्रकीपञ्चववरैर्दिग्भागानाह्वयन्निव ॥ २९ ॥

व्रजन्तं तत्र ददृशुस्तं वने वनदेवताः^१ ।
प्रहर्षविस्मयाकीर्णकर्णपूरीकृतेक्षणाः ॥ ३० ॥

शवरीकवरीपाशपुष्पसौरभनिर्भराः ।
विन्ध्या वसुन्धराधीशं मरुतस्तं सिषेविरे ॥ ३१ ॥

अथ विन्ध्योपकण्ठेषु स्वच्छन्दसुखशाखिषु ।
स्मृत्वा विलासवृत्तान्तं गजः सोत्कण्ठतां ययौ ॥ ३२ ॥

करिण्याः प्रेमवद्वाया गन्धमाघ्राय स द्विपः ।
नीतिं नृप इवात्सिक्तस्तत्याजाङ्कुशयन्त्रणाम् ॥ ३३ ॥

सवेगं धावतस्तस्य रागाकृष्टस्य दण्डि^{नि}नः ।
विमूढस्येव संसारे नाभवत् विरतिः क्वचित् ॥ ३४ ॥

སྤྱང་བཞིན་སྐྱོགས་པར་བགོད་པ་ཡི། སྤྱང་པོ་མཐོང་ནས་གེ་ཚེས་ནི།
སྦྱོས་པའི་གྲུལ་པོ་སྤྱང་པོ་ཡིས། ཀྱན་དུ་བགོད་ལ་འདི་སྦྱས་སོ། 35

ཀྱེ་མ་མ་ལ་སྤྱང་པོ་འདི། ཁྱོད་ཀྱིས་འདུལ་བ་འཛོན་དུ་བཅུད།
ལྷགས་ཀྱི་ལྷེ་བ་དག་ལས་ཀྱང་། གང་ཞིག་ཕྱིར་ཕྱོགས་སོང་བ་མཐོང་། 36

འདི་ཡི་ཀྱང་བཀོད་ཁྱར་གྱིས་ནི། ཕྱོགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འཁོར་བ་བཞིན།
ཀྱང་པས་འཕྲང་ནས་སྤྱི་སྤྱོད་བཞིན། ས་ནས་སྤྱན་འབྱུལ་ཕྱོས་པ་བཞིན། 37

འདིར་ནི་ཁ་ཇེ་དུས་མིན་པར། རབ་དུ་མི་སྤྱན་གྱར་པ་བཞིན།
སྦྱོས་ཕྱའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ། འབད་པས་ཞུགས་པ་འབྲས་མིན་གྱར། 38

དེ་སྐད་ཇེ་ཡི་གསུང་ཐོས་ནས། འཇིགས་པར་གྱུར་པའི་ཀྱན་དུ་བགོད།
བསྐབ་བསྐྱད་པས་སྤྱང་སྤྱར་གྱུར་ཅིང་། ཐལ་མོ་སྤྱར་བ་བྱས་ནས་སྦྱས། 39

ལྷ་གཙུག་བདག་གི་སྤྱང་པོ་འདི། བྱ་བ་ཀྱན་གྱི་དབང་དུ་བགྱིས།
འོན་ཀྱང་དེ་རིང་སྤྱང་མོ་ཡི། སྤི་མ་མནས་ཞིང་ནས་འབྱར་གྱར། 40

འདོད་པའི་དབང་དུ་གྱུར་པ་ཡི། སྦྱོ་བོ་ནས་ས་ནི་སནང་ག་མིན།
སྦྱོས་པ་མ་ཡིན་ཡོན་མིན་ཞིང་། ལེགས་པ་ཉིད་མིན་འདོད་པ་བྲན། 41

ཡལ་ལ་མངོན་པར་ཕྱོགས་པའི་སྤྱོ། དགའ་བའི་རོ་ལ་ཆགས་གྱུར་པ།
གཤོང་གཤོང་མང་པོར་རི་ཡི་ཆ། ནོམ་པར་སྤྱང་བཞིན་སྤྱ་ཡིས་བསྐྱོགས། 42

दृष्ट्वा प्रभञ्जनजवं कुञ्जरं राजकुञ्जरः ।

व्रजन्तं जातसन्देहः संयातमिदमब्रवीत् ॥ ३५ ॥

अहोवतायं भवता विनयग्राहितो गजः ।

दृष्टः प्रयातो वैमुख्यं गुरोरस्याङ्कुशस्य यः ॥ ३६ ॥

भ्रमतीव दिशां चक्रमनुयान्तीव पादपाः ।

पादन्यासभरेणास्य स्त्रीवेष्टा^१धूर्णते क्षितिः ॥ ३७ ॥

अस्मिन् देव इवाकाले प्रयाते प्रतिकूलताम् ।

सर्वाः पुरुषकारस्य निष्फला यत्नवृत्तयः ॥ ३८ ॥

वचः श्रुत्वेति संयातः प्रभोरायातसाध्वसः^१ ।

शिक्षापवादवैलज्जादुवाच रचिताञ्जलिः ॥ ३९ ॥

देव सर्व्वक्रियायत्तः कुञ्जरोऽयं मया कृतः ।

करिणीगन्धमाघ्राय यातः किन्त्वद्य विक्रियाम् ॥ ४० ॥

× नोपदेशं न नियमं न दाक्षिण्यं न साधुताम् ।

स्मरन्ति जन्तवः कामं कामस्य वशमागताः ॥ ४१ ॥

केन रक्ति^१रसेत्सिक्ता विषयाभिमुखी मतिः ।

अदभ्रश्चभ्रविभ्रष्टशैलकूल्येव वार्य्यते ॥ ४२ ॥

ལུས་ནི་ངལ་བའི་བསྐྱབ་བ་ལ། འདུལ་བར་བྱེད་པ་ཁོ་བོ་མཁམས།

ཡིད་ནི་སྒྲིམ་པའི་བསྐྱབ་བ་ལ། ཐུབ་པ་ནི་མས་ཀྱང་མཁམས་པ་ཡིན།

43

ཆགས་ལས་ངལ་བར་མི་རྩི་ཞིང་། བསྐྱམས་པ་མ་ལུས་བྱལ་གྱུར་ཏེ།

ངན་མེད་ས་བཞིན་དུ་ལམ་མིན་ནས། བཞིས་འཕྱང་འདི་ནི་རབ་དུ་གྱུག།

44

སྒྲེ་བོ་ངན་པ་ཡང་རེ་ལྷུང་། དེས་པར་ལྷུང་བར་བབྱིད་པ་ཉིད།

ས་བདག་ལྷོན་པའི་ལོ་མ་ནི་མས། ཡང་དག་བཟུང་ལ་འདི་ནི་ཐོང་།

45

མི་བདག་གིས་ནི་ཀུན་དུ་འགྲོའི། དེ་དུས་སུ་འོས་ཚིག་ཐོས་ནས།

དེ་དང་ལྷན་ཅིག་གིང་ཆེན་གྱི། ལོ་མ་དག་ལ་འཕྱངས་པར་གྱུར།

46

མི་བདག་གིང་ལ་བབས་གྱུར་ཏེ། ཏིལ་ཞོན་ནས་གཤེགས་པར་གྱུར།

སྤང་པོ་ནགས་སུ་འབྱམས་གྱུར་པས། སྤང་མོ་ལ་ནི་འབྱུང་བ་ཐོབ།

47

དེ་འོག་སྤང་ཆེན་འདོད་པ་ཞི། ཉིན་ཞག་བདུན་གྱི་འདོད་པའི་སེམས།

རང་ཉིད་མཛོད་དུ་འོངས་ཤིང་ཆགས། བཟུང་བ་མཛོད་པར་འདོད་ཅིང་གནས།

48

བསྐྱབ་པས་བསྐྱམས་པའི་དབང་གྱུར་ཅིང་། རང་ཉིད་འོངས་པ་དེ་མཐོང་ནས།

མཁམས་པ་ཤིན་དུ་དགའ་བ་ཡི། ཀུན་དུ་བགྲོད་ཀྱིས་གྱུལ་ལ་སྤྲོས།

49

ཆགས་པའི་ཞགས་པས་དྲངས་གྱུར་ཅིང་། འདོད་པས་གཟིང་ནས་རབ་སོང་གང་།

བསྐྱབ་པ་དག་དང་མི་འགལ་བར། སྤང་པོ་འདི་དེ་རང་ཉིད་འོངས།

50

शरीरश्रमशिक्षायां दमकाः कुशला वयम् ।

मनोनियमशिक्षायां मुनयोऽपि न पण्डिताः ॥ ४३ ॥

रागादगणितायासः खलितालीलसंयमः ।

एष धावत्यमार्गेण मूर्खः खल इव द्विपः ॥ ४४ ॥

वृक्षशाखां समालम्ब्य त्यजेमं पृथिवीपते ।

व्यसनी पतितः सत्यं पातयत्येव दुर्जनः ॥ ४५ ॥

संयातस्य वचः श्रुत्वा तत्कालसदृशं नृपः ।

तेनैव सहितः शाखामाललम्बे महातरोः ॥ ४६ ॥

अवतीर्य तरोरश्वमारुह्य नृपतौ गते ।

प्राप्यालिलिङ्ग करिणीं विगाह्य गहनं गजः ॥ ४७ ॥

ततः शान्तस्मरो हस्ती दिनैरभ्येत्य सप्तभिः ।

स्वयमालानसंबद्धस्तस्थौ भुक्त्वा यथासुखम् ॥ ४८ ॥

शिक्षासंयमयन्त्रितं तं दृष्ट्वा स्वयमागतम् ।

संयातः क्रौशलोत्कर्षहर्षात् राज्ञे न्यवेदयत् ॥ ४९ ॥

रागवागुरयाकृष्टः प्रययौ यः स्मरातुरः ।

शिक्षायामविसंवादी सोऽयं प्राप्तः स्वयं गजः ॥ ५० ॥

པདྨ་དང་ལྷན་པའི་དབང་གྱུར་གཟིགས། ས་ལ་གྱི་སའི་རོ་ཤེས་པ།
འཁོར་ཆ་བའི་ལྷགས་ཀྱི་ཟས། འཛིན་ཅིང་དུལ་བ་དག་དུ་གནས། 51

འདི་ནི་འདོད་པའི་རོ་ཡིས་བྲངས། ཀྱན་དུ་སྦྱག་བསྐལ་རོ་ཡིས་བྲངས།
འདོད་པའི་རིམ་ནི་རབ་ཞི་ནས། ཕྱི་ནས་ནོལ་དུ་གནས་པ་ཐོབ། 52

ལྷ་གཅིག་སེང་གེ་སྦྱག་དང་ནི། སྤང་པོ་ལ་སོགས་འདུལ་བར་རུས།
ཆགས་པའི་ཆང་གིས་ཁྲོས་པའི་ཡིད། དུལ་ལ་མཛོན་པར་ཕྱོགས་པ་མིན། 53

དེ་དག་ཐོས་ནས་ས་སྐྱོང་གིས། དེ་དེ་བཞིན་ཞེས་བསམས་ནས་སྦྱས།
ཀྱན་དུ་བགོད་ཏེ་བཞུགས་པ་དང་། དེགས་པ་དག་དུ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། 54

རབ་ཞི་རྩལ་ཁྲིམས་གང་དག་གིས། སེམས་ཀྱི་གཉིས་འབྲུང་ཁྲོས་པ་ནི།
སྒོམ་པའི་ཐག་པས་བདགས་གྱུར་པ། འཇིག་རྟེན་འདི་ན་འགའ་ཡོད་དམ། 55

དེ་སྐད་སྦྱས་ཆོ་ཀྱན་དུ་བགོད། ལྷ་ནི་བཞུགས་པས་དེ་ལ་སྦྱས།
ལྷ་གཅིག་འགྲོ་བའི་རྟེན་མཛེས་ནིས། མ་ལུས་འཛེམས་པ་ལ་བརྩོན་ཞིང་། 56

ནིམ་པར་རིག་ལྷན་འཇིག་རྟེན་ན། འབད་པས་ཆགས་བྲལ་སྐྱེད་པ་ཡོད།
ཞི་དང་ཆོག་ཤེས་ཀྱི་མ་མེད། རབ་རྟོགས་སངས་བྱིས་ཁོ་ནའོ། 57

དེ་ལྟར་སངས་བྱིས་མཚན་ཐོས་པས། སྐྱེ་བ་ལྔ་སྐྱེས་གོམས་པ་ལས།
ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས། བྱུང་པོ་ཡི་ནི་སྒྲོན་ལམ་སྦྱིས། 58

सङ्केतयन्त्रितो वश्यो रसज्ञः शल्लकीभुवाम् ।
सन्तप्तलोहकवलं गृह्णाति विनये स्थितः ॥ ५१ ॥

एष कामरसाकृष्टः कष्टां विकृतिमाययौ ।
पुनः प्रकृतिमापन्नः प्रशान्तमदनज्वरः ॥ ५२ ॥

शक्या दमयितुं देव सिंहव्याघ्रगजादयः ।
नतु रागासवक्षीर्व-विषयाभिमुखं मनः ॥ ५३ ॥

एतदाकर्ण्य भूपालस्तत्तथेति विचिन्तयन् ।
उवाच सत्यमुचितं संयात कथितं त्वया ॥ ५४ ॥

अप्यस्ति कश्चिल्लोकेऽस्मिन् येन चित्तमदद्विपः ।
नीतः प्रशमशीलेन संयमालानलीनताम् ॥ ५५ ॥

इत्युक्ते देवताविष्टः संयातस्तमभाषत ।
देव सन्ति जगत्क्लेशनिःशेषोन्मूलनोद्यताः ॥ ५६ ॥

विवेकालोकिता लोके वैराग्यजनिताग्रहाः ।
शमसन्तोषविषदा बुद्धा एव प्रबोधिनः ॥ ५७ ॥

इति बुद्धाभिधां श्रुत्वा सम्यक्सम्बोधिचेतसः ।
राज्ञः प्राग्जन्मजाभ्यासप्रणिधानमजायत ॥ ५८ ॥

འཁོར་བ་མུ་སྒྲིན་འབྱུང་གནས་སྤྱ། རྣམ་པར་བྱིངས་པའི་འགྲོ་བ་འདི།
དག་པའི་ལམ་ནས་རྫོགས་པ་ཡི། བྱང་ཆུབ་གྲོལ་བར་ཡང་དག་བསྐྱེལ། 59

དེ་ནས་དེ་ལ་ནས་མཁའ་ལས། གཙང་མ་ངེས་ཀྱི་ལྷ་ཡིས་སྤྲུམ།
ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ། ས་བདག་མངོན་པར་འཛང་གྱི་འགྱུར། 60

དེ་སྐད་དེ་ཡི་ཚོག་ཐོས་པས། གྲུལ་པོ་དུལ་བུལ་རྣམས་ཀྱི་མཚོག།
སྦྱིབ་དམ་ཞིང་ལྷ་མིག་ལྷན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་དུ་གྱུར། 61

དེ་ནས་དེ་ནི་སྦྱིང་སྦྱོབས་ཡངས་ལྷན་མིག་ནི་དེ་ཉིད་དག་ལ་གཏད།
སྤྲིད་པའི་ཆུ་གཏེར་བྱིད་པའི་འབྱུང་པོ་ཀྱན་ལ་རྫེས་སྤྱ་བཙེ་ལྷན་ཞིང་།
ཡང་དག་རིག་པ་སྦྱོ་བ་དང་ལྷན་མངོན་པར་གསར་བ་བསྐྱེད་པ་ལས།
སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་ཡང་དག་བསྐྱེལ་ཕྱིར་དག་པའི་ལམ་དག་བགྲིས་པར་གྱུར། 62

ཞེས་པ་དག་པའི་དབང་པོས་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
རྫོགས་པ་བརྫོད་པ་དཔག་བསམ་གྱི་འཁྲིལ་ཤིང་ལས་རབ་གསལ་
གྱི་རྫོགས་པ་བརྫོད་པའི་ཡལ་འདབ་སྟེ་དང་པོ་ལོ། ॥

विनिमज्जज्जगदिदं संसारे मकराकरे ।

सन्तारयेयं सम्बोधिमुक्तः कुशलसेतुना ॥ ५६ ॥

अथोचुर्देवता व्योमस्तं शुद्धावासकायिकाः ।

सम्यक्सम्बोधिसम्बुद्धो भविष्यसि महामते ॥ ६० ॥

इति तद्वचनं श्रुत्वा राजा विरजसां वरः ।

जातिस्मरो दिव्यचक्षुः प्रययौ बोधिसत्त्वताम् ॥ ६१ ॥

अथ स विपुलसत्त्वस्तत्त्वनिश्चितचक्षुः

भवजलनिधिमज्जत्सर्वभूतानुकम्पी ।

अभवदभिनवोद्यत्संविदुत्साहयोगात्

दलितकुशलसेतुः सत्त्वसन्तारणाय ॥ ६२ ॥

इति श्वेमेन्द्रविरचितायां बोधिसत्त्वावदानकल्पलतायां

प्रभासावदानं नाम प्रथमः पल्लवः समाप्तः ॥

CHAPTER II.

ཡལ་འདབ་གཉིས་པ་

དཔལ་གྱི་སྒྲེའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།

གང་ཞིག་བཅད་བདར་བསྐྱབས་པས་ཀྱང་། གཞན་གྱི་དོན་ལ་བསྐྱུ་མེད་པ།
འགྲོ་འདོར་བསོད་ནམས་ཅན་དན་གྱི། ཀྱང་འཕྱང་དེ་དག་གྱུལ་གྱར་ཅིག། 1

ཨ་རི་ཏི་ཞེས་བའི་གྲོང་། ཡོན་ཏན་ཚོགས་ཀྱི་བགྲང་བྱ་བ།
འགཙུག་བགྱི་བྱེན་གྲོང་བྱིར་ནི། གང་ལས་བསྐྱེད་བཞིན་པ་ཡོད། 2

དེར་ནིས་སྦྱོང་བྱུང་གྱུར་པ། དཔལ་གྱི་སྒྲེའི་ནོམ་པར་གྲགས།
ཡོན་ཏན་རིན་ཅེན་ཚོགས་ནོམས་ཀྱི། འབྱུང་གནས་རིན་ཅེན་འབྱུང་གནས་བཞིན། 3

གཞན་ལ་ཕན་པའི་ལྷན་པ་ཅན། གང་གི་མཐུ་ཡིས་བྱུགས་ནོམས་ཀྱི།
ཆེས་སྤྱུ་ཆགས་ཤིང་མཛེས་གྱུར་པ། ཉིས་ཡི་ནི་འོད་ཀྱིས་བཞིན། 4

སྤྱུག་པོར་བྱིན་པའི་བྱི་བརྗང་ཅན། འབྱོར་པ་དཀར་བའི་གྲགས་པ་དང་།
སྤྱང་པོ་གང་གིས་འགྲོ་བ་དག། མཛེས་པ་དཔག་བསམ་སྒྲོན་པ་བཞིན། 5

སྤྱུག་པོར་བསོད་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱུན་གང་། སྤྱུ་ཅོལ་གནས་ཀྱང་དྲང་པོར་གྱུར།
དྲང་པོར་གྱུར་ཀྱང་སྤྱོད་པོས་ཆེ། སྤྱོད་པོས་ཀྱང་སྤྱུ་བྱེད་མིན། 6

द्वितीयः पल्लवः ।

श्रीसेनावदानम् ।

ते जयन्ति जगत्यस्मिन् पुण्यचन्दनपादपाः ।
छेदनिर्घर्षदाहेऽपि ये परार्थेषु निश्चिन्ताः ॥ १ ॥

गणनीया गुणगणैरत्यरिष्टाभिधा पुरिः ।
स्पर्धया शक्रनगरी यस्या न स्यान्नरीयसी ॥ २ ॥

तस्यां बभूव भूपालः श्रीसेन इति विश्रुतः ।
समग्रगुणरत्नानां रत्नाकर इवाकरः ॥ ३ ॥

परोपकारशक्तस्य चतुरस्य^१ प्रभावतः ।
अनुरक्ता दिशः सर्वाः सूर्यस्येव प्रभावतः ॥ ४ ॥

यशोभिः शोभितं येन घनदानसुगन्धिभिः ।
गजैश्च भूतिधवलैर्जगत्कल्पद्रुमैरिव ॥ ५ ॥

कलालयोऽपि शरलः^४ शरलोऽपि महामतिः ।
स बभूव प्रजापुण्यैर्मतिमानप्यवञ्चकः ॥ ६ ॥

རི་སྒྲིབ་ཆ་མེད་གྱིས་གདུངས་དང་། རི་སྒྲིབ་རྒྱུད་ནི་སྒྲིབ་བྱེད་པ།

དེ་སྒྲིབ་གང་གི་བཀའ་དང་ནི། བྲགས་པ་རབ་དུ་གཞིམ་མེད་གྲུབ།

7

མཚུངས་པ་ངལ་ཞིང་མཁས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་རྒྱལ་ཤེས་མིག་དང་ལྷན་

ཁྲོན་པོ་ཉེང་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་གྱིས། གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་ཉེ་བར་བསྟེན།

8

ཆོས་གཙོར་འཛིན་པའི་གྲུལ་པོ་དེར། སྒྲིབ་པོ་ལགས་བྱས་ལྷན་པར་གྲུབ།

སྒྲིབ་ཀྱི་རྒྱུད་ཡོན་ཏན་གྱིས། མཚུངས་པ་ཁོ་ན་བྱུང་མེད་བཞིན།

9

དེ་ཡི་བསོད་ནམས་དབང་གིས་ནི། སྒྲིབ་པོ་མཐོ་རིས་འགྲོ་བ་ཡི།

གཞལ་མེད་ཁང་གི་བཀྱ་བྱིན་གྲོང་། ལམ་དང་བྲལ་བར་རབ་དུ་བྱེད།

10

ལྷ་ཡི་འཇིག་རྟེན་དག་དུ་མའི། འཇིག་རྟེན་ཡང་དག་ཞུགས་མཐོང་ནས།

ས་བདག་ལ་ནི་ཁྲོ་བ་དག། སྒྲིས་ཏེ་མཚོན་སྒྲིན་བཀྱ་པས་བསམས།

11

གྲེ་མ་ས་སྒྲིབ་དཔལ་གྱིས་སྒྲེས། འཁོར་དུ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་དང་།

དག་པའི་ཁྲིམས་གྱིས་སྒྲིབ་ཀྱི་ནམས། བདག་དང་མཚུངས་པར་རབ་དུ་བཀོད།* 12

* རྩ་མ་ས་སྒྲིབ་དཔལ་གྱི་སྒྲེས་སྒྲིས་ཀྱི་མོ་ལོ་ས་གཙུག་པོ་འདི་འི་རྩ་སྒྲེས་མ་དཔེ་རྩི་
ཆད་པ་དབང་པོ་རི་རྩེ་སྒྲེབ་རྩི་རྩ་རྩ་ཞེས་ཀྱི་བཀ་དེས་བསྟེན་པ་སྒྲེས་ཀྱི་དཔེ་ཞེས་
འཇུག་

i. e., "Kye-ma sa-spyod dpalgyi sde, &c. This single sloka was destroyed in the original Indian language MS. A *Bande* of Ssahor recomposed it in the metre of *Dwan-po rdorje* (Indra Vajra). Insert the sloka hereafter from the Indian copy if obtained."

The *Bande* (Buddhist Pandit) seems to have translated the Tibetan version of the sloka word for word into Sanskrit. Reversing the order of that version we have: *Sde dpal-gyi Sa-spyod kyema, &c.*, the Sanskrit equivalent of which, word for word, is—*येनेन बुद्धीं वस्तुषु चारुष्याम्यर्थे &c.*

यावत्तपति तिग्मांशुर्यावद्वहति मारुतः ।
तावदाज्ञा च कीर्त्तिश्च यस्याप्रतिद्वताभवत् ॥ ७ ॥

समव्यायामविदुषां षड्गुणज्ञानचक्षुषाम् ।
यं द्वादशसहस्राणि मन्त्रिणां पर्युपासते ॥ ८ ॥

तस्मिन् धर्मपुरे रात्रि बभूव सुकृती जनः ।
भर्तृतुल्या भवन्त्येव गुणैस्त्रिय इव प्रजाः ॥ ९ ॥

तस्य पुण्याधिवासेन^१ जनास्त्रिदिवगामिनः ।
विमानैः शक्रनगरौ निःसञ्चाराः प्रचक्रिरे ॥ १० ॥

दृष्ट्वा मनुजलोकेन सुरलोकसमावृतिम् ।
जातवैरः क्षितिपतौ शतक्रतुरचिन्तयत् ॥ ११ ॥

सेनेन लक्ष्मी वसुधेषु चार-
स्याश्चर्यकर्त्तव्य च दत्तनित्यम् ।
कल्याणशीलेन च सर्व्वचेत-
न्यप्रव्यहासामन अस्मकाश्च^२ ॥ १२ ॥

१ Org. पुण्याधिवासेन ।

२ See foot-note, page 22.

བདག་གི་སྒྲིམ་བསྒྲུབས་ནས་ནི། སྤྱིན་བའི་སྤྱིང་སྤྱོད་ས་མཐུ་ཐུན་ཞིང་།
སེམས་ནི་ཉམས་པ་མེད་པ་དེའི། བཏོན་པ་རབ་དུ་བཏོག་པར་བྱ།*

13

དེ་ལྟར་ཡུན་རིང་རྟོམ་བསམས་ནས། བརྩ་བྱིན་གཟུགས་ནི་གཞན་བསྒྲུར་དེ།
རྗེས་འབྲང་མ་ནི་ཉུང་ཅུ་དང་། མི་ཡི་འཛིག་དྲིན་དག་དུ་ཞུགས།

14

སྐབས་དེར་སྒོ་བཟང་སྒོན་པོ་ནི། གྲུལ་སྤིད་སྤྱང་བའི་སྒྲ་མ་ཡིས།
སྒྲིག་འེ་བྱ་བ་གཙུག་པོར་ནི། ཡོངས་དྲོག་མི་ཡི་བདག་ལ་སྤྲས།

15

གྲུལ་པོ་གྲུལ་སྤིད་མཛེས་ཐུན་ཞིང་། རྒྱལ་བྲལ་ཟོམ་མེད་སྤྱིན་བྱེད་པ།
ཁྱོད་ཀྱི་སྐབས་གསུམ་དབང་ཕྱུག་ནི། ཤམ་པར་བྱས་པས་ངོ་ཚར་བྱུར།

16

གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པ་དང་། བདག་ཉིད་དེ་ལས་དམན་པ་ནི།
མཐོང་ནས་སྤྲུག་དེག་ནི་མ་འདྲུལ་དག། དེས་པ་ཁོ་ནར་ཅིས་མི་འབྱུང་།

17

ཆེན་པོ་རྟོམས་ཀྱི་ལེགས་བྱས་ལའང་། ཁྱད་འཕགས་གཞན་ལ་འབྲན་པའི་མི།
བསྟེན་བའི་སྒྲིབ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཅན། ཤལ་ཆེར་གདུང་བས་ཉེན་པར་འབྱུར།

18

སྤྱིན་ལ་གཞགས་པ་ཁྱོད་ཀྱི་ནི། རོར་ཀྱན་སྤྱིན་པ་ལྷགས་སུ་བྱུར།
བྱ་དང་རྩེང་མ་བདག་ཉིད་ཀྱང་། སྤྱིན་བསམ་བྱུང་ཆོད་ཤིན་དུ་ཆེས།

19

* སྤྱིན་པའི་སྤྱིང་སྤྱོད་ས་མཐུ་ཐུན་ཞིང་ ཞེས་པའི་ འོས་སྐད་ བཅེས་པོ་ འདི་འདི་ སྤྱིན་དོད་
མི་འབྲུག་པ་ སྐད་པ་བཞུན་རྟོམས་དང་མཐུན་པར་ལ་ སྒོ་ཡང་མའི་ སྤྱིན་སྤྱོད་ཅན་འདིར་
འོས་བཅོད་པ་མུ་ དཔེ་རྩོད་ན་འབྱུར་

i. e., "Sbyin-pahi sñiñ stobs mthu ldan shiñ. The Sanskrit equivalent of this half-line was lost. Lochava (interpreter) Hdor recomposed it conformably to the sense of the other half-lines of the śloka, in the metre of La sgo yañ-ma. Insert here the equivalent from the Indian copy if obtained."

तस्याखण्डितचेतसः दद्विद्वत्यानुभावपाम्^१ ।
कर्त्तव्या धैर्यजिज्ञासा मया मायाविधायिना ॥ १३ ॥

इति सच्चिन्त्य सुचिरं सर्वैरनुगतः सुरैः ।
रूपं शक्रः परावृत्य मर्त्यलोकमवातरत् ॥ १४ ॥

अत्रान्तरे प्रजाकार्यपर्यालोचनतत्परः ।
राज्यरक्षागुरुर्मन्त्री नृपमूचे महामतिः^२ ॥ १५ ॥

राजन् विरजसा राज्य-राजमानेन निर्जितः ।
निर्व्याजदानैर्भवता लज्जति चिदश्वरः ॥ १६ ॥

परस्य पूर्णगुणतामात्मनस्तद्विहीनताम् ।
दृष्ट्वा को नाम नायाति मात्सर्यस्य विधीयताम् ॥ १७ ॥

ईर्ष्यालवः परोत्कर्षसंघर्षस्य युषो जनाः ।
प्रायेणोद्भवेगमायान्ति महतां सुकृतेष्वपि ॥ १८ ॥

सर्वस्वदानमर्थ्यादादानव्यसनिनोऽस्तु ते ।
पुत्रदारात्मदाने तु संकल्पो ह्यतिसाहसः ॥ १९ ॥

१ See foot-note, page 24.

२ Org. नृपमूढमहामतिः ।

གང་གིས་འགྲོ་བའི་གཙུག་གི་ནི། རོང་བྱ་ཉམས་བྱེད་རབ་བཞེད་པ།
ཤིན་དུ་དྲག་ཅིང་འཛིགས་པའི་གྲུ། མི་བཟང་རྩི་ལས་དེ་དེ་མཐོང་། 20

མིས་ཤེས་དེ་ཉིད་སྒྲ་བ་མྱམས། ས་སྒྲོང་སྒྲ་ལུས་སྦྱིན་པ་ནི།
བགྱིད་པར་འགྱུར་ཞེས་བཞག་དགའི་གདམ། རབ་དུ་སྒྲ་བ་དག་ཀྱང་ཐོས། 21

ལུས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་སྒྲོང་བའི་ཚོགས། ཀུན་གྱི་འབྲས་བུ་མེད་པའི་གྲུ།
དཔག་བསམ་སངས་སྐྱེས་གནས་པ་ནི། ཀུན་ལ་རབ་དུ་བྱིན་གྱུར་ཉིད། 22

དེ་ཕྱིར་ས་སྒྲོང་ཁྱིད་ཀྱི་ལུས། འགྲོ་བ་བསྐྱུང་བའི་རིན་ཅེན་བྱིར།
སྒྲི་གུའི་དབང་གྱུར་གཏོང་བ་ཡིས། ཐུབ་ཚད་འདི་ལ་དབྱེས་བུལ་མཛེད། 23

སྒྲོན་པོའི་མཚོག་གིས་སྒྲུས་པ་ནི། ཐོས་ནས་རོང་འཛིན་བདག་པོ་ནི།
སྙིང་སྟོབས་དགར་འཛུམ་གྱིས་བཀྲུས་པའི། མཚུ་མཛེས་ལྡན་པས་དེ་ལ་སྒྲུས། 24

སྒྲོན་པོ་ཆེན་པོ་བྱིད་ཀྱིས་ནི། སྒྲོན་པོར་འོས་ཤིང་པན་པ་བཞེད།
འོན་ཀྱང་སྒྲོང་སྒྲི་བྱིར་བྱོགས་པའི། གདུང་བ་བདག་གིས་ཡོངས་མི་བཞེད། 25

སྒྲོང་ཞིག་ཅེས་ནི་བཞེད་པ་ལ། དགག་པའི་ཡེ་གེ་ཙུ་བ་མའི་ཚོག།
གང་གི་ཁ་ནས་ནིས་པར་གྲུ། དེ་དག་ག་མོན་པོ་སྒྲིག་སོང་ཡིན། 26

འདི་ལས་འདི་ནི་ཐོབ་འགྱུར་ཞེས། སྙིང་ལ་བརྒྱང་ནས་སྒྲོང་བ་པོ།
མོངས་པ་གང་ལས་བྱིར་བྱོགས་ཤིང་། དེ་ཡི་འགྲོ་བ་ག་མོན་པས་ཅི། 27

दृश्यन्ते दारुणास्ते ते स्वप्नाः साध्वसहेतवः ।

जगतः सूच्यते तीव्रं यैश्चूडामणिखण्डनम् ॥ २० ॥

देवज्ञानां प्रवादश्च श्रूयते तत्त्ववादिनाम् ।

शरीरं पृथिवीपालो दास्यतीति सुदुःसहः ॥ २१ ॥

शरीरदानं सर्वार्थिसार्थनैष्कल्यकारणम् ।

सर्वप्रदे भवत्यवतिष्ठन् कल्पमहीरुहः ॥ २२ ॥

तस्मादस्मान्महीपाल विरम त्यागसाहसात् ।

रक्षारत्नं हि जगतः प्रजायत्तं वपुस्तव ॥ २३ ॥

इति मन्त्रिवरेणोक्तमाकर्ण्य वसुधाधिपः ।

तमूचे सत्त्वधवलस्मितधौताधरद्युतिः ॥ २४ ॥

उक्तं हितं महामात्य भवता सचिवोचितम् ।

किन्त्वर्थिजनवैमुख्यसन्तापं नाहमुत्सहे ॥ २५ ॥

देहीति वादिषु गिरौ^१ निषेधपरुषाक्षराः ।

स्फुरन्ति वचने येषां सजीवास्ते गतासवः ॥ २६ ॥

इदमस्मादवास्थामीत्याधाय हृदि याचकः ।

प्राप्तः प्रयाति वैमुख्यं यस्मिन् किं तेन जीवता ॥ २७ ॥

སྤྱུག་བསྐལ་སྤྱི་བོ་གང་དག་གི། གདུང་བ་ཐོས་པས་ཡིད་བསིལ་ཞིང་།
སྤྱིང་ཇེ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན། བསོད་ནམས་ཞན་དེའི་སྤྱི་བ་སྤྱད། 28

འགའ་ཞིག་དུ་ནི་འགའ་ཞིག་ཚོ། གང་ཞིག་འགའ་ལ་པན་པར་འགྱུར།
དེ་དོན་ལགས་པ་ནྟེས་ཀྱི་ལུས། འདི་ནི་གནོད་པར་བཅས་ཀྱང་དགའ། 29

མི་བདག་སྤྱིང་སྟོབས་ལྷན་པའི་ཚོགས། དེ་སྐད་ཐོས་ནས་སྤྲོན་པོ་ནི།
གཡོ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས། བསམས་ནས་ཅི་ཡང་མི་སྤྲོའོ། 30

དེ་ཇེས་ནས་ཞིག་ས་ཡི་ཇེ། རོལ་ཅིང་ནྟེས་པར་གནས་པ་དེའི།
བཅུན་མོ་གྱུལ་བའི་འོད་ཅས་པ། དགའ་མའི་བདག་མའི་དགའ་མ་བཞིན། 31

མཛེས་མ་སེམས་ཀྱི་རི་དགས་ཞགས། འཆད་ལ་མཁམས་པའི་བྱབ་པ་ནི།
རིང་ནས་རང་དགར་འོངས་གྱུར་པ། མིག་ནི་འཕྱོར་བྱལ་འཛིན་པས་མཐོང་། 32

སྤྱི་བ་སྤྱུ་མ་གཞན་དག་དུ། འབྲེལ་ཞིང་མཛོལ་བས་འདྲིས་པ་བཞིན།
དེ་མཐོང་དེ་ཡི་འཛིན་པ་དང་། བདོན་པའི་ཕུང་པོ་གཙོར་མ་གྱུར། 33

དེ་ཡི་ཡིད་ནི་ཆགས་བྲལ་ཡང་། བག་ཆགས་ཀྱན་ནས་ལངས་གྱུར་ཅིང་།
དངོས་ལས་སྤྱིར་སྤྱོགས་བཏང་གྱུར་ཏེ། མངོན་པར་འདོད་པའི་ས་ལ་སོགས། 34

གང་སྤྱིར་སྤྱོག་ཆགས་བྲལ་ཅད་ཀྱིས། སྤྱི་བ་སྤྱུ་མ་གོས་པ་བག་ཆགས་ནི།
གྱུན་དུ་དགའ་བའི་སྤྱི་བ་ཡིས། ཉིག་དུ་བཙོས་པ་འདི་མེད་མི་འགྱུར། 35

धिग्जन्म पुण्यहीनस्य तस्य निष्करुणात्मनः ।

यस्यार्त्तजनसन्तापश्रवणे शीतलं मनः ॥ २८ ॥

✱ एतदर्थमयं कायः सापायोऽपि सतां प्रियः ।

यत्कस्यचित् क्वचिद् याति कदाचिदुपकारिताम् ॥ २९ ॥

श्रुत्वेति नृपतेर्वाक्यममात्यः सत्त्वशालिनः ।

नोवाच किञ्चिदचलां विचिन्त्य भवितव्यताम् ॥ ३० ॥

ततः कदाचिद् भूभर्तुस्तस्य लीलाविहारिणः ।

जायां जयप्रभां नाम रतिं रतिपतेरिव ॥ ३१ ॥

दूराद् यदृच्छयायातां चित्तसारङ्गवागुराम् ।

मुनिरध्यापकः कान्तां ददर्श विनिमेषदृक् ॥ ३२ ॥

प्राग्जन्माभ्याससम्बन्धस्नेहात् परिचितामिव ।

तां दृष्ट्वा स धृतेः प्राप धैर्य्यराशिरनीशतां ॥ ३३ ॥

तस्य वीतसृहस्यापि वासनोत्थसितं मनः ।

उत्सृज्य भववैमुख्यमभिलाषभुवं ययौ ॥ ३४ ॥

इयं हि सततस्यूता सन्ततप्रीतितन्तुभिः ।

नापैति सर्व्वजन्तूनां प्राग्जन्माभ्यासवासना ॥ ३५ ॥

དེ་ནི་གནས་སྤྱུ་ཡོངས་པ་ལ། ཡོན་ནི་སྤང་པར་མཛོད་ཅིག་ཅེས།
 ལྷག་པའི་བདུལ་ཞུགས་ཡོངས་མཛོགས་པའི། སློབ་མ་བྲས་ཟེའི་བྱུང་སྤྱུས། 36

དེ་ལ་དེས་སྤྱུས་མཉེས་གཤིན་དག། བགས་སྤྱུ་བདག་ལ་ནོར་མི་དགོས།
 འོན་ཀྱང་སྟིང་ནས་གྲུས་པ་ན། གང་ཞིག་མངོན་པར་འདོད་པ་ཉིས། 37

ས་པདག་དཔལ་མེའི་རྩ་མོ་ནི། གྱལ་བའི་འོད་དེ་གལ་དེན།
 བྱོད་ཀྱིས་སྦྱིན་དུ་ཐོབ་པ་ན། འདི་ནི་བདག་གི་ཡོན་དུ་འགྱུར། 38

དེ་སྐད་སྤྱུ་མས་བཛོད་ཐོས་ནས། སློབ་མའི་ཡིད་ནི་རབ་དུ་འདར།
 མི་ཐོད་བསྐྱང་ན་རྟེན་པ་ལ། ཐེ་ཚོས་ཀྱན་དུ་འབྱུགས་པར་གྱུར། 39

དེ་ནི་སྤྱོད་ནམས་རང་འདོད་བཞིན། ཏིག་དུ་གདངས་པའི་སྤོད་སྤང་ནས།
 ས་སྤྱོད་ནམས་ཀྱི་གཅི་ཐོ་ཡི། །ཁང་པར་ཡིད་ཆེས་ཞན་པས་ཞུགས། 40

མི་འཐོབ་དོགས་སྤྱོད་ཞུས་པ་ཡི། བསམས་པས་ཡིད་ནི་མི་གཡོ་ཞིང་།
 ཤིན་དུ་སྤྱོད་ལས་གདོང་བདུད་དེ། ས་ལ་རྟོག་ཅིང་རྩ་བ་བཞིན། 41

སྤྱོད་བའོང་པ་དེ་མཐོང་ནས། ས་བདག་རབ་དུ་དབྱེས་པར་གྱུར།
 བདུད་ཅི་རབ་སྦྱིན་ཆས་པ་ཡི། རྩ་གཏོར་ཡང་དག་གྱིས་གྱུར་བཞིན། 42

བྱོད་ཀྱི་འདོད་པ་ཅི་ཞིག་ཅེས། བཛོད་ནས་ས་ལ་སྤྱོད་པས་མཚོད།
 འོས་པ་མིན་བཛོད་ངོ་ཆ་ཞིང་། ཡི་གེ་འབྲུལ་པར་དེ་ཡིས་སྤྱུས། 43

तमाश्रमपदं प्राप्तः समाप्ताध्ययनव्रतः ।

शिष्यो माणवकं ग्राह दक्षिणा गृह्यतामिति ॥ ३६ ॥

स तमूचे न मे वत्स वने वृत्तिः प्रयोजनम् ।

तथापि यदि निर्बन्धः श्रूयतां यदभीप्सितम् ॥ ३७ ॥

श्रीसेनस्य क्षितिपतेर्यदि देवी जयप्रभा ।

लभ्यते भवता दातुं तदसौ मम दक्षिणा ॥ ३८ ॥

इत्युक्तं गुरुणा श्रुत्वा शिष्यः कम्पितमानसः ।

अशक्यप्रार्थनानालाभे संशयाकुलितोऽभवत् ॥ ३९ ॥

स गत्वा सततस्वेच्छाविष्टतदारमर्थिनां ।

विवेश स्वैरविश्रम्भभवनं भूभृतां प्रभोः ॥ ४० ॥

अलभ्यार्थार्थनादैर्न्यचिन्तातिक्लिष्टमानसः^१ ।

नम्राननोऽतिवैलक्षात् वीक्षमाण इव क्षितिम् ॥ ४१ ॥

तं दृष्ट्वार्थिनमायातं ग्रहष्टोऽभूत् महीपतिः ।

सुधाप्रदानसन्नद्धसमुद्भूतिरिवाम्बुधिः ॥ ४२ ॥

किन्तुवेष्टितमित्युक्त्वा पूजितः स महीभुजा ।

उवाचानुचिताख्यानवैलज्जस्खलिताक्षरः ॥ ४३ ॥

ཁྱིད་ནི་སློང་པའི་དབག་བསམ་གྱིང་། རྩོན་ཆད་གཞན་གྱིས་སྤྲོས་པ་བསྐྱངས་ཤིང་།
ཤིན་དུ་ཆེད་དཀའི་གནས་དེ་ཡང་། ལྷ་མའི་དོན་དུ་བདག་སློང་གྱུར།

44

བདག་གི་རིག་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ཆོགས། སློབ་དཔོན་མངོན་པར་འདོད་པའི་ཡོན།
གྲུལ་པོ་ལྷ་མོ་གྲུལ་བའི་འོད། གལ་དེ་མེད་ན་གནང་བར་མཛོད།

45

ཐུབ་པའི་སློབ་མས་དེ་བཟོད་པའི་། འཕྲལ་ཉིད་ས་ཡི་བདག་པོ་ལ།
མཛོད་དང་སྦྱིན་པའི་རོར་གཙགས་པ། ཅིས་པ་གཉིས་ཤིག་བྱུང་བར་གྱུར།

46

སོ་ཡི་འོད་ཟེར་མཛུན་དགྲིགས་པས། རྟིང་དུ་སྦྱུག་པའི་བཙུན་མོ་དག།
དཀར་བའི་གོས་ཀྱིས་གཡོགས་པ་བཞིན། དེ་ཡིས་གཉིས་སྦྱིས་དགལ་སྦྱས།

47

འཕྲལ་བས་འཛིགས་པའི་སེམས་ལ་ཡང་། ང་ཡིས་བདེན་པར་མི་ཅི་ཞིང་།
ཅིས་པར་མི་དབྱད་ཁྱིད་ཀྱི་མི། ལྷ་མ་གང་བཞེད་བདག་གིས་སྦྱིན།

48

དེ་སྐད་བཟོད་ནས་གྲུལ་པོ་ཡིས། བཙུན་མོ་སྤྲད་ཀྱི་སྦྱན་ལྷན་ས།
དྲིལ་དུ་སྟིང་ལ་ཡང་དག་གཙགས། འཛོ་སྤྱོད་གཞན་པ་ལྷ་བྱ་བོས།

49

འཕྲལ་བས་གདུང་བའི་མེད་ག་ནི། ལྷ་མར་གྱུར་བས་བསྐྱོད་གྱུར་ཅིང་།
མཛོད་པ་ཤིན་དུ་འཕེལ་བ་ཡི། འདོད་པའི་གཉིན་གྱིས་བཀག་གྱུར་གྱུང་།

50

ཐུབ་པའི་སློབ་ལ་རབ་དུ་བྱིན། འཕྲལ་ལ་རི་དགས་མོ་བཞིན་དུ།
འདི་ནི་ཅི་ཞེས་ངལ་བ་དང་། སྦྱུག་བཙས་མིག་ནི་རིག་རིག་གྱུར།

51

अनर्थितपरः पूर्वमर्थिकल्पतरोस्तव ।

गुर्वर्थमर्थितां यातः सुदुर्लभपदेऽप्यहम् ॥ ४४ ॥

मम विद्याव्रते पूर्णं दक्षिणाभिमता गुरोः ।

राजन् जयप्रभा देवी दीयतां यदि शक्यते ॥ ४५ ॥

इत्युक्ते मुनिशिष्येण सहसैव महीपतेः ।

स्नेहदानरसाविद्धं द्विधाभूतमभूद्भनः ॥ ४६ ॥

स जगाद् द्विजं दन्तज्योतिषाग्रविसारिणा^१ ।

गृह्यतां दयिता स्वच्छवाससाच्छादयन्निव ॥ ४७ ॥

अविचार्य मया देयमीप्सितं तव यद्गुरोः^२ ।

वियोगचकितं चेतः सत्यं न गणयाम्यहम् ॥ ४८ ॥

इत्युक्त्वा हृदयदयितां राजा राजीवलोचनाम् ।

सदा हृदयसंसक्तां जीववृत्तिमिवापराम् ॥ ४९ ॥

निवारितोऽपि गुरुणा वियोगव्यसनाग्निना ।

निषिद्धोऽप्यतिवृद्धेन स्नेहेन स्मरबन्धुना ॥ ५० ॥

प्रददौ मुनिशिष्याय सहसा हरिणीमिव ।

किमेतदिति सायाससन्त्नासतरलेक्षणाम् ॥ ५१ ॥

ས་སྒྲོན་གཏོང་བའི་ངང་ཅན་གྱིས། དགའ་མ་བཏང་བར་གྱུར་པ་ཡི།
གཏོང་བས་འཛིགས་པ་བཞིན་དུ་ས། ཅུ་གཏོང་སྐེ་རགས་གཡོ་ལྷན་འདས། 52

གང་བྱིར་ལྷས་ལ་གནས་སྐབས་ངན། དབང་པོ་རྒྱ་སོགས་ལྷ་ཞོམས་ཀྱིས།
བཟོན་དཀར་དེ་ཡང་བཟོན་བྱེད་པ། དགའ་མ་དེ་ལ་སྤྱུ་མི་དགའ། 53

ལ་ལའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ལའི་ནོར། ལ་ལའི་དཀར་ཐུབ་ལ་ལའི་ཚས།
ལ་ལའི་ངོ་ཚ་ལ་ལའི་ལྷས། བྱད་མེད་ཆེན་དུ་བཏང་བར་གྱུར། 54

སྐྱེས་བུ་ཞོམས་ཀྱི་འཛོ་བའི་སྒོག། ཆགས་པའི་ནོར་ཀྱན་གང་དག་ཉིད།
དེ་ཉིད་སེམས་དབང་ཆེ་ཞོམས་ཀྱིས། སྐྱོན་ལ་ཙུ་ཡི་གཟེགས་ས་བཞིན། 55

དེ་ནི་གླངས་ནས་སོང་བས་དེ། བྲལ་བས་ཡིད་འབྲུགས་མི་ཡི་བདག།
དགའ་མ་དང་བྲལ་བདེ་ལ་སྤྲང། ཡིད་འབྲུང་བཞིན་དུ་རབ་དུ་གྱུར། 56

སྒྲོབ་མས་ས་བདག་རྒྱང་མ་ནི། འཛོ་བ་དང་བྲལ་འཛིག་ཏེན་དག།
པ་རོལ་སར་བགྱོད་བཞིན་གླངས་ཤིང་། འོང་བ་ཐུབ་པས་མཐོང་གྱུར་ཏེ། 57

འགྲོད་པ་དྲག་པོས་ཡང་དག་གདུངས། མཚོག་དུ་ངོ་ཚས་ཤིན་དུ་ཞུས།
ལས་ནི་ཞོམ་པར་བསྐྱད་པ་ལས། བདག་ཉིད་རིགས་པ་མིན་པར་བསམས། 58

ཀྱེ་མ་མ་རབས་བྱིས་པ་བཞིན། བདག་གིས་གཡོ་བ་འབའ་ཞིག་ལས།
གྲགས་པ་མིན་པའི་འདས་དུ་ནི། དོགས་མེད་རང་གིས་བདག་ཉིད་བསྐྱུར། 59

दत्तायास्त्यागशीलिना प्रियायाः पृथिवीभुजा ।
चकम्पे त्यागभीतेव भूमिर्लोलाब्धिमेखला ॥ ५२ ॥

यत्कृते दुर्दृशां देहे सेहिरे दुःसहामपि ।
इन्द्रचन्द्रादयो देवास्ताः प्रियाः कस्य न प्रियाः ॥ ५३ ॥

शीलं केचिद्धनं केचिद्धर्मं केचित्तपः परे ।
लज्जां केचित्तनुं केचित्त्यजन्ति योषितां कृते ॥ ५४ ॥

यदेव रागसर्व्वस्वं पुंसां जीवितजीवितम् ।
तदेव स्फीतसत्त्वानां दाने तृणलवायते ॥ ५५ ॥

तामादाय गते तस्मिन् विरहाकुलितो नृपः ।
विरहिणः सुखद्वेषी मनोभव इवाभवत् ॥ ५६ ॥

शिष्येण मुनिरानीतां दृष्ट्वा भूपतिवल्लभाम् ।
रहितां जोवितेनेव परलोकभुवं गताम् ॥ ५७ ॥

गाढानुशयसन्तप्तः परं लज्जानिमीलितः ।
अचिन्तयदनौचित्यमात्मनः कर्म्मविज्ञवात् ॥ ५८ ॥

अहो नु वालकेनेव मया केवलचापलात् ।
निःशङ्कमयशःपङ्के स्वयमात्मा निपातितः ॥ ५९ ॥

བདག་ནི་ཆོས་མིན་བྱེད་པ་ཡིས། རིགས་གནས་སྒྲིམ་མའི་བཅུན་མོ་ནི།
 ཆོས་ཀྱི་སྒྲེ་གྲུའི་མར་གྱུར་འདི། སྤྲུག་བསྐྲུལ་མེད་ལ་རབ་དུ་གཏད། 60

བདག་གིས་ཚུལ་ཁྲིམས་སྐྱེས་པ་མ་དཔྱད་པ། ཡང་དག་སྒྲོམ་པ་མ་དཔྱད་པ།
 ཆགས་དང་བྲལ་ཉིད་མ་ཅིས་ཤིང་། དཔེན་པ་ནི་མ་པར་སྐྱེས་ཅི། 61

ཀྱེ་མ་རྟོག་དབྱེད་མེད་ནི་མས་ཡིད། ཡང་དག་སྒྲོམ་མིན་ཆང་གིས་སྒྲོམ།
 རིགས་པའི་ལམ་ལས་སྤྱིར་སྒྲོགས་ཏེ། འདིར་ནི་གཡང་ས་ཁོ་ནར་གྱུག། 62

དེ་ལྟར་བསམས་ནས་བྱུང་བ་དེ། སྤྱིར་པས་གཞི་བཞིན་ཉམས་གྱུར་ཅིང་།
 བཞིན་ནི་དམན་པས་མཛོན་སྒྲོགས་ཏེ། གྲུལ་པའི་བཅུན་མོ་ལ་སྤྲུལ་པ། 63

དབྱགས་དབྱང་མཛོད་ཅིག་མ་གཅིག་ཀྱི། བྱ་ངན་བགྱི་བར་མི་འོས་སོ།
 དེས་པར་བདག་ནི་ཚུལ་ངན་པས། བྱིད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་འདི་ཉིད་དོ། 64

འཇུག་དོགས་ཤིང་འདི་འོག་དུ་ནི། ངལ་བའི་གདུང་བ་བཏང་བྱས་ནས།
 ང་དང་ལྷན་ཅིག་རང་བྱིས་དུ། ད་ལྟ་ཉིད་དུ་བྱིད་འགོ་འགྲུབ། 65

ཐུབ་པས་འདི་བཞིན་སྒྲུ་མོ་ནི། བདུད་ཅིའི་ཆར་གྱིས་བྲན་པ་བཞིག།
 འཇིགས་པའི་ཀྱན་མོངས་བཏང་གྱུར་ཅིང་། སྒོག་ནི་འཛོན་པ་སྤྱིར་པར་གྱུར། 66

གཏོང་བའི་སྤྱོད་པ་མེད་བྱང་གིས། མཐོ་རིས་བྱུང་བ་དེ་ཐོས་ནས།
 གྲུལ་པའི་བཅུད་པའི་སྤྱིར་སྤྱིམས་དག། ཤེས་འདོད་ལོར་སྤྱིར་བྱེད་འོངས། 67

इयं प्रजानां जननी धर्म्याणां धर्मकारिणा ।
वर्णाश्रमगुरोर्जाया मया दुःखानलेऽर्पिता ॥ ६० ॥

किन्तु नाकलितं शीलं न स्मृतः संयमो मया ।
गणितं नैव वैराग्यं विवेको नावलोकितः ॥ ६१ ॥

अहोऽत्र निर्व्विचाराणां सन्मार्गविमुखं मनः ।
असंयमासवक्षीवमपथेऽप्येव धावति ॥ ६२ ॥

इति सञ्चित्य स मुनिर्वैलक्ष्ण्यपितद्युतिः ।
अभ्येत्य राजदयितामुवाच विनताननः ॥ ६३ ॥

समाश्वसिहि हे मातर्न शोकं कर्तुमर्हसि ।
भवितव्यतायं वायं क्लेशस्ते दुर्नयश्च मे ॥ ६४ ॥

त्यक्त्वा आश्रमसन्तापमस्य तीरतरोरधः ।
अधुनैव निजं धाम सहात्मभिर्गमिष्यसि ॥ ६५ ॥

इत्युक्ते मुनिना देवी सिक्तेवामृतदृष्टिभिः ।
अवाप्तजीवितधृतिस्तत्याज भयसम्भ्रमम् ॥ ६६ ॥

श्रुत्वैतत् त्रिदिवव्यापि दातुश्चरितमद्भुतम् ।
रात्रः सत्त्वदयां ज्ञातुं वासवः समुपाययौ ॥ ६७ ॥

མི་མེད་ནགས་སུ་སྤྲུག་གིས་ནི། སྤྲུག་གི་ལུས་ཕྱིད་ཆོས་གྲུང་ཅིང་།

བྱ་བཞི་ཡིས་ནིང་བཞིན་དུ། བརྒྱུད་བར་གྲུང་བ་བྲས་ཟེའི་གཟུགས།

68

ཁྲག་ནི་མང་པོ་རབ་ཟག་ཅིང་། གྱུ་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་འབྱུང་བར་ལྷན།

སྤྲུག་པས་བདྱན་བར་བྲས་པ་བཞིན། སྤྲུག་གྲུང་སྒྲིག་དང་མ་བྲལ་དེ།

69

རབ་དུ་གསར་བ་ཤ་ཡི་བྲིས། ཤ་ཟེའི་ཆོགས་ནོམས་ཆེས་འབྲང་བ།

བཀོས་ཆགས་གྱུལ་དང་ཀླན་པོས་བསྐྱེད། རོར་མེད་ནོམས་ཀྱིས་རོར་ལྷན་བཞིན། 70

གྲོང་ཁྱིམ་དབུས་སུ་ཞུགས་པ་ལས། དེ་ནི་གྲོང་ནགས་ནོམས་ཀྱིས།

སྤྲིང་ཆེ་ཞུས་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་ཟེའི། འཛིགས་དང་ཡ་མཚན་གྱི་བྱ་བྲུང་།

71

དེ་ཡི་བཟོད་དཀའ་བྱ་ངན་དང་། སྤྲུག་པ་ནོམ་པ་དང་བཅས་བཞིན།

འབྲལ་དུ་གྲོང་གི་བྱུང་མེད་ནོམས། འཛིགས་པས་སྤྲིང་ནི་ལུག་པར་བྲས།

72

དེ་ནས་ས་བདག་སྤྲོད་བ་ནོམས། བཟླ་ཕྱིར་འདུན་སར་འཁོད་བ་དེའི།

མདུན་དུ་བྱ་གཟུགས་བཞི་པོ་དེས། དེ་ནི་ཁྲིལ་བཞག་མེ་བཀོད།

73

མི་བཟོད་ཉོན་མོངས་ནོམ་འཁྲུགས་ཤིང་། མི་སྤྲུག་ཆ་ལུགས་དེ་མཐོང་ནས།

སྤྲོ་བོ་བཞིན་གྱི་ཆོགས་ནོམས་ནི། སྤྲུག་མེད་མིག་ནི་རྩམ་པར་གྲུང་།

74

འདར་བས་འཁྲུགས་ཤིང་བཀྱིང་བ་ཡིས། དབྱུང་བ་གཡས་པ་བསྐྱུངས་བྲས་ནས།

གཤུང་བས་ཡི་གེ་བྲལ་བའི་ཆོག། དེ་ཡིས་ས་སྤྲོད་དགལ་སྤྲུག།

75

भक्षिताधःशरीराङ्गी व्याघ्रेण विजने वने ।
पुत्रैश्चतुर्भिराक्रन्दैर्गृहीतो ब्राह्मणाकृतिः ॥ ६८ ॥

प्रस्रवद्भूरिरुधिरो लम्बमानान्त्रमण्डलः ।
कृच्छ्रेष्वपणितप्राणः पापैरिव दृढीकृतः ॥ ६९ ॥

प्रत्यग्रामिषगन्धेन क्रव्यादैर्भृशमन्वितः ।
लुब्धपार्थिवचैरोत्थैरनर्थैरर्थवानिव ॥ ७० ॥

नगरान्तरमासाद्य स ययौ पुरवासिनाम् ।
कारुण्यदैर्न्यदुःखार्त्तो भ्रमविस्मयहेतुताम् ॥ ७१ ॥

स शोक इव साकारः स चास इव दुःसहः ।
विदधे साध्वसायासं सहसा पौरयोषिताम् ॥ ७२ ॥

सोऽर्थिसन्दर्शनस्थानस्थितस्याथ महीपतेः ।
पुत्ररूपैश्चतुर्भिस्तैर्व्यस्तोऽग्रे मञ्चिकार्पितः ॥ ७३ ॥

तं दृष्ट्वा वैशसावैशविषमक्लेशविह्वलम् ।
निष्कुणिताननवनो जनोऽभून्मीलितेक्ष्णः ॥ ७४ ॥

स कम्पविह्वलं वक्षमुक्तमुद्गम्य दक्षिणम् ।
भुजं जगाद् भूपालं व्यथाशिक्षिलितेक्ष्णः ॥ ७५ ॥

ས་བདག་ཁྱིད་ནི་དགོ་བར་གྱུར། བྲམ་ཟེ་བདག་གི་གནས་སྐབས་འདི།
བཟོད་དཀའི་སྒྲིག་པ་བཞིན་དུ་བོད། བདག་ལ་གཟེགས་ཤིག་སྟོང་མེད་གཏོང། 76

འཁོར་བ་ལྟ་བུར་འཛིགས་པའི་ནགས། ཟབ་མོ་དག་དུ་སྟག་གིས་ཟོས།
སྟག་བསྐལ་རབ་དུ་སྟེ་པ་འདི། འོངས་སྟོད་ཕྱིར་ན་བདག་འཛོལ། 77

མོངས་པའི་གདུང་བ་འདི་ལ་ཡང་། དུག་པའི་ཉྱུང་མོངས་བཟོད་ལྷས་པའི།
སྟོག་འདིས་བདག་ནི་མི་གཏོང་སྟེ། མཛེའ་བཤེས་དམ་པའི་སྐྱེ་བོས་བཞིན། 78

སྟེགས་བདག་ཉིད་ལུས་ཕྱིར་བཅད། གལ་ཏེ་ཁྱིད་ལ་སྟེར་བ་ན།
དེས་ཁྱིད་འཛོལ་རབ་འགྱུར་རོ་ཞེས། ལྷ་ས་མཁའི་རྩ་ཡིས་བདག་ལ་སྐྱས། 79

འགྲོ་བ་འདི་ན་སྐྱེ་བོ་ནོམས། གཞན་གྱི་དོན་ལས་ཕྱིར་སྟོགས་ཏེ།
སལ་ཆེར་རང་གི་བདེ་བ་འཛོལ། སྟེགས་སྟོག་སྟེར་སྟོང་མེད་གཏོང། 80

ཐམས་ཅད་ཆོ་ན་ཐམས་ཅད་གཏོང་། དམན་ཞིང་མོངས་པ་ནོམས་ཀྱི་གཉིན།
ལུས་སྟེན་ལས་ཀྱང་ཕྱིར་མ་སྟོགས། ཁྱིད་ལ་སྐྱབས་སྟེ་བདག་སངས་པོ། 81

ཆོལ་མེད་གས་ཤིང་གྱེ་ཆེ་བའི། སྟེན་བར་གང་གི་འབྲས་བུ་འབྱུངས།
ཁྱིད་ཉིད་གཙོ་བོ་སྟེ་འཛིག་ཏེན་འདིར། འཇགས་བས་ཀྱིང་འབྱུང་དག་དུ་སྐྱེས། 82

གཏོང་མོད་ལྷན་པ་གང་ཁྱིད་ཀྱིས། འཇགས་བུས་ང་ནི་འཛིག་ཏེན་ན།
སྟེན་པ་ཉིད་ཀྱི་དྲིང་བར་བབྱིད། ཡོན་ཏན་བསྐྱབས་པ་གཞན་གྱིས་ཅི། 83

स्वस्ति तुभ्यं महीपते ब्राह्मणोऽहमिमां दशाम् ।
तीव्रपाप इव प्राप्तः पश्य मां करुणानिधे ॥ ७६ ॥

संसारघोरगहने वने व्याघ्रेण भक्षितः ।
जीवाम्यवश्यभोग्यत्वात् दुःखस्यास्य गरीयसः ॥ ७७ ॥

अस्मिन्नपि विपत्तापे तीव्रक्लेशसहिष्णवः ।
विमुञ्चन्ति न मां प्राणाः सुहृदः सज्जना इव ॥ ७८ ॥

ददाति यदि ते कश्चित् छित्वा देहार्द्धमात्मनः ।
तत्ते जीवितमस्तीति मामूचे व्योमदेवता ॥ ७९ ॥

को ददाति जगत्यस्मिन् जीवितं करुणानिधे ।
प्रायेण स्वमुखान्वेषी परार्थविमुखो जनः ॥ ८० ॥

सर्व्वदा सर्व्वदातारं दीनव्यसनबान्धवम् ।
देहदानेऽप्यविमुखं त्वामस्मि शरणं गतः ॥ ८१ ॥

एकस्त्वमेव लोकेऽस्मिन् जातः सुकृतपादपः ।
निर्व्याजमादरोदारं दानं यस्य फलोद्भूतिः ॥ ८२ ॥

किमन्यैर्वा वदान्यस्य कीर्त्तितैर्भवतो गुणैः^१ ।
दानमेवाहतो यस्य लोके सुकृतडिण्डिमः ॥ ८३ ॥

^१ Orig. किममै र्वदानस्य कीर्त्तितैर्भवतो गुणैः ।

ལྷུང་ཞིང་ཉེན་ནིས་ས་ཡོངས་སུ་སྒྲིབ། གཙང་མར་སྒྲིབ་པའི་བདུལ་ཞུགས་ལྷན།
 སོངས་པའི་དུས་སུ་བྱིད་ལྷ་བྱ། བསོད་ནམས་ཚོང་རོང་དག་གིས་འཕྱོང། 84

མི་དཔན་ཀླན་དུ་དགའ་བའི་གཉེན། ཉ་རི་ཙན་དན་བཞིན་དུ་བསིལ།
 ལྷོ་ཡི་བྱོགས་ཀྱི་རྒྱང་གིས་བཞིན། དམ་པ་ནིས་ཀྱི་གདུང་བ་འཕྲོག། 85

རྫོགས་པའི་རྩ་བ་བྱིད་ཀྱི་ཞལ། མཛེས་པ་འདི་ལས་འཁྱུངས་པ་ཡི།
 ཚོག་གི་བདུད་ཅིའི་ཆར་བྱུན་ནི། རྩ་འོད་ལྷ་བུས་འཛོལ་ཉིད། 86

དེ་ཡིས་དེ་སྐད་བཟོད་པའི་འབྲལ། དེ་ཡི་སྒྲུག་བསྐྱེད་སྤྱིང་ལ་འཕྲོས།
 ལྷུང་ཞིང་དྲམས་པར་བྱུལ་པོ་ཡིས། མོངས་ཤིང་བབྱལ་བ་དེ་ལ་སྒྲུས། 87

སྒྲིག་འབྲལ་ལས་སྒྲིས་འཛིགས་པ་དག། བྱིད་ཀྱིས་ཐོང་ལ་དབུགས་དབྱུང་མཛོད།
 ལུས་ཕྱིད་དྲིག་དབྱེད་མེད་ཉིད། གཉིས་སྒྲིས་བྱིད་ལ་བདག་གིས་སྒྲིན། 88

གང་འདི་སྐད་ཅིག་འཛད་པའི་ལུས། འདི་ནི་བསྐྱུངས་ཀྱང་མི་འཛད་མིན།
 དམ་པ་ནིས་ཀྱི་ལུས་འདི་ནི། གཞན་ལ་པན་ཕྱིར་འཛད་པར་འགྲུབ། 89

ས་སྒྲིང་དེ་སྐད་བཟོད་ལྷན་ལ། སྤྱིང་ནི་ཡང་དག་འདར་གྲུང་བ།
 དོར་སྤྱོད་བཞིན་སྒྲིན་པོ་ནི། ཆེན་པོ་སྒྲོ་བྱས་ཆེན་པོས་སྒྲུས། 90

ཀྱི་ས་བབ་ཙལ་གོས་ས་པ་ལས། རོ་བོ་གདུང་བས་གཟིར་མིན་ནས།
 སྒྲིབ་བསོད་ནམས་ཡོངས་ཟད་ལས། པན་པ་ཉིད་ལ་མི་ཅི་འོ། 91

आपन्नार्त्तिपरिचाणपविचचरितव्रताः ।

प्राप्यन्ते पुण्यपण्येन विपत्काले भवद्विधाः ॥ ८४ ॥

✕ अमन्दानन्दसुहृदो हरिचन्दनशीतलाः ।

हरन्ति सन्तः सन्तापं दक्षिणाः पवना इव ॥ ८५ ॥

पूर्णेन्दुसुन्दरादस्मादुदिता वदनात्तव ।

ज्योत्स्नेव जीवयत्येव वाणी पीयूषवर्षिणी ॥ ८६ ॥

इत्युक्तस्तेन सहसा हृदि संक्रान्ततद्व्यथः ।

सम्मोहमूर्च्छितं राजा तमूचे वाचमाकुलम् ॥ ८७ ॥

समाश्वसिहि मुञ्च त्वं भयं प्राणवियोगजम् ।

प्रयच्छामि शरीराङ्गमविचार्यैव ते द्विज ॥ ८८ ॥

✕ धन्यस्य यात्ययं कायः परोपकृतये क्षतिम् ।

क्षणक्षयी हि देहोऽयं रक्षमाणोऽपि नाक्षयः ॥ ८९ ॥

इत्युक्तवति भूपाले समुत्कम्पितमानसः ।

वज्राहत इवोवाच महामात्यो महामतिः ॥ ९० ॥

अहो नु साहसाभ्यासादायासव्यसनी प्रभुः ।

हितं न गणयत्येव प्रजापुण्यपरिक्षयात् ॥ ९१ ॥

སྒྲིག་འབྱོར་པར་བྱེད་པའི་སྤྱུ། ཁྱིའི་སྒྲུང་ས་ཡོན་ཏན་ལྷན་པ་སྤྱུ།
གང་ཞིག་གཡོག་འཁོར་གྲུས་པས་བཞེད། ཉན་དང་བྱེད་པོས་ཡི་བདག་། 92

ཆོ་བོ་སྤྲུང་ཆེན་རིལ་པ་ལྟར། མིག་རྒྱས་པན་པ་མི་མཛད་ན།
འཁོར་བཟང་ནོམས་ཀྱི་དབང་ཐང་དང་། སྤུན་ཆོག་ས་འདི་སྒྲིབ་ཁོ་ནར་རྩ། 93

འདུལ་བ་སྤྱོད་བ་ནོམས་ཀྱི་ཆོག། དག་བའི་མེ་དྲོག་གིས་བལྟམས་པ།
སྤྲུང་རྩའི་དོག་པ་གང་དག་གིས། ཅོ་བར་བགྱིས་ཏེ་ཡུན་རིང་མཛེས། 94

འགྲོ་ནོམས་བསྤྲུང་བའི་རིན་ཅན་གྱིས་*། སྤྱུ་ལུས་སྤྱུ་ཞིག་སྤྲོད་གུར་པ།
འདི་ནི་སྤོན་པོ་འཇམ་པ་ཟ་སྟེ། †སྤྱུ་བྱེད་བས་ཟེད་ནོམ་པར་བྱས། 95

གཤམ་ཏེ་འདི་ནི་ཆེ་བའི་སྤྱུ། འདི་ནི་ངས་པར་མ་བགྱིས་ན།
ལུས་འདི་བཅད་པ་སྤྲོད་ཅིག་ཀྱང་། འཛོ་བ་དེ་ལྟ་གཤམ་མཆེས། 96

གཤོན་དང་དག་གི་ལེགས་བྱས་ནི། དོག་དཔྱོད་མེད་པ་གང་བྱེད་པ།
དེ་དག་བདག་ཉིད་གདུང་ཞིང་རྩུབ། འཇིག་རྟེན་གཞན་དུ་འང་བདེ་བ་མེད། 97

དྲིལ་དུ་རྒྱས་པ་ཁོ་ན་སྤྱིན། མི་རྒྱས་པ་ནི་ངེ་ལྟར་སྤྱིན།
བདེ་གཤམ་དང་ནི་ལུས་སྤྱིན་སོགས། རབ་དུ་སྤྱོད་བའི་ན་མཛེས། 98

གང་འདི་གྲུ་མཆོར་ཞོར་བྱ་སྟེད། རིང་ནས་ན་བའི་བདུན་རྩེ་སྟེ།
སྤྲོད་བ་ཡང་དག་འོངས་ནོམས་ཀྱིས། དེར་ནི་བདུང་བའང་གཞན་ལས་སོ། 99

प्रजानां भूतये शक्तः कोऽन्यस्त्वत्सदृशो गुणो ।
यद्भक्तिमुखरो मृत्युः श्रोता कर्त्ता च भूपतिः ॥ ६२ ॥

न करोति हितं स्वामी गजलीलानिमीलितः ।
गणनीयाः सुभृत्यानामियत्यो^१ भोगसम्पदः ॥ ६३ ॥

भान्ति ते सुचिरं कर्णे यैः कृता मधुमञ्जरी ।
कल्याणकर्णिकाकीर्णा वाणी विनयवादिनाम् ॥ ६४ ॥

राक्षसोऽयं पिशाचो वा छद्मना ब्राह्मणाकृतिः ।
रक्षारत्नस्य जगतां शरीरैरर्थितां गतः ॥ ६५ ॥

यदि नाम न मायेयं कृता तेन महीयसी ।
तत्कथं कृतदेहस्य क्षणमप्यस्ति जीवितम् ॥ ६६ ॥

अविचार्यैव सुकृतं क्रियते दुर्ग्रहेण यत् ।
तदात्मपीडापरुषं परलोकेऽपि निःसुखम् ॥ ६७ ॥

शक्यमेव सदा दद्यादशक्यं दीयते कथम् ।
सर्व्वस्वदेहदानादि प्रवाद एव शोभनः ॥ ६८ ॥

कर्णामृतमिदं दूराद् यन्महार्थिमणिप्रदः ।
सम्प्राप्तानां पुनस्तत्र पानमस्यान्यतोऽर्थिनाम् ॥ ६९ ॥

གྲུལ་པོ་སྒྲེ་གྲུ་ནི་མས་ཀྱི་སྒོལ། སྒོང་བ་ནི་མས་ཀྱི་ཡིད་བཞིན་ནོར།
 བྱིད་ནི་འབད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། གཞན་སྒོག་གིས་ཀྱང་བསྐྱང་བར་འོས། 100

ལྷ་གཙུག་བབ་ཚལ་མ་མཛད་པར། བདག་ལ་དང་ཞིང་བཙུ་བར་མཛོད།
 མཆིང་བྱ་དུམ་བུའི་སྤྲད་དུ་ནི། རིན་ཅན་བཙོང་བར་མ་མཛད་ཅིག། 101

འདི་སྤྲུལ་ཇི་ཡི་ཞབས་དག་ལ། སྒོན་པོའི་གང་ཟག་འབྱེལ་གྱུར་ཀྱང་།
 ས་བདག་ལྷས་ནི་སྤྲིན་པ་ཡི། ཉམ་པར་བདུག་ལས་གཡོས་མ་གྱུར། 102

དགའ་བའི་འཛུམ་གྱིས་བྱ་བ་ཡི། སོ་ཡི་འདྲ་གྱིས་སྒོག་ལ་ནི།
 ཆགས་པ་མོངས་པའི་ཐུན་པ་དག། ཡོངས་སྤྱ་ཕྱག་མ་བཞིན་དེ་ཡིས་སྤྲུལ། 103

སྒོན་པོ་ཆེན་པོ་བྱིད་ཀྱིས་ནི། གུས་དང་བཅས་པ་འབད་ཞིག་དུ།
 གསལ་བར་བཛོད་དེ་བྲམ་ཟེའི་སྒོལ། བྲེ་ཆོས་ང་ཡིས་མི་བཟོད་དོ། 104

དོ་ཤལ་གང་རེག་པ་སྒྲོ་དང་། བད་ཅོ་རྩ་བ་ཅན་དན་གྱིས།
 ལང་གི་གདུང་བསྒྲོག་སྒོང་བ་ནི། ཕྱིར་ཕྱོགས་སྤྱག་བསྐྱལ་ལས་སྤྲུལ་མིན། 105

སྤྱག་བསྐྱལ་དག་གིས་གཟིར་བ་ཀུན། ཀུན་ནས་འཕྲོག་སེམས་སྒྲོ་ལྷན་པ།
 བདག་གི་བྱང་ཆུབ་བར་ཆད་ནི། སྒོ་བཟང་བགྱི་བར་མི་འོས་སོ། 106

ཡང་དག་ཚོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱིས། སེམས་ཀྱིས་འདས་པ་བདག་གིས་བྲན།
 སྒྲེ་བ་གཞན་དུང་ལུས་པོ་དག། ཕྱིན་པས་བདག་ནི་ནད་མེད་གྱུར། 107

रक्ष्यः सर्वप्रयत्नेन परेषामपि जीवितैः ।

प्रजानां जीवितं राजन्नर्थिचिन्तामणिर्भवान् ॥ १०० ॥

प्रसीद दययास्मासु देव मा साहसं कृथाः ।

न काचशकलस्यार्थे क्रियते चात्मविक्रयः ॥ १०१ ॥

इत्युक्त्वा पादयोः पत्युः पपातामात्यपुङ्गवः ।

शरीरदानसङ्कल्पाद् नोच्चचाल च भूपतिः ॥ १०२ ॥

सोऽवदत् प्रणयस्मेरविकसद्दशनद्युतिः ।

जीवितस्नेहसम्मोहतमः परिहरन्निव ॥ १०३ ॥

केवलं भक्तिसंयुक्तमुक्तं व्यक्तमिदं त्वया ।

न सहेऽहं महामात्य विप्रस्य प्राणसंशयम् ॥ १०४ ॥

हारैस्तुषारैः कमलैर्मृणालैरिन्दुचन्दनैः ।

निवर्त्ततेऽन्तःसन्तापो नार्थिवैमुख्यदुःखजः ॥ १०५ ॥

सर्वथा सर्वदुःखार्त्तिहरणोद्यतचेतसः ।

न बोधेरन्तरायं मे सुमते कर्तुमर्हसि ॥ १०६ ॥

जन्मान्तरेऽपि ददतो देहं मे न व्यथाभवत् ।

स्मराम्यतीतवृत्तस्य सम्यक् सम्बोधिचेतसा ॥ १०७ ॥

སྐྱལ་མོ་ལྷོགས་ཤིང་ཉམས་མེད་སྒྲོན། བྱ་ནི་བཟའ་བར་བཅོན་པ་མཐོང་།
དེ་བསྐྱེད་སྒྲོན་དུ་ལུས་པོ་ནི། ཅིས་འགྱུར་མེད་པར་བདག་གིས་བྱིན། 108

ཤི་བེར་སྐྱེས་ཆོ་ལོང་བ་ལ། མིག་ནི་རྒྱང་དག་བདག་གིས་བྱིན།
ཁྲ་ལས་སྐྱེས་པའི་འཛིགས་པ་ལས། ལུག་རོན་རང་གི་སྒོག་གིས་བསྐྱེད་སྒྲོན། 109

རྒྱ་བའི་འོད་དུ་གྱུར་ཆོ་ཡང་། དུག་པོ་འི་མིག་ལ་མགོ་བོ་བཏང་།
སྐྱེ་བ་གཞན་དུ་བདོག་ཀྱན་དང་། བྱ་དང་རྒྱང་མ་སྒོགས་ཀྱང་བྱིན། 110

ས་སྒྲོན་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དབའ་ཡིས། དེ་སྐད་སྐྱེས་པའི་སྒྲོན་པོ་མཚོགས།
གསོན་མིན་ཤི་བ་མ་ཡིན་བཞིན། དབང་པོ་གདུང་བས་ཉན་པར་གྱུར། 111

དེ་ནས་སྒོག་ལ་རྫོན་པོ་ཡིས། སྐྱེ་ལུས་བཅད་པའི་བྱ་བ་དག།
བགོམ་པར་མི་ལུས་གྱུ་ལ་པོ་འི་བཀས། *བཟོ་བོ་དག་ལ་བསྐྱེས་པར་གྱུར། 112

བྱ་ངན་དུག་པོས་འབངས་དེ་དག། བགྱ་བྱིན་སྐྱེ་ཡིས་ནིས་མོངས་ཏེ།
ཇི་ཞིག་ལྷར་སྐྱེས་ས་བདག་གིས། ལུས་ནི་གཙོད་ལ་ཡང་དག་ཞུགས། 113

སྒོག་ལ་རྫོ་ཞིང་རྒྱབ་པ་ཡིས། མི་བདག་ནིས་འགྱུར་མི་མངའ་བའི།
ལུས་བྱེད་ནིས་པར་བཅད་པའི་ཆོ། ས་ནི་ཡང་དག་གཡོས་པར་གྱུར། 114

སྐར་མདའ་ལྱང་བའི་གོས་དམར་ཅན། གྱུ་སྐར་འབྲུགས་ཤིང་སྐྱེ་ཆེན་སྒྲོགས།
མཆི་མའི་ཐིགས་པའི་ཆོགས་ལྷུང་ཞིང་། མཁའ་ནི་སྐྱེ་བཅས་དུ་བ་བཞིན། 115

* པ་ལ་གཏུ་ཞེས་བྱ་བ་བཟོ་བོ།

पुरा दृष्टोद्यतां व्याघ्रों क्षुत्क्षामां पोतभक्षणे ।
तद्रक्षायै मया दत्तं शरीरमविश्वरिणा ॥ १०८ ॥

शिविजन्मनि चान्धाय दत्तं नेत्रयुगं मया ।
रक्षितश्च स्वदेहेन कपोतः श्येनकाद् भयात् ॥ १०९ ॥

चन्द्रप्रभावतारे च रौद्राक्षायार्पितं शिरः ।
सर्वस्वपुत्रदारादि दत्तं चान्येषु जन्मसु ॥ ११० ॥

इत्युक्ते बोधिसत्त्वेन भूभुजाममात्यवरः ।
न सजीवो न निर्जीव इवाभूत् व्यथितेन्द्रियः ॥ १११ ॥

अलङ्घ्यशसनिनाथ राज्ञा क्रकचधारया ।
नियुक्तौ पलगण्डाख्यौ शरीरच्छेदकर्म्मणि ॥ ११२ ॥

तौ तीव्रशोकविवशौ शक्रमायाविमोहितौ ।
कदाचिदिव भूभर्तुर्देहच्छेदे समुद्यतौ ॥ ११३ ॥

नृपतेर्निर्विकारस्य क्रूरक्रकचधारया ।
विदार्यमाणे देहार्धे पृथिवी समकम्पत ॥ ११४ ॥

भ्रष्टोष्का रक्तवसना निर्घातच्युततारका ।
द्यौः सशब्दं हरोदेव कीर्णाश्रुकणसन्ततिः ॥ ११५ ॥

མི་རུང་གཟིགས་པས་བྲག་པོ་ཡི། སྤྱག་བསྐལ་ཤིན་དུ་བརྗོད་དཀར་གྱུར།
 ཉི་མ་དྲུལ་གྱིས་གོས་དག་གིས། ལྷུང་དུ་གཤོང་བ་བསྐྱེབས་པ་བཞིན། 116

སྐྱེ་གྱུ་འི་མགོན་གྱི་ལུས་ལ་དེས། སོག་ལེས་གཤགས་པས་སྐྱེ་གྱུ་ནིས།
 རྒྱས་ཤིང་སྤྱོགས་ཀྱི་བྱ་མོ་ཡི། སྐྱ་སྒྲན་ནིས་ཀྱིས་ཆོངས་བཀའ། 117

མི་བདག་སྟིང་སྟོབས་མ་བྱི་བ*། བགྱི་བྱེན་གཉིས་སྐྱེས་མདོག་དབྱིབས་ཅན།
 ཡ་མཚན་འགྱོད་པས་ནོན་པ་ཡི། སེམས་ཀྱིས་མཐོང་ནས་རིང་ཞིག་བསམས། 118

འདི་ལ་སྤྱོ་ཆེན་འདི་ཡི་ཡིད། གཞན་གྱི་དོན་དུ་གདུང་བ་ལ།
 སྟིང་རྩེ་བས་ཀྱང་མཉེན་པ་དང་། རོ་རྩེ་བས་ཀྱང་སྤྲ་བ་ཐོབ། 119

ཀུ་མ་བདག་ཉིད་ཆེ་སྟོང་ཚུལ། གྱི་མཚོ་བས་ཀྱང་ཤིན་དུ་ཟུག།
 རི་རབ་བས་ཀྱང་ཡང་དག་མཐོ། མཐོ་རིས་བས་ཀྱང་ངོ་མཚར་བཅས། 120

ཀྱི་མ་སྒོག་ནི་འགྲོ་ན་ཡང་། སྟིང་སྟོབས་གྱི་མཚོ་སྟིང་སྟོབས་ལྷན།
 དས་པ་ཡ་ངར་ལྷུང་ན་ཡང་། ཆེན་པོ་ཉིད་ནི་མི་ཉམས་བཞིན། 121

མིག་སྟོང་ལྷན་པས་དེ་བསམས་ཆོ། ས་ཡི་བདག་པོའི་ལྷོ་འོག་ནས།
 ལུས་སྟེང་ལས་བར་བཅད་ནས་ནི། ས་ལ་སྤྱར་དུ་སྤྱང་བར་གྱུར། 122

ལུས་ནི་ནིས་གཉིས་གྱུར་ཀྱང་དེ། དགའ་དང་སྟོབ་པོ་རང་བཞིན་གྱུར།
 འབྱུང་པོ་ཀྱན་ཡོངས་བསྐྱབ་པ་ཡི། སྟིང་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་སྒོག་ནས་བཟུང་། 123

वैशसालोकनोद्भूततीव्रदुःखासहिष्णुना ।

तूष्णीं रजःपटेनेव रविणा पिहितं मुखम् ॥ ११६ ॥

तस्मिन् प्रजाः प्रजानाथे क्रकचाक्रान्तविग्रहे ।

चक्रन्दुः पूरिताक्रन्दा दिग्वधूभिः प्रतिस्वनैः ॥ ११७ ॥

अनुच्छसत्त्वमालोक्य नृपं शक्रो द्विजाकृतिः ।

विस्मयानुशयाक्रान्तचित्तश्चिरमचिन्तयत् ॥ ११८ ॥

अहो महामतेरस्य करुणाकोमलं मनः ।

प्राप्तं परार्थपीडासु वज्रादपि कठोरताम् ॥ ११९ ॥

सागरादपि गम्भीरं मेरोरपि समुन्नतम् ।

चिदिवादपि साश्चर्यमहो वृत्तं महात्मनाम् ॥ १२० ॥

अहो प्राणप्रवासेऽपि सत्त्वं सत्त्वमहोदधेः ।

साधोरिव विपत्पाते महत्त्वं नावहीयते ॥ १२१ ॥

इति चिन्तयति क्षिप्रं सहस्राक्षे क्षितिप्रभोः ।

नाभेरधःशरीराङ्घ्रिं निष्कृत्तमपतत् क्षितौ ॥ १२२ ॥

स द्विधाभूतदेहेऽपि हर्षोत्साहमयोऽभवत् ।

सर्वभूतपरिचाणसत्त्वेन धृतजीवितः ॥ १२३ ॥

*ད་ཡི་བཀའ་ཡིས་ལུས་བྱེད་ནི། སྤྱར་ནས་ཉམས་པ་ནི་ལ་དུ་གནས།
ཡོངས་ཚོགས་ལུས་ནི་ཡང་དག་ལངས། བྱམ་ཟེ་ཡིས་ནི་དེ་ལ་སྤྱུས། 124

ཨེས་གྲུལ་པོ་བྱིད་ཀྱི་ནི། ཟོལ་མེད་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡིས།
དྲིལ་བྲལ་མཚན་འོས་ཁྱད་པར་དུ། དྲི་མེད་གྲགས་པས་ནི་པར་མཛེས། 125

བྱིད་ཡིད་ནོར་བུ་དྲི་མེད་དང། མཚུངས་པ་ཅི་ཡང་མ་བྱས་པ།
ཀེས་བྱེད་†པོ་སྒོངས་པ་དག། དཔེ་ཡིས་ཀྱང་ནི་ཤིན་དུ་དབྱལ། 126

དང་ཞིང་རབ་རྒྱུ་མངར་བས་ཁེངས། མཐོ་ཞིང་བཅད་པར་གྱུར་པ་ཡིས།
བྱར་ཤིང་སྒོང་པོ་ལྟ་བུ་ཡི། བཞུན་དོན་བཟོད་དཀའི་གདུང་པ་བཟོད། 127

འདི་སྤྱས་བྱམ་ཟེའི་དབྱིབས་ཅན་གྱི། བསྐྱ་བྱིན་དྲན་པ་ལས་སྤྱེས་པ།
ཡང་དག་གསོ་བྱེད་སྤྱོད་གྱི་ཚོགས། བདུད་ཅིའི་ཁྲ་བས་དེ་ཚོགས་བྱས། 128

དེ་ནས་‡བྱད་བཞུགས་གསལ་བར་བྱས། ཡོངས་སྤྱ་ཚོས་ནས་བསྐྱ་བྱིན་གྱིས།
རང་གི་ལུས་བྱེད་ལེགས་སྤྱར་བའི། ས་ཡི་བདག་པོ་རབ་དུ་བསྐྱུགས། 129

དེ་ནས་མེ་དོག་དཀར་པོའི་ཚོགས། མཁའ་ལས་རབ་དུ་སྤྱང་གྱུར་པས།
དེ་ཚོ་ས་གཞི་དགའ་ཞིང་དགོད། བྱིན་དུ་བསྐྱོད་པ་ལྟ་བུས་མཛེས། 130

དེ་ལྟར་གྱུར་པས་མཚར་སྤྱེས་པ། ཐུབ་པས་སྤྱབས་དེར་དེ་ལ་ནི།
བཅུན་མོ་དགའ་མ་གྲུལ་བའི་འོད། བྱིར་ཏེ་མཛོན་དུ་སྤྱོགས་ནས་སྤྱལ། 131

* དེ་   † ཐུད་པོ་ (ཐེགས་པ་).   ‡ ཐུད་ མཐུགས་ (ཡུ་ཀུ་མེད་).

तदाज्ञया शरीराह्वे श्लिष्टे सम्पूर्णविग्रहः ।

स्वस्थश्रितिः समुत्थाय ब्राह्मणस्तमभाषत ॥ १२४ ॥

अहो विराजसे राजन् पूज्यं विरजसस्तव ।

निर्व्याजदेहदानेन विशेषन्तु भवद्यशः^१ ॥ १२५ ॥

त्वन्मनोमणिविमल्यतुल्यं किञ्चिदकुर्व्वतः ।

उपमानेन दारिद्र्यमहो मुग्धस्य वेधसः ॥ १२६ ॥

कृतः सुवृत्तः सरलः परार्थे मधुराशयः ।

सहसे दुःसहं पीडामिक्षुकाण्डमिवोन्नतः ॥ १२७ ॥

इत्युक्त्वा ब्राह्मणाकारः शक्रस्तं स्मृतिजन्मभिः ।

सञ्जीवन्नौषधिजातैः सुधास्यन्दैरपूरयत् ॥ १२८ ॥

ततः प्रकटिताकारः परितोषात् पुरन्दरः ।

सुश्लिष्टनिजदेहाह्वं प्रशशंस महीपतिम् ॥ १२९ ॥

अथाम्बरान्निपतितः सितकुसुमसञ्चयः ।

तत्कालोल्लासितश्लोणीद्वर्षहास इवावभौ ॥ १३० ॥

अचान्तरे मुनिस्तस्मै प्रियां जायां जयप्रभाम् ।

आदायाभ्येत्य तद्वृत्तं जाताश्चर्य्यो न्यवेदयत् ॥ १३१ ॥

ནོམ་དག་རང་གི་གྲགས་པ་བཞིན། བཅུན་མོ་དེ་དང་ཡང་དག་འགྲོགས།
གཞོན་ལ་ནོམ་འགྲུང་མི་མངའ་བ། བཤྱ་བྱིན་གྱིས་དྲིས་དེ་ཡིས་སྒྲ། 132

དེ་ནས་རབ་མཚོག་སང་གའི་ཁྲི། བེ་ཤ་ཀ་མས་སྒྲུལ་པ་དང་།
རིན་ཅེན་ཆར་གྱིས་རབ་གང་བའི། འཛམ་བུའི་སྒྲིང་དུ་ས་པ་དག་ནི། 133

སྒྲ་ཡི་དབང་པོས་བསྒྲགས་བྱས་ནས། བཅུན་མོར་བཅས་པ་མངོན་དབང་བསྒྲུབ།
སྒྲིན་པའི་བསོད་ནམས་མཐུས་བསྒྲུན་པའི། དག་བས་སྒྲེ་གྲི་ཚིས་པར་བྱས། 134

འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་མཐའ་དག་ནི། ཡང་དག་སྒྲོལ་བའི་བདུལ་ཞུགས་བྱས།
ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དུ། མངོན་འཛང་གྲི་ཡིད་རབ་དག་གྲུབ། 135

གྲོལ་པའི་བྲུགས་ནི་བྲུམས་པ་དང་ལྷན་སྦྲིང་ཆེ་དར་བས་སྦྲིང་སྒྲོབས་བྲུབ།
ནོམ་པར་དག་ཅིང་པོངས་པའི་གདུང་བ་རབ་ཞིའི་འབྲས་བྱིས་དག།

རབ་ཕྱེར་རབ་དགའི་རྒྱ་ཡིས་བཀྲས་པའི་མིག་གིས་བསྐྱས་ནས་སྒྲུངས་གྲུར་པའི།
བཤྱ་བྱིན་འཆི་མེད་བྱོང་བྱོར་དེ་ཡི་གྲགས་པས་ཁེངས་པ་དག་དུ་སོང་། 136

དེ་ལྟར་དེ་ནི་སྒྲ་ཡི་ཚོགས་དང་གྲུབ་པ་གཞོན་སྒྲིན་དང་།
རྫོ་འཕྲེའི་དབང་གི་སྒྲ་ལྷང་མཛེས་པའི་བྲུག་པས་མཆོད་ལྷན་མཐུ།

ས་ནོམས་དག་ནི་མཐོ་རིས་བཞག་བྱར་བྱས་ཤིང་བསྐྱང་བྱས་ལ།
སྒྲིང་བྲལ་འབྱོར་པ་དག་གིས་མཛེས་པ་ཐོབ་ལྷན་བྱང་ཆུབ་སེམས། 137

पूतया^१ सङ्गतः पत्न्या स्वकीर्त्येव विशुद्धया ।
उवाच पृष्टः शक्रेण निकारे निर्विकारितः ॥ १३२ ॥

ततः सिंहासने दिव्ये विश्वकर्मविनिर्मिते ।
रत्नवर्षसमाकीर्णे जम्बुद्वीपे स भूपतिः ॥ १३३ ॥

अभिषिक्तः सुरेन्द्रेण प्रसाद्य दयितासखः ।
दानपुण्यप्रभावात्यकुशलव्यापितप्रजः ॥ १३४ ॥

समाप्तसत्त्वसंसारसन्तारणकृतव्रतः ।
सम्यक्सम्बोधिसम्बुद्धमनाः प्रमुदितोऽभवत् ॥ १३५ ॥

मैत्रं चेतस्तरुणकरणं सत्त्वसिद्धं विशुद्धम्
आपन्नार्त्तिप्रशमनफलस्फीतमात्मप्रदानम् ।

दृष्ट्वा राज्ञः प्रमोदसलिलक्षालिताक्षो^२ विलक्षः
शक्रः प्रायादमरनगरीं पूरितां तद्यशोभिः ॥ १३६ ॥

इति स विबुधदृन्दैः सिद्धयक्षोरगेन्दैः
पुलकरुचिरवर्चैरर्च्यमानप्रभावः ।

अवनिमवनशक्तः कल्पयन्नाककल्पाम्
अभवविभवशोभामाप्तवान् बोधिसत्त्वः ॥ १३७ ॥

ནམ་པ

གཞིན

དེ་ནས

འཛིན་

ལྷ་ཡི

སྒྲིན་

འཁོ

ཡང་

གྲུལ་

ནམ་

རབ་

བརྩེ་

དེ་ནས

ལྷ་

མ་

མཉེ

སྒྲིན་གྲུང་ཡང་དག་བཞེད་པ་ཡིས། སྒྲིན་པ་བྱུང་འཕགས་གསལ་བྱེད་ཅིང་།

དག་སྒྲིང་ནམས་ལ་གདོམས་པའི་སྒྲིན། བཙུག་ལྷན་གྲུལ་བ་དེ་སྐད་གསུང་། 138

ཞེས་པ་དག་བའི་དབང་པོས་བྱས་པའི་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའི་

དོགས་པ་བཞེད་པ་དཔག་བསམ་གྱི་འཁྲི་ཤིང་ལས་དཔལ་གྱི་

སྒྲིན་དོགས་པ་བཞེད་པའི་ཡལ་འདབ་ཉེ་གཉིས་པའོ།། །།

पूर्वावतारसंवादे दानोत्कर्षमुदाहरन् ।

उपदेशाय भिक्षूणामित्याह भगवान् जिनः ॥ १३८ ॥

इति क्षेमेन्द्रविरचितायां बोधिसत्त्वावदानकल्पलतायां

श्रीसेनावदानं नाम द्वितीयः पल्लवः ॥

ཀྱིས་

གཞི་

དེ་ནི་

ཅི་ནི་

མི་ལོ་

མི་ལོ་

འཁོར་

ཡང་

ཡང་

ཀྱིས་

ཀྱིས་

ཀྱིས་

ཀྱིས་

ཀྱིས་

ཀྱིས་

ཀྱིས་

Pingala Chhandah Sūtra, (Sans.) Fasc. II—III @ /6/ each ..	Rs.	0	12
Prithirāj Rāsau, (Sans.) Fasc. I—VI @ /6/ each ..	..	2	4
Ditto (English) Fasc. I ..	..	0	12
Pāli Grammar, (English) Fasc. I and II @ /6/ each ..	..	0	12
Prākṛita Lakṣhaṇam, (Sans.) Fasc. I ..	..	1	8
Parāsara Smṛiti (Sans.) Fasc. I—VII @ /6/ each ..	..	2	10
Parāsara, Institutes of (English) ..	..	0	12
Srauta Sūtra of Āpastamba, (Sans.) Fasc. I—XII @ /6/ each ..	..	4	8
Ditto Aśvalāyana, (Sans.) Fasc. I—XI @ /6/ each ..	..	4	2
Ditto Lātyāyana (Sans.) Fasc. I—IX @ /6/ each ..	..	3	6
Ditto Śāṅkhāyana (Sans.) Fasc. I—VI @ /6/ each ..	..	2	4
Sāma Veda Samhitā, (Sans.) Vols. I, Fasc. 1—10; II, 1—6; III, 1—7; IV, 1—6; V, 1—8, @ /6/ each Fasc. ..	..	18	14
Samkhya Sūtra vṛitti (Sans.) Fasc. I and II @ /6/ each ..	..	0	12
Sāhitya Darpaṇa, (English) Fasc. I—IV @ /6/ each ..	..	1	8
Śāṅkhya Aphorisms of Kapila, (English) Fasc. I and II @ /6/ each ..	..	0	12
Sarva Darśana Saṅgraha, (Sans.) Fasc. II ..	..	0	6
Sankara Vijaya, (Sans.) Fasc. II and III @ /6/ each ..	..	0	12
Śāṅkhya Pravachana Bhāṣya, Fasc. III (English preface only) ..	..	0	6
Śāṅkhya Sāra, (Sans.) Fasc. I ..	..	0	6
S'rī Bhāṣyam, (Sans.) Fasc. I ..	..	0	6
Suśruta Samhitā, (Eng.) Fasc. I and II @ /12/ each ..	..	1	8
Taittirīya Aranya (Sans.) Fasc. I—XI @ /6/ each ..	..	4	2
Ditto Brāhmaṇa (Sans.) Fasc. II—XXIV @ /6/ each ..	..	8	10
Ditto Samhitā, (Sans.) Fasc. II—XXXIV @ /6/ each ..	..	12	6
Ditto Prātisākhya, (Sans.) Fasc. I—III @ /6/ each ..	..	1	2
Ditto and Āitareya Upanishads, (Sans.) Fasc. II and III @ /6/ each ..	..	0	12
Tāṇḍyā Brāhmaṇa, (Sans.) Fasc. I—XIX @ /6/ each ..	..	7	2
Tattva Chintamāṇi, Fasc. I—X (Sans.) @ /6/ each ..	..	3	12
Tul'sī Sat'sai, (Sans.) Fasc. I ..	..	0	6
Uttara Naishadha, (Sans.) Fasc. III—XII @ /6/ each ..	..	3	12
Uvāsagadasāo, (Sans.) Fasc. I—IV @ /12/ ..	..	3	0
Varāha Purāna, (Sans.) Fasc. I—VII @ /6/ each ..	..	2	10
Vāyu Purāna, (Sans.) Vol. I, Fasc. I—VI; Vol. II, Fasc. I—VII, @ /6/ each Fasc. ..	..	4	14
Vishṇu Smṛiti, (Sans.) Fasc. I—II @ /6/ each ..	..	0	12
Vivādaratnākara, (Sans.) Fasc. I—VII @ /6/ each ..	..	2	10
Vrihanārādiya Purāna, (Sans.) Fasc. I—V @ /6/ ..	..	1	14
Yoga Sūtra of Patanjali, (Sans. & English) Fasc. I—V @ /14/ each ..	..	4	6
The same, bound in cloth ..	..	5	2

Tibetan Series.

Sher-Phyin— Fasc. I ..	..	1	0
------------------------	----	---	---

Arabic and Persian Series.

*Alamgir-nāmah, with Index, (Text) Fasc. I—XIII @ /6/ each ..	..	4	14
Āin-i-Akbari, (Text) Fasc. I—XXII @ 1/ each ..	..	22	0
Ditto (English) Vol. I (Fasc. I—VII) ..	..	12	4
Akbarnamah, with Index, (Text) Fasc. I—XXXVII @ 1/ each ..	..	37	0
Bādshāhnāmah with Index, (Text) Fasc. I—XIX @ /6/ each ..	..	7	2
Beale's Oriental Biographical Dictionary, pp. 291, 4to., thick paper, @ 4/12; thin paper ..	..	4	8
Dictionary of Arabic Technical Terms and Appendix, Fasc. I—XXI @ 1/ each ..	..	21	0
Farhang-i-Rashidi (Text), Fasc. I—XIV @ 1/ each ..	..	14	0
Fihrist-i-Tūsi, or, Tūsy's list of Shy'ah Books, (Text) Fasc. I—IV @ /12/ each ..	..	3	0
Futūh-ul-Shām Waqidi, (Text) Fasc. I—IX @ /6/ each ..	..	3	6
Ditto Azādi, (Text) Fasc. I—IV @ /6/ each ..	..	1	8
Haft Asmān, History of the Persian Mansawi, (Text) Fasc. I ..	..	0	12
History of the Caliphs, (English) Fasc. I—VI @ /12/ each ..	..	4	8
Iqbāl-nāmah-i-Jahāngiri, (Text) Fasc. I—III @ /6/ each ..	..	1	2
Isabāh, with Supplement, (Text) 49 Fasc. @ /12/ each ..	..	36	12
Maāsir-ul-Umara, Vol. I, Fasc. I—IX, Vol. II, Fasc. I—V @ /6/ each ..	..	5	4
Maghāzi of Wāqidi, (Text) Fasc. I—V @ /6/ each ..	..	1	14
Muntakhab-ul-Tawārikh, (Text) Fasc. I—XV @ /6/ each ..	..	5	10
Muntakhab-ul-Tawārikh (English) Vol. II, Fasc. I—IV @ /12/ each ..	..	3	0

(Turn over.)

Muntakhab-ul-Lubab, (Text) Fasc. I—XIX @ /6/ each ..	Rs. 7	2
Mu'asir-i-'Alamgiri (Text), Fasc. I—VI @ /6/ each ..	2	4
Nokhbat-ul-Fikr, (Text) Fasc. I ..	0	6
Nizami's Khiradnamah-i-Iskandari, (Text) Fasc. I and II @ /12/ each ..	1	8
Suyuti's Itqan, on the Exegetic Sciences of the Koran, with Supplement, (Text) Fasc. II—IV, VII—X @ 1/ each ..	7	0
Tabaqat-i-Nasiri, (Text) Fasc. I—V @ /6/ each ..	1	14
Ditto (English) Fasc. I—XIV @ /12/ each ..	10	8
Tarikh-i-Firuz Shahi, (Text) Fasc. I—VII @ /6/ each ..	2	10
Tarikh-i-Baihaqi, (Text) Fasc. I—IX @ /6/ each ..	3	6
Tarikh-i-Firozshahi, Fasc. I—IV @ /6/ each ..	1	8
Wis o Ramin, (Text) Fasc. I—V @ /6/ each ..	1	14
Zafarnamah, Vol. I, Fasc. I—IX, Vol. II, Fasc. I—VIII @ /6/ each ..	6	6

ASIATIC SOCIETY'S PUBLICATIONS.

1. ASIATIC RESEARCHES. Vols. VII, IX to XI; Vols. XIII and XVII, and Vols. XIX and XX @ /10/ each ..	Rs. 80	0
Ditto . . . Index to Vols. I—XVIII ..	5	0
2. PROCEEDINGS of the Asiatic Society from 1865 to 1869 (incl.) @ /4/ per No.; and from 1870 to date @ /6/ per No.		
3. JOURNAL of the Asiatic Society for 1843 (12), 1844 (12), 1845 (12), 1846 (5), 1847 (12), 1848 (12), 1850 (7), 1851 (7), 1857 (6), 1858 (5), 1861 (4), 1864 (5), 1865 (8), 1866 (7), 1867 (6), 1868 (6), 1869 (8), 1870 (8), 1871 (7), 1872 (8), 1873 (8), 1874 (8), 1875 (7), 1876 (7), 1877 (8), 1878 (8), 1879 (7), 1880 (8), 1881 (7), 1882 (6), 1883 (5), 1884 (6), 1885 (6), 1886 (8). @ 1/ per No. to Subscribers and @ 1/8 per No. to Non-Subscribers.		
N. B. The figures enclosed in brackets give the number of Nos. in each Volume.		
4. Centenary Review of the Researches of the Society from 1784—1883 ..	3	0
General Cunningham's Archaeological Survey Report for 1863-64 (Extra No., J. A. S. B., 1864) ..	1	8
Theobald's Catalogue of Reptiles in the Museum of the Asiatic Society (Extra No., J. A. S. B., 1868) ..	1	8
Catalogue of Mammals and Birds of Burmah, by E. Blyth (Extra No., J. A. S. B., 1875) ..	3	0
Sketch of the Turki Language as spoken in Eastern Turkestan, Part II, Vocabulary, by R. B. Shaw (Extra No., J. A. S. B., 1878) ..	3	0
Introduction to the Maithili Language of North Bihâr, by G. A. Grierson, Part I, Grammar (Extra No., J. A. S. B., 1880) ..	1	8
Part II, Chrestomathy and Vocabulary (Extra No., J. A. S. B., 1882) ..	3	0
5. Anis-ul-Musharrahin ..	3	0
6. Catalogue of Fossil Vertebrata ..	2	0
7. Catalogue of the Library of the Asiatic Society, Bengal ..	3	8
8. Examination and Analysis of the Mackenzie Manuscripts by the Rev. W. Taylor ..	2	0
9. Han K'ong Tsow, or the Sorrows of Han, by J. Francis Davis ..	1	8
10. Islahat-us-Sufiyah, edited by Dr. A. Sprenger, 8vo. ..	1	0
11. Inayat, a Commentary on the Hidayah, Vols. II and IV, @ 16/ each ..	32	0
12. Jawami-ul-ilm ir-riyazi, 168 pages with 17 plates, 4to. Part I ..	2	0
13. Khizanat-ul-ilm ..	4	0
14. Mahabharata, Vols. III and IV, @ 20/ each ..	40	0
15. Moore and Hewitson's Descriptions of New Indian Lepidoptera, Parts I—III, with 8 coloured Plates, 4to. @ 6/ each ..	18	0
16. Purana Sangraha, I (Markandeya Purana), Sanskrit ..	1	0
17. Sharayaool-Islam ..	4	0
18. Tibetan Dictionary by Csoma de Kőrös ..	10	0
19. Ditto Grammar ..	8	0
20. Vuttodaya, edited by Lt.-Col. G. E. Fryer ..	2	0
21. Notices of Sanskrit Manuscripts, Fasc. I—XXII @ 1/ each ..	22	0
22. Nepalese Buddhist Sanskrit Literature, by Dr. B. L. Mitra ..	5	0
N. B. All Cheques, Money Orders &c, must be made payable to the "Treasurer Asiatic Society" only.		

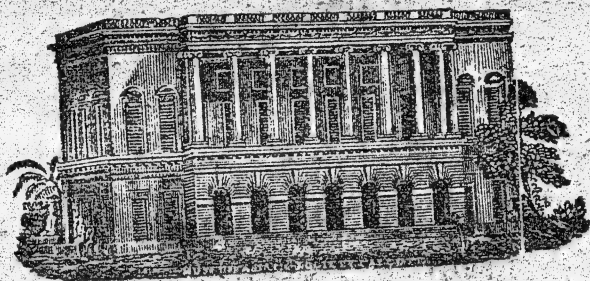

BIBLIOTHECA INDICA ;

A.

COLLECTION OF ORIENTAL WORKS

PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.
NEW SERIES, No. 730.

AVADANA KALPALATA

WITH ITS TIBETAN VERSION
NOW FIRST EDITED

BY
SARAT CHANDRA DAS, C. I. E.,
ASSOCIATE MEMBER, AS. SOC., BENG.

AND
PANDIT HARI MOHAN VIDYABHUSHANA,
ORIENTAL LIBRARIAN, AS. SOC., BENG.
VOL. I, FASC. II.

CALCUTTA :

PRINTED BY G. H. ROUSE, AT THE BAPTIST MISSION PRESS,
AND PUBLISHED BY THE
SOCIETY, 57, PARK STREET.

1889.

LIST OF BOOKS FOR SALE

AT THE LIBRARY OF THE

ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.

No. 57, PARK STREET, CALCUTTA.

AND OBTAINABLE FROM

THE SOCIETY'S LONDON AGENTS, MESSRS. TRUBNER & CO.

57 AND 59, LUDGATE HILL, LONDON, E. C.

BIBLIOTHECA INDICA.

Sanskrit Series.

Advaita Brahma Siddhi, Fasc. I—III @ /6/ each	Rs	1	2
Agni Purāṇa, (Sans.) Fasc. II—XIV @ /6/ each	..	4	14
Aṇu Bhāṣyam, Fasc. I	..	0	6
Aitareya Aranyaka of the Rig Veda, (Sans.) Fasc. I—V @ /6/ each	..	0	6
Aphorisms of Sāṅkhya, (English) Fasc. I	..	1	14
Aphorisms of the Vedānta, (Sans.) Fasc. VII—XIII @ /6/ each	..	0	6
Aṣṭasāhasrikā Prajñāpāramitā, Fasc. I—VI @ /6/ each	..	2	4
Āsvavaidyaka, Fasc. I—V @ /6/ each	..	2	4
Avadāna Kalpalatā by Kṣhemendura (Sans. & Tibetan) Vol. I Fasc. I—II @ 1/	..	1	14
Bhāmati, (Sans.) Fasc. I—VIII @ /6/ each	..	2	0
Brahma Sūtra, (English) Fasc. I	..	3	0
Bṛhaddevatā, (Sans.) Fasc. I	..	0	12
Bṛhadbhārata Purāṇam, Fasc. I—II @ /6/ each	..	0	6
Bṛhat Aranyaka Upanishad, (Sans.) Fasc. VI, VII & IX @ /6/ each	..	0	12
Ditto (English) Fasc. II—III @ /6/ each	..	1	2
Bṛhat Saṁhitā, (Sans.) Fasc. II—III, V—VII @ /6/ each	..	0	12
Chaitanya-Chandrodaya Nāṭaka, (Sans.) Fasc. II—III @ /6/ each	..	1	14
Chaturvarga Chintāmaṇi, (Sans.) Vols. I, Fasc. 1—11; II, 1—25; III, Part I Fasc. 1—18, Part II, Fasc. 1—3 @ /6/ each	..	0	12
Chāṇdogya Upanishad, (English) Fasc. II	..	21	6
Dāśarūpa, Fasc. II and III @ /6/	..	0	6
Gobhiliya Gṛhya Sūtra, (Sans.) Fasc. I—XII @ /6/ each	..	0	12
Hinda Astronomy, (English) Fasc. I—III @ /6/ each	..	4	8
Kāla Mādhava, (Sans.) Fasc. I—IV @ /6/	..	1	2
Kātantra, (Sans.) Fasc. I—VI @ /12/ each	..	1	8
Kātha Sarit Sāgara, (English) Fasc. I—XIV @ /12/ each	..	4	8
Kaushitaki Brahman Upanishads, Fasc. II	..	10	8
Kūrma Purāṇa, (Sans.) Fasc. I—VIII @ /6/ each	..	0	6
Lalita Vistara, (Sans.) Fasc. II—VI @ /6/	..	3	0
Lalita Vistara, (English) Fasc. I—III @ /12/ each	..	2	14
Madana Pārijāta, (Sans.) Fasc. I—VI @ /6/ each	..	2	4
Manuśāstra Saṅgraha, (Sans.) Fasc. I—III @ /6/ each	..	2	4
Mārkaṇḍeya Purāṇa, (Sans.) Fasc. IV—VII @ /6/ each	..	1	2
Mārkaṇḍeya Purāṇa, (Eng.) Fasc. I—II @ /12/ each	..	1	8
Mīmāṃsā Darśana, (Sans.) Fasc. II—XIX @ /6/ each	..	1	8
Nārada Pancharātra, (Sans.) Fasc. IV	..	6	12
Nārada Smṛiti, (Sans.) Fasc. I—III @ /6/	..	0	6
Nayavārtikam, (Sans.) Fasc. I	..	1	2
Nirukta, (Sans.) Vol. I, Fasc. I—VI; Vol. II, Fasc. I—VI; Vol. III, Fasc. I—VI; Vol. IV, Fasc. I—VII @ /6/ each	..	0	6
Nitisara, or The Elements of Polity, By Kāmandaki, (Sans.) Fasc. II—V @ /6/ each	..	9	6
Nyaya Darśana, (Sans.) Fasc. III	..	1	
Nyaya Kusumanjali Prakaranam (Sans.) Vol. I, Fasc. I—III @ /6/ each	..	0	6
Parisiṣṭa Parvan (Sans.) Fasc. I—IV @ /6/ each	..	1	2
	..	1	8

(Continued on third page of Cover.)

A list of those cases, in which apart from evident clerical errors and slips, some changes might have been made either in spelling or in grammar to conform to the rules of ordinary Sanskrit, is subjoined.

WORDS AS THEY OCCUR IN THE XYLOGRAPH.

SUGGESTED ALTERATIONS.

3rd Pallava.

Sloka	16	गोविन्दो नाभिर्गर्भेण	गोविन्दनाभिर्गर्भेण
"	21	पाथेयमन्ये	पाथेयमन्ये
"	22	हृपो वधूवचः	हृपवधूवचः
"	"	जने	जनः
"	26	दुरितं	दुरितं
"	28	पुष्परत्नध्वजं ह्वं पताका	पुष्परत्नध्वजच्छ्वपताका
"	41	सीच्छासिनेव	सीच्छासिनेव
"	55	सर्वार्थसार्थ	सर्वार्थिसार्थ
"	66	वैशमं	वैशमं
"	77	यात्यनुकम्पताम्	यात्यनुकम्पताम्
"	81	तूष्णं	तूष्णं
"	99	शक्तानां	सक्तानां
"	107	वनमवविगाह्यताम्	वनमेव विगाह्यताम्
"	118	बभूव दृष्टि	बभूवादृष्टि
"	122	संसारवैमुख्यः विवेक	संसारवैमुख्यविवेक
"	123	न देयं	नादेयं
"	124	तथेत्यवधार्य	तथेत्याधार्य
"	138	मनोदृष्टेरिव न सुखतां	मनोदृष्टिरिव निःसुखतां
"	146	भोगक्षणेनैव	भोगक्षणेनैव
"	148	निलये	निलये
"	149	विस्मृष्टाः	विस्मृष्टाः
"	150	विश्रुताः	विश्रुताः
"	155	न	न

WORDS AS THEY OCCUR
IN THE XYLOGRAPH.

SUGGESTED
ALTERATIONS.

3rd Pallava.

Sloka 156 क्षणः

क्षणं

„ 158 क्षपाकोमलचित्तदत्तेः

क्षपाकोमलचित्तदत्तेः

„ 161 दृशंसदत्तेः

दृशंसदत्तेः

„ 164 सद्यः

स दयं

„ „ •मनोरथेन

•मनोरथस्य

क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	81	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	82	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	83	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	84	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	85	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	86	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	87	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	88	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	89	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	90	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	91	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	92	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	93	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	94	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	95	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	96	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	97	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	98	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	99	क्षितिगिरिपुत्री
क्षितिगिरिपुत्री	क्षितिगिरिपुत्री	100	क्षितिगिरिपुत्री

CORRIGENDA.

Page 59 मात्वातावदानम् ॥ ४ ॥

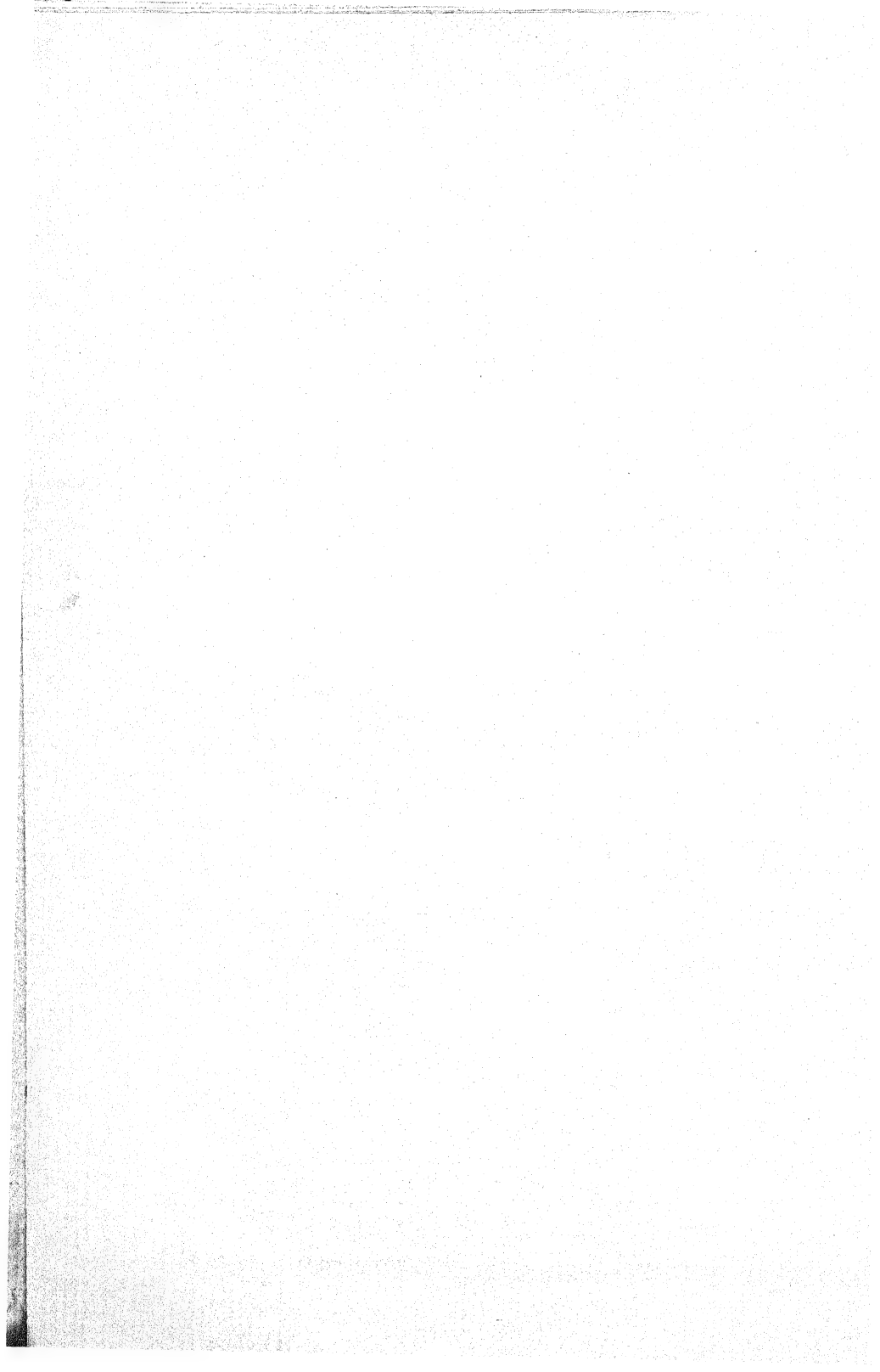
मान्वात्रवदानम् ॥ ४ ॥

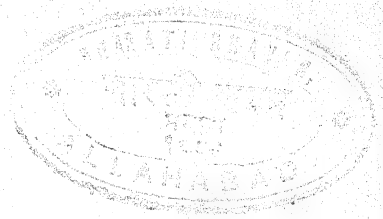
PALLAVA III.

<i>Sloka</i> 5	अतः	श्रुतः
” 6	द्वैतं	द्वैतं
” 21	शुभ	शुभ
” ”	शुभां वशुभां	शुभां वशुभां
” 56	विद्वत्	विद्वत्
” 59	पानभोजनम्	पानभोजनम्
” 64	द्वैतं वशुभां	द्वैतं वशुभां
” 82	गजम्	गजम्
” 102	भुञ्जते	भुञ्जते
” 106	वत्तं व	वत्तं व
” 116	शुभ	शुभ
” 117	शुभ	शुभ
” 133	एकाकीनं	एकाकीनं
” 154	इत्यर्थिताः	इत्यर्थितः
” 160	सरत्त०	स रत्त०
” 168	०र्भागव०	भार्गव०
” 176	रत्त	रत्त

PALLAVA IV.

<i>Sloka</i> 1	अति	अति
” 35	शुभां वशुभां	शुभां वशुभां

मणिचूडावदानम् ॥ ३ ॥

मान्धातावदानम् ॥ ४ ॥

ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ་གཙུག་ལོར་གྱིས། ३

ང་ལས་ཀྱི་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱིས། ८

CHAPTER III.

ཡལ་འདབ་གསུམ་པ།

གཙུག་ན་མོར་བུའི་རྟོགས་པ་བརྟེན་པ་ནི།

འགྲོ་འདིར་སྒྲོམ་པ་མིན་བུང་རིན་ཅན་ཚོགས།

ཅུ་སྟོན་འབྲུང་གནས་དག་ལས་སྐྱེ་བར་ལྷན།

སྤྱི་ཞིག་ཀྱང་ནི་རབ་དུ་གསལ་བ་ཅ།

བདེ་བར་འགྲོ་བ་སྐྱེས་བུ་རིན་ཅན་སྐྱེས།

1

*བ་གས་འོད་ཚོགས་ཀྱི་བུང་གྱིས། ཡོངས་སྤྱོད་དཀར་པོའི་གོང་ཁྱེད་ནི།

སྤྱི་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། རྒྱལ་བཟང་ས་ཡི་ཐིག་ལེ་ཡོད།

2

འཇུག་འོགས་བཞིན་དུ་བསྟེན་འོས་གང་། བསོད་ནམས་བྱེད་གཙང་གཟི་བྱིན་དང་།

སྟོང་སྟོབས་རང་བཞིན་གང་གྲུ་ལྟར། དེ་མེད་ཡིད་སྟོན་དག་དུ་གནས།

3

ནམ་ཞིག་གྲགས་པའི་མེ་ཏོག་ལྷན། བསོད་ནམས་དེ་བཟང་རབ་དུ་གྱིས།

ལེགས་བྱས་སྐྱེད་ཚལ་དག་འཕྱེད་དུ། གོང་ཁྱེད་པ་མེས་ས་རབ་དུ་ཅེན་།

4

དེར་ནི་ས་བདག་ཅུ་གཏེར་ཆེ། རབ་མང་ཡོན་ཏན་རིན་ཅན་དང་།

གྲགས་པའི་དེ་མོང་མཚན་མ་བསྐྱེད། གསེར་གྱི་གཙུག་ལྷན་ཅེས་གྲགས་བྱུང།

5

तृतीयः पञ्चवः ।

मणिचूडावदानम् ।

अस्मिन्नुत्तमसर्गे मकराकरजायमानमणिवर्गे ।
कोऽपि प्रकटितसुगतिः पुरुषमणिर्जायते ॥ १ ॥

अस्ति सौभिप्रभापूरकर्पूरपरिपाण्डुरम् ।
साकेतनाम नगरं सौभाग्यतिलकं भुवः ॥ २ ॥

सेव्यैः^१ प्रभासत्त्वमयै रंज्जाविमलमानसैः ।
तीर्थैरिव स्थितं यत्र पवित्रैः पुण्यकर्तृभिः ॥ ३ ॥

यशःकुसुमिते यत्र पुण्यसौरभनिर्भरे ।
रमन्ते सुकृतोद्याने नन्दने पुरवासिनः ॥ ४ ॥

तत्राभूत् भूपतिर्भूरिगुणरत्नमहोदधिः ।
भूतिर्यशःशशाङ्कस्य हेमचूड इति श्रुतः ॥ ५ ॥

དྲི་ཤ་དུ་དམ་པས་བསྟན་འོས་ཤིང་། ཚོད་དུས་རབ་དུ་འཕྲོག་བྱེད་པ།
རྫོགས་ལྷན་ལྟ་བུ་གང་གིས་ནི། རྩེ་བོ་ཚོས་ནི་མས་འཛིན་པར་བྱས།

6

ས་བདག་བཟོད་ལ་ཀུན་ཆགས་ཤིང་། དཔལ་གྱིས་དགྲིས་གུར་སྟིང་ཆེ་དགའ།
རབ་གྲགས་ལ་ཡང་དབང་བུལ་གང་། རྩེ་གྲུ་ནི་མས་ཀྱི་དགའ་བྱེད་གྲུ་པ།

7

མི་གསོད་མཚོད་སྟེན་བསྐྱབ་ལྷན་པ། གང་གི་བསོད་ནམས་མི་འཇིགས་ཡོན།
འཆི་མེད་སྒྲུ་* དབྱངས་ཡོངས་རྫོགས་པ། འབྱུང་བོ་ཀུན་ལ་བྱིན་པར་གྲུ་པ།

8

མཐུ་དང་ལྷན་ཡང་གང་མ་གྱོས། རྣམ་པར་འབྱོར་ཡང་སྟེན་པར་སྟེ།
རྩེ་ཉིད་ཡིན་ཡང་བཟོད་ལྷན་ཚུལ། ལང་ཚོ་ལྷན་ཡང་དབང་བོ་བུལ།

9

མཐོན་པོར་གྱུར་པའི་ཟབ་མོ་དང་། རྒྱ་བའི་འོད་ཟེར་དཔའ་བོ་དང་།
ས་གཞི་འཛིན་པ་དམ་པའི་ཕྱོགས། གང་གི་ཡ་མཚན་བྱས་པར་གྱུར།

10

གྲུལ་པོ་དེ་ལ་རྒྱ་མེད་པའི། བྱིན་ནི་གཉིས་ཤིག་གྱུར་གྱུར་ནི།
གཏོང་པ་རྫོགས་པའི་སྟིང་ཆེ་དང་། ལེགས་བྱས་དཔལ་ནི་དར་བབ་པའོ།

11

པདྨའི་འབྱུང་གནས་དེ་ཡིས་ནི། ལྷ་མོ་མཛོས་ལྷན་དགའ་མར་གྱུར།
སྒྲུ་བྱོའི་དཔལ་བཞིན་དྲི་ཤ་དུ་ནི། རྩེ་མེད་དགའ་བ་མཛོན་པར་འཆར།

12

ལུགས་ནི་རྩེ་ཡི་ཡོན་ཏན་དང་། དཔལ་ནི་འབར་བ་གཏོང་བ་དང་།
མཛོས་པ་ཉིད་ནི་བྲིམས་ཀྱིས་བཞིན། དེ་ནི་གྲུལ་པོས་རྒྱ་བས་མཛོས།

13

सदा सदाश्रयार्हेण कलिकालापहारिणा ।
कृतः कृतयुगेनेव येन धर्मधरो जनः ॥ ६ ॥

महीपतिः क्षमाशक्तः श्रीवृतः करुणारतः ।
वक्षभोऽभूत् प्रजानां यः प्रस्थातो विजितेन्द्रियः ॥ ७ ॥

अमरासवसम्पूर्णमहिंसासचदीक्षितः ।
ददौ यः सर्वभूतानां पुण्यामभयदक्षिणाम् ॥ ८ ॥

निर्मदो यः प्रभावेऽपि विभवेऽपि प्रियंवदः ।
क्षमाशीलः प्रभुत्वेऽपि यौवनेऽपि जितेन्द्रियः ॥ ९ ॥

गम्भीरेणोन्नतिमता श्रूरेण शशिकान्तिना ।
सत्पक्षेण क्षितिभृता येनातन्यत विस्मयः ॥ १० ॥

राज्ञस्तस्याद्वितीयस्य बभूवाभरणद्वयम् ।
त्यागपूर्णञ्च कारुण्यं तारुण्यं सुकृतश्रियः ॥ ११ ॥

पद्माकरस्य तस्याभूत् देवी कान्तिमती प्रिया ।
प्रभातश्रीरिव सदा निर्दोषाभ्युदयोत्सवा ॥ १२ ॥

नीतिः प्रभुगुणेनेव त्यागेन श्रीरिवोज्ज्वला ।
रराज राजचन्द्रेण सा शीलेनेव चारुता ॥ १३ ॥

དྲི་བ་དྲུ་དགའ་བྱེད་སྟོན་པ་དག། རབ་བཀྲམ་ནིས་པར་བྲགས་པ་དེས།
ས་འཛོན་མཚོག་དུ་མཛེས་གྱུར་པ། མཐོ་རིས་དཔལ་གྱི་ལྷན་པོ་བཞིན། 14

ཇི་ལས་དུས་སུ་དག་བའི་གནས། མངལ་ནི་དེ་ཡི་བརྒྱུད་གྱུར་དེ།
འཛིག་རྟེན་བརྒྱ་འབྱོར་བའི་སྒྲུབ། ཨ་དེ་དེ་ཡི་ཉིན་བྱེད་བཞིན། 15

བདུན་ཅིའི་ཟེར་གྱི་རྩ་གཏེར་རྒྱ་བས། ཚངས་པའི་བརྒྱས་ཁྲབ་འཇུག་མེ།
དག་བྱེད་དག་གིས་སྒྲུབ་ཤིང་བཞིན། དེ་ནི་མངལ་གྱིས་མཛེས་པར་གྱུར། 16

དེ་ཡི་མངལ་གྱི་མཐུས་སྟེན་པའི། མཛོན་པར་འདོད་བཞིན་མི་བདག་གིས།
མཛོན་པར་འདོད་ལས་མཛོན་རྩྭ་ག་ཞོར། སྒྲོང་བའི་དོན་མཐུན་ཀུན་ལ་བྱིན། 17

སྒྲུར་ཡང་ས་བདག་གིས་སྟེན་དེས། དག་བའི་མངལ་དང་ལྷན་པ་དེ།
དབྱངས་ཅན་མ་བཞིན་རང་ཉིད་ཀྱིས། དས་ཚོས་ནིས་པར་བཤད་པ་བྱས། 18

ཡོངས་ཇོགས་བསོད་ནམས་རིན་ཅེན་ནི། ཚོས་གཏེར་བསྐྱབ་པ་རབ་འཛོན་པས།
ཡོངས་པའི་སྒྲུག་བསྐྱལ་གྱིས་པ་ལས། དྲི་བ་དུ་བསྐྱེད་སྟེན་པའི་བདུན་བསྐྱེད། 19

འབྲོག་དགོན་བགོད་དཀར་ཡོངས་རྒྱུད་འཛིག་རྟེན་ནི།
ཕ་རོལ་ལས་དུ་གཏུང་བས་ཉིན་ནིས་ས་ལ།
ཡིད་འོང་རབ་གྱིས་འབྲས་བྱས་ཇོགས་པའི་ཕྱོགས།
གྲིབ་ཤིང་ཚོས་དང་མཚུངས་པ་གཞན་ཡོད་མིན། 20

सदानन्दनविख्यातयशःप्रसरया तथा ।

मेरुस्त्रिदिवलक्ष्येव बभौ भूमिभृतां वरः ॥ १४ ॥

काले कल्याणनिलयं भर्तुः सा गर्भमादधे ।

भूत्यै भुवनपद्मस्य दिवाकरमिवादितिः ॥ १५ ॥

अरणिः पावकेनेव वेलेवाब्धेः सुधांशुना ।

ब्रह्माब्जेनेव गोविन्दो नाभिगर्भेण सा बभौ ॥ १६ ॥

तस्या गर्भानुभावेन दोहदाभिमतं नृपः ।

ददौ सर्वार्थिसार्थेभ्यो वाञ्छिताभ्यधिकं वसु ॥ १७ ॥

पुनर्भूमिभुजा पृष्ठा दोहदं शुभगर्भिणी ।

सरस्वतीव सा चक्रे स्वयं सङ्घर्षदेशनाम् ॥ १८ ॥

पूर्णपुण्यमणिर्धर्मनिधिर्विधिसमुद्भूतः ।

विपद्दिपुलदुःखेभ्यः सदा रक्षति रक्षितः ॥ १९ ॥

कान्तारदुर्गेषु परिच्युतानां

तापातुराणां परलोकमार्गं ।

स्निग्धः प्रवृद्धः फलपूरिताशः

छायातरुर्धर्मसमोऽस्ति नान्यः ॥ २० ॥

རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྒྲིང་བ་མེད་ས་པའི་དུག་ལ་ནོར་བུ་ལྷུང་

ལ་ལག་པའི་མཆེད་པ་ལྟེ།

སྒྲིང་ལ་དབག་བསམ་ལྟོན་པ་འགྲོ་ལ་གྱིས་པའི་ཤིང་ཏྲ་

ལས་གཞན་དག་ལ་ལས་གྱི་བགྱིགས།

སྒྲིག་བསྐྱེད་ཅན་ལ་སྒྲིག་ཆེན་དང་ནི་སྲིད་པའི་འཛིགས་པ་

ཀྱན་འཁྲུགས་བསམ་པ་དབྱུགས་འབྱིན་པ།

གཏུང་བ་དག་ལ་ཅན་དན་ནགས་ཆེད་བདོན་པའི་མཛེད་

ཤེས་ཆོས་ནི་དམ་པ་ནོམས་ཀྱི་གཉིས།

21

དེ་སོགས་མི་བདག་བཅུན་མེད་ཆོག། དཀར་བའི་ཆོས་ནི་ཐོས་གྱུར་ནས།

དཔལ་ལྷན་འགྲོ་ལ་འཛིག་རྟེན་དུ། དམ་ཆོས་གཅིག་པུ་སྒྲིབས་སུ་གྱུར།

22

དེ་ནས་དུས་ནི་ཡོངས་རྫོགས་ཏེ། མཁའ་ལ་བདུད་རྩི་འོད་ཟེར་བཞིན།

འགྲོ་བའི་རབ་རིབ་འཛེམས་པའི་བྲ། ལྷ་མོ་ལ་ནི་བཅས་པར་གྱུར།

23

དེ་ཡི་གཙུག་གྱིན་ནོར་བུ་ནི། ལྷན་སྒྲིམ་དག་ཏུ་སྒྲིམ་གྱུར་དེ་

སྒྲིབ་གཞན་སྤར་འགྲོགས་པ་ཡི། དཔེན་པ་བཞིན་དུ་བྲི་ས་མེད།

24

དེ་ཡི་གཙུག་ན་གང་འོད་མཐུས། མཚན་མོ་ཉིན་དུ་བགྱིད་པ་ཡིས།

ནོར་བུ་བསོད་ནམས་ལ་སྒྲིམ་པ། *རབ་སྒྲིག་དེ་ཡིས་མཛེས་པར་གྱུར།

25

आलोकस्तिमिरे^१ विपद्विषमणिः पाते करालम्बनम्
याच्चाकल्पतरुर्जगज्जयरथः पाथेयमन्ये पथि ।
दुःखव्याधिमहौषधं भवभयोद्भ्रान्ताशयाश्वासनम्
तापे चन्दनकाननं स्थिरसुहृद्धर्मः सतां बान्धवः ॥ २१ ॥

इत्यादिधर्मधवलं श्रुत्वा नृपो वधूवचः ।
धर्मैकशरणः श्रीमान् बभूव भुवने जने ॥ २२ ॥

ततः कालेन सम्पूर्णं द्यौरिवामृतदीधितिम् ।
अमृत दारकं देवी^२ जगत्तिमिरदारकम् ॥ २३ ॥

अजायतास्य सहजश्रूङ्गालङ्करणं मणिः ।
प्राज्जन्मान्तरसंसक्तो विवेक इव निर्मलः ॥ २४ ॥

स बभौ सुभगस्तस्य^३ मूर्द्धि पुण्यमयो मणिः ।
यस्य प्रभाप्रभावेण यामिन्यो दिनतां ययुः ॥ २५ ॥

१ Orig. आलोकस्तिमिरे ।

२ Orig. has also another reading सा हि ।

३ Orig. स बभौ भगस्तस्य ।

གཙུག་ཏོར་དང་བཅས་ནོར་བུ་དེ། བདུད་ཅི་ཁྲ་བའི་ཐེགས་པ་ཡིས།
ལྷགས་ནོམས་སྤྱད་དུ་ཞི་བ་དང། གསེར་དུ་བསྐྱབ་པ་ཉིད་དུ་འདྲ་བ་བྱིན། 26

དེ་ནས་སྤྱོད་ན་བྱིས་པ་དེ། ཚོག་གིས་ས་ཡི་བདག་པོ་ཡིས།
ནོར་བུ་འཕུང་འཕྱངས་གསེར་ནོམས་ཀྱི། སྤྱོད་བ་ནོམས་ལ་དྲིལ་དུ་བྱིན། 27

དེ་སྤྱིས་ཚོ་ན་ལྷ་ནོམས་ཀྱིས། མཁའ་ལ་གོང་ཁྱེད་མེ་ཏོག་དང།
དེ་ན་ཅན་གྱི་ལ་མཚན་གདུགས་དང་ནི། བ་དན་རྒྱུད་གཡབ་གོས་ཀྱིས་བཀའ། 28

ཤིན་དུ་གསལ་བར་བསྐྱོད་པ་ཡིས། དེག་པ་ཀྱན་གྱིས་ནོམ་མཛེས་བདག།
དེ་མིང་མི་བདག་གིས་མཛད་པ། བཙུག་ན་ནོར་བུ་ཞེས་སྤྱོད་གསུམ། 29

ཡོངས་འདུ་དག་གི་རྒྱ་གཏིར་བཞིན། བྱ་སྤྱིས་མཛོད་པར་སྤྱིས་པ་དེས།
ཡབ་ཀྱི་བསམ་པ་དགའ་བ་ཡི། བདུད་ཅིས་རབ་དུ་བྱིས་པར་བྱས། 30

གྱི་ལ་བས་པོ་ལོ་མི་བཞིན་དང། གཞོན་ནུས་དེ་ཡི་སྤྱིས་མོ་བཞིན།
མཛོད་པར་འོས་པར་སྤྱིས་པ་ཡིས། གཞོན་ནུ་དེ་ཡི་ཡུས་ཡང་མཛོད། 31

དེ་ནས་དུས་ཀྱི་ས་ཡི་བདག། བསོད་ནམས་ཐེམ་སྐྱས་དགའ་ལ་ནི།
རྒྱ་ཡི་གནས་སྤྱོད་ཡང་དག་འཛུགས། གཙུག་ན་ནོར་བུ་མི་བདག་གྱུར། 32

སྤྱོད་བ་ནོམས་ཀྱི་ཡིད་བཞིན་ནོར། དེ་ཡི་སྤྱི་བས་ཡོངས་ཁེངས་པས།
བསོད་ནམས་བདེ་སྤྱང་འཛིག་དེན་ན། ཡོངས་པར་གྱུར་མེད་སྤྱོད་བའང་མེད། 33

सोष्णीषस्य मणोस्तस्य पीयूषस्यन्दिविन्दवः ।

नयन्ति हेमतां लोहं तुरितं शमयन्ति च ॥ २६ ॥

शिशोर्जातिस्मरस्याथ वचसा तस्य भूपतिः ।

ददौ हेम सदार्थिभ्यः सर्वं मणिरसोद्भवम् ॥ २७ ॥

पुष्परत्नध्वजं छत्रं पताकाव्यजनांशुकैः ।

अपूरयन् पुरं व्योमः तस्य जन्मनि देवताः ॥ २८ ॥

सुप्रकाशोदिताशेषविद्याविद्योतितात्मनः ।

मणिचूड इति ख्यातं नाम तस्याकरोन्नृपः ॥ २९ ॥

स चकाराशयं हर्षपीयूषोच्छलितं पितुः ।

अभिजातः सुतो जातः पारिजात इवोदधेः ॥ ३० ॥

पौलोमीव जयन्तेन जननी पूज्यजन्मना ।

वभौ तेन कुमारेण कुमारेणेव पार्व्वती ॥ ३१ ॥

ततः कालेन सुकृतसोपानैः पृथिवीपतौ ।

दिव्यधामसमारूढे मणिचूडोऽभवन्नृपः ॥ ३२ ॥

अर्थिचिन्तामणोस्तस्य दानेन परिपूरिते ।

लोके पुण्यसुखालोके नार्तोऽभून्न च याचकः ॥ ३३ ॥

གྱུལ་པོ་དེ་ཡི་སྒྲུང་ཆེན་ནི། བཟང་པོའི་རི་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར།
བདག་པོ་བཞིན་དུ་ཆེས་མཐུན་པར། སྤྱོད་པའི་བཟུན་ཐུན་ལག་པའི་རྒྱུང། 34

ནས་ཞིག་འཇིག་རྟེན་བཟུང་བྱེད་དེ། ཆེན་པོའི་གནས་ན་འཁོད་གྱུར་པར།
སྤྱི་གྱུའི་རིགས་འབྱུངས་ཐུབ་པ་ནི། སྤྱི་འབྱོར་ཡང་དག་འོང་གྱུར་དེ། 35

མི་དམན་མཚན་མའི་བདག་པོ་ཡི། འོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གཟུགས་བརྟན་བཞིན།
འཛོལ་པོ་པའི་བཞིན་རས་ཅན། མཛེས་མ་མཚོག་གཅིག་བརྒྱུད་བར་གྱུར། 36

ནུ་མ་དག་ནི་མི་དཔེན་བཞིན། ཀྱང་པའི་ཚུ་སྤྱོད་དམར་བ་དང།
མིག་དག་གཡོ་བས་འགྲོལ་དེ། ཤིན་དུ་ངོ་མཚར་གྱུར་པ་བཞིན། 37

དཀའ་ཐུབ་དཔལ་དང་འགྲོགས་པ་བཞིན། མཛེས་མ་ཆེས་འབྲང་ཐུབ་པ་དེ།
སྤྱི་གྱུའི་མགོན་གྱིས་མཚོད་བྱས་ནས། སྤྱོད་ནི་ཡོངས་སུ་བརྒྱུད་བར་གྱུར། 38

མཛེས་མ་དེས་ཀྱང་མི་བདག་ནི། བཟོན་ཐུན་ཟབ་ཅིང་མཛེས་པ་དག།
གཞན་ལ་གདུང་ལ་སྤྱིང་ཆེན་ས། གཞུ་བཞག་འདོད་པའི་དབང་ཐུག་བཞིན། 39

གཙུག་གི་རིན་ཅན་འོད་ཟེར་ནི། མ་རུང་འཇིགས་པར་བྱེད་པ་ཡིས།
སྤྱོད་པ་སུ་བསྐྱུང་བའི་ཡིག་འབྲིང་དག། གྱུར་གྱུས་གྱིས་ནི་འདྲི་བ་བཞིན། 40

རྒྱུད་ནི་གཡལ་པས་ཤིང་འཕེན་བྱེད་པའི། ང་ཡབ་དག་གིས་ནོམ་མཛེས་པ།
འགྲོ་བ་ཡང་དག་སྒྲོལ་མིན་པར། སྤྱིང་སྤྱོད་པ་གྱིན་དུ་འཕྱུར་བཅས་བཞིན། 41

तस्य भद्रगिरिर्नाम बभूव गजपुङ्गवः ।
प्रभोरिवानुकारेण दानार्द्रकरपुष्करः ॥ ३४ ॥

तं कदाचिन्महास्थानस्थितं भुवननायकम् ।
भवभूतिः समभ्यायात् मृगुवंशभवो मुनिः ॥ ३५ ॥

दिव्यकन्यां समादाय लावण्यललिताननाम् ।
मूर्त्तामिव प्रभालक्ष्मीमक्षीणस्य क्षपापतेः ॥ ३६ ॥

कुचयोरविवेकेन रागेण चरणाजयोः ।
नेचयोश्चापलेनेव सा जगत्यतिलज्जिता ॥ ३७ ॥

तपःश्रियेव सहितं तं कन्यानुगतं मुनिम् ।
अपूजयत् प्रजानाथः कृतासनपरिग्रहम् ॥ ३८ ॥

कन्यापि नृपमालोक्य धीरं गम्भीरसुन्दरम् ।
परपीडासु कारुण्यात् न्यस्तचापमिव स्मरम् ॥ ३९ ॥

चूडारत्नस्य किरणैर्दुरितक्षयकारिभिः ।
लिखन्तं कुङ्कुमेनेव दिक्षु रक्षाक्षरावलिम् ॥ ४० ॥

विक्षेपक्षिप्तमरुता चामरेण विराजितम् ।
सोच्छासेनेव सत्त्वेन जगत्संतारणं विना ॥ ४१ ॥

རིན་ཅེན་ཡིད་འོང་དོ་ཤེལ་དག། རྫིང་གར་བརྒྱང་བར་བྱས་པ་ནི།
ས་འོག་གྱུད་པ་ནི་བའི་སྤྲེལ། ལྷག་མ་ཅན་གྱིས་བསྟེན་པ་བཞིན། 42

ཆེ་བའི་དབྱང་པས་ས་དང་ནི། སེམས་ཀྱི་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་དག།
མཐོང་ནས་མངོན་པར་འདོད་པ་དང་། ཡ་མཚན་དབང་དུ་རབ་དུ་གྱུར། 43

རི་དགས་གཡོ་བའི་མིག་ཅན་མ། ལུས་མེད་ཀྱི་ནི་གསོས་གྱུར་དེ།
ཐུབ་པས་པར་དུ་བརྒྱང་ནས་ནི། འགྲོ་བའི་བདག་ལ་རབ་སྤྲེལ་པ། 44

འཛིག་དེན་འདི་ན་འགྲོ་བའི་མིག། འདབ་བསྐྱེད་ནས་པར་གྱིས་བྱེད་པ།
ལྷ་ནི་བྱིད་དང་ཉི་མ་དག། འཆར་བས་རབ་དུ་མཛེས་པར་གྱུར། 45

འབྱོར་ལས་རྟེན་སྤྲོད་འབྱུང་བ་ཡི། ཀུན་རྫོངས་གྲོགས་ལྡན་གྲོགས་པ་དག།
དག་ནི་སས་ཡོན་ཏན་ལ་སྤང་བཞིན། ཨེ་མཉོ་བྱིད་ལ་མེད་པ་ཉིད། 46

གྱུལ་པོ་བྱས་ས་ལྡན་འཛིག་དེན་མགོན། འཛིག་དེན་རྫིང་ཇེ་ཀུན་རྫོགས་ཐུགས།
བྱིད་ཀྱི་གྲགས་པ་སྤྲོལ་བ་བཞིན། མཚོག་དུ་པ་རོལ་བྱིན་པར་གྱུར། 47

བྱིད་ནི་མི་སྤྱོད་པོ་དང་། གཏོང་པོད་རྩོལ་མེད་ལེགས་བྱས་ལྡན།
འདི་ཉིད་ཐུང་ན་ཁྱད་པར་དུ། རྫོང་ལྡན་ནི་སས་ཀྱིས་བསྟེན་བྱར་གྱུར། 48

མཛེས་མ་མེ་དོག་མིག་ཅན་འདི། བདུ་འི་ཁོངས་ནས་ཡང་དག་བྱུང།
སྤྲོན་སྟེག་ལྷག་མའི་འོ་མ་ཡིས། བདག་གི་གནས་སུ་ལེགས་པར་གསོས། 49

रत्नोदारेण हारेण हृदयग्रहकारिणा ।
पातालविपदां शान्त्यै शेषेणैव निषेवितम् ॥ ४२ ॥

वहन्तं महता द्रोष्णा क्षमां चित्तेन च क्षमाम् ।
प्रययौ साभिलाषस्य विस्मयस्य विधेयताम् ॥ ४३ ॥

गृहीत्वा मुनिरुत्सङ्गे कुरङ्गतरलेक्षणाम् ।
जीवनीं तामनङ्गस्य जगाद जगतीपतिम् ॥ ४४ ॥

उदितेन जगन्नेत्र^१-शतपत्रविकाशिना ।
भवता भाति लोकोऽयं देवेन च विवस्वता ॥ ४५ ॥

अहो नु तव नास्त्येव विभूतिसुलभोद्भवः ।
साधोरिव गुणद्वेषः सम्मोहोपचितो^२ मदः ॥ ४६ ॥

लोकनाथस्य ते लोककारुण्यपूर्णचेतसः ।
राजन् मैत्रीजुषा कीर्तिः स्थिरा पारमिता परम^३ ॥ ४७ ॥

अखेदशरलो दाता निर्व्याजसुकृतो भवान् ।
अतएव विशेषेण माननोयो मनीषिणाम् ॥ ४८ ॥

पद्मोदरसमुद्भूता कन्या कमललोचना ।
होमावशेषपयसा वर्धितेयं मयाश्रमे ॥ ४९ ॥

१ Orig. नेत्रं शतपत्र । २ Orig. सम्मोहपचितो ।

३ Orig. राजन् मैत्रीजुषस्थिरा कीर्तिः पारमिता परम् ।

བཅུན་མོ་ཆེན་མོ་ས་གནི་ཡིས། ཚུན་མར་སྐྱེས་མཚོག་ཁྱོད་ཀྱིས་ཡོང།
ཁྱབ་འཇུག་ལ་ནི་དཔལ་མོ་བཞིན། འདི་ནི་ཁྱོད་བདག་ཉིད་ལ་འོས། 50

དུས་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་བསོད་ནམས་འབྲས། རྫོགས་པར་བདག་ལ་སྦྱིན་པར་མཆོད།
འདི་བཞེད་ཚོ་གས་གྱུ་ལ་ཤོ་ལ། མཛེས་མ་བྱིན་ནས་ཐུབ་པ་གཤེགས། 51

ཡིད་སྤུབ་དགའ་མ་ཐོབ་པ་བཞིན། གྱུ་ལ་ཤོས་སྤུག་མ་བརྒྱ་ལྷན།
དགེ་ལ་བསོད་ནམས་ལྷན་པ་བཞིན། མཛེས་མས་སྦྱང་མོས་ཚལ་དུ་ཅེས། 52

དེ་ནས་དུས་ཀྱི་དེ་ཡི་བྲ། འཁྲི་ཤིང་སྦྱིག་མའི་མུ་དྲིག་བཞིན།
བདུད་ཅི་བརྒྱ་དེ་གཙུག་ཅིས་པ། ཡབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མེ་ཡོང་གུར། 53

བགྱི་བྱིན་འཛིག་དེན་སྦྱོང་སོགས་ཀྱིས། བཤོས་པར་མི་འོས་ཆེ་བར་དང།
རང་ཉིད་བརྒྱར་སྦྱེས་སོགས་ཀྱིས། ཀྱན་ནས་བཞེད་འོས་སྦྱོད་པར་ལྷན། 54

གྲགས་པའི་དྲི་པཟང་རབ་གྱུས་པས། རྫོགས་ཀྱི་ཁོངས་ནི་ཡང་དག་རྫོགས།
སྦྱོང་བའི་ཚོགས་ཀྱན་དགེ་བ་ལ། བགྱིད་བའི་དཔག་བསམ་ཀྱང་འབྲུང་ནི། 55

ས་བདག་བདག་གིས་ཐུབ་པའི་ཚོག། དུས་སུ་བྱ་བར་བྲན་གྱུར་ནས།
མི་འཚོ་ཞོར་ནི་ཡོངས་རྫོགས་ཤིང། ཡོན་ནི་ཡངས་པའི་མཆོད་སྦྱིན་པས། 56

སྦྱིག་འདི་བྲ་སོགས་ཐུབ་པ་དང། མི་བདག་རབ་དུ་བཞེད་དཀའ་སོགས།
འདོད་པ་ཀྱན་གྱིས་མ་བཟུམས་པའི། མཆོད་སྦྱིན་དེར་ནི་ཡང་དག་འོངས། 57

गृह्यतामग्रमहिषी पत्नीत्वे भवता नृप ।

विष्णोः श्रीरिव योग्येयं तवैव पुरुषोत्तम ॥ ५० ॥

यज्ञपुण्यफलं पूर्णं कालेन मम दास्यसि ।

इत्युक्त्वा विधिना राज्ञे कन्यां दत्त्वा ययौ मुनिः ॥ ५१ ॥

प्रियां पद्मावतीं राजा रतिं प्राप्येव मन्मथः ।

अरंस्त रुचिरोद्याने सुकृते पुण्यवानिव ॥ ५२ ॥

ततः कालेन सा पुत्रं वंशवल्लीव मौक्तिकम् ।

असूत पद्मचूडाख्यं गुणानां दर्पणं पितुः ॥ ५३ ॥

शक्रादिभिर्लोकपालैरनुलक्ष्य महेदयः ।

संतूयमानचरितः स्वयं कमलजन्मना ॥ ५४ ॥

यशःसौरभसम्भारसम्पूरितदिगन्तरः ।

सर्वार्थसार्थकल्याणकलनाकल्पपादपः ॥ ५५ ॥

स्मृत्वा मुनेर्वचः काले कर्तुं विपुलदक्षिणाम् ।

अहिंसावसुसंपूर्णमाजहार महीपतिः ॥ ५६ ॥

तस्मिन् यज्ञे समाजग्मः सर्व्वकामैरनर्गले^१ ।

मुनयो भार्गवमुखा नृपा दुग्धसहादयः ॥ ५७ ॥

གྲངས་མེད་མོར་གྱི་ཆར་འབབས་པའི། སྤྱིན་སྤྱིག་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དེའི།
མེ་ཡི་དབུས་ནས་སྒྲ་ཡི་དབང་། སྤྱིན་པོའི་གཟུགས་སུ་ཡང་དག་ལངས། 58

དེད་ཅིང་ནོམ་འགྱུར་ལྷན་ཅན། ས་སྦྱོང་ལ་ནི་ཉེར་བདུད་དེ།
བདག་ནི་བཀྲིས་སོ་སྒྲིམ་སོ་ཞིས། བཟའ་དང་བདུང་བ་སྦྱོང་བར་གྱུར། 59

དེ་ནས་ས་ཡི་བདག་པོའི་བཀའ། རིམ་གྲོ་པ་ཡི་འཁོར་ནོམས་ཀྱིས།
བཟའ་བ་ནོམ་པ་སྒྲ་ཚོགས་དང། བདུང་བ་དག་ཀྱང་ཉེ་བར་བསྐྱབས། 60

དེ་ནས་སྤྱིན་པོས་ས་བདག་ལ། ཅུང་ཟད་དགོད་བཞིན་རབ་དུ་སྒྲིམ།
གྲུལ་པོ་འདི་ལ་བདག་མི་དགའ། གང་སྤྱིར་བདག་ནི་ཤ་ཡིས་འཚོ། 61

འབྲུལ་ལ་བསད་པའི་ཤ་དང་ནི། འཁྱུར་མང་བའི་ཁྲག་དག་གིས།
བདག་ཅག་ཚོས་པ་རབ་དུ་སྒྲི། གང་ཞིག་འདོད་པ་གནང་བར་མཛོད། 62

འདོད་ཀྱན་རབ་དུ་སྤྱིར་རོ་ཞིས། ཁྱོད་ཅན་བདག་ནི་ཡང་དག་འོངས།
སྤྱིན་ནོ་ཞིས་ནི་རབ་བསྐྱབས་ནས། དགག་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་འོས་པ་མིན། 63

དེ་སྐད་སྤྱིན་པོའི་ཚོག་ཐོས་ནས། སྤྱིང་ཆེས་གཟེར་བའི་མི་བདག་ནི།
འཚོ་བ་མེད་པར་ངེས་པས་ན། སྦྱོང་བ་སྤྱིར་སྤྱོགས་སུ་ག་བསྐྱལ་གྱུར། 64

བཟོད་དགའི་འཚོ་བ་མི་བཟོད་དེ། སྦྱོང་བ་འབྲས་བུ་མེད་པ་འང་མིན།
ཀྱུ་མ་ཚོས་ལ་བྲེ་ཚོས་འདི། བྱེད་པོས་བྱས་ཤེས་དེ་ཡིས་བསམས། 65

वर्तमाने मखे तस्मिन् निःसंख्यवसुवर्षिणि ।

रक्षोरूपः समुत्तस्यौ वह्निमध्यात् सुरेश्वरः ॥ ५८ ॥

उपसृत्य स भूपालं कृशो विकृतविग्रहः ।

क्षुत्पिपासार्दितोऽस्मीति ययाचे पानभोजनम् ॥ ५९ ॥

शासनादथ भूभर्तुस्तस्मै विविधभोजनम् ।

उपनिन्युः परिचिताः पानञ्च परिचारकाः ॥ ६० ॥

ततः किञ्चिद् विहस्यैव क्षितिपं ग्राह राक्षसः ।

नेदमस्मत्प्रियं राजन् वयं हि पिशिताशनाः ॥ ६१ ॥

सद्योहतस्य मांसेन रुधिरेण च भूयसा ।

तृप्तिरुत्पद्यतेऽस्माकं दीयतां यदभीप्सितम् ॥ ६२ ॥

सर्व्वकामप्रदोऽसीति त्वामहं समुपागतः ।

ददामीति प्रतिश्रुत्य न निषेधस्तवेचितः ॥ ६३ ॥

इति रक्षोवचः श्रुत्वा करुणाकुलितो नृपः ।

अहिंसानियमेनाभूदर्थिवैमुख्यदुःखितः ॥ ६४ ॥

सोऽचिन्तयत्तदा दैवाज्जातोऽयं धर्मसंशयः ।

न सहे दुःसहां हिंसां न च नैष्कल्यमर्थिनः ॥ ६५ ॥

བསད་པ་མེད་པར་བྱས་ལས་ནི། ཤ་དག་སྟེད་པ་ཡོད་ས་ཡིན།
བདག་གི་གྲོག་སྤྱད་དག་གི་ཡང་། ལུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ལྷ་མི་བཟོད། 66

བདག་གིས་འབྱུང་བོ་ཐོས་ས་ཅད་ལ། འཇིགས་མེད་བསོད་ནམས་ཡོན་ཁྱིན་ནས།
སྒོག་ཆགས་བསད་ལས་བྱུང་བའི་ཤ། འདི་ལ་བདག་གིས་ཇི་ལྟར་སྤྱིན། 67

དེ་ལྟར་ལེགས་བསམས་མི་བདག་ནི། སྟོང་ཇེས་འབྲུགས་པས་དེ་ལ་སྦྱས།
རང་ལུས་ཡང་དག་བཅད་ནས་ནི། ཤ་བྲག་ཁྲིད་ལ་སྤྱིན་པར་བྱ། 68

ས་ཡི་བདག་པོས་དེ་སྦྱས་པས། འགྲོ་བ་ནོམས་ནི་འབྲུགས་པར་བྱས།
ལུས་ནི་ཟད་པར་སྦྱོབ་པ་ཡང་། གྲོགས་མཆོག་ནོམས་ཀྱིས་བཟོད་ས་བྱས། 69

ས་སྟོང་དེ་བཞིན་ཐུབ་ནོམས་ཀྱིས། བཙེ་བས་རབ་དུ་བརྒྱུག་བྱུང་ཁྱད།
རང་གི་ལུས་ལ་བཅད་ནས་ནི། ཤ་བྲག་ཞག་ནོམས་དེ་ལ་བྱིན། 70

མགྲིན་པའི་བར་དུ་བྲག་འབྱུངས་པའི། སྤོན་པོས་ས་ཡི་བདག་པོ་ཡི།
ཤ་ནོམས་རབ་དུ་ཐུབ་པའི་ཚོ། སྐད་ཅིག་ས་ནི་རབ་དུ་འདས། 71

དེ་ནས་ལྷ་མོ་པདྨ་ལྷ་ཤ། བདག་པོ་དེ་ལྟར་བྱུང་མཐོང་ནས།
སྟེ་སྤྲུགས་འདོན་ཅིང་རབ་དུ་འབྱུང། མོངས་ཤིང་བབྱེལ་བས་དགྲིས་པར་བྱས། 72

མི་ཡི་དབང་པོའི་སྟོང་ལྟོབས་ནི། རབ་བྱིས་དེ་མཐོང་ལྷ་དབང་གིས།
སྤོན་པོའི་གཟུགས་ནི་ཡོངས་བཏང་ནས། ཐལ་མོ་སྤྱད་ནས་དེ་ལ་སྦྱས། 73

न च मांसं शरीरेभ्यो लभ्यते वैगमं विना ।
नाहं पिपीलिकस्यापि कायक्लेशलवं सहे ॥ ६६ ॥

दत्त्वाहं सर्वभूतेभ्यः पुण्यामभयदक्षिणाम् ।
कथमस्मै प्रयच्छामि मांसं प्राणिवधोद्भवम् ॥ ६७ ॥

इति सञ्चित्य नृपतिस्तमूचे करुणाकुलः ।
स्वशरीरसमुत्कृतमसृङ्मांसं ददामि ते ॥ ६८ ॥

इत्युक्ते भूमिपतिना बभूवाकुलितं जगत् ।
न च देहव्ययोत्साहं सचिवास्तस्य सेहिरे ॥ ६९ ॥

प्रणयात् वार्यमाणोऽपि भूपालैर्मुनिभिस्तथा ।
ददौ स्वदेहमुत्कृत्य तस्मै मांसमसृग्वसाम् ॥ ७० ॥

आकण्ठं पीतरक्तेन राक्षसेन क्षितिप्रभोः ।
भक्ष्यमाणेषु मांसेषु क्षणं क्षितिरकम्पत ॥ ७१ ॥

ततः पद्मावती देवी पतिं दृष्ट्वा तथागतम् ।
विलपन्ती निपतिता मोहमूर्च्छाकुलाभवत् ॥ ७२ ॥

मनुजेन्द्रस्य देवेन्द्रस्तदृष्ट्वा सत्त्वमूर्जितम् ।
रक्षोरूपं परित्यज्य तमुवाच कृतार्जलिः ॥ ७३ ॥

ཡེ་མཁོ་གྲུལ་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་ནི། བྱ་བ་དཀའ་བའི་ལས་འདི་ཡིས།
བ་སྐྱེ་ལངས་པ་གཏམས་པའི་གོས། ལུས་ལ་ཅི་བྱེད་འབྱུང་མི་འབྱུང། 74

གྲུལ་པོ་དྲུལ་བྲུལ་ཁྱོད་ཀྱི་ནི། ཡེ་མ་བསོད་ནམས་ཐུན་མོང་མིན།
ཡེ་མ་སྟིང་སྟོབས་སྒྲན་མེད། ཡེ་མ་བདེན་པ་མཐའ་དང་བྲལ། 75

པ་རེལ་སྐྱབ་ལས་སྐྱབ་བསྐལ་ཞིང། ཉིད་དཀའ་ལ་ཡང་ཆགས་དང་བྲལ།
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བཟོད་ལྷན་པ། དམ་པ་ནིམས་ནི་ལེགས་བྱས་ལས། 76

གང་གིས་འཛིག་ཉེན་གསུམ་པོ་ལ། རྩེས་སྤྱ་བཅེར་གྱུར་བདག་ཉིད་ཅེ།
སྟིང་རྩེས་བཟུན་བའི་སྟིང་སྟོབས་ཀྱིས། སྟོབ་འདི་ནི་ཡང་དག་གསལ། 77

འདི་བཟོད་ལྟ་ཡི་སྟན་ནིམས་ཀྱིས། དེ་ལུས་ནིལ་དུ་གནས་པར་བྱས།
རབ་དུ་དང་ཞིང་ངོ་ཚས་དམན། བགྱ་བྱིན་རང་གི་གནས་སྤྱ་སོང། 78

དེ་ནས་མཚོད་སྟེན་ཚོག་བཞིན། རྩོགས་ཏེ་སྐབས་གསུམ་པས་མཚོད་པའི།
ས་ཡི་བདག་པོས་གྲུལ་པོ་དང། ཐུབ་མཚོག་ནིམས་ཀྱང་མཚོད་པ་བྱས། 79

མཚོད་སྟེན་མཐུག་དུ་མཆིས་མ་དང། བྱོང་དང་བྱོང་བྱིར་རིན་ཅེན་ཆར།
སྐབས་གསུམ་པར་འོས་ཏེ་དག་ནི། གསེར་གྱི་འབྲིང་ལྷན་བཅས་དེས་བྱིན། 80

དཔག་ཚད་བགྱར་ནི་མགྲོགས་པ་ཟ། ཉིས་གཅིག་གིས་འགྲོ་བ་གང།
གྲུལ་པོའི་སྤྱང་ཆེན་མདུན་ན་འདོན། ཚངས་པའི་ཤིང་ཏེ་ཞེས་པར་བྱིན། 81

अहो नु कर्मणा राजन् दुष्करेण तवामुना ।

रोमाञ्चकञ्चुकाकीर्णः कायः कस्य न जायते ॥ ७४ ॥

अहो पुण्यमसामान्यमहो सत्त्वमनुत्तरम् ।

अहो धैर्यममर्यादं राजन् विरजसस्तव ॥ ७५ ॥

✕दुःखिताः परदुःखेषु निर्लोभा दुर्लभेषु च ।

विपक्षेषु क्षमावन्तः सन्तः सुकृतसेतवः ॥ ७६ ॥

समुन्निषति कोऽप्येष सत्त्वोत्साहो महात्मनाम् ।

चैलोक्यं करुणाद्राणां येन यात्यनुकम्पताम् ॥ ७७ ॥

उक्तेति दिव्यौषधिभिस्तं कृत्वा स्वस्थविग्रहम् ।

प्रसाद्य लज्जावनतः शक्रः स्वनिलयं ययौ ॥ ७८ ॥

ततः समाप्ते विधिवत् यज्ञे राज्ञां महीपतिः ।

चक्रे मुनिवराणाञ्च पूजां त्रिदशपूजितः ॥ ७९ ॥

स रत्नवर्षैर्यज्ञान्ते कन्याग्रामपुरप्रदः ।

सहितं त्रिदशार्हेण हरिणा हेममालिना ॥ ८० ॥

ददौ राजगजं ब्रह्मरथाख्याय पुरोधसे ।

योजनानां शतं तूर्णं एकेनाज्ञा प्रयाति यः ॥ ८१ ॥

གྱུལ་པོའི་ཁྱང་ཆེན་བཟང་པོའི་ནི། དེ་ལ་ཡང་དག་གཏང་མཐོང་ནས།
 གྱུལ་པོ་ཤིན་དུ་བཟོད་དགའ་དེར། ཆགས་པས་བྲངས་པའི་ཡིད་དུ་གྱུར། 82

དེ་ནས་ས་བདག་མཆོད་སྤྱོད་གྱིས། དཔལ་གྱི་ཡ་མཚན་གཤེགས་གྱུར་ཅིང།
 ས་ཡི་སྤྱོད་པས་མཆོད་སྤྱོད་འབྲས། སྤྱི་གུའི་བྱ་ལ་གཏང་བའི་ཆོ། 83

མ་རི་ཅི་སྤྱོད་བྱུང་བ་ནི། མཆོད་དང་སྤྱོད་ཐོབ་ལྷ་ནི་གྲ།
 ཡང་དག་འོངས་ནས་ཤིས་པའི་ཆོག། མཛོན་དུ་བཏང་ནས་དེ་ལ་སྤྱོས། 84

གྱུལ་པོ་སྤྱོད་གཉིད་གང་གི་མཐུར། བདག་གི་ཁྱ་མ་ཁྱ་མའི་ཡོན།
 གཡོག་འཁོར་དོན་དུ་སྤྱོད་པོ་ནི། ཐུན་མོང་བ་ལས་ཆེད་དགའ་བཞིན། 85

སྤྱོད་ཐོབ་ཁོར་ཉིད་གཅིག་ཕྱ་ཡིས། ཆེད་དགའ་རབ་དུ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད།
 དཔག་བསམ་གྱིང་འབྱུང་འཛིག་དེན་ན། ལས་ཡང་མང་པོ་སྤྱོད་པའི་འགྱུར། 86

བདག་གི་ཁྱ་མ་དགའ་བྱུང་གྱིས། ཉམ་རྒྱུང་གིས་པའི་གཡོག་འཁོར་དུ།
 བསྐྱེད་པའི་ལྷ་མོ་ནི། བྱ་དང་བཅས་པ་གནང་བར་མཛོད། 87

བྱུང་པས་དེ་བཟོད་གྱུལ་པོ་ནི། བདོན་པ་ས་འཛོན་བཅུན་མོ་དང།
 འབྲུག་ལས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པས་ལས། ཡིད་ནི་བདོན་པས་དེ་ལ་སྤྱོས། 88

དགའ་བ་སྤྱོད་ལས་མཛོན་པར་སྤྱོད། གྱུལ་ཚབ་དག་དང་བཅས་པ་ནི།
 མཛོན་པར་འོད་པ་ཁྱ་མའི་ཡོན། ཐུབ་པ་ཁྱོད་ལ་རབ་དུ་སྤྱོད། 89

तस्मै समर्पितं दृष्ट्वा राज्ञा भद्रगिरिं गजम् ।

अभूद् दुष्प्रसहो राजा तत्सृष्टाकृष्टमानसः ॥ ८२ ॥

प्रयातेष्वथ भूपेषु विस्मितेषु मखश्रिया ।

समर्पिते यज्ञफले भार्गवाय महीभुजा ॥ ८३ ॥

तमुवाच समभ्येत्य स्वस्तिवादपुरःसरम् ।

मरोचिशिष्यो वाहीकः प्राप्तपूजासनो मुनिः ॥ ८४ ॥

राजनध्ययनस्थान्ते गुरुर्मे गुरुदक्षिणाम् ।

ईहते परिचर्यार्थी सामान्यजनदुर्लभाम् ॥ ८५ ॥

एकस्त्वमेव विधिना निर्मितो दुर्लभप्रदः ।

बहवो जातु जायन्ते न लोके कल्पपादपाः ॥ ८६ ॥

देवी पद्मावती पुत्रसहिता गुरुवे मम ।

तपःकृशाय वृद्धाय दीयतां परिचारिका ॥ ८७ ॥

इत्युक्ते मुनिना राजा दयिताविप्रयोगजाम् ।

रुजं संस्तभ्य मनसा तमूचे धैर्यभूधरः ॥ ८८ ॥

प्रयच्छामि मुने तुभ्यमीप्सितां गुरुदक्षिणाम् ।

सहितां युवराजेन जीविताभ्यधिकां प्रियाम् ॥ ८९ ॥

དེ་སྐད་བཟོད་ནས་མི་བདག་གིས། བད་ཐུན་སྐྱུ་བཅས་དེ་ལ་བྱིན།
 མེས་པ་དཔའ་ཚུལ་ཐུན་བདག་ཉིད་ནམས། རང་སྒོག་ལ་ཡང་ཆགས་མེད་གཏོང། 90

བལ་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་སྐྱབ་པའི། གྱུལ་པའི་བཙན་མོ་སྐྱུ་དང་བཅས།
 རྒྱངས་ཏེ་གནས་སྤྱོད་ནས་ནི། ཐུབ་པས་སྐྱུ་ལ་རབ་ཕྱུལ། 91

སྐབས་དེར་དེགས་བཅས་ཀྱ་ཅུའི་གྱུལ། ཤིན་དུ་བཟོད་དཀའ་ས་དབང་ལ།
 རྒྱང་ཆེན་བཟང་པོའི་དེ་པོ་ནི། འབྱོར་སྤྱོད་ཕྱོད་ཉེ་བར་སྤྱངས། 92

མཐུན་ནའདོན་ལ་བྱིན་ཟིན་པའི། མོ་གཉིས་གྱུལ་པོས་མ་བྱིན་གང།
 དེ་ཆོ་རང་ཉིད་མང་པོའི་སྤྱེས། གཡུལ་ནི་རབ་དུ་འབྱེད་དུ་འོང། 93

ཀྱ་ཅུའི་གྱུལ་པོའི་དཔྱང་ནམས་ཀྱིས། རྒྱང་ཁྱེར་ལས་ནམས་བགགས་པ་ལ།
 ས་གཞི་སྤོང་བའི་དཔག་གི་ཆོགས། གཡུལ་དུ་འཇུག་པ་རབ་སྤོང་གྱུར། 94

དཔའ་པོ་སྤྱང་ཆེན་མོང་གེ་དེ། དག་ནི་ནམ་འཛོམས་ཉུས་གྱུར་གྱུང།
 སྤྱོད་པོ་འཛང་པས་འཛིགས་ཤིང་འཁྱུགས། སྤྱིང་ཆེ་ལས་ནི་ཡང་དག་བསམས། 95

གྱུལ་པོ་ཤིན་དུ་བཟོད་བཀའ་ནི། བདག་གི་རྒྱུ་མཐུན་གྲོགས་ཀྱི་མཆོག།
 རྒྱང་པོ་དག་ལ་ཆགས་སྤོངས་པ། བྱི་མ་འཕལ་ལ་དག་ཉིད་གྱུར། 96

དཔ་པའི་མཛོལ་བ་མཛོལ་པའི་མཐུལ། བར་མ་ནམས་ཀྱིས་མཛོལ་མེད་མཐུལ།
 རན་པ་ནམས་ཀྱི་སྤོག་འཕྱོག་པས། ཤིན་དུ་འཛིགས་ཅུང་དག་མཐུལ་ཡིན། 97

इत्युक्त्वा ससुतां तस्मै ददौ पद्मावतीं नृपः ।

स्वजीविते विनिस्त्रेहस्त्यागः सत्त्वमयात्मनाम् ॥ ६० ॥

आदाय राजदयितां विरहक्लेशकातराम् ।

सपुत्रामाश्रमं गत्वा प्रददौ गुरवे मुनिः ॥ ६१ ॥

अचान्तरे दुष्प्रसहः कुरुराजः क्षितीश्वरम् ।

दृष्टो ययाचे दूतेन भूत्यै भद्रगिरिं गजम् ॥ ६२ ॥

पुरोहितापितं राजा न ददौ द्विरदं यदा ।

तदा विपुलसैन्येन स्वयं योद्धुं समाययौ ॥ ६३ ॥

बलिना कुरुराजेन रुद्धेषु पुरवर्त्मसु ।

बभूव भूमिपालस्य सैन्यं रणरसोद्घटम् ॥ ६४ ॥

स वीरकुञ्जरहरिः शक्तोऽप्यरिविदारणे ।

जनश्रयभयोद्विग्नः कारुण्यात् समचिन्तयत् ॥ ६५ ॥

अहोऽनुकूलमित्रं मे राजा दुष्प्रसहः परम् ।

मतङ्गलोभमोहेन सहसा शत्रुतां गतः ॥ ६६ ॥

स्नेहान्ताः सुजनैः स्नेहा निःस्नेहान्ताश्च मध्यमैः ।

दुर्जनैर्धौरवैरान्ता भवन्ति प्राणहारिणः ॥ ६७ ॥

ཀྱེ་མ་འབྱོར་བ་ལ་ཆགས་པས། བདག་གི་ཡང་དག་སྒྲོར་བ་འདི།
 སྒྲོག་ནི་སྐད་ཅིག་འཛིགས་ལྡན་ཞིང། གཞན་གྱི་སྒྲོག་ནི་གཅོད་པ་ལོ། 98

འཛོལ་བས་ངལ་ལ་རབ་ཆགས་ཤིང། གཡུལ་གྱི་ཁྲག་གིས་མངོན་བསྐྱེད་པའི།
 སེམས་ཅན་ཡང་དག་སྒྲོར་བ་འདི། ཟས་དོན་ཚུད་པའི་ལས་ལོ། 99

གཡོག་འཁོར་གདུམ་དྲག་ལ་མ་ཅན། སྒྲོག་ནི་སེམས་འཛོར་ཞིང་ཁ་ཟས་དག།
 དོན་གཉིས་ནི་སེམས་ཀྱི་ཚུད་པ་ནི། ཁྱི་ནི་སེམས་ཀྱི་བཞིན་བཟོད་པར་དག། 100

ཀྱེ་མ་ཁྱེས་ལ་ཆགས་པའི་རྒྱུ། ས་རོལ་གདུང་བས་བསེལ་གུར་པ།
 རང་ཉིད་བདེ་བ་ཁོ་ནའི་བྱིང། མ་རུངས་སྒྲོད་ལ་རབ་དུ་གྱིག། 101

གང་ཞིག་གཡུལ་གྲུབ་གོ་བཤོས་ཤིང། ཁྲག་གིས་སྐྱགས་པའི་དཔལ་ཟ་ག།
 དེ་སྒྲིང་རབ་དུ་དྲག་པོ་ལ། སྒྲིང་རྒྱུ་ཅ་ནི་གལ་ཞིག། 102

གྱིལ་པོ་ཤིན་དུ་བཟོད་དགའ་འདི། ནིམ་པར་འབྱོར་ལ་ཆགས་ཤིང་སྒྲོངས།
 བདག་གི་སྒྲིང་རྒྱུ་ཡུལ་གུར་པས། གཞོད་བྱེད་གྲུང་གསར་མི་འོས། 103

དེ་རྒྱར་བསམས་ཤིང་སྒྲིང་རྒྱུ་ལས། བགས་ནི་འཛོལ་བྱེད་དེ་ཡི་སྒྲིང།
 རང་སངས་གྱིས་ནི་ནིམ་པ་བཞི། རང་ཉིད་མཁའ་ལས་ཡང་དག་འོངས། 104

ཀུན་མཁའ་མཆོད་དང་སྤྱན་ཐོབ་ཅིང། དང་བས་རབ་ཞིང་རྩལ་ཅན།
 གྱིལ་པོ་ཡང་དག་བཞིན་པ་ནི། ཐོས་ནས་དེ་ཉིད་རབ་དུ་གསུངས། 105

Handwritten signature or mark

अहो विभवलोभेन क्षणक्षयिणि जीविते ।

समुद्यमोऽयमस्माकं परप्राणनिपातने ॥ ९८ ॥

हिंसयापप्रशान्तानां शक्तानां कलिकर्मसु ।

रणरक्ताभिषिक्तानां भक्तार्थोऽयं समुद्यमः ॥ ९९ ॥

सेवाविक्रीतजीवानां चण्डपिण्डार्थिनामयम् ।

कलहो दुःसहः क्रौर्यपिशुनानां शुनामिव ॥ १०० ॥

अहो विभवलुब्धानां परसन्तापशीतलाः ।

स्वमुखायैव धावन्ति नृशंसचरिता धियः ॥ १०१ ॥

ये युधि सिद्धिसन्नद्धा रक्तान्तां भूञ्जते श्रियम् ।

कुतः क्रूरतरे तेषां हृदये करुणाकणः ॥ १०२ ॥

एष दुष्प्रसहो राजा लुब्धो विभवमोहितः ।

न वध्यः सापराधोऽपि कारुण्यायतनं मम ॥ १०३ ॥

इति चिन्तयतस्तस्य कारुण्यात् काननैषिणः ।

प्रत्येकबुद्धाश्चत्वारः स्वयं व्योम्ना समाययुः ॥ १०४ ॥

प्राप्तपूजासनाः श्रुत्वा सर्वज्ञास्तत्समीहितम् ।

राज्ञः प्रशमशीलस्य प्रसन्नास्तत्त्वमूचिरे ॥ १०५ ॥

འཁོར་བ་ཀླན་མོངས་རབ་རིབ་གྱི། མེད་བར་བཙོ་བ་དང་ལྷན་པས།
སེམས་པ་སྒྲུང་བའི་ནོམ་རིག་ཅན། ས་སྒྲོང་བྱོད་ནི་མཛེས་པར་གྱུར། 106

གྱལ་པོ་དགུམ་པར་མཛོད་ཅིག་དང། བྱང་རྩབ་དུ་ནི་སྒོ་གོས་རྩགས།
ད་ལྟ་རབ་དུ་འགོག་པའི་ཚོ། བགས་ཉིད་དུ་ནི་འགོ་བར་བྱས། 107

རྩ་གྱུན་རབ་གསལ་ལྷུང་ལྷུང་སྒྲོག། ཡང་དག་སེམ་བྱེད་ཐིགས་པ་ཅན།
དཔེན་པའི་བགས་གྱི་ས་ཕྱོགས་དེ། ཞི་བ་ནོམས་གྱི་དགའ་བསྐྱེད་ཉིད། 108

ཆེས་སྤྱ་བརྒྱུད་སྒོས་འདི་གསུངས་ནས། དེ་ལ་མཁའ་གཤེགས་བསྐྱབས་བྱས་ཏེ།
འོད་གྱིས་ཕྱོགས་ནོམས་རབ་གསལ་ཞིང། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་དེ་ནོམས་གཤེགས། 109

དེ་ནོམས་རང་རང་གནས་གཤེགས་ཏེ། ས་སྒྲོང་གངས་ཅན་ངོས་གྱི་བགས།
ཡང་དག་ཐོབ་པས་རབ་དང་ཞིང། རབ་དུ་ཞི་བ་དག་དུ་གྱུར། 110

སྒྲིང་སྒྲོབས་ལྷན་ནོམས་ནང་ན་ནི། དེ་སྒོ་དཔེན་ཞིང་རི་མ་མེད།
དགའ་བའི་ཆར་ནི་རྒྱུགས་པའི་ས།* བགས་གྱི་ས་གནི་བཞིན་དུ་གྱུར། 111

ས་བདག་འོད་ལྷན་འཕལ་ལ་ནི། ས་འཛིན་དག་གིས་བསྐྱབས་པ་དེས།
གཏི་མུག་རབ་རིབ་ཐོབ་པ་ཡིས། བྱང་ན་འགོ་ཚེགས་སྒྲིབ་གྱི་ཉལ། 112

དེ་ནས་ཐུབ་པ་མ་རྒྱུ་ཅོའི། དབུས་སྤྱ་དེ་ཡི་སྒོན་པོ་སོང།
གྱལ་སྤིད་བརྒྱུད་བར་ཅུས་གྱུར་པའི། གྱལ་པོའི་སྤྱས་ནི་རབ་དུ་བསྐྱངས། 113

པར་འདིར་ “དགའ་བའི་ཆར་” གྱི་སྒྲིང་དོད་ཡིག་འབྲུ་གསུམ་ཆད་པ་མ་དཔེ་ནོམས་
ལས་མ་ཞེད་པ་ “ཕྱི་ཡ་ནི་” ཞེས་པ་འོད་འདར་ལོས་གསར་ཏ་འཕྲུག།

सम्मोहपटलान्धेषु संसारिषु दयालुता ।

शोभते तव भूपाल सत्त्वलोकविवेकिनः ॥ १०६ ॥

क्रियतामीप्सितं राजन् बोधौ बुद्धिनिधीयताम् ।

सम्प्रति प्रतिरोधेऽस्मिन् वनमवविगाह्यताम् ॥ १०७ ॥

स्वैरनिर्झरझङ्कारकीर्णसन्तोषशीकराः ।

विविक्तकाननोद्देशाः शमिनामेव वल्लभाः ॥ १०८ ॥

इत्युक्तानुग्रहधिया विधायास्य वियज्ञतिम् ।

प्रभाप्रसाधितदिशस्ते तेन सहिता ययुः ॥ १०९ ॥

यातेषु स्वपदं तेषु हिमवत्तटकाननम् ।

सम्प्राप्य पृथिवीपालः प्रयतः प्रशमोऽभवत् ॥ ११० ॥

विवेकविमलास्तस्य धियः सत्त्ववतामिव ।

वभुः प्रियनिवुः* पूर्णनिवाण्यो वनभूमयः ॥ १११ ॥

भूधरान्तरिते तस्मिन् सहसा भूपभास्वति ।

शुशुचुर्मोहतिमिरप्राप्तशोकप्रजाः प्रजाः ॥ ११२ ॥

ततस्तत्सचिवा जग्मुर्मरीचं मुनिमाश्रमे ।

शक्तं राज्यस्य रक्षायै राजपुत्रं ययाचिरे ॥ ११३ ॥

* Three words of this line i. e. the Sanskrit equivalent of ५५२५२०८१७ were lost. Hdar Lochāva substituted प्रिय निवु &c. in their place.

ཐུབ་པས་ནི་འགྲུང་མེད་པར་བྱིན། རྫོན་པོ་ཡིས་ནི་སྒྲངས་བྱས་ཏེ།
གྲུལ་སྐྱས་རང་གི་གྲོང་ཁྱིམ་དུ། དམག་ཚོགས་ཡང་དག་ལྷན་པར་བྱས། 114

དེ་ནས་དམག་སྡེ་དེ་སྡོལ་བ་ཞིན། ཤིན་དུ་དཔའ་བ་སྡོན་འགོ་བ།
གྲུལ་པོ་མཚོག་གི་སྐྱས་པོ་ཡིས། འབྲུག་སར་ཀྱ་ཅུ་དེ་གྲུལ་པོ་སྟེན། 115

དེ་ཡི་ཤིང་དྲ་སྒྲང་པོ་ཆེ། བཅོམ་ཞིང་ནི་མ་བཤིག་བཅག་པས་དེ།
འབྲས་པས་ཡོངས་སུ་སྒྲིབ་བྱེད་ཅིང། དམྱི་ན་ཡི་གང་དུ་སོང། 116

སྟོབས་ལྷན་གྲུལ་པོར་སྐྱས་པོ་དེས། ཤིན་དུ་བཟོད་དཀའི་གཡུལ་བཅོམ་ལ།
རྫོན་པོས་དེ་དབྱངས་བཀོད་པས། ལྷག་མ་ཅན་བཞིན་དགའ་བར་བྱས། 117

དེ་ནས་དུས་ཀྱི་སྟོན་བདག་ཉིད། གྲུལ་པོ་ཤིན་དུ་བཟོད་དཀའ་ཡི།
གྲོང་དུ་ཆད་མེད་སུ་གཤེད། ཡམས་ཀྱི་ཉི་མར་འཆོ་བ་བྱུང། 118

མི་བཟད་གྲོང་དོལ་གྱི་དཔ་དག། བསམས་པས་ཆེས་སུ་གདུང་བས་གཟེར།
དགོ་བའི་བྱ་བ་འབྲས་མེད་དེས། ཡོངས་སུ་སྒྲིབ་པ་རིག་མ་གྱུར། 119

གྱིད་པ་སེལ་བྱེད་དེ་ཡིས་དེས། རྫོན་པོ་ནི་སྐྱས་ཀྱིས་དེ་ལ་སྐྱས།
གྲུལ་པོ་ཆེན་པོ་བཟོད་དཀའ་འདི། སྟེ་པོ་གདུང་བ་ཡང་དག་བསྐྱེད། 120

ས་བདག་གཙུག་ན་རིན་ཅེན་གྱིས། རྫོ་པོ་གཤེད་གཙུག་གི་མོར།
བདུད་ཅི་དེ་བཟུན་ལྷན་ཆེད་ན་ནི། དེ་ཡི་གྱིད་པ་འདི་ལས་ཐར། 121

मुनिना निर्विकारेण दत्तमादाय मन्त्रिणः ।

राजसूनुं खनगरे चक्रुः सैन्यसमुद्यमम् ॥ ११४ ॥

ततः सैन्यसमुत्साह इव राजवरात्मजः ।

सुभटाग्रेसरः प्राप कुरुराजं रणाजिरे ॥ ११५ ॥

स तेन हतविध्वस्तभङ्गस्यन्दनकुञ्जरः ।

पलायनपरिचाणः प्रययौ हस्तिनापुरम् ॥ ११६ ॥

बलिना राजपुत्रेण जिते दुष्प्रसहे युधि ।

मन्त्रिभिस्तद्भुजान्यस्ता भूमिः शेषधृतिं ययौ ॥ ११७ ॥

राज्ञो दुष्प्रसहस्याथ कालेन कलुषात्मनः ।

बभूव दृष्टिदुर्भिक्षमरकोपप्लवः पुरे ॥ ११८ ॥

स विचिन्थ्यानुतापार्त्तस्तीव्रां जनपदापदम् ।

न विवेद परिचाणं विफलस्वस्तिकक्रियः ॥ ११९ ॥

पृष्टा विपत्प्रतीकारं तेनामात्यास्तमूचिरे ।

दुःसहोऽयं महाराज प्रजानां व्यसनोद्भवः ॥ १२० ॥

मणिचूडस्य भूभक्त्युद्यदि चूडामणिः प्रभो ।

लभ्यते स मुधास्यन्दी तेनेयं तीर्थ्यते विपत् ॥ १२१ ॥

གངས་ཅན་ངོས་ན་གྱལ་པོ་དེ། དཔེན་ཞིང་དེ་བྲལ་བསམ་པ་ཡིས།
འཁོར་བའི་ལས་ནི་ཕྱིར་ཕྱོགས་གནས། བདག་གིས་བྱ་མ་དྲོ་ལས་ཐོས། 122

ཀླག་གྱི་ཡིད་བཞིན་ཞོར་བྱ་དེ། བསྐྱངས་ན་ཞོར་བྱ་སྟེང་བ་ཉིད།
བྱ་དང་རྒྱང་མ་ལུས་ལ་སོགས། དེ་ཡིས་སྤྱོད་མིན་ཅི་ཡང་མེད། 123

དེ་སྐད་ཐོན་པའི་ཚིག་ཐོས་ནས། མཉམས་ལ་དེ་བཞིན་བཏོན་བྱས་དེ།
དེ་ཡི་སྤྱོད་ཕྱིར་བྲལ་ཟེ་ནས། དེ་ཡི་བྱུང་བྱ་བ་རྒྱུ་ལས་བར་གྱུར། 124

སྐབས་འདིར་གྱལ་པོ་གཙུག་ན་ནི། ཞོར་བྱ་ནགས་སྤྱ་གྱི་བ་ཡིས།
ཐུབ་པ་མ་རྒྱུ་ཅི་དེ་གནས་ཀྱིས། ཉེ་འཁོར་ཡངས་པར་སྤྱོད་པར་གྱུར། 125

དེར་ནི་རྩ་མོ་པར་ལྷན། ཅི་པ་འབྲས་ཟེའི་བདུལ་ཞུགས་བཟུང།
མི་མེད་ནགས་སྤྱ་ཐུབ་པ་ཡིས། བསྟན་པ་ལས་ནི་འཛིགས་ཤིང་སོང། 126

ངོན་ལ་འགོ་བའི་ཤ་བ་རིས། སྤྱག་བསྐྱེད་གནས་སྐབས་བསྟན་པ་མཐོང།
འཛིན་པར་འདོད་པས་འདར་གྱུར་ཅིང། མྱིང་རྩེ་རྩེ་སྐད་ཚིངས་བདག། 127

ཀྱི་རྒྱད་གྱལ་པོ་གཙུག་ན་ནོར། ཞེས་དང་སྐབས་ཤེས་མི་བཟད་པ།
བྱ་ནི་ཀྱར་དེ་སྤྱོགས་བཞིན། མྱིང་རྩེ་ཚིངས་གྲགས་པ་ཐོས། 128

མི་བདག་གྱུགས་པའི་འཕྲལ་ལ་ནི། རང་གི་མཛོས་མ་མཐོང་གྱུར་དེ།
རྒྱལ་སྤྱི་གཙན་གྱིས་སྤྱག་པ། འོད་ནི་ནོམ་པར་ཉམས་པ་བཞིན། 129

चारेभ्यः श्रुतमस्माभिः स राजा हिमवत्तटे ।

स्थितः संसारवैमुख्यः विवेकविमलाशयः ॥ १२२ ॥

अर्थितः स ददात्येव विश्वचिन्तामणिर्मणिम् ।

पुत्रदारशरीरादि न देयं तस्य किञ्चन ॥ १२३ ॥

इति मन्त्रिवचः श्रुत्वा तथेत्यवधार्य चेतसि ।

स द्विजान् मणियाञ्जायै विससर्ज तदन्तिकम् ॥ १२४ ॥

अस्मिन्नवसरे राजा मणिचूडश्चरन् वने ।

मरीचेराश्रमोपान्तमवाप विपुलं मुनेः ॥ १२५ ॥

देवी पद्मावती तत्र फलमूलधृतिव्रता ।

व्रजन्ती विजने भीता विपिने मुनिशासनात् ॥ १२६ ॥

शवरैर्मृगयायातैर्दृष्टा कष्टदशां श्रिता ।

जिघृक्षुभिः कम्पमाना चुक्रोश करुणस्वरम् ॥ १२७ ॥

आकर्ण्य करुणाक्रन्दं कुरलीकूजितोपमम् ।

हा राजन् मणिचूडेति चायस्वेति सुदुःसहम् ॥ १२८ ॥

सहस्राभिद्रुतः कान्तां^१ ददर्श नृपतिर्निजाम् ।

राहुसन्त्रासितस्येन्दोर्द्युतिं निपतितामिव ॥ १२९ ॥

ཆགས་བྲལ་ལུས་ཀྱི་གོས་འཛིན་ཅིང། མིག་སྒྲན་ཡོངས་སུ་འཛིན་དང་བྲལ།
རྫོགས་པའི་ཡོངས་སྒྲོང་ཀུན་སྒྲོང་ནིས་ས། མི་དྲག་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་བཞིན། 130

གྱུལ་པོ་ངང་པ་བདེ་བར་གཤེགས། རྒྱ་མའི་དགྱེལ་འཁོར་ནིས་པར་གནས།
འཕྲིན་བྱེད་མཆི་མའི་བྱར་སྒྲིག་ཅན། སྤྱིང་ཇིའི་ས་དེ་ནིས་གཅིགས་ནས། 131

འཁོར་བའི་སྒྲོད་པ་ངོ་མཚར་ཅན། རིས་པར་སྒྲོད་ལ་སྤྱུང་བྱང་།
ས་བདག་ཡིད་ནི་བཅེ་བ་ཡི། ཅུ་གྱིས་ངེས་པར་བཅད་པ་བཞིན། 132

སྒྲ་མོ་མགོན་མེད་ལྟ་བུ་ཡིས། བགས་སུ་མགོན་པོ་གཅིག་པུ་ཉིད།
འཛིག་ཉེན་མགོན་པོ་དེ་ལྟར་སོང། གདུགས་དང་ངོ་ཡལ་བྲལ་མཐོང་ནས། 133

དེ་བྲལ་དུག་གིས་ནོན་པ་དང། དེ་མཐོང་ཉམས་དགའ་གྲིས་པ་དག།
སྤངས་དགའ་བ་ཡང་དག་རྫོགས། སྤྱར་དུ་ནིས་པར་འབྲུགས་པར་གྱུར། 134

གྱུལ་པོ་ཞི་བགྱིས་ཤ་བ་རི། དམོད་པས་འཛིགས་ནས་རབ་དུ་བློས།
ཉི་མ་མངོན་པར་འཆར་བ་ཡིས། མཐུ་ལྷན་ལྷན་པ་དམན་གྱུར་མཐོང། 135

བར་འདྲིར་ཞི་ལ་སྤང་བའི་བདུད། འབྱུང་པོ་ཀུན་གྱི་བསམ་པར་གནས།
སྒྲིས་པའི་གཞུགས་གྱིས་ཡང་དག་འོངས། མི་བདག་ལ་ནི་སྒྲིས་པར་གྱུར། 136

གྱུལ་པོ་ཅུ་སྒྲིས་སྒྲིན་ལྷན་དག། མི་མེད་ནགས་སུ་དགའ་མ་ནི།
སྤང་ལྷན་མིག་ཅན་མཉེས་གཤེན་ས། འདི་ནི་གཏང་བར་མི་འོས་སོ། 137

वीतरागाङ्गवसनां निरञ्जनपरिग्रहाम् ।

वदन्तीमिव सभोगसंयोगानामनित्यताम् ॥ १३० ॥

तां राजहंससुगतां विहारस्तनमण्डलाम् ।

अश्रुकाषायनयनां विलोक्य करुणावनीम् ॥ १३१ ॥

संसारचरिताश्चर्यविचारेष्वपि कर्कशम् ।

कृपाकृपाणीर्निलूनमिवासीद् भूपतेर्मनः ॥ १३२ ॥

एकाकीनं वने देवी विगतछवचामरम् ।

दृष्ट्वा नाथमनाथैव लोकनाथं तथागतम् ॥ १३३ ॥

तद्वियोगविषाक्रान्ता तद्दर्शनरसाकुला ।

शोकहर्षसमाकीर्णा बभूव भृशविह्वला ॥ १३४ ॥

सा नीता श्वरा राज्ञा शापभीताः प्रदुद्रुवुः ।

न नामाभ्युदये भानोर्दृष्टं सप्रतिभं तमः ॥ १३५ ॥

अचान्तरे शमद्वेषी सर्वभूताशयाशयः ।

मारः पुरुषरूपेण समेत्य नृपमब्रवीत् ॥ १३६ ॥

राजन् राजीवनयनां प्रियां प्रणयिणीमिमाम् ।

न त्यक्तुमर्हस्यजने वने वनजलोचन ॥ १३७ ॥

གྱལ་སྤྱོད་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤངས་ནས། ངེས་པར་བདེ་མེད་གྱུར་པ་འདི།
 བྱོད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་སྤྱོད་ཚུལ་བཞིས། གྱལ་པོའི་གྱལ་པོ་མི་མཛེས་སོ། 138

དེ་དག་ཐོས་ཤིང་དབེན་པ་ཡིས། བར་དུ་གཙོད་བྱེད་ཡིད་བྱུང་དུ།
 ཁྱིམ་པར་ཤེས་ཏེ་མི་བདག་གིས། འཛུམ་བཙས་དེ་ལ་ལན་སྒྲུས་པ། 139

དུལ་ལ་ཞི་བ་མི་འདོད་པའི། འདོད་པ་བྱོད་ནི་བདག་གིས་ཤེས།
 རབ་དུ་སེམ་པར་འདོད་པ་ཁྱིམ་ས། སྤྱ་ཞིག་བྱོད་ཀྱིས་ཁྱིམ་མི་སྤོངས། 140

ས་སྤྱོད་དེ་སྤྱད་བཅོད་པ་ཡིས། འབྲལ་ལ་འདོད་པ་མི་སྤྱང་གྱུར།
 འབྲལ་བའི་མེ་ཡིས་གདུངས་པ་ཡིས། ལྷ་མོ་ཤིན་དུ་ཁྱིམ་པར་འབྱུགས། 141

ཡིད་བྱུང་ལས་གྱལ་གྱལ་པོ་ཡི། བཅུན་མོ་བདག་པོ་ལོངས་སྤྱོད་བྲལ།
 སྤྱག་བསྐལ་མི་འོས་སྤྱག་བསྐལ་ཐུག། དེ་ལ་དབུགས་ནི་འབྱིན་ཞིང་སྒྲུས། 142

ལྷ་མོ་ཚེས་ནི་བྱ་བར་རིགས། བྱ་ངན་བྱ་བར་མི་འོས་སོ།
 བདེ་བས་ཁྱིམ་པར་འབྱུག་པ་ཡིས། རོ་བལ་མཆུག་ནི་སྤྱག་བསྐལ་ཡིན། 143

ལུས་ཅན་ཆེ་ནི་གྲུག་ཏུ་འབྲ། གཡོ་བ་ཁྱིམ་ས་ཀྱི་སྤྱིང་སྤྱག་གོགས།
 པར་གཡོ་བའི་འདབ་ཅེ་ན། འབྲེང་བའི་ཏུ་ཐིགས་ལྷ་བྱ་ཡིན། 144

དཔལ་འདི་ཡུན་ཚམ་གར་མཁན་དར། དུས་ཀྱི་སྤྱིན་ཆོག་འབྱུག་པ་དང།
 འཁོར་བའི་སྤྱལ་གྱི་རོ་འཛིན་ནི། ཁྱིམ་པར་ཅེ་བཞིན་རབ་དུ་གཡོ། 145

इयं हि ते मनोवृत्तेरिव न सुखतां गता ।
वर्जिता राज्यभोगेन राजराज न राजते ॥ १३८ ॥

एतदाकर्ण्य नृपतिस्तं विज्ञाय मनोभवम् ।
अन्तरायं विवेकस्य प्रत्यभाषत सस्मितः ॥ १३९ ॥

जानामि त्वामहं काममकामं शमसंयमे ।
सन्तोषवतां को नाम भवता न विमोहितः ॥ १४० ॥

इति वादिनि भूपाले सहसान्तरिते स्मरे ।
बभूव विक्लवा देवी तप्ता विरहवह्निना ॥ १४१ ॥

दुःखितां तामार्त्तदुःखां पतिभोगवियोगिनीम् ।
उवाचाश्वासयन् राजा जायां जितमनोभवः ॥ १४२ ॥

देवी धर्मक्रियायुक्ता न शोकं कर्तुमर्हसि ।
दुःखावसानी विरसः सर्व्वोऽयं भोगविभ्रमः ॥ १४३ ॥

देहिनां दयितासङ्गास्तरङ्गतरलायुषाम् ।
लोलपद्मपलाशाग्रखलज्जललवाकुलाः ॥ १४४ ॥

इमा मुहूर्त्तनर्त्तक्यः कालमेघतडिल्लताः ।
संसारसर्परसना विलासचपलाः श्रियः ॥ १४५ ॥

ལོངས་སྟོན་སྐད་ཅིག་ཁོ་ནས་འབྲལ་བའི་ནང་
 འབྱོར་པ་མི་ལས་བག་ས་ལེན་དང་མཚུངས།
 བདེ་བའི་དབང་ནི་རྒྱུད་བསྐྱུན་མར་མེའི་ཅི།
 སྟོན་བའི་སྟོན་ཚལ་འདི་དག་སྟོན་བའི་གང་།

146

སྟོང་རྒྱུན་གྱི་བཞུན་བྱ་དཔལ་འབྱོར་མིན།
 དམ་ཚེས་དྲི་བ་དུ་གསལ་བྱེད་མར་མེའི་ན།
 གྲགས་སྟེན་ནི་སྟེན་གྱིས་དགའ་སྟེན་ན་ཚུང་མིན།
 བསོད་ནམས་དག་ནི་བདེན་ལྡན་འཚོ་བ་མིན།

147

བདེན་བའི་བདུལ་ཞུགས་གྱིས་ནི་དུ་ལ་དེ་སྐད་གདམས།
 དང་སྟོང་ཆེན་པོའི་འདུལ་བ་བཅུན་མོ་ནི་སྟེན་བདེན་ནས།
 འཁོར་བ་ལས་ནི་བྱིར་བྱོགས་ནི་སྟེན་གྱི་དགའ་བྱུང་གསལ།
 ཡང་དག་བསིལ་བྱེད་བསོད་ནམས་ལྡན་པར་གྱུ་ཞིང་སོང།

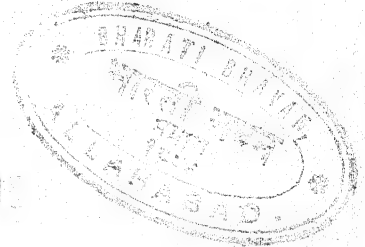
148

གྲུལ་པོ་ཤིན་དུ་བཟོད་དགས་སྤྱུང་བར་གཉིས་སྟེས་ལ།
 ནི་སྟེན་པར་བདེན་ཞིང་དེ་བཞིན་སོང་བས་དེས།
 ནི་སྟེན་དག་སྟོང་སྟོབས་སྟོང་བ་ནི་སྟེན་གྱི་ནི།
 དུས་མེད་གཉིན་གཅིག་པོ་དེ་ནགས་མཐར་མཐོང།

149

भोगक्षणे नैव विद्योगरोगः
विभूतयः स्वप्नविवाहतुल्याः ।
वाताहता दीपशिखा सुखश्री-
रुन्मत्तनृत्यं^१ भवदृत्तमेतत् ॥ १४६ ॥

सर्वोपजीव्या करुणा न लक्ष्मीः
धर्मः प्रकाशः सततं न दीपाः^२ ।
यशंसि रम्याणि न यौवनानि
स्थिराणि पुण्यानि न जीवितानि ॥ १४७ ॥

सत्यव्रतस्तामिति सान्त्वयित्वा
विस्तृज्य जायां निलयं महर्षेः ।
चचार संसारपराङ्मुखानाम्
सन्तोषपुण्येषु तपोवनेषु ॥ १४८ ॥

तथागतास्ते त्वरया विमृष्टाः
पञ्च द्विजा दुष्प्रसहेन राज्ञा ।
तमर्थिनामेकमकालबन्धुम्
विशुद्धसत्त्वं ददृशुर्वनान्ते ॥ १४९ ॥

१ Orig. सुखश्रीरुन्मत्तनृत्यं । २ Orig. लक्ष्मी सज्जस्यप्रकाशः सततनदीपाः ।

འཇིགས་ནས་བཞིན་པ་ནིས་པར་བདང་བ་བཞིན།
 དེ་དག་གིས་ནི་སྒྲ་བསྒྲུངས་ཤིས་བཟོད་བསྒྲུབས།
 །ཤུགས་རིང་རིང་ཞིང་དོ་བའི་སྒྲུང་དག་གིས།
 མི་བཟད་གདུང་བ་བསལ་བྱེད་དེ་ལ་སྒྲས།

150

གྲུལ་པོ་ཤིན་དུ་བཟོད་དཀའི་གོང་ཁྱེད་དུ།
 གྲུལ་པོ་དྲག་པོའི་ཉིང་འཆོས་དག་ཚོགས་བཅོམ།
 སྒྲི་བའི་འདོད་པ་མཐའ་དག་ཆད་པར་བྱས།
 དབ་འདོད་གཟིང་བའི་སྒྲ་ཙམ་ལྷག་མར་གྱུར།

151

སྒྲིན་ནིས་མ་ལུས་ཞི་བའི་གྲུ་གཅིག་པུ།
 འཇིག་དེན་གསུམ་བསྒྲུང་གྲགས་པའི་མཐུ་ལྷན་པ།
 གཞུག་གི་ཞོར་བྱ་ལྷ་ཁྱོད་གནང་བ་ན།
 དེ་ཡིས་ཉི་པར་འཆོ་ནིས་ཞི་བར་བགྱིད།

152

བཙེ་བས་བཙུན་པ་ཙན་དན་ཡལ་འདབ་བརྒྱན་པ་དང།
 དྲི་མེད་བསམ་པ་ལྷ་བའི་ཞོར་བྱ་དབ་གསལ་བ།
 ཁྱོད་ཉིད་ལྷ་བྱ་ཡོངས་སུ་གདུང་བའི་དུས་སུ་ནི།
 སྲིད་པར་སྒྲི་བོ་ནིས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན།

153

ते स्वस्तिवादं शनकैर्विधाय
विश्वस्तधैर्या इव साध्वसेन ।
तमूचिरे ह्युचिततीव्रतापाः
दीर्घोष्णनिश्वाससमीरणेन ॥ १५० ॥

राजन् पुरे दुष्प्रसहस्य राक्षः
क्रूरोपसर्गैर्हृतशान्तवर्गः ।
जनः कृतः कृतसमस्तकामः
प्रकाममार्त्तस्वनमात्रशेषः ॥ १५१ ॥

अशेषदोषप्रशमकहेतुः
चैलोक्यरक्षाप्रथितप्रभावः ।
चूडामणिर्देव भवद्वितीर्णः
करोति तस्योपनिपातशान्तिम् ॥ १५२ ॥

दयायुषश्चन्दनपल्लवाद्राः
स्वच्छाशयाश्चन्द्रमणिप्रकाशाः ।
सन्तापकाले शरणं जनानाम्
भवद्विधा एव भवे भवन्ति ॥ १५३ ॥

इत्यर्थितास्तैरविलुप्तसत्त्वः
 संपूर्यमाणः करुणारसेन ।
 उवाच सञ्चिन्त्य जनेपतापम्
 संक्रान्तमन्तः श्रुतिवर्त्मनेव ॥ १५४ ॥

अहे स राजा सहते कथं न
 देवोपघातेन निपीडितानाम् ॥
 निदारितान्तःकरणं प्रजानाम्
 वियोगदुःखोद्भवमार्त्तनादम् ॥ १५५ ॥

अयं मणिर्मस्तकमूलजन्मा
 निष्कृत्य तूष्णं प्रतिगृह्यतां मे ।
 धन्योऽस्मि यद्यर्थिजनस्य दुःख-
 क्षये क्षणकारणतां व्रजामि ॥ १५६ ॥

इत्युक्तमात्रे वसुधाधिपेन
 धराधराम्बोधिमहोदरित्री ।
 चिरं चकम्पे चकितेव तस्य
 शिरस्तटोत्पाटनतीव्रदुःखात् ॥ १५७ ॥

དེའོག་མི་བདག་ཐུགས་སྒྲིབ་བཅེ་བ་ཡིས།
 མཉེན་པའི་གསུང་གིས་རབ་ལྗོ་མཚོན་པས་ཀྱང།
 རྣོ་བའི་སེམས་ཐུན་དེ་ནིམས་མཚོན་རྣོ་གྱིས།
 རང་ཉིད་སྒྲི་བོ་འགེམས་ལ་རབ་དུ་ཞུགས།

158

རིག་འཛིན་གྲུབ་པ་སྒྲུབ་བཅས་ལྷ་ནིམས་ནི།
 བདུན་ཉི་ལྷན་སོགས་མཁའ་ཡི་གཞུང་ཡས་ནས།
 མི་དབང་དེ་ཡི་དཀའ་སྒྲུད་མཛད་པ་ལ།
 མྱིང་སྟོབས་མ་ཞུས་བཞུ་ཕྱིར་ཡང་དག་འོངས།

159

འབྲལ་ལ་སྒྲི་བོ་ནིམ་པར་བཀས་པ་ཡིས།
 རིན་ཅན་འོད་དུ་ནིམ་པར་འབྲུལ་འཛིན་པའི།
 ཁྲག་གི་གྱུན་གྱིས་མཛོན་གཏོར་ལུས་ཅན་དེ།
 སྒྲོང་བའི་བདེ་ལ་རབ་ཞུགས་གདུང་བ་བཟོད།

160

སྒྲུག་བསྐལ་དུག་པོའི་ཤུགས་ཀྱིས་མིག་ཐུམ་ཞིང།
 བདྟན་པའི་མྱིང་སྟོབས་ཀྱིས་བཅིངས་དེ་མཐོང་སྟེ།
 མྱོད་ཅིག་སྒྲི་བོ་ཉིད་ནི་ཐོབ་པ་བཞིས།
 གདུམ་སྒྲོད་བཅས་ཟེདགའ་དང་བུལ་མི་གུང།

161

ततः कृपाकोमलचित्तवृत्तैः
 सुतीक्ष्णशस्त्रैर्वचसा नृपस्य ।
 सुतीक्ष्णशस्त्रादपि तीक्ष्णचित्तः
 स्वयं शिरः पाटयितुं प्रवृत्तः ॥ १५८ ॥

तद्गुष्करं कर्म नरेश्वरस्य
 व्योम्नि विमानैर्नलिनासनाद्याः ।
 सुराः सविद्याधरसिद्धसाध्याः
 समाययुर्द्रुमलुप्तसत्त्वम् ॥ १५९ ॥

विपाद्यमाने शिरसि प्रसह्य
 रत्नप्रभाविभ्रममादधानैः ।
 सरक्तपूरैरभिषिक्तकायः
 सेहे व्यथामर्थिसुखे प्रवृत्तः ॥ १६० ॥

विलोक्य तं सत्त्वनिबद्धधैर्यम्
 तीव्रव्यथावेगनिमीलिताक्षम् ।
 ययुर्विरामं न नृशंसवृत्तैः
 विप्राः क्षणं राक्षसतामवाप्ताः ॥ १६१ ॥

གྲིལ་པོས་རང་ལུས་སྤྱུག་བསྐྱེལ་ནས་དབྱུང་བས།

འཁོར་བ་པ་ནིས་ཉེན་མེད་ས་རང་བཞིན་ལུས།

ནིས་པ་འདི་ལྟའི་སྤྱུག་བསྐྱེལ་སྤོང་འབྱུང་གྱི།

ཟིལ་གྱིས་མཐན་ཅེས་རབ་དུ་གདུང་བར་གྱུར།

162

དེས་བསམས་ལུས་བཅེངས་རིན་ཅེན་གྱིན་པ་ལས།

བསོད་ནམས་འབྲས་བྱ་བདག་གིས་གང་ཐོབ་དེས།

བསོད་ནམས་མིན་སྤྱིན་དབྱེལ་བར་མི་ནིས་ཀྱི།

བྲག་པོའི་སྤྱུག་བསྐྱེལ་ཆ་ཡང་མེད་པར་གྱུར།

163

ཁྲག་དང་ཞག་གིས་ངས་བྲན་ནོར་བུ་དེ།

གཡོ་མེད་འཛོག་མའི་ཅོ་བ་ལས་བདོན་པའི།

བགྲིལ་བས་འབྲུགས་ཀྱང་སྤོང་བའི་དེ་བ་དག།

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་དེ་ནི་རབ་དགར་གྱུར།

164

གཉིས་སྒྲིམ་ནིས་ལ་རང་གི་ལག་སོར་གྱི།

ཡལ་འདབ་འདར་བཞིན་ནོར་བུ་བྱིན་ནས་དེ།

ཡང་དག་སྤྱན་པས་འཇིག་རྟེན་འཇུག་བྱེད་ཅིང།

ཆ་ཟེར་ཅན་བཞིན་གྱིན་དུ་དམར་བར་སྤྱང།

165

विचार्य राजा स्वशरीरदुःखम्
संसारिणां क्लेशमयं शरीरम् ।
एवम्बिधैर्दुःखसहस्रलक्षै-
राक्रान्तमित्यार्त्ततरो बभूव ॥ १६२ ॥

सोऽचिन्तयद्देहनिबद्धरत्न-
दानेन यत्पुण्यफलं मयाप्तम् ।
तेनोग्रदुःखं कलयामि माभूत्
अपुण्यपाके नरके नराणाम् ॥ १६३ ॥

समुद्धृतै रक्तवसावसिक्ते
तस्मिन्मणौ निश्चलतालुमूलात् ।
मूर्च्छाकुलोऽपि प्रययौ सहर्षः
सम्पूरणेनार्थिमनोरथेन ॥ १६४ ॥

स कम्पमानाङ्गुलिपल्लवेन
दत्त्वा स्वहस्तेन मणिं द्विजेभ्यः ।
निमीलयन् सन्तमसेन लोकम्
पपात तिग्मांशुरिवातिरक्तः ॥ १६५ ॥

ལྷ་ཁྱིམ་མེད་ཀྱི་ཆར་དང་ལྷན་ཅིག་དུ།
 ལྷིང་ལྷོ་བས་བྱི་བ་མེད་པའི་ས་དེར་ལྷུང།
 བཀྱིས་སྐྱེས་དེ་ཁྱིམ་ཞེས་བྱ་ཡང་དག་ལྷང་ས།
 གྱུ་ལ་པོ་ཤིན་དུ་བཞེད་དགའི་གྲོང་ཁྱིམ་མོང།

166

དེ་ཡི་འགྲམ་ལ་ཉེ་བར་འཆོ་ཁྱིམ་སྒྲི།
 མཐོ་རིས་འོས་པའི་འོངས་སྐྱོད་ཆོག་ས་ཁྱིམ་སྐྱོབ།
 སེམས་ཅན་མཐའ་དག་ཡང་དག་སྐྱོབ་འོས་པ།
 གྲང་རྒྱལ་སེམས་དེའི་ལྷིང་ལྷོ་བས་དེ་ཡིས་བཟུགས།

167

སྐབས་འདིར་མི་དབང་འདྲུ་ཤེས་ཅུང་ཟད་ཐོབ།
 གྱི་གྲུའི་བྱ་དང་གོའུ་དྲ་མ་སོགས།
 མ་རྒྱུ་ཅེ་སོགས་ཐུབ་པ་ནགས་ཚལ་ལས།
 རིན་ཅན་གྱིན་པ་ཐོས་ནས་ཡང་དག་འོངས།

168

ལྷ་མོ་པད་ལྷན་མ་རྒྱུ་ཅི་ཉིད་ཀྱིས།
 རྒྱུ་བཞིན་སོང་བས་ཡོངས་བཟུག་དེ་མཐོང་ནས།
 ཀུན་སྒྲིངས་ཤུགས་ཀྱིས་མངོན་བཅོས་ས་ལ་ནི།
 འཁྱི་ཤིང་གཞིན་ནུ་བཅད་བཞིན་སྐད་ཅིག་འགྲེལ།

169

अलुप्तसत्त्वे पतिते पृथिव्याम्
तस्मिन् सुराणां सह पुष्यवर्षैः ।
मणिं समादाय ययुर्द्विजास्ते
तूष्णं पुरं दुष्यसहस्य राज्ञः ॥ १६६ ॥

स तेन सद्यः शमितोपसर्गः
स्वर्गोचितासादितभोगवर्गः ।
तद्बोधिसत्त्वस्य समस्तसत्त्व-
सन्तारणार्हं प्रशशंस सत्त्वम् ॥ १६७ ॥

अचान्तरे किञ्चिद्वाप्तसंज्ञम्
नरेश्वरं विश्रुतरत्नदानम् ।
समाययुर्भागवगौतमाद्याः
मरीचिमुख्या मुनयो वनेभ्यः ॥ १६८ ॥

मरीचिमेवानुगता च देवी
पद्मावती वीक्ष्य परिश्रुतं तम् ।
सम्मोहवेगाभिहता पपात
क्षणं क्षितौ बाललतेव लूना ॥ १६९ ॥

དཀའ་མཁའ་ལ་གྱུ་བའི་ལྷ་མོ་མཁའ་གྱི།
མི་བདག་ལགས་པལྗོད་ཕྱགས་མཁའ་གྱུ་བའི་མོ།
གྱུ་ལ་པོའི་སྐུ་འདྲེས་དང་ལྷན་ཅིག་ཀྱང་།
སྒྲིག་སྒྲིག་པོའི་མགོན་ཅན་ཉི་ཤང་སོང་།

170

ཐག་གིས་ལྷན་བཞོན་ནིང་ཕྱོད་ས་མ་རྒྱུ་ཅིང།
ས་ཡི་དབང་པོ་ས་པ་འབྲེལ་མཐོང་ནས།
ཉེན་ཁོངས་བདུང་བ་ཅི་ཆེན་སྤེལ་བོ་ནི་སས།
ཡང་དག་མིན་དོན་ནི་ཤོ་བཟོ་བ་རྩེ་བར་གྱུར།

171

བར་དོན་ལ་ཆགས་མའོན་ཏྲོང་བདག་ཉིད་ཀྱི་
 ཤིང་གཙོད་འགའ་ཡིས་སྤྱིང་རྩེས་བསྐྱེད་ཐུག་ཅིང།
 སྤྱིང་ཀུན་གྱིས་བསྐྱེད་ཐུང་ཅིང་ལགས་སྤྱོད་པའི།
 ཀྲེ་མ་ཉམས་ངར་གྱིས་བསིལ་ཤིང་འདི་བཙད།

172

ཀྱི་མ་པ་འཕེལ་དོན་དུ་སྒྲིག་གཏོང་འདི།
 མཆོག་དུ་ངོ་མཚར་གནས་སྐབས་ངག་དུ་སྒྲིག་
 ཞིན་དུ་བྱི་བཟང་པང་གི་ལྷན་གཞོན་པ།
 ཡིད་འོང་གིང་ཉི་མ་ཉུག་ར་ཉིད།

173

दिगन्तसञ्चारिणि चारणानाम्
नभश्चराणां नृपसाधुवादे ।
सराजपुत्राः सह मन्त्रिमुख्यैः
प्रजाः प्रजानाथमथोपजग्मुः ॥ १७० ॥

वीक्ष्य क्षितीशं क्षतजोक्षिताङ्ग-
मक्षीणसत्त्वं पतितं पृथिव्याम् ।
पृथुव्यथाक्लेशयुषं जनाना-
मभूदभूतार्थविकल्पजल्पः ॥ १७१ ॥

कुठारिकैः कौश्विदहो दयाद्रैः
सर्वार्थिसेव्यः सरलः सुवृत्तः ।
दुरात्मभिः सार्थलवाभियुक्तैः
छायातरुः कष्टमयं निवृत्तः ॥ १७२ ॥

अहो परार्थोज्झितजीवितोऽयम्
परां चमत्कारदशां प्रयातः ।
ससौरभच्छिन्नतनुर्गतात्मा
भवत्युदारः सहकार एव ॥ १७३ ॥

བཀའ་ཆགས་སྒྲིག་ཆགས་རང་གི་ཡིན་ཡང་རབ།

མ་ཡིན་འདོད་པའི་འདོད་པ་ནོར་དོར་མིན།

སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་པན་བརྩོན་བདག་ཉིད་ཅན།

བཙེ་ཐུན་དེ་ཡི་ལུས་ཀྱང་ཆགས་གནས་མིན།

174

གང་དོན་སྒྲོང་སྒྲིའདི་ནི་སྒྲོང་བའི་དངོས།

ཀུན་དོན་གཉིད་ལ་ལྷུས་པར་རབ་འགོ་བ།

ལྷུས་པ་འདོན་པའི་བདུལ་ལྷགས་ཅན་གྱི་སྒྲིག།

དེ་ཉིད་ཡོངས་སུ་སྒྲིབ་ཟོང་ཙོ་ལྟ་ཡིན།

175

དེ་སྐད་རང་བརྗོད་ནིས་མང་མཐུ་ཡིས་ནི།

ཐུབ་པའི་དགྱིལ་འཁོར་ནིས་པར་འཕལ་བའི་མོ།

མ་དྲི་ཙོ་ཐུབ་མཆི་མར་བཅས་པའི་སྒྲིག།

ཆགས་པས་ས་སྒྲོང་ལ་ནི་མཁོན་ཕྱགས་སྒྲིས།

176

ཀྱི་མ་མ་ལ་གྱིལ་པའི་སྒྲིག་ནིས་ས།

ཡོངས་སྒྲིབ་གདོང་གྱི་ས་གཞི་འགོ་བ་ཡིས།

གྱི་མེད་གཉིན་གྱི་དངོས་པོར་བཞེན་བྱས་ནས།

ཁྱོད་ཀྱི་བཙེ་བས་ལུས་འདི་ལྟ་བཞིན་བྱིན།

177

लुब्धस्य न स्वः स्वजनोऽपि जन्तोः
न कामकामस्य धनेऽनुरोधः ।
सर्वात्मना सच्चहितोद्यतस्य
देहोऽपि न स्नेहपदं दयालोः ॥ १७४ ॥

येषां कृते दैन्यमयं प्रयाति
सर्वात्मना चार्थिजनोऽर्थिभावम् ।
त एव दीनोद्धरणव्रतानाम्
प्राणाः परिचाणपणे तृणानि ॥ १७५ ॥

इति प्रवादे विविधानुभावे
विजृम्भमाणे मुनिमण्डलस्य ।
भूपालमभ्येत्य सवाष्पचक्षुः
मुनिर्मरीचिः प्रणयादुवाच ॥ १७६ ॥

अहो नु निष्कारणबन्धुभाव-
मालम्ब्य राजन् दयया जनस्य ।
प्रजापरिचाणविधानभूमिः
तनुस्तवेयं तृणवद् वितीर्णा ॥ १७७ ॥

སྒོང་བའི་གཉེན་བྱིད་རང་ཉིང་སྒོག་ལ་ཡང།
 ལྷོས་པའི་སྒྱུད་ཚྭ་ཟད་པར་ངེས་རབ་ཞུགས།
 གང་ཞིག་དཔལ་འབྱོར་གནས་ཀྱི་ལུས་འདི་ནི།
 བྱིད་ཀྱིས་གཞོང་བའི་གནས་སུ་ཡང་དག་སྒྲུབ།

178

གྱུལ་པོ་ལགས་བྱས་བརྟུལ་ཞུགས་བསོད་ནམས་ཀྱི།
 རྩོད་འདི་ལས་ཀྱང་འབྲས་འགའ་བཞེད་ལས་དྲང།
 སྒོང་བའི་གྱུས་ཀྱང་བྱིད་ཀྱི་མཚོག་མ་ཕྱ།
 སྒྲོལ་ས་ཐུགས་ཀྱི་ནོམ་འབྱུར་མ་བསྟེན་ནས།

179

ཐུབ་དབང་དབྱས་སུ་ཐུབ་པས་དེ་སྐང་དུ།
 མེད་བྱང་མཚར་བའི་ཡིད་ཀྱིས་བྲིས་པ་དེས།
 འབད་པས་ངལ་དུབ་བཟོད་བྱས་ཁྲག་གིས་ནི།
 མའེན་པར་སྒྲགས་པའི་བཞིན་རས་བྱིས་ནས་སྒྲས།

180

ཐུབ་པ་བདག་ལ་འབྲས་འདོད་གཞན་མ་མཆིས།
 འེན་ཀྱང་མའེན་འདོད་གཅིག་ཉིད་རབ་དུ་མང།
 གང་ཞིག་སྒོག་ཆགས་འཛིགས་རྩང་འཁོར་བར་བྱིང།
 སྒྲོལ་བྱེད་ཉིད་དུ་སྤྱོད་པར་བདག་གྱུར་ཅིག།

181

क्षयं प्रवृत्तो निरपेक्षवृत्ते-
 स्तवार्थिवन्धोर्निजजीवितेऽपि ।
 यदेष कामं कमलानिकायः
 कायस्त्वयापायपदे नियुक्तः ॥ १७८ ॥

अप्यस्ति राजन् सुकृतव्रतेऽस्मिन्
 फलस्पृहा प्राणपणेऽपि काचित् ।
 अस्यार्थिहेतोस्तव तालुभेद-
 खेदाद् विकारं भजते न चेतः ॥ १७९ ॥

इत्यद्भुताविष्कृतमानसेन
 मुनीन्द्रमध्ये मुनिना स पृष्टः ।
 उवाच संस्तम्भ रुजं प्रयत्नात्
 रक्ताभिषिक्तं वदनं प्रमृज्य ॥ १८० ॥

फलस्पृहा नास्ति मुने ममान्या
 किन्त्वेक एव प्रचुरोऽभिलाषः ।
 यद्भोरसंसारनिमग्नजन्तु-
 सन्तारणायैव भवे भवेयम् ॥ १८१ ॥

སྒོང་བ་དགའ་བར་ལུས་ནི་ནམ་བཅོས་འདིར།
 རྣམ་འགྱུར་ཆ་ཤས་གང་ཡང་མེད་པ་ཉིད།
 གཤམ་དེངས་བརྗོད་དམ་ཆོག་འདི་བདེན་ན།
 དེ་ཡི་ལུས་འདི་ནི་ལ་དུ་གནས་གྱུར་ཅིག།

182

གྲུལ་པོ་བདེན་ནོར་ལྷན་འདི་བརྗོད་ཅས་ལ།
 སྤྱིང་སྟོབས་ལ་འོས་སྒྲན་སྤྱིས་མཐུ་ལྷན་པ།
 བདེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་ལུས་མ་གསོས་ཤིང།
 དེ་ཆོ་སྤྱིས་པའི་རིན་ཅན་ལྷན་པར་གྱུར།

183

དེ་ནས་བགྱུ་བྱིན་ཚངས་སོགས་ལྷ་ནམས་དང།
 རབ་དགའ་སྤྱིས་པའི་ཐུབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས།
 ས་སྒོང་སྤྲད་དུ་མའོན་པར་གསོལ་བདེབ་ཀྱང།
 ས་བདག་ལོངས་སྟོན་མའོན་པར་བཞེད་མ་གྱུར།

184

དན་ཉིད་སྤྲང་དང་ལྷན་ཐུབ་པ་ཡིས།
 རབ་བསྐྱལ་གྲུལ་པོའི་སྤྱིས་དང་འགྲོགས་ནས་ནི།
 སྤྱི་གྲུའི་སིང་གའི་བྱིར་བཞུགས་བདེ་བ་ལ།
 འཕྲལ་བ་ནི་སྤྲད་བདག་ལ་གསོལ་བ་བདེབ།

185

अर्थिप्रिये देहविदारणेऽस्मिन्
नैवास्ति मे कोऽपि विकारलेशः ।
यद्येष सत्यः समयो मयोक्तः
तदस्तु मे स्वस्थमिदं शरीरम् ॥ १८२ ॥

इत्युक्तमात्रे सहजानुभावे
सत्त्वोचिते सत्यधनेन राज्ञा ।
अभूदपुः सत्यबलेन तस्य
रुद्रव्रणं तत्क्षणजातरत्नम् ॥ १८३ ॥

ततः सुरैः शक्रविरिञ्चिमुखैः
जातप्रहर्षैर्मुनिभिश्च सर्वैः ।
अभ्यर्थितोऽपि क्षितिपालनाय
भोगाभिलाषी न बभूव भूपः ॥ १८४ ॥

अवाप्तसंज्ञा मुनिना प्रमुक्ता
पद्मावती राजसुतेन सार्द्धम् ।
पतिं ययाचे विरहोपशान्त्यै
सिंहासनाक्रान्तिमुखं प्रजानाम् ॥ १८५ ॥

དེ་ནས་རང་གྱུ་ལ་དེ་ནས་ས་མངོན་ཕྱོགས་དེ།
 འགོ་ལ་ཕན་ཕྱིར་བཅེ་བས་འབྲུགས་གྱུར་དེ།
 ལུས་ཀྱི་འོད་ཀྱིས་ཕྱོགས་ཆ་ཁངས་པ་ནི།
 དགུས་པ་གསལ་བར་མཛད་བཞིན་དེ་ལ་སྒྲུས།

186

སྤལ་བའི་མུག་ནི་རིང་ཞིག་འོན་ནས་ཐོབ།
 ཡང་ནི་ཡོངས་གཏོང་གནས་སྐབས་བཟོད་དཀའ་བ།
 བཀ་ཕྱིར་ལན་གཅིག་མིན་ལྷང་སྤྱུག་བསྐྱལ་བཅིངས།
 བཟོད་པ་གྱུ་ལ་པོའི་བྱས་མིན་ལྷ་མོས་མིན།

187

གྱིད་ཐུན་སྤྱུག་བསྐྱལ་རབ་ཞིད་གྱི་གཅིག་པ།
 རང་ལུས་སྒྲོང་ལ་གང་གིས་རབ་སྦྱིན་ཞིང།
 བཀ་འདི་ཆོས་འདི་འང་གཞན་དོན་ཉིད་ན་དེ།
 རང་གི་མི་ལ་འང་བཏང་སྒྲོམས་ཇི་ལྟར་བྱ།

188

དེ་དག་གིས་ནི་བཟོད་ཐོས་མི་ཡི་དབང།
 རྒྱུ་ཡིས་དེ་བཞིན་ཞིས་ངས་ཇི་ལྟར་ཡང།
 མཁའ་ཡི་ལས་ནས་རང་གི་གྲོང་ཁྱིར་ཕྱིན།
 སྤུས་བཅས་རང་གི་གྱུ་ལ་སྤྱིད་གནས་ནིས་ས་བཅུ་ན།

189

ततस्तमभ्येत्य कृपाकुलास्ते
 प्रत्येकबुद्धा जगतो हिताय ।
 देहप्रभापूरितदिग्विभागा
 बभाषिरे हर्षमिवोद्गिरन्तः ॥ १८६ ॥

चिरादवाप्ते विरहावसाने
 पुनः परित्यागदशामसङ्ग्रामम् ।
 न राजपुत्रः सहते न देवी
 दुःखानुबन्धो ह्यसकृन्निपातः ॥ १८७ ॥

स्वमर्थिने यः प्रददाति देहम्
 आपन्नदुःखप्रशमैकहेतुः ।
 कथं स कुर्यात् स्वजनेऽप्युपेक्षाम्
 धर्म्मोऽप्ययं यस्य परार्थ एव ॥ १८८ ॥

इत्युक्तमाकर्ण्य नरेश्वरस्तै-
 स्तथेति निश्चित्य धिया कथञ्चित् ।
 व्योम्ना विमानैः स्वपुरीमवाप्य
 भेजे निजं राज्यपदं स्वपुत्रैः ॥ १८९ ॥

དེ་ལྟར་དེ་ནི་སྤྲིང་སྤྲིབས་ཡངས་ཤིང་བདེ་ལྡན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྟེ།
 ཤིན་དུ་ཡུན་རིང་གྲིལ་སྲིད་བཟུང་ཞིང་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གནས་བརྟེན་ནས།
 གྲིལ་བའི་གོང་ཁྱེད་རིན་ཅེན་མཚོད་ཉིན་གཏུགས་དང་རིན་ཅེན་སྒྲོན་མ་ནི།
 རབ་དུ་གསལ་བ་ནིམ་མང་དཔལ་གྱིས་མཚན་པའི་བྱང་ཆུབ་གོམས་པར་གྱུར། 190

ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་བསྐྱབ་པའི་བྱིར།

དག་སྤོང་ནིམས་ལ་སྤྱིན་པའི་གདམས་ངག་དུ།

རང་གི་སྤྱོད་ཚུལ་མཐའ་ནི་དཔེར་མཚོད་ནས།

སངས་གྱིས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ནི་འདི་སྐད་གསུངས།

191

ཞེས་པ་དག་བའི་དབང་པོས་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་

བརྗོད་པ་དཔག་བསམ་གྱི་འབྲི་ཤིང་ལས།

གཙུག་ན་ནོར་བུའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཡལ་འདབ་ལྟེ་གསུམ་པའོ།

इति स विपुलसत्त्वः सत्यवान् बोधिसत्त्वः
 सुचिरपिहितराज्यः सौगतं धाम भेजे ।
 जिनपुरमणिचैत्यच्छरत्नप्रदीप-
 प्रकटितविविधश्रीर्लक्षणाभ्यस्तबोधिः ॥ १६० ॥

इत्याह भगवान् बुद्धः स्ववृत्तान्तनिदर्शने ।
 दानोपदेशे भिक्षूणां सम्यक्सम्बोधिसिद्धये ॥ १६१ ॥

इति क्षेमेन्द्रविरचितायां बोधिसत्त्वावदानकल्पलतायां
 मणिचूडावदानं नाम तृतीयः पल्लवः ॥

CHAPTER IV.

ཡལ་འདབ་བཞི་པ།

ང་ལས་ནུའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ།

༄༅།གང་ཞིག་མཐོ་ངེས་མཛེས་མའི་ལག་པས་མཚོག་དུ་རབ་བསྐྱོད་མཛེས་
པའི་རྩ་ཡབ་དག་དང་ནི།

གདུགས་དཀར་འཇུག་པའི་སྤྱན་ཚོགས་དག་གི་འཛིག་རྟོན་ནི་ལམས་ལྷན་ཐུགས་
ནི་ནོམ་མཛེས་དང།

གང་ཡང་གྲགས་སྒྲན་ག་ཕྱར་གྱི་གྱི་རི་མེད་ཐོས་པ་སེམ་བྱེད་རབ་དུ་འཕྲོ་བ་དག།
སྤྱན་པའི་ཆ་ཤས་དེ་འབས་ཤིན་དུ་ཆུང་ཆུང་ཞི་མ་སྤྱན་པ་དཔལ་གྱི་དང་པོའི་གྱ། 1

འོ་མའི་མཚོ་ལས་བདུད་ཅི་བཞིན། རམས་ནོམས་མངོན་འདོད་གྲགས་པ་ཡིས།
གང་ཞིག་ནོམ་གསལ་ས་འཛིན་ནི། གསོ་སྦྱང་འབགས་ཞེས་བྱ་བ་བྱང། 2

ནོར་འཛིན་བསྐྱང་བ་ནོར་དང་ནི། གཟི་བཞིན་ལྷན་པ་གང་མདུན་དུ།
སེམ་ཡི་བདག་པོའི་སྤྱི་པོ་དག། ངས་པར་ཕྱག་ལ་སྤྲས་མ་བདུད། 3

ཚོས་ཀྱིས་དག་པའི་སྒོ་གྲོས་བཞིན། སྤྱན་པས་བཙེ་བ་ལྷན་ཉིད་བཞིན།
དུལ་བས་ནོམ་པར་འབྱོར་པ་བཞིན། གང་གི་ས་ནི་བགྱིན་པར་གྱུད། 4

ཡོན་ཏན་ཀུན་ལྷན་རིགས་སུ་མཐོ། ཀུན་གྱི་གདུང་སྐྱོབ་རྩྭ་པའི་འོད།
གང་གི་གནས་པའི་སྤྱི་པོར་གྱུད། སེམ་ཡི་བདག་པོ་ཀུན་གྱི་འོ། 5

चतुर्थः पञ्चवः ।

मान्धावदानम् ।

शोभन्ते भुवनेषु भव्यमनसां यन्नाककान्ताकर-
प्रौढोदञ्चितचारुचामरसितच्छचस्मिताः सम्पदः ।
यच्चोत्सर्पति तर्पितश्रुति यशः कर्पूरपूरोज्ज्वलम्
स्वल्पं दानकणस्य तत्फलमहो दानं निदानं श्रियः ॥ १ ॥

अभूदुपोषधो नाम भूभृत् यस्य विभावतः ।
विवुधाभिमता कीर्त्तिः सुधा दुग्धोदधेरिव ॥ २ ॥

वसुधामवतो यस्य वसुधामवतः पुरः ।
ननाम ग्रणतौ कस्य न नाम नृपतेः शिरः ॥ ३ ॥

शुद्धा धीरिव धर्मेण दानेनेव दयालुता ।
विभूतिर्विनयेनेव भूषिता येन भूरभूत ॥ ४ ॥

गुणिनः प्रांशुवंशस्य बभूवेन्दुद्युतेः स्थितिः ।
यस्य सर्व्वातपत्रस्य मूर्द्ध्नि सर्व्वमहीभृताम् ॥ ५ ॥

གང་གི་གྲགས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི། དཀར་ཞིང་དབང་ཕྱུག་སྤྱི་བོར་གནས།
 རྩི་མེད་གང་གྲུའི་ཚུ་བོ་ནི། རབ་མང་འཇིག་རྟེན་ནོམས་སྤྱི་གྱ།

6

མཚོད་སྤྱི་ཉེང་གིས་བྱེད་པ་པོ། མིག་སྟོང་པ་ལས་ལྷག་པའི་དཔལ།
 གང་གི་བཙུན་མོ་ལྷ་མཛེས་ནི། ཉེང་ཕྱག་དྲུག་ཚུ་བྱེད་བར་གྱུར།

7

ནམ་ཞིག་དྲང་སྟོང་བསྐྱང་བའི་ཕྱིར། སྤྱི་པོ་གཞོམ་པར་དམ་བཅས་ནས།
 དཀར་ཐུབ་ནགས་ཀྱི་ས་ལ་དེ། ཏིང་ཞོན་ནས་ནོམ་པར་གྱུས།

8

གྲུལ་པོ་དྲང་སྟོང་འགའ་ཡིས་དེར། བྱ་ཡི་མཚོད་སྤྱི་ན་ཕྱུས་པ་བཞག།
 ལམ་རིང་གིས་ངལ་དུབ་པ་དེས། ཚུ་ཡིས་གང་བ་འབྱངས་པར་གྱུར།

9

སྤྱི་བོ་མེད་པར་ཉེད་པའི་ཚུ། སྤྲགས་ཀྱི་ཕྱུས་པ་ལས་འབྱངས་ནས།
 གྲུལ་པའི་པོ་བྱང་འོངས་པ་ན། ས་ཡི་བདག་པོས་མངལ་ཐོབ་གྱུར།

10

མི་ལས་སྤྱི་མ་མིག་འདུལ་མོགས། གང་གིས་ལྷན་མའི་ཟེར་མ་ནི།
 མེད་བྱུང་ཡང་དག་ཚོགས་པའི་ས། བཞག་པར་བྱ་སྤྱི་གྲུང་ཅིག།

11

མཚར་བའི་ལས་ཀྱིས་ནོམ་བསྐྱེད་པ། སྤྱི་བྱེད་སྤྱི་ཚོགས་ནོམ་པར་བཀྲ།
 ངོ་མཚར་རི་མོ་བཞོད་པ་ལ། གཙོད་པར་བྱེད་པའི་དབང་ཕྱུག་སྤྱི།

12

དུས་ཀྱི་དེ་ཡི་སྤྱི་བོ་ནི། རོལ་ནས་བྱིས་པ་ཉི་མ་བཞི།
 མཛེས་སྤྱི་གཞོད་ཐུག་སྤྱི་གྱུར་དེ། འཕྲལ་ལ་མ་ནི་རབ་དུ་བསོས།

13

यस्येश्वरशिरःस्थाधि शुभं गङ्गाजलोज्ज्वलम् ।
भ्रमत्यदभं लोकेषु भुवनाभरणं यशः ॥ ६ ॥

कर्तुः क्रतुसहस्राणां सहस्राक्षाधिकश्रियः ।
यस्य षष्टिसहस्राणि कलचं सुदृशामभूत् ॥ ७ ॥

कदाचित् सुनिरक्षायै रक्षःक्षयकृतक्षणः ।
विचचाराश्वमारुह्य स तपोवनभूमिषु ॥ ८ ॥

तत्र राजर्षिभिः कैश्चित् पुत्रेष्टिकलशं दृतम् ।
दूराध्वश्मसन्तप्तः स पयःपूर्णमापयौ ॥ ९ ॥

विजनासादितं पीत्वा स मन्त्रकलशात् पयः ।
राजधानीं समासाद्य गर्भं लेभे विभुर्भुवः ॥ १० ॥

स्वप्नमायेन्द्रजालादि यस्याः कौतुकविप्रुषः ।
जयत्यद्भुतसम्भारभूमिः सा भवितव्यता ॥ ११ ॥

विधेर्विविधवैचित्र्यचिचकर्मविधायिनः ।
आश्चर्य्यरेखाविन्यासं कः परिच्छेत्तुमीश्वरः ॥ १२ ॥

कालेन तस्य मूर्ध्नि भित्वा बालोऽंशुमानिव ।
रुद्रव्रणस्य सहसा दिव्यद्युतिरजायत ॥ १३ ॥

བསོད་ནམས་གཟུགས་ལ་བརྟེན་པ་བཞིན། འགྲོ་བའི་ཡང་དག་གྲུལ་པོའི་མཚན།
ཐུན་པ་དེ་ནི་མཉེས་གཤེན་ལས། ཉུ་ཟགས་གྲུལ་པོའི་བཅུན་མོས་ཐུངས། 14

བྱིས་པ་བསྐྱབས་འོས་འདི་ཡིན། མ་ཡི་གནས་སུ་བདག་གྲུང་ཅས།
དེ་ནི་མས་པ་ཚུན་ཚོག་གིས་ནི། གྲུལ་སྐས་ང་ལས་ཉུཞེས་གྲུང། 15

དབང་པོ་དྲུག་ནི་རབ་འདས་དུས། བསོད་ནམས་ཀྱིས་བརྟེན་མི་ཟད་ཆོ།
དེ་ནི་རབ་དུ་བསྐྱེད་ཐུན་ཞིང། བྱིས་པའི་ཆེ་དགས་ནིས་པར་ཐོལ། 16

ལང་ཚོ་གསར་པར་རབ་ཞུགས་ཏེ། རིག་གནས་ཀུན་གྱི་པ་ལོལ་ཕྱིན།
ཡལ་ནི་མཐོང་རིས་གཤེགས་ལ་དེས། རིས་པས་འོངས་པའི་གྲུལ་སྤིང་བཟུང། 17

ཡིགས་བྱས་ཀྱིས་ནི་འབངས་གྲུང་བའི། གནད་སྤྱོད་མཁའ་ཡི་བྱིས་ཞེས་པས།
དེ་ཡི་དབང་བསྐྱར་ཡོ་བྱད་ནིས། མཚོག་ནི་ཉེ་བར་བསྐྱབས་པར་གྲུང། 18

གསེར་གྱིས་བཅིངས་པའི་ཚོད་པན་དང། གཙུག་དོར་རྒྱར་སྤྱད་བྱས་པ་དེས།
སྟོན་ཀའི་སྤྱིན་གྱི་ནི་ཆ་ཅན། ལྷན་པོའི་མཛེས་པ་ཐོབ་དང་ལྷན། 19

དེ་ནས་དེ་ཡི་རིན་ཅེན་བདུན། དེ་ཆོ་བྱང་གྲུང་འཁོར་ལོ་དྲ།
ཁོར་བྱ་རྒྱང་པོ་བྱད་མེད་དང། བྱིས་བདག་དམག་དཔོན་སྟོན་འགྲོ་བའོ། 20

ས་བདག་འདི་ཡི་བྱ་ནིས་ནི། གཟུགས་དང་སྟོབས་དང་གཟི་བརྟེན་མཚུངས།
དབྱང་པ་བཞིན་དུ་དབྱ་འཛེམས་པ། སྟོང་སྒྲག་དག་ནི་བྱང་བར་གྲུང། 21

तं राजजाया जगृहुर्जगत्साम्राज्यरक्षणे^१ ।

वात्सल्यप्रसूतक्षीरा^२ पुण्यं मूर्त्तमिवाश्रितम् ॥ १४ ॥

मां धारयिष्यति शिशुः श्लाघ्योऽयं जननीपदे ।

इति तासां मिथोवाक्यैर्मन्याताभूत् नृपात्मजः ॥ १५ ॥

तस्य प्रवर्धमानस्य बालक्रीडाविलासिनः ।

षडिन्द्रः प्रययौ कालः पुण्यक्रीडाक्षयायुषः ॥ १६ ॥

नवयौवनमारूढः सर्वविद्यासु पारगः ।

स याते पितरि स्वर्गं भेजे राज्यं क्रमागतम् ॥ १७ ॥

यक्षो दिवौकसो नाम सुकृतेर्दासतां गतः ।

अभिषेकोपकरणं दिव्यं तस्योपनीतवान् ॥ १८ ॥

स स्वर्णैर्विभुमुकुटः कल्पितोष्णीषशेखरः ।

शरदभ्रावतंसस्य मेरोः शोभामवाप्तवान् ॥ १९ ॥

सप्तरत्नानि तस्याथ प्रादुर्भूतानि तत्क्षणे ।

चक्राश्वमणिहस्तिस्त्रीगृहसेनाग्रगाण्यपि ॥ २० ॥

बभूव चास्य पुत्राणां तुल्यरूपबलौजसाम् ।

सहस्रं विजितारातेर्भूभुजामिव भूभुजः ॥ २१ ॥

१ Orig. जगत्साम्राज्यरक्षणि । २ Orig. वात्सल्यप्रसूतक्रवाः ।

ལྷག་མ་ངལ་བས་བདེར་གནས་པ། མཐའ་དག་ཆུག་ཏེར་རྒྱབས་ཀྱི་ནི།
སྐར་གསུལ་ལྷན་པའི་ཞོར་འཛིན་མ། མ་ལུས་དབྱུང་བས་བརྒྱུང་བར་གྱུར། 22

ས་ནི་བསྐྱུང་བར་ཆས་གྱུར་ཅིང། རེབ་དུ་གསལ་བའི་དབལ་ལ་གནས།
འཁོར་ལོས་སྐྱུར་དེ་ལེགས་བྱས་ཀྱིས། ཁྱབ་འཇུག་ལག་པ་བཞིན་དུ་མཛེས། 23

གྲགས་པ་འགྲོ་གསུམ་གང་གྲ་དང། མཐུ་ཡིས་ནོས་པར་བགྱན་པའི་དབལ།
འདི་དེ་བསོད་ནམས་འབྲི་ཤིང་གི། མེད་ཤོ་རབ་འཕྱོད་དང་པོ་ཡིན། 24

དེ་ནི་ནས་ཞིག་ནགས་ཀྱི་མཐར། རྫོན་པོ་དག་དང་རྫན་ཅིག་དུ།
མེད་ཤོ་ནོས་པར་གྱིས་པའི་དབལ། མཛེས་པ་ལྷ་ཞིང་གྱུ་བར་གྱུར། 25

དེར་ནི་འདབ་མ་མེད་པའི་བྱ། ཀྱང་པས་འགྲོ་ནོས་ས་མཐོང་གྱུར་ཏེ།
མཐའ་ཡི་ལས་བགྲོད་བྱས་པ་ཡི། ཤིན་དུ་རིད་པར་གྱུར་པ་བཞིན། 26

འདབ་མས་དམན་ཞིང་བགྲོད་བྱེད་མིན། འཛོ་བ་ཟད་ཅིང་ལུས་གཡོགས་མེད།
དེ་ནོས་ས་དབྱུལ་པོ་བཞིན་མཐོང་ནས། མི་བདག་བརྩེ་བས་རབ་སྐྱས་པ། 27

ཀྱེ་མ་སྐྱུག་པའི་བྱ་འདི་ནོས་ས། ངན་པའི་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་བྱས།
གང་ལས་འདི་དག་སྐྱོད་དང་བྲལ། དཀའ་ལས་ཀྱང་པས་གྱུ་བར་གྱུར། 28

རྫིང་རྫིས་འབྲུགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན། ས་བདག་གིས་དེ་བརྗོད་པ་ལ།
རྫོན་པོ་ཆེན་པོ་བདེན་པའི་སྒྲི། མདུན་དུ་འདུག་ཕྱི་དེ་ལ་སྐྱས། 29

वसुन्धरां समस्ताब्धिवेलाकलितमेखलाम् ।
निखिलां विदधे दोष्णि शेषविश्रान्तिनिर्दृताम् ॥ २२ ॥

भुवनातपसन्नद्वः प्रत्यग्रकमलाश्रयः ।
चक्रवर्ती स मुकतेर्विष्णोः कर इवावभौ ॥ २३ ॥

त्रिजगज्जाह्नवी कौर्त्तिः प्रभावाभरणाः श्रियः ।
सोऽयं मुकृतवल्लीनां प्रथमः कुसुमोज्जमः ॥ २४ ॥

स कदाचित् वनान्तेषु विकाशिकुसुमश्रियः ।
रुचिरं सचिवैः साहै विचचार विलोकयन् ॥ २५ ॥

ददर्श तत्र निष्पक्षान् विहगान् पादचारिणः ।
व्योममार्गगतिं स्मृत्वा प्रयातान् कृशतामिव ॥ २६ ॥

पक्षहीनानगतिकान् वृत्तिक्षीणान् निरम्बरान् ।
दरिद्रानिव तान् वीक्ष्य प्रोवाच कृपया नृपः ॥ २७ ॥

अहो वराकैर्विहगैः किमेतैः कुलतं कृतम् ।
यदेते पक्षविकलाः कृच्छ्रचरणचारिणः ॥ २८ ॥

इत्युक्ते भूमिपतिना करुणाकुलितात्मना ।
पुरःस्थितो महामात्यः सत्यसेनस्तमब्रवीत् ॥ २९ ॥

ལྷ་གཅིག་འདབ་ཆགས་ནྟེས་ཀྱི་འདབ། གང་ལས་བྱི་བར་གྱུར་པའི་གྱུ།
ནགས་ན་སྤྱོད་ནྟེས་སྤྱོད་གྱུར་པ། དེ་དག་བདག་གིས་རབ་དུ་བྱོས། 30

དཀའ་ཐུབ་ཁ་ཉོན་ལྷ་ལ། ཐུབ་པ་གཟི་བཞིན་འབར་བ་ནི།
ལྷ་བྱི་བམོད་ནྟེས་གནས་གྱུར་པའི། དཀའ་ཐུབ་ནགས་ཚལ་འདི་ན་ཡོད། 31

དེ་དག་གི་ཁྲོག་བསམ་གཏན་དང། བཟླས་པའི་བགགས་ནི་སྤྱབ་བྱེད་པ།
ཤིང་གི་ནགས་ལ་བྱ་འདི་ནྟེས། ཉལ་དུ་ཅ་ཅ་སྒྲིགས་པར་གྱུར། 32

ནི་བར་མཚོག་དུ་གཞོད་པ་དག། ཤིན་དུ་ཡང་དག་གྱིས་བྱེད་པ།
བྱ་ཡི་འདུས་པ་དེ་དག་ལ། ཐུབ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཁྲིམ་པར་གྱུར། 33

དེས་བསྐྱུན་ཆེན་པོའི་དམོད་པ་ནི། སྤྱི་བྱེད་གདུང་བ་ཐམས་ཅད་དུ།
གཞོད་པ་བྱས་པའི་བྱ་ནྟེས་ཀྱི། འདབ་གཤོག་སྐད་ཅིག་གིས་ཟགས་གྱུར། 34

བྱ་ནི་འདི་ནྟེས་དེ་དག་སྟེ། ལྷ་ག་བསྐྱུལ་གྱིས་འཚོ་འདབ་གཤོག་བལ།
ཁྲོད་ཀྱི་མི་མཐུན་བྱོགས་བཞིན་དུ། ངལ་ཞིང་ནགས་སྤྱ་ཀྱང་པས་གྱུ། 35

ཁྲོན་པོ་ཆེན་པོས་བཞེད་དེ་དག། ཐོས་ནས་ས་ཡི་བདག་པོ་ནི།
བྱ་ནྟེས་དམོད་པས་གདུངས་པ་ལ། ལྷིང་ལྷིང་རབ་དུ་ཞོན་པས་སྤྱས། 36

ཀྱི་ས་ཐུབ་པ་སོལ་བ་ནྟེས། ཞི་བར་གྱུར་ཀྱང་ནགས་སྤྱ་ནི།
ཡོངས་སྤྱ་གྱུར་པའི་མེ་དག་གིས། མི་ཁྲོག་སྤྱི་བར་བྱེད་པ་ཉིད། 37

श्रुतमेतत् मया देव कथ्यमानं वनेचरैः ।

कारणं पक्षपतने यदभूत् पक्षिणामिह ॥ ३० ॥

सन्ति पञ्चशतान्यत्र पुण्यधाम्नि तपोवने ।

तपःस्वाध्यायशक्तानां मुनीनां दीप्ततेजसाम् ॥ ३१ ॥

तेषामध्ययनध्यानजपविघ्नविधायिनः ।

एते कोलाहलं चक्रुः खगास्तरुवने सदा ॥ ३२ ॥

तस्मै विहगसंघाय कर्णज्वरकरे रुते^१ ।

अभिसम्बद्धमानाय चुकोप मुनिमण्डलम् ॥ ३३ ॥

तदुद्धृतमहाशापतापलोषेण सर्व्वतः ।

क्षणेन पक्षिणां पक्षा व्यशीर्य्यन्त कृतागसाम् ॥ ३४ ॥

त एते विहगाः पक्षरहिता कृच्छ्रवर्त्तिनः ।

त्वद्विपक्षा^२ इव वने श्रान्ताश्चरणचारिणः ॥ ३५ ॥

महामात्येन कथितं निश्चयैतत् महीपतिः ।

उवाच करुणाक्रान्तस्तप्तः शापेन पक्षिणाम् ॥ ३६ ॥

अहो तेजः परिणतं शान्तानामपि कानने ।

अङ्गाराणां मुनीनाञ्च दहत्येवानिवारितम् ॥ ३७ ॥

རང་ཉིད་བདེ་ཕྱིར་གང་གི་ཡིད། ཁྲོ་བས་གདུང་ལ་བཟོད་པ་ཡི།
རྩ་ཡིས་ཡོངས་སུ་བྱན་པ་བྱས། ལོག་པའི་བཀའ་ཐུབ་ཅན་དེས་ཅི། 38

རབ་དང་སྒོ་དང་བྱས་ས་པའི་ཡིད། བཙེ་བའི་སྤྱན་པ་དུལ་ཞིང་བཟོད།
གང་དེ་དཀའ་ཐུབ་བསྐྱུགས་པར་འོས། ལྷག་མ་ལུས་ནི་སྐྱེས་པ་ཉིད། 39

འཇིག་ཚོགས་འཛིན་པའི་དཀའ་ཐུབ་ཅི། ཅིས་པར་བསྐྱེད་ལ་ནགས་གྱིས་ཅི།
ཆགས་དང་བཅས་ལ་འབྱོར་བས་ཅི། སྒྲོད་རྩལ་ངན་ལ་ཐོས་པས་ཅི། 40

དེ་ལྟར་རྒྱིག་པའི་སེམས་ལྡན་ཞིང། ཁྲོ་བ་བྲག་བོས་བསྐྱོད་པ་ཡི།
བཟོད་དཀའ་ཐུབ་པ་དེ་དག་ཉིད། བདག་གི་ཡུལ་ནས་འགྲོ་བྱུང་ཅིག། 41

འདི་བཟོད་དེ་ལ་མི་བདག་གིས། ཇི་སྲིད་བདག་ནི་དབང་བའི་ས།
དེ་སྲིད་བདང་བར་བྱོས་ཤིག་ཅེས། སྐྱིས་བྱས་འཕྲིན་ནི་བསྐྱིངས་པར་བྱུང། 42

བྱ་ཡི་འདབ་གཤོག་བྱི་བ་ཡིས། ཁྲོས་པའི་ས་ཡི་བདག་པོ་དེའི།
འཕྲིན་ཐོས་སྐྱིངས་པར་བྱུང་པ་ཡི། ཐུབ་པ་ནིས་ས་གྱིས་ཡང་དག་བསམས། 43

གྱི་མཚོ་བཞི་ཡི་འོབས་གྱི་ནི། སྐར་གས་ལྡན་པ་ས་ཡི་བདག།
ཡུལ་གང་མི་བདག་མི་དབང་ལ། གང་ཞིག་བདག་ཅག་གང་དུ་འགྲོ། 44

དེ་ལྟར་བསམས་ནས་ཐུབ་པ་ནིས། གསེར་གྱི་ས་འཛིན་དག་གི་ངོས།
ལྷ་དང་བྱུབ་པས་ཡོངས་གང་ག། འཛྲུའི་ཕྱོགས་དང་ཉེ་བར་སོང། 45

मिथ्यातपस्विभिः किन्तैः स्वसुखाय न यैः कृतः ।

मनसः कोपतप्तस्य परिषेकः क्षमाम्बुभिः ॥ ३८ ॥

प्रसन्ना धीर्मानो मैत्रं दया दानं दमः क्षमा ।

येषां तेषां तपः श्लाघ्यं श्रेष्ठाणां कायशोषणम् ॥ ३९ ॥

किन्तपोभिः सकोपानां विस्तृतानां बलेन किम् ।

विभवैः किं सलोभानां दुर्दृष्टानां श्रुतेन किम् ॥ ४० ॥

एवं कलुषचित्तास्ते तीव्रमन्युपरायणाः ।

दुःसहा एव मुनयः प्रयान्तु विषयान्मम ॥ ४१ ॥

इत्युक्त्वा प्राहिणोत्तेभ्यः सन्देशं पुरुषैर्नृपः ।

यावती मद्दशा भूमिस्तावती त्यज्यतामिति ॥ ४२ ॥

विहङ्गपक्षपातेन कुपितस्य महीपतेः ।

सन्देशं मुनयः श्रुत्वा विलक्षाः समचिन्तयन् ॥ ४३ ॥

चतुःसमुद्रपरिखामेखलायाः क्षितेः पतिः ।

नरेन्द्रोऽयं क्व गच्छामः को देशोऽस्य वशे न यः ॥ ४४ ॥

इति सच्चिन्त्य मुनयः पार्श्वं कनकभूमृतः ।

सुरसिद्धसमाकीर्णं जम्बूखण्डान्तिकं ययौ ॥ ४५ ॥

དེ་ནས་ས་ཡི་བདག་པོ་དེ། མཐུན་ནི་ཤིན་དུ་ཆེ་བ་ཡིས།

ས་ནི་ས་ཆོས་སྒྲིན་བྱེད་ཅིང། མཁའ་ཡང་རིན་ཅེན་གོས་སྒྲིད་གྱུར།

46

སྒྲིན་པ་གསོད་བྱེད་སྒྲིངས་པར་ནི། བགྱིད་པར་དེ་ཡིས་བསྟན་པ་ལས།

སྒྲིན་ཆོག་ས་འབབས་པར་བགྱིད་ནི་ས་གྱིས། ཞག་བདུན་གསེར་གྱིས་ཆར་བ་པམ།

47

དེ་ཡི་མཐུན་ནི་ཆེན་པོ་ཡིས། སྒྲིང་རྩ་ཅིག་མཁའ་ལ་ཕྱིན།

ཤར་གྱི་ལུས་འཕགས་ཞེས་བྱའི་སྒྲིང། མཆོག་གི་སྒྲེ་བོ་དབང་དུ་བྱས།

48

དེ་ཡི་དམག་དཔོན་མཆོག་དག་ནི། དུལ་པོད་སྟོབས་དང་གཟི་གྱིས་པ།

དཔའ་བོ་བྱེ་བ་ཕྲག་བཅོ་བཤུད། མཁའ་ལ་སྟོན་དུ་འགོ་བར་གྱུར།

49

དེ་འོག་བ་སྒྲུང་སྟོད་སྒྲིང་དང། དེ་ནས་བྱང་གི་སྒྲུ་མི་སྟུག།

སྒྲུན་པོ་ཡི་ནི་ངོས་ནི་ས་གྱུང། ཉམས་མེད་བསྟན་ནས་བསྐྱེད་པར་གྱུར།

50

བགྱི་བྱིན་མང་པོ་འདས་གྱུར་དུས། ལྷན་པོ་གསེར་གྱི་ལྷོག་ལ་ནི།

སྒྲིང་བཞིའི་ས་ཡི་བདག་པོ་དེ། བདེ་བས་ནི་ས་པར་རབ་དུ་ཅི།

51

ནམ་ཞིག་ལྷ་ནི་ས་བཟླ་བཞེད་པས། ལྷ་བཞིན་མཁའ་ལ་ག་ཤེགས་བཞིན་དེ།

སྒྲིན་སྟོན་གྱིས་བཞིན་སྒྲུང་པོ་ཡིས། ཕྱོགས་ནི་ས་རབ་དུ་བྱུང་བར་གྱུར།

52

དེ་ནས་ཕུབ་པ་བསྐྱེད་དེ་ནི་ས་ལྷན་པོ་འདི་ངོས་ལ་དགའ་ཕུབ་གྱིས།

གནས་པའི་སྒྲེ་བོར་མཁའ་ལས་ནི། དེ་ཡི་དྲ་སྒྲུང་སྐྱེད་ནི་ས་ལྷན་པོ།

53

अथ तस्य महीभर्तुः प्रभावेण महीयसा ।
अभूदक्षष्टशस्या भूर्धौश्च रत्नाम्बरप्रसूः ॥ ४६ ॥

पाकशासनवैलक्ष्ण्यकरणास्तस्य शासनात् ।
सप्ताहं हेम वष्टुर्मेघाः संघातवर्षिणः ॥ ४७ ॥

स प्रभावेण महता सह सैन्यैर्नभोगतिः ।
चक्रे पूर्वविदेहाख्यं द्वीपं दिव्यजनं वशे ॥ ४८ ॥

बभूवुरग्रे सैन्यानि स्फूर्तिशौर्यबलौजसाम् ।
भटानां व्योमगमने तस्याष्टादशकोटयः ॥ ४९ ॥

गोदानीयं ततो द्वीपमथोत्तरकुरुनपि ।
पार्श्वानि स सुमेरोश्च शशासाहतशासनः ॥ ५० ॥

मुखं विहरतस्तस्य मेरोः कनकसानुषु ।
बहुशक्रो ययौ कालश्चतुर्द्वीपमहीपतेः ॥ ५१ ॥

स कदाचित् सुरान् द्रष्टुं व्योम्ना गच्छन् सुरोपमः ।
चकार नीलजलद्व्यस्ता इव गजैर्दिशः ॥ ५२ ॥

अथ तेषां निरस्तानां मेरुपार्श्वे तपस्यताम् ।
मुनीनामपतत् मूर्ध्नि तन्नजाश्वसकृदिवः ॥ ५३ ॥

श

शकुन्तली

དེ་ལས་དེ་ནས་སྐྱོང་བས་གདུངས། མིག་གིས་སྐུའ་ལ་ལྟ་བུར་ཅིང།
སེར་སྐྱའི་འོད་ཀྱིས་འཁྲི་ཤིང་གི། ཚོགས་ཀྱི་བྱོགས་ནས་སེར་སྐྱར་བྱས། 54

དེ་ནས་འདི་ཅི་ཞེས་བཟོད་ཁྲོས། དམོད་པའི་མེ་ནི་སྒྲོ་འདོད་དེ།
སྒྲ་ཡི་པོ་ཉ་མངོན་བྱོགས་ཏེ། རབ་དགའ་ནས་པར་གྱིས་པས་སྒྲས། 55

འདི་ནི་ས་སྒྲོང་ས་ལུས་ཀྱི། མགོ་ལ་བཀའ་ནིང་ལ་གསོ་ཞིང།
བགྱི་བྱིན་དག་དང་མཚུངས་པའི་དཔལ། ས་ཡི་བདག་པོང་ལས་ལྷ། 56

མི་ཡི་སྒྲ་ནི་ནས་སྐུའ་ལ། སྒྲོ་དང་བཅས་པ་རབ་དུ་གཤེགས།
གང་གི་དག་པོའི་ཚོག་འདི་ལྷགས། བསོད་ནས་མངོན་པའི་ང་གྱི་ལ་ལྷ། 57

འཛིག་དེན་ཀུན་གྱི་བདེ་བའི་དཔལ། སྒྲིན་བྱེད་གང་ལ་འབྱོར་བ་ཡིས།
རབ་བསྐྱེད་བྱོགས་པ་ས་མཐོང་སྒྲེ། ཡང་དག་རིག་ལ་གཏི་ཐུག་བཞིན། 58

ནོར་འཛིན་གསལ་བས་ཀུ་བེ་ར། ལྷོ་བས་དང་ལྷན་པའི་གཞིན་ལྷེ།
ཁྱུ་མཚོག་ལྷན་པ་དབང་བྱས་དང། དཔལ་དང་འགྲོགས་པས་བྱབ་འཇུག་དང། 59

འོད་རབ་སྒྲོ་བས་ཉི་མ་དང། སྒྲེ་བོ་དགའ་བས་ལྷབ་དང།
མཐོང་བས་ལྷོ་བས་གཙོད་དབང་བོ་ཡི། གཞུགས་མཚོག་འདི་ཡིས་ནས་པར་
འཛིན། 60

ལྷོ་བས་ལྷན་ས་འོག་རབ་དུ་ཞུགས། དཀྱི་ཙ་ཡང་ཅུས་སྒྲག་ཉིད།
ཅུ་གཏོར་དིང་ཡང་འབྱུག་མི་འདོད། འདི་ཡི་གཏོང་བས་ཡིན་ནས་སྒྲས། 61

ततस्ते क्रोधसन्तप्तदृशा व्योमावलोकिनः ।

चक्रुः शृङ्गप्रभावल्लिकलापकपिला दिशः ॥ ५४ ॥

किमेतत् कोप इत्युक्त्वा शापाग्निं विसिस्तुष्टया^१ ।

अभ्येत्य देवदूतस्तान् प्रहर्षाकुलितोऽवदत् ॥ ५५ ॥

एष निःशेषभूपालमौलिविश्रान्तशासनः ।

पाकशासनतुल्यश्रीर्मान्धाता पृथिवीपतिः ॥ ५६ ॥

नभसा नरदेवोऽयं सह सैन्यैः प्रसर्पति ।

यस्य कीर्त्तनधन्येयं वाणी पुण्याभिमानिनी ॥ ५७ ॥

न दृष्टो यस्य निर्दिष्टसर्वलोकसुखश्रियः ।

* मोहसंविन्मयस्येव * * * विभवौ मदः ॥ ५८ ॥

कौवेरं धनदव्यक्त्या कौमारं शक्तिमत्तया ।

ऐश्वरं वृषभयोगात् वैष्णवं श्रीसमागमात् ॥ ५९ ॥

प्रतापप्रसरात् सौरमैन्दवं जननन्दनात् ।

ऐन्द्रं दृप्तबलच्छेदात् दिव्यं रूपं विभर्त्ययम् ॥ ६० ॥

बलिः प्रयातः पातालं दधीचोऽप्यस्थिशेषताम् ।

अस्य त्यागेन जलधिः^२ क्षोभमद्यापि नोऽञ्जति ॥ ६१ ॥

१ Orig. इत्युक्त्वा शापाग्निसिद्धया ।

२ Orig. जलेब्धिः ।

* Three letters are wanting in this line the equivalents of which are not traceable in the Tibetan version.

དེ་སྐད་ལྷ་ཡི་པོ་ཉི་མོ་ཆོག། ཐུས་ནས་ཐུབ་པའི་དབུས་སོན་པའི།
བཞིན་ངན་ཞེས་བྱ་ཐུབ་པ་ཡིས། དམེད་པའི་རྩ་བའི་མཁའ་ལ་གཏོར། 62

དེ་ནས་སྡེ་དཔོན་ཡོངས་འབྲེན་གྱིས། རབ་དུ་བཞད་ཅིང་དེ་ལ་སྦྱས།
དྲང་སྤང་ཆེན་པོ་བྲོ་བ་ཐོང། དཀའ་ཐུབ་ཟད་པར་ཡོངས་ས་མཛོད། 63

ས་བདག་མདུན་དུ་དམེད་པ་འདི། འབྲས་མེད་ཅོ་ཆར་འགྲོ་བར་འགྱུར།
བྲོད་ཀྱིས་གང་གིས་འདབ་གཤོག་ཟད། བཟོད་པའི་བྱ་དེ་བདག་ཅུག་མིན། 64

དེ་སྐད་སྡེ་དཔོན་གྱིས་སྦྱས་ཆོ། དམེད་པས་བརྒྱང་བའི་དབུང་ཚོགས་ལ།
མདུན་དུ་ས་བདག་གིས་བལྟས་ནས། ཡ་མཚན་པས་འདི་ཅི་ཞེས་གསུངས། 65

དེ་ནས་སྡེ་དཔོན་བྲོ་ལུན་པས། དེ་ལ་ཡང་དག་མཛོད་ཕྱོགས་སྦྱས།
ལྷ་གཅིག་དྲང་སྤང་དེ་དག་གིས། དམེད་པས་དབུང་འདི་མི་བགོད་དོ། 66

བྲོད་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིན་ཅེན་འདི་འང། མཁའ་ལ་དམེད་པས་ནིས་བར་འབྱས།
སྦྱིན་གྱིས་ཡང་དག་བག་གས་པ་ཡི། ཆ་ཟེར་ཅན་དང་མཚུངས་པར་བརྒྱང། 67

དེ་དག་ཐོས་ཤིང་མི་བདག་གིས། མདུན་དུ་དེ་ལྟར་མཐོང་ནས་ཀྱང།
མིག་ཉིད་ཀྱིས་བརྒྱང་དམེད་པ་དག། འབྲས་མེད་རབ་གདུམ་བསྐྱེད་པར་དོ། 68

སྦྱིང་ཇི་ཇི་ཚོགས་ཀྱིས་ལུས་འཛིག་པས། ཡོངས་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཡི་ཀྱལ་ཀའི་བཀའ།
དམན་པའི་དྲང་སྤང་ཆེ་ནི་མས་ཀྱི། རལ་པ་ས་ལ་རྒྱང་བར་གྱུར། 69

श्रुत्वेति देवदूतस्य वचनं मुनिमध्यगः ।
ससर्ज दुर्मुखो नाम मुनिः शापजलं दिवि ॥ ६२ ॥

प्रहसन्नथ तं ग्राह सेनानां परिणायकः ।
महर्षे सहर रुषं मा कथास्तपसः क्षयम् ॥ ६३ ॥

वैफल्यलज्जां शापोऽयं यास्यत्यग्रे महीपतेः ।
नैते वत खगा येषां यूयं पक्षक्षयक्षमाः^१ ॥ ६४ ॥

इत्युक्ते सैन्यपतिना शापस्तब्धामनीकिनीम् ।
दृष्ट्वाग्रे विस्मयादूचे किमेतदिति भूपतिः ॥ ६५ ॥

संरब्धोऽथ समभ्येत्य सेनापतिरुवाच तम् ।
तेषां देव महर्षीणाम् शापात् सैन्यं न सर्पति ॥ ६६ ॥

इदञ्च चक्ररत्नं ते व्योम्नि शापविघूर्णितम् ।
धत्ते जलदसंरुद्धतिग्मदीधितितुल्यताम् ॥ ६७ ॥

एतदाकर्ण्य नृपतिर्दृष्ट्वा चाग्रे तथैव तत् ।
दृष्ट्वैव विदधे शापं विफलोच्चण्डविस्रवम् ॥ ६८ ॥

देहक्षयं महर्षीणाम् परिरक्षन् कृपाकुलः ।
जटा न्यपातयत्^२ भूमौ स लोलालसशासनः ॥ ६९ ॥

१ Orig. न ते वत खगा येषां यूयं पक्षक्षयक्षमाः ।

ཁྲོ་དང་མྱོང་ས་པ་མི་ཐུལ་ན། བདག་ཙག་དོན་མེད་ཁྲར་གྱུར་ཅེས།

དེ་དག་རལ་པ་ངོ་ཚ་ནས། ས་གཞིལ་ནི་འབྱར་བ་བཞིན།

70

དེ་ནས་མི་བདག་ལྷན་པོའི་ཅེར། ཡིན་ནས་ལྷ་ནོས་ས་གནས་པ་ནི།

གྲོང་ཁྲིར་ལྷ་ན་སྤྲུག་ཅེས་པ། ལྷ་ན་མཛེས་པ་མཐོང་བར་གྱུར།

71

དེར་ནི་རེལ་མཚོ་ལས་འཕྱོན་པའི། ཁྲུ་ནོམས་དག་ལ་རབ་བཙམས་ནས།

གནོད་སྦྱིན་ལག་ན་གཞོང་ཐོགས་དང། འཕྲེང་འཛིན་ཞེས་པའི་ལྷ་དང་ནི།

72

དེ་བཞིན་དྲག་ཁྲོས་ཞེས་པའི་ལྷ། ཁྲོ་བས་སྡོམ་བྱེད་སྡེ་ནོམས་དང།

གྲུལ་ཆེན་བཞི་ཡི་རིས་ཞེས་པ། ཤིན་དུ་སྡོམས་ལྷན་སྐབས་གསུམ་པ།

73

གྲུལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་ནོམས། གོ་བཏོས་མཚོན་ཐོགས་གཡུལ་ཞུགས་པ།

གྲུལ་པོའི་སྤྲུ་ཡིས་པམ་གྱུར་ནས། རང་སྡེ་ནོམས་ཀྱི་སྡོན་འགོ་བྱས།

74

དེ་ནས་གྲུ་ཆེ་དཔག་བསམ་ཤིང། ཡིད་འཕྲོག་ཀོ་བོ་དུ་ར་ནི།

ཡོངས་འདུ་ཞེས་པ་མཐོང་བར་གྱུར། ལྷ་ནོམས་ཀྱིས་ནི་ཡང་དག་བཞེན།

75

དེ་ནས་ལྷན་པོའི་ཅེར་འོད་ཟེར། འཕྲེང་བ་བཞིན་དུ་བྲི་མ་མེད།

སྐམ་འཕྱོད་ཅེར་འོད་ཀྱིས་གསལ་བ། ཆོས་བཟང་ཞེས་པའི་སྤྲུག་སར་བྱིན།

76

གསེར་དང་གྱུ་བྱ་བེ་རྒྱུ་ལྷ། ཀ་བའི་ཚོགས་ནི་གསལ་ཞིང་མཛེས།

ཁང་བཟང་ནོམ་པར་གྲུལ་ཞེས་པ། གྲུགས་པས་གང་ལས་ནོམ་པར་མཛེས།

77

अजितक्रोधमोहानां भारभूता वृथा वयम् ।

इतीव लज्जया तेषां लीनाः क्षितितले जटाः^१ ॥ ७० ॥

अथ मेरुशिरः प्राप्य नृपः सुरनिकेतनम् ।

पुरं सुदर्शनं नाम ददर्श प्रियदर्शनम् ॥ ७१ ॥

नागास्तत्र कृतारक्षाः प्रख्यातोदकनिश्रिताः ।

करोटपाणयो यक्षाः सुरमालाधराभिधाः ॥ ७२ ॥

सदा मत्तास्तथा देवाः क्रोधोत्तम्भितसैनिकाः ।

महाराजकायिकास्थाः^२ त्रिदशा बलवत्तराः ॥ ७३ ॥

महाराजाश्च चत्वारः सन्नद्धकवचायुधाः ।

जित्वा राज्ञा प्रभावेण निजसेनाग्रगाः कृताः ॥ ७४ ॥

ततः कल्पद्रुमोदारकोविदारमनोहरम् ।

ददर्श पारिजाताख्यं संश्रयं त्रिदिवौकसाम् ॥ ७५ ॥

मेरोर्मूर्द्ध्नि ततः शुभ्रप्रभां मालामिवामलाम् ।

सुधर्माख्यां सभां प्राप प्रभावोद्भासिताम्बराम्^३ ॥ ७६ ॥

हेमविद्रुमवैदूर्यस्तम्भसम्भारभास्वरः ।

प्रासादो वैजयान्ताख्यः प्रख्यातो यत्र राजते ॥ ७७ ॥

१ Orig. जनेः । २ Orig. reads also चातुरराजकायिकास्थाः ।

३ Orig. reads also स्वभावोद्भासिताम्बराम् ।

གང་དུ་ཐུ་སྦྱིས་བཞིན་རས་དང། བྱང་བ་ལན་བྱས་མཚུངས་གྱུར་པ།

ལྷ་ཡི་བྱ་མོས་པད་ཚྭོན་དང། བདུ་འི་ཤིང་གི་ལྷ་མོ་འོ།

78

ནོར་བུའི་ཞལ་ཞལ་ཀ་བ་ས། གང་དུ་ལྷ་ཡི་གཟུགས་བརྟན་གྱིས།

ལྷ་ཡི་འཛིག་དྲིན་གཅིག་ཉིད་ཀྱང། ལྷ་ཡི་འཛིག་དྲིན་དུ་ས་འཛིན།

79

རིན་ཅེན་ཏི་བབས་བ་གས་གྱི། འོད་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ནོམ་བཀྲ་གང།

ཐུགས་ནོམས་མཛེས་པས་བྱུང་གྱུར་ཏེ། བགྱི་ཕྱག་བགྱི་བྱིན་ཚོན་གྱིས་བཞིན། 80

གང་དུ་རླུང་བཞེན་གྱིས་བསྐྱོད་པའི། དཔག་བསམ་ཀྱང་འཐུང་འཁྲི་ཤིང་གིས།

དགའ་བ་བསྐྱེད་དེ་དགའ་བའི་དཔལ། ཞིང་རབ་བསྐྱར་མ་བཞིན་དུ་མཛེས། 81

གང་ན་ཤིན་ཏི་སྒྲ་ཚོགས་ཞེས། ལྷ་ཡི་སྦྱོང་ཚལ་ཡིད་དགའ་བ།

དྲིལ་དུ་སྦྱོ་བས་དགའ་མ་དག། འདོད་དང་སོ་ཀའི་བཞེད་པ་བཞིན།

82

འདོད་པ་ཀྱན་དང་བདེ་བ་ཀྱན། དུས་ཚོགས་ཀྱན་དུ་མེ་ཏོག་འབར།

ལྷ་ནོམས་གནས་ནི་ཐམས་ཅད་ལས། བྱད་འཕགས་གྱུལ་པོས་མཐོང་གྱུར་ནས། 83

ཡུན་ཅམ་ཡ་མཚན་གཡོ་མེད་ཅིང། འཇུག་པའི་སྤྱན་དང་ཀྱན་དགར་བཅས།

ལམས་བྱས་ནོམས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ཀྱིས། འབྲས་བུ་དེ་ནི་འདི་ཞེས་བསམས། 84

ལྷ་ཡི་བདག་པོའི་ས་སྤྱང་ནི། སྤོང་ལེན་བྱང་བའི་ཚོགས་གྱིས་པ།

དགའ་ཚལ་ནོམ་པ་དང་བཅས་བཞིན། དེར་ནི་རྩི་བཟང་ལྷན་པ་མཐོང།

85

यच्चाञ्जैर्वदनैर्भृङ्गैरलकैस्तुल्यतां गताः ।

पद्मिन्यः सुरनारीणां पद्मिनीनां सुराङ्गनाः ॥ ७८ ॥

विम्बितैस्त्रिदशैर्यत्र मणिभूस्तम्भभित्तिषु ।

सुरलोको विभर्त्येकोऽप्यनेकसुरलोकताम् ॥ ७९ ॥

रत्नतोरणहर्म्यांशुनिवहैर्यत्र चित्रिताः ।

व्याप्ता विभान्ति ककुभः शक्रायुधशतैरपि ॥ ८० ॥

यत्र बालानिलालोलकल्पपादपपल्लवैः ।

नृत्यङ्गस्ता इवाभान्ति नन्दिन्यो नन्दनश्रियः ॥ ८१ ॥

यत्र चैत्ररथं नाम देवाद्यानं मनोरमम् ।

धत्ते नित्योत्सवं प्रेमिकामं कामवसन्तयोः ॥ ८२ ॥

सर्व्वकामं सर्व्वमुखं सर्व्वर्तुकुसुमोज्ज्वलम् ।

सर्व्वान्तिशयितं दृष्ट्वा देवानां सदनं नृपः ॥ ८३ ॥

मुहूर्त्तविस्मयास्पन्दसानन्दस्निग्धलोचनः ।

अचिन्तयत् सुकृतीनामिमास्ताः फलभूमयः ॥ ८४ ॥

शेरावणं सुरपतेर्लीलालिवलयकुलम् ।

ददर्श तत्र सामोदं साकारमिव नन्दनम् ॥ ८५ ॥

དེ་ནས་ས་ཡི་དབང་པོ་ནི། འངས་པར་ཤེས་ནས་དབང་པོ་ནི།

ལྷ་ཡི་ཚྭ་ས་དང་བཅས་པ་དག། རབ་དགའ་ལྷན་པས་བསྐྱེད་བྱས། 86

དེ་ན་ཅེན་འབྲེང་བས་ནྟ་མཛེས་པ་འདི། མདུན་སའི་ས་གཞི་གྱུ་པོ་ཡི།

གྱུ་པོ་ལྷ་ཡི་གྱུ་པོ་ཡིས། མཚོད་པ་དྲུལ་བཤམ་མཚོག་གིས་བསྐྱེད། 87

དེ་ན་ཅེན་སྟན་གྱི་འབྲེང་པ་ལ། སྐབས་གསུམ་པ་ནྟ་ས་ཉེར་བཞུགས་ཤིང།

མཚོད་སྟེན་བཟུང་བའི་སྟན་བྱེད་ལ། མི་ཡི་བདག་པོ་དཔལ་ལྷན་བཞུགས། 88

དེར་ནི་སྟན་གཅིག་ལ་འདུག་པའི། ལྷ་དབང་མི་ཡི་བདག་པོ་དག།

ཡོན་ཏན་ཚྭ་ས་ནི་གྱུ་ཆེ་བའི། གཞུགས་ནི་ཁྱད་པར་མེད་པར་མཐོང། 89

དེ་ནས་ལྷ་ཀུན་གྱིས་སྟོས་པའི། རབ་གསལ་མིག་ནི་ཀྱང་དུག་པས།

བཞིན་པར་འབྲེང་ལྷན་མི་བདག་ལ། འཕྲོག་བྱེད་གྱིས་ནི་ཡང་དག་སྟེས། 90

གྱི་ས་གཟི་བཞིན་གཏོར་གྱི་གཟི། གང་ཞིག་བསྐྱེད་པའི་ས་མཛོན་པར་འཆར།

ཁྱེད་གྱིས་ས་ནི་བཟོན་གྱུར་ཅིང། འོད་ལྷན་ལྷ་ཡི་ནས་མཁའ་ཡང། 91

མཐུ་ཡིས་རབ་མཐོ་གྲགས་སྟན་དག། གསལ་བའི་གོ་ས་ཅན་ས་གསུམ་དུ།

ཡང་དག་གྱུ་པོ་པོ་ནྟ་གྱུ་པ། ཁྱེད་གྱི་གྱུ་པ་མཚན་འདི་མཛེས་སོ། 92

ཁྱེད་གཏོས་བདུད་ཅིའི་བདུང་བ་དང། ཁྱེད་ནི་བཟླ་བའི་རོ་ལ་ཡང།

ནྟ་བ་མིག་ཀྱང་རབ་བསྐྱེད་ཅིང། བདེ་བའི་སྟེན་ལ་དབྱངས་ཅན་ནོ། 93

पुरन्दरस्ततो ज्ञात्वा प्राप्तं भूमिपुरन्दरम् ।
प्रत्युद्ययौ प्रमुदितः सह सर्वैर्मरुद्गणैः ॥ ८६ ॥

पूजितः सुरराजेन रत्नराजिविराजिताम् ।
राजराजः सभाभूमिं भेजे विरजसां वरः ॥ ८७ ॥

त्रिदशेषूपविष्टेषु रत्नपर्यङ्कपङ्क्तिषु ।
उपाविशन्नृपः श्रोमानासनार्धे शतक्रतोः ॥ ८८ ॥

एकासनजुषोस्तत्र सुरेन्द्रमनुजेन्द्रयोः ।
रूपं गुणगणोदारं निर्विशेषमदृश्यत ॥ ८९ ॥

ततः सर्वसुरोत्सृष्टस्यष्टलोचनषट्पदैः ।
पीयमानमुखाम्भोजं व्याजहार हरिर्द्वैपम् ॥ ९० ॥

अहो पदेयं श्लाघ्यस्ते तेजसा तेजसां निधे ।
भवता भूषिता भूमिर्द्यौश्च देवेन भास्वता ॥ ९१ ॥

अभ्युन्नतप्रभावोऽयं लसत्सितयशोऽंशुकः^१ ।
भ्राजते ते त्रिभुवने साम्राज्यविजयध्वजः ॥ ९२ ॥

त्वत्कथामृतपानस्य त्वद्दर्शनरसस्य च ।
प्रेर्यते श्रोत्रनेत्रेण सुखास्थाने सरस्वती ॥ ९३ ॥

ལས་ནིས་འབྲས་བྱ་ཅོད་པ་ཡི། བོ་ཚོས་ཆད་ཅིང་ངས་པ་འདི།
འབྱོར་པ་ལམས་བྱས་ཀྱིས་བོལ་བ། ཁྱོད་ཉིད་ཁོ་ནས་བདེན་པར་བྱས། 94

བསོད་ནམས་འོས་པའི་ཀུན་སྤྱོད་ལྷན། ཁྱོད་ལྟ་བུ་བསོད་ནམས་ཀྱིས་མཐོང་གང།
འདི་ཉིད་ཕྱིར་ན་དབང་པོ་ཡི། ཚོགས་ལས་མིག་ཉིད་དགའ་བའི་གནས། 95

ལྷ་ཡི་དབང་པོས་འདི་བརྗོད་ཅོ། གྲགས་པའི་གཏོར་ནི་ང་ལས་ལྷས།
མཐུ་འདི་ཁྱོད་ཀྱི་དྲན་ལོ་ཞེས། ལྷས་ནས་གདོང་ནི་དྲན་པར་གྱུར། 96

དེ་ལྟར་དེ་ནི་ལྷ་ནིས་ཀྱིས། དྲིལ་བྱས་པས་མཆོད་ལྷན་དེའི།
ལྷ་ཡལ་བཞུགས་ཤིང་གནས་པ་ལས། དབང་པོ་དྲིལ་གྱི་དྲིས་འདས་གྱུར། 97

ལྷ་མིན་དཀྱིལ་འཁོར་མཐའ་དག་ནི། དེ་ཡི་པ་རེལ་གཞན་པས་ཉམས།
ལྷ་ཡི་གྱུལ་པོ་འཆོ་མེད་ཅིང། དར་བ་དང་ནི་གྱུལ་བར་གྱུར། 98

གཟི་ལྷན་གཡལ་དུ་གཞུ་འཛིན་ལྷའི། དབྱང་པའི་གྲིབ་མས་ཉེར་འཆོ་ནིས།
དབང་པོ་ལྷན་པ་ཆེན་པོ་དེའི། ངལ་གསོ་དག་ནི་བསྟེན་པར་བྱེད། 99

དེ་ཡི་བསོད་ནམས་ཆོང་ཆོང་གིས། ལྷས་པ་མི་ཟད་བདེ་སྤྱོད་པའི།
དུས་ཀྱི་གྲུན་ནི་ཆེ་བ་ལ། བགྱི་བྱིན་དྲིལ་ནི་འདས་པར་གྱུར། 100

དམ་པའི་ལས་འབྲས་སྤྱོད་པ་ཡིས། དྲིལ་ནི་དེ་མ་མེད་པའི་ཡིད།
དེ་ནི་ཉོག་པར་གྱུར་པ་ལས། དབ་དུ་ཉེ་བར་ཡོངས་ཟད་གྱུར། 101

स्थिरीकृतस्त्वयैवायं^१ सुकृताप्तविभूतिना ।

कर्माणां फलवादस्य निश्चयश्छिन्नसंशयः ॥ ६४ ॥

अतएवेन्द्रियग्रामे चक्षुरेव स्पृहास्पदम् ।

पुण्यैः पुण्योचिताचार दृश्यन्ते यद्भवद्विधाः ॥ ६५ ॥

इत्युक्ते चिदग्नेन्द्रेण मान्याता यशसां निधिः ।

त्वत्प्रसादप्रभावोऽयमित्युवाच नताननः ॥ ६६ ॥

इत्येवं पूज्यमानस्य तस्य नित्यादरैः सुरैः ।

षडिन्द्रः प्रययौ कालः चिदिवे वसतः सतः ॥ ६७ ॥

तत्पराक्रमविश्वस्तसमस्तसुरमण्डलः ।

बभूव सुरराजस्य निरपायोदयो जयः ॥ ६८ ॥

दीप्तदानवसंग्रामे तस्य शौर्यमहातरोः ।

विश्रान्तिं भेजिरे देवा भुजच्छायोपजीविवत् ॥ ६९ ॥

तस्य पुण्यपणक्रीतं भुञ्जानस्याश्चर्यं सुखम् ।

कालप्रवाहे महति प्रययुः षट् पुरन्दराः ॥ १०० ॥

सत्कर्मफलभोगस्य लाञ्छनं विमलं मनः ।

कालुष्याज्जायते तस्य प्रत्यासन्नः परिश्रयः ॥ १०१ ॥

དེ་ནས་དུས་ཀྱིས་ས་བདག་ནི། ཉམ་པའི་རྩོག་པས་རབ་བཞོས་ཤིང།
མངོན་པའི་ང་གྱུ་ཆགས་པ་ཡིས། ཟླ་མཚན་ཡིད་ལ་འདོད་པར་གྱུར། 102

སྐབས་གསུམ་པ་ཡི་དབལ་འཕྱོར་ནི། བདག་གི་དབྱངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱངས།
དེ་ལས་རེ་ཞིག་སྟན་ཕྱིན་ཀྱིས། བག་འཁུས་འདི་ནི་ཡོངས་མི་བཟོད། 103

འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་ཁུར་འཛིན་པ། བདག་གི་དབྱང་པ་འདི་ཡིས་བཟོད།
བདག་རང་གཅིག་ཤུ་རྩ་དབང་དུ། མཐུ་ཡིས་འགྱུར་བ་མིན་པ་ཅི། 104

རྩ་ཡི་དབང་པོ་ཉམས་བྱས་ནས། མཐོ་རིས་གྱུ་སྤྱོད་ཕུན་སྲུང་ཚོགས།
གདུགས་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ནི། རང་ཉིད་འཛིན་པར་འོས་པ་བཞུགས། 105

དེ་ལྟར་བསམས་ཤིང་བསྐྱུ་བྱིན་ལ། འཁྱུ་བར་མངོན་པར་འདོད་པ་དེའི།
དཀར་པའི་འོད་ཟེན་མཐུ་ཡི་དབལ། འཕྲུང་བ་བཞིན་དུ་ཉམས་པར་གྱུར། 106

སྐྱུ་བོས་གྱུས་པར་བསམས་པ་ཡིས། སྐྱེ་བོ་ལེགས་པའི་དོགས་གཏོར་པའི།
གཡོ་ལྷན་དབལ་ནི་སྤྱོད་བཅས་ཀྱིས། ཡིད་ཀྱི་རྒྱིང་ལུ་བྱི་མར་བྱེད། 107

བག་མེད་གྱུར་པའི་ཕོ་ཉ་ནི། ཆེན་མས་ཀྱིས་ཀྱང་བཟོད་པར་དགའ།
རིགས་ནི་ཉམས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱད། སྤྱིག་པས་འཁྱུགས་པའི་སྟོ་གྲོས་སྟོ། 108

སྤྱིག་པ་ནིས་པར་བདག་ས་ཙམ་གྱིས། ས་བདག་ས་ལ་སྐད་ཅིག་གིས།
རྒྱུང་སྟེ་འབྲས་ལུ་ནིས་རྒྱུང་ཞིང། ཅོ་བ་བཅད་པའི་སྟོན་པ་བཞིན། 109

अथ कालेन कालुष्यकलितस्य मनोरथः ।

अभूलोभाभिभूतस्य भूपतेरभिमानिनः ॥ १०२ ॥

चिदशानामियं लक्ष्मीर्मदाहुवलपालिता ।

तदिमां न सहे तावदर्धासनविडम्बनाम् ॥ १०३ ॥

अहमेकः सुरपतिप्रभावोऽनु भवामि कम् ।

अयं मम भुजः सर्वजगत्भारभरक्षमः ॥ १०४ ॥

द्यावयित्वा सुराधीशं स्वर्गसाम्राज्यसम्पदम् ।

एकातपचतिलकां स्वयंग्राहेचिताम् भजे ॥ १०५ ॥

इति चिन्तयतस्तस्य शक्रद्रोहाभिलाषिणः ।

शुभ्रप्रभा प्रभावश्रीर्मालेव म्लानतां ययौ ॥ १०६ ॥

घनोदयसमुत्सिक्ता सौजन्यतटपातिनी ।

लोलं कलुषयत्येव मानसं श्रीतरङ्गिणी ॥ १०७ ॥

प्रमदा विपदां दूतिः दुःसहा महतामपि ।

कुशलोन्मूलनायैव क्लिप्तिषाकुलिता मतिः ॥ १०८ ॥

पापसंकल्पमात्रेण क्षितौ क्षितिपतिः क्षणात् ।

पपाताविश्रम्भफलश्च्छिन्नमूल इव द्रुमः ॥ १०९ ॥

མ་གོམས་པ་ཡིས་རིག་པ་འཛེམས། གྲིགས་པ་གྲིས་པས་དབལ་འབྱེར་འཛེམས།
ནོམ་སྒྲིང་གིས་ནི་ལེགས་ཉིད་འཛེམས། ཆགས་པས་ཡང་དག་མཐོ་བ་འཛེམས། 110

ཀྱུ་མ་ཀྱ་ཡི་དར་གྲིས་ཆེ། ཆེ་ཞིང་མཐོ་བའི་ཅིར་འཛེམས་པ།
འབྱེར་པས་གྲིགས་པ་སྦྱིས་པ་ནོམས། འབྲལ་ཉིད་དུ་ནི་འོག་དུ་སྦྱང། 111

དེ་ཡི་སྦྱི་བ་ལྷ་མ་ལ། ཐམས་ཅད་ཟིལ་གཤོག་ཞེས་བྱ་མཚན།
སྒྲིང་དབང་གྲིལ་སྲིད་བསྟན་འོས་ནི། དེ་ཡིས་འབྲས་བུ་ཐོབ་གུར་ཅིང། 112

གང་ཡང་ལྷ་དབང་ལས་སྒྲག་པ། མཐུ་ནི་ཡ་མཚན་ལྷན་པ་དག།
དེ་ཡི་སྦྱོད་ལ་སྦྱོན་པའི་ཆོས། བསྦྱད་པ་མི་ཉུང་སྐལ་བར་གྱུར། 113

གཉེན་ལྷན་ཞེས་ནི་བྱ་བ་ཡི། བྱོང་བྱིར་འོས་གིང་གཙང་བ་ལ།
ཆོང་དཔོན་ཨུད་ཀ་རི་ཀ་ཞེས། དེ་ཡི་སྦྱོན་གྱི་སྦྱི་བར་གྱུར། 114

ཡང་དག་ཚེགས་པའི་སངས་གྲིས་ནི། ཉིད་དུ་གྱུར་ཅིང་སེམས་ཅན་ཀུན།
སྦྱོལ་བ་ལ་བཙོན་ནོམ་གཟིགས་མཚན། བསོད་སྟོམས་སྦྱད་དུ་དེ་བྱིས་ཞུགས། 115

དེ་ཡི་སྦྱོད་དུ་དང་བའི་ཆོས། སྒན་མ་ཆག་གང་དེ་ཡིས་འཕངས།
དེ་ལས་སྒྲག་མ་བཞི་དག་ནི། ས་ཡི་གཞི་ལ་སྦྱང་བར་གྱུར། 116

དེ་ཡི་སྦྱོན་པའི་མཐུ་ཡིས་ནི། ས་ཡི་བདག་པོང་ལས་ན།
སྦྱིང་ནོམས་ཀུན་གྱི་བདག་གྱུར་ནས། བྱོ་བྱིན་སྦྱན་བྱེད་ཐོབ་པར་གྱུར། 117

हन्ति विद्यामनभ्यासः श्रियं हन्ति मदोदयः ।

विद्वेषः साधुतां हन्ति हन्ति लोभः समुन्नतिम् ॥ ११० ॥

अहो वत महोत्कर्षशृङ्गारोहो महोदयः ।

विभवोद्भवमत्तानां सहसैव पतत्यधः ॥ १११ ॥

तेन सर्व्वविभूर्नाम पूजितः पूर्व्वजन्मनि ।

तत्फलादाप्तवान् राज्यं स्पृहणीयं मरुत्यतेः ॥ ११२ ॥

सुराधिपाधिकः कोऽपि प्रभावो विस्मयावहः ।

अनल्पपिण्डस्तस्याभूत् पाचदानांशसम्भवः ॥ ११३ ॥

बन्धुमत्यभिधानायां नगर्यामुषितः शुचिः ।

वणिगुत्करिको नाम सोऽभवत् पूर्व्वजन्मनि ॥ ११४ ॥

विपश्यी नाम भिक्षायै सम्यक् सम्बुद्धतां गतः ।

विवेश तद्गृहं सर्व्वसत्त्वसन्तारणोद्यतः ॥ ११५ ॥

पात्रे तस्य स चिक्षेप^१ मुद्गमुष्टिं प्रसन्नधोः ।

फलानि तत्र चत्वारि पेतुः शेषाणि भूतले ॥ ११६ ॥

तेन दानप्रभावेण मान्धाता पृथिवीपतिः ।

सर्व्वद्वोपपतिर्भूत्वा शक्रार्द्धासनमाप्तवान् ॥ ११७ ॥

དེ་ཡི་སེམས་ནི་གཞན་གང་ལས། སྒན་སྒྲག་མ་ས་ལ་སྤྱང།
 དེ་ཚོ་འདི་ནི་འབྲས་བུའི་མཐའ། སྐབས་གསུམ་པ་ལས་སྤྱང་པར་གྱུར། 118

གང་ཞིག་མི་ལས་སྤྱུ་མའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་ནམ་ཡང་མི་འཕྲོ་བའི།
 བློ་རྟོག་འབྲེང་བ་ཅུང་ཟད་འབྲུགས་པས་གང་ལ་ཉི་ལར་རབ་སྤྱང་བ།
 འདི་ནི་སྤྱིན་པའི་དཔག་བསམ་གིང་གི་མཚུངས་མེད་འབྲས་བུ་རབ་གྱིས་ཚོ།
 འབྲོར་པའི་འོངས་སྤོད་སྤོད་པ་ཉིད་དུ་སྒྲལ་བ་བསྟན་པ་ནི་དཔག་གྱུར། 119

སངས་གྱིས་བཅོམ་ལྷན་དགེས་པ་ཡིས། རང་གི་སྤྱི་བ་གཞན་བརྗོད་ཅིང།
 དགོ་སྤོང་ནི་སེམས་ལ་ཇེས་བསྟན་དུ། སྤྱིན་པའི་འབྲས་བུའི་དཔལ་འདི་གསུངས། 120

ཞེས་པ་དགོ་བ་དབང་པོས་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་སྤྱི་དཔའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་
 དཔག་བསམ་གྱི་འབྲི་གིང་ལས།
 ད་ལས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཡལ་འདབ་མྱེ་བཞི་པའོ།

मुङ्गशेषश्च्युतो यस्मात् भूमौ तस्यान्यचेतसः ।
तदसौ फलपर्यन्ते पतितस्त्रिदशालयात् ॥ ११८ ॥

लुठति विकलकल्पा यत्र संकल्पमाला
स्फुरति न च कदाचित् स्वप्नमायान्तरे या ।
भवति विभवभोगाभोगिनी भाग्यभाजा-
मतुलफलततिः सा दानकल्पद्रुमाणाम् ॥ ११९ ॥

इत्याह भगवान् बुद्धः प्रेत्य दानफलश्रियम् ।
निजजन्मान्तराख्याने भिक्षूणामनुशासने ॥ १२० ॥

इति क्षेमेन्द्रविरचितायां बोधिसत्त्वावदानकल्पलतायां
मान्धात्रवदानं नाम चतुर्थः पञ्चवः ॥

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

CHAPTER V.

ལྷ་ལོད་ཀྱི་རྟོག་པ་བརྗོད་ནི།

༡། །ལྷ་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་པ་ལོད་ཀྱི་འཁྲུག་པ་ལོད་ལོ་མཁའ་
ཅུ་གཏོར་རིང་ཞིག་འདས།

རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུ་རབ་དུ་གཏོང་ཆོད་དཔག་བསམ་ལོང་ཡང་འདས་ཅོ་ལོ།
གང་ཞིག་ལྷས་ནི་རབ་དུ་གཏོང་ཡང་སྤྱ་ལོང་ཆོག་པ་འཛིན་འདས་བ་མི་མངའ་བ།
སྤྱ་ཞིག་གཅིག་བྱ་དེ་ནི་ལྷས་བབྱས་སྤྱིན་པའི་ལྷགས་འདི་གོམས་པར་གྱུར་བ་

ཡིན།

1

ཀྱི་ལ་ཤས་མཚན་བྱང་ཕྱོགས་ན། ལྷ་ན་མེད་པའི་གོང་ཁྱེར་ནི།

བཟང་པོའི་བྲག་ཅེས་བྱ་བ་ཤི། ས་ཡི་གྲིན་དུ་གྱུར་པ་ཡོད།

2

གང་དུ་གྲགས་སྟོན་མེད་ཤོད་དཀར། ཕུན་ཚོགས་ཀུན་གྱི་འབྲས་བུ་བཟང་།

སྤྱིན་པའི་སྦྱོར་ཚལ་འབྲི་ལོང་ནི། གོང་ཁྱེར་པ་ནམས་དགའ་སྦྲད་གྱུར།

3

གོང་ཁྱེར་གསུམ་གྱི་ལ་མིག་གིས་མེས། གང་དུ་སྒྲག་པས་ཡིད་འབྱུང་ནི།

སྤྱིན་པའི་དགའ་ཞིང་ཆེ་བ་ཡི། སྤྱིན་པ་འཁྲུག་པོ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ།

4

Pingala Chhandah Sūtra, (Sans.) Fasc. II—III @ /6/ each	Rs	0	12
Prithirāj Rāsau, (Sans.) Part I, Fasc. I, Part II, Fasc. I—V @ /6/ each		2	4
Ditto (English) Part II Fasc. I		0	12
Prākṛita Lakṣhaṇam, (Sans.) Fasc. I		1	8
Parāsara Smṛiti (Sans.) Vol. I, Fasc. 1—8, Vol. II, Fasc. 1—2, @ /6/ each		3	12
Parāsara, Institutes of (English)		0	12
Srauta Sūtra of Apastamba, (Sans.) Fasc. I—XII @ /6/ each		4	8
Ditto Aśvalāyana, (Sans.) Fasc. I—XI @ /6/ each		4	2
Ditto Lātyāyana (Sans.) Fasc. I—IX @ /6/ each		3	6
Ditto Sāṅkhāyana (Sans.) Fasc. I—VII @ /6/ each		2	10
Sāma Veda Samhitā, (Sans.) Vols I, Fasc. 2—10; II, 1—6; III, 1—7;			
IV, 1—6; V, 1—8. @ /6/ each Fasc.		13	8
Samkhya Sutra Vritti (Sans.) Fasc. I—III @ /6/ each		1	2
Sāhitya Darpaṇa, (English) Fasc. I—IV @ /6/ each		1	8
Sāṅkhya Aphorisms of Kapila, (English) Fasc. I and II @ /6/ each		0	12
Sarva Darśana Sangraha, (Sans.) Fasc. II		0	6
Sankara Vijaya, (Sans.) Fasc. II and III @ /6/ each		0	12
Sāṅkhya Pravachana Bhāṣya, Fasc. III (English preface only)		0	6
Sri Bhāṣyam, (Sans.) Fasc. I		0	6
Sūstuta Samhitā, (Eng.) Fasc. I and II @ /12/ each		1	8
Taittirīya Aranya (Sans.) Fasc. I—XI @ /6/ each		4	2
Ditto Brāhmaṇa (Sans.) Fasc. I—XXIV @ /6/ each		9	0
Ditto Samhitā, (Sans.) Fasc. II—XXXIV @ /6/ each		12	6
Ditto Prātisākhya, (Sans.) Fasc. I—III @ /6/ each		1	2
Ditto and Aitareya Upanishads, (Sans.) Fasc. II and III @ /6/ each		0	12
Tāṇḍya Brāhmaṇa, (Sans.) Fasc. I—XIX @ /6/ each		7	2
Tattva Chintāmaṇi, Vol. I, Fasc. I—IX; Vol. II, 1—2 (Sans.) @ /6/ each		4	2
Tulsi Sat'sai, (Sans.) Fasc. I		0	6
Uttara Naishadha, (Sans.) Fasc. III, V—XII @ /6/ each		3	6
Uvāśagadaśāo, (Sans.) Fasc. I—V @ /12/		3	12
Varāha Purāṇa, (Sans.) Fasc. I—XII @ /6/ each		4	8
Vāyu Purāṇa, (Sans.) Vol. I, Fasc. I—VI; Vol. II, Fasc. I—VII, @ /6/ each Fasc.		4	14
Vishṇu Smṛiti, (Sans.) Fasc. I—II @ /6/ each		0	12
Vivādaratnākara, (Sans.) Fasc. I—VII @ /6/ each		2	10
Yrihannārādiya Purāṇa, (Sans.) Fasc. I—V @ /6/		1	14
Yoga Sūtra of Patañjali, (Sans. & English) Fasc. I—V @ /14/ each		4	6

Tibetan Series.

Sher-Phyin—Fasc. I—III @ 1/ each	..	3	0
Stogs brjod dpag bsam hkhri S'hi (Tibetan & Sans.) Fasc. I—II @ /1	..	2	0

Arabic and Persian Series.

'Alamgir-nāmah, with Index, (Text) Fasc. I—XIII @ /6/ each	..	4	14
Āin-i-Akbari, (Text) Fasc. I—XXII @ 1/ each	..	22	0
Ditto (English) Vol. I (Fasc. I—VII)	..	12	4
Akbarnāmah with Index, (Text) Fasc. I—XXXVII @ 1/ each	..	37	0
Bādshāhnāmah with Index, (Text) Fasc. I—XIX @ /6/ each	..	7	2
Beale's Oriental Biographical Dictionary, pp 291, 4to., thin paper	..	4	8
Dictionary of Arabic Technical Terms, and Appendix Fasc. I—XXI @ 1/ each	..	21	0
Faḥṣang-i-Rashidi (Text), Fasc. I—XIV @ 1/ each	..	14	0
Fihrist-i-Tūsi, or, Tūsi's list of Shy'ah Books, (Text) Fasc. I—IV @ /12/ each	..	3	0
Futūḥ-ul-Sham Waqidi, (Text) Fasc. I—IX @ /6/ each	..	3	3
Ditto Azādī, (Text) Fasc. I—IV @ /6/ each	..	1	8
Haft Asmān, History of the Persian Mansawī (Text) Fasc. I	..	0	12
History of the Caliphs, (English) Fasc. I—VI @ /12/ each	..	4	8
Iqbāl-nāmah-i-Jahāngiri, (Text) Fasc. I—III @ /6/ each	..	1	2
Isabāh, with Supplement, (Text) 51 Fasc. @ /12/ each	..	38	4
Maāsir-ul-Umara, Vol. I, Fasc. 1—9, Vol. II, Fasc. 1—8 @ /6/ each	..	6	6
Mughāzī of Waqidi, (Text) Fasc. I—V @ /6/ each	..	1	14
Muntakhab-ul-Tawārikh, (Text) Fasc. I—XV @ /6/ each	..	5	10
Muntakhab-ul-Tawārikh (English) Vol. II, Fasc. I—V @ /12/ each	..	3	12

(Turn over.)

Muntakhab-ul-Lubab, (Text) Fasc. I—XIX @ /6/ each ..	Rs. 7	4
Mu'asir-i-'Alamgiri (Text), Fasc. I—VI @ /6/ each ..	.. 2	2
Nokhbat-ul-Fikr, (Text) Fasc. I ..	.. 0	6
Nizami's <u>Khirdnámah</u> -i-Iskandari, (Text) Fasc. I and II @ /12/ each ..	1	8
Suyúty's Itqán, on the Exegetic Sciences of the Koran, with Supplement, (Text) Fasc. II—IV, VII—X @ 1/ each ..	.. 7	0
Tabaqát-i-Násiri, (Text) Fasc. I—V @ /6/ each ..	.. 1	14
Ditto (English) Fasc. I—XIV @ /12/ each ..	.. 10	8
Tárikh-i-Firúz Sháh of Ziaa-al-din Barni (Text) Fasc. I—VII @ /6/ each 2	.. 3	6
Tárikh-i-Baihaqi, (Text) Fasc. I—IX @ /6/ each ..	.. 1	8
Tárikh-i-Firozsháhi, of Shams-i-Siráj Afif, (Text) Fasc. I—IV @ /6/ each ..	.. 1	14
Wis o Rámin, (Text) Fasc. I—V @ /6/ each ..	.. 6	6
Zafarnámah, Vol. I, Fasc. I—IX, Vol. II, Fasc. I—VIII @ /6/ each ..	.. 0	12
Túzak-i-Zehangiri (English) Fasc. I ..	.. 0	12

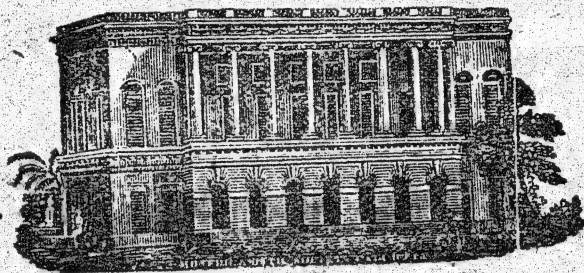
ASIATIC SOCIETY'S PUBLICATIONS.

1. ASIATIC RESEARCHES. Vols. VII, IX to XI; Vols. XIII and XVII, and Vols. XIX and XX @ /10/ each .. Rs. 80 0
Ditto Index to Vols. I—XVIII .. 5 0
  2. PROCEEDINGS of the Asiatic Society from 1865 to 1869 (incl.) @ /4/ per No.; and from 1870 to date @ /6/ per No.
  3. JOURNAL of the Asiatic Society for 1843 (12), 1844 (12), 1845 (12), 1846 (5), 1847, (12), 1848 (12), 1850 (7), 1851 (7), 1857 (6), 1858 (5), 1861 (4), 1864 (5), 1865 (8), 1866 (7), 1867 (6), 1868 (6), 1869 (8), 1870 (8), 1871 (7), 1872 (8), 1873 (8), 1874 (8), 1875 (7), 1876 (7), 1877 (8), 1878 (8), 1879 (7), 1880 (8), 1881 (7), 1882 (6), 1883 (5), 1884 (6), 1885 (6) 1886 (8), 1887 (7). @ 1/ per No. to Subscribers and @ 1/8 per No. to Non-Subscribers,
N. B. The figures enclosed in brackets give the number of Nos. in each Volume.
  4. Centenary Review of the Researches of the Society from 1784—1883 .. 3 0
General Cunningham's Archaeological Survey Report for 1863-64 (Extra No., J. A. S. B., 1864) .. 1 8
Theobald's Catalogue of Reptiles in the Museum of the Asiatic Society (Extra No., J. A. S. B., 1868) .. 1 8
Catalogue of Mammals and Birds of Burmah, by E. Blyth (Extra No., J. A. S. B., 1875) .. 3 0
Sketch of the Turki Language as spoken in Eastern Turkestan, Part II, Vocabulary, by R. B. Shaw (Extra No., J. A. S. B., 1878) .. 3 0
Introduction to the Maithili Language of North Bihár, by G. A. Grierson, Part II, Chrestomathy and Vocabulary (Extra No., J. A. S. B., 1882) .. 3 0
  5. Anis-ul-Musharrahin .. 3 0
  6. Catalogue of Fossil Vertebrata .. 2 0
  7. Catalogue of the Library of the Asiatic Society, Bengal .. 3 8
  8. Examination and Analysis of the Mackenzie Manuscripts by the Rev. W. Taylor .. 2 0
  9. Han Koong Tsew, or the Sorrows of Han, by J. Francis Davis .. 1 8
  10. Ispiláhat-us-Sáfiyah, edited by Dr. A. Sprenger, 8vo. .. 1 0
  11. Inayah, a Commentary on the Hidayah, Vols. II and IV, @ 16/ each .. 32 0
  12. Jawami-ul-ilm ir-riyázi, 168 pages with 17 plates, 4to. Part I .. 2 0
  13. Khizanat-ul-ilm .. 4 0
  14. Manabharata, Vols. III and IV, @ 20/ each .. 40 0
  15. Moore and Hewitson's Descriptions of New Indian Lepidoptera, Parts I—III, with 8 coloured Plates, 4to. @ 6/ each .. 18 0
  16. Purana Sangraha, 1 (Markandeya Purana), Sanskrit .. 1 0
  17. Sharaya-eol-Islam .. 4 0
  18. Tibetan Dictionary by Gsoma de Kóros .. 10 0
  19. Ditto Grammar .. 8 0
  20. Vuttodaya, edited by Lt.-Col. G. E. Fryer .. 2 0
- Notices of Sanskrit Manuscripts, Fasc. I—XXIII @ 1/ each .. 23 0
Nepalese Buddhist Sanskrit Literature, by Dr. R. L. Mitra .. 5 0
N. B. All Cheques, Money Orders &c. must be made payable to the "Treasurer Asiatic Society" only.

BIBLIOTHECA INDICA ;
A
COLLECTION OF ORIENTAL WORKS

PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.
NEW SERIES, No. 773.

AVADĀNA KALPALATĀ

WITH ITS TIBETAN VERSION
NOW FIRST EDITED

BY
SARAT CHANDRA DĀS, C. I. E.,
ASSOCIATE MEMBER, AS. SOC., BENG.

AND
PANDIT HĀRI MOHAN VIDYĀBHŪSHANA,
ORIENTAL LIBRARIAN, AS. SOC., BENG.
VOL. I, FASC. III.

~~~~~
CALCUTTA :

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS,
AND PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY, 57, PARK STREET.

1890.

LIST OF BOOKS FOR SALE

AT THE LIBRARY OF THE

ASIATIC SOCIETY OF BENGAL,

NO. 57, PARK STREET, CALCUTTA.

AND OBTAINABLE FROM

THE SOCIETY'S LONDON AGENTS, MESSRS. TRUBNER & CO.

57 AND 59, LUDGATE HILL, LONDON. E. C.

BIBLIOTHECA INDICA.

Sanskrit Series.

Advaita Brahma Siddhi, Fasc. I—IV @ /6/ each	Rs	1	8
Agni Purāṇa, (Sans.) Fasc. II—XIV @ /6/ each	..	4	14
Āṇu Bhāṣyam, Fasc. I	..	0	6
Āitareya Aranyaka of the Rig Veda, (Sans.) Fasc. I—V @ /6/ each	..	1	14
Aphorisms of Sāṅdilya, (English) Fasc. I	..	0	6
Aphorisms of the Vedānta, (Sans.) Fasc. VII—XIII @ /6/ each	..	2	4
Ashtasāhasrikā Prajñāpāramitā, Fasc. I—VI @ /6/ each	..	2	4
Āśvavaidyaka, Fasc. I—V @ /6/ each	..	1	14
Avadāna Kalpalatā by Kṣhemendra, (Sans. & Tibetan) Vol. I Fasc. I—III @ 1/	..	3	0
Bhāmati, (Sans.) Fasc. I—VIII @ /6/ each	..	0	12
Brahma Sūtra, (English) Fasc. I	..	0	12
Bṛihaddevatā, (Sans.) Fasc. I—II @ /6/ each	..	0	12
Bṛihadharma Purāṇa, Fasc. I—III @ /6/ each	..	1	2
Bṛihat Aranyaka Upanishad, (Sans.) Fasc. VII VII & IX @ /6/ each	..	0	12
Ditto (English) Fasc. II—III @ /6/ each	..	1	14
Bṛihat Samhitā, (Sans.) Fasc. II—III V—VII @ /6/ each	..	0	12
Chaitanya-Chandrodaya Nāṭaka, (Sans.) Fasc. II—III @ /6/ each	..	22	8
Chaturvarga Chintāmani, (Sans.) Vols. I, Fasc. 1—11; II, 1—25; III, Part I Fasc. 1—18, Part II, Fasc. 1—6 @ /6/ each	..	0	6
Chāṇdogya Upanishad, (English) Fasc. II	..	0	12
Ditto (English) Fasc. II and III @ /6/	..	4	8
Daśarūpa, Fasc. II and III @ /6/	..	1	2
Gobhiliya Gṛhya Sūtra, (Sans.) Fasc. I—XII @ /6/ each	..	1	8
Hindu Astronomy, (English) Fasc. I—III @ /6/ each	..	4	8
Kāla Mādhava, (Sans.) Fasc. I—IV @ /6/	..	10	8
Kātantra, (Sans.) Fasc. I—VI @ /12/ each	..	0	6
Kāthā Sarit Sāgara, (English) Fasc. I—XIV @ /12/ each	..	3	6
Kaushitaki Brahman Upanishads, Fasc. II	..	1	14
Kṛmā Purāṇa, (Sans.) Fasc. I—IX @ /6/ each	..	2	4
Lalita-Vistara, (Sans.) Fasc. II—VI @ /6/	..	3	0
Lalita-Vistara, (English) Fasc. I—III @ /12/ each	..	1	2
Mādana Pārijāta, (Sans.) Fasc. I—VIII @ /6/ each	..	1	8
Mānufikā Sangraha, (Sans.) Fasc. I—III @ /6/ each	..	1	8
Mārkaṇḍeya Purāṇa, (Sans.) Fasc. IV—VII @ /6/ each	..	6	12
Mārkaṇḍeya Purāṇa (Eng.) Fasc. I—II @ /12/ each	..	0	6
Mīmāṃsā Darśana, (Sans.) Fasc. II—XIX @ /6/ each	..	1	2
Nāṭya Pancharātra, (Sans.) Fasc. IV	..	0	6
Nārada Smṛiti, (Sans.) Fasc. I—III @ /6/	..	0	6
Nyāyavārtikā, (Sans.) Fasc. I	..	8	4
Nirukta, (Sans.) Vol. I Fasc. IV—VI; Vol. II, Fasc. I—VI; Vol. III, Fasc. I—VI; Vol. IV, Fasc. I—VII @ /6/ each Fasc.	..	1	8
Niṭisara, or The Elements of Polity, By Kāmandaki, (Sans.) Fasc. II—V @ /6/ each	..	0	10
Nyāyabinduṭika (Sans.)	..	2	10
Nyāya Karmājñāli Prakarāṇam (Sans.) Vol. I, Fasc. 1—6 Vol. II, Fasc. 1 @ /6/ each	..	1	8
Parīkṣita Parvan (Sans.) Fasc. I—IV @ /6/ each	..		

(Continued on third page of Cover.)

पञ्चमः पल्लवः ।

चन्द्रप्रभावदानम् ।

दुग्धाब्धिर्विबुधार्थनातिविधुरः क्षुब्धश्चकम्पे चिरं
कम्पन्ते च निसर्गतः किल फलोत्सर्गेषु कल्पद्रुमाः ।
एकः कोऽपि स जायते तनुशतैरभ्यस्तदानस्थितिः
निष्कम्पः पुलकोत्करं वहति यः कायं प्रदानेद्यपि ॥ १ ॥

अस्ति कैलाशहासिन्यामुत्तरस्यामनुत्तरा ।
दिशि भद्रशिला नाम भुवनाभरणं पुरी ॥ २ ॥

यस्यां सितयशःपुष्पाः सफलाः सर्व्वसम्पदः ।
दानोद्यानलताः प्रीत्यै बभूवुः पुरवासिनाम् ॥ ३ ॥

यच्चिपुरजिन्नेचशिखिचस्तो मनोभवः ।
अवलाभिश्चलक्रीडभ्रूभङ्गैरेव रक्ष्यते ॥ ४ ॥

གང་དུ་གསེར་གྱི་ཁང་པའི་འཕྲེང། ལྷ་ཉིག་ཚོགས་རབ་འབར་བས་མཛེས།
 ལྷན་པོ་ཅེ་ཡི་འཕྲེང་བ་ནི། གྲུས་པའི་གྲུ་སྐར་འཕྲོ་བ་བཞིན།

5

དེར་ནི་དཔལ་ལྷན་ཟླ་བའི་འོད། ས་འཛིན་རྟོགས་ཀྱི་མཚོག་དུ་གྱུར།
 ཉིན་མའི་ཟླ་འོད་མཛེས་པ་ཡིས། གང་ཞིག་ཀྱི་ལ་ཤ་བཞིན་བྱས།

6

གང་གིས་ལུས་འོད་ཟླ་ཉི་ཡི། འོད་ལྷན་རྟོགས་པའི་འཕྲོག་བྱེད་ཀྱིས།
 གསལ་བྱེད་ཅན་མིན་སྤང་བའི་མཚན། བྱས་ས་པའི་ཡོན་ཏན་ཟད་མ་གྱུར།

7

འདི་མཐོང་ཉིད་ན་གྲུ་སྐར་རྟོགས། འདོད་པའི་རིམས་ནི་བསྟེན་འགྲུབ་ཞིས།
 མཁའ་ལ་གདུགས་ཀྱི་རྩོམ་དག་གིས། འདི་ནི་ཟླ་བས་བསྐྱེད་ས་པ་བཞིན།

8

དམ་པའི་མཛོད་ན་གཞས་པའི་དཔལ། ཉིག་དུ་འདི་ཡིས་རབ་སྟེར་ཞིས།
 གང་ཞིག་མཐོང་ལ་པར་ཅན། ཟུམ་པར་རབ་དུ་ཐོབ་པ་བཞིན།

9

སྟེ་ཡིང་གྲུལ་རབ་བདང་ནས། གཏོང་བ་དཀར་བའི་དཔལ་གྱིས་དཔལ།
 གདུགས་དང་ཅོད་པན་རབ་གསལ་རྟོགས། གྲོང་བྱེད་པ་རྟོགས་དག་ལ་བདང།

10

དེ་ཡི་འཕྲོར་པ་དུལ་པ་ཡིས། དཔལ་གྱིས་བསྐྱེད་ཅིང་མཐོ་བ་མཛེས།
 གཞུ་ལྷན་གྲུག་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས། གཞན་དག་ཅེ་ཅེ་འཛོགས་པ་ཉིད།

11

སྟོང་སྤྲུག་བཞི་བཅུ་དག་དང་ནི། བསྐྱེད་སྤྲུག་དག་གི་ལོ་རྟོགས་ཀྱང།
 ལུས་ཅན་རྟོགས་ཀྱི་ཚོར་གྱུར་པ། དེ་དུས་ཅོད་ལ་སྤང་བ་བྱུང།

12

मुक्ताजालोज्ज्वला यत्र भाति हेमगृहावली ।

मेरोः शिखरमालेव विस्फुरत्स्फीततारका ॥ ५ ॥

तस्यां चन्द्रप्रभः श्रीमानभूत् भूमिभृतां वरः ।

कैलाश इव यः कान्त्या चकार दिनचन्द्रिकाम् ॥ ६ ॥

यस्य देहप्रभापूरैः पुर्णेन्दुद्युतिहारिभिः ।

निशासु दीपकाभासु नाभूत् स्नेहगुणक्षयः ॥ ७ ॥

स्मरज्वरं भजन्तेऽस्य दर्शनेनैव तारकाः ।

इति छत्रछलादस्य छादितं खमिवेन्दुना ॥ ८ ॥

प्रदिशत्येष सततं श्रियं सत्कोशसंश्रयाम् ।

इति तद्दर्शनेनैव संकोचं प्राप पद्मिनी ॥ ९ ॥

सेनाहंकारमुत्सृज्य त्यागशुभ्रश्रिया श्रियः ।

निर्दिष्टाः छत्रमुकुटप्रकटाः पुरवासिनाम् ॥ १० ॥

शुशुभे विभवस्तस्य पुण्यालङ्कारणोन्नतेः ।

आरोहति परां कोटीं नम्रस्य धनुषो गुणः ॥ ११ ॥

चत्वारिंशत्सहस्राणि वत्सराणां शतानि च ।

वभूव देहिनामायुस्तस्य काले कलिद्विपः ॥ १२ ॥

འཛིག་རྟོན་སྐྱོང་ལས་སྒྲག་པའི་དཔལ། འཛིག་རྟོན་སྐྱོང་དེའི་གོང་ཁྱིར་ནི།
 ལུན་ལུས་ཚྭས་པས་གང་བ་དག། སྐྱོང་སྒྲག་དྲུག་ཅུ་བྱང་བར་གྱུར། 13

མཚོད་སྒྲིན་བྱེད་པོ་དེ་ཡི་དཔལ། བྲགས་པའི་ཐིག་ལེ་བསོད་ནམས་བསྟོན།
 མཚོད་སྒྲིན་དུ་བའི་འཁྲི་ཤིང་དག། འཁྲིག་པས་གཡོ་བའི་ལན་བྱ་མཛེས། 14

དེ་ཡི་སྒྲོན་པོ་ལྷ་ཆེན་པོ། རབ་འབར་ལྷ་བའི་སྒྲིང་བ་བཞིན།
 ལུན་ཚྭས་ཀྱ་ལུང་ལྷན་པ་ནི། དྲིག་དུ་ལྷོས་པར་གྱིས་བབྱིད་གྱུར། 15

གཡོ་མེད་མཚན་མ་ཤེས་རབ་ཀྱིས། བ་དན་གྱིལ་སྲིད་ཅུ་གཏིར་གྱི།
 ལྷ་བ་འཛིན་པ་གང་གིས་ནི། གོའི་བའི་བྲགས་པ་པ་རོལ་བསྐྱལ། 16

དེ་ཡི་སྒྲོན་པོའི་སྒྲིང་པོ་ནི། ས་འཛིན་ཞེས་བྱ་ས་ཡི་ཁར།
 བཟོད་པ་གཞན་ཡང་བྱང་གྱུར་ཏེ། རྟོགས་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་ལྷ་བ་བཞིན། 17

གང་ཞིག་ཕྱར་བའི་ལྷགས་ཀྱིས་ནི། མ་བྱེ་བོས་ཀྱི་གསང་སྒྲགས་ཀྱིས།
 མི་མཐུན་རྟོགས་ཀྱི་དཔའ་བོ་དག། སྐྱལ་གྱི་དྲུག་བཞིན་བཏང་བར་གྱུར། 18

སྒྲོན་པོ་དེ་ཡི་མི་བདག་དང། གྱིལ་པོ་ཡིས་ཀྱང་དེ་བསྟོན་པ།
 སྐྱེས་བྱ་དམ་པས་ཡོན་ཏན་དང། ཡོན་ཏན་གྱིས་ཀྱང་སྐྱེས་བྱ་བཞིན། 19

བྱས་ཤེས་དང་བའི་ཇེ་པོ་དང། དམ་པའི་གཡོག་ནི་རབ་གསུམ་པ།
 ལྷགས་བྱས་ལས་སྐྱེས་ཁོན་ཡི། སྐལ་པ་ལྷན་བར་བརྟེན་དཔར་འགྱུར། 20

तस्य षष्टिसहस्राणि पुरीणां पूर्णसम्पदाम् ।
बभूवुर्लोकपालस्य लोकपालाधिकश्रियः ॥ १३ ॥

यज्वानः कीर्त्तितिलकास्तस्य पुण्यविभूषणाः ।
यन्नधूमलताभङ्गैः बभूवुर्लोलालकाः श्रियः ॥ १४ ॥

तस्य सम्पत्कुमुदिनीविकासेन सदादितः ।
अभूत् मन्त्री महाचन्द्रश्चन्द्रलोक इवोज्ज्वलः ॥ १५ ॥

येन निश्चललक्षणेण प्रभोः प्रज्ञापताकया ।
राज्याब्धिकर्णधारेण पारमुत्तरितं यशः ॥ १६ ॥

महोदराभिधश्चासौ बभूवामात्यकुञ्जरः ।
भूमिभारसहस्तस्य दिङ्गाग इव पञ्चमः ॥ १७ ॥

मन्त्रणाभिन्नमन्त्रस्य यस्य नीतिवृहस्पतेः ।
त्याजिताः प्रतिसामन्ताः शौर्यं विषमिवाहयः ॥ १८ ॥

तेनामात्येन स नृपः स च राज्ञा विभूषितः ।
गुणः सत्पुरुषेणैव गुणेनेव च सज्जनः ॥ १९ ॥

कृतज्ञः सरलः स्वामी सत्भृत्यो भक्तिनिर्भरः ।
सुकृतप्रभवेणैव भाग्ययोगेन लभ्यते ॥ २० ॥

ཐེ་ཡི་སྐྱེས་བུ་དཔལ་པའི་ནང། གང་གི་ཡོན་ཏན་ཤེས་པས་རིག།
འདི་ཉིད་ཁོ་ན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས། རིང་དུ་འབྱུང་པའི་ངལ་གསོ་ཡིན། 21

སྐྱེན་ལ་ཞེན་པས་ས་བདག་ནི། འཛིག་འབྱུང་གང་གི་འབྲས་བུ་ཅན།
སྐྱོན་པོ་གཞན་དང་དེ་གཉིས་ཀྱིས། བས་ཞིག་སྤྲི་ལམ་མཐོང་བར་གྱུར། 22

མཚན་མ་ངན་པར་རབ་བྱུང་བ། མཐོང་བས་དེགས་པར་གྱུར་དེ་དག།
དྲི་བ་དུ་ཞི་དང་ཤེས་པ་ཡིས། ལས་ནི་མས་དག་ལ་ཆགས་པར་གྱུར། 23

སྤྲོ་ཚོགས་བཤེས་གཉེན་ལ་སོགས་པ། དཀའ་ཐུབ་ནགས་ན་དྲང་སྟོང་ཆེ།
འདི་ནི་མས་ཀྱང་ནི་མཚན་མ་དག། མཐོང་བས་ཡིད་དཔལ་དེ་དག་བརྫོང། 24

བར་དེར་སྐྱེ་བོ་སྤྲ་མ་ནི། ཚངས་པའི་སྤྲིན་པོ་ཚངས་པའི་གཉེན།
མ་རུངས་བཟོད་དཀའ་སྐྱེ་བོ་ངན། སྤྲ་དོག་དྲག་པོའི་མིག་ཅེས་པས། 25

གྲུ་ལ་པོའི་ཡོན་ཏན་ཀྱན་རབ་འབར། སྐྱེན་པས་རབ་བསྐྱེད་གྲགས་སྟུན་གྲོས།
ཡོན་ཏན་མེད་དེ་ཡོན་ཏན་ལ། སྤང་བའི་གདུང་བས་ཡང་དག་བསམས། 26

ཀྱུ་མ་ཀྱུ་རྒྱུ་མི་བདག་འདིའི། གྲགས་པ་མཁའ་ལ་ཉིན་མཚན་དུ།
གྲུབ་པ་དྲི་ཟེ་ཆོག་མངའ་ཡི། བུད་མདེ་ཚོགས་ཀྱིས་སྐྱོགས་པར་གྱུར། 27

དེ་ཡི་ཡོན་ཏན་བསྟོད་པའི་ཁག། དྲི་བ་དུ་བདག་གི་ནི་བར་ཞུགས།
ཅི་བྱ་ཡོན་ཏན་གྱིས་མཐོ་གཞན། རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་མི་བཟོད། 28

इयमेव चिरभ्रान्तिविश्रान्तिः सर्व्वसम्पदाम् ।
यत् गुणज्ञतया वेत्ति स्वामिसत्पुरुषान्तरम् ॥ २१ ॥

तौ कदाचिद्दृष्टुः स्वप्नमन्ये च मन्त्रिणः ।
क्षयो यस्य फलं दानव्यसनेन महीपतेः ॥ २२ ॥

तौ दृष्ट्वा दुर्निमित्तानि पादुर्भूतानि शंकितौ ।
व्यग्रौ बभूवतुर्नित्यं शान्तिस्वस्तिककर्मसु ॥ २३ ॥

निमित्तदर्शनोद्दिग्नास्तपोवनगता अपि ।
विश्वामिचप्रमृतयः स्वामीत्युचुर्महर्षयः ॥ २४ ॥

अचान्तरे ब्रह्मबन्धुः प्राग्जन्मब्रह्मराक्षसः ।
रौद्राक्षो नाम मात्सर्य्यक्रौर्य्यदौर्जन्यदुःसहः ॥ २५ ॥

श्रुत्वा दानोद्भवां कीर्त्तिं राज्ञः सर्व्वगुणोज्ज्वलाम् ।
निर्गुणः स गुणद्वेषी सन्तप्तः समचिन्तयत् ॥ २६ ॥

अहो वतास्य नृपतेर्गीयते गगने यशः ।
अनिशं सिद्धगन्धर्व्वगोर्व्वाणललनागणैः ॥ २७ ॥

सदा विशन्ति मे कर्णे तत्गुणस्तुतिसूचयः ।
किं करोमि प्रकृत्यैव सहे नान्यगुणोन्नतिम् ॥ २८ ॥

དེས་ན་སྒྲིག་པའི་ངང་ཅན་དེའི། སྒྲིག་པས་བསྐྱུ་བས་པའི་གྲགས་པ་དག།
སྒྲིག་ནས་མགོ་སྟོང་དགག་པ་ཡིས། ཉམས་པ་འདྲི་ནི་བདག་གིས་བྱས། 29

གཤམ་ཏེ་མ་གཤམ་གྱི་མེ་ཏུ་ན། ལྷན་པ་མ་ལྷན་པའི་གཤམ་ཉམས་འགྱུར།
 ཅི་ཏུ་ཏུ་ན་བདག་གི་གི། ཞེས་པ་འདྲ་ཞི་བར་འགྱུར།

30

དེ་ལྟར་ཡུལ་འོང་བསམས་ནས་ནི། དྲི་ལྟར་འཛིན་པས་བཤད་གནས་པ།
གཤོ་ལྟར་མ་ཅད་སྤྱད་པའི་དེ། བཟང་པོའི་འཇགས་སྤྱོད་པར་གྱུར།

མིག་འདྲུང་སྤྱོད་པ་ཤིས་པ་དེ། རབ་དུ་ཞི་ཞིང་རིགས་པས་ཆས།
ལུས་ཤིང་སྤྱིག་པའི་ཀུན་རྟོག་ལྟུང་། ས་པར་ག་ཤོང་ཁྱེད་པར་གྱུར།

སྒྲིབ་པའི་ཆལ་སྤྱི་འཛིན་ཏེ་བྱ་དུ་ནི། འོན་ཏེ་སྦྱོན་གྱིས་ཡང་དག་གང།
དཔག་བསམ་སྤྱི་འཛིན་པ་བྱེད་ཏེ། དྲག་གི་ཤིང་ཆོས་སྦྱོན་པར་གྱུར། 33

མ་ལུས་ཉམས་པ་མཆོད་ཀྱིང་ཅིང། འཛིགས་ཅུང་སྒྲག་པར་བྱེད་པ་དག།
ལྷ་མ་ལ་ལྷ་མེད་མི་བསྐྱབ་པས། ལྷ་ལ་ཉོན་མོངས་སྤྱིད་མི་བྱེད། 34

ཡོན་ཏན་ལྷན་པའི་དང་བཞིན་གྱིས། དགུང་གུང་དཔག་སལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས།
ཕྱོགས་པ་བརྟེན་པར་མི་བརྟན་དང། དཔའི་པ་དག་པ་དཔེ་བཅི།

[illegible]

तत् गत्वा दानशीलस्य तस्य दानार्जितं यशः ।
करोम्येष शिरोयाच्चाप्रतिषेधेन खण्डितम् ॥ २९ ॥

यशस्त्याज्यते दानोत्थं शिरश्चेन्न प्रदास्यति ।
अथ दास्यति विद्वेषप्रशान्तिर्मे भविष्यति ॥ ३० ॥

इति सच्चित्य सुचिरं स क्रौर्यकठिनः शठः ।
गन्धमादनपादान्तवासी भद्रशिलां ययौ ॥ ३१ ॥

इन्द्रजालप्रयोगज्ञः स कृत्वा प्रशमोचितम् ।
वेशं कलुषसंकल्पः पुरीं प्राप महीपतेः ॥ ३२ ॥

अस्मिन् भववने नित्यं गुणदोषसमाकुले ।
कल्पवृक्षाः प्रजायन्ते जायन्ते च विषद्रुमाः ॥ ३३ ॥

अशेषनाशपिशुनैर्घोरसन्त्रासकारिभिः ।
दुर्निमित्तैरिव खलैः खेदः कस्य न दीयते ॥ ३४ ॥

गुणिवेषः प्रकृत्यैव प्रकाशपरिपन्थिनः ।
दोषाश्रयस्य को भेदः खलस्य तिमिरस्य च ॥ ३५ ॥

स्वच्छन्दघाती साधूनां विद्वेषविषदुःसहः ।
दीर्घपक्षः खलव्यालकरालः केन निर्मितः ॥ ३६ ॥

གྲོང་ཁྱེར་དེར་ནི་རབ་ཞུགས་ཆོ། གྲོང་ཁྱེར་རྩ་ནི་གཟུགས་ཅན་མ།
སྐྱུ་པའི་སྒྲིབ་ནི་གཡོ་བ་ཡིས། ས་སྐྱོང་ལ་ནི་མངོན་ཕྱོགས་སྤྲུམ། 37

ཆངས་བའི་གཉེན་ནི་མགོ་སྐྱོང་པ། འདི་ནི་ཁྱོད་ཅན་ཉེ་བར་འོངས།
འགྲོ་བའི་འཚོ་བ་ཁྱེད་ཀྱིས་ནི། འཚོ་བ་གཙོད་བྱེད་འདི་གཞིས་འོས། 38

བདག་གིས་བསམ་པ་དྲི་མ་ཅན། དེ་ནི་གྲོང་ཁྱེར་སྐོང་ཅུ་བགགས།
དེ་སྐྱོང་བ་ན་བདག་གི་ཡིད། སྐྱུ་ཕེད་དགའ་བ་མ་ཐོབ་པོ། 39

འདི་སྤྲུམ་གྲོང་ཁྱེར་རྩ་མོ་ལ། སྐྱོང་བ་བགགས་པས་ངོ་ཚ་དག།
རབ་སྐྱེས་བཞིན་རས་དཔན་གྱུར་པའི། ས་སྐྱོང་གིས་ནི་རབ་དུ་སྤྲུམ། 40

རྩ་མོ་སྐྱོང་བ་མངོན་འོངས་པ། འདི་ནི་མ་རྒྱུག་འདྲ་ཐོབ།
སྐྱོང་བའི་བསམ་པ་འབྲས་མེད་པའི། འགྲུགས་རིངས་བདག་གིས་ཡོངས་མི་བཟོད། 41

སྐྱོང་བའི་དོན་གཉེར་ནྟེས་དེན་དུ། ལུས་ཉམས་བསོད་ནམས་རབ་དུ་ཐོབ།
གང་ཕྱིར་ལུས་ནི་དུས་བཞིའི་གྲངས། གནས་ཀྱང་ནྟེས་པར་འཇིག་པར་འགྱུར། 42

སྐྱོང་བ་རེ་བ་ཉམས་པ་དག། འདི་ནྟེས་མདུན་དུ་མི་བགྲོད་གང།
དེ་ཉིད་སྐྱོ་བོ་ལྷགས་ནྟེས་ཀྱིས། འཚོ་བ་འགྲོ་བར་མཚོད་པར་འོས། 43

བདག་གི་ཇེས་སྤྲུམ་ཐུན་པ་ནི། དགོ་བར་འོས་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་མཛོད།
དེ་ཡི་བསམ་པ་ནྟེས་བཅོས་པའི། གཏུང་བ་སྤྲུང་དུ་རྒྱུག་པར་མཛོད། 44

तस्मिन् प्रविष्टे नगरं रूपिणी पुरदेवता ।
उवाचाभ्येत्य भूपालं सन्त्रासतरलेक्षणा ॥ ३७ ॥

शिरोयाचक एष त्वां ब्रह्मबन्धुरपागतः ।
वध्योऽसौ जीवितोच्छेदी जगतो जीवितस्य ते ॥ ३८ ॥

निरुद्धो नगरद्वारि स मया मलिनाशयः ।
मम तद्दर्शनवत्सं^१ धृतिं न लभते मनः ॥ ३९ ॥

इति ब्रुवाणां भूपालः प्रोवाच पुरदेवताम् ।
अर्थिसंरोधसंजातलज्जया नमिताननः ॥ ४० ॥

देवि याञ्चाभियातोऽसौ प्रविशत्वनिवारितः ।
दीर्घोच्छ्वासं सहे नाहमाशावैफल्यमर्थिनः ॥ ४१ ॥

याञ्चाप्रणयिनामर्थे पुण्यप्राप्तस्तनुव्ययः ।
युगसंख्यामपि स्थित्वा विपद्यन्ते हि देहिनः ॥ ४२ ॥

एतदेव सुजातानां पूज्यं जगति जीवितम् ।
यद्देषामग्रतो याति नार्थी भग्नमनोरथः ॥ ४३ ॥

क्रियतामानुकूल्यं मे भवत्या कुशलोचितम् ।
आशाविघाते संतापस्तस्य तूर्णं निवार्यताम् ॥ ४४ ॥

དེ་སྐད་ས་བདག་ཚོག་ཐོས་ནས། གཡོ་བ་མེད་པར་ངས་པ་ཡིས།

བསམ་བསམ་ཡིད་ནི་རབ་གདུང་བ། ལྷ་མོ་སྤང་བ་མིན་པར་གྱུར།

45

དེ་ནས་གྲུ་གྲུ་ཅན་དེ་འོངས། མི་བསྐྱུན་སོག་ལའི་སྤྱོད་ཚུལ་ཅན།

མི་བཟད་དྲང་པོའི་ཤིང་དག་ནི། སྤྱོད་ལ་རང་ཉིད་སྤྱོད་བ་བཞིན།

46

སྤོང་ལ་སྤྱོད་ནི་རབ་ཕྱེ་བ། མི་བདག་ཁང་པ་དེར་འོངས་ལ།

ས་བདག་འཛིན་པས་འཛིགས་པ་ཡིས། ས་འཛིན་དང་བཅས་འདར་བར་གྱུར།

47

སྐྱ་གཅན་བཞིན་དུ་གདོང་ངན་དེ། མི་དབང་ལྷ་བའི་དྲུང་དུ་འོངས།

མི་ཤིས་དོན་བཞིན་ཤིས་པ་ནི། བརྗོད་པ་སྤོན་དུ་འགྲོ་བར་བྱ།

48

གྱུལ་པོ་དག་གྱུར་གཉིས་སྐྱེས་བདག། དཔེན་པར་གྲུབ་པ་སྐྱབ་པ་པོ།

སྤོང་བ་ཀུན་གྱི་ལྷ་ཡི་ཤིང། ཁྱོད་ཅན་འདོད་པ་ཐོབ་ཕྱིར་འོངས།

49

དྲིལ་དུ་གང་གིས་གཟིགས་པ་བདུད་ཅིའི་ཆར་ཆེན་ཡིད་ནི་སྤྱོད་པོ་དམ་པའི་གྲོགས།

བརྗོད་པ་ཁོང་ཁྱོད་དུལ་ནིས་ས་རབ་སེལ་ཚུ་བོ་སྤོང་གོས་སྐྱུག་བསྐལ་གྱིས་གཟིར་མ།

དཔལ་འཕྱོར་བྱི་མེད་སྤྱིན་པའི་ཚུ་ནི་མཛོན་འཕྱོར་ཆོག་ནི་བདེན་ཞིང་རིགས་པར་ལྷན་

འགྲོ་བ་ནིས་ཀྱི་གཉེན་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་ཁྱོད་ཉིད་གཅིག་ཤུ་ཁོ་ན་ཡིན།

50

འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བའི་མགོ་ཡིས་ནི། བདག་གིས་འགྲུབ་ཅེས་འགའ་ཡིས་སྐྱེས།

དེ་ནི་ཕྱིན་མཛོད་ཁྱོད་ལས་གཞན། སྤུ་ཡི་མགོ་བོ་སྤྱིན་པར་ལུས།

51

इति भूमिमृतः श्रुत्वा वचो निश्चलनिश्चयम् ।
जगामादर्शनं देवी चिन्तासन्तापमानसा ॥ ४५ ॥

अथाययौ स कुटिलः खलः क्रकचचेष्टितः ।
दारुणः सरलस्यैव छेदाय स्वयमुद्यतः ॥ ४६ ॥

तस्मिन्नृपगृहं प्राप्ते विवृतद्वारमर्थिनाम् ।
भूर्भूपतिश्चयभयाच्चकम्पे सधराधरा ॥ ४७ ॥

नरेन्द्रचन्द्रमासाद्य स राहुरिव दुर्मुखः ।
समभ्यधाद्विधाय प्रागशिवार्थामिवाशिषम् ॥ ४८ ॥

स्वस्ति राजन् द्विजन्मा हि विजने सिद्धिसाधकः ।
प्राप्तस्तामीप्सितप्राप्त्यै सर्वार्थिसुरपादपम् ॥ ४९ ॥

दृष्टिर्दृष्टिरिवामृतस्य महती सौजन्यमिचं मनः ।
क्षान्तिः क्रोधरजःप्रमार्जननदी दुःखार्त्तमाता मतिः ।
लक्ष्मीर्दानजलाभिषेकविमला सत्योपयुक्तं वचः
नित्यं यस्य स एक एव हि भवान्जातो जगद्बान्धवः ॥ ५० ॥

सिद्धये कथितं कैश्चिच्चक्रवर्त्तिशिरो मम ।
दौयतां तत् त्वदन्यो वा दातुं शक्नोति कः परः ॥ ५१ ॥

གསལ་བའི་དོན་སྤྱིར་ཡིད་བཞིན་ནོར། དཔག་བསམ་ལྷོན་པ་ལ་སོགས་ཡོད།

ཆེད་དཀའ་དོན་ཅི་རབས་སྟེང་མཆོག། ཁྱོད་ལྟ་བུ་ཅི་ཤིང་དུ་ཉམ།

52

དེ་ཡི་དེ་བརྗོད་མི་བདག་ནི། མིག་གཤོ་ཡངས་པའི་བསམ་པ་ཅན།

སྒྲོལ་བ་གཟིགས་པས་ཀླན་དགའ་དག། རྫོགས་པ་ཡིས་ནི་དེ་ལ་སྒྲུས།

53

གང་ཞིག་བདག་གིས་ལེགས་འཕྲོ་དག། སྤྱོད་བ་ནིས་སྤྱི་དོན་གྲུབ་སྟེ།

ཐཱ་ཤ་པར་མི་རྟོག་ཡོ་བྱད་དུ། ཟད་འགྱུར་བྲམ་ཟེ་བདག་ལེགས་སོ།

54

བདག་སྒྲིག་པ་རེའ་དོན་དུ་ནི། རྣམ་ཞིག་འགྱུར་ཞིས་རེ་བ་ཡོད།

གཤམ་ཏེ་བྱོད་ཀྱི་དེ་བསྐྱེད་སྤྱོད་པ། འདི་ནི་བསོད་ནམ་ཅིས་མ་ཡིན།

55

འཇིག་རྟེན་འདིར་ནི་སྤྱོད་ནི་མཁས་ལ། གང་གང་བྱིན་པ་དེ་དེ་བཏོན།

གྲུབ་པའི་ཡོ་བྱད་བདག་གི་མགོ། བསྐྱལ་ས་པར་འོས་པ་བཟུང་བར་མཆོད།

56

ས་སྒྲིང་སྒྲིང་སྒྲིབ་ས་ཁེགས་ལྷན་པ། རབ་དགའ་ལྷན་པ་ས་འདི་བརྒྱུད་ཆོ།

ཐོག་པོ་ཆེན་པོ་རྒྱ་ཆེན་དང། ས་འཛིན་དག་གིས་དེ་ལ་སྒྲུས།

57

རྩོམ་གྱི་ཚུལ་དང་པོ། རང་གི་སློབ་ཀྱི་བསྐྱེད་བཞིན།

འགྲོ་བར་སྤྱོད་ནི་འཚོ་བ་ན། སློབ་ཆགས་བླས་ཅད་འཚོ་བར་འགྱུར།

58

གང་ཕྱིར་བྱོད་ལུས་ཀྱན་གྱི་གཞི། མགོ་བོ་སྤྱོན་པར་མི་འཇམ་སོ།

རིན་ཅན་གསེར་གྱི་རང་བཞིན་མགོ། བྲམ་ཟེ་འདི་ལ་སྤྱོད་པར་མཛོད།

59

सन्ति स्पष्टार्थदाश्चिन्तामणिकल्पद्रुमादयः ।

दुर्लभार्थप्रदातारो विरलास्तु भवद्विधाः ॥ ५२ ॥

इत्युक्ते तेन नृपतिर्निष्कम्पविपुलाशयः ।

अर्थिसन्दर्शनानन्दनिर्भरस्तमभाषत ॥ ५३ ॥

धन्योऽहं यस्य मे ब्रह्मन्नर्थिनामर्थसिद्धये ।

निर्व्विकल्पोपकरणं व्ययं याति सुजीवितम् ॥ ५४ ॥

कदा प्राणाः परार्थे मे प्रयान्तीति मनोरथः ।

किमेतानि न पुण्यानि प्रार्थ्यन्ते ते यदि त्वया ॥ ५५ ॥

अहोपकरणसिद्धौ स्नाद्यं मे गृह्यतां शिरः ।

तत्तदेव स्थिरं लोके यद्युदर्थिसमर्पितम् ॥ ५६ ॥

इत्युक्ते हर्षयुक्तेन भूभुजा सत्त्वशालिना ।

तमूचतुर्महामात्यौ महाचन्द्रमहीधरौ ॥ ५७ ॥

निजजीवितरक्षैव धर्मस्ते प्रथमः प्रभो ।

त्वयि जीवति जीवन्ति सर्व्वे जगति जन्तवः ॥ ५८ ॥

न दातुमर्हसि शिरः सर्व्वाधारं हि ते वपुः ।

दीयतां ब्राह्मणायास्मै हेमरत्नमयं शिरः ॥ ५९ ॥

སྒྲིང་བའི་དོན་མཐུན་དེ་བ་དག། གང་གི་དོན་ཀུན་གྱིས་རྫོགས་པ།
དེ་དག་ཡང་དག་བསྐྱེད་པ་ཡིས། བསམ་ཅད་བསྐྱེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། 60

སྒྲིག་པའི་སེམས་ལྷན་གཉིས་སྦྱེས་འདིའི། རྣམ་དོག་འདི་ནི་འཇིགས་སུ་འཇུག་
གང་ཕྱིར་སྒྲིང་བའི་དབག་བསམ་ཤིང། ཅ་བཅད་ཉེ་བར་འཛོལ་བྱ་མིན། 61

རིན་ཅན་གསེར་གྱི་མགོ་ཐོབ་ནས། འདི་ནི་འགོ་འགྱུར་མགོ་ཡིས་ཅི།
བཀྲེས་པ་ནོམས་གྱི་ཡིད་བཞིན་ནོར། རྣམ་པར་བརྟགས་ནས་བགས་བྱ་མིན། 62

སྒྲིན་པའི་གཙོ་བོས་འདི་སྦྱས་ཆོ། རིན་ཅན་གསེར་གྱི་རང་བཞིན་མགོ།
དེ་ནི་བདག་གིས་འགྱུར་པ་ལ། ཉར་མཁོ་མེད་ཅེས་བྲམ་ཟེས་སྦྱས། 63

དེ་ནས་ཅོད་པན་མི་བདག་གིས། རབ་བཀོལ་སུ་དུག་འོད་རྣམས་ནི།
མགོ་དང་བྲལ་བའི་སྒྲིག་བསྐྱེད་ཀྱིས། ཀུན་ནས་མཆི་མའི་གྱུན་བཅས་བཞིན། 64

སྒྲིང་ཅིག་དེ་ལ་གོང་ཁྱེད་པའི། ཅོད་པན་རྣམས་ནི་ས་གཞི་ལ།
སྦྱོགས་ནི་བསྐྱེད་མཚུངས་མགལ་མི་དང། སྒྲིང་མདའ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་སྦྱུང། 65

གྱུ་ལ་བོས་མགོ་ནི་རབ་སྒྲིང་བ། རྣམ་པ་ཀུན་དུ་ཡོངས་བརྟགས་དྲེ།
མཐོང་བར་མི་བཟོད་སྒྲིན་པོ་ནི། དེ་དག་ལྷན་ནི་བཏང་བར་བྱས། 66

དེ་ནས་སྦྱེད་ཆལ་རིན་ཅན་ནང། ལྷགས་དེས་ཡི་བདག་པོ་ཡིས།
རབ་གྱིས་ཅས་པ་ཀ་འོག་དུ། མགོ་བོ་གཙོད་དུ་ཡང་དག་གཤེགས། 67

सर्वार्थैरर्थिसार्थानां पूर्यन्ते यैर्मनोरथाः ।

तेषां संरक्षणेनैव सर्व्वं भवति रक्षितम् ॥ ६० ॥

संकल्पोऽयं दिजस्यास्य क्रूरः कलुषचेतसः ।

मूलच्छेदोपजीव्यो हि न कल्पतरुर्थिनाम् ॥ ६१ ॥

हेमरत्नशिरः प्राप्य यात्वेष शिरसास्य किम् ।

चिन्तामणिर्विनिष्प्रेक्ष्यो भुज्यते न बुभुक्षितैः ॥ ६२ ॥

इत्युक्ते मन्त्रिमुष्याभ्यां हेमरत्नमयं शिरः ।

सिद्धो नैवोपयोग्यं तन्ममेति ब्राह्मणोऽब्रवीत् ॥ ६३ ॥

अथोन्मोच नृपतिर्मुकुटं मौक्तिकांशुभिः ।

शिरोविरहदुःखेन साश्रुधारामिवाभितः ॥ ६४ ॥

मुकुटानि क्षणे तस्मिन् निपेतुः पुरवासिनाम् ।

दिग्दाहेन्मुखतुल्याभिरुल्काभिः सह भूतले ॥ ६५ ॥

राज्ञा प्रदाने शिरसः सर्व्वथा परिकल्पिते ।

तौ चक्रतुस्तनुत्यागं मन्त्रिणौ द्रष्टुमक्षमौ ॥ ६६ ॥

रत्नगर्भमथोद्यानं प्रविश्य पृथिवीपतिः ।

उत्फुल्लचम्पकस्याधः शिरश्छेतुं समुद्ययौ ॥ ६७ ॥

སྦྱོང་སྟོན་ཚལ་གྱི་ལྷ་ས་མཐོང་ནས། མགོ་བོ་གཙོད་པར་བརྩོན་དེ་ལ།
གྲོལ་པོ་ཐུབ་ཚད་ས་མཛད་ཅེས། བྱང་ན་དག་གིས་འབྲུག་ས་པར་སྦྱས།

68

འོད་ལྗན་འབྲི་གིང་རབ་སྦྱས་པ། བྱང་བ་བྱོས་ཚྲགས་སྦྱང་དང་ནི།
ཡལ་འདབ་རབ་དུ་གཡོ་བ་ཡིས། ལག་པ་དག་གིས་བརྒྱུག་པ་བཞིན།

69

ནྟེ་པར་བདྱགས་པ་གཡོ་མེད་དེས། སྦྱོང་ཚལ་ལྷ་ཡང་དག་བྱས་ནས།
དེ་མེད་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པའི། སྦྱོན་ལས་དག་རང་ལྗན་པར་གྱུར།

70

གྲོང་དང་རིན་ཅན་རང་བཞིན་ཚལ། འདི་ནི་བསོད་ནམས་ཕྱང་བོས་མགོ།
སེམས་ཅན་ཡང་དག་སྦྱོལ་འོས་པ། སྦྱོན་པའི་མཚོད་རྟོག་འབྱུང་གྱུར་ཅིག།

71

བདག་གིས་བདྱག་པ་འདི་ཡིས་ནི། བསོད་ནམས་ཕྱང་ཟད་གང་བསྐྱབས་པ།
དེ་ཡི་འཁོར་བར་ལུས་ཅན་ནྟེ་སས། འཁོར་བ་མེད་པར་འབྱུང་བར་ཤོག།

72

དེ་ལྟར་དམིགས་ནས་སི་བདག་གིས། ཅས་པ་ཀ་གིང་ལོ་ས་ལ།
སྦྱོང་ཚྲགས་ཀྱིས་བདྱགས་བཅད་ནས་མགོ། གཉིས་སྦྱོས་ལ་ནི་རབ་དུ་བྱིན།

73

དེ་ནས་སི་ཡི་བདག་པོའི་སྦྱིང་སྦྱོབས་སྦྱོ་ཞིང་གསལ་བའི་སྦྱོན་ལས་དང་།
གང་ཡང་དེ་མེད་བསོད་ནམས་སྦྱང་བ་ཕྱོགས་མཐར་ནྟེ་པར་འཕྱོ་བ་ཡིས།
མོངས་པའི་ཐུན་ཆེན་ནྟེ་པར་སེལ་ཞིང་ཡོངས་སུ་བྱང་འདས་ལ་བརྟེན་དང་།
སྦྱོང་པར་གོསས་པའི་ངལ་བ་རབ་སེལ་འབྲོལ་སྐད་ཅིག་དག་གིས་གྱུར།

74

उद्यानदेवता दृष्ट्वा तं शिरश्छेतुमुद्यतम् ।

मा कथाः साहसं राजन्नित्युवाच शुचाकुला ॥ ६८ ॥

कम्पमानाः प्रलापिन्यस्तं मत्तालिकुलस्वनैः ।

न्यवारयन्नवलता लोलपल्लवपाणिभिः ॥ ६९ ॥

सोऽपि निश्चलसंकल्पः प्रसाद्योद्यानदेवताम् ।

विमलां बोधिमालम्बा बभूव प्रणिधानवान् ॥ ७० ॥

अस्मिन् रत्नमयोद्याने पुण्यराशिसमुन्नतम् ।

स्तूपमस्तु प्रशस्तुस्तु सत्त्वसन्तारणोचितम् ॥ ७१ ॥

यत्किञ्चिदर्जितं पुण्यं संकल्पेन मयामुना ।

भवन्तु तेन संसारे निःसंसाराः शरीरिणः ॥ ७२ ॥

ध्यात्वेति चम्पकतरोः शाखायां नृपतिः शिरः ।

बद्धा कचकलापेन छित्त्वा प्रादात् विजन्मने ॥ ७३ ॥

अथ नरपतेः सत्त्वोत्साहस्फुटप्रणिधानतः

किमपि विमलैः पुण्यालोकैर्दिगन्तविसारिभिः ।

विगलितमहामोहौघान्तः श्रितः परिनिर्दृतिम्

प्रविरतभवाभ्यासायासः क्षणादभवज्जनः ॥ ७४ ॥

དེ་ལྟར་སྒྲོན་སྒྲེས་སྒྲོད་པའི་མཐའ། བཤད་ནས་བཅོམ་ལྷན་གྱིས་བ་ཡིས།
 སྒྲིན་པ་དག་པའི་དམ་ཚེས་དག། དག་སྒྲོང་ཞེས་ས་ལ་བསྟན་པ་བསྐྱབས། 75

ཞེས་པ་དག་པའི་དབང་པོས་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་
 བརྗོད་པ་དཔག་བསམ་གྱི་འཁྲི་ཤིང་ལས། ཟླ་བའི་འོད་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད་པའི་ཡལ་
 འདབ་སྟེ་ལྷ་པའོ།

इति प्राग्जन्मवृत्तान्तकथया भगवान् जिनः ।

भिष्णूणां विदधे शुद्धदानसङ्घर्षदेशनाम् ॥ ७५ ॥

इति श्लेमेन्द्रविरचितायां बोधिसत्त्वावदानकल्पलतायां
चन्द्रप्रभावदानं नाम पञ्चमः पल्लवः ।

CHAPTER VI.

བ་ད་རའི་གླིང་དུ་འགྲོ་བའི་རྟོགས་བརྗོད་ནི།

ཡལ་འདབ་དུག་པ།

༡༣། སྦྱོན་པ་ལ་བརྩོན་བརྩོན་འགྲུས་གྱི་ཆའི་གནས།
 དག་བའི་བདག་ཉིད་སྦྱིང་སྦྱོབས་གྱི་མཚོ་དང་།
 སྦྱོ་བ་ཆེ་ལྷན་ཞུས་ནི་གཞན་དོན་ལ།
 ཀྱེ་མ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བཞེད་པ་ཡིན།

1

གང་ཞིག་སྐུ་མཁའ་སྦྱོང་ལ་རི་བོ་སྤྲུལ་བཅས་དག་ལ་རྩེ་དགས་བ་གས་ལ་འཛོགས་དང་།
 གང་དག་ཆུ་ཚོགས་འབྲུག་ཅིང་གྲོན་འཕྱོར་གྱི་མཚོ་དག་ལ་རོལ་བས་བ་ལང་རྗེས།
 གང་ཡང་ནགས་ཚལ་སྤྱག་པོའི་བྱོན་ལ་དགའ་བདེར་ཁང་པའི་ཐང་བཞིན་འགོད་
 བྱེད་པ།

དེ་ནི་བདག་ཉིད་ཆེ་ཞུས་སྦྱིང་སྦྱོབས་ཀྱིས་བསྐྱབས་གྱིས་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ནས་
 ཅེན་ཡིན།

2

སྦྱོན་ནི་སངས་གྱིས་བཅོས་ལྷན་འདས། མན་ངག་རབ་དུ་གསལ་བ་ཡིས།
 མཉན་ཡོད་གྲོང་བྱིར་བ་ནསས་ཀྱིས། མི་ཤེས་ལས་སྦྱོས་བྱན་བ་གསལ།

3

षष्ठः पल्लवः ।

वदरद्वीपयाचावदानम् ।

दानोद्यतानां पृथुवीर्यभाजां
शुद्धात्मनां सत्त्वमहोदधीनाम् ।
अहो महोत्साहवतां परार्थे
भवन्त्यचिन्त्यानि समाहितानि ॥ १ ॥

हर्म्यारोहणहेलया यदचलाः स्वभैः सहाभ्रंलिहा
यद्वा गोष्पदलीलया जलभरक्षोभोडिताः सिन्धवः ।
लङ्घ्यन्ते भवनस्थलीकलनया ये चाटवीनां तटा-
स्तद्वीर्यस्य महात्मनां विलसतः सत्त्वोर्जितं स्फूर्जितम् ॥ २ ॥

पुरा हि भगवान् बुद्धः आवस्थ्यां पुरवासिनाम् ।
उपदेशप्रकाशेन जहाराज्ञानजं तमः ॥ ३ ॥

དེ་ནི་ནམ་ཞིག་མ་ག་རྒྱར། དག་སྒོང་ཚྭ་གས་ཀྱིས་ཡོངས་བསྐྱོར་ཅིང་།
 ཚོང་བའི་སྒྲི་བའི་ཇེས་འབྲང་བཅས། རང་ཉིད་གྲུ་ཞིང་ག་ཤེགས་པར་གྱུར། 4

ཁོར་ཆེན་དོན་མཐུན་ཇེས་འབྲང་ཞིང་། བགས་ཀྱི་ལམ་ནས་ག་ཤེགས་པ་དེ།
 ཚོས་ཀྱི་ཚྭ་གས་ཀྱིས་མཐོང་གྱུར་ནས། རྒྱ་ལའི་བགས་སུ་ནོས་བསམས་པ། 5

སེམས་ཅན་པན་དགས་བཅོམ་ལྷན་འདས། འདི་ནི་སྒྲོན་ལ་ག་ཤེགས་སུ་གཞུག།
 ཁོར་གྱི་ཐུང་བོས་གང་བ་ཡི། དོན་མཐུན་བྱི་ནས་གཟུང་བར་བྱ། 6

དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་ཀུན་མཁུན་གྱིས། དེ་ནོས་མ་འདོད་པ་མཁུན་གྱུར་ནས།
 ནོས་འབྱུང་མི་མངའ་བཞིན་འཇུག་པས། འདི་དག་ཅི་ཞེས་དེ་ལ་གསུངས། 7

དེ་ཡིས་རབ་དངས་འཇུག་པ་ཡིས། རྣང་བས་རབ་དེ་བཅོམ་པ་བཞིན།
 དེ་དག་གཞུག་པ་ཡོངས་བཏང་ཞིང་། རྣན་བའི་ཚྭ་གས་དེ་ལ་སྒྲུབ། 8

བཅོམ་ལྷན་བདག་ཅག་འཛོལ་འདི། རྣང་བར་འོས་པ་ལས་ཀྱིས་སྒྲུལ།
 རྒྱུང་ནས་ཡིན་ཞིང་ལས་མིན། གཞན་སྒྲུང་མ་ཡིན་བྱིན་ལེན་མིན། 9

བདག་ཅག་གཞུག་པ་ལྟན་ཅིག་སྒྲུབ། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྒྲིག་བདག་ཉིད།
 ང་བོ་ཉིད་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་ནི། སྒྲུལ་གྱི་མཆོ་རྣོན་ཇི་ལྟར་སེལ། 10

དེས་ན་བདག་ཅག་འཛོལ་ནི། ཉམས་བྱར་མི་འོས་ག་ཤེགས་པར་མཛོད།
 ཁྱིད་ནི་ག་ཤེགས་ན་དོན་མཐུན་གྱི། ཁོར་ནོས་མ་ཐམས་ཅད་བདག་ཅག་འཕྲོག། 11

भिक्षुसङ्घैः परिवृतः स कदाचिद्वणिग्जनैः ।
कृतानुयाचे मगधात् स्वयं चारिकया ययौ ॥ ४ ॥

महार्थसार्थानुगतं व्रजन्तं वनवर्त्मना ।
तं दृष्ट्वा तत्स्वरगणः शालाटव्यामचिन्तयत् ॥ ५ ॥

एष प्रयातु भगवान् पुरः सत्त्वहिते रतः ।
पश्चात् सार्थं ग्रहीष्यामः पूर्णं द्रविणराशिभिः ॥ ६ ॥

भगवानथ सर्व्वज्ञस्तेषां ज्ञात्वा समाहितम् ।
किमेतदिति तानूचे निर्व्विकारस्मिताननः ॥ ७ ॥

ते तमूचुः परित्यज्य क्रौर्य्यं मधुरया गिरा ।
तत्प्रसादस्मितालोकैर्व्विनष्टतिमिरा इव ॥ ८ ॥

भगवन् जीविकास्माकं^१ निन्द्येयं कर्मनिर्मिता ।
न मृतिर्न कृषिर्नान्यरक्षणं न प्रतिग्रहः ॥ ९ ॥

सहजं क्रौर्य्यमस्माकं निसर्गकलुषात्मनाम् ।
क्रियते किं स्वभावस्य देव तीक्ष्णाहिकर्णिका ॥ १० ॥

तस्मान्न वृत्तिलोपो नः कर्तुमर्हसि गम्यताम् ।
याते तु त्वयि सार्थस्य वयं सर्व्वार्थहारिणः ॥ ११ ॥

དེ་སྐད་དེ་དག་ཚོག་ཐོས་ནས། སྒྲིང་ཐེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཐུགས།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྒྲོ་བྲོས་ནི། སྐད་ཅིག་བྲོགས་ལ་འཕྱང་བར་གྱུར། 12

དེ་ནས་དོན་མཐུན་ཞོར་ནོམས་ཀྱུན། ཡོངས་བབྱངས་དེ་དང་མཉམ་པ་ནི།
དེ་ཚེ་ཐོས་པའི་གཏོར་དག་ལས། ཚོམ་ཀྱན་ཚོགས་ལ་དེ་ཡིས་བྱིན། 13

ཡང་གཤེགས་བྱོན་པས་ལས་དུ་ནི། རིམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཉིད་ཀྱིས།
དོན་མཐུན་སྒྲོལ་ཕྱིར་དེ་ཡིས་ཞོར། ལན་རྒྱལ་དེ་ནོམས་ལ་རབ་བྱིན། 14

ཡང་ནི་ལས་དེ་ནས་འོང་སྟེ། རྫོང་སུ་འབྱང་དང་བཅས་དེ་ལ།
དེ་ཡི་ཟས་ནི་མགོན་གཉེར་བའི། སྒྲོ་བྲོས་ཚོམ་ཀྱན་ནོམས་ལ་བྱུང། 15

དམ་པ་མཐོང་བས་དྲི་བལ་དེ། ཡང་དག་བཤད་བས་དག་བ་ཡང།
འགྲོགས་ལ་གོམས་པས་ལེགས་པའི་ལམ། ཟམ་སྟེགས་དག་ནས་འགྲོ་བར་གྱུར། 16

སི་དགོ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་ཟད་ལས། དེ་ནོམས་འདོད་པ་དག་པ་ཀྱུན།
དེར་ནི་བཅོམ་ལྷན་གྱུལ་བ་དག། དྲང་བོར་གཟིགས་པས་མཁྱེན་པར་གྱུར། 17

དོན་སྦྱོར་པ་དང་དོན་མཐུན་དང། བདོག་པ་གཏོང་དང་སྟོན་པར་སྦྱ།
བསྟུ་བའི་དངོས་པོར་བཞི་པོ་ལ། དེས་པའི་བདག་ཉིད་གང་དག་དང། 18

གང་ཞིག་སྒྲིང་སྟོབས་ལྷན་ནོམས་ཀྱིས། ཚངས་པ་ཡི་ནི་གནས་བཞི་པོ།
སྒྲིང་རྫོང་དགའ་བ་བཏང་སྟོམས་དང། བྱམས་པ་ཞེས་བྱ་ཡོངས་འཛིན་དང། 19

इति तेषां वचः श्रुत्वा करुणापूर्णमानसः ।

दोलालोलालयितमतिः बभूव भगवान् क्षणम् ॥ १२ ॥

ततः सार्थधनं सर्वं परिसङ्खाय तत्समम् ।

स ददौ चौरचक्राय तत्क्षणात्तनिधानतः ॥ १३ ॥

तद्विधेन क्रमेणैव पुनः पथि गतागतैः ।

षट्कृत्वः प्रददौ तेभ्यः सोऽयं सार्थस्य मुक्तये ॥ १४ ॥

पुनश्चोपगते तस्मिन् वर्त्मना तेन सानुगे ।

बभूव बुद्धिश्चौराणां तद्भोजननिमन्त्रणे ॥ १५ ॥

दृशा दिशन्ति वैमल्यं शुभं सम्भाषणेन च ।

व्रजन्ति सङ्गमाभ्यासैः सन्तः सन्मार्गसेतुताम् ॥ १६ ॥

तत्रातिर्यग्दृशा सर्व्वं सर्व्वकुशलसंक्षयात् ।

तेषां समाहितं शुद्धं विदधे भगवान् जिनः ॥ १७ ॥

येषां संग्रहवस्तूनि चत्वारि नियतात्मनाम् ।

अर्थचर्या समानार्थभावस्यागः प्रियं वचः ॥ १८ ॥

येषां ब्रह्मविहाराश्च चत्वारः सत्त्वशालिनाम् ।

करुणा मुदितोपेक्षा मैत्री चेति परिग्रहः ॥ १९ ॥

མ་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྤང་བ་མེད། མ་སྤོངས་པ་དེ་དག་བའི་ཙྰ།
གསུམ་ནི་ཐུགས་ལ་ཞེན་པ་ཡིས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གང་དག་དང་། 20

སྤྱོན་དང་རྩྱལ་བྱིས་མ་བཟོད་བཙོན་འགྲུས། བསམ་གཏན་ཤེས་རབ་དྲུག་བསྟེན་ཞིང་།
ཐུབས་དང་སྟོན་ལམ་ཡེ་ཤེས་དང་། སྟོབས་ཀྱི་རབ་དྲུག་བསྟེན་པའི་ཐུགས། 21

ཡོངས་སྟོབས་དཔའ་བོ་གཅིག་ཏུ་དང་། དྲུག་དྲུག་ཉིས་མེད་གསུང་ཉིད་དང་།
རིག་པ་གསུམ་གྱི་གསལ་བ་དང་། རྩི་མེད་བཞི་དང་ལེགས་པར་ལྷན། 22

ཕྱང་པོ་ལྷ་ལས་ནྱེས་གྲོལ་ཞིང་། སྤྱི་མཆོད་རྒྱལ་ནི་འབྱེད་པ་དང་།
ཕྱང་རྩྱལ་ཡན་ལག་བདུན་དང་ལྷན། འཕགས་ལས་ཡན་ལག་བསྟེན་ཉིད་སྟོན། 23

ཀུན་སྟོང་དགུམ་དམན་གྲུལ་བ་ནི། སྟོབས་བཅུད་བདག་ཉིད་ལྷན་དག་གིས།
འཛིག་ནེན་སྤྱི་བའི་སྟོང་རྩྱལ་ལ། མི་སྤྱོད་པ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད། 24

དེ་ནས་ཤིན་དུ་སྟོང་ཇི་ཡིས། ཞབས་ལ་མགོས་གདུགས་དེ་དག་ལ།
དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བཙོས་ལྷན་གྱིས། དེ་ཡི་ཟས་ལ་ཞལ་གྱིས་བཞེས། 25

དེ་མཐོང་སྤྲིག་པ་ཟད་གུར་པ། དེ་དག་གིས་ནི་མཉམ་དུ་སྤྲུལ།
དགོས་ཏེ་ཚྲོགས་ཀྱིས་བསྟོར་བ་ཡིས། ཟས་ཀུན་ཚོ་ག་བཞིན་དུ་སྤྲངས། 26

དེ་འོག་དེ་ཡི་སྟོན་ལམ་ནི། ཡེ་ཤེས་སྤང་བའི་ཐུར་མ་ཡིས།
དེ་དག་མིག་ནི་ཡང་དག་ཕྱེ། རབ་དྲུག་གསལ་བའི་གནས་མཐོང་གུར། 27

येषां कुशलमूलानि सक्तानि^१ चीणि चेतसि ।

अलोभश्चापरिद्वेषोऽप्यमोहश्च महात्मनाम् ॥ २० ॥

दानशीलश्चमावीर्यध्यानप्रज्ञाजुषां सदा ।

उपायप्रणिधिज्ञानबलैराश्रितचेतसाम् ॥ २१ ॥

परिचाणैकवीराणां सदैवाद्दय^२वादिनाम् ।

विद्यात्रयप्रदीप्तानां चतुर्वैमल्यशालिनाम् ॥ २२ ॥

पञ्चस्कन्धविमुक्तानां षडायतनभेदिनाम् ।

सप्तबोध्यङ्गयुक्तानामार्याष्टाङ्गेपदेशिनाम् ॥ २३ ॥

नवसंयोगहीनानां तेषां दशवलात्मनाम् ।

किं वस्त्वविदितं लोके जिनानां जनचेष्टितम् ॥ २४ ॥

ततस्तेष्वतिकारुण्याच्चरणालीनमूर्धसु ।

तथेत्युवाच भगवांस्तद्भोज्योपनिमन्त्रणे ॥ २५ ॥

तैस्तत्सन्दर्शनक्षीणकिल्बिषैः सममर्पितम् ।

भिक्षुसङ्घैर्दत्तो भोज्यं विधिवत् सर्व्वमाददे ॥ २६ ॥

ततस्तत्प्रणिधानेन ज्ञानालोकशलाकया ।

ते समुन्मीलितदृशः प्रकाशं ददृशुः पदम् ॥ २७ ॥

དེ་དག་འཕྲལ་ལ་བྱུག་པོར་ནི། ཆགས་བྲལ་ཡོངས་སྒྲིན་རབ་དུ་དངས།

རབ་དུ་བྱུང་དང་ལྷན་ཐོབ་ནས། འགྲོ་བའི་མཆོད་འོས་ཉིད་དུ་གྱུར།

28

དེ་དག་འཕྲལ་ལ་དག་བ་དེ། སྒྲིན་དུ་ཉེ་བར་གནས་མགོང་ནས།

དག་སྒྲོང་ནམས་ཀྱིས་འདི་ཅི་ཞེས། དྲིས་ཤིང་བཙོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས། 29

འདི་དག་བདག་དང་འབྲེལ་བ་འདི། དོན་མཐུན་བསྐྱུངས་ཤིང་སྐྱུ་བ་ཡིས།

སྒྲིང་དུ་འགྲོ་བའི་སྐྱེ་བ་ནི། གཞན་དག་ལ་ཡང་གྲུབ་པར་གྱུར།

30

ནམ་གྱིས་སྒྲོ་བ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱིས། རབ་མཆོག་མཁས་པ་དག་འ་བའི་ས།

བར་ན་སི་ཞེས་པའི་གོང་། མགོ་རིས་སྒྲེ་ཡིས་འཆོམས་གྱུར་ཡོད།

31

གང་ན་དེ་མེད་ཆུ་ཆུ་བས་ནི། འཛིན་པ་ལྷ་ཡི་གྲུན་འཛིན་དག།

དྲིལ་དུ་ལྷས་ཙན་ནམས་ཀྱིས་སྒྲིང་། བཙེ་བ་བཞིན་དུ་དང་བར་བཤིད།

32

བཙོད་པ་བཞིན་དུ་འབྱུང་པོ་ཀུན། བག་པ་བ་བདེ་བར་གནས་པ་གང་།

འཆོ་བ་མེད་བཞིན་དམ་པས་བཞེན། དེག་པ་བཞིན་དུ་མཁས་པས་འདོད།

33

དེ་ནས་སི་བདག་ཆངས་པར་ནི། བདེག་བྱ་ནམ་གྱིས་སྒྲིང་དང་བཞེན།

ཆངས་བྱིན་ཞེས་བྱས་འཛིག་དེན་ནི། འཛིག་དེན་གསུམ་པོ་བཞིན་དུ་བསྐྱུངས། 34

དེར་ནི་དེད་དཔོན་དག་འ་བའི་སྒྲེ། ཞེས་པ་ནམ་ཐོས་བྱ་ལྷ་བྱ།

ཆུ་ནམས་དག་གི་ཆུ་གཏོར་བཞིན། ཞོར་གྱི་དོན་མཐུན་གནས་སུ་གྱུར།

35

ते सद्यस्तीव्रवैराग्यपरिपक्वाः प्रसादिनः ।

प्रव्रज्यायोगमासज्य जग्मुर्जगति पूज्यताम् ॥ २८ ॥

तत् तेषां कुशलं दृष्ट्वा सहसोपनतं पुरः ।

बभाषे भगवान् पृष्टः किमेतदिति भिक्षुभिः ॥ २९ ॥

एतैर्ममायं सम्बन्धः सार्थरक्षणनिष्क्रयैः ।

द्वीपयात्रागतस्यासीदन्यस्मिन्नपि जन्मनि ॥ ३० ॥

अस्ति विस्तीर्णमार्गस्य स्वर्गवर्गावधिर्विधेः ।

पुरी वाराणसी नाम कैशलोत्कर्षहर्षभूः ॥ ३१ ॥

यस्याममलकल्लोलवाहिनी सुरवाहिनी ।

सदा द्येव हृदयं प्रसादयति देहिनाम् ॥ ३२ ॥

अहिंसेव सतां सेव्या विद्येव विदुषाम्मता ।

क्षमेव सर्वभूतानां या विश्रम्भसुखस्थितिः ॥ ३३ ॥

ब्रह्मकल्पे नृपे तस्या विकसत्कमलाश्रये ।

ब्रह्मदत्ताभिधे लोकं^१ चैलोक्यमिव रक्षति ॥ ३४ ॥

प्रियसेनाभिधानोऽभूत् तत्र वैश्रवणोपमः ।

सार्थवाहोऽर्थसार्थानां स्थानमब्धिरिवाम्भसाम् ॥ ३५ ॥

དེ་སྤྲུལ་ཤིན་དུ་དགའ་ཞེས་པ། སྤྲུལ་བྱ་ལེགས་པའི་གནས་སྤྱུ་གྱུར།
གང་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཚོགས། རོན་བྱས་ཉིད་དུ་རབ་དུ་གྱུར། 36

སྤྲུལ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་པ་དང་། བཙོན་འགྲུས་བསམ་གཏན་གྱིས་རབ་ལྷན།
བྱེད་པོ་ནིས་པར་ཆགས་སྤྲད་གང་། ལེགས་བྱས་དཔལ་དུ་བྱས་པ་བཞིན། 37

དེ་ནི་དྲི་མེད་རིག་ཀུན་ནང་། སྤྱི་ཚུལ་ཤིན་དུ་ཡངས་པར་ཡང་།
རོ་ལྷན་ཡིད་འོང་ཅུ་གཏོར་ཆེར་། ཅུ་བོ་བཞིན་དུ་ཞུགས་པར་གྱུར། 38

སྤྲོད་པ་ཡོན་ཏན་གྱིས་བགྱིན་ཅིང་། ལུས་ནི་མཚན་གྱིས་བགྱིན་པ་གང་།
སྤྲུལ་བྱ་མཚོག་ལ་ཆགས་པ་བཞིན། བསྐྱབས་པར་འོས་པའི་དཔལ་གྱིས་བསྟེན། 39

བསོད་ནམས་ཀྱིས་སྤྲོས་མཐོ་རིས་སུ། ཡང་ནི་དུས་ཀྱི་གཤེགས་པའི་ཆོ།
དེ་ཡི་ཐ་སྙད་ཁྱད་དག་ནི། སྤྲུལ་པའི་ངོས་ལ་གནས་པར་བྱས། 40

དེ་བསམས་བདག་གི་དཔལ་འབྱོར་འདི། རིས་བས་འོང་ཞིང་ཡངས་པ་སྟེ།
དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྤྲོད་ཀུན་གྱིས། དེ་བ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་སྟུང་། 41

སྤྲུལ་འོངས་སྤྲོད་བས་ཐོས་ཉིད་ཆོ། གང་ཞིག་ཕྱིས་སྤྲོད་འབྲས་བྱ་མེད།
སྤྲུལ་བྱ་དམ་པ་ལ་གནས་དཔལ། ཤིན་དུ་ཆེ་བ་དེས་ཀྱང་ཅི། 42

དྲི་གཤོང་སྤྲོད་བ་གཅིག་དེ་ཡང་། གང་གིས་ད་དུང་ཡོངས་མ་རྫོགས།
དེ་ན་ཅེན་འབྱུང་གནས་བྱེད་པོ་ཡིས། ཡངས་པར་བྱས་པའི་འབྲས་བྱ་མེད། 43

तस्यासौत् सुप्रियो नाम सौजन्यनिलयः सुतः ।
प्रययौ यं समाश्रित्य गुणसार्थः^१ कृतार्थताम् ॥ ३६ ॥

दानशीलक्षमावीर्यध्यानप्रज्ञासमन्वितः ।
धात्रा विलोभनायैव यः कृतः सुकृतश्रियः ॥ ३७ ॥

तं सर्व्वविद्या विशदाः कलाश्च विपुलाशयम् ।
विविशुः सरसोदारा महोदधिमिवापगाः ॥ ३८ ॥

गुणालङ्कृतचारिचं लक्षणालङ्कृताकृतिम् ।
पुरुषोत्तमलुब्धेव यं श्लाघ्यं श्रीरशिश्रियत्^२ ॥ ३९ ॥

कालेन सुकृतक्रीतं पितरि चिदिवं गते ।
चक्रे स्कन्धतटे तस्य व्यवहारभरः स्थितिम् ॥ ४० ॥

सोऽचिन्तयदियं लक्ष्मीर्विपुलात्मक्रमागता ।
तथापि मन्ये पर्याप्ता न सर्व्वार्थिमनोरथे ॥ ४१ ॥

किं तथा सुमहत्यापि श्रिया सत्पुरुषस्थया ।
पूर्वागतार्थिभुक्तेव या श्रेष्ठार्थिषु निष्फला ॥ ४२ ॥

रत्नाकरस्य वैपुल्यं निष्फलं वेधसा कृतम् ।
अद्यापि पूरितो येन नैकोऽप्यर्थी स वाङ्मवः ॥ ४३ ॥

25 १ Orig. omits the word गुण in गुणसार्थः ।

२ Orig. श्रीरर्ज्जिश्रियत् ।

ཡང་ན་བཞག་པ་གྱུ་ཆེ་བའི། སྒོང་བ་སྤྱི་ཡི་ཡོངས་ཇོགས་དེ།

ཨ་ག་སྤྱི་ཡི་ཁྱོར་ཚུ་ཡིས། ཏུ་བ་ཏུ་གྱུ་མཚོ་ཆེན་པོ་སོང་།

44

དཔལ་ནི་གཅིག་ལ་སྒོང་བ་མང་། སྒོང་བ་ཀུན་ཁེངས་བཟོད་པ་གང་།

ནོར་དེ་བདག་གིས་ཡོངས་མི་འཐོབ། ཅི་བྱ་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་གཏུང་།

45

དཔལ་དང་ནོར་བྱ་ལ་སོགས་ཀྱིས། ལྷ་རྒྱལ་ཉིད་ཁེངས་གཞན་མིན་ཞེས།

ཚུ་གཏེར་ད་དུང་དྲི་གཏོང་མེ། གཏུང་བ་ནང་དུ་འབར་བ་བཞིན།

46

སྒོང་བ་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཁ་ཡིས་ནི། སྤྱུག་བསྐལ་ཤུགས་ཅིངས་ཡོངས་མི་བཟོད།

དེ་སྤྱད་བདག་གིས་འབད་པ་ཡིས། གངས་མེད་ནོར་ནི་བསྐྱབ་པར་བྱ།

47

དེ་ལྟར་ཡུན་རིང་བསམས་ནས་དེ། རོན་མཐུན་ཆེན་པོས་བསྐྱོར་ནས་ནི།

རིན་ཅེན་གླིང་གི་གྲོང་ཁྱིམ་དུ། ཕྱིན་ནས་རིན་ཅེན་བསྐྱབ་པ་བྱས།

48

དེ་འོག་དོན་བྱས་སྤྱད་ལོག་ཕྱེ། འོང་བ་དེ་ནི་ཆོས་ཀྱིན་པ།

དོན་མཐུན་ནོར་འཕྲོག་སྒྱོར་བ་ལ། བགས་ན་གྱུ་བས་ལམ་དུ་མཐོང་།

49

དེ་དག་དོན་མཐུན་ནོར་བསྤྱད་ཕྱིར། བབ་ཅོལ་དུ་སྒྱོར་དེས་མཐོང་ནས།

རང་གི་ནོར་ཀུན་ཕྱིན་ནས་ནི། ཇེས་སྤྱ་འབྲང་བའི་ནོར་ནོམས་བསྐྱུངས།

50

ཕྱི་ནས་རིས་པ་དེ་བཞིན་ཉིད། རིན་ཅེན་གླིང་གི་འགྲོ་འོང་གིས།

དོན་མཐུན་བསྐྱབ་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱིན་ལ། རོར་ནི་ལན་རྒྱལ་རབ་དུ་བྱིན།

51

अथवा पृथुसङ्कल्पः केनार्थी परिपूर्यते ।

जगामाब्धिरगस्त्यस्य चुलुकावमनीयताम् ॥ ४४ ॥

किं करोम्यतितापोऽयं श्रीरेका बहवोऽर्थिनः ।

न तदासाद्यते वित्तं यत् सर्वार्थिभरक्षमम् ॥ ४५ ॥

पञ्च षट् पूरिता एवं नान्ये श्रीकौस्तुभादिभिः ।

इतीवाद्यापि तप्तोऽन्तर्ज्वलदौर्ब्बानलोऽम्बुधिः ॥ ४६ ॥

तस्मात् करोमि यत्नेन निःसङ्खाद्रविणार्जनम् ।

न सहे दुःखनिःश्वासं विमुखस्य मुखेऽर्थिनः ॥ ४७ ॥

इति सञ्चिन्त्य स चिरं सार्थेन महता वृतः ।

रत्नदीपपुरं गत्वा विदधे रत्नसंग्रहम् ॥ ४८ ॥

ततः प्रतीपमायान्तं कृतार्थन्तं वनेचराः^१ ।

सार्थार्थहरणोन्मुक्ता ददृशुर्दम्यवः पथि ॥ ४९ ॥

सार्थार्थहरणे दृष्ट्वा स तेषां साहसोद्यमम् ।

निजसर्वस्वदानेन संरक्षानुयायिनम्^२ ॥ ५० ॥

पुनः क्रमेण तेनैव रत्नदीपगतागतिः ।

सार्थचाणाय चौराणां षट्कृत्वः प्रददौ धनम् ॥ ५१ ॥

ཕྱིས་ཀྱང་ལམ་ནི་དེ་ཉིད་ནས་* ། འོངས་པས་དེ་བཞིན་ཆོས་ཀྱིན་པ།
 རོན་མཐུན་ནོར་ནི་འབྲེག་པ་ལ། ལྷག་པར་བཀོམ་པ་དེ་དག་མཐོང་། 52

དེས་བསམས་ཀྱི་མ་བདག་གི་ནོར། ཆེན་པོ་ཡིས་ནི་ཡོངས་སྤྱ་སིམ།
 འདི་དག་པ་རིལ་ནོར་འབྲེག་ལ། བརྩོན་པ་ལས་ནི་ཕྱིར་མ་ལོག། 53

ནོར་གྱིས་འགྲོ་བ་ཁེངས་བྱས་ཞིང་། བདག་གིས་ཡང་ཡང་བརྗོད་གུང་ཀྱང་།
 ཀྱིས་མ་ལ་ཆོས་ཀྱིན་ནི། བརྒྱལ་བ་འདི་དག་ཡོངས་མ་ཁེངས། 54

རིགས་པའི་སློབ་པ་ཞན་གུང་ཅིང་། ལན་སློབ་ཀྱན་དུ་བཅོམ་པ་དང་།
 སླད་པར་འོས་པའི་དམ་བཅའ་བཞིན། འན་པ་སྦྱོས་པ་བདག་སྦྱིསྦྱང་། 55

དེ་ལྟར་སེམས་ཤིང་འགྲོད་པ་ཡི། མ་ཡིས་རབ་དུ་བརྒྱངས་པ་དེ།
 སྦྱོ་བོ་མེད་པར་མཚན་མེ་ནི། ལོ་བརྒྱ་ལྟ་བུར་རབ་དུ་གུར། 56

བྱ་ངན་འདམ་དུ་བྱིང་བ་ཡི། སྤང་བའི་དབང་པོ་བཞིན་སི་གཡོ།
 དབྱགས་རིང་དེ་ལ་སྤི་ལམ་དུ། ལྷ་ནི་མཐུ་ཆེན་ཐུན་པས་སྦྱས། 57

སློབ་ཟུང་བྱ་ངན་མ་བྱེད་ཅིག། རོན་མེད་ལྷས་ནི་རབ་སྦྱོས་ཡིན།
 རྣམ་བཤུགས་དམ་པར་མཛོན་འཛེགས་པ། བྱིད་ཀྱི་འདོད་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར། 58

* ཕྱིས་ཀྱང་ལམ་ནི་དེ་ཉིད་ནས་ཞེས་པའི་ཚིག་ཀྱང་གཅིག་པོ་འདི་ཉིད་སྤྱད་དོད་མི་འདུག་པ་ཀྱང་པ་གཞན་ནེམས་དང་མཐུན་པ་ལ་སློབ་ཚན་པའི་ཆེ་བ་སྤྱོད་པ་འདུང་ལོས་བསྒྲིགས་པ་ཆུང་པའི་ཉིད་ཀྱི་ཐུང་།

तथैव त्वां पुण्यविपन्वानिसंप्राप्तस्तथैव^१ ।
तान् ददर्श चौरान् सार्थार्थहरणोऽधिकादरान् ॥ ५२ ॥

सोऽचिन्तयदहो वित्तैर्महद्भिः परिपूरिताः ।
मयैते न निवर्तन्ते परार्थहरणोद्यमात् ॥ ५३ ॥

जगत् सम्पूरयाम्यर्थैरित्युक्तापि मया सक्तम् ।
अहो नु दस्यवो नैते वराकाः परिपूरिताः ॥ ५४ ॥

उचितोत्साहहीनस्य व्याहतोत्तरवादिनः ।
विकत्यनप्रतिज्ञस्य धिक्छे जन्म कुजन्मनः ॥ ५५ ॥

इति चिन्तयतस्तस्य तप्तस्यानुशयाग्निना ।
विजने प्रययौ रात्रिः सम्बत्सरशतोपमा ॥ ५६ ॥

तं शोकपङ्कसंमग्नं^२ गजेन्द्रमिव निश्चलम् ।
दीर्घोच्छ्वासं महेशाख्या स्वप्ने प्रोवाच देवता ॥ ५७ ॥

सुमते मा कथाः शोकं शरीरोच्छोषणं वृथा ।
सत्सङ्कल्पाभिरुदस्य भविष्यति तवेप्सितम् ॥ ५८ ॥

१ The original of this line was lost. The present line which was composed by Bdar Locháva is quite unintelligible.

२ Orig. °सदुद्धम् ।

སྒོ་ལྷན་བཙོན་འགྲུས་ཅན་ཞིས་སྒྲིམ། འབད་པས་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་བ།
 མི་ལས་ཞིས་དྲིལ་སྒྲིབ་དཀའ་དང་། འཇིག་རྟེན་འདི་ན་དེ་ཡོད་མིན། 59

གང་ཡང་ནུས་པ་དེ་དཔེ་མེད། གང་ཞིག་གཉིས་སྒྲིམ་གཅིག་གི་ཡང་།
 གསུང་གི་ཀྲུལ་ཀ་ཁོ་ན་ཡིས། འབིགས་བྱེད་ས་དང་མཚུངས་པར་གྱུར། 60

བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་བྱ་བའི་དུས། མི་སཉམ་པ་ཡང་སཉམ་པར་འགྱུར།
 རིང་བ་ཞིས་སྒྲིབ་ཉིད་བར་འོང་། རྒྱ་ཡང་སྒྲིམ་ས་ཉིད་དུ་གྱུར། 61

གཞན་དོན་ཁྱོད་ཀྱི་བཙོན་པ་འདི། འབས་བྱ་ཉིད་བྱེ་ཆོས་མེད།
 སྒྲིང་སྒྲོབས་སྒྲོད་པ་སྒྲུབ་ཡིས། བྱེ་ཆོས་ལ་ཡང་མི་འགྱུར་ངོ་། 62

ལྷ་ཞིས་སྒྲིམ་བཅུན་བ་ད་པའི། སྒྲིང་ན་རིན་པོ་ཆེ་དག་ཡོད།
 གང་ཞིག་གཅིག་གི་མཐུ་ཡིས་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་གསུམ་པོ་ཁེངས་པར་མཛོད། 63

གང་ཕྱིར་མི་ཡིས་འདས་ནས། དེ་ནི་ཤིན་དུ་ཆེ་བའི་ས།
 བསོད་ནམས་རང་བཞིན་གྱིས་འཕྱོབ་ཕྱེ། སྒྲིང་སྒྲོབས་ལེགས་བྱས་མིན་པས་མིན། 64

བྱ་དག་ཡིད་ནི་གདུང་བ་ཐོང་། བདོན་པའི་སྒོ་གྲོས་ཞིས་པར་བསྒྲུབས།
 བ་ད་ར་ཡི་སྒྲིང་འགྲོ་ལ། རབ་དུ་སྒྲོ་བ་ཡོངས་སུ་རྒྱུངས། 65

ཁྱོད་ནི་སྒྲིང་སྒྲོབས་མཐུ་གྱིས་ཤིང་། འཁོར་བ་རབ་དུ་སྒྲོལ་བར་བཛོད།
 དེ་ཐོབ་བྱ་ཕྱིར་ཕྱོགས་དང་ནི། ལས་གྱི་རིམ་པ་འདི་དག་ཉིན། 66

न तदस्ति जगत्स्मिन् स्वप्नसङ्कल्पदुर्लभम् ।

यन्न सिध्यति यत्नेन^१ धीराणां व्यवसायिनाम् ॥ ५६ ॥

सा काष्ठानुपमा शक्तिरेकस्यापि द्विजन्मनः ।

यदान्नास्यन्दितेनैव विन्ध्यः क्षासमतां ययौ ॥ ६० ॥

विषमं समतां याति दूरमायात चान्तिकम् ।

सलिलं स्थलतामेति कार्य्यकाले महात्मनाम् ॥ ६१ ॥

परार्थोऽयं तवारम्भः फलत्येव न संशयम् ।

न भवन्ति विसम्बादसन्दिग्धाः सत्त्वृत्तयः ॥ ६२ ॥

रत्नानि वदरद्वीपे सन्ति त्रिदशसेविते ।

येषामेकप्रभावोऽपि त्रिजगत्पूरणक्षमः ॥ ६३ ॥

मर्त्तभूमिमतिक्रम्य सा हि भूमिर्महोदधौ ।

आसाद्यते पुण्यमयी नासत्त्वैर्नाकृतात्मभिः ॥ ६४ ॥

विषादस्थज्यतां पुत्र स्थिराबुद्धिर्विधीयताम् ।

वदरद्वीपयात्रायामुत्साहः परिगृह्यताम् ॥ ६५ ॥

श्रूयतामेष तत्प्राप्त्यै दिङ्मात्रानुक्रमक्रमः ।

स्फीतसत्त्वप्रभावस्त्वं संसारोत्तरणक्षमः ॥ ६६ ॥

རྒྱལ་གྱི་ཕྱོགས་གྱི་ཆ་ན་ཡོད། ལིན་དུ་ཆེ་བའི་སྤྱིང་དག་ནི།
བདུན་བགྱིར་བ་དུ་འདས་གྱུར་ཅིང། དེ་བཞིན་དུ་ནི་རིན་ཆེན་བདུན། 67

ཅུ་ཁྲུང་བདུན་དང་ཇེས་འགོ་དང། བརྒྱུ་འགྲོ་ཞེས་བའི་ཅུ་ཡི་གཏོར།
ཇེས་སྤྱུ་མཐུན་བའི་རྒྱུང་གིས་དེར། ས་རོལ་འཐོབ་པོ་བསོད་ནམས་ཅན། 68

དེ་ནས་དེ་མཚུངས་མིང་ཅན་རི། རྒྱུང་གིས་རབ་རིབ་སྤོངས་པར་བྱེད།
སྤྱན་ཆེན་དོན་ཡོད་ཅེས་བ་ཡིས། མིག་གཉིས་གང་དུ་ནོལ་གནས་ཕྱེར། 69

དེ་ནས་ཀུན་འཁོར་ཞེས་ཅུ་གཏོར། གང་དུ་རྒྱུང་ནི་ཤེས་བྱ་བླས།
འབྱེད་ཞིང་འབྱུང་བས་སྒོལ་ཆགས་ནི་མས། ཀུན་འཁོར་བདུན་ལས་སྒོལ་བར་བྱེད། 70

དེ་ནས་ཀུན་འཁོར་ཞེས་བའི་རི། གང་ན་མཚན་གྱི་དུང་གི་ཁྱེ།
འཛིགས་སུ་རུང་ཞིང་སྒོལ་འགྲོལ་བ། སྐབས་གསུམ་པ་ཡང་སྐྱབ་བྱེད་གནས། 71

དེ་ན་སྤྱན་ཆེན་དུང་གི་ཁྱེ། སྤྱུལ་ནི་ནག་པོས་དགྲིས་གྱུར་བ།
མིག་དང་མགོ་ལ་བཞག་པ་ན། བསོད་ནམས་ལྷན་པ་ཡོངས་སུ་སྒྲེབ། 72

དེ་ནས་ཅུ་སྤྱོད་ཞེས་བའི་མཚོ། གང་ན་སྤོན་པོའི་མིག་དམར་ཡོད།
མ་ཀིར་ཞེས་བྱའི་སྤྱན་འཛིན་དང། སངས་གྲུས་རིག་བྱེད་རིག་པའི་དབང། 73

དེ་ནས་ཅུ་སྤོན་ཞེས་བའི་རི། གང་ན་མགྲིན་པ་སྤོན་པོ་ནི།
མཚན་གྱི་མིག་ནི་རབ་འབར་བ། སྤོན་པོ་ལྔ་བགྱི་དག་དང་གནས། 74

अस्ति पश्चिमदिग्भागे समुल्लङ्घ्य महीयसाम्^१ ।

शतानि सप्त द्वीपानां तथा सप्त महाचलान् ॥ ६७ ॥

सप्तापगाश्चानुलोमप्रतिलोमाभिधोऽम्बुधिः ।

अनुकूलानिलैर्यस्मिन् पारमाप्नोति पुण्यवान् ॥ ६८ ॥

ततस्तनुल्यनामाद्रिर्वीतैस्तिमिरमोहकत् ।

यचाक्ष्णोर्दिशति स्वास्थ्यममोघाख्या महौषधिः ॥ ६९ ॥

अथावर्त्ताभिधोऽम्बोधिवैरैर्मैर्यच वायुभिः ।

मज्जनोन्मज्जनैर्जन्तुः सप्तावर्त्तेषु तार्यते ॥ ७० ॥

आवर्त्तास्थस्ततः शैलः शङ्खनाभो निशाचरः ।

घोरः प्राणहरो यच्च चिदशचासकत् स्थितः ॥ ७१ ॥

कृष्णसर्पावृता यच्च शङ्खनाभिर्महौषधिः ।

त्रायते पुण्यसम्पन्नं नेत्रे शिरसि चार्पिता^२ ॥ ७२ ॥

अथ नीलोदनामाब्धीरक्ताक्षो यच्च राक्षसः ।

मकर्याधिभूतां बुद्धविद्याविद्वान् वशे^३ ॥ ७३ ॥

अथ नीलोदनामाद्रिर्नीलग्रीवः क्षपाचरः ।

प्रदीप्तनेत्रो यचास्ते रक्षसां पञ्चभिः शतैः ॥ ७४ ॥

१ Orig. महायसाम् ।

२ Orig. चार्पितम् ।

དེ་ན་དོན་ཡོད་ཅེས་པའི་སྒྲུབ། མཐོང་དང་དབྱུགས་དང་རིག་པ་དང་།

མཆེ་བ་རབ་སྒྲོམ་བྱུག་གི་མེ། དྲིལ་བྱ་སྒྲུལ་གྱི་བྱུག་ནོམས་སྤྱང་།

75

གསེ་སྤྱོང་བཏུལ་ཞུགས་ལྡན་པ་དང་། བྱམས་དང་སྙིང་ཆེའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས།

སྒྲུལ་ནི་ནག་པོ་རབ་བསྐྱད་ནས། སྒྲན་ཆེན་དེ་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར།

76

དེ་ཡིས་མིག་སྒྲན་རྒྱུད་ལྷན་ནི། བྱམ་ནས་སྙིན་པོའི་གིང་དྲི་རི།

འབྲས་མེད་བྱུག་པ་ཕྱ་མོ་ཙན། བསོད་ནམས་ལྡན་བས་སྒྲོལ་བར་འགྱུར།

77

དེ་ནས་བེ་རམ་བླ་ཞེས་རི། དེ་ཆེས་གང་གིས་པ་རོལ་གཞན།

འཛིགས་བྱང་ཟངས་ཀྱི་ནགས་ཞེས་པ། སྤྲ་ལ་ཆེན་པོའི་ནགས་ཀྱི་ནང་།

78

དེ་ན་སྒྲུལ་ནི་སྒྲུམ་ཆེན་དག། ཟངས་མིག་ཅེས་པ་བཟོད་དཀའ་བ།

དྲག་པོའི་དྲི་ལྡན་གང་གི་རྒྱུང་། ཉིད་ཀྱིས་འཛོ་བར་མི་བྱེད་གནས།

79

ཆོབ་བྱུག་ཏུ་ཉལ་གྱུར་པའི། ཁ་རྩ་ཡི་ནི་དཔག་ཚད་ཁྲབ།

ལྷོགས་པས་གདུངས་ནས་ཆོབ་བྱུག་ནི། གཉིད་དང་བལ་བས་རྩང་བར་གྱུར།

80

འོད་མའི་ཅི་བ་དོས་བསྐྱམས་སྤུག། རབ་ཏུ་ཕྱི་བས་དྲི་དང་ལྡན།

ཉིད་དང་མཚན་ཏུ་རབ་འབར་བ། མིག་སྒྲན་ཏུ་འོས་སྒྲན་ཐོབ་འགྱུར།

81

སྤང་མེད་ཅེས་པ་སངས་གྱིས་ཀྱི། རིག་པ་བཞུགས་པས་སྒྲུམ་ཆེན་ནི།

འཛིགས་བྱང་དེ་དང་གཟི་བཟིང་ཆེ། གཞན་གྱིས་ཀྱང་ནི་འཛིགས་མི་འགྱུར།

82

तचौषधिममोघाख्यां रक्षत्याशीविषः सदा ।
दृष्टिनिःश्वाससंस्पर्शदंष्ट्रोत्सृजद्विषानलः ॥ ७५ ॥

उपोषधव्रतवता मैत्रेण करुणात्मना ।
लभ्यते सा समुत्सार्य कृष्णसर्पं महौषधिः ॥ ७६ ॥

तं रक्षःशकटं शैलं निष्फलश्चक्षुःकन्दरम् ।
तामञ्जने शिखायाञ्च कृत्वा तरति पुण्यवान् ॥ ७७ ॥

अथ वरम्भनामाद्रिः पारे यस्योत्तरा तटे ।
घोरा ताम्राटवी नाम महाशालवनान्तरा ॥ ७८ ॥

महानजगरस्तत्र ताम्राक्षो नाम दुःसहः ।
आस्ते यस्योग्रगन्धेन वायुनैव न जीव्यते ॥ ७९ ॥

षण्मासान् स्वपतो यस्य लाला व्याप्नोति योजनम् ।
क्षुत्सन्तप्तस्य षण्मासानल्पौभवति जाग्रतः ॥ ८० ॥

वेणुगुल्मशिलाबद्धां गुहामुत्पाद्य मेदिनीम् ।
प्राथ्यौषधीं दिवाराचं ज्वलन्तीमञ्जनोचिताम् ॥ ८१ ॥

तस्मादजगराद्घोरादन्यतो^१ वा महौजसः ।
अवैराख्यां बुद्धविद्यां जपतो न भवेद्भयम्^२ ॥ ८२ ॥

དེ་ནས་རིན་ཆེ་བ་བདུན། འོད་མའི་ཚར་མས་གཏམས་གྱུར་པ།

ཟངས་གླགས་ཀྱིས་མཚན་ཀྱང་པ་ཡིས། བཙོན་འགྲམ་ཐུན་བས་ཐར་པར་འགྱུར། 83

དེ་ཟླ་པལ་མ་ཡི་ནགས་དང་། འགྱུར་བྱེད་ཆ་ཀླུང་ཅོས་བདུན་དག།

བཞེལ་ནས་ཅེ་གསུམ་ཞེས་པའི་རི། རབ་དུ་མཐོ་བ་དག་དུ་སྟེབས།

84

དེ་ན་ཅེ་གསུམ་ཞེས་པ་ཡིས། ཚར་མ་དོ་ཟླ་འབྱེད་ཀྱིས་བྱེད་ཡོད།

ཟངས་ཀྱི་གླགས་བྱེད་སྐྱར་བའི། ཀྱང་པ་དག་ལ་མི་འཇུག་གོ།

85

ཆ་ཀླུང་ཅེ་གསུམ་ཞེས་པ་དང་། དེ་ན་ལྷགས་ཀྱི་ཅེ་ཡི་རི།

ཆ་ཀླུང་ངོས་དང་ལྷགས་ཐུར་གྱི། རི་བོ་དེ་ནས་དེ་ལྟའི་ཀླུང་།

86

དེ་ནས་བཙོ་བགྱེད་འཕྱོག་ཅེས་པའི། རི་བོ་བགྱེད་པར་དཀའ་བ་དང་།

དེ་ནས་དེ་དང་མིང་མཚུངས་ཀླུང་། དེ་ཟླ་པ་མོ་ཞེས་པའི་རི།

87

དེ་ནས་དུ་བའི་མིག་ཅེས་རི། ཕྱོགས་ངོས་དུ་བས་ཚོག་གྱུར་པ།

མ་ཅུང་སྐྱལ་གདུག་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི། མཐོང་བ་རེག་པའི་དུག་གིས་བྱབ།

88

དེ་ཡི་ཅེ་ན་རྒྱུང་བའི་མཐའ། རོ་བས་བཅེངས་པའི་ཕུག་ཆེན་པོ།

ཕུག་ནང་ནོར་བུ་འོད་ཀྱང་དང་། སྐན་ཆེན་འཛོ་བྱེད་ཅེས་པ་ཡོད།

89

དེ་ཕྱེད་ཡིས་མགོ་དང་ནི། ཀྱང་ལག་ལྟོ་ལ་མངོན་པར་བྱུགས།

གསང་སྐྱུལ་སྐྱོབས་དང་བཅས་བགྱོད་ན། མ་ཅུང་སྐྱལ་གྱིས་གཞོད་མི་འགྱུར། 90

ततः सप्त महाशैला वेणुकण्टकसङ्कटाः ।

ताम्रपट्टाङ्गपादेन तीर्यन्ते वीर्यशालिनः ॥ ८३ ॥

ततश्च शाल्मलीवनं सप्त क्षारतरङ्गिणीः ।

उत्तीर्यासाद्यते प्राङ्मुखश्चक्रुर्नाम पर्वतः ॥ ८४ ॥

तत्र विशङ्कवो नाम कण्टका वज्रभेदिनः ।

पादयोर्न विशन्त्येव ताम्रपट्टावनङ्घ्रयोः ॥ ८५ ॥

विशङ्कुर्नाम तटिनी तत्रायःशङ्कुपर्वतः ।

उपस्कीलनदी तत्र ततो द्विधा द्विधा सरित् ॥ ८६ ॥

अथाष्टादशवक्राख्यः पर्वतो निरवग्रहः ।

तत्तुल्यसंज्ञाय नदी श्लक्ष्णो नाम गिरिस्ततः ॥ ८७ ॥

अथाद्रिधूमनेवाख्यो धूमनिर्दिग्धदित्तटः ।

दृष्टिस्पर्शविषैर्व्याप्तः क्रूराशीविषमण्डलैः ॥ ८८ ॥

तन्मूर्ध्नि पल्लवस्यान्तः शिलावद्धा महागुहा ।

ज्योतीरसे मणिर्यस्यां जीवनी च महौषधिः ॥ ८९ ॥

भित्त्वा गुहां तदभ्यक्तशिरःपादकरोदरः ।

व्रजन्मन्त्रबलोपेतः क्रूरसर्पैर्न बाध्यते ॥ ९० ॥

དེ་ནས་སྐྱལ་གདུག་རི་བོང་བདུན། སེམས་ཅན་རྒྱལ་པོས་ཀུན་དུ་ཁིངས།

དེ་ལྟའི་ཆུ་ཁྲུང་དག་ཀྱང་སྟེ། ཆུ་ཡི་སྤྱན་ཚོགས་པ་མཐའ་མེད།

91

དེ་དག་མ་ལུས་རབ་བཞུལ་དེ། གཞན་པན་བརྩོན་པ་བསོད་ནམས་ཀྱིས།

ཅེ་མོ་མཁའ་ལ་རེག་གུང་བ། དཀར་བའི་རི་ལ་འཛོག་པར་འགྱུར།

92

དེ་ནས་དེ་ཡི་ངོས་གཞན་ལ། རོ་ནི་དཀར་གྱིས་གོང་བྱིར།

དཔག་བསམ་གིང་གིས་ཉི་བར་མཛོས། མཐོ་རིས་དང་མཚུངས་མཐོང་བར་འགྱུར།

93

དེ་ན་དེད་དཔོན་སྟོང་སྟོབས་ནི། ཆེན་པོ་མ་གཞིས་པ་ཡོད།

སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་པན་པར་དགྱིས། བགྱི་བྱིན་བཞིན་དུ་ནོམ་པར་གྲགས།

94

ཤེས་བརྟུང་སྟོ་གྲོས་སྟོན་མེད་དེས། བ་ད་ར་ཡི་སྒྲིང་དག་དུ།

འགྲོ་བར་བརྩོན་པ་བྱིད་ཀྱིས་ནི། ལམ་གྱི་གདམས་ངག་ཀུན་བྱིད་འགྱུར།

95

འདི་བཛོད་བདུད་ཅིའི་ལྷན་གྱིས་བཞིན། འོས་པའི་ཚོག་གིས་གིན་དུ་དགའ།

མང་དུ་སྟོ་བ་བསྐྱེད་བྱས་ནས། ལྷ་མོ་འབྲུལ་ལ་མི་སྤྲང་གུར།

96

ཤིན་དུ་དགའ་ནི་རབ་སད་ནས། ཐམས་ཅད་དེ་དེ་བཞིན་ཞེས་བསམས།

རང་གི་སྟོ་བ་སྟོན་བཏང་ནས། སྟོང་སྟོབས་ལ་ནི་ཞོན་དེ་ཆས།

97

དེ་ཡིས་བསྟན་པའི་ལམ་ལས་ནི། ངལ་བ་ནོམ་བཅོམ་དེས་བགྱོད་པས།

ལོ་ནི་བཅུ་གཉིས་རྫོགས་པ་ནི། རོ་ནི་དཀར་གྱིས་གོང་བྱིར་སྟེབ།

98

अथोग्रसत्त्वसङ्कीर्णाः सप्ताशीविषपर्वताः ।

नद्यश्च तद्विधा यासामपारवारिसम्पदः ॥ ६१ ॥

एतदुत्तीर्य निखिलं पुण्यैः परहितोद्यतः ।

आरोहति सुधाशैलं ऋङ्गैरालिङ्गिताम्बरम् ॥ ६२ ॥

ततस्तस्यापरे पार्श्वे कल्पवृक्षोपशोभितम् ।

पुरं रोहितकं नाम दृश्यते स्वर्गसन्निभम् ॥ ६३ ॥

अस्ति तत्र मघोनाम मघवानिव विश्रुतः ।

सार्थवाहो महासत्त्वः सर्वसत्त्वहिते रतः ॥ ६४ ॥

वदरद्वीपयात्रायामुद्यतस्यानवद्यधौः ।

मार्गोपदेशं देशज्ञः स ते सर्वं करिष्यति ॥ ६५ ॥

इत्युक्तोत्साह्य बहुशः सुभद्रैरिव सुप्रियम् ।

वचोभिरुचितैर्देवी सहसान्तरधीयत ॥ ६६ ॥

प्रबुद्धः सुप्रियः सर्वं तत्तथेति विचिन्तयन् ।

प्रतस्थे सत्त्वमारुह्य निजोत्साहपुरःसरः ॥ ६७ ॥

स व्रजन् विजितायासस्तेन निर्दिष्टवर्त्मना ।

पुण्यैर्द्वादशभिर्वर्षैः प्राप रोहितकं पुरम् ॥ ६८ ॥

སྐབས་འདིར་དེར་ནི་དོན་མཐུན་བདག། མ་གླ་ལས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལས།
གསོ་བ་དཀའ་བའི་ནད་ཀྱིས་ནི། ལུས་ནི་ནིལ་དུ་མི་ནགས་གྱུར། 99

དེ་ནས་གྱལ་པོའི་ཁབ་ལྟའི་ཁྱིམ། ནང་དུ་འཆུག་པ་མ་ཐོབ་ནས།
དེ་ཡི་སྒོ་ནི་ཤིན་དུ་དགའ། བྱ་བ་བསྐྱབ་སྤྲད་འདུག་པར་གྱུར། 100

དེ་ནས་སྤྲན་པའི་ཚོལ་གྱིས་ནི། དེ་ནི་ནང་དུ་འཆུག་པ་ཐོབ།
ཉེ་བར་རིགས་པའི་གཏམ་ཤེས་པ། སྤྲ་ཡི་གྲུས་པའི་ས་མ་ཡིན། 101

ཆོ་ཡི་རིག་བྱེད་སྐྱབ་ཤེས་ཤིང་། འཆི་བའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པ་དེས།
ཆེད་ཀྱི་མཆུག་ཉིད་དེ་ཡི་ཆོར། ཤེས་ནས་བསམ་པ་འབྲུགས་པར་གྱུར། 102

དགའ་ཞིང་ཕན་པའི་སྤྲན་མང་དང་། དེ་ཡི་རིམ་གྱོ་ལགས་བྱས་པ།
དུས་ནི་ཤིན་དུ་ཐུང་བ་ཡིས། ཤིན་དུ་དགའ་དང་མཇེའ་བོར་གྱུར། 103

དེ་ལ་མཇེའ་བས་སྤྲན་སྦྱར་ནིམས། དེ་ཡིས་འདོད་པ་བྱ་བར་གྱུར།
མཇེའ་བོས་ཆུང་ཟད་བྱིན་པ་གང་། དེ་དག་ཀྱང་ལ་ཡིད་དགའ་འོ། 104

ད་ནས་བདེ་བའི་རིམ་གྱོས་དེའི། ནད་ནི་ཆུང་བ་ཉིད་དུ་གྱུར།
དམ་པའི་གྲོང་ས་ལས་སྤྱག་བསྐྱལ་ཞི། དེ་ལས་ནད་དང་བྲལ་བར་གྱུར། 105

དེ་ནས་མ་གླ་མཇེའ་བ་ལས། ཡིད་པེབས་སྦྱིས་ལ་ཤིན་དུ་དགའ།
སྤྲན་ནས་རང་གི་གཏམ་གྱི་ཆོ། སྦྱོར་ཚུལ་མཐུན་ནི་རིག་པར་བྱས། 106

अचान्तरे कर्मयोगात् तव सार्थपतिर्मघः ।

व्याधिना दुश्चिक्षेण बभूवास्वस्थविग्रहः ॥ ९९ ॥

अलब्धान्तःप्रवेशोऽथ गृहे राजगृहोपमे ।

तस्य व्यलम्बत द्वारं सुप्रियः कार्यसिद्धये ॥ १०० ॥

ततो वैद्योपदेशेन स प्रवेशमवाप्तवान् ।

उपयोगकथाप्रज्ञा न कस्याद्रभूमयः ॥ १०१ ॥

आयुर्वेदविधानज्ञः स तस्यारिष्टलक्षणैः ।

षण्मासशेषमेवायुर्ज्ञात्वा चिन्तान्तरोऽभवत् ॥ १०२ ॥

तस्य प्रियहितप्रायोभैषज्यपरिचर्यया ।

अत्यल्पेनैव कालेन सुप्रियः प्रियतां ययौ ॥ १०३ ॥

भैषज्ययुक्तिस्तत्प्रीत्या तस्य वल्लभतां ययौ ।

प्रियोपनीतं यत्किञ्चित् तत्सर्वं मनसः प्रियम् ॥ १०४ ॥

प्रियोपचारैस्तस्याथ व्याधिरार्द्रावमाययौ ।

आधिः शाम्यति सत्सङ्गात् ततो व्याधिर्विशीर्यते ॥ १०५ ॥

ततः सञ्जातविश्रम्भः सुप्रियः प्रणयान्मघम् ।

चक्रे विदितवृत्तान्तं पश्चान्निजकथाश्रणे ॥ १०६ ॥

བ་ད་ར་ཡི་སྒྲིང་བགོད་ལ། བདག་ཉིད་ཆེ་དེའི་སྒྲོ་བ་དག།

གཞན་དོན་གཡེ་མེད་ཤེས་གུར་ནས། མ་གླས་ཡ་མཚན་དེ་ལ་སྒྲུས། 107

ཀྱ་མ་སྒྲིང་པོ་མེད་པ་ཡི། འཁོར་བ་འདི་ནི་སྒྲིང་པོའི་གཟུགས།

གཞན་གྱི་བསམ་པའི་དཔུང་གཉིན་ནི། རོར་བུ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན། 108

ན་ཚད་གཞོན་ཞིང་མཛེས་པའི་གཟུགས། གཞན་གྱི་དོན་ལ་གཙགས་པའི་ཡིད།

ཡོན་ཏན་ཕུན་ཚོགས་བསོད་ནམས་ལྡན། གནས་འདི་བྱོད་ཉིད་ཁོ་ནའི་ཡིན། 109

འདི་སྟེངས་འདི་རབ་འདས་ནས། བྱོད་ནི་གཞན་གྱི་དོན་དུ་འོངས།

བྱོད་ཀྱི་སྟོང་གོགས་བབྱིད་པ་ལ། འོན་ཀྱང་བདག་ནི་མཆོག་དུ་གཟིངས། 110

མཚས་ས་ནིངས་པ་ལྟས་ཅན་གྱི། སྒྲིག་ནིངས་པར་འགོ་བ་ཉིད།

བྱོད་ཀྱི་འདོད་པའི་གྱུ་ཉིད་དུ། བདག་གི་དེ་མཐར་གུར་ཀྱང་སྒྲུའི། 111

ད་ལྟ་ཉིད་དུ་ཟད་པ་གང། དེ་ནི་ཟད་པར་ཡོངས་སུ་བགང།

གཞན་གྱི་དོན་དུ་སྒྲིག་དག་ཀྱང། ཟད་པ་སྟེང་པ་བགྱུ་དང་མཉམ། 112

བདག་གི་བ་ད་ར་ཡི་སྒྲིང་། མ་མཐོང་འོན་ཀྱང་བདག་གིས་ཐོས།

རྒྱ་མཁོར་ཆེན་པོ་བྱོགས་སྤུང་སྟོན། དེ་དང་དེ་ཡི་མཚན་མ་ཤེས། 113

དེ་སྐད་བཟོད་ནས་ས་བདག་གིས། བྱོགས་བཟང་མཉེན་པའི་ཚིག་ཀྱང་དོར།

དེ་ཡིས་བཀྲ་ཤིས་ལྷ་གཟིངས་ནི། ཤིན་དུ་དགའ་དང་ལྷན་ཅིག་བཟུང། 114

वदरद्वीपयात्रायां तस्योत्साहं महात्मनः ।

परार्थे निश्चलं ज्ञात्वा तमूचे विस्मयान्मघः ॥ १०७ ॥

अहो वतास्मिन् संसारे निःसारे साररूपिणः ।

जायन्ते मणयः केचित् परचिन्तापरायणाः ॥ १०८ ॥

नवं वयः प्रिया मूर्तिः परार्थप्रवणं मनः ।

पुण्योचितस्तथैवायं स्थाने गुणसमागमः ॥ १०९ ॥

इयतीं भूमिमुल्लङ्घ्य परार्थे त्वमुपागतः ।

करोमि तव साहाय्यं किन्त्वहं भृशमातुरः ॥ ११० ॥

निबद्धावधयः प्राणाः प्रयान्त्येव शरीरिणाम् ।

ते व्रजन्तु ममान्तेऽपि त्वत्समाहितहेतुताम् ॥ १११ ॥

एवमेव व्ययो यस्तु व्ययः स परिगण्यते ।

परार्थे जीवितस्यापि व्ययो लाभशतैः समः ॥ ११२ ॥

न मया वदरद्वीपं दृष्टं किन्तु श्रुतं मया ।

महाब्धौ दिक्समुद्देशं तैस्तैर्जानामि लक्ष्मणैः ॥ ११३ ॥

इत्युक्त्वा भूपतिं सुहृदन्धुवाक्येऽप्यनादरः ।

स मङ्गलप्रवहणं सुप्रियेण सहादधे ॥ ११४ ॥

དེ་ནས་བསམ་པ་ཡངས་པ་ནི། དེ་དག་གཟིངས་ལ་ཞོན་གྱར་དེ།

རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྒྱུད་དག་གིས། དཔག་ཚད་བགྱར་ཡང་འགྲོ་བར་བྱེད། 115

གནས་དང་གནས་སུ་རྒྱ་གཏིར་ཆེད། རྩ་ཁྲི་ཁ་དོག་སྒྲ་ཚོགས་མཐོང་།

འདི་དག་ཅི་ཞེས་ལྟ་མཁའི་སྒྲར། ཤིན་དུ་དགས་ཤིས་མ་གྲུ་ལའོ། 116

གྱུ་མཚོ་འདི་ཡི་རྩ་ལ་ནི། ལྷགས་ཀྱི་རི་བོ་ལྔ་དག་ཡོད།

གཞན་ཡང་ཟངས་དང་དཔལ་རང་བཞིན། གཞན་ནི་རིན་ཅན་གསེར་རང་བཞིན། 117

དེ་ནས་སྒྲིབ་མའི་ཁྱེ་བྲག་གིས། ཁ་དོག་སྒྲ་ཚོགས་གནས་དང་གནས།

ཁོངས་གནས་རབ་འབར་སྒྲན་དག་གིས། རྒྱ་གཏིར་འདི་ནི་འབར་བར་མཐོང་། 118

འདི་བརྗོད་མ་གྲུ་དུས་ཀྱི་འཚམས། ཐོབ་ཅིང་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་པར་གྱུར།

སྒོ་ག་བཤང་ནས་པའི་བྲགས་པ་དག། བདྟན་པའི་འཚོ་བ་ནོམ་པར་བཙུགས། 119

ཇི་ལྟར་བདག་ཉིད་ཆེ་སྤྱིང་སྟོབས། དོ་ཇི་བྲགས་པ་པས་ཀྱང་བདྟན།

དེ་ལྟར་གལ་ཏེ་འཚོ་གྱུར་ན། སྤྱིད་ན་བསྐྱབ་བྱར་ཅིས་མི་འགྱུར། 120

གཟིངས་ནི་དོགས་སྤྱིན་ཤིན་དུ་དོགས། དེ་དང་བལ་བ་ལས་སྤྱེས་པའི།

སྤྱང་ན་བསམ་ལ་ནས་གོགས་པོ་ཡིས། ལུས་ནི་ལེགས་པར་བྱ་བ་བསྐྱབས། 121

དེན་ནི་ནོམ་པར་ཆད་པའི་ཚོ། གང་ཞིག་བྱ་ལ་བདྟན་པའི་ཡིད།

འདི་ཉིད་བདག་ཉིད་ཆེ་ནོམས་ཀྱིས། སྤྱིང་སྟོབས་སྟོབས་མཐོ་བའི་དོགས། 122

ततः प्रवहणारूढौ तौ योजनशतान्यपि ।

पवनस्यानुलौम्येन जग्मतुर्विपुलाश्रयौ ॥ ११५ ॥

स्थाने स्थाने जलं दृष्ट्वा नानावर्णं महोदधेः ।

किमेतदिति पप्रच्छ सुप्रियः कैतुकान्मघम् ॥ ११६ ॥

जले लोहाचलाः पञ्च सन्त्यस्य पयसां निधेः ।

ताम्ररूप्यमयाश्चान्ये हेमरत्नमयाः परे ॥ ११७ ॥

तेषां छायाविशेषेण नानावर्णः पदे पदे ।

दृश्यतेऽन्धिरयं दीप्तः प्राप्तान्तरोद्गतौषधिः ॥ ११८ ॥

इत्युक्त्वा व्याधिनाक्रान्तः प्राप्तकालावधिर्मघः ।

प्राणान्मुमेच सत्कीर्तिविन्यस्तस्थिरजीवितः ॥ ११९ ॥

वज्रलेपादपि दृढं यथा सत्त्वं महात्मनाम् ।

तथा यदि भवेदायुः^१ किमसाध्यं भवे भवेत् ॥ १२० ॥

कूलावाप्तप्रवहणः सुप्रियस्तद्वियोगजम् ।

शुचं संस्तभ्य विदधे सुहृदस्तनुसत्क्रियाम् ॥ १२१ ॥

एतदेवोन्नतं लक्ष्म सत्त्वोत्साहमहात्मनाम् ।

विच्छिन्नालम्बने काले यत्कर्तव्यदृढं मनः ॥ १२२ ॥

ཡང་ནི་གཟིངས་ལ་ཞེན་བྱས་ཏེ། རྒྱ་པོའི་གཏོར་ནི་ཡང་དག་བསྒྲུལ།
 རིན་ཅན་རི་པོའི་ངོས་ནས་ནི། ཉགས་ཚལ་སྤྱལ་པོའི་ནང་དུ་ཞུགས། 123

བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་སྒོ་གྲོས་ནི། སྒྲན་པ་འབྲལ་བས་མ་ཡིན་ཞིང་།
 གཏུང་དང་དག་ནས་ས་མཛོན་སྦྱོར་དང་། ཉན་དང་ཉིན་མོངས་སྦྱོར་པས་མིན། 124

དེར་ནི་ནམ་མཁའ་སོན་པའི་རི། ཕྱོགས་ངོས་མ་ལུས་བཀག་གུར་པས།
 མཐུན་དུ་བགལ་ནས་ནི་གཟུགས་ཅན་བཞིན། བགོད་པར་དཀའ་བ་དེ་ཡིས་མཐོང་། 125

མོངས་པ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་བའི་རི། དེ་མཐོང་ཐབས་ནི་དམན་གུར་ཅིང་།
 ཞབས་སུ་ཡལ་འདབ་མལ་སྤྲལ། ཉལ་ནས་དེ་ཡི་སྒྲན་ཅིག་བསམས། 126

ཀྲི་མ་བདག་ནི་ཞུགས་གུར་ནས། ཇི་སྟེན་དུས་ནི་རབ་དུ་འདས།
 གང་དུ་འང་བ་དར་ཡི་གླིང་། མིང་ཡང་ངེས་པར་མ་གྲོས་སོ། 127

བསོད་ནམས་མོང་གི་བདག་གི་ནི། བཙུན་པའི་གྲོགས་མཆོག་གུར་པ་གང་།
 དེ་ཡང་ལས་ཀྱི་བླ་བས་ཀྲིས། དུས་མིན་གཤོས་པ་ཆག་པ་བཞིན། 128

ཐབས་ཉམས་ཐབས་ནི་འདི་ལ་ཡང་། ཤིན་དུ་ཆེ་བའི་འབད་ཚོལ་གྲིས།
 བདག་ནི་ངེས་པར་ནི་མི་ཞོག། གྲུབ་པའམ་ཡང་ན་གི་བར་འབྱུར། 129

འགྲོ་བ་གསུམ་པོ་འདིར་སྦྱོས་པ། གཞན་ལ་པན་ཕྱིར་སྒྲོག་དག་ནི།
 ཟད་པར་གུར་པ་དེ་གཅིག་ལ། སྦྱེ་འགྲོ་ནིས་སུ་མཆོད་པར་འོས། 130

पुनः प्रवहणारूढः स^१ समुत्तीर्य वारिधिम् ।
रत्नपर्वतपार्श्वेन विवेश विकटाटवीम् ॥ १२३ ॥

न वियोगैर्नचोद्वेगैर्नाभियोगैर्द्विषामपि ।
न रोगैः क्लेशभोगैर्व्वा हीयते महतां मतिः ॥ १२४ ॥

स तत्राक्रान्तगगनं निरुद्धाशेषदिक्तटम् ।
दुरारोहं ददर्शाग्रे मूर्त्तं विघ्नमिवाचलम् ॥ १२५ ॥

उपायहीनस्तं दृष्ट्वा गिरिं मूर्खमिवोद्धतम् ।
अधःपल्लवशय्यायां सुप्तः सोऽचिन्तयत् क्षणम् ॥ १२६ ॥

अहो वत कियान् कालः प्रयातः प्रस्थितस्य मे ।
वदरद्वीपनामापि न नाम श्रूयते क्वचित् ॥ १२७ ॥

व्यवसायसहायो मे योऽभूत्पुण्यपणैः परम् ।
भग्नप्लव इवाकाले सोऽपि कर्मोर्मिर्विल्लवैः ॥ १२८ ॥

नष्टोपायेऽप्युपायेऽस्मिन् व्यवसायान्महीयसः ।
न नाम विनिवर्त्तेऽहं सिद्धिर्निधनमस्तु वा ॥ १२९ ॥

तदेकं जन्मयात्रासु पूज्यं जन्म जगत्त्रये ।
यस्मिन् परोपकाराय जायते जीवितव्ययः ॥ १३० ॥

དེར་ནི་དེ་ལྟར་བསམ་འབྲུགས་དེ། སྙིང་སྟོབས་གྱི་མཚོར་ཤེས་གྱུར་ནས།
 རི་ལ་གནས་པའི་གཞོད་སྤྱོད་ནི། སྤོན་པོ་ཞེས་པ་འདྲེས་ནས་སྦྱས།

131

ཤར་དུ་དཔག་ཚད་སྤྱོད་གྱུར་ནས། ས་འཛིན་ཅེ་མོ་གསུམ་པ་ནི།
 ས་ལ་བྱས་པའི་ཐོས་སྒྲུལ་ལ། འཛོགས་ལ་དེ་ནས་འགྲོ་བར་གྱིས།

132

དེ་སྐད་གཞོད་སྤྱོད་གདམས་ངག་གིས། རི་ཆེན་དེ་ཡི་ནོམ་བགལ་བས།
 ཅེ་མོ་ཤིན་དུ་མཐོ་བ་ཡི། ཤེལ་གྱི་ས་འཛིན་མདུན་དུ་མཐོང་།

133

བྱ་ནོམས་གྱིས་ཀྱང་བགོད་དཀའ་བ། འཇམ་པའི་བྲག་ནི་གཅིག་ཕྱུ་དེར།
 དེ་ཡི་ཡིད་ལ་རེ་བ་ནི། ཡུད་ཅམ་བྱ་བ་མེད་པར་གྱུར།

134

ཤིན་དུ་མཐོ་ཞིང་དེན་དང་བྲལ། རང་གི་དྲོག་བཞིན་གཡོ་མེད་པར།
 དེ་ལ་ནོམ་དབྱུང་ཡུན་རིང་དེ། རི་མོ་བཀོད་པ་བཞིན་དུ་གྱུར།

135

དེ་ནས་ལྷ་འོད་ཅེས་པ་ཡི། གཞོད་སྤྱོད་བྲག་གི་ཕྱག་གནས་པ།

སྙིང་སྟོབས་སྤྱན་ཚོགས་དེ་ལ་ནི། མཛོན་སྤྱོགས་ལ་མཚན་ལྡན་པས་སྦྱས།

136

འདི་ནས་ཤར་དུ་གྱིང་གྲགས་ཅས། སོང་བས་ཅན་དན་ནགས་ཚལ་ནི།

ལྷུང་བཞེན་གྱིས་བསྐྱོད་འཁྲི་ཤིང་ལྷན། སྤོན་མེད་ནོམ་འཕྱལ་མཐོང་བར་འགྱུར།

137

དེ་ནི་རབ་གསལ་ཕྱིད་ཅེས་པ། ཕྱག་ན་གདམས་པའི་སྦྱན་ཆེན་པོ།

ལྷས་ཅན་བསྐྱུང་སྤྱིར་རིན་ཆེན་ལ། རབ་དུ་བདུས་པས་ཐོབ་པར་འགྱུར།

138

इति चिन्ताकुलं तत्र तं ज्ञात्वा सत्यसागरम् ।

नीलो नाम समभ्येत्य यक्षः प्राहाचलाश्रयः ॥ १३१ ॥

पूर्व्वेण योजनं गत्वा चीणि शृङ्गाणि भूभृतः ।

वेचसेपाननिश्रेण्या समारुह्याथ^१ गम्यताम् ॥ १३२ ॥

इति यक्षोपदेशेन स विलङ्घ्य महाचलम् ।

ददर्शाग्रे समुत्तुङ्गशृङ्गं स्फटिकभूधरम् ॥ १३३ ॥

तस्मिन्नेकशिलाश्लक्ष्णे दुर्गमे पश्चिणामपि ।

मुहूर्त्तमभवत्तस्य निर्व्यापारो मनोरथः ॥ १३४ ॥

अभ्युन्नतं निरालम्बं स्वसङ्कल्पमिवाचलम् ।

स तं विचार्य्य मुचिरं चित्रन्यस्त इवाभवत् ॥ १३५ ॥

अथ चन्द्रप्रभो नाम यक्षः शैलगुहाश्रयः ।

अभ्येत्य सत्त्वसम्पन्नं तमभाषत विस्मितः ॥ १३६ ॥

क्रोशमाचमितो गत्वा पूर्व्वेणापूर्व्वविभ्रमम् ।

दृश्यते चन्दनवनं बालानिलचलस्रुतम् ॥ १३७ ॥

तत्रास्ते प्रसरा^२ नाम गुहालीना महौषधिः ।

लभ्यते देहरक्षायै समुत्तोत्य महाशिलाम् ॥ १३८ ॥

དེ་ཡི་འོད་ཀྱིས་སྒྲུང་བྱས་པའི། སྐས་ཀྱི་ཤེལ་གྱི་རི་ལ་ནི།
འབྲལ་ཉིད་དུ་ནི་ཡང་དག་འཛེགས། འདོད་པ་ཐོབ་ཕྱིར་འགྲོ་བ་བྱོས། 139

སྒྲན་ཆེན་དེ་ནི་དོན་བྱས་པའིན། སྐད་ཅིག་གིས་ནི་འགྲོ་བར་འགྱུར།
འདོད་པ་ཐོབ་པ་སྒྲོག་ལྟར་གཡོ། དེ་ཕྱིར་བྱ་ངན་བྱ་བ་མིན། 140

དེ་ལྟར་སྒྲུབ་བྱེད་གཞིར་སྒྲིན་གྱིས། བསྟན་པས་དེ་ཡིས་ས་འཛིན་དག།
ཡང་དག་འཛེགས་པས་མདུན་དུ་ནི། གསེར་གྱི་ཁང་ལྷན་གྲོང་ཁྱིམ་མཐོང་། 141

སྒྲུན་པོ་བཅེགས་པས་གྱིས་པ་བཞིན། རབ་གསལ་ནོམས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ་བཞིན།
ངོ་མཚར་ཀུན་གྱིས་བྱས་པ་བཞིན། དེ་མཐོང་ཡ་མཚན་ལྷན་པར་གྱུར། 142

གྲོང་ཁྱིམ་ལས་གྱི་མི་མེད་ཅིང་། གསེར་གྱི་སྒྲོ་སྒྲིགས་ཆེན་པོ་ཡིས།
དེ་ཡི་སྒྲོ་ནི་བཅད་མཐོང་ནས། དེ་ནི་ནགས་ཀྱི་མཐའ་ན་གནས། 143

སྐབས་འདིར་ཉིན་མོའི་མཐར་གྱུར་དེ། མཐའ་མེད་མཁའ་ཡི་ལས་བགྲོད་པས།
ཆ་ཟེར་ཅན་ནི་ཡོངས་ངལ་བཞིན། རྒྱལ་གྱི་རི་དང་ཉི་བར་སྒྲེབ། 144

འོད་སྟོང་རྒྱལ་པར་གྱུར་པའི་ཆོ། མཛོན་པར་འགྲོ་བ་སྒྲན་ཅན་ས།
གྱུ་སྐར་བདག་པོ་འདོད་གྱུར་ནས། དལ་བྱས་རབ་དུ་འགྲོ་བ་བཞིན། 145

དེ་ནས་རབ་གསལ་འབྱོར་པ་ཡིས། རྩོགས་ཀུན་ཡོངས་རྫོགས་གྱིན་དུ་རྩོགས།
དྲི་མེད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་བཞིན། བདུད་རྩིའི་འོད་དེ་ཤར་བར་གྱུར། 146

तत्प्रभावकृतालोकं सोपानैः स्फटिकाचलम् ।

सहसैव समारुह्य गम्यतामीप्सिताप्तये ॥ १३६ ॥

तत्क्षणात् कृतकार्येव^१ सा प्रयाति महौषधिः ।

न खेदस्तत्कृते कार्यस्तडिलोलाः प्रियाप्तयः ॥ १४० ॥

इति यक्षोपदिष्टेन विधानेन स भूधरम् ।

समुत्क्रम्य ददर्शाग्रे नगरं हेममन्दिरम् ॥ १४१ ॥

मेरुकूटैरिवाकीर्णं प्रकाशैरिव निर्मितम् ।

सर्वाश्चर्यैरिव कृतं तद् दृष्ट्वा विस्मितोऽभवत् ॥ १४२ ॥

महाहेमकपाटाभ्यां रुद्धद्वारं विलोक्य तत् ।

निर्जनं वारसञ्चारं वनान्ते निषसाद सः ॥ १४३ ॥

अचान्तरे दिनस्यान्ते व्योमानन्तपथाध्वगः ।

अवापास्ताचलोपान्तं परिश्रान्त इवांशुमान् ॥ १४४ ॥

अस्तङ्गते सहस्रांशौ रजनौरमणी शनैः ।

तारापतिमिवान्वेष्टुं प्रससाराभिसारिका ॥ १४५ ॥

अथ प्रकाशविभवैः सर्वाशापूरणोन्मुखः ।

बोधिसत्त्व इव स्वच्छः सुधादीधितिरुद्ययौ ॥ १४६ ॥

ཐུན་པའི་ཚོགས་ནི་མ་ལུས་པ། རབ་དུ་ཞི་བར་རྒྱས་ཤིང་གྱིས།
ཡིད་ནི་དངས་བྱེད་ཆེན་པའི་འོད། སྤྱིང་སྟོབས་སྟོན་ཚུལ་བཞིན་དུ་མཛོས། 147

ཉིན་བཟའ་ལས་སྦྱིས་སྟོགས་ནི་མས་ཀྱིས། ཐུན་པའི་སྤོངས་པ་རྒྱ་བས་སྟོགས།
གང་ཕྱིར་རིང་ན་བཞུགས་པ་ཡི། བདག་ཉིད་ཆེ་ནི་མས་མ་གཞན་པ་ན་མཚོག། 148

ཆེན་པའི་ཟེར་གྱིས་ཤིན་དུ་དགའ། ལྡན་ཅིག་ལུས་ནི་ཁངས་གྲུང་ནས།
བྱ་བའི་གྱ་མཚོ་བོ་རྒྱ་བས་དག། འབྲུག་པའི་གྱ་ནི་གཉིད་ཐོབ་གྲུང། 149

མཚན་མོ་ཟང་པར་གྲུང་པའི་ཚོ། ཡོན་ཏན་ཡོན་གྱིས་གྲུས་བཅས་པ།
མཐུ་ཆེན་ལྷ་ཡི་སྤྱི་ལས་དུ། དེ་ལ་མཛོན་པར་སྟོགས་ནས་སྦྱས། 150

ཨེ་མ་ཀུ་ཡེ་སྤྱིང་སྟོབས་ཅན། དེ་ཉིད་དམ་པའི་མཛོན་ཞེན་པ།
ལེགས་བྱས་ཁྱོད་ཀྱི་ངལ་དུ་བཞི། གཞན་གྱི་དོན་དུ་གྱི་ཆེན་བྱས། 151

ཉོན་མོངས་སྒྲགས་མ་རྒྱུང་ཏུ་འདིར། ཡིད་ནི་འབྲུང་བར་མི་འོས་སོ།
སྤྱིང་སྟོབས་དམན་པ་མེད་ནི་མས་ཀྱིས། རང་དབང་ཉིད་དུ་ཐམས་ཅད་གྲུབ། 152

གསེར་གྱི་གོང་བྱེད་གང་འདི་དང་། གསུམ་ནི་པ་རེལ་གཞན་དང་གཞན།
གོང་ནས་གོང་དུ་ནི་མ་པར་བཟ། འདི་ན་རིན་ཅེན་གོང་བྱེད་ཡོད། 153

ཁྱོད་ཀྱི་སྟོན་པ་དེ་དང་པ་ན། དེ་དག་ལས་ནི་མི་འཕེལ།
བཞི་དང་བཅུ་དང་བཅུ་རྒྱལ་དང་། སོ་གཉིས་རིམ་པས་ཕྱིར་འབྲུང་འབྲུང། 154

स्फीता तमःसमूहस्य निःशेषप्रशमोचिता ।

मानसोल्लासिनौ ज्योत्स्ना सत्त्ववृत्तिरिवावभौ ॥ १४७ ॥

तमोमोहं जहारेन्दुर्दिशां दिनवियोगजम् ।

परोपकारे हि परो दूरारोहे महात्मनाम् ॥ १४८ ॥

सुप्रियश्चन्द्रकिरणैः पूर्यमाणतनुः क्षणम् ।

निद्रां कार्यसमुद्रोर्मिस्तोभमुद्रा^१मवाप्तवान् ॥ १४९ ॥

क्षपायां क्षीयमाणायां^२ गुणदाक्षिण्यसादरा ।

जगाद् देवता स्वप्ने महेशाख्या समेत्य तम् ॥ १५० ॥

अहोवत महासत्त्व सत्तत्त्वाभिनिवेशिना ।

परार्थे विपुलः क्लेशः कृतः सुकृतिना त्वया ॥ १५१ ॥

अल्पशेषे प्रयासेऽस्मिन् नोद्वेगं कर्तुमर्हसि ।

अपर्युषितसत्त्वानां स्वाधीनाः सर्वसिद्धयः ॥ १५२ ॥

हैमं यदेतन्नगरं चीणि चान्यान्यतः^३ परम् ।

सन्ति रत्नपुराण्यत्र विचित्राण्युत्तरोत्तरम् ॥ १५३ ॥

तेभ्यो निर्यान्ति किन्नर्यश्चतस्रोऽष्टौ च षोडश ।

द्वाचिंशच्च^४ क्रमेणैव त्वया द्वारि विघट्टिते ॥ १५४ ॥

१ Orig. कार्यसमूहोर्मिस्तोभमुद्राम् ।

३ Orig. चीणि चान्यतः ।

२ क्षमायां क्षयमाणायाम् ।

४ Orig. द्वात्रिंश ।

ཁྱིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཐུལ་བ་ཡིས། དེ་ཡི་བག་མེད་རིག་པར་བྱ།
རིང་པོ་མིན་པར་འདོད་པ་དག། མཐོང་བར་གྱུར་ཏེ་གཞན་པ་ཅི། 155

ལྷ་མོས་གུས་བཅས་འདི་བརྗོད་ལ། དེ་ནས་རབ་སང་གིན་དྲ་དགས།
གྲོང་ཁྱིམ་སྒོ་ལ་མངོན་ཕྱགས་ཏེ། ལག་པ་ཡིས་ནི་ལན་གསུམ་བརྟུངས། 156

དེ་ནས་མི་འམ་ཅི་མོ་བཞི། གཡོ་བའི་མིག་ཅན་འཕྱོན་གྱུར་ཏེ།
གཡོ་བའི་རྒྱུད་གིས་བསྐྱེད་པ་ཡིས། རོ་མཚར་རྗོན་པའི་སྒྲེ་མ་བཞིན། 157

ཡིད་ནི་རིངས་པར་བྱེད་གྱུར་ཅིང་། འདྲེན་བྱེད་དག་གི་བདུད་ཅི་འི་ཆར།
བཞིན་རས་རྒྱ་བའི་འོད་ཟེར་གྱིས། ཉིན་མོར་རྒྱ་འོད་ལྡན་པར་བྱས། 158

དགའ་བས་མཐོང་དེས་གིན་དྲ་དགའ། འདོད་པ་གྱི་ཆེར་ཡང་དག་མཚོད།
དེ་ནི་མངོན་པར་འདོད་པ་ཡིས། མཛེའ་བས་མགྱོན་གཅེས་བཞིན་དུ་བྱས། 159

རྒྱ་བ་ཅུ་ཤེལ་སྟན་འཁོད་པ། དེ་ལ་དྲན་པ་འཆོ་བའི་སྒྲུན།
ལུས་དང་བཅས་པར་སྦྱིས་པ་བཞིན། སྟན་ནི་བརྒྱུད་བྱས་དེ་དག་གིས། 160

ཅེ་དགའ་དགོད་པའི་འོད་ཟེར་དག། ཡང་དག་གྱིས་པར་གྱུར་པ་ནི།
མཛེའ་བའི་སྟངས་སྦྱིས་གཤུར་དག། སྒྲོན་དུ་སྦྱར་བ་བཞིན་དུ་སྒྲུས། 161

ཡོན་ཏན་དས་པས་བསྐྱོན་པའི་དབྱིབས། ཁྱིད་ཅན་འོང་བར་འོས་པ་ཡང་།
གང་གིས་བྱིས་དུ་རང་ཉིད་འོངས། ཀྱི་མ་བདག་ཅག་བསོད་ནམས་ཅན། 162

जितेन्द्रियस्य भवतस्तत्प्रमादमवेदिनः ।
किमन्यदचिरेणैव वाञ्छितासिर्भविष्यति ॥ १५५ ॥

इत्युक्तः सादरं देव्या प्रतिबुद्धोऽथ सुप्रियः ।
जघान नगरद्वारं चिः समभ्येत्य^१ पाणिना ॥ १५६ ॥

ततश्चतस्रः किन्नर्यो निर्ययुस्तरलेक्षणाः ।
आश्चर्यतरुमञ्जर्य इव लीलानिलाकुलाः ॥ १५७ ॥

मानसोत्सासकारिण्यो नयनामृतवृष्टयः ।
वदनेन्दुसमुद्योतैर्दिवापि कृतचन्द्रिकाः ॥ १५८ ॥

ताः सम्पूज्य स्मरोदारं सुप्रियं प्रियदर्शनाः ।
तस्याभिलाषप्रणयैरातिथ्यमिव चक्रिरे ॥ १५९ ॥

चन्द्रकान्तसमासीनं कृतासनपरिग्रहाः ।
जीवनौषधयो जाताः स्मरस्येव सविग्रहाः ॥ १६० ॥

तास्तमूचुः समुन्मीलद्विलासहसितत्विषः ।
हृदय इव कर्पूरं प्रेमोपायनतां पुरः ॥ १६१ ॥

अहो धन्या वयं यासां सद्गुणालङ्कृताकृतिः ।
स्वयमेवाभिगम्योऽपि भवानद्यागतो गृहम् ॥ १६२ ॥

བདུང་ཅི་ལ་ནི་སྤྲུལ་གྱི་སྤང་། ཅན་དན་ལ་ནི་སྤྲུལ་གྱི་སྤང་།
 ལྷ་བ་ལ་ནི་སྤྲུལ་གྱི་སྤང་། དམ་པ་ནི་མས་ལ་སྤྲུལ་གྱི་སྤང་།

163

གང་ཡང་བྱུང་མེད་རང་ཉིད་ནི། སྤང་བ་སྤང་བ་ཟེར་ཉམས་པའི་གྲོ།
 དེ་ལྟར་ཡང་བྱུང་མཐོང་བ། ཉིད་ཀྱི་སྤྲུལ་ཅོང་བྱས་ཀྱིར་སྤྲུ།

164

མི་འམ་ཅི་ཡི་གོང་བྱིར་འདི། བདག་ཅག་དང་བཅས་མཛེེ་བས་སྤྲུང་།
 ལེགས་པར་བཛོལ་ལྟར་རིན་ཅེན་ཁང་། དག་པའི་བྱུང་རང་དབང་ཉིད།

165

དེ་སྤང་དེ་དག་ནི་མས་ཀྱི་ཆོག། མཛེེ་བར་འོས་ཐོས་ཤིན་ཏུ་དགས།
 སོ་ཡི་ལྷ་འོད་སྤྲུང་སྤྲུང་བས་ལྟར། རབ་ཏུ་དག་པར་བསྤོང་གིང་སྤྲུ།

166

ཐེགས་པར་སྤྲུ་བའི་བདུང་ཅི་འདི། སྤྲུ་ཡི་གསུ་མང་གནས་མ་ཡིན།
 བྱུང་ནི་མས་བདག་གིས་གསུ་བྱས་པ། བདག་གི་ཡང་ནི་གསུ་པའི་གནས།

167

འདི་མཐོང་ཉིད་ནི་བསྤྲུགས་པར་འོས། དེ་ཡང་ཇེས་སྤྲུ་འཛིན་པ་འདི།
 སྤྲུ་ཉིག་འབྲི་ཤིང་གཏུང་སེལ་ལ། ཅན་དན་གྱིས་ཀྱང་བྱས་སམ་ཅི།

168

ནི་མ་པ་འདི་ལྟའི་བྱི་མེད་དག། ལྷ་བའི་འོད་བཞིན་གཏུང་བ་དང་།
 ནི་མ་པ་འཛིན་ཉིན་སྤྲུང་ཚུལ་ནི། ཡང་དག་རིགས་ཤིང་མཛོས་པ་ཡིན།

169

རིགས་ཤིང་མཛོས་པའི་སྤྲུང་བ་དང་། རབ་ཏུ་དང་གིང་བྱི་མེད་ཡིད།
 མཉེས་གཤིན་པ་དང་འཛིན་པའི་ཆོག། སྤྲུ་ཡི་གསུ་པའི་ས་མ་ཡིན།

170

विद्वेषः कस्य पीयूषे चन्दने कस्य चारुचिः ।

इन्दौ मन्दादरः को वा साधुः कस्य न सम्मतः ॥ १६३ ॥ ✕

स्त्रीणां यद्यपि सौभाग्यभङ्गाय प्रणयः स्वयम् ।

क्रमस्त्वद्दर्शनेनैव तथापि मुखरीकृताः ॥ १६४ ॥

इदञ्च किन्नरपुरं वयञ्च प्रणयापिताः ।

रत्नञ्च सौभाग्यशिकं साधो स्वाधीनमेव ते ॥ १६५ ॥

इति तासां वचः श्रुत्वा सुप्रियः प्रणयोचितम् ।

उवाच सत्त्वधवलां दिशन् दशनचन्द्रिकाम् ॥ १६६ ॥

बहुमानास्पदं कस्य नेदं सम्भाषणामृतम् ।

आत्मनेऽप्यादरस्थानं भवतीभिः कृतादरः ॥ १६७ ॥

श्लाथं दर्शनमेवेदं तचाप्ययमनुग्रहः ।

मुक्तालतास्तापहराः किं पुनश्चन्दनोद्दिष्टाः ॥ १६८ ॥

एवंविधानां स्वच्छानामैन्दवीनामिवामूषाम् ।

आकृतीनां समुचिता रुचिरा लोकवृत्तयः ॥ १६९ ॥

त्रैचिद्यचारुचरितं प्रसादविशदं मनः ।

वात्सल्यपेशला वाणी न कस्यादरभूमयः ॥ १७० ॥ ✕

མཚན་པའི་ཡོ་བྱད་འོས་གྱུར་པའི། ཀུན་སྦྱོར་འདི་ནི་བདག་གིས་སྦྱངས།
བྱད་མེད་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་སྦྱང། བྱིད་ཀྱང་བདག་ཉིད་སྦྱོན་མི་འོས། 171

གཞོན་ནུ་མ་དངོས་ལས་འདས་པས། བྱིད་ནི་གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བརྒྱུང།
བྱམས་ཤིང་གྲུས་པས་མ་དང་ནི། གཤམས་པས་བདག་གི་སྤྱིང་མོ་ཡིན། 172

གང་ཞིག་གཞན་གྱི་འབྱོར་པ་དུག། གཞན་གྱི་བྱད་མེད་མ་དང་ནི།
གཞན་འཆོ་བདག་ཉིད་འཆོ་བ་ཉིད། དེ་དག་ཕྱོགས་ནི་གཞོད་པ་མེད། 173

སྤྲ་མ་རྩོན་དང་ཆོག་ཚུལ་དང། ཀྱལ་པ་སྦྱ་བ་སྦྱངས་པའི་ཆོག།*
གང་གི་ཁ་ན་དག་པ་ཉིད། དེ་དག་ཕྱོགས་ནི་མས་ཀུན་དུ་ཤིས། 174

གང་ཞིག་བཞུགས་མེས་སྤྲལ་བའི་མེས་ས། གཞོད་མེས་ས་དག་ནི་ཡོངས་སུ་སྦྱངས།
འོག་པར་ལྟ་བས་དམན་གྱུར་པ། དེ་དག་ལེགས་པའི་ལས་ལ་བརྟེན། 175

མི་དགོ་བརྒྱ་ཡི་ལས་དག་ལས། དེས་པར་འོག་པའི་རང་བཞིན་ཅན།
དེ་དག་དགོ་བའི་སྤྱེ་ནི་མས་ཀྱིས། བཀའ་པ་མེད་པའི་མཐོ་རིས་ལས། 176

ནོར་གྱིས་མཐོ་བ་ནི་མས་ཀྱི་ནོར་ནི་སྦོ་གྱོས་ཉིད།
དབང་པོ་ནི་སྤྲལ་ནི་མས་ཀྱི་མིག་ནི་རིག་པ་ཉིད།
སྦྱིས་སུ་མཚོག་གྱུར་ནི་མས་ཀྱི་བསོད་ནམས་བཅེ་བ་ཉིད།
ཡིད་ནི་གཙང་བ་ནི་མས་ཀྱི་འཇུག་ངོགས་བདག་ཉིད་དོ། 177

गृहीतोऽस्माभिराचारः पूजापरिकरोचितः ।

आत्मार्षणं कुलान्तं वः^१ परायत्ता हि योषितः ॥ १७१ ॥

कन्याभावादपक्रान्ता यूयं परपरिग्रहाः ।

विश्रम्भेण भगिन्यो मे जनन्यः स्नेहगौरवात् ॥ १७२ ॥

परवित्तं विषं येषां जनन्यश्चान्ययोषितः ।

परहिंसात्महिंसैव पश्चास्तेषां निरत्ययाः ॥ १७३ ॥

पैशुन्यासत्यपारुष्यभिन्नवादौज्झितं वचः ।

सदैव वदने येषां तेषां सर्वाशिषा दिशः ॥ १७४ ॥

अभिधारहितं चेतः व्यापारपरिवर्जितम् ।

मिथ्यादृष्टिविहीनञ्च येषान्ते सत्पथं श्रिताः ॥ १७५ ॥

दशाकुशलमार्गेभ्यो निर्गतानां निसर्गतः ।

रते कुशलवर्गस्य मार्गाः स्वर्गे निरर्गलाः ॥ १७६ ॥

धीरेव धन्यं धनमुन्नतानां

विद्यैव चक्षुर्विजितेन्द्रियाणाम् ।

दयैव पुण्यं पुरुषोत्तमानां^२

आत्मैव तीर्थं शुचिमानसानाम् ॥ १७७ ॥

སྒྲིམ་བྱ་ནོམས་ཀྱི་ནོམ་པ་དེ་ལྟའི་ཡོན་ཏན་དག།
 ལེགས་གནས་འདི་ནི་ཁྲིམས་ཀྱི་དྲི་མ་མེད་པར་གྱུར།
 རིན་ཅེན་སྤྲུའི་དམ་པའི་ཚོགས་ལས་ཤིན་དུ་ལྷག།
 རྩལ་ཁྲིམས་དག་ནི་དམ་པ་ནོམས་ཀྱི་གྲིན་དུ་བཟོད།

178

སེམས་ཅན་དོན་གཉིས་དབང་པོ་ཐུལ་བ་དེ་ཡིས་ནི།
 ཡོན་ཏན་རྩེས་མཐུན་དེ་སྒྲུབ་བཟོད་པ་ཐོས་གྱུར་ནས།
 ཚོམས་པར་གྱུར་ཅིང་ལྟ་མོའི་དོན་བཞིན་མཁའ་ལས་ནི།
 རྒྱ་བ་འཇིག་རྟེན་ས་ལ་སྤྱོད་ཞིང་དེ་ཡིས་སྦྱས།

179

ནོར་བུ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་རབ་འབར་རིན་ཐང་མེད།
 དག་བ་ཁྱོད་ཀྱི་མཆོས་པའི་འོད་ནི་མཐོང་གྱུར་པ།
 གང་ཞིག་མག་དང་ན་བ་སྒྲིང་ཁ་ཉིད་ལ་ཡང་།
 དྲིལ་པར་དམ་པ་ནོམས་ཀྱི་གྲིན་དུ་ཁྱོད་ཉིད་བབྱིད།

180

བདག་ཉིད་དང་མཉམ་གཤམ་པའི་མཐུ་ལྷན་རིན་ཐང་ཆེ།
 ནོར་བུ་འདི་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་རབ་དུ་བརྒྱུད་བར་མཆོད།
 གང་ཞིག་གྲུལ་མཚན་ལ་བཞག་དཔག་ཚད་སྟོང་སྤྲུལ།
 སྟོང་བ་ནོམས་ཀྱི་འདོད་པ་ཆར་དུ་བབ་པར་འགྱུར།

181

एवंविधोऽयं गुणसन्निवेशः

शीलेन वैमल्यमुपैति पुंसाम् ।

सद्रत्नमुक्तानिकरातिरिक्तं

शीलं सतामाभरणं वदन्ति ॥ १७८ ॥

इत्युक्तमाकर्ण्य गुणानुरूपं

सत्त्वार्थिना तेन^१ जितेन्द्रियेण ।

तुष्टास्तमूचुर्भुवि चन्द्रलोकं

ताः कौतुकायैव मुखैः सृजन्यः ॥ १७९ ॥

मणेरिवानर्घगुणोज्ज्वलस्य

दृष्टैव साधोरुचिता रुचिस्ते^२ ।

ययैव मौलौ हृदये श्रुतौ च

सद्भिः सदैवाभरणीकृतोऽसि ॥ १८० ॥

मणिर्महार्हः प्रथितप्रभावः

प्रगृह्यतामात्मसमस्त्वयायम् ।

ध्वजार्पितो वर्षति योजनानां

सहस्रमेवार्थिसमाहितं यः ॥ १८१ ॥

དེ་སྐད་བཞིན་པས་རིན་ཅན་རབ་མཆོག་གཞིན་ལྷ་མས།
 རབ་དུ་དང་བ་གཟུགས་ཅན་བཞིན་དུ་དེ་ལ་བྱིན།
 དེས་ཀྱང་དེ་ནི་མཛེས་བའི་ཉི་བར་སྦྱོར་པས་སྦྱངས།
 དུལ་ལས་བྱས་པའི་གོང་ཁྱེད་དག་ནི་གཉིས་པར་བྱིན།

182

དེར་ནི་གྲུ་པས་དེ་ཡིས་ཉིས་འགྱུར་དག་གི་ནི།
 མི་འམ་ཅི་མོ་ནོམས་ཀྱིས་དེ་ལ་མཆོད་པ་བྱས།
 རིས་པ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་ནོམ་དག་སྒོ་གོས་ཀྱིས།
 དེ་ཡི་ཉིས་འགྱུར་མཐུ་ལྷན་ནོར་བྱ་ཐོབ་པར་གྱུར།

183

དེ་ནས་གསུམ་པའི་གོང་ཁྱེད་པོ་རྒྱ་རྒྱ་རང་བཞིན།
 མཛེས་པའི་མིག་ཅན་བཅུ་དྲུག་དེ་དག་དེ་ཡིས་མཐོང་།
 དེ་དག་ནོམས་ལ་དེ་བཞིན་རིས་བཞིན་བགྲོད་ནས་ནི།
 དེ་ཡི་ཉིས་འགྱུར་མཐུ་ལྷན་རིས་གོ་དམ་པ་ཐོབ།*

184

དེ་ནས་མདུན་དུ་རིན་ཅན་བཞི་ཡི་རང་བཞིན་གྱི།
 གོང་ཁྱེད་གོང་ཁྱེད་ཀྱན་ལས་སྒྲག་པའི་དབལ་ལྷན་པ།
 བཞི་པར་བྱིན་དེ་མི་འམ་ཅི་ནི་མཛེས་མ་དེའི།
 གཉིས་འགྱུར་དག་གི་ཡོན་ཏན་སྒྲག་པས་དེ་དོན་གཉིར།

185

* མོ་ལོ་ཁ་མཚོས་གི་སྐད་དོད་སྦྱོར་ཞེས་པའི་རྒྱ་ཡིག་པ་འདི། བ་ཆོར་པམ་དེས་
 ཁ་བསྐྱེད་པ་མཁས་པ་ནོམ་ཉིས་དཔྱད་པ་ཞུ།

उक्तेति रत्नप्रवरं तरुण्य-
स्तस्मै ददुर्मूर्त्तमिव प्रसादम् ।
आदाय तच्च प्रणयोपचारं
सोऽपि द्वितीयं पुरमाप रौप्यम् ॥ १८२ ॥

तच्चादरात्तद्द्विगुणाभिरेव
स पूजितः किन्नरकामिनीभिः ।
क्रमेण तेनैव विशुद्धबुद्धिः
स्नेहे मणिं तद्द्विगुणप्रभावम् ॥ १८३ ॥

* * * *

प्राप्तश्च तं रत्नमयं चतुर्थं
पुरं ततः सर्व्वपुराधिकश्चि ।
सोऽभ्यर्थितस्तद्द्विगुणाभिरग्रे
गुणाधिकः किन्नरसुन्दरीभिः ॥ १८५ ॥

* This Sloka was lost. An attempt was made to reproduce it from its Tibetan version by a *Bande* of Sahor.

ལེགས་གདམས་དེ་ཡི་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་དམ་ཚཱ་གྱི།
 གདམ་དག་ཞེས་ལ་བྱང་བས་ཚཱ་གྱུར་དེ་དག་ནི།
 རབ་གྱིས་ལྷུང་ལ་སྒྲིན་པོའི་སྤང་བ་ལྟར་རིང་བའི།
 ཟུར་མིག་གིས་འཕངས་འོད་དང་ལྷན་པས་དེ་ལ་སྦྱས།

186

རིན་ཅེན་འབྱུང་གནས་ཐྱབ་བ་ད་ར་ཞེས་པ།
 དེད་ཀྱི་མིང་པོ་མི་འམ་ཅི་ཡི་གྱལ་རིགས་ཡོད།
 རྩོམ་འབྲུལ་ཡོངས་ཀྱིས་རང་གི་མིང་གི་མཚན་གྱུར་པ།
 རིན་གང་ཆེ་བའི་གླིང་འདི་དེ་ཡི་བཞུགས་གནས་ཡིན།

187

འོད་ཟེར་ཚོགས་ནི་གསལ་ལ་ལྷན་རིན་ཅེན་འདི་ཡང་བསོད་ནམས་བདེན་ནམས་ཀྱིས།
 གསོ་སྦྱང་ཞེས་བྱའི་བདུལ་ཞུགས་ངེས་པའི་ཚོགས་གྱལ་མཚན་ལ་བཀོད་ན།
 རྩོམ་འབྲུལ་གྱི་མཐའ་དག་འགྲོ་ཚོགས་མངོན་འདོད་དོན་ནམས་ཆར་ཉིད་འབབས།
 གཞན་དོན་བདོན་པར་གྱུར་པས་ཁྲབ་པར་བགྱིད་སྦྱད་དེ་ནི་བརྒྱུད་པར་མཛོད།

188

དེ་ལྟར་མཛོས་མ་ནམས་ཀྱིས་འཆི་མེད་ཤིང་འབྲས་ལེགས་བདུས་གསུ་
 བཅས་ཤིང་།

ལྷག་པར་མཛོད་སྤྱུག་ལྷན་པས་སྐལ་བཟང་ནོར་བུ་བྱིན་པ་སྤངས་བྱས་ནས།
 མཐོགས་འགྲོ་རབ་དག་འཕྲིན་ཤུགས་ཞེས་བྱ་རྒྱུང་ལས་གྱལ་བ་ལ་ཞེན་དེ།
 དེ་ཡི་ལས་གྱི་གདམས་ངག་ཐོབ་པས་དེ་ཡང་རང་གི་གྲོང་ཁྱེད་སོང་།

189

तथैव सङ्गर्भकथाप्रसङ्गै-
 स्तास्तोषितास्तेन सुसंयतेन ।
 उत्फुल्लनीलोत्पलदामदीर्घ-
 कटाक्षविश्लिप्तकरास्तमूचुः ॥ १८६ ॥

भ्रातास्ति नः किन्नरराजवंश-
 रत्नाकरेन्दुर्वदराभिधानः ।
 तस्यास्पदं द्वीपमिदं महार्हं
 स्वनामचिह्नं प्रथितं समृद्ध्या^१ ॥ १८७ ॥

रत्नच्चेदं नियमविधिना पोषधाख्यव्रतेन
 न्यस्तं भास्वत्किरणनिकरं पुण्यभाजां ध्वजाग्रे ।
 जम्बुद्वीपे किल जनगणाभीक्षितार्थान् प्रयत्नात्
 वर्षत्येव स्थिरपरहितव्याप्तये गृह्यतां तत् ॥ १८८ ॥

इत्युत्पाद्यामरतरुफलं सादरं सुन्दरीभिः
 प्रेमोद्दामप्रणयसुभगं दत्तमासाद्य रत्नम् ।
 वालाहाख्यं विजितपवनन्तं प्रकृष्टं तुरङ्गं
 सोऽप्यारुह्य स्वनगरमगाल्लब्धमार्गोपदेशः ॥ १८९ ॥

དུས་ཚད་དེར་ནི་དེ་མེད་གངས་ལྷན་ས་ཡི་བདག་པོ་ཚངས་པས་བྱིན།
 ཡངས་པའི་དག་བས་མཐོ་ངེས་ལམ་དུ་རབ་བཤགས་བྲུ་ར་ན་སི་རུ།
 དཔལ་ལྷན་འཛིག་དེན་བསྐྱབ་སློ་ཞིས་བསྐྱན་སློང་བ་ཀྱན་གྱི་འབྲས་བུ་ཕྱིར།
 ཤིན་དུ་དགའ་ནི་གོང་ཁྱེར་གཙུག་པོ་ཚོས་ཀྱི་གྱུལ་སྤྱིད་ལ་དབང་བསྐྱར།

190

དེ་ནས་མགོ་བཀྱ་ཚོ་གའི་ངེས་པ་ཡིས།
 གསོ་སློང་དག་ལ་ཉར་གནས་བཙོ་ལྷ་ལ།
 རིན་པོ་ཆེ་དེ་གྱུལ་མཚན་ཅེར་བདགས་ནས།
 ལྷ་ཚོགས་འདོད་པས་ཡོངས་སུ་གང་བར་བྱས།

191

གཞན་ལ་ཕན་པས་འབྲས་བུ་ལྷན་པར་གཤེགས་བགྲོད་བྱས་ཤིང་ལོ་བགྲོར་ནི།
 གྱུལ་སྤྱིད་ཆེན་པོ་ལ་གནས་འཛིག་དེན་མཐའ་དག་ཁངས་བྱས་སི་བདག་གི།
 གནས་ལ་སྤྲས་བཞག་ཉི་བར་ཞི་བ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་ཅིང་དེ་ཉིད་ཤེས།
 གང་ཡང་འདི་ནི་ཚངས་པའི་དངོས་པོ་དམ་པ་དག་དུ་གཤེགས་པར་གྱུར།

192

རིན་ཅེན་སློང་དུ་མངོན་བགྲོད་པ། ཤིན་དུ་དགའ་ཡི་སྐྱེ་བ་དེར།
 གང་སློན་བདག་གིས་ཁངས་བྱས་པ། ཚམ་ཀྱན་དེ་ཀྱན་འདི་དག་གོ།
 དེ་སྐད་ཕྱོག་པ་གཙུག་པོ་ཡིས། རང་གི་སློང་ཚུལ་མཐའ་ཡི་གཏམ།
 སྤྱིན་དང་བཙོན་འབྲས་མནང་ག་གིས། དག་སློང་ཞིས་ལ་ཁྲེས་བསྐྱན་བསྐྱབས།

193

ཞེས་པ་དག་པའི་དབང་པོས་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དོགས་པ་
 བརྗེད་པ་དཔག་བསམ་གྱི་འཁྲི་ཤིང་ལས་བ་ད་རའི་སློང་དུ་འགྲོ་བའི་ཡལ་འདབ་
 ཕྱི་བྲག་པའོ།

194

तस्मिन् काले विपुलकुशलैः स्वर्गमार्गं प्रयाते
 वाराणस्यां विशदयशसि क्षमापतौ ब्रह्मदत्ते ।
 श्रीमान् सर्व्वप्रणयिफलदः सुप्रियः पौरमुख्यै-
 लोकाचारे विनिहितमतिर्धर्मराज्येऽभिषिक्तः ॥ १६० ॥

ततः शिरःस्नानविधिक्रमेण
 तत्पञ्चदश्यां ध्वजमूर्द्ध्नि रत्नम् ।
 स पोषधैः पोषित एव धृत्वा
 चकार विश्वं परिपूर्णकामम् ॥ १६१ ॥

कृत्वा यात्रां परहितफलां वत्सराणां शतेन
 स्थित्वा राज्ये महति निखिलं पूरयित्वा च लोकम् ।
 पुत्रं धृत्वा नरपतिपदे प्राप्य सर्व्वोपशान्तिं
 तत्त्वज्ञोऽसौ किमपि परमं ब्रह्मभावं जगाम ॥ १६२ ॥

स्युरेते दस्यवः सर्व्वे पूर्वं ये पूरिता मया ।
 रत्नद्वीपाभिगमने तस्मिन् सुप्रियजन्मनि ॥ १६३ ॥

इति शास्ता स्ववृत्तान्तकथया विदधे विभुः ।
 दानवीर्य्योपदेशेन भिक्षूणामनुशासनम् ॥ १६४ ॥

इति क्षेमेन्द्रविरचितायां बोधिसत्त्वावदानकल्पलतायां
 वदरद्वीपयात्रावदानं नाम षष्ठः पल्लवः ।

CHAPTER VII.

ཡལ་འདབ་བདུན་པ།

ཐུ་དྲིལ་འབྲི་ཤིང་གི་དྲོགས་བཟོད་ནི།

༡། འག་བའི་སྒྲོན་ལམ་དག་པའི་གཟི་བཟིན་དང་།
དཔེན་པ་བྱི་མེད་སྒྲིང་བའི་དྲོགས་བྱེད་ལྟན།
གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་བསྐྱབས་པ་ཙམ་ཉིད་ན།
སྤྱི་བའི་སྒྲིངས་འབྲེག་དེ་ཉིད་བསྐྱབས་པར་འོས།

1

གོང་བྱིར་མེད་སྐྱུ་ཞེས་པར་ནི། ཉུ་གོ་རྒྱུ་ཡི་ནགས་ཚལ་གནས།
སྒྲོན་ཆེ་འཁོར་ནི་སྒྲོང་པལ་ལ། བཙུང་ལྟན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་མཛད།

2

མི་དཔན་ཀྱན་དགའ་ཆོགས་ཀྱི་བཅུད། ཙན་དན་ལྟར་བསེལ་དེ་ཡི་ནི།
གསུང་གི་བདུན་ཅི་གསན་པ་ཡི། སྤྱི་མས་པས་བསོད་ནམས་ལྟན་པས་འབྲུངས།

3

ཆོས་ནི་ཉན་པའི་ཆོགས་པ་དེར། གྱུ་པོ་ཟས་ནི་གཙང་མ་ཡིས།
བསོད་ནམས་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཆུས། རྩི་མ་དང་བལ་དགའ་བ་ཐོབ།

4

དེ་ནས་གྱུ་པོ་རིགས་ལས་སྐྱེས་པ། ཤྲུག་མིང་ཆེན་དག་གིས་དེར།
ཆོས་ཀྱི་གདམས་དག་ཐོས་གྲུང་ནས། རང་གི་བྱིས་དུ་ཕྱིན་དེ་སྐྱོས།

5

सप्तमः पल्लवः ।

मुक्तालतावदानम् ।

कुशलप्रणिधानशुद्धधाम्नां
विमलालोकविवेकबोधकानाम् ।
परिकीर्तनमात्रमेव येषां
भवमोहापहर्तारस्त एव धन्याः ॥ १ ॥

पुरा पर्षत्सहस्राणां न्यग्रोधोपवनस्थितिः ।
कपिलाख्ये पुरे चक्रे भगवान् धर्मदेशनाम् ॥ २ ॥

अमन्दानन्दसन्दोहस्यान्द चन्दनशीतलम् ।
तस्य वागमृतं धन्याः कृताञ्जलिपुटाः^१ पपुः ॥ ३ ॥

राजा शुद्धोदनस्तत्र धर्मश्रवणसङ्गमे ।
पुण्योपदेशसलिलैर्लोभे^२ वैमल्यनिवृत्तिम्^३ ॥ ४ ॥

अथ तत्र महानामा शाक्यराजकुलोद्भवः ।
धर्मोपदेशमाकर्ण्य प्राप्तः स्वगृहमब्रवीत् ॥ ५ ॥

१ Orig. श्रुताञ्जलिपुटेः । २ Orig. लोभे । ३ Orig. वैमल्यम् ।

ཀྱུ་མ་སངས་གྱིས་འབྱུང་བ་འདི། བདག་ཅག་གི་ནི་དོན་ཆེན་ལ།
བཅོམ་ལྷན་སངས་གྱིས་ཆོས་དང་ནི། དག་འདུན་གྱུ་བ་དང་བྱང་འདའི་སྤྲད། 6

དེ་ཡི་ཆོག་དེ་ཐོས་གྱུར་ནས། ཁྱིམ་ཐབ་རྒྱ་འོད་གདས་ས་ངག་གི།
ཁྱད་པར་ཐོས་པས་དགའ་བ་དང་། དོན་དུ་གཉིས་ལས་དེ་ལ་སྤྲས། 7

སྤྱིས་བྱ་བ་སོད་ནམས་སྐལ་ལྷན་ནོམས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཇེས་བརྒྱུད་འོས།
བདག་ཅག་བྱུར་མེད་སྤྲད་འོས་ནོམས། དེ་ཡི་མན་ངག་འོས་མ་ཡིན། 8

དེ་སྐད་ཁྱིམ་ཐབ་ཆོག་ཐོས་ནས། དེས་སྤྲས་བརྒྱུད་མོ་བཅོམ་ལྷན་འདས།
འགྲོ་བའི་རྒྱ་མ་སྤྲིང་ཇེ་ཡིས། གཟིགས་པ་དག་ལ་དབྱེ་བ་མེད། 9

ཀུན་ལ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་སྟོམས། རྒྱ་འཛིན་དག་གི་ཆར་པ་སྟོམས།
སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་བྱགས་བཅེ་བ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གཟིགས་པ་སྟོམས། 10

སྤྱི་གྲུ་བདག་མོ་ཆེན་མོ་ཡིས། ཆོག་གིས་ཕྱི་རོ་ཁྱོད་ཀྱི་སྐབས།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་བྱུང་དུ་ནི། གྱུ་ལ་པོ་ཟས་གཙང་བྱེད་པ་ཉིད། 11

དེ་སྐད་བདག་པོའི་ཆོག་སྟན་གྱིས། ཤུག་ཀྱི་སྤྱི་མའི་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐོར།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་བསོད་ནམས་ནགས། གཙང་མ་དེར་ནི་དེ་སོང་གྱུར། 12

དེར་ནི་སྤྲིང་ཇེ་འོད་དཔག་བསམ་གྱིང་། སྤྲིང་སྟོབས་མེ་དོག་འབྲས་བྱ་ཆེ།
རབ་དུ་ཞིབ་འདི་བདུན་ཅི་ཡིས། ཡང་དག་བྲན་པ་དེ་ཡིས་མཐོང་། 13

अहो नु भगवान् बुद्धो धर्मः सङ्गश्च सिद्धये ।
बुद्धोत्पादोऽयमस्माकं निर्व्विणाय महाफलः ॥ ६ ॥

उपदेशविशेषात्तनिर्द्वैतेस्तस्य तद्वचः ।
श्रुत्वा शशिप्रभा पत्नी^१ प्रणयात्तमभाषत ॥ ७ ॥

अनुग्राह्या भगवतः पुरुषाः पुण्यभागिनः ।
निन्द्यास्तदुपदेशानामनर्हा योषितो वयम् ॥ ८ ॥

इति जायावचः श्रुत्वा स जगाद जगद्गुरोः ।
भद्रे भगवतो नास्ति भेदः कारुण्यदर्शने^२ ॥ ९ ॥

समा सर्व्वत्र भा भानोः समा दृष्टिः^३ पयोमुचः ।
समा भगवतो दृष्टिः सर्व्वसत्त्वानुकम्पिनः ॥ १० ॥

महाप्रजापतेर्वाक्यादपराल्लक्षणं तपः ।
शुद्धोदनः करोत्येव राजा भगवतोऽन्तिके ॥ ११ ॥

इति पत्युः प्रियगिरा वृता शाक्याङ्गनागणैः ।
याचने^४ तद्भगवतः सा पुण्योपवनं ययौ ॥ १२ ॥

सा सत्त्वकुसुमं तत्र तं ददर्श महाफलम् ।
प्रशमामृतसंसिक्तं करुणाकल्पपादपम् ॥ १३ ॥

१ Orig. यत्नी । २ Orig. भेदवारुण्यदर्शने । ३ Orig. दृष्टिः ।

४ Orig. याचन ।

སྤྱང་གི་དུད་པའི་འབྲི་ཤིང་བཞིན། དེ་ཡིས་རིང་ནས་དེར་ཕྱག་འཛམ།
ནི་གྱུན་གཤམ་པའི་ཟོམ་གྱིས་ནི། མོངས་པ་ཡོངས་སྤྱུག་ཤིང་བ་བཞིན། 14

གསེར་འོད་རིན་ཅེན་གྱུན་ནི་མས་ཀྱིས། བགྱུན་པ་དག་ནི་མཐོང་གུར་ནས།
དག་སྤོང་ཀྱུན་དགའ་བོ་ཞེས་པས། ཤིན་དུ་པན་བཙོན་དེ་ལ་སྤྱོད། 15

མ་ས་ཁྱོད་ཀྱི་ཆ་ལྷགས་འདི། དྲིགས་པས་གྱུགས་ཤིང་རབ་ཞེས་སྤོང་།
ཐུབ་པའི་དགའ་ཐུབ་ནགས་སྤྱུ་ནི། མི་རིགས་འདི་ནི་ཆགས་བྲལ་གནས། 16

ཡོན་ཏན་གྱིས་གདམས་ཆགས་པ་ཡི། སྤྱི་ཙེ་གྱུན་ནི་མས་ཀྱི་མ་འདིར།
བདག་ཅག་བརྒྱུང་བར་མི་འོས་ཞེས། ཁྱོད་ལ་ཉེ་བར་འདོམ་པ་བཞིན། 17

དེ་ཡི་འདི་བཟོད་གཟུགས་བརྒྱུང་དེའི། སྤྱིངས་པའི་གཤོང་ནི་དམན་པ་ཡིས།
གྱུན་ནི་མས་ཐམས་ཅད་དཀོལ་ནས་ནི། རང་གི་བྱིས་དུ་བསྐྱུར་བར་གུར། 18

དེ་ནས་ཐམས་ཅད་འཁོད་པ་ལ། དག་བ་སྟོན་མཛད་བཅེས་ལྷན་འདས།
དངོས་པོ་མི་དྲག་པ་ཉིད་དུ། ཉེ་བར་སྟོན་པའི་ཚོམ་པ་མཛད། 19

གང་གི་དྲག་དུ་མི་དྲག་ཉིད། དྲག་པ་ཉིད་བཞིན་འགྲོ་བར་ནི།
སྤོག་ཆགས་སྤོངས་པས་འཛིན་བྱེད་པ། འདི་ནི་སྤོངས་པའི་མཐུ་ཆེན་ནོ། 20

བདེན་པར་ཡིད་ཆེས་སྤོངས་པ་ཡིས། འཛིག་དེན་མི་བདེན་པ་ལ་དགའ།
དངོས་པོ་ཀྱན་གྱི་དངོས་མེད་ནི། ཉམས་སྤོང་གནས་པ་རིག་པ་མེད། 21

लतेव पवनानम्रा तं दूरात् प्रणनाम^१ सा ।
लोभेनेव परित्यक्ता च्युतकर्णोत्पलच्छलात् ॥ १४ ॥

विलोक्य काञ्चनरुचिं रत्नभूषणभूषिताम् ।
आनन्दनामा भिक्षुस्तामुवाच प्रहितोद्यतः ॥ १५ ॥

वेशः प्रशमशून्योऽयं मातमुनितपोवने ।
दर्पोत्सक्तो न युक्तस्ते विरक्तानामिदं पदम् ॥ १६ ॥

गुणसंयमसिक्तानि मुखराभरणान्यहो ।
नेहास्मत्ग्रहणं युक्तमितीवोपदिशन्ति ते ॥ १७ ॥

इत्युक्ता तेन सा तन्वी वैलज्यविनतानना ।
उन्मुच्याभरणं सर्व्वं प्राहिणोन्निजमन्दिरम् ॥ १८ ॥

उपविष्टेषु सर्व्वेषु निर्दिष्टकुशलस्ततः ।
अनित्यतैवं भगवानुपदेशं प्रचक्रमे ॥ १९ ॥

महामोहप्रभावोऽयं येन नित्यमनित्यताम् ।
नित्यतामिव मन्यन्ते मूढा जगति जन्तवः ॥ २० ॥

असत्ये रमते लोकः सत्यप्रत्ययमोहितः ।
न वेत्ति सर्व्वभावानामभावानुभवां स्थितिम् ॥ २१ ॥

སྤྱི་བ་ཐོས་པའི་ལམ་དུ་ཡང་དག་ཆགས་ལྷན་ཁ་ཅིག་སྤྱི་ཡིས་བསྟན་བཅོས་
དག་དང་ནི།

གཞན་ནི་རིག་བྱེད་ལམ་དང་རྟོག་གི་ཚེད་པས་གཞན་དེ་ཁ་ཅིག་གྱུར་ནི་ཡོངས་
འཛིན་དང་།

གཞན་དག་ནི་མང་སྤྱི་ཚལ་མཁས་དང་ལྷན་ཅིག་ཉིད་དུ་འཛིག་པར་སྐད་ཅིག་
གནས།

དེ་ལ་ཡང་ནི་མི་འཛིགས་པ་བཞིན་རེལ་ཅེད་དག་གིས་མེངས་ནིམས་དགའ་བ་
རབ་དུ་འཛིན།

22

མི་བཟད་ཡུལ་གྱི་གནོད་པའི་ལུས་ནི་ཉོན་མོངས་ཕྱང་པོ་དག་གི་གནས།
རབ་མེངས་ལས་བྱུང་སྤྱིད་པ་རབ་ཚུབ་བྱ་ངས་ཐང་གི་ནིས་པར་གསལ།
མཐའ་དང་བུལ་བའི་སྤྱིད་པའི་ནད་འདི་ཇི་ལྟར་ནིས་པར་ཐོག་འགྲུབ་བ།
དེ་ལྟར་བྱ་དང་བྱ་མིན་པན་པའི་ས་ལ་ནིས་བཤྱོད་ལྷན་པས་དབྱུད།

23

བཅོས་ལྷན་རང་ཉིད་འདི་ལ་སོགས། འདུ་བྱེད་མི་ཉིག་ཡང་དག་ལྷན།
ཆོས་ཀྱི་གནས་སྤངས་དག་དག་བ་ནི། རིགས་བར་གསུང་བར་བཙོན་པ་ཆོ།

24

དེར་ནི་ཤུག་འེ་བུ་མོ་གཅིག། བུ་མོ་གཞོན་ནུ་མ་ཡི་མཚས་ས།
བཟོད་དགའི་ལང་ཚོ་ལ་གནས་པ། གཟུགས་དང་སྐལ་བཟང་ཉིད་ཀྱིས་དྲིགས། 25

ནུ་མའི་ངོས་སུ་སྤྱི་དུག་གི། རོ་ཤལ་དགའ་མའི་བདག་པོ་ཡི།
གྲགས་པའི་སྤྱིང་པོ་གསལ་འདྲ་ལ། རྩེ་མིག་གཡོ་བས་ཡང་ཡང་བལྟས། 26

केचित् व्याकरणैः परे श्रुतिपथैस्तर्कप्रवादैः परे
 केचित्तन्त्रपरिग्रहैर्बहुविधैरन्यैः कलाकौशलैः ।
 संसक्ताः पुनरुक्तजन्मशरणौ याताः सदैव क्षयं
 तत्राप्यक्षयलीलया क्षणपदं मुग्धैर्निबद्धा धृतिः ॥ २२ ॥

विषयविषमापायः कायः प्रपञ्चयाशया
 खरतरमरुस्फाराकारो मोहभवो भवः ।
 हितभूमिं तथाकार्यं कार्यं विवेकिनां^१ तथा
 निरवधिरयं दृष्ट्वा व्याधिर्यथा निवर्त्तते^२ ॥ २३ ॥

इत्याद्यनित्यसंस्कारसंयुक्तं युक्तमुद्यते ।
 धर्म्मोपदेशकुशलं वक्तुं भगवति स्वयम् ॥ २४ ॥

एका शाक्यवधूस्तत्र रूपसौभाग्यगर्विता ।
 स्थिता शैशवतारुण्यसन्धौ^३ वयसि दुःसहे ॥ २५ ॥

मुक्ताहारं स्तनतटे लोलापाङ्गैर्मुहुर्मुहुः ।
 आलुलोके यशस्फारसारं रतिपतेरिव ॥ २६ ॥

१ Orig. विवेकिनी । २ Orig. निरवर्त्तते ।

३ Orig. शैशवसन्धौ ।

མིང་ཆེན་ཆུང་མ་རྒྱུ་འདྲ་གྱིས། ཅི་གཅིག་མིན་པའི་སེམས་ལྷན་དེ།
 རོ་ཤལ་ནིས་པར་བརྟ་བ་དག། མཐོང་ནས་ཆགས་བྲལ་བཞིན་དུ་བསམས། 27

ཆོས་ནི་ཉེ་བར་སྟོན་ཆེ་ཡང་། གཡོ་བའི་རོ་ཤལ་འདི་ལ་ཟླ།
 དངོས་པོ་ནིས་སྒྲིལ་གྱི་སྐད་ཅིག་ས། འདི་དག་མོངས་པས་མི་ཉན་ཉིད། 28

རང་གི་རོ་ཤལ་བསྟན་ནས་འདི། རོ་ཤལ་སྟོ་བ་བདག་གིས་དབྱོག།
 ལྷག་པ་མཐོང་བ་ཁོ་ན་ཡིས། ལུས་ཅན་དེགས་པ་ཞི་བར་གྱུར། 29

འདི་བསམས་དེ་ཡིས་འབངས་མོ་ནི། རོ་ནི་ཏ་ཞེས་བྱ་ལ་སྟུས།
 རོ་ནི་ཏ་སོང་བདག་གི་ནི། རོ་ཤལ་བྱིས་ནས་མགྲོགས་སུ་ལོངས། 30

དེ་ཡིས་དེ་སྐད་བཟོད་པས་དེ། དེར་ནི་ཆོས་ཉན་ལ་ཞུགས་པ།
 དུས་མིན་འགྲོ་བས་ཡིད་བྱུང་ནས། ཤུགས་དང་བཅས་པས་སྐད་ཅིག་བསམས། 31

ཀྱི་མ་བདག་གི་དགོ་བ་འདིར། བར་ཆོད་འདི་ནི་ཡང་དག་སྟེས།
 གང་ཕྱིར་གཞན་དབང་འཛོ་གྱུར་པ། བདག་གིས་ཆོས་ཉན་མི་འཕྲོབ་པོ། 32

བསོད་ནམས་བྱི་བཟང་གྱིས་གྱུར་ཅིང་། སྙིང་རྩེའི་གོ་སར་འབྲིགས་གྱུར་པ།
 བཅོམ་ལྷན་ཞལ་གྱི་བསྟོ་ལས། གསུང་གི་སྤྱང་ཅི་མཆོག་གིས་ཐོབ། 33

ཀྱི་མ་རང་དབང་ནིས་པར་བཅོད། ལུས་འཛིག་བདེ་བ་ཉམས་བྱེད་པ།
 སྟུག་བསྐྱལ་འགྲོ་བར་སྟོག་ཆགས་ནིས་ས། གཡོག་ནི་སྟུག་བསྐྱལ་བཟྱེད་མ་ཡིན། 34

हारावलोकिनीं दृष्ट्वा तामनेकाग्रहादसौ ।

अचिन्तयद्विरक्तेव महत्पत्नी शशिप्रभा ॥ २७ ॥

इयं धर्म्मोपदेशेऽपि चपला हारमीक्षते ।

भावानां न शृणोत्येव मूढा क्षणिकतामिमाम्^१ ॥ २८ ॥ ✕

स्वं हारं दर्शयित्वास्या हारोत्साहं हराम्यहम् ।

अधिकालोकनेनैव दर्पः शाम्यति देहिनाम् ॥ २९ ॥ ✕

इति सञ्चिन्त्य सा^२ दासीं रोहिकास्थामभाषत

रोहिके गच्छ मे हारं गृहात् सत्वरमाहर ॥ ३० ॥

इत्युक्ता सा तया तत्र प्रवृत्ते धर्म्मसंश्रवे ।

अकालगमनोद्विग्ना निश्चयाचिन्तयत्^३ क्षणम् ॥ ३१ ॥

अहो वतान्तराधोऽयं सञ्जातः कुशले मम ।

नास्मिन् श्रोतुं लभे धर्म्मं यत्परायत्तजीविता ॥ ३२ ॥

पुण्यसौरभसम्भारात् कौर्ण्यकारुण्यकेसरात् ।

मुखपद्माद् भगवतो धन्यः प्राप्नोति वाङ्मधु ॥ ३३ ॥

अहो स्वाच्छन्दविच्छेद^४स्तनुभङ्गः सुखक्षयः ।

सेवा जगति जन्तूनां दुःखे दुःखपरम्परा ॥ ३४ ॥

१ Orig. मूढक्षणिकनामिमाम् ।

३ Orig. निश्चाचिन्तयत् ।

२ Orig. omits सा ।

४ Orig. °विच्छेद° ।

གཡོག་གི་ངལ་དུབ་གྱིས་འཐོབ་པ། གླེང་བྱ་དགའི་ཚུལ་ཐོགས།
 རྒྱགས་རིངས་ཤིན་དུ་ཚ་བས་བསྐྱོལ། གྱི་མ་དགའ་སྤྲད་དག་གིས་འཐུངས། 35

དཔོན་པོ་མཐོང་ན་ཁེངས་ཉམས་ཤིང་། ཡོན་ཏན་ཉམས་དང་གཟི་བུ་འཛིན་མཚོད།
 ཞི་ཞིང་ངལ་བ་འདི་དག་ནི། གཡོག་བྱེད་དག་གི་དང་པོའི་འབྲས། 36

གཡོག་ནི་ཀྱང་པ་འཆིང་བའི་ལྷགས་ཀྱི་ལྷགས་སྒྲོགས་ལྷུ་ཞིང་ང་གྱི་ལ་ཆགས་
 བའི་ས།

དྲུག་དུངས་པར་རང་གི་བྱ་བ་འགོག་ཅིང་གཉིད་དང་བདེ་བ་འཛོམས་པར་བྱེད།
 རེ་བའི་ཆགས་ཞེན་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་དང་ལེགས་འགྲོགས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ནི་དོ་ཇི་
 དང་།

སྒྲིངས་པ་ནི་མས་ནི་རི་དགས་སྒྲོམ་བསྐྱེད་བྱ་ངན་ས་གཞི་ལུས་ནི་ཟད་བྱེད་ཡིན། 37

དེ་ལྟར་ཡུན་རིང་བསམས་ནས་ནི། དེ་ཡི་བཀའ་ཡིས་དེ་སོང་སྟེ།
 ལུས་ནི་གཡོག་དུ་བཅོངས་ནི་མས་ལ། རང་དགར་གནས་པ་གཤམ་ཡོད། 38

གཞན་གྱིས་བསྐྱེད་བས་དམན་གྱར་ཅིང་། འགྲོ་བ་དེ་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས།
 སྒྲིང་ཇི་གྱིས་བའི་ལྷ་ཡིས་ནི། སྤྱོད་གྱིས་གཟིགས་ནས་སྒྲིང་ཅིག་བསམས། 39

སྒྲིང་བ་འདི་ལ་འདི་ཡིས་ནི། འཚོ་བའི་མཚམས་ལྷག་ཡོངས་སྤྱོད་གས།
 སྤྱོད་མ་འདི་ནི་འཁོར་བ་ལས། བདག་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཏོན་པར་བྱ། 40

དེ་ནས་ལས་ཀྱི་སྤྱོད་བ་ཡིས། ལས་དུ་འཕྲལ་ལ་བསྐྱོད་དེ་ལ།
 བེལ་ལ་ཆགས་སྒྲིངས་བཅས་བའི། བ་ཡི་ཐུ་ཡིས་བརྟེངས་པར་གྱུར། 41

सेवाप्रयाससंप्राप्तं धनमानकणोदयम् ।

तप्तमत्युष्णनिश्वासैरहो कृच्छ्रेण पीयते ॥ ३५ ॥

मानग्लानिर्गुणग्लानिरोजःपूजशमः श्रमः ।

प्रथमं सेवकस्यैतत् फलमीश्वरदर्शने ॥ ३६ ॥

लौही बन्धनशृङ्खला चरणयोर्हेलावमानावनी^१

स्वव्यापारनिषेधनित्यनियती निद्रासुखद्रोहिणी ।

आशास्यस्य विशालजालसरणिः सत्सङ्गभोगाशनिः

मुग्धानां मृगतृष्णिकामरुमहौ सेवा शरीरक्षयः ॥ ३७ ॥

इति सञ्चिन्त्य सुचिरं सा जगाम तदाज्ञया^२ ।

सेवाविक्रीतकायानां स्वेच्छाविहरणं कुतः ॥ ३८ ॥

व्रजन्तीं तां परप्रेष्यां कृपणां^३ करुणाकुलः ।

निरीक्ष्य भगवान् दिव्यचक्षुषाचिन्तयत् क्षणम् ॥ ३९ ॥

अस्मिन् जन्मनि शेषोऽस्याः सम्पूर्णा जीवितावधिः ।

इयं वराक्री संसारादुद्धर्त्तव्या स्वयं मया ॥ ४० ॥

अथ तां कर्मयोगेन व्रजन्तीं सहसा पथि ।

वत्सवात्सल्यविवशा शृङ्गाभ्यामाजघान गौः ॥ ४१ ॥

१ Orig. हेन्यावमानावनीः । २ Orig. स्वजगाम तराज्ञया ।

३ Orig. व्रजन्ती वरप्रेष्यकृपणाम् ।

སྐྱེ་བ་གཞན་གྱི་ལྷ་ག་གནས་གྱིས། ཡིད་ནི་སངས་ཀྱིས་ལ་དམིགས་ཤིང་།
བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་བཀའ་འདྲིན་ལས། དེ་ཡི་རང་བཞིན་དྲན་ངེས་བསམས། 42

འཁོར་བ་ཆུ་མིན་འབྱུང་གནས་གྱི། སྐྱེ་བའི་འཁོར་མོར་སློག་ཆགས་ནོམས།
ལས་གྱི་བོ་རྒྱ་བས་གྱིས་དྲུག་ས་པས། གྱིས་འབྱིང་ཞིང་འབྱུང་བའི་རིས། 43

སྐྱེས་བུ་ནོམས་གྱི་དབུ་ལ་བ་ཡངས་པའི་དེ་ཡི་སྒྲིགས་བུ་ལ།
བདེ་མེད་ལས་གྱི་སྦྱུ་ལ་བ་བསལ་བའི་དྲགས་ཅན་བཟོང་དག་གིས།
སྐྱེ་དང་འཆི་བར་རབ་སྒྲོམ་ཡི་གོ་དག་དུ་བཀོད་གྱུར་པ།
འདི་དག་ནོམས་ནི་ལག་པས་ཡོངས་སུ་སྤྲིས་པས་བསྐྱོད་པ་མིན། 44

གང་གིས་མངལ་ནས་བཅོམས་ཏེ་རིས་གྱིས་སྤྱུང་དང་གོ་དང་འཇིག་པའི་དུས་
ནོམས་དག།

གང་དུ་ཡང་ནི་ལུས་གྱི་རྩིས་རིས་གཞན་པ་ཉིད་དུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པ།
ལས་གྱི་དབང་གིས་མི་ནོམས་དག་གི་རབ་མང་སྤྲོད་པས་ནོམས་པར་བཀྲ་བ་དག།
བཀོད་པ་འདི་ནི་མ་བུའི་སྐྱོ་ཡི་ཆོགས་དང་མཚུངས་པར་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པར་
འབྱུར། 45

དེ་ལྟར་བསམས་ཏེ་སྤྱོད་དུ་ཉེ་བར་གནས་སྐབས་བཟང་པོ་དང་པོའི་ནོམ་གཞག་
རབ་གནས་པ།

མི་བཟད་འབང་མའི་དངོས་པོ་བཞིག་པས་སྐྱེངས་པར་གྱུར་པ་བཞིན་དུ་གཡོ་བ་
མེད་ཉིད་གྱུར།

སྤྱོད་ལས་ཁང་པ་དཀར་པོ་དམ་པའི་ཆོས་གྱིས་དག་པའི་སྐྱོ་ནི་ཡོངས་སུ་བརྒྱང་
བྱས་ནས།

འཁོར་བ་དག་དུ་སྐྱེངས་པར་བྱེད་པས་དྲི་མ་ཅན་བཞིན་དེ་ཡི་སློག་ནི་བྱང་བར་
གྱུར། 46

सा प्रदधौ भगवतः प्रसादात् तन्मयस्मृतिः ।
जन्मान्तराधिवासेन बुद्बालम्बनमानसा ॥ ४२ ॥

अहो कर्मोर्मिभिः शीर्णैः^१ संसारमकराकरे ।
जन्मावर्तेषु जन्तूनां मज्जनोन्मज्जनक्रमः ॥ ४३ ॥

पुंसां ललाटविपुलोपलपट्टिकासु
निःशर्मकर्मघटितप्रकटाङ्कटङ्कैः ।
न्यस्तानि जन्ममरणप्रसराक्षराणि
नैतानि पाणिपरिमार्जनया चलन्ति ॥ ४४ ॥

इयं कर्मायत्ता प्रचुरचित्रवैचित्ररचना
नराणां मायूरच्छदपटलतुल्या परिणतिः ।
यया गर्भारम्भे क्रमनिपतने वृद्धिसमये
क्षये वा नान्यत् प्राभजतं^२ तनुलेखाच्छविरपि ॥ ४५ ॥

सच्चिन्त्याथ पुरः प्रवृत्तसुदशासन्नावसन्नस्थितिं
प्राप्तेवासमदासभावकलनावैलक्ष्यनिस्पन्दताम् ।
आधाय प्रणिधानधाम्नि धवले सङ्घर्म्मशुद्धां धियं
संसारे विचिकित्स्य एव मलिनं तत्याज सा जीवितम् ॥ ४६ ॥

དེ་ནས་མཐོ་རིས་ཕུན་ཚོགས་ཉེ། སིང་ག་ལ་ཡི་གླིང་དུ་དེར།

འོ་མའི་གྲོ་མཚོར་རྒྱ་བ་ཡི། དེ་མོ་བཞིན་དུ་རབ་གསལ་སྐྱེས།

47

དེ་ནི་མངལ་ཞུགས་སྐྱེས་པའི་དུས། མཁའ་ལ་བྱ་ཏིག་ཆར་བ་གཡོས།

སིང་ག་ལ་བདག་བྱ་མོ་དེ། བྱ་ཏིག་འཁྲི་ཤིང་ཞེས་པར་གྱུར།

48

དེ་ནི་ཆེ་བར་སྐྱེས་པ་ཡིས། བསོད་ནམས་བཞིན་དུ་འཛི་སྐག་འཛིན།

ཡན་ལག་ནམས་ཀྱི་ནྟ་འབྱེད་ཀྱིས། ཚོག་ཤེས་བཞིན་དུ་ལང་ཚོ་ཐོབ།

49

དེ་ནས་ནས་ཞིག་མཉན་ཡོད་ཀྱི། བྱོང་བྱིར་བ་ཡི་ཚོང་པ་ནམས།

བྱ་མིན་འབྱུང་གནས་རབ་བསྐལ་ནས། སིང་ག་ལ་ཡི་གླིང་དུ་སོང།

50

དེ་ནི་དེ་དག་མཚན་མའི་མཐར། རབ་སངས་ལ་བསོས་དགའ་བ་ཡིས།

ཚོས་དོན་ཚོགས་བཅད་ཀྱིས་བཅིངས་པ། སངས་བྱེས་ཀྱིས་གསུངས་ཀྱི་ཐུང་སྐྱངས། 51

ཕོ་བྲང་བ་གསལ་གནས་པ། མི་བདག་བྱ་མོས་ནི་བ་ཡིས།

བདུད་ཅི་དེ་ཐོས་དེ་དག་ནམས། བཀུག་ཕྱེ་འདི་དག་ཅི་ཞེས་དེས།

52

རབ་དགའ་ལྡན་མས་དེ་ལ་དེས། འདི་ནི་སངས་བྱེས་བཅོམ་ལྡན་འདས།

སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་ཐུགས་བཅི་བས། རང་བཞིན་དུ་འོས་གསུང་ཞེས་སྐྱེས།

53

སངས་བྱེས་མཛོན་བཞེད་ཐོས་ཉིད་ཀྱིས། དེ་ནི་སྤྱུ་ལོང་གིས་བབྱེན་ལུས།

ཡང་དག་རིག་པ་ལེགས་ལྡན་མཐུ། རབ་དུ་བསྐྱེད་པའི་ས་གནིར་གྱུར།

54

ततः सा सिंहलद्वीपे समीपे स्वर्गसम्पदाम् ।
चन्द्रलेखेव दुग्धाब्धौ दिव्यद्युतिरजायत ॥ ४७ ॥

आधानजन्मनस्तस्य^१ मुक्तावर्षे दिवश्च्युते ।
साम्भूत् मुक्तालता नाम सिंहलाधिपतेः सुता ॥ ४८ ॥

सा पुण्यमिव लावण्यं वहन्ती वृद्धिमागता ।
लेभे विवेकेनाङ्गानां सन्तोषमिव यौवनम् ॥ ४९ ॥

ततः कदाचिद्वणिजः आवस्तीपुरवासिनः ।
मकराकरमुत्तीर्य सिंहलद्वीपमाययुः ॥ ५० ॥

ते तत्र रात्रिपर्यन्ते विश्रान्तिसुखमाजगुः ।
धर्मार्थगाथासन्नद्धप्रबुद्धबुद्धभाषितम् ॥ ५१ ॥

तदन्तःपुरहर्म्यस्था श्रुत्वैव श्रवणामृतम् ।
किमेतदिति पप्रच्छ तानानाय्य नृपात्मजा ॥ ५२ ॥

ते तामूचुः प्रमुदितामिदं बुद्धस्य भाषितम् ।
स्वभावार्हं भगवतः सर्व्वसत्त्वानुकम्पिनः ॥ ५३ ॥

बुद्धाभिधानं श्रुत्वैव पुलकालङ्कृताकृतिः ।
सा बभूव समुद्भूतसम्बिद्भव्यानुभावभूः ॥ ५४ ॥

སྒྲིན་སྒྲིན་གྱི་ལྷ་བྱ་ཡིས། མ་བྱ་བཞིན་དུ་དེ་རངས་ནས།

སངས་བྱིས་བཅོམ་ལྷན་ཞེས་པ་འདི། ལྷ་ཞེས་ཡང་ནི་དེ་ལ་སྒྲིས།

55

དེ་ནས་དེ་ལ་དད་པ་དག། སྒྲིས་པར་གྱས་པ་དེ་དག་གིས།

བསོད་ནམས་རང་བཞིན་བཅོམ་ལྷན་གྱིས། སྒྲོད་པའི་བྲག་ས་ནི་མ་ལུས་སྒྲིས། 56

དེ་ནས་དེ་ཡི་གཏམ་གྱིས་དེ། སྒྲར་སྒྲིས་དགེ་བ་བྱས་པ་ཐོབ།

བཅོམ་ལྷན་སྒྲོད་དུ་གསོལ་བ་ཡི། སྒྲིངས་ཡིག་དེ་དག་ནི་མས་ལ་བསྐྱར།

57

དུས་ཀྱི་ཆུ་གཏོར་ཡང་དག་བསྒྲུལ། རང་གི་གོང་ཁྱེད་ཐོབ་ནས་དེས།

བདག་ཉིད་ཆེ་ལ་བྱུག་འཆལ་དེ། དེ་ཡི་གཏམ་བཤད་སྒྲིང་ཡིག་ལུལ།

58

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བཅོམ་ལྷན་གྱིས། དེ་ནི་མངོན་ཉིད་མཁྱེན་གྱུར་གྱང་།

ལྷ་དུག་འབྲི་ཤིང་ལ་བཅུ་བས། རང་ཉིད་ཀྱིས་ནི་སྒྲིངས་ཡིག་བཟུགས།

59

ཀྱི་མ་བསོད་ནམས་ཆོང་ཆོང་དག་གི་ཆེད་པར་གྱུར་པ་ཁྱོད་ནི་འཇམ་པ་ཉིད།

གྱུད་དང་གདུང་བ་དང་ནི་སྤྱོད་པ་འཛོམས་པའི་སྤྱོད་པའི་སྒྲན་བཟང་ཅི་ཡང་ཡིན།

བཅོམ་ལྷན་ལས་བྱུང་གཏི་གྱི་རིས་པས་ཉེར་བསྐྱུན་ཡང་དག་རིག་པ་ཁྱོད་བའི་ས།

བཅོམ་ལྷན་འདི་དེ་བདག་བདུད་ཅི་ཡང་དག་བགོ་སྐྱལ་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་ཡིན། 60

དེ་ལྟར་མདོར་བསྐྱུས་སྒྲིངས་ཡིག་དོན། བཅོམ་ལྷན་རང་གིས་དོགས་གྱུར་ནས།

ཆུང་ཆུང་འཛུམ་པའི་འོད་ཟེར་གྱིས། རྒྱུགས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རབ་གསལ་མཛད། 61

उन्मुखी सा मयूरीव शब्दैरेव पयोमुचः ।

क एष भगवान् बुद्ध इति पप्रच्छ तान् पुनः ॥ ५५ ॥

ततस्ते निखिलं तस्यै श्रद्धासम्बर्द्धितादराः ।

न्यवेदयन् पुण्यमयीं भगवच्चरितस्थितिम् ॥ ५६ ॥

अथ सा तत्कथावाप्तप्राग्जन्मकुशलोदया ।

विज्ञप्तिलेखं प्रददौ तेषां भगवतः कृते ॥ ५७ ॥

कालेन सिन्धुमुत्तीर्य सम्प्राप्तास्ते^१ निजां पुरिम् ।

प्रणम्यावेद्य तद्दृष्टं ददुर्लेखं महात्मने ॥ ५८ ॥

भगवानपि सर्वज्ञः पूर्वमेव विभाव्य तत् ।

मुक्तालतायाः कृपया स्वयं लेखमवाचयत् ॥ ५९ ॥

अहो स्मरणमेव ते किमपि पुण्यपण्यं सतां^२

भवति भवभैषजं व्यसनतापटृष्णापहम् ।

भवन्मयकथाक्रमोपनतसन्निदास्वादभूः

स एष भगवन् महानमृतसंविभागो मम ॥ ६० ॥

इति संक्षिप्तलेखार्थं विभाव्य भगवान् स्वयम् ।

ईषत्स्मितत्विषा सत्त्वप्रकाशमदिशद्दिशाम्^३ ॥ ६१ ॥

१ Orig. कालेनौपन्यसमुत्तीर्य प्राप्तस्ते ।

२ Orig. पुण्य चत्यतम् ।

३ Orig. प्रकाशमदशधिशम् ।

དེ་ནས་འོད་ཚྭ་ས་ཇེས་གྱིས་ཤིང་། རི་མོ་མཁའ་གྱིས་མི་ལུས་པའི།

རང་གི་སྒྲིབ་ཀྱིས་རས་ལ་བཞོད། བཅོས་ལྷན་གྱིས་ནི་དེ་ལ་སྤྱིངས།

62

དེ་ཡི་བཀའ་ཡིས་བྱི་ནས་ཡང་། ཚོང་པ་དེ་དག་གཟིངས་ལ་ཞོན།

སིང་ག་ལ་ཡི་སྤྱིང་བྱིན་ནས། དེ་ལ་ཐང་སྒྲིབ་བདུ་བརྟན།

63

གསེར་གྱི་སིང་གའི་ཁྲི་བཞོད་པའི། རས་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་མཐོང་ནས།

དེ་ལས་བྱུང་བའི་བསམ་གཏན་གྱིས། སྐྱེ་བོ་དགོངས་པ་གཅིག་བཞིན་བྱུང་།

64

དེ་ཡི་འོག་ན་བྱིས་པ་ནི། བསོད་ནམས་ཀྱིས་འཕྱོག་མཐོང་བྱུང་པ།

སྒྲིབས་སྤྱུ་འགྲོ་བ་གསུམ་དག་དང་། བསྐྱབ་པའི་གནས་ནི་ལྔ་ཡང་ངོ་།

65

ལྷགས་ལས་འབྱུང་དང་ཐྱོག་བཅས་བའི། ཉིན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་དང་བཅས།

དེ་བཞིན་འཕགས་ལས་ཡན་ལག་བསྟུང་། མཚོག་གི་བདུད་རྩིས་ཇོགས་བྱུང་བའོ།

66

དེ་ཡི་སྤྱིང་དུ་ལེགས་བཤད་ནི། གསེར་གྱི་ཡི་གེ་རབ་མཛེས་པར།

དགོངས་པ་མཉམ་གཞག་བཅོས་ལྷན་འདས། རང་གི་བཞོད་པས་མཛེས་བྱུང་པ།

67

སྐྱེ་དང་འཆི་བའི་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བཏབ་གདུང་བ་དྲག་པོ་རབ་གྱིས་དག།

མི་བཟད་ཡུལ་ནི་གཡོ་བའི་སྒྲུལ་གྱི་འཕྱིང་བས་དཀྱིས་ཤིང་དཀྱུགས་བྱུང་པ།

རབ་རིབ་རབ་གྱིས་རབ་མོངས་སྤྱུག་གི་ཁང་པ་འདི་ལས་བྱིང་ཐོན་པ།

སངས་བྱིས་ཚོས་ལ་སྒྲིབ་སྤྱིང་ཞིག་དེར་ནི་སྤྱིད་ལ་འཛིགས་པ་མེད།

68

ततश्चित्रकराशक्यां प्रभावैरनुपूरिताम् ।
भगवान् प्राहिणोत् तस्यै न्यस्तां स्वप्रतिमां पटे ॥ ६२ ॥

पुनः प्रवहणारूढा वणिजस्ते तदाज्ञया ।
अवाप्य सिंहलद्वीपं तस्यै पटमदर्शयन् ॥ ६३ ॥

हेमसिंहासनन्यस्ते पटे दृष्ट्वा तथागतम् ।
जनस्तन्मयताध्यानादेकौभावमिवाययौ ॥ ६४ ॥

अधस्तात् लिखितं तस्मिन् पुण्यप्राप्तमदृश्यत ।
तिस्रः शरण्या गतयः पञ्च शिक्षापदानि च ॥ ६५ ॥

सप्रतीत्य^१समुत्पादः सानुलोमविपर्ययः ।
आर्याष्टाङ्गस्तथामार्गः परमावृत्तिनिर्भरः ॥ ६६ ॥

स्वयं भगवता न्यस्तं तस्योपरि सुभाषितम् ।
शोभते भावनालीनं भ्राजिष्णुकनकाक्षरम् ॥ ६७ ॥

विषमविषयालोलव्यालावलीवलयकुलात्
तरुणतिमिरान्निष्क्रम्यास्मात् प्रमोहाद्गृहात् ।
जन्ममरणक्लेशवेशप्रवृत्तपृथुव्यथा
व्रजत शरणं बौद्धं धर्मं नात्र भवाद्वयम् ॥ ६८ ॥

དག་བྱིད་གྱིལ་བའི་སྐྱེ་བ་ཆུགས་ལ། ས་ཡི་བདག་པོའི་བྱ་མོས་བལྟས།

ཐོགས་མེད་དུས་ནས་བསགས་པ་ཡི། མི་ཤེས་བག་ཆགས་བཏང་བར་གྱུར། 69

རབ་མཐོ་གསེར་ཞུན་ལྟ་བུར་མཛེས་པའི་སྐྱེ།

ཕྱག་མཛེས་དཔུང་པ་ཕྱས་མོའི་བར་མཛོན་དགའ།

བསམ་གཏན་ལ་ཆགས་ཕྱིད་ནི་ཆུམ་པའི་སྐྱེན།

མཛེས་སྐྱེ་བ་གྱུན་བཞིན་རབ་དུ་མཐོ་བའི་ཤངས།

70

རི་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཛེས་པར་རྟོགས་བྱ་བ།

གྱིན་མེད་སྐྱེན་གྱི་ཞགས་པ་རིང་དུ་འཕུང་།

ཕྱན་མཚམས་སྒྲིན་ཆགས་ལྟ་ཡི་རི་བོ་བཞིན།

ཡོ་འདབ་གསེར་པའི་ལྷན་དཔར་ན་བཟས་མཚན།

71

འོད་ཀྱིས་བྱོགས་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྟོན་པ་བཞིན།

ཞལ་གྱི་ཟླ་བས་ཀྱན་དགའ་སྐྱིན་པར་བཙོན།

བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་ས་ལ་སྟོབ་པ་བཞིན།

བསོད་ནམས་ལས་སྐྱེས་སྐལ་བཟང་ལན་གསུམ་དུ།

72

བསྐྱོར་ནས་བདུད་བས་ནི་བའི་ཡུ་དྲུལ་དག།

འཕུང་བ་སྐུར་ཚོས་ལ་རིག་དེས་མཐོང་ནས།

སྟིང་བོ་མེད་པའི་ལྷས་ལ་བལྟ་བ་སྤངས།

བདེན་པའི་མཐུན་ནི་དཔེ་བ་སྐྱེས་པར་གྱུར།

73

Pingala Chhandah Sūtra, (Sans.) Fasc. II—III @ /6/ each	Rs.	0	12
Prithirāj Rāsau, (Sans.) Part I, Fasc. I, Part II, Fasc. I—V @ /6/ each		2	4
Ditto (English) Part II Fasc. I		0	12
Prākṛita Lakṣhaṇam, (Sans.) Fasc. I		1	8
Parāsara Smṛiti (Sans.) Vol. I, Fasc. 1—8, Vol. II, Fasc. 1—4, Vol. III, Fasc. I @ /6/ each		4	14
Parāsara, Institutes of (English)		0	12
Srauta Sūtra of Āpastamba, (Sans.) Fasc. I—XII @ /6/ each		4	8
Ditto Aśvalāyana, (Sans.) Fasc. I—XI @ /6/ each		4	2
Ditto Lātyāyana (Sans.) Fasc. I—IX @ /6/ each		3	6
Ditto Sāṅkhāyana (Sans.) Vol. I, Fasc. 1—7, Vol. II, Fasc. 1—2, @ /6/ each		3	6
Sāma Veda Samhitā, (Sans.) Vols. I, Fasc. 3—10; II, 1—6; III, 1—7; IV, 1—6; V, 1—8, @ /6/ each Fasc.		13	2
Sāṅkhyā Sūtra Vṛitti (Sans.) Fasc. I—IV @ /6/ each		1	8
Sāṅkhyā Darpaṇa, (English) Fasc. I—IV @ /6/ each		1	8
Sāṅkhyā Aphorisms of Kapila, (English) Fasc. I and II @ /6/ each		0	12
Sarva Darśana Saṅgraha, (Sans.) Fasc. II		0	6
Sāṅkara Vijaya, (Sans.) Fasc. II and III @ /6/ each		0	12
Sāṅkhyā Pravachana Bhāṣya, Fasc. III (English preface only)		0	6
S'ri Bhāṣyam, (Sans.) Fasc. I—II		0	12
Sūtrā Samhitā, (Eng.) Fasc. I and II @ /12/ each		1	8
Taittiriya Āraṇya (Sans.) Fasc. I—XI @ /6/ each		4	2
Ditto Brāhmaṇa (Sans.) Fasc. I—XXIV @ /6/ each		9	0
Ditto Samhitā, (Sans.) Fasc. II, IV—XXXV @ /6/ each		10	2
Ditto Prātisākhya, (Sans.) Fasc. I—III @ /6/ each		1	2
Ditto * and Āitareya Upanishads, (Sans.) Fasc. II and III @ /6/ each		0	12
Tāndyā Brāhmaṇa, (Sans.) Fasc. I—XIX @ /6/ each		7	2
Tattva Chintāmaṇi, Vol. I, Fasc. 1—9; Vol. II, 1—6 (Sans.) @ /6/ each		5	10
Tul'si Sat'sai, (Sans.) Fasc. I—III		1	2
Uttara Nāishadha, (Sans.) Fasc. III, V—XII @ /6/ each		3	6
Uvāsagadasāo, (Sans.) Fasc. I—VI @ /12/		4	8
Varāha Purāṇa, (Sans.) Fasc. I—XIII @ /6/ each		4	14
Vāyu Purāṇa, (Sans.) Vol. I, Fasc. I—VI; Vol. II, Fasc. I—VII, @ /6/ each Fasc.		4	14
Vishnu Smṛiti, (Sans.) Fasc. I—II @ /6/ each		0	12
Vivādārtnākara, (Sans.) Fasc. I—VII @ /6/ each		2	10
Vrihannārādiya Purāṇa, (Sans.) Fasc. I—V @ /6/		1	14
Yoga Sūtra of Patañjali, (Sans. & English) Fasc. I—V @ /14/ each		4	8

Tibetan Series.

Sher-Phyin Vol. I, Fasc. 1—5 Vol. II, Fasc. I @ 1/ each	6	0
Stogs brjeḍ āpag tsam khkri S'iñ (Tibetan & Sans.) Fasc. I—III @ 1/	3	0

Arabic and Persian Series.

'Alamgir-nāmah, with Index, (Text) Fasc. I—XIII @ /6/ each	4	14
Āin-i-Akbari, (Text) Fasc. I—XXII @ 1/ each	22	0
Ditto (English) Vol. I (Fasc. I—VII)	12	4
Akbar-nāmah, with Index, (Text) Fasc. I—XXXVII @ 1/ each	37	0
Bādshāh-nāmah with Index, (Text) Fasc. I—XIX @ /6/ each	7	2
Beale's Oriental Biographical Dictionary, pp. 291, 4to, thin paper	4	8
Catalogue of Persian books and MSS. in the library of A. S. B., Fasc. I	1	0
Dictionary of Arabic Technical Terms, and Appendix, Fasc. I—XXI @ 1/ each	21	0
Farhang-i-Bashīdī (Text), Fasc. I—XIV @ 1/ each	14	0
Fihrist-i-Fāsi, or, Tūsy's list of Shy'ah Books, (Text) Fasc. I—IV @ /12/ each	3	0
Futūh-ul-Shām Waqīdī, (Text) Fasc. I—IX @ /6/ each	3	6
Ditto Azādī, (Text) Fasc. I—IV @ /6/ each	1	8
Haft Asmān, History of the Persian Mansawī (Text) Fasc. I	0	12
History of the Caliphs, (English) Fasc. I—VI @ /12/ each	4	8
Iqbāl-nāmah-i-Jahāngiri, (Text) Fasc. I—III @ /6/ each	1	2
Isbāh, with Supplement, (Text) 51 Fasc. @ /12/ each	33	4
Maāsir-ul-Umara, Vol. I, Fasc. 1—9, Vol. II, 1—9 Vol. III, 1—5 @ /6/ each	8	10
Maghāzī of Waqīdī, (Text) Fasc. I—V @ /6/ each	1	14
Muntakhab-ul-Tawārīkh, (Text) Fasc. I—XV @ /6/ each	5	10
Muntakhab-ul-Tawārīkh (English) Vol. II, Fasc. I—V @ /12/ each	3	12

(Turn over.)

Muntakhab-ul-Iubab, (Text) Fasc. I—XIX @ /6/ each ..	Rs. 7	4
Mu'asir-i-'Alamghiri (Text), Fasc. I—VI @ /6/ each ..	.. 2	2
Nokhbat-ul-Fikr, (Text) Fasc. I ..	.. 0	6
Nizami's Khiradnamah-i-Iskandari, (Text) Fasc. I and II @ /12/ each ..	1	8
Riyazu-s-Salatîn, (Text) Fasc. I—III @ /6/ each ..	1	2
Suyuti's Itqân, on the Exegetic Sciences of the Koran, with Supplement, (Text) Fasc. II—IV, VII—X @ 1/ each ..	.. 7	0
Tabaqât-i-Nâsirî, (Text) Fasc. I—V @ /6/ each ..	.. 1	14
Ditto (English) Fasc. I—XIV @ /12/ each ..	.. 10	8
Târîkh-i-Firûz Shâhî of Ziaa-al-din Barni (Text) Fasc. I—VII @ /6/ each ..	2	10
Târîkh-i-Baihaqi, (Text) Fasc. I—IX @ /6/ each ..	3	6
Târîkh-i-Firozshâhî, of Shams-i-Sirâj Afif, (Text) Fasc. I—V @ /6/ each ..	1	14
Wis o Ramîn, (Text) Fasc. I—V @ /6/ each ..	1	14
Zafarnamah, Vol. I, Fasc. I—IX, Vol. II, Fasc. I—VIII @ /6/ each ..	6	6
Tâzakh-i-Jahangiri (English) Fasc. I ..	0	12

ASIATIC SOCIETY'S PUBLICATIONS.

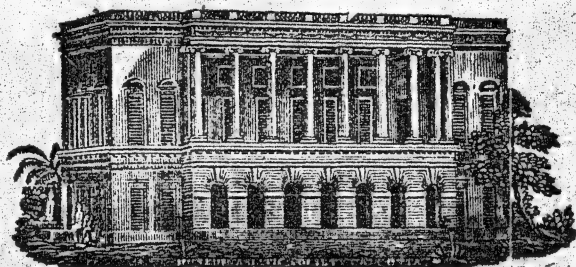
- ASIATIC RESEARCHES. Vols. VII, IX to XI; Vols. XIII and XVII, and Vols. XIX and XX @ /10/ each .. Rs. 80 0
Ditto Index to Vols. I—XVIII .. 5 0
- PROCEEDINGS of the Asiatic Society from 1865 to 1869 (incl.) @ /4/ per No.; and from 1870 to date @ /6/ per No.
- JOURNAL of the Asiatic Society, for 1843 (12), 1844 (12), 1845 (12), 1846 (5), 1847 (12), 1848 (12), 1850 (7), 1851 (7), 1857 (6), 1858 (5), 1861 (4), 1864 (5), 1865 (8), 1866 (7), 1867 (6), 1868 (6), 1869 (8), 1870 (8), 1871 (7), 1872 (8), 1873 (8), 1874 (8), 1875 (7), 1876 (7), 1877 (8), 1878 (8), 1879 (7), 1880 (8), 1881 (7), 1882 (6), 1883 (5), 1884 (6), 1885 (6), 1886 (8), 1887 (7). @ 1/ per No. to Subscribers and @ 1/8 per No. to Non-Subscribers.
N. B. The figures enclosed in brackets give the number of Nos. in each Volume.
- Centenary Review of the Researches of the Society from 1784—1883 .. 3 0
General Cunningham's Archæological Survey Report for 1863-64 (Extra No., J. A. S. B., 1864) .. 1 8
Theobald's Catalogue of Reptiles in the Museum of the Asiatic Society (Extra No., J. A. S. B., 1868) .. 1 8
Catalogue of Mammals and Birds of Burmah, by E. Blyth (Extra No., J. A. S. B., 1875) .. 3 0
Sketch of the Turki Language as spoken in Eastern Turkestan, Part II, Vocabulary, by R. B. Shaw (Extra No., J. A. S. B., 1878) .. 3 0
Introduction to the Maithili Language of North Bihâr, by G. A. Grierson, Part II, Chrestomathy and Vocabulary (Extra No., J. A. S. B., 1882) .. 3 0
- Anis-ul-Musharrahin .. 3 0
- Catalogue of Fossil Vertebrata .. 2 0
- Catalogue of the Library of the Asiatic Society, Bengal .. 3 8
- Examination and Analysis of the Mackenzie Manuscripts by the Rev. W. Taylor .. 2 0
- Han Koong Tsew, or the Sorrows of Han, by J. Francis Davis .. 1 8
- Tajilâhât-us-Sûfiyah, edited by Dr. A. Sprenger, 8vo. .. 1 0
- Inâyah, a Commentary on the Hidayah, Vols. II and IV, @ 16/ each .. 32 0
- Jawâmi-ul-'ilm ir-riyâzi, 168 pages with 17 plates, 4to. Part I .. 2 0
- Khizânât-ul-'ilm .. 4 0
- Mahâbharata, Vols. III and IV, @ 20/ each .. 40 0
- Moore and Hewitson's Descriptions of New Indian Lepidoptera, Parts I—III, with 8 coloured Plates, 4to. @ 6/ each .. 18 0
- Purana Sangraha, I (Markandeya Purana), Sanskrit .. 1 0
- Sharaya-ool-Islam .. 4 0
- Tibetan Dictionary by Csoma de Kőrös .. 10 0
- Ditto Grammar .. 8 0
- Vaidya, edited by Lt. Col. G. E. Fryer .. 2 0
- Notes of Sanskrit Manuscripts, Fasc. I—XXIV @ 1/ each .. 24 0
- Nepalese Buddhist Sanskrit Literature, by Dr. E. L. Mitra .. 5 0
- N. B. All Cheques, Money Orders &c. must be made payable to the "Treasurer Asiatic Society" only.

BIBLIOTHECA INDICA:

COLLECTION OF ORIENTAL WORKS

PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.
New Series, No. 839.

THE

AVADANA KALPALATĀ.

WITH ITS TIBETAN VERSION
NOW FIRST EDITED

BY

SARAT CHANDRA DAS, C. I. E.,

ASSOCIATE MEMBER, AS. SOC., BENG.

AND

PANDIT HARI MOHAN VIDYABHUSHANA,

ORIENTAL LIBRARIAN, AS. SOC., BENG.

VOL. I, FASC. IV.

CALCUTTA:

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS,
AND PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY. 57, PARK STREET.

1894.

LIST OF BOOKS FOR SALE

AT THE LIBRARY OF THE

ASIATIC SOCIETY OF BENGAL,

No. 57, PARK STREET, CALCUTTA,

AND OBTAINABLE FROM
THE SOCIETY'S AGENTS, MESSRS. KEGAN PAUL, TRENCH,
TRÜBNER & CO., LD.
PATERNOSTER HOUSE, CHARING CROSS ROAD, LONDON, W. C., AND
MR. OTTO HARRASSOWITZ, BOOKSELLER, LEIPZIG, GERMANY.

~~~~~
*Complete copies of those works marked with an asterisk * cannot be supplied—some
of the Fasciculi being out of stock.*

BIBLIOTHECA INDICA.

Sanskrit Series.

Advaita Brahma Siddhi, (Text) Fasc. I—IV @ /6/ each ...	Rs. 1	8
*Agni Purāṇa, (Text) Fasc. II—XIV @ /6/ each ...	4	14
Āitareya Aranyaka of the Rig Veda, (Text) Fasc. I—V @ /6/ each ...	1	14
Aṅu Bhāṣyam, (Text) Fasc. I—II ...	0	12
Aphorisms of Sāṅdilya, (English) Fasc. I ...	0	6
Ashtasāhasikā Prajñapāramitā, (Text) Fasc. I—VI @ /6/ each ...	2	4
Āśvavaidyaka, (Text) Fasc. I—V @ /6/ each * ...	1	14
Avadāna Kalpalatā, (Sans. and Tibetan) Vol. I, Fasc. I—III; Vol. II, Fasc. I—II @ 1/ ...	5	0
*Bhāmati, (Text) Fasc. II—VIII @ /6/ each ...	2	10
Brahma Sūtra, (English) Fasc. I ...	0	12
Bṛihaddevatā, (Text) Fasc. I—IV @ /6/ each ...	1	8
Bṛihadharma Purāṇa, (Text) Fasc. I—IV @ /6/ each ...	1	8
Bṛihadaranyaka Upanishad (English) Fasc. II—III @ /6/ each ...	0	12
Chaitanya-Chandrodaya Nāṭaka, (Text) Fasc. II—III @ /6/ each ...	0	12
*Chaturvarga Chintamani (Text) Vols. II, 1—25; III, Part I, Fasc. I—18, Part II, Fasc. 1—9 @ /6/ each ...	19	8
*Chhāndogya Upanishad, (English) Fasc. II ...	0	6
*Hindu Astronomy, (English) Fasc. II—III @ /6/ each ...	0	12
Kāla Mādhava, (Text) Fasc. I—IV @ /6/ each ...	1	8
Kātantra, (Text) Fasc. I—VI @ /12/ each ...	4	8
Kāthā Sarit Sāgara, (English) Fasc. I—XIV @ /12/ each ...	10	8
Kūrma Purāṇa, (Text) Fasc. I—IX @ /6/ each ...	3	6
*Lalitā-Vistara, (Text) Fasc. III—VI @ /6/ each ...	1	8
Ditto (English) Fasc. I—III @ /12/ each ...	2	4
Madana Pārijāta, (Text) Fasc. I—XI @ /6/ each ...	4	2
Manutikā Sangraha, (Text) Fasc. I—III @ /6/ each ...	1	2
*Mārkaṇḍeya Purāṇa, (Text) Fasc. IV—VII @ /6/ each ...	1	8
Mārkaṇḍeya Purāṇa, (English) Fasc. I—III @ /12/ each ...	2	4
*Mīmāṃsā Darśana, (Text) Fasc. III—XIX @ /6/ each ...	6	6
Nārada Smṛiti, (Text) Fasc. I—III @ /6/ ...	1	2
Nyayavārtika, (Text) Fasc. I—II ...	0	12
*Nirukta, (Text) Vol. I, Fasc. 4—6; Vol. II, Fasc. 1—6; Vol. III, Fasc. 1—6; Vol. IV, Fasc. 1—8 @ /6/ each ...	8	10
*Nīṭisāra, or The Elements of Polity, By Kāmandaki, (Sans.) Fasc. II—V @ /6/ each ...	1	8
Nyayabanditika, (Text) ...	0	10
Nyaya Kusumāñjali Prakaraṇa (Text) Vol. I, Fasc. 1—6; Vol. II, Fasc. 1—2 @ /6/ each ...	3	0
Parasūta Parvan, (Text) Fasc. I—V @ /6/ each ...	1	14

जिनप्रतिवृत्तिं पुण्यां पश्यन्ती पार्थिवात्मजा ।
अनादिकालोपचितां मुमोचाज्ञानवासनाम् ॥ ६६ ॥

प्रांशुं कवतकाच्चनकान्तकायं
सुक्लन्धमाजानुभुजाभिरामम् ।
ध्यानावधानार्थनिमीलिताश्रं
लावण्यधारायिततुङ्गनासम् ॥ ७० ॥

स्वभावभयं प्रविभासमानं
प्रलम्बनिर्भूषणकर्णपाशम् ।
वालप्रवालारुणवत्कलाङ्गं
संसक्तसन्ध्याभ्रमिवामराद्रिम् ॥ ७१ ॥

त्विषा दिशं शीलमिवादिशन्तं
आनन्ददानोद्यतवक्त्रचन्द्रम् ।
क्षमागुणं क्षामिव शिष्ययन्तं
पुण्योचिता सा सुभगं विलोक्य ॥ ७२ ॥

प्रणामपर्यन्तकपोलचुम्बि-
कर्णोत्पलानां परिवर्त्तनेन ।
निरस्य निःसारशरीरवृत्तिं
सत्यानुभावं परमं प्रपेदे ॥ ७३ ॥

གྱིན་དུ་ཡང་དག་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་དག།
 རབ་དུ་གསལ་བྱས་དེ་ཆོ་བུང་ཆུབ་ཐོབ།
 དེ་ཡིས་བདེ་གཤེགས་མཐུར་ནི་ནིས་བསམས་ཤིང་།
 ཡ་མཚན་དགའ་བའི་ས་ཡིས་མངོན་པར་སྤྲས།

74

ཀྱེ་མ་སྒོངས་པའི་ཐུན་ཆེན་འཕྲོག་བྱེད་པའི།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དང་ལྷན་པའི་སྐྱུ།
 རིང་དུ་གནས་ཀྱང་ནིས་པར་གྱིས་བ་ཡི།
 དཔལ་འདི་དགོ་བའི་ཆུ་སྤྲིས་དགའ་ལྟེན།

75

སྐད་ཅིག་གིས་ནི་སྤྱིད་བསྐྱལ་དམ་པ་ཡིས།
 སྤྲོན་ལས་ཐོབ་ཅིང་ནང་གི་བྱེད་རབ་དང་།
 ཀྱེ་མ་སྤྱིད་པའི་ཡོངས་གདུང་ཞི་བའི་སྤྲད།
 ཞི་བའི་བདུད་ཅིང་ཆུ་པོ་རབ་འཕུར་བཞིན།

76

འདི་བཟོད་དེ་ཡིས་བཅོམ་ལྷན་ལ། ཐུ་དྲིག་རིན་ཅེན་ནིས་སྤྲིས།
 དགོ་འདུན་མཆོད་སྤྲད་ཆོང་བ་ཡི། སྤྲི་བོ་ལ་བསྐྱར་བདུང་བར་གྱུར།

77

དེ་དག་ཆུ་གཏོར་ཆ་སྤོལ་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་དུང་དུ་ཕྱིན།
 དེ་ཡི་ཐུ་དྲིག་རིན་ཅེན་ཆོགས། དུག་འཚལ་ནས་ནི་དེ་ལ་སྤུལ།

78

དར་ནི་ཆོང་པས་དེ་ཡི་གཏས། བཤད་པ་ཐོས་ནས་དགོ་སྤོང་ནི།
 ཀྱུན་དགའ་བོ་ཞིས་བྱ་བས་རྫིས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་གྱི་ལ་བས་གསུངས།

79

स्रोतःसमापत्तिफलप्रकाशं
सासाद्य तत्र क्षणलब्धबोधिः ।
विचिन्तयन्ती सुगतप्रभावं
समभ्यधादिस्रयहर्षभूमिः ॥ ७४ ॥

अहो महामोहतमोहरेण
दूरस्थितेनापि तथागतेन ।
प्रसह्य भास्वद्वपुषार्पितेयं
विकाशलक्ष्मीः कुशलाम्बुजस्य ॥ ७५ ॥

तीर्णो भवः सत्प्रणिधानमाप्तं
प्रसन्नमन्तःकरणं^१ क्षणेन ।
अहो नु तृष्णापरितापशान्त्यै
समुच्छलन्तीव शमामृतौघाः ॥ ७६ ॥

इत्युक्त्वा सा भगवते मुक्तारत्नान्युपायनम् ।
वितीर्थ्य सङ्क्षपूजायां विससर्ज वणिग्जनम् ॥ ७७ ॥
ते महोदधिमुतीर्थ्य प्राप्ता भगवतोऽन्तिकम् ।
तन्मुक्तारत्ननिकरं प्रणम्यास्मै न्यवेदयन् ॥ ७८ ॥
वणिग्भिः कथितां श्रुत्वा तत्कथां तत्र भिक्षुणा ।
आनन्दनाम्ना पृष्टोऽथ वभाषे भगवान् जिनः ॥ ७९ ॥

གྱུན་དུ་ཡང་དག་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་དག།
 རབ་དུ་གསལ་བྱས་དེ་ཆེ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ།
 དེ་ཡིས་བདེ་གཤེགས་མཐུར་ནི་ནིས་བསམས་ཤིང་།
 ཡ་མཚན་དགའ་བའི་ས་ཡིས་མངོན་པར་སྤྲས།

74

གྲུ་མ་སྒྲོངས་པའི་ཐུན་ཆེན་འཕྲོག་བྱེད་པའི།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འོད་དང་ཐུན་པའི་སྐྱ།
 རིང་དུ་གནས་ཀྱང་ནིས་པར་གྱིས་པ་ཡི།
 དཔལ་འདི་དག་བའི་ཆུ་སྐྱེས་དག་ལ་སྟེར།

75

སྐད་ཅིག་གིས་ནི་སྤྱིད་བསྐྱལ་དམ་པ་ཡིས།
 སྒྲོན་ལས་ཐོབ་ཅིང་ནང་གི་བྱེད་རབ་དང་།
 གྲུ་མ་སྟེན་པའི་ཡོངས་གདུང་ནི་བའི་སྤྲད།
 ཞི་བའི་བདུད་རྩི་ཆུ་བོ་རབ་འབྱུར་བཞིན།

76

འདི་བརྗོད་དེ་ཡིས་བཅོམ་ཐུན་ལ། ཐུ་དྲིག་རིན་ཅེན་ནིས་སྐྱེས།
 དག་འདུན་མཆོད་སྤྲད་ཆོང་པ་ཡི། སྐྱེ་བོ་ལ་བསྐྱར་བདེང་བར་གྱུར།

77

དེ་དག་ཆུ་གཏིར་ཆེ་སྒྲོལ་ནས། བཅོམ་ཐུན་འདས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་ཕྱིན།
 དེ་ཡི་ཐུ་དྲིག་རིན་ཅེན་ཆོགས། དུག་འཚལ་ནས་ནི་དེ་ལ་བྱལ།

78

དེར་ནི་ཆོང་པས་དེ་ཡི་གཏོས། བཤད་པ་ཐོས་ནས་དག་སྤོང་ནི།
 ཀྱན་དགའ་བོ་ཞིས་བྱ་བས་རྒྱིས། དེ་ནས་བཅོམ་ཐུན་གྱིལ་བས་གསུངས།

79

स्रोतःसमापत्तिफलप्रकाशं
सासाद्य तत्र क्षणलब्धबोधिः ।
विचिन्तयन्ती सुगतप्रभावं
समभ्यधादिस्रयहर्षभूमिः ॥ ७४ ॥

अहे महामोहतमोहरेण
दूरस्थितेनापि तथागतेन ।
प्रसह्य भास्वद्वपुषार्पितेयं
विकाशलक्ष्मीः कुशलाम्बुजस्य ॥ ७५ ॥

तीर्णी भवः सत्प्राणिधानमाप्तं
प्रसन्नमन्तःकरणं^१ क्षणेन ।
अहे नु तृष्णापरितापशान्त्यै
समुच्छलन्तीव शमामृतौघाः ॥ ७६ ॥

इत्युक्त्वा सा भगवते मुक्तारत्नान्युपायनम् ।
वित्तीर्य सङ्ख्यपूजायां विससर्ज वणिग्जनम् ॥ ७७ ॥
ते महोदधिमुत्तीर्य प्राप्ता भगवतोऽनिकम् ।
तन्मुक्तारत्ननिकरं प्रणम्यास्मै न्यवेदयन् ॥ ७८ ॥
वणिग्भिः कथितां श्रुत्वा तत्कथां तत्र भिक्षुणा ।
आनन्दनाम्ना पृष्टोऽथ बभाषे भगवान् जिनः ॥ ७९ ॥

གང་འདི་ཤྲུའི་ཁྱིམ་དུ་སྒྲོན། རོ་ཉི་ཏེ་ཞེས་འབང་མོར་གྱུར།
དེ་ཉིད་ཐུ་དྲིག་འཁྲི་ཤིང་དུ། སྒྲོན་ལས་དཔ་པའི་ལས་ཀྱིས་སྒྲིམ། 80

ནོར་ཆེན་ཞེས་པའི་ཚོང་པ་ནི། བར་ཏ་སིར་སྒྲོན་གྱུང་གྱུར།
དེ་ཡི་ཁྱིམ་ཐབས་བསོད་ནསས་ཅན། རིན་ཅན་ཐུན་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར། 81

བདག་པོ་ལྷ་པ་ཉིད་གྱུར་ཚོ། བྱད་མེད་དེ་ཡིས་མཚོད་དེན་ཅེར།
དོ་ཤལ་ཆེན་པོ་གསུ་ཐུན་པས། མཚོད་པ་བྱས་ནས་སྤལ་བར་གྱུར། 82

བསོད་ནསས་ནོམ་སྒྲིན་དེས་དེ་ཉིད། སིང་ག་ལ་ཡི་བདག་པོ་ཡིས།
བྱ་མོ་ཐུ་དྲིག་འཁྲི་ཤིང་གྱུར། ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་འདས་པ་ཐོབ། 83

དེ་ཉིད་སྒྲེ་བ་གཞན་ལ་ནི། ཕྱག་པས་གྲིགས་ཤིང་མོངས་གྱུར་ནས།
མཚོད་ལ་སྒྲོད་ཅིང་སྒྲིན་གྱུར་པ། དེ་ཡིས་ཡུན་རིང་འབང་མོར་གྱུར། 84

དགོ་དང་མི་དགའི་ལས་གང་གང། སྒྲེ་བའི་ཞིང་ལ་སྒྲེ་བོས་བདབ།
དེ་དང་དེ་ཡི་རང་བཞིན་དེ། ཡོངས་སུ་སྒྲིན་བའི་འབས་བྱ་སྒྲོད། 85

དགོ་བ་གྲགས་པའི་མེ་དྲོག་དཔལ་རབ་འབར།
ལམས་དབྱེད་འབྱུ་ཡི་ཚོགས་བསྐྱེད་ཚོས་ཀྱི་འཁྲི་ཤིང་མི་ནོས་ཀྱིས།
སྒྲིག་དང་ཉོན་མོངས་ཅོ་བ་འབྱུལ་ཞིང་ལྷུང་དང་མོངས་པ་དང།
མཐའ་ལས་ཡོངས་སུ་གདུངས་གྱུར་དུག་གི་འཁྲི་ཤིང་དག་ཀྱང་ཡིན། 86

यासौ पुरा रोहिताख्या दासी शक्यगृहेऽभवत् ।
सैव मुक्तालता जाता सत्कर्मप्रणिधानतः ॥ ८० ॥

अभून्महाधनो नाम वाराणस्यां वणिक् पुरा ।
तस्य रत्नवती नाम पत्नी पुण्योचिताभवत् ॥ ८१ ॥

सा पत्यौ पञ्चतां याते निःपुत्रा स्तूपशेखरे ।
पूजां कृत्वा महाहारं भक्तियुक्ता न्यवेदयत् ॥ ८२ ॥

तेन पुण्यविपाकेन सिंहलाधिपतेः सुता ।
जाता मुक्तालता सैव प्राप्ता च परिनिर्दृतिम् ॥ ८३ ॥

सैव जन्मनि चान्यस्मिन्नैश्वर्यमदमोहिता ।
पूजाधिष्ठेपदक्षाभूत् दासी तेनातिवत्सरम् ॥ ८४ ॥

जन्मभूमौ^१ जनेनाप्तं यद्यत्कर्म शुभाशुभम् ।
तस्य तस्य स तद्रूपं भुङ्क्ते परिणतं फलम् ॥ ८५ ॥

निखिलकुशलमूला कीर्त्तिपुष्पोज्ज्वलश्रीः
शुभफलभरसूतिर्धर्मवल्ली नराणाम् ।
भवति च विषवल्ली किल्बिषक्लेशमूल-
भ्रमनिपतनमोहानन्तसन्तापहेतुः ॥ ८६ ॥

རབ་ཚྱེ་བ་བྱ་ངམ་དུ་གསལ་ལའོར་བའི་ལམ་ནི་ཤིན་དུ་གདུང་བ་འདིར།
 དུག་པོར་ཇེས་སུ་གདུང་ལྷན་སྒྲིག་པ་སྒྲིག་པ་བོར་ཅིག་སྐྱེ་བོ་དག།
 ཏིག་དུ་བསོད་ནམས་བསོད་ནམས་མཛོད་ཅིག་བསོད་ནམས་བཞེན་པ་རྟོད་གསུམ།
 བསོད་ནམས་བདུད་རྩིས་བྲན་བའི་བསོད་ནམས་གྲིབ་བསིལ་ཤིང་གི་ས་གནི་
 བསིལ།

87

དེ་ལྟར་སྒྲོན་ལམ་དམ་པའི་འབྲས། བཤད་པ་ཡིས་ནི་གདམས་ངག་འདི།
 དག་སྒྲོང་ནམས་ནི་གྲུས་པའི་སྤྲད། བཙམ་ལྷན་རང་གིས་མཛོད་པ་ཡིན།

88

ཞེས་པ་དག་བའི་དབང་བོས་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་
 བཛོད་པ་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་ལས་ཐུ་ཏིག་འཁྲི་ཤིང་གི་རྟོགས་པ་བཛོད་པའི་
 ཡལ་འདབ་ལྟེ་བདུན་པའོ།

सन्तप्तेऽस्मिन् खरतरमरुस्फारसंसारमार्गे
पापं पापं त्यजत जनताः सक्ततीव्रानुतापम् ।
पुण्यं पुण्यं कुरुत सततं पुण्यपीयूषसिक्ताः
पुण्यच्छायातरुतलभुवः शीतलाः पुण्यभाजाम् ॥ ८७ ॥

इति सत्प्रणिधानस्य फलं कथयता स्वयम् ।
भिद्यूणामुपदेशोऽयं भक्त्यै भगवता कृतः ॥ ८८ ॥

इति श्वेमेन्द्रविरचितायां बोधिसत्त्वावदानकल्पलतायां
मुक्तालतावदानं नाम सप्तमः पल्लवः ॥

CHAPTER VIII.

ཡལ་འདབ་བཟྱད་པ།

དབལ་སྤྲུམ་གྱི་རྟོགས་བརྟེན་ནི།

༡༡ །བསམ་པ་རིག་པ་ནས་ས་གྱི་བྱགས་དག་ནི།

གཞོན་པ་བྱེད་པ་ལ་ཡང་སྤྱིང་ཇི་བྱིས།

དྲག་པོར་བྱུར་པ་ལ་ཡང་འདབ་ལྟར་ས་ཉིན།

ཞེས་ང་ཆ་གཏུང་ལ་ཡང་ཤིན་དུ་བསིལ།

1

གྲོང་བྱིར་བྱེད་པོའི་ཁབ་ཅེས་པ། ལྷ་ཡི་གྲོང་ལྟར་གྱི་ཆེར་སྟོན།

བྱིས་བདག་དབལ་སྤྲུམ་ཞེས་བྱ་བ། རོར་སྤྱིན་ལྟ་བུ་བྱུང་བར་བྱུར།

2

སྤྱི་པོ་ལེགས་ལ་སྤང་ཞིང་དྲགས། ཡོན་ཏན་ནས་ས་ལ་གུས་པ་བཏང་།

དྲག་དུ་རོར་གྱི་བྱིགས་སྟོན་ཏེ། དམ་པ་ནས་ས་གྱི་སྟོང་གོད།

3

ས་ཞིང་ཤིན་དུ་འབྱོག་པ་དང་། རྟོང་ཞིང་སྤྱི་ཆོར་སྟོག་པ་ཡི།

དུང་ཉིད་ལ་བཞིན་མི་བསྐྱུན་ལ། དབལ་འབྱོར་ཡོན་དུ་སྟེན་པར་བྱེད།

4

དེ་ལ་ནས་ཞིག་རྟེན་བྱེད་པ། ལྷ་ས་མི་བསྐྱུན་གཉིན་གྱི་བྱིས།

དབེན་པར་དམན་པའི་གཏམ་ལ་ཆགས། བསོད་ནམས་དག་ལ་སྤང་ལས་སྤྲུམ། 5

अष्टमः पल्लवः ।

श्रीगुप्तावदानम् ।

कृतापकारेऽपि कृपाकुलानि
क्रूरेऽप्यलं पल्लवकोमलानि ।
द्वेषोष्मतप्तेऽप्यतिशीतलानि
भवन्ति चित्तानि सदाशयानाम् ॥ १ ॥

पुरा सुरपुरोदारे पुरे राजगृहाभिधे ।
श्रीगुप्ताख्यो गृहपतिर्वभूव धनदोपमः ॥ २ ॥

दत्तः सुजनविद्वेषी गुणेषु विरतादरः ।
सदा धनमदाध्यातः स जहास मतिं सताम् ॥ ३ ॥

कठिनेष्वतिवक्रेषु शून्येषु मुखरेषु च ।
शङ्खेष्विव खलेष्वेव लक्ष्मीर्दाक्षिण्यमाश्रिता ॥ ४ ॥

तं कदाचित् गुरुर्ज्ञातिपुत्रः क्षणकः खलः ।
मित्रः स्वैरकथासक्तः पुण्यद्वेषादभाषत ॥ ५ ॥

གང་འདི་ཕྱ་གོད་སྤངས་ཞེས་པའི། རི་ལ་དག་སྤོང་ལྔ་བཀྱིས་བསྐྱོད།
བདེ་གཤེགས་ཀུན་མཁྱེན་ཞེས་གྲགས་ཤིང་། འགྲོ་གསུམ་མཚན་ཕྱ་ཉིད་གྱུར་པ། 6

འདི་ཡི་རྩོམ་ལ་མཚན་དག་ནི། ཅི་ཡང་བདག་གིས་མ་དམིགས་ཏེ།
འོན་ཀྱང་སྤྱན་པོས་བཅོས་ལྷན་འདས། བཅོས་ལྷན་འདས་ཞེས་མཐོ་བ་ཐོབ། 7

དྲི་བ་དུ་ཤིང་པར་མ་དབྱེད་ཉིད། ས་རིལ་བཞེད་པའི་རྩེས་སྤྱ་བཞེད།
སྤྱ་བོ་པལ་ཆར་གྲགས་པ་ཡི། ལས་དུ་སོང་བའི་རྩེས་སྤྱ་འགྲོ། 8

དེ་ཡི་བདུལ་ཞུགས་ལ་སོགས་ཀྱིས། རེས་པ་རྩལ་འཛོམས་ཉིད་དུ་དྲོགས།
རྩལ་འཛོམས་སྤྱ་ཀྱང་གཅིག་གིས། བདུལ་ཞུགས་བརྩེད་ནས་ཉ་ཞོས་ས་ཟ། 9

དེས་ན་ཉེ་བར་བགས་པའི་སྤྱད། དེ་ལ་སྤྱ་བ་འགའ་ཞིག་བཀྱི།
གཡོ་སྤྱ་ཅན་ཤིངས་སྤྱ་མ་ཡིས། མོངས་ནས་གཞན་ཡང་ཡོངས་སམ་འགྱུར། 10

དེ་ཡིས་དེ་སྐད་བཞེད་ཐོས་ནས། ལས་ཀྱིས་མོངས་པའི་དཔལ་སྤྱས་ནི།
སྤྱི་གཤེད་གཡང་ལ་མཚོང་བའི་སྤྱད། དེ་ཡིས་བསྟན་པའི་རིག་པ་ཡིས། 11

བྱིས་དུ་གསང་དོང་སོང་ལྡེང་གིས། སོལ་བ་རབ་འབར་གྱིས་ཁེངས་དང་།
དུག་ལྷན་ཟས་ཀྱང་བྱས་ནས་ནི། བཅོས་ལྷན་འདས་ཀྱི་དྲུང་དུ་སོང་། 12

བཞུན་གྱིས་བསྐྱོད་པའི་གྲས་པ་ཡིས། དེ་ཡི་ཟས་ལ་མགྲོན་དུ་སོང་།
ཐམས་ཅད་ནས་རིག་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས། དེ་བཞིན་ནོ་ཞེས་འཛུམ་བཅས་གསུངས། 13

य एष गृध्रकूटास्थे गिरौ भिक्षुशतैर्वृतः ।

सर्व्वज्ञकीर्त्तः सुगतस्त्रिजगत्पूज्यतां गतः ॥ ६ ॥

नैवास्य प्रतिभां काञ्चित् भव्यामुपलभामहे ।

नोतः किन्तून्नतिं मूर्खैर्भगवान् भगवानिति ॥ ७ ॥

अविचार्य्यैव सततं परोक्तमनुभाषते ।

गतानुगतिकः प्रायः प्रसिद्धसरणौ जनः ॥ ८ ॥

व्रतादिनियमस्तस्य दम्भ एव विभाव्यते ।

अस्माति मौनकृत् मत्स्यानेकपदव्रतो वक्त्रः ॥ ९ ॥

तस्मात् तस्योपहासाय क्रियतां कापि वञ्चना ।

मायामोहितो धूर्त्तानां परोऽपि परितुष्यति ॥ १० ॥

इति तेनाक्तमाकर्ण्य श्रीगुप्तः कर्ममोहितः ।

पतितुं पापश्वभेषु युक्त्या तदुपदिष्टया ॥ ११ ॥

प्रदीप्तखदिराङ्गारपूर्णां गूढां खदां गृहे ।

कृत्वा सविषमन्त्रञ्च ययौ भगवतोऽन्तिकम् ॥ १२ ॥

तेन मिथ्याविहितया भक्त्या भोक्तुं निमन्त्रितः ।

विज्ञाय सर्व्वं सर्व्वज्ञस्तथेति प्राह सस्मितः ॥ १३ ॥

དུག་དང་མི་སྤོང་ལ་ཁྲིས་པའི། ཁྲིས་ཐབས་ཚུལ་ནི་སྤྲོ་བ་མོ།
གྲོས་ནི་ཟགས་སུ་དོགས་པ་ཡིས། དཔལ་སྤྲོས་ཀྱིས་ནི་ཁྲིས་དུ་བཅངས། 14

དེ་ནས་སྤོང་ཡལ་མ་ཁྲིན་གྱུར་ཀྱང་། འགྲོ་བས་ཕྱག་འཛིན་གདོང་བཞི་སོགས།
ལྷ་ཁྲིས་ཀྱིས་ནི་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་། བཙུག་ལྷན་རང་ཉིད་གཤེགས་པར་གྱུར། 15

དཔལ་སྤྲོས་ཀྱིས་ནི་བཙུགས་པ་དེ། སྤོང་ཁྲིས་དག་དུ་སྤྲོ་བོས་རིག།
སྤྲོ་བ་ཅན་ཁྲིས་ཀྱི་སྤྲོ་བ་ནི། འེན་དུ་སྤྲོས་ཀྱང་ཕྱོགས་ཁྲིས་སྤྲོ་བ། 16

དེ་ནས་དག་བསྟེན་དག་ཅིག་ནི། བཙུག་ལྷན་འདས་ལ་མཛོད་ཕྱོགས་དེ།
མི་དང་དུག་ལ་སེམས་བྱེད་ཅིང་། ཞབས་ལ་རབ་དུ་གཏུགས་ནས་སྤྲོས། 17

རྒྱུ་ཀྱིས་ཕྱག་འཚལ་སྤྲོ་བ་སྤྲོས། གསང་ནས་མི་དང་དུག་ཟས་སྤོང་།
བཙུག་ལྷན་རབ་དུ་འབད་པ་ཡིས། སྤྲོ་བོ་དཔེ་འདོད་ལོངས་བཏང་འོས། 18

དོགས་པས་སྤྲོ་བ་ལ་བཞེན་ནས། འདགས་པ་མིན་ཁྲིས་སྤྲོ་བ་འཕྱུག་བྱེད།
གང་ཕྱིར་སྤོང་ཅིས་ཁྲིས་བྱུགས་པའི། སྤྲོ་བ་མང་ན་གྱུ་མ་གཅོད། 19

ཡོན་ཏན་ལ་སྤོང་མི་བསྟེན་པས། ཡོན་ཏན་ཅན་གཞན་བསྟེན་མི་བཟོད།
གང་གིས་དཔལ་པ་དགས་འགྱུར་ཉིད། དེ་ཡི་སྤྲོ་བོ་དཔེ་བ་ཁོ། 20

འཛིན་ཏེན་གསུམ་གྱི་མིག་དག་ནི། འདབ་བགྱུར་ཁྲིས་པར་གྱིས་བྱེད་ཁྲོད།
སྤྲོ་བ་ཅན་འདི་ཡི་གནས་ཐོབ་ན། འགྲོ་བ་ལོང་བ་མིན་པ་ཅི། 21

विषाग्नियोगकुपितां पत्नीं सङ्घर्षवादिनीम् ।
गृहे बबन्ध श्रीगुप्तः शङ्कितो मन्त्रविश्रवात् ॥ १४ ॥

अथ विज्ञातवृत्तोऽपि भगवान् स्वयमाययौ ।
बन्धमानो जगद्वन्द्यैश्चतुर्मुखमुखैः सुरैः ॥ १५ ॥

श्रीगुप्तस्य तमारम्भं विवेद नगरे जनः ।
दिक्षु धावति पापानां सुगुप्तमपि पातकम् ॥ १६ ॥

ततः कश्चित् समभ्येत्य भगवन्तमुपासकः ।
उवाच चरणालीनश्चिन्तयन् दहनं विषम् ॥ १७ ॥

मिथ्यानम्रः प्रियालापी गूढवह्निविषान्नदः ।
परिहार्यः प्रयत्नेन भगवन्नेष दुर्जनः ॥ १८ ॥

कुर्यादनार्यं नाश्वासि कार्यं माधुर्यमाश्रिते^१ ।
अन्तच्छदी विगीर्णो हि मधुदिग्धमुखः क्षुरः ॥ १९ ॥

नान्यस्तुतिं गुणद्वेषी सहते गुणिनां खलः ।
सन्तस्तुष्यन्ति येनैव तेन कुप्यन्ति दुर्जनाः ॥ २० ॥

त्वयि लोकत्रये नेत्रशतपत्रविकाशिनि ।
अस्य राहोः पदं प्राप्ते नान्धीभवति किं जगत् ॥ २१ ॥

१ Orig. कुर्यादनार्येणाश्वासि कार्यन्मधुर्याश्रिते ।

དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་ཅུང་ཟད་ནི། འཛུམ་པའི་ཟེར་དཀར་དག་གིས་དེདི།
གཞོན་པ་མི་བཟད་རབ་རིབ་དག། རིང་ནས་ཡོངས་སུ་སེལ་བཞིན་གསུངས། 22

བདག་གི་ལུས་ལ་མེས་རིག་དང། སྤྱག་གིས་ཀྱང་ནི་རྒྱལ་པ་མིན།
གཞན་ལ་སྤང་བས་དབུལ་ནྟམས་ལ། སྦྱོན་གྱིས་ཀྱང་ནི་ཉིར་འཛོ་མེད། 23

གང་གིས་སེམས་ནི་མི་ཁྲོ་བསེལ། ཞི་བའི་བདུད་རྩིས་བྲན་གྱར་པ།
དེ་ལ་མི་ཡིས་ཅི་བྱ་སྟེ། ཡལ་གྱི་དགའ་ལ་དུག་གིས་ཀྱང། 24

ཞི་སྤང་སྦྱོན་གྱིས་གཟིར་བ་ལ། བདུད་རྩི་དུག་ཉིར་བཞིན་དུ་སྦྱོད།
མེ་དོག་དོ་ཇི་བཞིན་དུ་སྦྱོད། ཅན་དན་སྟེག་བྱེད་བཞིན་དུ་སྦྱོད། 25

བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་གོ་འཕང་གནས། སྤྱིང་ཇི་བྱམས་པ་དག་དང་ལྷན།
དུད་འབྲའི་སྦྱི་གནས་སོང་གྱར་ཀྱང། ལུས་ནི་མི་ཡིས་མི་འཛོག་གོ། 26

ཀ་ལིང་ཀ་ཡི་མི་བདག་སྦྱོན། རི་དྲགས་ཚོགས་ནྟམས་འཛོམས་པ་ལ།
ཡང་དག་བཅོན་པས་དུས་བུའི་ཁྲིང་། ཞེས་པའི་ནགས་ཚལ་བསྟེགས་པར་གྱར། 27

ནགས་ཚལ་རབ་དུ་འབར་བ་དེར། གྱི་བྱ་དྱི་དྱི་རིག་ཅིག་ཤུ།
བྱམས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ལ་དམིགས་པས། སྟེག་བྱེད་རབ་དུ་ཞི་བར་བསྐྱབས། 28

དེ་ལས་འཁྲུ་མེད་ཡིད་ལྷན་ནྟམས། གང་དུ་ཡང་ནི་འཛིགས་པ་མེད།
སྤྱིང་སྦྱོབས་ཐུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡིས། དགོ་མཚན་འདི་དང་གཞན་ཡང་ཉོན། 29

तच्छ्रुत्वा भगवानूचे किञ्चित् स्मितसितांशुभिः ।
तन्निकारोग्रतिमिरं दूरात् परिहरन्निव ॥ २२ ॥

न ममाङ्गं स्पृशत्यग्निः प्रभवत्यपि वा विषम् ।
परद्वेषदरिद्राणां दोषोऽपि निरुपद्रवः ॥ २३ ॥

अरोषशीतलं चेतः सिक्तं यस्य शमामृतैः ।
किं करोत्यनलस्तस्य विषं वा विषयद्विषः ॥ २४ ॥

विषायते तु पीयूषं कुसुमं कुलिशायते ।
द्वेषदोषोत्तरस्यैव चन्दनं दहनायते ॥ २५ ॥

तिर्य्यग्योनिगतस्यापि बोधिसत्त्वपदस्थितेः ।
कारुण्यमैवीयुक्तस्य नाग्निर्दहति विग्रहम् ॥ २६ ॥

पुरा कलिङ्गनृपतिः खण्डद्वीपाभिधावनीम् ।
ददाह मृगसङ्घानां संक्षेपे स समुद्यतः ॥ २७ ॥

कानने ज्वलिते तस्मिन्नेकस्तित्तिरिशावकः ।
मैत्र्या बोधिं समालम्ब्य दहनप्रशमं व्यधात्^१ ॥ २८ ॥

तस्मादद्रोहमनसां न भयं विद्यते क्वचित् ।
अयतां सत्त्वसम्पत्तेरिदमन्यच्च कौतुकम् ॥ २९ ॥

ཆར་མེད་མི་བཟད་དུས་སུ་ནི། ཐུབ་པ་འགའ་ཡི་བསྟི་གནས་ན།
མི་དང་འདྲ་བར་བརྟེན་པ་ཡི། རི་བོང་ཞིག་ནི་ཡུན་རིང་གནས། 30

འབྲས་བུ་ཙུ་བ་ཡོངས་ཟད་པས། ལྷོགས་རིད་ཐུབ་པ་མཐོང་གྱུར་ནས།
བསམ་པ་དེ་ཡི་གཏུང་བས་གཟིང་། གཡོ་མེད་ཀྱན་དུ་དྲིལ་བར་སྦྱས། 31

བཙམ་ལྷན་བདག་གི་ཤ་དག་གིས། ད་ནི་སྟོག་གི་ནིན་པོ་དག།
མཛོད་ཅིག་ཆོས་ནི་བསྐྱབ་བགྱིད་པ། ཁྱོད་ཀྱི་ལུས་ནི་བསྐྱང་བར་འོས། 32

འདི་བརྟེན་ནགས་སྟེག་མཆུག་གི་མེར། ཐུབ་པས་བྱས་ས་པས་ཡང་ཡང་དུ།
འབད་པ་ཡིས་ནི་བརྟོག་གྱུར་གྱང་། རི་བོང་གི་ནི་ལུས་པོ་འཕངས། 33

དེ་ཡི་སྟིང་སྟོབས་མཐུ་ཡིས་ནི། འབར་བའི་ཆོགས་ཀྱིས་དཀྱིགས་པའི་མེ།
འཇམ་པའི་སྦྱོགས་བྱང་བ་ཅན། སྟོང་དེ་རྫིང་བྱར་རབ་དུ་གྱུར། 34

དེ་ཡང་སྟེ་ཡི་ལུས་ཀྱིས་དེར། སྤྱད་ཆེན་པོ་དག་ལ་གནས།
ཐུབ་པས་བྱུག་འཆོལ་ལྷན་པ་ལ། ཆོས་ནིས་ས་རབ་དུ་བཅུན་པ་བྱས། 35

དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཞུགས་པ་ནིས། འཇིགས་པ་མེས་མིན་དུག་གིས་མིན།
དེ་སྐད་གསུངས་ནས་བཙམ་ལྷན་འདས། དཔལ་སྦྱས་ཀྱི་ནི་ཁང་བར་གཤེགས། 36

དེས་ནི་དེ་དུ་ཞུགས་ཉིད་ན། ཞབས་ནི་གཡས་པ་བཞག་པ་ཡིས།
མེ་ཡི་དོང་ནི་མཚོ་སྦྱེས་ཅན། བྱང་བ་འཇམ་སྦྱོགས་ལྷན་པར་གྱུར། 37

अवृष्टिविषमे काले मुनेः कस्यचिदाश्रमे ।

मनुष्यसदृशालापः शशकः सुचिरं स्थितः ॥ ३० ॥

क्षुत्क्षामं मुनिमालोक्य फलमूलपरिक्षयात् ।

उवाचाचलसङ्कल्पस्तद्व्याव्यथिताशयः ॥ ३१ ॥

भगवन् मम मांसानां संप्रति प्राणवर्त्तनम् ।

क्रियतां रक्षणीयं तत् शरीरं धर्मसाधनम् ॥ ३२ ॥

इत्युक्त्वा दावशेषाग्नौ चिक्षेप शशकस्तनुम् ।

वार्थमाणोऽपि यत्नेन प्रणयान्मुनिना मुहुः ॥ ३३ ॥

तस्य सत्त्वप्रभावेण ज्वलज्वालाकुलोऽनलः ।

प्रययौ मञ्जुशिञ्जानभ्रमराभोजखण्डताम् ॥ ३४ ॥

सोऽपि दिव्यवपुस्तत्र कमले महति स्थितः ।

प्रणम्यमानो मुनिभिर्विदधे धर्मदेशनाम् ॥ ३५ ॥

इति बोधिप्रवृत्तानां न वहेर्न विषाद्वयम् ।

भगवान् कथयित्वेति श्रीगुप्तभवनं ययौ ॥ ३६ ॥

तत्र तेन प्रविश्यैव निक्षिप्ते दक्षिणे पदे ।

बभूवाग्निखदा मञ्जुगुञ्जद्भृङ्गसरोजिनी ॥ ३७ ॥

མཚོ་སྐྱེས་ཁྲིལ་བཞུགས་པ་དེ། དཔལ་སྤྲུལ་གྱིས་ནི་མཐོང་གུར་ནས།

དེ་མཐོང་སྒྲིག་པ་ཉམས་པ་ཡིས། ཞབས་ལ་བདུད་དེ་རབ་དུ་སྤྲུས།

38

བཅོམ་ལྷན་བདག་ནི་སྤྲིག་ཅན་གྱིས། རིམ་ལས་འདས་འདི་བཟོད་པར་བབྱ།

གཏོ་སྤྲུག་གིས་ལོང་ལྷུང་ཆགས་ལ། དས་པ་ནོམས་ནི་ཐུགས་ཁྲིམ་ལྷག།

39

བདག་ནི་མི་དགའི་བཤེས་གཉན་དག། རབ་དུ་སྤྲོངས་པས་སྤྲིག་པ་ཡི།

ལས་ལ་ཉེ་བར་གདམས་པ་བྱས། དེ་ལ་ཁྱོད་ཉིད་བློ་པ་སྤྲུབས།

40

ཁྱོད་ཀྱི་ཟུང་དང་བདུང་བ་ཀྱུན། བདག་གི་དུག་གིས་བསྐྱོས་པ་བྱས།

ཕྱི་ནས་གདུང་བའི་རང་བཞིན་དུག། ཀྱེ་མ་བདག་ཉིད་རང་ལ་འཕོ།

41

འདི་བཟོད་དཔལ་སྤྲུལ་མཆི་མ་དང་། བཅས་པའི་མིག་ལ་སྟིང་ཆེད་གཏོར།

བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་གཟིགས་ནས་གསུངས། དགོ་སྟོང་དགོ་འདུན་ཉན་པར་བྱེད།

42

ལེགས་པ་ཡི་སྤྲུག་མ་བྱེད་ཅིག། བདག་ཅག་ཁྱོད་ལ་ཕྱིར་མ་ཕྱོགས།

འཛིགས་ཅུང་ཁོན་གྱི་དུག་སྤངས་པས། འདྲེ་ལ་དུག་གི་གཞོན་པ་མེད།

43

ཁྱོད་ནི་བ་ར་ཅ་སིར་སྟོན། དཔལ་ལྷན་མི་བདག་ཚངས་བྱིན་གུར།

དེ་ཡི་སྟོག་དང་མཉམ་པ་ཡི། དག་འ་མ་དག་མེད་མ་ཞེས་པའོ།

44

དེ་ནས་དེ་ཡི་གྲོང་ཁྱེད་མཐའི། བགས་གནས་མ་བྱའི་གྲུ་མོ་ནི།

གསེར་དུ་སྤྲང་བ་ཞེས་པའི་སྤྲ། དེ་ཡིས་ནས་ཞིག་ཐོས་པར་གུར།

45

दृष्टोपविष्टं श्रीगुप्तं सरोरुहविस्तरे^१ ।

तद्दृष्टिनष्टकालुष्यः प्रोवाच चरणानतः ॥ ३८ ॥

भगवन् मम पापस्य क्षन्तव्योऽयं व्यतिक्रमः ।

मोहान्धपतिते रुच्यं कारुण्यमधिकं सताम् ॥ ३९ ॥

ममाकल्याणमित्रेण योऽयं पापपथे कृतः ।

उपदेशः प्रमोहेण तच्च चारुं भवत्स्मृतिः ॥ ४० ॥

विषदिग्धरसं सर्वं भोज्यन्ते कल्पितं मया ।

अहो ममैव संक्रान्तं पश्चात्तापमयं विषम् ॥ ४१ ॥

इति ब्रुवाणं श्रीगुप्तं साश्रुनेत्रं कृपानिधिः ।

दृष्ट्वा बभाषे भगवान् भिक्षुसङ्घस्य शृण्वतः ॥ ४२ ॥

विषादं मा कृथाः साधो न वयं विमुखास्त्वयि ।

घोरवैरविषत्यागान्नैवास्मान् तपते विषम् ॥ ४३ ॥

वाराणस्यां पुरा श्रीमान् ब्रह्मदत्तोऽभवन्नृपः ।

अभूदनुपमा नाम तस्य प्राणसमाश्रया ॥ ४४ ॥

सुवर्णभाससंज्ञस्य तत्पुरान्तवनस्थितेः ।

रवं मयूरराजस्य सा कदाचिदथाश्रुणोत् ॥ ४५ ॥

སྒྲིང་བྱ་བེ་ལྷང་གདངས་ལྟ་བུ། དེ་ཡི་སྒྲིབ་ནི་ཐོས་གྱུར་ནས།
དག་མཚན་ལྟན་པས་འདི་ཅི་ཞེས། མི་ཡི་མགོན་ལ་དེ་ཡིས་དྲིས། 46

གྱུ་ལ་པོས་སྒྲུས་པ་ནགས་མཐའ་འདིར། རིན་ཅེན་སྒྲིབ་ལྟན་མི་བྱ་ཡོད།
གང་གིས་མགྱིན་ནས་བསྒྲུགས་པ་འདིས། འཇིག་རྟེན་ནོམས་ནི་སྒྲིབ་པས་བྱུང། 47

དེ་སྐད་སྒྲུས་པའི་མི་བདག་གིས། ཤིན་དུ་མཇེའ་སྒྲུག་རབ་འབད་པས།
དེ་མཐོང་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ། རབ་དུ་དགོད་ཅིང་ཡང་སྒྲུས་པ། 48

དེ་ལྟའི་ངོ་མཚར་གཟུགས་ཅན་ནོམས། མཇོས་མ་མཐོང་བ་རྟེན་པ་དཀའ།
དེ་ལྟ་ན་ཡང་འབད་པ་ན། དེ་ལ་ཡོངས་སྒྲུང་ལ་བྱ། 49

དེ་སྐད་བཟློད་ནས་མི་བདག་གིས། གྱུ་ཡིས་འཚོ་བ་དེ་གཟུང་ཕྱིར།
མ་ཐོབ་ནི་ནི་གསོད་པ་དག། ཡང་དག་རིག་པར་བྱས་ནས་བཏང་། 50

ཡོངས་སྒྲུ་སྒྱེད་པའི་མིག་ཚོངས་པས། དབང་དུ་བྱས་པ་མི་ཤེས་ཉིད།
བྱད་མེད་ཇིས་ཆགས་ཀྱིས་བཅོམ་པས། བྱ་བ་མེན་པ་ནོམས་ཀྱང་བྱེད། 51

མཇེའ་ལས་མ་བུངས་བྱིས་ཐབ་ཀྱི། ཀྱང་པའི་ཕྱེགས་སྒྲུ་གྱུར་ནོམས་ཀྱི།
སྒྲོ་དང་དགའ་བྲན་བྲགས་པ་ནོམས། སྒྲག་དོག་གིས་བཞིན་ནོམ་པར་ཉམས། 52

དེ་འོག་བྱ་པས་གནས་གནས་སྒྲུ། ཞགས་པས་བཅིང་བ་བཀོད་པ་ནོམས།
མ་བྱའི་གྱུ་ལ་མེད་མཐུ་ཡིས་ནི། ཀྱན་དུ་ནོམ་པར་ཆད་པར་གྱུར། 53

सा तस्य शब्दमाकर्ण्य वेणुवीणास्वनोपमम् ।
किमेतदिति पप्रच्छ नरनाथं सकौतुका ॥ ४६ ॥

राज्ञेवाच वनान्तेऽस्मिन्नस्ति रत्नच्छदः शिखी ।
मधुरं योजनव्यापि यस्यैतत् कण्ठकूजितम् ॥ ४७ ॥

इति ब्रुवाणो नृपतिस्तत्सन्दर्शनमर्थितः ।
प्रेमप्रयत्नैः प्रेयस्या ग्रहसन् पुनरब्रवीत् ॥ ४८ ॥

दर्शनं दुर्लभं मुग्धे तद्विधाङ्गतरूपिणः ।
तथापि यदि निर्व्वन्धः क्रियते तत्परिश्रमः ॥ ४९ ॥

इत्युक्त्वा नृपतिस्तस्य ग्रहणे जालजीविनः ।
व्यसृजत् तस्य सम्प्राप्त्यै विधाय वधसम्बिदम् ॥ ५० ॥

वशीकृतो न वेत्त्येव मोहादक्षिपरीक्षया ।
अनुरागाहतः स्त्रीभिरकर्माण्यपि कार्य्यते ॥ ५१ ॥

प्राप्तानां प्रणयात् पत्न्याः प्रौढायाः पादपीठताम् ।
ईर्षयैव विनश्यन्ति धी-धृति-स्रुति कीर्त्तयः ॥ ५२ ॥

ततः शाकुनिकैर्न्यस्ताः पाशबन्धाः पदे पदे ।
प्रभावाद्दहिराजस्य व्यशीर्य्यन्तैव सन्ततम् ॥ ५३ ॥

འབད་འབྲས་མེད་ལས་སྤྱག་བསྐྱེད་ཞིང་། མི་བདག་བཀའ་ཡིས་འཛིགས་གྱུར་དེ།
མཐོང་ནས་མི་བུའི་བྱེད་མེད་ནི། སྤྱིང་ཆེ་འབྲུགས་པ་ཉིད་དུ་གྱུར། 54

དེ་ཡིས་བསམས་པ་ཁོ་མོ་དག། འཆིངས་པར་ས་གྱུར་ས་བདག་གི།
བཀའ་ནི་དག་པོའི་འཛིགས་གྱུར་པ། གྱི་མ་སྤྱག་པ་བྱེད་ཡིས་འཛོ། 55

དེ་ལྟར་བསམས་ནས་སྤྱིང་ཆེ་ཡིས། གསལ་བས་སྤྱིང་ཆེ་དེ་བཟང་ནས།
མི་བདག་བཞུགས་པེ་དེའི་བྱིས་དུ། དེ་ཉིད་དང་ནི་ལྟན་ཅིག་སོང་། 56

ཕོ་བྲང་ནང་དེར་དྲི་བུ་དེ། ས་བདག་བཙུན་མོར་བཅས་པ་ཡིས།
མཚོན་ཅིང་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པ་ལས། གྲུས་པ་ནས་བར་སྤྱོད་ཞིང་གནས། 57

མཐོན་མཐོང་ནོར་བུའི་ཁང་པ་ནི། འཇམ་ལྷན་ཆུ་འཛིན་འོད་དེ་ལ།
འདབ་མ་མཛེས་བཀྲ་དབང་པོའི་གཞུ། ཆགས་པ་ལྟ་བུར་འབྲུལ་བ་བྱས། 58

དེ་ནས་དེ་ཡི་རིམ་གྱོ་ལ། གྲུས་དང་བཅས་པས་ལྷ་མོ་བསྐྱོས།
ཕྱོགས་ལས་བྱེད་པའི་བཞོད་པ་ལ། ལྷ་ཞིག་ས་ཡི་བདག་པོ་སོང་། 59

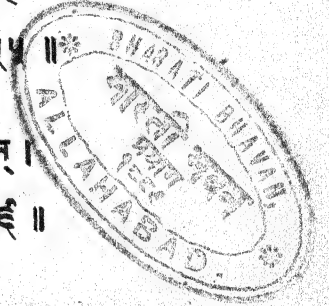
དེ་ནས་ལྷ་མོ་དཔེ་མེད་ལ། བདག་པོ་སོང་བས་བག་མེད་ཅིང་།
གཟུགས་དང་ལང་ཚོའི་དྲིགས་པས་ལོང་། རིགས་ཀྱི་ལྷགས་ནི་མཐོང་མ་གྱུར། 60

གཞོན་ཀྱུ་འབང་ལ་ཆགས་ལྷན་ལ། འདོད་པས་ནས་བར་བསྐྱེད་མ་དེའི།
ངོ་ཚ་ལྟན་དུ་རིང་སོང་སྟེ། ཡང་ཡང་དམིགས་པས་འཛིགས་པ་བཞིན། 61

दुःखितान् यत्नवैफल्याद्भीतान् नृपतिशासनात् ।
मयूरराजस्तान् दृष्ट्वा करुणाकुलतां ययौ ॥ ५४ ॥

सोऽचिन्तयद्दहो भीताः क्षमापतेः क्रूरशासनात् ।
मदन्यने विसम्बादाद्वराका जालजीविनः ॥ ५५ ॥

इति सञ्चिन्त्य कृपया स्पष्टवाग्मिर्विस्तृज्य तान् ।
नृपमानाय्य तद्वेश्म तेनैव सहितो ययौ ॥ ५६ ॥

स तत्रान्तःपुरे नित्यं सभाय्येण महीभुजा ।
पूज्यमानः परिचयादुवास विहितादरः^१ ॥ ५७ ॥

स्निग्धश्यामाम्बुदत्विषा सुनीलमणिवेश्मसु ।
चित्रपचरुचा चक्रे संसक्तेन्द्रायुधभ्रमम् ॥ ५८ ॥

अथ दिग्जययात्रायां कदाचिद्वसुधाधिपः ।
ययौ तदुपचाराय देवौमादिश्य सादरः ॥ ५९ ॥

ततश्चानुपमा देवी पत्यो याते प्रमादिनी ।
रूपयौवनदर्पान्धा नालुलोके कुलस्थितिम् ॥ ६० ॥

तरुणं प्रेक्ष्य रागिण्यास्तस्याः कन्दर्पविश्रवे ।
भूयः प्रलम्भभीतेव लज्जा दूरतरं ययौ ॥ ६१ ॥

དྲིམ་ལྷན་ཞིང་གྲ་གྲུ་རྒོ། གྲིབ་དག་ལ་རེག་པར་བཟོད།
གཡོ་བ་གཡོ་བའི་མིག་ཅན་དང་། མིག་ནི་ལེགས་པ་རིས་པ་མཚུངས། 62

འཁོར་བ་རྩ་མིན་འབྱུང་གནས་སུ། གྲིབ་པ་མང་བོས་སྤྱོས་བྱེད་ཅིང་།
སྤྱོས་འཕྲོག་ནས་པོ་བཅེགས་པ་ཡི། རིམ་བྱུང་མེད་གྲིབ་པ་གྲུ། 63

མི་དྲོག་པས་ཀྱང་ཤིན་དུ་འཇམ། མིག་ལེ་བས་ཀྱང་ཤིན་དུ་ཚུབ།
བྱུང་མེད་སེམས་ནི་བྲག་བ་དག། སྤྱི་ཡིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ཤེས། 64

མང་ཆགས་དགའ་མས་མགྲ་བྱས་ནས། གང་གི་དགའ་བར་བགྱོད་བྱེད་དེ།
བསིལ་ཞིང་དྲི་མེད་འཇམ་པ་ཡིས། རལ་གྱི་རྩོ་གྲིན་འབྱུང་བར་བྱེད། 65

དེས་བསམས་བདག་གི་པོ་བླང་ན། མི་བྱེད་གྲུ་མོ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤེས།
སྤྱོས་བྱེད་ལྷགས་བཞིན་ཀྱང་བཟོད་པ། རྒྱག་ཏུ་འདི་ནི་གནས་པར་གྱུར། 66

བདག་གི་སྤྱོད་འདི་ས་བདག་ལ། གདོན་མི་ཟ་བར་འཆད་བར་འགྱུར།
ལས་ནི་སྤྲོད་འོས་རེ་ཞིག་བྱས། ད་ནི་བདག་གི་ཅི་ཞིག་བྱ། 67

འདི་ནི་གནས་ཤེས་མཚོག་གི་སྤྱོ། པ་ལོལ་རྒྱར་གྱིས་འཛོན་ལྷ་ཞིག།
བདག་གིས་བྱས་པའི་སྤྱིག་པ་ཡིས། དོགས་པ་སེམས་མེད་གྲིབས་ལའང་སྤྱོ། 68

དེ་ལྟར་བསམས་ནས་དེ་ཡིས་ནི། དེ་ལ་དུག་ལྷན་བཟའ་བ་བྱིག།
ཆགས་སྤྱོས་མི་བསྐྱུན་དབང་གྱུར་པའི། བྱ་མེད་ཅི་དང་ཅི་མི་བྱེད། 69

मलिनः कुटिलस्तीक्ष्णः कर्णसंस्पर्शनोचितः ।

चपलश्चपलाक्षीणां सुदृशां सदृशः क्रमः ॥ ६२ ॥

विविधोन्मादकारिण्यः संसारमकराकरे ।

चरन्ति प्राणहारिण्यः कालकूटच्छदाः स्त्रियः ॥ ६३ ॥

कुसुमात् सुकुमारस्य क्रूरस्य क्रकचादपि ।

को जानाति परिच्छेदं स्त्रीणां चिच्चस्य चेतसः ॥ ६४ ॥

प्रचरन्तीं प्रियां कण्ठे कृत्वा ये यान्ति निर्द्वेतिम् ।

शीतलां विमलां स्निग्धां खड्गधारां पिवन्ति ते ॥ ६५ ॥

साच्चिन्तयत् स्थितः शल्यमयमन्तःपुरे मम ।

मयूरराजः शीलज्ञः पुरुषालापवेष्टितः ॥ ६६ ॥

कथयिष्यत्यवश्यं मे वृत्तमेष महीपतेः ।

निन्द्यं कर्म कृतं तावदधुना किं करोम्यहम् ॥ ६७ ॥

आस्तां परिज्ञाततत्त्वो मर्मज्ञोऽसौ विदग्धधीः ।

जाता मे कृतपापायाः शङ्का निश्चेतनेष्वपि ॥ ६८ ॥

इति सच्चिन्त्य सा तस्य सविषं भोजनं ददौ ।

रागमत्ताः खलायत्ताः किं किं कुर्वन्ति न स्त्रियः ॥ ६९ ॥

དེ་ཡིས་ཉེ་བར་སྦྱང་བ་ཡི། བཟའ་དང་བདུང་བ་དུག་ལྷན་གྱིས།
 མི་བྱའི་བྱུལ་མོ་ནིས་གྱིས་གིང། མདངས་བཟང་ཡིད་འོང་མཛེས་པར་གྱུར། 70

ལྷ་མོས་ནིལ་གནས་དེ་མཐོང་ནས། གསང་བ་རབ་མཆེད་དོགས་བ་ཡིས།
 དལ་བྱ་དལ་བྱས་བྱ་ངན་གྱི། ཉན་གྱིས་བརྒྱུད་ནས་སློབ་བཏང་གྱུར། 71

དེ་ལྟར་དེ་ཡི་དུག་གིས་ཀྱང་། ཉན་དང་ལྷན་བ་ཉིད་མ་གྱུར།
 ཆེན་པོ་ནིས་ཀྱི་སེམས་ཡངས་པ། དུག་གིས་དུག་མེད་ཉིད་དུ་འབྱེད། 72

འདོད་ཆགས་དུག་ཡིན་གཏི་ལྷག་དུག། ཞི་སྤང་དག་ཀྱང་མི་བཟད་དུག།
 མངས་གྱིས་ཆོས་དང་དེ་བཞིན་དུ། དག་འདུན་བདེན་བ་བདུད་རྩི་འཛོམས། 73

གཏི་ལྷག་རྒྱ་ཆོགས་ཆེན་པོ་འཛིགས་སྤྱང་བའི་དུག་ནིས་སློ།
 ཆགས་པའི་ལྷོས་འགྲོ་ཆེན་པོ་འཛིགས་སྤྱང་བའི་དུག་ནིས་སློ།
 སྤང་བའི་ནགས་ཀྱི་སྤང་བ་འཛིགས་སྤྱང་བའི་དུག་ནིས་སློ།
 མི་བཟད་དུག་ནིས་སྤྱི་བའི་རིམ་བ་གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། 74

འདི་བཞིན་སྤྱི་བ་གཞན་ལ་ཡང་། དཔལ་སྤྱོད་ཀྱིས་ནི་མི་ཡི་དོང་།
 ཆོས་ནི་འདོད་མ་དེ་ལ་བྱས། དེ་ཡང་འཕྲལ་ལ་པད་ལྷན་གྱུར། 75

དེ་སྐད་བརྗོད་ནས་བཙུག་ལྷན་འདས། ཡང་དག་སྤྱིང་ཆེས་གཟིགས་པའི་རྒྱས།
 བསྟན་བ་དག་ལ་མངོན་ཕྱོགས་པའི། དཔལ་སྤྱོད་དུལ་དང་བྲལ་བ་བྱས། 76

तयोपाचर्यमाणस्य सविधैः पानभोजनैः ।

विष्टुङ्गा वर्हिराजस्य रुरुचे रुचिरा रुचिः ॥ ७० ॥

स्वस्थमालोक्य तं देवी रहस्योद्भेदशङ्किता^१ ।

शनैः शोकाभयग्रस्ता चस्ता तत्याज जीवितम् ॥ ७१ ॥

एवं तस्य विषेणापि नैव ग्लानिरजायत ।

महतां चित्तवैमल्यं निर्विषं कुरुते विषम् ॥ ७२ ॥

रागो विषं विषं मोहो द्वेषश्च विषमं विषम् ।

बुद्धो धर्मस्तथा सङ्गः सत्यञ्च परमामृतम् ॥ ७३ ॥

घोरं विषं सृजति मोहमहाम्बुराशिः

घोरं विषं सृजति रागमहोरगश्च ।

घोरं विषं सृजति वैरवनावनिश्च

जन्मक्रमोऽस्ति विषमस्य विषस्य नान्यः ॥ ७४ ॥

अधर्मकामः कृतवानेवमेवान्यजन्मनि ।

श्रीगुप्तोऽग्निखदां सापि तस्याभूत् सहधर्मिणी^२ ॥ ७५ ॥

इत्युक्त्वा भगवान् सम्यक् करुणालोकनाम्बुभिः ।

चकार वीतरजसं श्रीगुप्तशासनोन्मुखम् ॥ ७६ ॥

དེ་ནས་དཔལ་སྤྲུལ་དགོ་བ་ཤེས་པས་རབ་དུ་གསལ་བའི་གནས་ཐོབ་ཕྱིར།
 འི་མེད་བླ་པས་སྤྲུབ་ཏུ་བྱོལ་བ་གསུམ་ཉིད་བླ་གྱིས་གཞན་མ་ཡིན།
 གྱུལ་དང་ཡོང་སྤྱུ་འདྲིས་པས་བསོད་ནམས་འཕྱོལ་ཉེ་གང་ཕྱིར་དེ་པ་ནི་མས།
 མཐོང་བར་གྱུར་པ་དགོ་བ་ཆེ་དང་རབ་དུ་དགའ་དང་བདེ་བའི་སྤྱད།

77

མི་ཤེས་སྒྲོངས་པ་སེལ་བའི་བཙུམ་ལྷན་འདས་ནི་སྤྱིང་རྩེ་བསོད་ནམས་ལ་
 བརྩོན་པས།

གཞོན་བྱེད་མིག་པ་བསྟན་པའི་དཔལ་སྤྲུལ་ཁྱེད་ནི་འབད་པས་རྩེས་སྤྱུ་བརྒྱང་
 བྱས་ནས།

འཆིང་བའི་ཁང་པར་ཡང་སྤྱིད་འདྲུད་པ་འདི་དག་ནི་མས་སྤྱུ་གང་གིས་མི་
 འགྱུར་བ།

སྤྱིད་པ་ཡང་དག་གཞི་ལ་སྤྱད་དགོ་སྤྱིང་ནམས་ལ་ཁོལ་དང་བལ་བའི་བསྟན་པ་
 བསྒྲུབས།

78

ཞེས་པ་དགོ་བའི་དབང་པོས་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དོགས་པ་
 བརྩོད་པ་དཔག་བསམ་གྱི་འཁྲི་ཤིང་ལས་དཔལ་སྤྲུལ་གྱི་དོགས་པ་བརྩོད་པའི་ཡལ་
 འདབ་ཉེ་བགྱིད་པའོ།

कलितकुशलः श्रीगुप्तोऽथ प्रकाशपदाप्तये
शरणगमनान्येव त्रीणि स्मरन् विमलस्मृतिः ।
जिनपरिचयात् पुण्यं लेभे सतां हि विलोकनं
भवति महते कल्याणाय प्रमोदमुखाय च ॥ ७७ ॥

श्रीगुप्तस्य निकारकिल्बिषजुषोऽप्यज्ञानमोहापहः
कृत्वावश्यमनुग्रहेण^१ भगवान् कारुण्यपुण्योद्यतः^२ ।
भिक्षूणां भवसंक्षयाय विदधे निर्वैरताशासनं
येनैते न भवन्ति बन्धभवने भूयो भवग्रन्थये ॥ ७८ ॥

इति क्षेमेन्द्रविरचितायां बोधिसत्त्वावदानकल्पलतायां
श्रीगुप्तावदानं नाम अष्टमः पल्लवः ॥

१ The xylograph remarks that अवश्यमनुग्रहेण was substituted by Hdar Locháva, the original being lost.

२ Orig. कारुण्योद्यतः ।

CHAPTER IX.

ཡལ་འདབ་དགུ་བ།

མེསྐུས་ཀྱི་རྟོགས་བརྟོན་ནི།

༄༅ །སྐལ་ལྷན་ནོས་ལ་མི་ཤིས་པ་ཅི་ལེགས་པའི་རང་བཞིན་ལས་བྱུང་

དགེ་ཉིད་བྱུང་།

སྟོངས་པ་ནོས་ལ་དགེ་བ་མ་པན་ཉིད་འབྱུང་འདི་ནི་རིམ་པ་འདི་

ཡིས་མཚོན་།

མཚན་ཕྱིད་སྒྲག་ཅུམ་ཅུན་པ་སྒྲན་གྱི་ནགས་ལ་མཚོག་དུ་མཛེས་པ་

རབ་དུ་སྟེར་།

གང་ཡང་ཉི་མའི་གཟེ་བྱིན་འཁྲུག་པའི་རིགས་ཀྱི་མིག་ནི་ཀུན་དུ་

ཉམས་པར་བྱེད་།

1

ས་བདག་གཟུགས་ཅན་སྟོང་པོ་ཡི། གྲོང་བྱིར་བྱུང་པོའི་ཁབ་ཅེས་པ།

རབ་བཟང་ཞེས་པའི་གྲོང་བྱིར་པ། ཡོངས་རྫོགས་བྱིས་ན་གནས་པ་བྱུང་།

2

ལྷ་བ་ཀུན་ལ་ནོམ་སྤང་ཞིང་། གཏི་ཐུག་རབ་དུ་བྱིས་པ་དེས།

སྟོངས་ལས་ཟད་བྱེད་པ་ཉིད་ལ། མཛོན་པར་གྲུས་པ་སྒྲག་པར་བྱུང་།

3

དེ་ཡི་རྒྱང་མ་ཚོ་རིགས་ཅན། བདེན་ལྷན་ས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིས།

མངལ་བརྒྱུད་ལྷ་བ་ཉ་བ་ཡི། དཀྱིལ་འཁོར་ཤར་གྱི་ཕྱོགས་ཀྱིས་བཞིན།

4

नवमः पल्लवः ।

ज्योतिष्कावदानम् ।

धन्यानामशिवं विभर्त्ति शुभतां भव्यस्वभावोद्भवं
मूर्खाणां कुशलं प्रयत्यहिततामित्येष लक्ष्यः क्रमः ।
निशीथतिमिरान्धमौषधिवनस्यात्यन्तकान्तिप्रदं
एतच्चौलुककूलदृष्टहतये सर्व्वत्र मैत्रम्महः ॥ १ ॥

पुरा राजगृहाभिख्ये विम्बिसारस्य भूपतेः ।
अभूत् पौरसुभद्राख्यः परिपूर्णगृहस्थितेः ॥ २ ॥

मौख्यात् मोहप्रपन्नस्य सर्व्वदर्शनविद्विषः ।
तस्य क्षपणकेष्वेव बभूवाभ्यधिकादरः ॥ ३ ॥

तस्य सत्यवती नाम जायाभिजनशालिनी ।
गर्भमाधत्त पूर्णेन्दुविम्बं पौरन्दरीव दिक् ॥ ४ ॥

ཀལ་ན་ད་ཀའི་གནས་ཞེས་པ། འོད་མའི་ཚལ་དུ་ཡང་དག་གནས།
སངས་གྲིས་བཙམ་ལྷན་བསོད་སྟོམས་ལ། བས་ཞིག་དེ་ཡི་ཁང་པར་ག་ཤེགས། 5

དེ་ནི་རྒྱང་མར་བཙས་པ་ཡིས། དེ་ལ་མཆོད་བྱས་གྲས་བཙས་པས།
བྱ་ནི་མངལ་དུ་གནས་གང་དེ། ཅི་ཡི་གཟུགས་འགྱུར་དེ་ལ་དྲིས། 6

དེ་ཡིས་བཀའ་སྣལ་བྱོད་གྲིས་བྱ། ལྷ་མའི་ཕུན་སྲུང་ཚོགས་སྤྱད་ནས།
ང་ཡི་བསྟན་ལ་རབ་བྱང་ནས། ཡང་དག་ལྷན་པས་གོལ་བར་འགྱུར། 7

དེ་སྐད་གསལ་བར་བཀའ་སྣལ་ནས། བཙམ་ལྷན་རང་གི་གནས་སྤྱ་ག་ཤེགས།
བྱིས་བདག་ཁང་པར་ཟད་བྱེད་པ། བྱ་རི་ཀ་ནི་མངོན་བར་འོངས། 8

བཙམ་ལྷན་འདས་གྲིས་གསུངས་པ་དེ། རབ་བཟང་གིས་ནི་སྤྲས་པར་གྱུར།
ཟད་བྱེད་པས་ཐོས་སྤྱར་བར་ནི། ཁོང་ཁྱོད་དུག་གིས་འཁྲུགས་པར་གྱུར། 9

ཤིན་དུ་ཡུན་རིང་དེས་བཙིས་ནས། ངལ་བས་གཟའ་ནི་ཤེས་བྱས་ཏེ།
དྲིས་ལན་བཙམ་ལྷན་གྲིས་གསུངས་གང་། དེ་ལྟའི་ནམ་པ་ཁོ་ནར་མཐོང་། 10

ངས་བསམས་ཀྱིས་ཐེ་ཚོས་དག། མེད་པར་དེ་ཡིས་བདེན་པར་བཟོད།
འོན་ཀྱང་དེ་ཡིས་སྤྲས་པའི་དོངས། གཞིན་སྤྱད་བདག་ནི་མི་བདེན་བཟོད། 11

བདག་གི་ཚོག་གིས་རབ་བཟང་གིས། གལ་དེ་ཀུན་མཁྱེན་དེ་རིག་ན།
དེ་ལས་དག་སྦྱོང་ལ་གྱས་འདིས། ཟད་བྱེད་ལ་དད་གཏོང་བར་འགྱུར། 12

कलन्दकनिवासाख्यः वेणुकाननसंश्रयः ।

कदाचित् भगवान् बुद्धः प्राप्तः पिण्डाय तद्गृहम् ॥ ५ ॥

पूजां सभार्यः कृत्वास्मै तं स पप्रच्छ सादरः ।

गर्भस्थितमपत्यं यत् किं रूपं तद्विधायि ॥ ६ ॥

सोऽवदत् सम्पदं भुक्त्वा पुच्छते दिव्यमानुषीम् ।

प्रव्रज्यया शासने मे संयुक्तो मुक्तिमेष्यति ॥ ७ ॥

याति भगवति स्पष्टमित्यादिश्य निजाश्रयम् ।

अभ्याययौ गृहपतेर्भूरिकः क्षपणो गृहम् ॥ ८ ॥

भगवद्भाषितं तत्तु सुभद्रेण निवेदितम् ।

श्रुत्वा क्षपणकः क्षिप्रमभूद् द्वेषविषाकुलः ॥ ९ ॥

गणयित्वा स सुचिरं ग्रहज्ञानकृतश्रमः ।

यदेवाकृतं भगवता प्रश्नेऽपश्यत्तथाविधम् ॥ १० ॥

सोऽचिन्तयद्दहो सत्यमुक्तन्तेन न संशयः ।

तत्प्रभावोपमादाय किं स्वसत्यं वदाम्यहम् ॥ ११ ॥

तस्य सर्व्वज्ञतां वेत्ति सुभद्रो यदि मन्त्रिरा ।

तद्देष क्षपणश्रद्धां त्यक्ष्यति श्रमणादरात् ॥ १२ ॥

དེ་ལྟར་བསམས་ནས་ཁོ་ལྟར་པ། དེ་ཡིས་རབ་བཟང་དག་ལ་སྦྱས།
 ཀུན་མཁུན་ང་གྱལ་ཅན་དེ་ཡིས། འདི་དག་གི་བདེན་པ་ཉིད་བཟོད། 13

སྒྲ་ཡིས་སྤྱན་ཚོགས་སྒྲ་ལ་འོས། མི་ཡིས་ཇི་ལྟར་ཐོབ་པར་འགྱུར།
 འོན་ཏེ་རབ་བྱུང་བདེན་ཉིད་ན། དེ་ཡི་འདི་ནི་བསམ་པར་བྱ། 14

དབུལ་དང་ལྟོགས་པས་གདུངས་པ་འདས། གང་ལ་འཚོ་ཐབས་གཞན་མེད་པ།
 སྒྲ་གྱལ་འོས་པ་དེ་དེ་ཡིས། སྒྲ་བས་ནི་དགོ་སྤྱོད་བདུལ་ཞུགས་ཡིན། 15

ཁྱིམ་བདག་བདག་གིས་མཐོང་བ་ནི། གཤམ་དེ་བདག་གི་ཚིག་ཚད་ན།
 བཟོག་པར་བྱིས་པ་འདི་སྦྱེས་པས། རིགས་ནི་ཡོངས་སུ་གདུང་བར་འགྱུར། 16

འདི་བཟོད་ཟད་བྱེད་པ་སོང་ཚོ། ཁྱིམ་བདག་གིས་ནི་ཡུན་རིང་དུ།
 བོས་པར་དབུད་ནས་མངལ་ལྷུང་སྦྱར། སྦྱོར་བ་དེ་དང་དེ་དག་བསྒྲུབས། 17

གང་ཚོ་ཇོས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིས། མངལ་ནི་ཡོངས་སུ་མ་གཤམ་ཉིད།
 དེ་ཚོ་འདི་ཡིས་བདེན་པར་ནི། རྒྱང་མ་དྲག་པོས་མཉེས་ཏེ་བསད། 18

དེ་ནས་སྒྲིག་ཅན་དེ་ཡིས་དེ། བསེལ་བའི་ཚལ་གྱི་དྲར་ཁྲིད་དུ།
 རབ་དུ་བསྒྲུལ་ཚོ་ཟད་བྱེད་པ། དེ་ཡིས་གཏམ་ཐོས་དགའ་ནས་སྦྱས། 19

ཨ་ནོ་ཁྱེ་མ་ཀུན་མཁུན་འདིས། བྱིས་པ་ལ་བཟོད་དེ་བདེན་ལྟར།
 བྱ་ནི་མ་སྦྱེས་མ་དག་ནི། ལཱ་པ་ཉིད་གྱུར་འདི་དེ་ཡིན། 20

इति सञ्चिन्त्य सामर्शः स सुभद्रमभाषत ।

असत्यमेतत् कथितं तेन सर्व्वज्ञमानिना ॥ १३ ॥

मनुष्यः कथमाप्नोति देवार्हां दिव्यसम्पदम् ।

प्रव्रज्या किन्तु सत्येव कथन्तेनास्य चिन्तिता ॥ १४ ॥

क्षीणः क्षुदुपसन्तप्तो यस्य नास्त्यन्यतो गतिः ।

तस्य तस्य सुभिश्चार्हं शरणं अमणव्रतम् ॥ १५ ॥

पश्याम्यहं गृहपते प्रमाणं यदि मद्बचः ।

प्रत्युतायं शिशुर्जातः कुलं सन्तापयिष्यति ॥ १६ ॥

इत्युदीर्य्य क्षपणके याते गृहपतिश्चिरम् ।

विचार्य्य विदधे तां तां युक्तिं गर्भनिपातने ॥ १७ ॥

यदा द्रव्यप्रयोगेऽपि नैव गर्भः परिच्युतः ।

तदास्य पत्नीमवधीदेकान्ते हठमर्दनैः ॥ १८ ॥

ततः शीतवनं तस्यां श्मशानं तेन पापिना ।

प्रापितायां क्षपणकास्तद्वार्त्ता नन्दिता जगुः ॥ १९ ॥

अहो वताहो सर्व्वज्ञः शिशोः सत्यं तदुक्तवान् ।

सैयं सृनावजातेऽस्य जननी पञ्चतां गता^१ ॥ २० ॥

१ Orig. सैयं सृनावरेजातेस्या जननीपञ्चतन्मता ।

དེ་ཡིས་བརྗོད་པའི་བྱིས་པ་ཡིས། ལྷ་མིའི་དཔལ་མཆོག་དེ་ནི་འདི།

འདི་ཡི་རབ་བྱུང་དེ་ཡང་འདི། གང་ཞིག་དཀྱར་ནི་ཤི་གྱུར་པའོ།

21

དེ་སྐད་དེ་དག་རབ་སྦྲེལ་ཞིང་། ཉེ་བར་དགོད་པས་ཐམས་ཅད་ནི།

དྲུང་ཁྲོད་བཏྲ་བ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར། སྦྱོ་བོ་ཡང་དག་འདུས་པར་གྱུར།

22

སྐབས་དེར་སངས་གྲུས་བཅོས་ལྡན་འདས། འབྱུང་བོ་དགོངས་པས་ལྷ་ཡི་ནི།

སྦྱོན་གྱིས་དེ་སྐད་ཀུན་མཁྱེན་ནས། འཛུམ་པ་དང་ལྡན་སྐད་ཅིག་བསམས།

23

ཀྲུ་མ་གཏི་མུག་གིས་བཅིངས་པས། རྫོངས་པ་རིང་དུ་གནས་པས་ཀྱང་།

ལུས་ཅན་ནིས་ལ་སྒྲུང་བ་སྦྱིབ། སྦྱིན་གྱི་ནིས་པར་འབྱུང་བས་བཞིན།

24

ཀྲུ་མ་དགེ་བ་ཟད་བྱེད་པའི། ཟད་བྱེད་པ་དེ་སྦྲིག་པ་ལས།

བྱིས་བདག་དཔན་པའི་སྒོ་ཅན་ལས། བྱ་བ་མིན་པ་བྱེད་དུ་བཅུག།

25

ཅེས་བསམས་སྟིང་ཇེ་རབ་གྲུས་པའི། བཅོས་ལྡན་རང་ཉིད་དགེ་སྟོང་གི།

ཆོག་ས་ཀྲིས་བསྐོར་ནས་བྱུང་བར་ནི། བསིལ་བའི་ཚལ་གྱི་དྲུང་ཁྲོད་ག་ཤེགས།

26

བཅོས་ལྡན་རང་ཉིད་དྲུང་ཁྲོད་ན། བྱུ་བ་ཤེས་ནས་གྲུལ་པོ་ནི།

གཟུགས་ཅན་སྟིང་པོ་སྒོན་དང་བཅས། ས་དེ་ཉིད་དུ་འོངས་པར་གྱུར།

27

དེ་འོག་རབ་བརྗང་རྒྱང་མ་ནི། སྦྲིག་པའི་མེ་ལ་བཅུག་པ་དང་།

རྩ་སྦྱིས་ལ་གནས་བྱིས་པ་དག། དཀྱུ་བཏོལ་ཉིམ་བཞིན་དུ་འཕྱོན།

28

इयं सा श्रीः शिशोर्दिव्या सोक्ता दिव्यमनुष्यता ।
इयञ्च सास्य प्रव्रज्या यत् कुक्षौ निधनं गतः ॥ २१ ॥

इति तेषां प्रवादेन सोपहासेन सर्व्वतः ।
श्मशानदर्शनायैव बभूव जनसङ्गमः ॥ २२ ॥

अचान्तरे दिव्यदृशा भगवान् भूतभावनः ।
सर्व्वं विज्ञाय तदुद्धः प्रदध्यौ सस्मितः क्षणम् ॥ २३ ॥

अहो मोहानुबन्धेन दूरस्थैरपि देहिनाम् ।
आलोक्यच्छाद्यते मूर्खैर्मर्धैरिव विकारिभिः ॥ २४ ॥

शुभं क्षपयता^१ तेन क्षपणेन स मुग्धधीः ।
अहो गृहपतिः पापादकार्य्यमपि कारितः ॥ २५ ॥

इति सञ्चिन्त्य भगवान् स्वयं भिक्षुगणैर्दृतः ।
ययौ शीतवनं क्षिप्रं श्मशानं करुणाकुलः ॥ २६ ॥

श्मशानचारिकां ज्ञात्वा राजा भगवतः स्वयम् ।
विम्बिसारः सहामात्यैस्तामेव भुवमाययौ ॥ २७ ॥

ततः सुभद्रजायायां प्रक्षिप्तायां चितानले ।
कुक्षिं भिक्षाम्बुजासीनः शिशुः सूर्य्य इवोद्ययौ ॥ २८ ॥

མེའབར་དབྱས་ན་གནས་པ་དེ། གང་ཚེ་སྤྲས་ཀྱང་ས་སྤངས་པ།

དེ་ཚེ་སྤྲོ་བའི་ཚོགས་ནིས་ས་ཀྱིས། ཏྲ་ཏྲ་ཞེས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར།

29

དེ་ནས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བཀམས། འཚོ་བྱེད་ཅེས་པའི་གཞིན་ནུ་བསོས།

ཚོངས་པ་ལྟ་བུ་རང་འགྲོ་ཡིས། གཞིན་ནུ་འདོད་ལྡན་དེ་སྤངས་གྱུར།

30

གྲིལ་བས་གཞིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། བྱིས་པ་རབ་དུ་ལེན་པའི་ཚེ།

རོ་སྤེག་མེད་ག་དེ་ལ་ནི། ཏྲ་ཏྲ་ཅན་དན་ལྟར་བསིལ་གྱུར།

31

བྱིས་པ་འཚོ་ཞིང་མེའམ་གྲོལ། རབ་དུ་མཛེས་པ་མཐོང་གྱུར་ནས།

སྤྲངས་པས་ཟད་བྱེད་པ་ནིས་ནི། སྐད་ཅིག་གི་བ་བཞིན་དུ་གནས།

32

དེ་ནས་རབ་བཟང་ཡ་མཚན་གྱིས། བྱིས་པར་འབྲུལ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས།

འབྲུང་པོ་ཀྱན་པན་ལ་དགྲས་པས། བྱ་འདི་སྤང་བར་གྱིས་ཞེས་གསུངས།

33

དེ་ཡང་ཐེ་ཚོམ་དག་ལས་སྒོ། ཅི་བྱ་སྒྲིམ་པའི་ཁྲོགས་ལ་འབྱུང།

ཟད་བྱེད་ནིས་ས་ཀྱིས་བཞིན་དག་ལ། བསྐྱབ་པའི་སྐད་དུ་སྐད་ཅིག་བལྟས།

34

དེ་ལ་དེས་སྤྲས་དུར་ཁྲིད་ཀྱིས། མེ་སྤྲོས་བྱིས་པ་འདི་མི་སྤངས།

གསལ་བར་གང་དུ་འདི་གནས་པ། དེ་བྱིས་བསྐྱབ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར།

35

དེ་སྐད་དེ་དག་ཚོག་གིས་དེ། ཚོངས་པས་གང་ཚེ་དེ་ས་སྤངས།

དེ་ཚེ་གྲིལ་བའི་བཀའ་ཡིས་ནི། ས་ཡི་བདག་པོས་བྱིས་པ་སྤངས།

36

ज्वालितानलमध्यस्थं तं कश्चिन्नाग्रहीद्यदा ।

तदा जनसमूहस्य हाहाकारो महानभूत् ॥ २६ ॥

ततस्तु सम्प्रमावृद्धगतिः सुगतशासनात् ।

कुमारभृत्यो जग्राह जीवकाख्यः कुमारकम् ॥ ३० ॥

जिनावलोकनेनैव बालकग्रहणक्षणे ।

अभूच्चितानलस्तस्य हरिचन्दनशीतलः ॥ ३१ ॥

जीवन्तं ज्वलनान्मुक्तं रुचिरं वीक्ष्य दारकम् ।

वैलक्ष्येण क्षणकाः क्षणं तस्युर्मृता इव ॥ ३२ ॥

ततः सुभद्रं भगवान् सर्वभूतहिते रतः ।

बभाषे विस्मयोद्भ्रान्तं पुत्रोऽयं गृह्यतामिति ॥ ३३ ॥

स तु दोलाकुलमतिः किं करोमीति संशयात् ।

क्षणानां मुखान्येव शिश्नायै क्षणमैक्षत ॥ ३४ ॥

ते तमूचुः न बालोऽयं ग्राह्यः श्मशानवह्निजः ।

यच्चायं तिष्ठति व्यक्तं न भवत्येव तद्गृहम् ॥ ३५ ॥

इति तेषां गिरा मूर्खः स जग्राह न तं यदा ।

तदा क्षितिपतिर्बालमाददे जिनशासनात् ॥ ३६ ॥

མེད་མཚུངས་པའི་འོད་ལྡན་པ། གསལ་བས་དེ་ནི་སེམས་པར་བྱལ་བས།
དེ་ཡི་སིང་ནི་སྦྱེས་ཞེས། བཅོས་ལྡན་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པར་གྱུར།

37

ས་སྦྱོང་ཁང་པར་བྱིས་པ་ནི། རབ་དུ་བསྐྱེད་པར་གྱུར་པ་དེའི།
ཞང་པོ་ཡལ་གཞན་སོང་བ་དག། རུས་ཀྱིས་ཡང་དག་འོངས་པར་གྱུར།

38

དེ་ཡིས་སིང་མོ་ཤི་བ་དང་། བྱ་སྦྱེས་སྦྱོད་ཚུལ་རིག་གྱུར་ནས།
བྲོ་བས་འདར་ཞིང་མངོན་བྱོགས་ཏེ། རབ་བཟང་ལ་ནི་ཡང་དག་སྦྱོས།

39

སྦྱོངས་པ་ཟད་བྱེད་ལ་གསུ་ཤིང་། དེ་ཡི་ཚོག་གིས་ཆུང་ས་བསད།
བྲོད་ཀྱིས་རང་གི་བྱ་དོར་ན། རེགས་བྱས་སིང་ནི་ཅེ་ཞིག་བྱས།

40

རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སེམས་མེད་ཅིང་། གཞན་གྱི་སྒྲགས་ཀྱིས་ཀུན་དུ་སྤྲད།
སྦྱོ་བོ་ངན་པ་དགོད་ན་ཡང་། ནིམ་པར་འཛེས་ས་བྱེད་རོ་ལངས་བཞིན།

41

གལ་ཏེ་གྲུལ་པོའི་ཁབ་ནས་བྱ། ད་ལྟ་ཉིད་དུ་མེ་ལེན་ན།
བྱ་མེད་བསད་པ་བསྒྲགས་ནས་དེ། བྲོད་ནོར་ཆད་པས་གཙོད་དུ་འཇུག།

42

དེ་ཡིས་དེ་སྐད་བཛོད་པ་དེས། འཛིགས་ནས་ས་བདག་ཁབ་ནས་བྱ།
ལེན་དུ་བཅུག་པས་ས་བདག་ནི། འདོད་དང་ལྡན་པས་རིང་ནས་གཏད།

43

དེ་ནས་རབ་བཟང་དུས་ཀྱིས་ནི། དུས་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་བར་གྱུར།
སྦྱེས་ནིམ་པར་འབྱོར་པའི་གཏེར། འོད་ཀྱིས་ཉི་མ་བཞིན་དུ་གྱུར།

44

ज्योतिर्मध्यादवाप्तस्य ज्योतिष्कसदृशत्विषः^१ ।

ज्योतिष्क इति नामास्य चकार भगवान् स्वयम् ॥ ३७ ॥

तस्य प्रवर्द्धमानस्य भूपालभवने शिशोः ।

देशान्तरगतः काले मातुलः समुपाययौ ॥ ३८ ॥

स विदित्वा स्वसुदृत्तं निधनं पुत्रजन्मनि ।

कोपात् सुभद्रमभ्येत्य कस्यमानः समभ्यधात् ॥ ३९ ॥

मूर्खं क्षपणभक्तेन तन्निरा हतयोषिता ।

त्वया त्यक्तस्वपुत्रेण किं नाम सुकृता कृतम् ॥ ४० ॥

निश्चेतनाः स्वभावेन परमन्त्रसमुत्थिताः ।

हसन्तोऽपि विनिघ्नन्ति वेताडा इव दुर्जनाः ॥ ४१ ॥

अधुनैव न गृह्णासि यदि राजगृहात् सुतम् ।

तत्ते स्त्रीवधमुद्बुध्य कारयाम्यर्थनिग्रहम् ॥ ४२ ॥

इत्युक्तस्तेन तद्भ्रीत्या स भूपतिगृहात् सुतम् ।

आनिनाय चिरात् मुक्तमकामेन महीभुजा ॥ ४३ ॥

ततः सुभद्रे कालेन कालस्य वशमागते ।

अभूत् निधिविभूतीनां ज्योतिष्कोऽर्क इव त्विषाम् ॥ ४४ ॥

१ The text and the translation of the last half of this line were lost. The former was supplied by a Bande of Sahor.

སྒྲོང་བ་ནྟམས་ཀྱི་དཔག་བསམ་ཤིང་། ལྷ་མིའི་ཕུན་སུམ་ཚྭ་གས་པ་ཐོབ།
སངས་བྱེས་ཚས་དང་དགེ་འདུན་གྱི། སྐབས་ལ་དེ་ཡི་སྒྲོ་བྲོས་བྱས། 45

དེ་ལ་གྲུ་པས་ཉེར་བསྐྱུན་པ། མཛད་བྱུང་ལྷ་ཡི་རིན་ཅན་ཚྭ་གས།
བསོད་ནམས་རིན་ཅན་སྐྱབ་བཙོན་དེས། དགེ་སྒྲོང་དགེ་འདུན་ནྟམས་ལ་སྤུལ། 46

ཆུ་གཏོར་ཆེར་ནི་ཆུ་པོ་བཞིན། དེ་ལྷའི་བྲིས་དུ་ལྷའི་རིས་ལས།
ནྟམ་མང་ཕུན་ཚྭ་གས་ངོ་མཚར་ཅན། རང་ཉིད་ཁོ་ན་འོངས་པར་གྱུར། 47

དེ་ཡི་བྲིས་དུ་བཙོམ་ལྷན་འདས། ཙྴ་དང་རིན་ཅན་མཚུངས་སྒྲོས་ཀྱང་།
དེ་ཡི་ངར་ནི་རིན་པོ་ཆའི། སྒྲོད་ནི་ཡོངས་སུ་བརྒྱུང་བར་མཛད། 48

དེས་ནི་ལྷ་ཡི་གོས་རྒྱུང་དག། རང་གི་བྲིས་བཞིན་དེ་མ་མཛད།
གྲགས་པ་ནྟམས་ཀྱི་དཔེར་བཟོད་པ། བསོད་ནམས་ཟོང་གིས་སྒྲོས་ནས་ཐོབ། 49

དེ་ནས་ནས་ཞིག་དེ་ཡིས་གོས། བཀྲུས་ནས་བཟུན་པ་ཉི་འོད་བཀོད།
ཡང་དག་གཡོ་བས་རབ་བསྐྱོད་ནས། ས་ཡི་བདག་པོའི་སྤྱི་བོར་སྤྱུང་། 50

མེ་སྐྱེས་དེ་ཡི་གོས་དག་ནི། སྒྲོན་མཛད་རབ་མཛེས་མཐོང་གྱུར་ནས།
ལྷ་ཡི་དཔལ་ལ་ཡལ་མཚན་པའི། གྲུལ་པོ་རང་དཔལ་ཙུ་བཞིན་སེམས། 51

ཟས་ལ་མགོན་གཉེར་མི་ཡི་བདག། མེ་སྐྱེས་བྲིས་ན་གནས་པས་དེའི།
རིན་ཅན་རང་བཞིན་ཁང་པ་དག། མཐོང་ནས་མཐོ་རིས་ཡིན་པར་སེམས། 52

अर्थिकल्पद्रुमः प्राप्य सम्पदं दिव्यमानुषीम् ।
स बुद्धधर्मसङ्घेषु शरण्येष्वकरोन्मतिम् ॥ ४५ ॥

तद्भक्त्युपनतं दिव्यरत्नसञ्चयमद्भुतम् ।
प्रददौ भिक्षुसङ्घेभ्यः पुण्यरत्नार्जनोद्यतः ॥ ४६ ॥

तस्य देवनिकायेभ्यः साश्चर्या विविधर्द्धयः ।
स्वयमेवाययुर्वेश्म महोदधिमिवापगाः ॥ ४७ ॥

तृणे रत्ने च समधीर्भगवानपि तद्गृहे ।
चक्रे तदनुरोधेन रत्नपात्रपरिग्रहम् ॥ ४८ ॥

स दिव्यवस्त्रयुगलं यशसामुपमाक्षमम् ।
प्राप पुण्यपणक्रीतं निजं गृहमिवामलम् ॥ ४९ ॥

कदाचिदथ तद्वस्त्रं स्नानार्द्रं न्यस्तमातपे ।
समीरणेनापहृतं न्यपतन्मूर्ध्नि भूपतेः ॥ ५० ॥

विलोक्यापूर्व्वरुचिरं ज्योतिष्कस्य तदंशुकम् ।
दिव्यश्रीविस्मितो राजा तृणं मेने निजश्रियम् ॥ ५१ ॥

भोक्तुं निमन्त्रितः प्राप्य तस्य रत्नमयं गृहम् ।
नृपतिः स्वर्गमज्ञासीत् ज्योतिष्कभवनस्थितः ॥ ५२ ॥

དེ་ནས་དུས་ཀྱི་ས་སྤྱོད་ནི། ཚས་ཀྱི་ངང་རྩལ་མ་སྤྱེས་དག།
བྱ་ནི་བྱལ་སྤིང་ལ་ཆགས་པའི། གཡོ་ཡིས་ངས་པར་བཀོངས་པར་གྱུར། 53

བྱལ་པོ་ཡོན་ཏན་དམ་པ་ཅན། རྩལ་ལྡན་ལྟ་བུ་དེ་འདས་ཚེ།
བྱལ་པོ་མཆོག་གི་བྱ་དེ་ཡིས། ཚས་མིན་བཞིན་དུ་བྱལ་སྤིང་བོ། 54

མ་སྤྱེས་དག་གིས་བྱིས་བྱེད་པལ། ས་བདག་ལ་དཀོན་དེས་མཐོང་ནས།
ཡང་དག་མངོན་པར་སོང་ཕྱེ་སྤྱེས། བྱོད་ནི་པ་མས་ནིས་པར་བསོས། 55

བྱོད་དང་ང་སྤྱེས་ཚས་དག་གིས། འབྱོར་པ་བྱེད་ནི་བདག་ལ་སྤྱོལ།
གལ་ཏེ་མིན་ན་ནོར་སྐལ་ལ། འབྲུ་ལས་ཚོད་པ་ཉིད་རབ་སྤྱེ། 56

གྲུ་གྲུས་སྤང་བར་བྱེད་པ་དེས། དེ་སྐད་བཟོད་པས་མ་སྤྱེས་ནི།
ཁང་པ་རིན་ཅེན་གྱིས་གང་བ། དེ་ལ་བྱིན་ནས་བྱིས་གཞན་སོང་། 57

ལྟ་ཡི་རིན་ཅེན་ཡིད་འཕྲོག་གྱིས། འཇིག་རྟེན་པན་བྱེད་དཔལ་འབྱོར་དེ།
མ་སྤྱེས་ཁོ་ནའི་རྩལ་སྤྱེས་འབྲང་། ཉིན་མོར་བྱེད་ལ་འོད་ཟེར་བཞིན། 58

ཡང་ཡང་མ་སྤྱེས་ཀྱིས་སྤངས་ཀྱང་། སྤྱན་ཚོགས་དེ་ནི་ལན་བདུན་དུ།
མ་སྤྱེས་ཅན་སོང་མི་བདག་གིས། མ་རིག་རྒྱུང་མ་ཁྱོ་ཅན་བཞིན། 59

ཚས་ཀྱི་ལ་སོགས་རིགས་པ་ཡིས། ལྷན་པ་ཀུན་དུ་འཕྲོག་བཙོན་ཅིང་།
ཁྲིས་པར་ཤེས་ནས་མ་སྤྱེས་ནི། ཡིད་བྱུང་གྱུར་པས་ཡང་དག་བསམས། 60

अथ कालेन भूपालः पुत्रेणाजातशत्रुणा ।

हृदना राज्यलुब्धेन धर्मशीलो निपातितः ॥ ५३ ॥

अतीते सद्गुणे रात्रि तस्मिन् कृतयुगोपमे ।

अधर्म इव स प्राप राज्यं राजवरात्मजः ॥ ५४ ॥

स भूमृदुर्लभां दृष्ट्वा ज्योतिष्कस्य गृहे श्रियम् ।

तमुवाच समभ्येत्य मत्पिचा त्वं विवर्द्धितः ॥ ५५ ॥

भ्राता तवाहं धर्मेण विभवाद्धं प्रयच्छ मे ।

न चेत् भागधनद्रोहात् कलिरेव प्रजायते ॥ ५६ ॥

इत्युक्तस्तेन कैटिल्यात् ज्योतिष्कः क्रूरकारिणा ।

रत्नपूर्णं गृहं तस्मै दत्त्वा प्रायात् परं गृहम् ॥ ५७ ॥

सा दिव्यरत्नरुचिरस्फीता लोकोपकारिणी ।

ज्योतिष्कमेवानुययौ श्रीः प्रभेव^१ दिवाकरम् ॥ ५८ ॥

पुनस्त्यक्तापि सा सम्यत् सप्तह्रत्वः प्रभावती ।

ज्योतिष्कमस्पृष्ट्वा साध्वी पतिमिवाययौ ॥ ५९ ॥

सर्वथा हरणोद्युक्तं दस्युचैरादियुक्तिभिः ।

ज्योतिष्कः कुपितं ज्ञात्वा निर्व्विषः समचिन्तयत् ॥ ६० ॥

སྐྱེ་གྱུ་འདི་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ། ཡོངས་སུ་སྦྲིན་བསམ་པ་ལྟ་བུ།
གྱུ་ལ་པོ་མཉེས་གཤེན་ཡངས་པ་ནི། རྣམ་པའི་རྣམས་ཉིད་དུ་གྱུར། 61

འདི་ན་ཟེལ་མེད་དྲང་པོ་ལ། སྐྱེ་གྱུ་དབུགས་ཕྱུང་པ་མ་བཞིན།
མཚན་མོ་བདེ་བར་ཉལ་བྱེད་པ། དེ་དང་མཚུངས་པ་གཞན་པ་སུ། 62

ནོར་ལྷན་ཅེ་བཞིན་བསྐྱབ་པར་བྱ། སྐྱོ་གྲོས་རིན་ཅན་བཞིན་དུ་བྱོབ།
སྐྱེ་བོ་དམ་པ་དྲང་པོ་ནི། བདུད་ཅི་བས་ཀྱང་རྟེན་པ་དགའ། 63

ཟེལ་མིན་མཁས་པས་བསྟེན་པ་དང་། མོངས་མིན་དྲང་པོའི་བདག་ཉིད་དང་།
མ་བཅོམས་མཐོན་པོ་ཉིད་དག་ཀྱང་། དེ་ལྟར་སྦྲིས་པ་ཤིན་དུ་ཉུང་། 64

ད་ནི་མི་བདག་ཞི་ལྷང་གིས། རྩལ་ངན་གཞོད་བྱེད་ལ་རབ་ཞུགས།
འཇིག་རྟེན་ནོམས་ཀྱི་སྒྲིག་སྦྲིན་གནས། དུས་མིན་དྲི་བ་ཅིང་ལྷན་འོངས། 65

འགྲོ་བར་ས་བདག་འོད་ལྷན་པ། བཤེས་གཉན་དེ་ནི་རྒྱལ་པའི་ཚོ།
དེ་སྐུས་སྐྱོན་སྐྱེད་མཚན་མོ་ནི། ལྷན་པའི་སྤྲད་དུ་རབ་དུ་གྱིས། 66

མི་བསྐྱབ་དམ་པ་འདས་ནམས་ཀྱིས། གྱུ་མེད་སྦྱིང་སྤྲུག་ཡིན་ནམ་སྦྱས།
གང་ཞིང་སྦྱོད་རྩལ་གཞན་ཆ་ལས། བྲགས་པ་དེ་དག་རབ་གསལ་བྱེད། 67

དེ་སྤྲད་མི་བདག་ངན་པ་ཡིས། ཕྱིན་བརྒྱབས་ས་འདི་ཡོངས་གཏོང་འོས།
ཅོད་ལྷན་དུས་ཀྱི་ས་དབང་ལ། སྐྱེ་བོ་ནོམས་ནི་གལ་འཚོ། 68

अपुण्यपरिपाकेण प्रजानां जनकोपमः ।

संयातः स्मृतिशेषत्वं राजा वात्सल्यपेशलः ॥ ६१ ॥

कोऽन्यस्त्वत्सदृशो यस्मिन् निर्व्याजशरले प्रजाः ।

पितरीव कृताश्वासाः सुखं रात्रिषु शेरते ॥ ६२ ॥

धनिनस्तृणवत् प्राप्याः प्राप्यन्ते रत्नवद्बुधाः ।

अमृतादपि दुष्प्राप्यः सौजन्यशरलो जनः ॥ ६३ ॥

निर्व्याजवैदग्ध्यजुषाममुग्धशरलात्मनाम् ।

अनुद्धतोन्नतानाञ्च विरलं जन्म तादृशम् ॥ ६४ ॥

अधुना द्वेषदुर्दत्तः प्रवृत्तनिवृत्तिर्द्विपः ।

पापपाकेन लोकानां अकाले कलिरागतः ॥ ६५ ॥

मित्रे जगति यातेऽस्तं तस्मिन् भास्वति भूपतौ ।

दोषोदयः प्रवृद्धोयमन्यकाराय तत्सुतः ॥ ६६ ॥

नूनं सतामतीतानां निष्कारणमुद्धत् खलः ।

यद्वृत्तपरभागेण यशस्तेषां प्रकाशते ॥ ६७ ॥

तस्मादियं परित्यज्या नृपत्यधिष्ठिता मही ।

काले कलौ क्षितीशे च जनानां जीवितं कुतः ॥ ६८ ॥

མཚོག་དུ་ཡོངས་འདྲིས་ཡིད་འོང་ཆུང་མ་དམ་པ་ནིམས་ཀྱི་རབ་སྤྲངས་ཡོན་དང་།
 འཚོལ་པ་མིན་པའི་རིགས་དང་ལེགས་ལྡན་ས་བདག་རི་བོང་ཅན་མཚུངས་གྲགས་
 པ་དང་།

ལྷགས་ལ་ཡང་དག་འོས་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་དག་དང་པོངས་མེད་གྱུ་ཡི་ནོར་ནིམས་ཏེ།
 མི་བདག་ཡོན་ཏན་ལྡན་ན་སྤྱེས་བྱ་ནིམས་ཀྱི་ཐམས་ཅད་ནིམ་བསྐྱད་མིན་པར་འགྱུར།

69

ཚོས་ཀྱི་ཅོ་བ་ནོར་གྱི་ལྗོན་པས་ཡང་དག་བསྐྱེད་གྱུར་པ།

སྤྱོད་མེད་འདོད་པ་ནིམས་ཀྱིས་མེ་ཏོག་གྱིས་ཤིང་རབ་འབར་བ།

བསོད་ནམས་འབྲས་བྱ་བདེ་བ་ངེས་པར་འཇིག་རྟེན་ཡོངས་སྤྱོད་དེ།

ནིམ་པར་ལྷུང་བྱེད་གྱུལ་ངན་ལྷུང་གིས་གཤམ་ཏེ་ས་བཅོས་ནའོ།

70

ཅོད་ལྡན་དུས་དང་བདག་པོ་བྱིས། དེ་ཡིས་རབ་གདུང་བསྐྱེད་པའི་མི།

དུས་མིན་ནིམ་བསྐྱེད་རབ་དུ་དྲག། མི་བསྐྱེད་རོ་ལངས་ཚོགས་ཀྱིས་གང་།

71

དགའ་བ་ཡིད་བྱུང་སྤོ་གོས་བསྐྱེད། བདེ་བའི་དཔལ་གྱི་ལང་ཚོ་སོང་།

དེ་ནི་འབྱོར་པ་ཡོངས་སྤྱོད་ནིམས། སྤྱོད་དང་ལྡན་ལ་བདག་མི་སྤིད།

72

ནོར་དང་བྱིས་དང་ཆུང་མ་དང་། བྱ་དང་གཡོག་པོ་ཡོ་བྱད་ནིམས།

མཐའ་མེད་ནད་དང་གདུང་བ་ལྟེ། ཀྱི་མ་སྤྱེས་བྱའི་ཡོངས་འཇིན་ནོ།

73

སོ་གའི་ཚ་བ་མི་བརྒྱུད་དཔལ། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ནིམ་འཕེལ་བ།

དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ལྷུས་ཅན་ནིམས། སྤིད་པའི་ཡོངས་སྤྱེད་གདུང་བ་འཕེལ།

74

वरपरिचयोदारा दाराः सतां गुणानां गुणाः
कुलमविकलं भव्या भूतिर्यशः शशिसन्निभम् ।
स्थितिसमुचितं वृत्तं वित्तमनिमित्तमनापदम्
गुणवति नृपे सर्व्वं भवत्यपांशुलं प्रजाकुलम् ॥ ६६ ॥

धर्मद्रुमस्य धनमूलसमुद्गतस्य
निर्दोषकामकुसुमप्रवरोज्ज्वलस्य ।
लोकः सुखानि किल पुण्यफलानि भुङ्क्ते
हतो न चेत् कुट्टपतेर्विनिपातवातैः ॥ ७० ॥

कलिः कालः पतिर्वालस्तत्प्रतापश्चितानलः ।
अकालविल्वोत्ताल-खलवेताल-सङ्कुलः ॥ ७१ ॥

प्रीतिर्विषणा खिन्ना धीः सुखश्रीर्गतयौवना ।
अधुना विभवाभोगे भोगयोगे न मे रुचिः ॥ ७२ ॥

धनं भूमिर्यहं दाराः सुता मृत्याः परिच्छदाः ।
अहे निरवधिः पुंसामाधिव्याधिपरिग्रहः ॥ ७३ ॥

यथा यथा विवर्द्धन्ते ग्रीष्मोष्मविषमाः श्रियः ।
तथा तथा ज्वलत्येव तृष्णातापः शरीरिणाम् ॥ ७४ ॥

སྒྲིབ་ཀྱན་དུ་ཉིར་བསྐྱབས་པས། ཉོར་གྱི་ཚྲིགས་པ་རབ་གྱུས་ཀྱང་།
ལན་ཚུའི་མཚོ་ཡི་ཚུ་ཡིས་བཞིན། མི་ནྲིགས་སྤོད་བྲལ་ཉིང་མ་ཡིན།

75

གང་ཞིག་ཉོར་ལྷན་ཚོག་མི་ཤེས། མེད་དོ་མེད་དོ་ཞིས་བསྐྱོས་པ།
གཤམ་ཏེ་དེ་ཡིས་རབ་ཞིན། ཡང་སྤོད་དག་དུ་སྒྲིབ་ཀྱིག་འགྱུར།

76

ཚོད་དང་འཐབ་མོ་མོངས་དང་ཆགས་པ་ཆེན་པོ་ཇི་སྤྱུ་འབྱང་བའི་ལྷས་ངན་ཉོར་
གྱིས་ཅི།

གྱུད་པ་བགྱིར་ལྷང་ཡང་དག་ཆགས་པས་ནད་སྤྱོད་འབྲལ་བར་འགྱུར་བའི་
མོངས་སྤྱོད་དག་གིས་ཅི།

ཡིད་ཉམས་གཡོག་ལ་མི་བདག་ཁྲིངས་པ་ཐོབ་བའི་མེད་པའི་ང་གྱལ་དག་
གིས་ཅི།

འདིར་ནི་ཆགས་བྲལ་ཁོ་ན་འཇིག་དུས་འཇིགས་པར་ནད་མེད་མོངས་སྤྱོད་དག་དུ་
འོས་པ་ཡིན།

77

རང་གི་སྤྱོད་པོ་སྤྱིང་སྤྱུག་དྲི་མེད་སྤང་བའི་དུས་ནི་འདས་གྱུར་ཅིང་།

ལྷག་པར་མི་བསྐྱུན་སྤྱིག་པས་གྱུས་པའི་མོངས་པ་ཡང་དག་འོངས་པ་ན།

ངལ་དུབ་ཡོངས་བདང་སྤྱོད་པོ་མེད་པའི་ནགས་ཀྱི་གནས་ལ་ཡོངས་འདྲིས་པས།

ཡིད་ནི་རབ་ཞིའི་ཚུས་བཀུས་སྤྱིས་བྱ་ནྲིགས་ཀྱི་བདེ་བའི་དབྱུགས་འབྱིན་ཡིན། 78

དེ་ལྟར་ཡུན་རིང་དེ་བསམས་ནས། མཚོག་དུ་འདོད་ཆགས་བྲལ་བར་གྱུར།

སྤྱུག་བསྐྱེད་མོངས་པའི་གཏི་ཚུག་དང་། སྤོ་ལྷན་ནྲིགས་ཀྱིས་ནྲིགས་འབྱིད་སྤོད། 79

प्रवृद्धैरपि वित्तौघैराजन्मोपार्जितैर्दृष्टां ।

लवणाब्धेरिव जलैर्विदृष्टा नैव जायते ॥ ७५ ॥

नास्ति नास्तीत्यसन्तोषाद् य एव धनिनां जपः ।

पुनर्भवे भवेत् को वा स एव प्रश्नो यदि ॥ ७६ ॥

किं वित्तैर्दुर्निमित्तैः कलिकलहमोहलोभानुवृत्तैः

किं भोगैर्विप्रयोगैर्व्यसनशतपतनाभ्याससंस्तरोगैः ।

किं वा मिथ्याभिमानैर्नरपतिसदनप्राप्तसेवावमानैः

अस्मिन् वैराग्यमेव क्षयसमयभये भोग्यमारोग्ययोग्यम् ॥ ७७ ॥

अतिक्रान्ते काले स्वजनसुहृदालोकविमले

समापन्ने मोहप्रवलकालुष्यमलिने ।

सुखाश्वासः पुंसां प्रश्नमसलिलस्नातमनसां

परित्यक्तायासे विजनवनवासे परिचयः ॥ ७८ ॥

इति सच्चिन्त्य स चिरं परं वैराग्यमाययौ ।

दुःखं मोहाय मूर्खाणां विवेकाय च धीमताम् ॥ ७९ ॥

སྒྲོང་ནྟམས་ལ་དེས་ཀུན་བྱིན་ནས། བདེ་གཤེགས་གནས་སུ་རབ་དུ་སོང་།
གང་ཕྱིར་བདེན་པའི་བདེར་མཛོན་སྟོགས། དཔལ་གྱི་ལྷགས་སྒྲོག་གིས་མི་རྒྱལ། 80

གང་ཚེ་ངང་པའི་གྱུ་ལ་པོ་ནི། རིང་བྱ་གཙང་མ་རྟན་པ་ན།
དེ་ཚེ་ནོར་གྱི་སྒྲོ་གྲོས་མ། རོ་ལྷན་ལ་ཡང་དེ་མི་སྟེང་། 81

ལོངས་སྟོན་དག་ལ་རྗེས་ཆགས་མེན་པ་ཟེན་དཀའ་སོངས་པའི་དུ་བ་འབྲིམས་གུར་པ།
ཆོག་ཤེས་བདུན་ཅིའི་གྱུན་གྱིས་ཡིད་ལ་བསིལ་བ་ཉིད་ནི་དལ་བྱས་ཐོབ་གུར་ན།
བདུང་བས་སྟོས་ཤིང་རབ་གྱུག་ནྟམ་པར་གཡོ་གྱུན་ན་རྒྱང་གཡོ་བའི་མིན་འབྲིག་ཅན།
སྐད་ཅིག་འབྲེགས་པའི་དཔལ་མོ་འདི་དག་ཞི་ལྷན་ནྟམ་གྱི་བགོར་ནི་བྱེད་མ་ཡིན། 82

སྟོན་པའི་ལས་གྱི་སྒྲུག་བསྐྱལ་ནྟམ་ཉམས་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་བཀའ།
དྲི་མེད་ཉིད་གྱི་གནས་སུ་རབ་དུ་བྱུང་བས་རབ་དུ་ཞུགས།
ཞི་བ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་ཐོབ་ནས་མཉམ་མེད་རབ་གསལ་ཞིང་།
མཚོན་བུལ་ཐར་པར་འགོ་བའི་སྟོན་དུ་ཐུབ་པར་དེ་གྱུར་དོ། 83

མི་སྒྲིམ་བྱང་ཐུབ་གྲུབ་པ་དེ། མཐོང་ནས་ཡ་མཚན་ལྷན་པ་ཡི།
དག་སྒྲོང་གིས་དྲིས་བཅོམ་ལྷན་གྱིས། སྟོན་གྱི་སྟོན་པའི་མཐའ་ནྟམས་གསུངས། 84

སྟོ་བའི་ཞིང་བགྱལ་བདེ་བའི། ས་བོན་ལྷ་བུའི་ལས་ནྟམས་གྱིས།
འབྲས་བུ་སྟུན་ཆོགས་སྟོ་བོ་ནྟམས། འཚོལ་བ་མེད་པར་སྟོན་པར་གྱུར། 85

स दत्त्वा सर्व्वमर्थिभ्यः प्रययौ सुगताश्रमम् ।
श्रीशृङ्खलाकृष्टमतिः न हि सत्यसुखान्मुखः ॥ ८० ॥

यदैव राजहंसेन स्मर्य्यते शुचि मानसम् ।
तदैवास्मै वसुमती सरसीव न रोचते ॥ ८१ ॥

याते दुःसहभोहधूममलिने भोगानुरागानले
सन्तोषामृतनिर्झरेण मनसि प्राप्ते शनैः शीतताम् ।
नैताः पानमदोत्तरङ्गविचलद्वाराङ्गनाभङ्गुर-
भूभङ्गक्षणसङ्गमाः शमवतां कुर्व्वन्ति विघ्नं श्रियः ॥ ८२ ॥

सर्व्वज्ञशासनविनष्टभवाध्वकष्टः
प्रव्रज्यया विमलमेव पदं प्रविष्टः ।
संप्राप्य सर्व्वसमतामसमप्रकाशः
निर्लक्ष्यभोक्षगमनाय मुनिर्व्वभूव ॥ ८३ ॥

तां बोधिसिद्धिमालोक्य ज्योतिष्कस्य सविस्मयैः ।
भिस्तुभिर्भगवान् पृष्टः प्राग्वृत्तान्तमभाषत ॥ ८४ ॥

जन्मश्रेचशतोत्तानां वीजानामिव कर्मणाम् ।
भुज्यते फलसम्पत्तिरविसम्वादिनी जनैः ॥ ८५ ॥

གྲིལ་པོ་གཉིན་དང་ལྷན་པ་ཡིས། བྱོང་བྱིར་གཉིན་ལྷན་དག་ཏུ་སྒྲིན།
བྱིས་བདག་བསམ་པ་ཆེན་པོ་ནི། དཔལ་ལྷན་མ་བསྐྱམས་ཞེས་བྱ་བྱང་། 86

དེ་ནས་སྟོན་པ་རྫོགས་སངས་གྱིས། ཅིས་གཟིགས་ཞེས་པ་བྱོང་བྱིར་དེར།
དེ་དག་ནི་མས་གྱིས་ལེགས་བྱས་གྱིས། ཅིས་ཞིག་ལྟོངས་ནི་གྱུ་ཞིང་ག་ཤེགས། 87

དེ་ནི་དག་སྟོང་སྟོང་ཐལ་དག། རྒྱག་ཅུ་གཉིས་གྱིས་ཡོངས་བསྐྱོར་བར།
མ་བསྐྱམས་པ་ཡིས་དད་ནས་ཕྱིན། རྒྱག་འཆལ་ནས་ནི་མགོན་ཏུ་གཉིར། 88

དེ་ཡི་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་གྱིས། རྒྱ་གསུམ་རིས་གོ་བགྱིད་པ་ཉིད།
རི་ལྷ་དེ་ལྷར་གྲིལ་པོས་ཀྱང་། རྒྱག་འཆལ་བས་ནི་མགོན་ཏུ་གཉིར། 89

བྱོང་པ་ལ་འོས་མ་བསྐྱམས་བས། ས་སྟོང་ལ་འོས་ས་བདག་གིས།
དེ་དག་འགྲན་བས་རྫོང་བསྐྱབས་པའི། ཡོངས་སྟོང་གྱིས་དེ་རྒྱག་གནས་བྱས། 90

སྒྲིང་པོ་གྲིལ་མཚན་ནོར་བུ་གདུགས། རི་ཡལ་གྱི་ཆེད་དཔལ་འབྱོར་གྱིས།
གྲིལ་པོས་མཆོད་པ་དེ་མགོང་ནས། མ་བསྐྱམས་བསམ་པ་འབྲུགས་པར་བྱར། 91

སྟིང་སྟོབས་དཀར་བར་བྱར་པ་དེའི། གྲིལ་བ་མཆོད་ལ་སྟོང་གོགས་ནི།
ཕྱོགས་བདག་མཆོད་སྟོན་བགྱིད་པ་ཡིས། ལྷ་ཡི་དཔལ་འབྱོར་ནི་མས་གྱིས་བྱས། 92

དེ་ཡིས་ལྷ་ཡི་འབྱོར་པ་དེས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ནི་མཆོད་བྱར་པ།
གང་མདན་འཁོར་ལོ་སྐྱར་བའི་དཔལ། རོ་ཆ་ཡིས་ནི་སྟོང་ཉིད་བྱར། 93

राज्ञो बन्धुमतः पुर्यां बन्धुमत्यां महायशः ।

अभूदनङ्गनो नाम श्रीमान् गृहपतिः पुरा ॥ ८६ ॥

शास्ताय सम्यक् सम्बुद्धो विपश्यी नाम तां पुरीम् ।

जनचारिकया प्राप्तः कदाचित् सुकृतैः सताम् ॥ ८७ ॥

द्वाषष्टिभिः स भिक्षूणां सहस्रैः परिवारितः ।

अद्वयानङ्गनेनैत्य प्रणम्योपनिमन्त्रितः ॥ ८८ ॥

सर्वोपकरणैस्तेन चैमासं परिवारितः ।

यथा तथैव राज्ञापि प्रणिपत्य निमन्त्रितः ॥ ८९ ॥

भोगैः स्पृष्टानुबन्धेन स ताभ्यामधिवासितः ।

अनङ्गनेन पौराह्णैर्भूपालाह्णैश्च भूभुजा ॥ ९० ॥

गजध्वजमणिच्छत्रचामरोदारया श्रिया ।

तं दृष्ट्वा पूजितं राज्ञा चिन्तार्तोऽभूदनङ्गनः ॥ ९१ ॥

तस्य सत्त्वावदातस्य पक्षपाती शतक्रतुः ।

चकार दिव्यया लक्ष्म्या साहाय्यं जिनपूजने ॥ ९२ ॥

स तया दिव्यया भूत्या भगवन्तमपूजयत् ।

यद्य चक्रवर्त्तिश्रीर्लज्जाभाजनतां ययौ ॥ ९३ ॥

ཉི་ལྔའི་འོད་ཟེར་ཉམས་བྱེད་རིན་ཅེན་ཞམས་དང་ས་སྤྱང་འོད་ཟེན་ཐུང་ཐུང་པོ་དང་།
 རི་མེད་གོས་དང་སྤྲོས་འཕྲུང་བྱས་དང་དཔག་བསམ་ཤིང་གི་འབྲས་བྱ་ཞིམ་དག་
 གིས།

བདེ་སོགས་གྲུས་བདུད་རོལ་བས་གཡོ་ཞིང་དཔ་བྱས་ངེ་ཡལ་དག་ནི་རབ་བསྐྱེད་
 པར།

དེ་ཡིས་བདེ་གཤེགས་མངོན་མཆོད་མཐོང་ནས་མི་ཡི་བདག་པོ་ངོ་ཚས་དམན་
 པར་གྱར།

94

དེ་ལྟར་སྟོན་པ་ལ་གྲུས་དག་གཡོངས་སྟོན་འབྲས་བྱ་རང་མང་དག།
 གང་ཞིག་བསོད་ནམས་གྱི་ཆེན་མ་བཟུམས་པས་སྟོན་ཡང་དག་ཐོབ་གྱུར་ཅིང་།
 རི་མེད་ཡིད་ཟུན་དེ་ཡིས་སྐད་ཅིག་སྟོན་ལས་ཉིད་ལས་དེ་ཉིད་ནི།
 མཆོག་གི་ཉི་མ་བཞིན་དུ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་མེ་སྐྱེས་འདིར་གྱུར་དོ།

95

འགྲོ་གསུམ་རི་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། རབ་དུ་གསལ་མཛོད་བཙུག་ཟུན་འདས།
 གྱུལ་བས་དག་སྤྲོང་ཞམས་ལ་ནི། སྟོན་ལས་གདམས་ངག་དེ་སྐད་གསུངས།

96

ཞེས་པ་དག་བའི་དབང་པོས་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དོགས་པ་
 བཛོད་པ་དཔག་བསམ་གྱི་འཁྲི་ཤིང་ལས་མེ་སྐྱེས་ཀྱི་དོགས་པ་བཛོད་པའི་ཡལ་
 འདབ་སྟེ་དག་པའོ།

रत्नैर्न्यस्तचन्द्रसूर्यभानराकं कीरशैरावणाभै-
 रम्भानाम्बरगन्धमाल्यशवलैः कल्पद्रुमाणां फलैः ।
 भक्तिप्रह्वशचीविलासचलनाहेलोच्छसचामरं
 तेनाभ्यर्चितमाकलय्य सुगतं लज्जानतोऽभून्नृपः ॥ ८४ ॥

इति बहुतरं भक्त्या शास्तुः फलं तदनङ्गनः
 शुभपरिणतेः पुण्योदारः पुरा समवाप्तवान् ।
 विमलमनसस्तस्यैवासौ क्षणप्रणिधानतः
 पर इव रविर्ज्योतिष्कोऽभूत् स एव पदाश्रितः ॥ ८५ ॥

इत्याह विमलज्ञानप्रकाशितजगत्त्रयः ।
 प्रणिधानोपदेशाय भिक्षूणां भगवान् जिनः ॥ ८६ ॥

इति क्षेमेन्द्रविरचितायां बोधिसत्त्वावदानकल्पलतायां
 ज्योतिष्कावदानं नाम नवमः पल्लवः ॥

* This line was lost. It was replaced by *Hdar Lochāva*.

ཉི་ལྔ་ལོ་ད་ཟེར་ཉམས་བྱེད་རིན་ཅེན་ཞམས་དང་ས་སྤྱང་ལོ་ད་ལྷན་གླང་པོ་དང་།
 ཇི་མེད་གོས་དང་སྒྲོས་འབྲེང་བྱས་དང་དཔག་བསམ་གྱིང་གི་འབྲས་བྱ་ཞམ་དག་
 གིས།

བདེ་སོགས་གྱས་བདུད་རོལ་བས་གཡོ་ཞིང་དལ་བྱས་ང་ཡབ་དག་ནི་རབ་བསྐྱེད་
 པར།

དེ་ཡིས་བདེ་གཤེགས་མངོན་མཆོད་མཐོང་ནས་མི་ཡི་བདག་པོ་ང་ཚས་དམན་
 པར་གྱར།

94

དེ་ལྟར་སྒྲོན་པ་ལ་གྱས་དག་བ་ཡོངས་སྒྲིན་འབྲས་བྱ་རང་མང་དག།
 ཁང་ཞིག་བསོད་ནམས་གྱི་ཆེན་མ་བཟུམས་བས་སྒྲོན་ཡང་དག་ཐོབ་གྱར་ཅིང་།
 ཇི་མེད་ཡིད་ལྷན་དེ་ཡིས་སྐད་ཅིག་སྒྲོན་ལས་ཉིད་ལས་དེ་ཉིད་ནི།
 མཆོག་གི་ཉི་མ་བཞིན་དུ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་མེསྐྱེས་འདིར་གྱར་དོ།

95

འགྲོ་གསུམ་ཇི་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། རབ་དུ་གསལ་མཛད་བཅོས་ལྷན་འདས།
 གྱུ་ལ་བས་དག་སྒྲོང་ཞམས་ལ་ནི། སྒྲོན་ལས་གདམས་ངག་དེ་སྐད་གསུངས།

96

ཞེས་པ་དག་བའི་དབང་པོས་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་
 བརྗོད་པ་དཔག་བསམ་གྱི་འཁྲི་གིང་ལས་མེསྐྱེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་ཡལ་
 འདབ་ལྟེ་དག་པ་ལོ།

रत्नैर्न्यस्तचन्द्रसूर्यभानराकं कीरणैरावणाभै-
 रम्भानाम्बरगन्धमाल्यशवलैः कल्पद्रुमाणां फलैः ।
 भक्तिप्रद्वशचीविलासचलनाहेलोच्छसच्चामरं
 तेनाभ्यर्चितमाकलय्य सुगतं लज्जानतोऽभृन्वृषः ॥ ६४ ॥

इति बहुतरं भक्त्या शास्तुः फलं तदनङ्गनः
 शुभपरिणतेः पुण्योदारः पुरा समवाप्तवान् ।
 विमलमनसस्तस्यैवासौ क्षणप्रणिधानतः
 पर इव रविर्ज्योतिष्कोऽभूत् स एव पदाश्रितः ॥ ६५ ॥

इत्याह विमलज्ञानप्रकाशितजगन्नाथः ।
 प्रणिधानोपदेशाय भिक्षूणां भगवान् जिनः ॥ ६६ ॥

इति क्षेमेन्द्रविरचितायां बोधिसत्त्वावदानकल्पलतायां
 ज्योतिष्कावदानं नाम नवमः पल्लवः ॥

* This line was lost. It was replaced by *Hdar Lochāva*.

CHAPTER X.

ཡལ་འདབ་བཅུ་པ།

མཛེས་དགའ་བོའི་དྲོགས་བཟོད།

གང་ཞིག་མཉམ་གཤིན་བྱས་པའི་སྒོ་ཡིས་དགོ་བའི་སྤྲད་དུ་ནི།

སྤྲད་པའི་འཛིག་ནིན་སྒྲེས་བྱ་ནིས་སྤྲད་ཀྱིས་མཛོད་དུ་ཆེས་འཛིན་དག།

འབད་པས་མཛོད་པ་དེ་དག་སེམས་ཅན་ནིས་ལ་སྤྲིང་ཆེ་དང་།

ཆེས་སྤྲིང་བཅེ་བས་ཉི་བར་གནས་པའི་ལེགས་ལྡན་སྤྲིང་ཞིགས་ལགས། 1

སེར་སྤྲིང་གཞི་ལ་བྱ་བོ་རྒྱའི། ཀྱན་དཀར་རར་བཞུགས་བཅོམ་ལྡན་འདས།

བཟུ་ཕྱིར་ཤྲུག་ཀྱི་ལ་བོའི་བྱ། དགའ་བོ་སོང་བར་གྱུར་དེ་སྤྲོན། 2

ངེས་འབྱུང་གཏམ་དང་གྲོས་དག་གིས། གཏམ་མཐར་མཐུན་ན་གནས་པ་ལ།

རབ་དུ་བྱུང་བ་མཛོད་ཅིག་ཅེས། བཅོམ་ལྡན་དབྱེས་པས་བཀའ་སྤྱུལ་དོ། 3

དེ་ཡི་བྲིན་ལ་མངོན་དགའ་ནས། དགའ་བོས་དེ་ལ་ལན་གསལ་པ།

བཅོམ་ལྡན་བསོད་ནམས་འཕྲོབ་མོད་ཀྱང་། རབ་བྱུང་བདག་ནི་མངོན་མི་འདོད། 4

ཁྱོད་ཀྱི་ཉི་གནས་སྤྲིང་གྱུར་ནས། ཡོ་བྱད་ཅི་ལྟར་བཞེད་ཀྱན་གྱིས།

རི་ཞིག་དགོ་སྤོང་དགོ་འདུན་ལ། རྒྱས་པས་བདག་ནི་རིམ་གྱོ་བགྱའོ། 5

दशमः पल्लवः ।

सुन्दरीनन्दावदानम् ।

ते केऽपि सच्चहितसन्निहितानुकम्पा
भव्या भवन्ति भुवने भवभीतिभाजाम् ।
वात्सल्यपेशलधियः कुशलाय पुंसाम्
कुर्वन्ति ये वरमनुग्रहमाग्रहेण ॥ १ ॥

न्यग्रोधारामनिरतं द्रष्टुं कपिलवास्तुनि ।
भगवन्तं ययौ नन्दः शाक्यराजसुतः पुरा ॥ २ ॥

नैष्क्रम्यदेशनामन्त्रकथान्ते स पुरस्थितम् ।
उवाच भगवान् प्रीत्या प्रव्रज्या गृह्यतामिति ॥ ३ ॥

प्रसाद्याभिनिवेद्यास्य तं नन्दः प्रत्यभाषत ।
भगवन् पुण्यलाभापि प्रव्रज्याभिमता न मे ॥ ४ ॥

सर्वोपस्थायको भूत्वा भिक्षुसङ्घं यथेप्सितैः ।
सर्वोपकरणैस्तावत् भैक्ष्यं परिचराम्यहम् ॥ ५ ॥

འདི་བརྗོད་རིན་ཅན་ཅོད་བན་གྱིས། དེ་ཡི་ཞབས་པད་ལ་རེག་ནས།

གྲུལ་བོདེ་བྱ་ནི་བཅུན་མོ་ལ། ཆགས་པས་རང་གི་བྱིས་དུ་སོང།

6

དེ་ནི་མཛེས་མ་ཡིད་འོང་ས། དགའ་ཞིང་མཛེས་དང་ཡང་དག་སྟེ།

ཡུད་ཅས་འབྲལ་བར་མི་བཟོད་བས། སྦྱི་ཚལ་མཚོག་དུ་ནིས་བར་རོལ།

7

དེ་ནས་ནས་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས། ཡོན་དན་ལྷན་དགྲེས་བཅོམ་ལྷན་འདས།

དགེ་སྦྱོང་ཚོགས་དང་བཅས་པ་དག། དགའ་བོདེ་བྱིས་དུ་རང་ཉིད་གཤེགས།

8

ཀུན་དགའི་བཞིན་ལྷན་དགའ་བོ་ཡིས། དེ་ཡི་ཞབས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཞིང་།

ཆེར་འོས་སྟན་ལ་བཞུགས་དེ་ལ། མཚོད་པ་བྱས་ནས་རིས་གོ་བསྐྱེད།

9

གང་ཞིག་བཅོམ་ལྷན་རང་ཉིད་ཀྱིས། གཟིགས་པས་ཛེས་སུ་བརྒྱུང་བྱས་པ།

འདི་འདྲ་བསོད་ནསས་སུ་གྱུ་ནིས་ས། གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་འབྲས།

10

བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ནིས་སྟོང་དུ་གས། ཐོས་པ་དང་ནི་མཐོང་གྱུར་པ།

འདི་དེ་དགེ་བའི་འབྲི་ཤིང་གི། འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་དག་གི་གྱུན།

11

བྱོད་ཀྱི་སྒྲུང་བ་བྱས་ས་པ་ནི། ཆེན་པོར་གྱུར་པ་འདི་མཐོང་ནས།

སྦྱིང་གི་རྒྱ་སྦྱེས་གྲུས་པའི་དཔལ། སུ་ཞིག་གིས་ནི་མི་བསྐྱེད་འགྱུར།

12

བདག་ཉིད་ཆེ་ནིས་སྟོང་བ་ནི། སྦྱིན་པ་བས་ཀྱང་ཤིན་དུ་དགའ།

བསོད་ནསས་པས་ཀྱང་འབྲས་བུ་ཆེ། སྦྱོད་བརྒྱུད་བས་ཀྱང་བསྐྱགས་པར་འོས།

13

इत्युक्त्वा रत्नमुकुटैः स्पृष्टतत्पादपङ्कजः ।

राजपुत्रः स्वभवनं ययौ जायासमुत्सुकः ॥ ६ ॥

स सुन्दरीं समासाद्य दयितां रतिसुन्दरीम् ।

विजहार वरोद्यानं मुहूर्त्तविरहासहः ॥ ७ ॥

ततः कदाचिद् भगवान् प्रकृत्यैव गुणिप्रियः ।

स्वयं नन्दस्य भवनं भिक्षुसङ्घैः सहाययौ ॥ ८ ॥

सानन्दवदनः कृत्वा नन्दस्तत्पादवन्दनाम् ।

तं महार्हासनासीनं पूजयित्वा व्यजिज्ञपत् ॥ ९ ॥

केषां पुण्यप्ररोहाणां परिपाकोऽयमौदृशः ।

कृतोऽयं यद् भगवता दर्शनानुग्रहः स्वयम् ॥ १० ॥

स्मरणं श्रवणं वापि दर्शनं वा महात्मनाम् ।

सेयं कुशलवल्लीनां महती फलसन्ततिः ॥ ११ ॥

अस्य मैत्रस्य महतस्तदालोकस्य दर्शनात् ।

हृदयस्य विकाशश्रीः कस्य नाम न जायते ॥ १२ ॥

दानादपि प्रियतरं पुण्यादपि महाफलम् ।

सदाचारादपि श्लाघ्यं महतां किल दर्शनम् ॥ १३ ॥

དེ་སྐད་བརྗོད་དེའི་གྲུ་ས་པ་དང་། མཛེའ་ཞིང་བྱམས་པ་ཉིད་དག་དང་།
སྒྲིན་དུ་མཛོད་ལ་མངོན་དབྱེས་ནས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ནི་གཤེགས་པར་བཅོཅ། 14

དགའ་བོ་དེ་ཡི་ཇེས་འབྲང་བ། རང་གི་གསེར་གྱི་སྒོ་དུ་ནི།
མཚོག་གི་ཉིང་སྦྱང་དངར་བོ་དག། རང་གི་བསམ་པ་བཞིན་དུ་སྒྲངས། 15

བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཇེས་བཞིན་དུ། གྲུ་ས་པས་བདག་པོ་བགོད་མཐོང་ནས།
འབྲལ་བ་མི་བཟོད་མཛེས་མ་ཡིས། ཟུར་མིག་གིས་ནི་ངེས་པར་བལྟས། 16

སྒྲ་མ་ནིས་ས་མདུན་མིག་གི་འགྲོས་ནི་དྲང་ཞིང་རབ་དུ་གཡོ་བ་དག།
ཡངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཟུར་མིག་རབ་མཛེས་ཟུང་ཟེད་བྱེ་བས་མཛེས་བའི་མཚོག།
བལྟ་བུ་བལྟས་ནས་གང་ཞིག་སྐད་ཅིག་དུ་གྱུར་དེ་ཕྱིར་ལྟ་བ་ར་ནི།
འགྲོ་བར་མི་བྱ་མགོན་པོ་ཞེས་ནི་བྱབ་པ་ཚོག་མེད་གསུངས་པ་བཞིན། 17

མཛེའ་མོ་ཤུགས་རིང་ལྷན་པ་ལ། དགའ་བོ་བཞིན་ནི་ཕྱིར་བྱོགས་ནས།
བདག་ནི་རིང་བོ་མི་ཐོགས་པར། འོང་བ་འདི་ཉིད་ཅེས་རབ་སྒྲུས། 18

དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་རང་ཉིད་ཀྱི། གནས་སྤྱི་བྱོན་ལ་ཐལ་སྦྱར་ནས།
རེ་ཞིག་རང་བྱིས་མཛེའོ་ཞེས། འབྲལ་བ་བཟོད་པ་མེད་པས་སྒྲུས། 19

དེ་ནས་ཁྱིར་བཞུགས་བཅོམ་ལྷན་གྱི། མདུན་དུ་རབ་དུ་བདུད་དེ་ལ།
འཇུག་དང་བཅས་གསུངས་ད་ལྟ་ཉིད། ཟུར་བར་འགྲོ་བ་འདི་ཅི་ཞིག། 20

इति तस्य ब्रुवाणस्य भक्तिप्रणयपेशलम् ।

अभिनन्द्य पुरः पूजां भगवान् गन्तुमुद्ययौ ॥ १४ ॥

अनुवव्राज तं नन्दः स्वच्छे कनकभाजने ।

वरोपचारमादाय मधुरं स्वमिवाशयम् ॥ १५ ॥

पश्चाद् व्रजन्तमालोक्य भक्त्या भगवतः पथि ।

निरैक्षत कटाक्षेण सुन्दरी विरहासहा ॥ १६ ॥

गुरुणामग्रे सा सरलतरलालोचनगतिम्

विहायैव चासाञ्चितमुकुलिताक्षी प्रियतमा ।

निरीक्ष्यालक्ष्यं यत् क्षणमवनताभूत्तदधिकम्

न गन्तव्यं नाथेत्यवददिव मौनादवचनम् ॥ १७ ॥

नन्दः प्रणयिणीं दृष्ट्वा सोच्छासं चलिताननाम् ।

अयमागत एवाहमचिरादित्यभाषत ॥ १८ ॥

ततः स्वमाश्रमं प्राप्तं भगवन्तं कृताञ्जलिः ।

व्रजामि स्वगृहन्तावदित्याह विरहासहः ॥ १९ ॥

ततस्तमासनासीनः प्रणतं भगवान् पुरः ।

उवाच सस्मितं केयं गमने सम्प्रति त्वरा ॥ २० ॥

ཡལ་གྱི་རོལ་གཙགས་པ་ཡི། ཀུན་སྒོངས་ཀྱིས་གཟིང་སེམས་ལྷན་ནྱེས།
 ཀྱི་ས་ཁྱིས་གྱི་བདེ་ཉིད་ལ། ཡིད་འབྱུང་ལས་ནི་ཕྱིར་ཕྱོགས་སྒོ།

21

ཆོ་ཡི་གྱན་ནི་ཡོན་ཏན་དེ། ཡོན་ཏན་གྱན་ནི་དབེན་པ་རོ།
 འདི་ཡི་གྱན་ནི་རབ་ཞི་སྟེ། ཞི་བའི་གྱན་ནི་ཆགས་བྲལ་ལོ།

22

སྟིང་སྤྱག་སེམས་ལ་བཀོད་པའི་སྤྱན་པོ་དེ་དང་བཟོད་དཀའི་རྩང་བུའི་དུས་བུ་སྟེ།
 སྟོ་ལྷན་ནྱེས་ཀྱིས་དེ་ནི་ནྱེས་པར་དབྱང་ཆོ་ཆོ་ནི་འབྲས་བུལ་ཉིད་དུ་བརྟེན།
 བཀང་ཡིད་ཕྱགས་བཞེན་ཆགས་བྲལ་དབེན་པ་ཡིས་སྟོང་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ནྱེས་
 དག་གིས།

སྐད་ཅིག་འདི་དག་འོང་དང་འགྲོ་བ་ཡང་ནི་འཁོར་ཁོའི་སྤྱ་ཁྱུད་གཡོ་བ་བཞིན། 23

སྟིང་སྟོབས་ལྷན་པའི་བསོད་ནམས་སྟོ་ལྷན་གྱིས་ཐོས་རིག་བྱེད་ལྷན་པའི་རྩལ་
 སྦྲིམས་དང་།

སྐལ་ལྷན་དག་གི་ཐམས་ཅད་ཞི་ལྷན་ནྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་འབྱུང་ཡང་རྟེན་དཀའི་མིན།

མཐའ་དག་དངོས་པོའི་རྟེན་གྱར་ཆོ་ཆོ་ཤིན་ཏུ་རྩང་བའི་ཆ་ཡང་རྟེན་དཀའ་སྟེ།

འབྲས་མེད་ཉིད་ཀྱིས་བཀང་གིས་ཟད་འབྱུང་གྱ་ངན་འོས་པ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། 24

ཡལ་གྱི་རྩ་གཏིང་གཡོན་མའི་སྟོང་འཁྱུང་འཛེ་སྤྱིག་རྩ་ཡིས་བཀང་གྱར་པ།

དེགས་པ་མི་བཟད་རྩ་སྟོན་རབ་ལངས་མཚན་མ་འབྱུགས་པ་རབ་བསྐྱེད་ཅིང་།

རྩ་ག་པར་འབྲལ་བའི་དྲི་གཏིང་མི་ནི་རབ་འབར་དྲི་ག་ཕྱགས་པ་ལ།

སྤྱིས་བྱ་ནྱེས་ནི་སྟོལ་ལས་ཆགས་བྲལ་དྲག་པོ་ཁོ་ན་བསྐྱེས་པའི་སྟེགས། 25

विषयास्वादसौहार्द-सम्मोहार्हितचेतसाम् ।

अहो गृहसुखेष्वेव निर्वेदविमुखा मतिः ॥ २१ ॥

गुणाभरणमेवायुर्विवेकाभरणो गुणः ।

प्रशमाभरणश्चासौ वैराग्याभरणः शमः ॥ २२ ॥

तज्जाद्यं तदसह्यशल्यशलकं न्यस्तं सुहृच्चेतसि

प्राज्ञैस्तद्गणितं विचारसमयैर्वैफल्यमेवायुषः ।

यद्वैराग्यविवेकशून्यमनसामेते पशूनां यथा

यान्त्यायान्ति च चक्रनेमिचलनैर्निर्लक्षणां क्षणाः ॥ २३ ॥

पुण्यं सत्त्ववतां श्रुतम्मतिमतां शीलञ्च विद्यावताम्

सर्व्वं भाग्यवतां सुखं शमवतां नैव क्वचित् दुर्लभम् ।

दुष्प्रापस्तु समस्तवस्तुवसतेः स्वल्पांशकोऽप्यायुषः

तद्यस्य क्षयमेति निष्फलतया शोच्याय तस्मै नमः ॥ २४ ॥

वामावर्त्ते विषयजलधौ पूर्णलावण्यसारे

दर्पोत्सर्पद्विषममकराङ्कोद्भवक्षोभमाणे ।

नित्यासन्नप्रवलविरह-प्रज्वलद्वाङ्वाग्नौ

पुंसां सेतुस्तरणशरणे तीव्रवैराग्यमेव ॥ २५ ॥

དེ་སྐད་རབ་བྱུང་གཟུང་བར་མཛོད། གྲིལ་པོའི་སྐུ་མ་ནི་དབང་པོ་བྱལ།
བྱང་མེད་བདེ་དང་དཔལ་འབྱོར་འདི། ལྷ་རྒྱུ་ཡང་དག་འགྲོགས་པ་བཞིན། 26

དག་པ་ཉིད་སྐད་ཚངས་པ་ཡི། སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བར་མཛོད།
འཁོར་བ་སྤྱིང་པོ་མེད་པའི་བྱིས། གདོན་ངན་འདི་ནི་གཏང་བར་མཛོད། 27

བཅོམ་ལྷན་གསུང་ནི་སྤྱིང་ཇེ་ཡིས། བགྱུད་པ་འདི་སྐད་ཐོས་གྱུར་ནས།
དོན་གཉེར་མཚོན་འོས་ཀྱིས་གདམས་པའི། དགའ་བོས་དེ་ལ་ལན་གསོལ་པ། 28

དྲིག་ཏུ་བྱིད་ཉིད་བསྟེན་པ་ཉིད། བཅོམ་ལྷན་བདག་གི་རབ་བྱུང་ཡིན།
དག་སྤོང་དག་འདུན་རིམ་གྱོར་ནི། འོས་པའི་བྱིས་ལ་མཆོག་ཏུ་གསུ། 29

དེ་སྐད་སྐུ་མ་ནས་བཅོམ་ལྷན་གསུང། བསྐྱོམ་བྱའི་དབང་ཕྱག་མིན་པ་དང།
དགའ་མ་ལ་དགས་བྱང་པས་འདིའི། བསམ་པ་བྱོགས་ལ་ཕྱང་མོ་ཡུག། 30

ཡང་དང་ཡང་ཏུ་བཅོམ་ལྷན་གྱིས། འདི་ལ་བརྟུལ་ཞུགས་ཉེར་བསྟན་མཛོད།
ཕན་པར་བཅོན་པའི་དམ་པ་ནོམས། མི་འོས་པ་ཉིད་མ་བསམ་མ། 31

དབང་པོ་མ་བྱལ་དགའ་བ་ནི། གང་ཚོ་རབ་བྱུང་མི་འདོད་པ།
དེ་ཚོ་དེ་ཡིས་ལུས་ལ་དེ། བཅོམ་ལྷན་གསུང་གིས་རང་ཉིད་ལྷུང་། 32

དར་ནི་དེ་ཚོ་ཅུར་སྤྲིག་གོས། མགོ་རྒྱུ་ལག་ན་རྒྱུང་བཟེད་ཅན།
སྤྱིས་བྱ་ཆེན་པོའི་མཚན་ནོམས་ཀྱིས། གསེར་གྱི་འདོད་ཟེར་ལྟ་བུར་མཛོམ། 33

तस्मात् गृहाण प्रव्रज्यां राजपुत्र जितेन्द्रियः ।
एताः स्त्रिय इव क्षिप्रं समागममुखाः श्रियः ॥ २६ ॥

क्रियतां कुशलायैव ब्रह्मचर्यपरिग्रहः ।
त्यज्यतामेष निःसारगृहसंसारदुर्ग्रहः ॥ २७ ॥

इति श्रुत्वा भगवतः करुणाभरणं वचः ।
प्रत्यभाषत तं नन्दः पूर्वप्रणययन्त्रितः ॥ २८ ॥

सदा भवदुपायैव प्रव्रज्या भगवन् मम ।
भिक्षुसङ्क्षोपकारार्थं गृह एवादरः परम् ॥ २९ ॥

इत्युक्त्वा भगवद्वाक्यमतिक्रान्तुमनीश्वरः ।
कथ्यमाणः प्रियाप्रेम्णा सोऽभूद्दोलाकुलाशयः ॥ ३० ॥

पुनः पुनश्चकारास्य भगवान् व्रतदेशनाम् ।
उपकारोद्यताः सन्तश्चिन्तयन्ति न योग्यताम् ॥ ३१ ॥

यदा नेच्छति नन्दस्तां प्रव्रज्यामजितेन्द्रियः ।
तदास्य भगवद्वाक्यमपतद्वपुषि स्वयम् ॥ ३२ ॥

नन्दः काषायावरणः पात्रपाणिः स तत्क्षणम् ।
बभौ चामीकररुचिर्महापुरुषलक्षणैः ॥ ३३ ॥

དགོན་པ་པ་དང་བསོད་སྟོམས་པར། གྱུལ་བའི་བཀའ་ཡིས་དེར་གྱུར་དོ།
བྱིས་ལས་བྱིས་ནི་མེད་ཉིད་དང་། ལྷག་དང་ཁྲོད་པ་ཉིད་དུ་གྱུར། 34

དེ་ནི་རབ་དུ་གྱུར་གྱུར་ཀྱང་། སྟིང་ལ་ཡང་དག་གཞགས་པ་ཡིས།
སྟོ་བསངས་དགའ་མ་དྲིལ་དུ་འཛིན། རྩེ་བའི་མཚན་མ་མཛེས་པ་བཞིན། 35

གང་ཡང་སེམས་ཀྱི་ཆགས་པ་དག། བཀྲུས་ཀྱང་འདག་པ་མེན་པ་གང་།
ལས་ནི་གང་ནས་ལས་དུ་ཞུགས། ཤེལ་གྱི་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་སོ། 36

བྲལ་བས་སྐྱབས་གྱུར་པའི་འོད། ཆོས་གོས་དམར་བོ་ཡང་དག་ཆགས།
དེ་ནི་ཐུན་འཚམས་སྟོན་དུས་གྱིས། མཚན་པའི་རྩེ་བའི་དཔལ་འཕྲོག་གྱུར། 37

ནགས་ན་གྱུ་ཞིང་རོལ་བྱེད་ལ། རིད་ཅིང་འཛིན་པ་བཟོད་པ་དེ།
ལྷས་མེད་སྐྱེ་བའི་རིག་བྱེད་གྱིས། མཛེས་མ་དག་ནི་བཟོད་མ་གྱུར། 38

དོ་བའི་གཞི་ལ་བསྐྱད་ནས་ནི། ཡོངས་ཚོགས་རྩེ་བའི་བཞིན་རས་ཀྱི།
བཞིན་ལ་བསམ་གཏན་གཡོ་མེད་ཀྱི། ལྷན་རིང་དག་དུ་དེ་དེ་བསམས། 39

ཀྱུ་མ་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་ནི། འབད་བས་མཛེས་བརྒྱུང་འདི་དག་ཀྱང་།
ཆགས་པས་བྱིན་བརྒྱབས་བདག་གི་སེམས། རི་མ་དང་བྲལ་ཉིད་མི་འགྱུར། 40

འཁོར་བའི་སྟོད་ཚུལ་ཐོས་གྱུར་ཅིང་། གོགས་མེད་བདུལ་ཞུགས་བཞེན་མོད་ཀྱང་།
རི་དགས་གཞིན་ལྷའི་མིག་ཅན་ས། བདག་གི་ཡིད་ལ་བཟོད་པ་མེད། 41

स शासनाज्जिनस्याभूदारण्यपिण्डपात्रिकः ।

आकारादनगर्थतां प्रयातः पांशुकूलिकः ॥ ३४ ॥

प्रियामुवाह सततं श्यामां प्रव्रजितोऽपि सः ।

शशाङ्क इव संव्यक्तां हृदये लाञ्छनच्छविम् ॥ ३५ ॥

मनसः स्फटिकस्येव न विद्वः केन वर्त्मना ।

रागः कोऽपि विशत्यन्तर्नापैति क्षालितोऽपि यः ॥ ३६ ॥

विरहापाण्डुररुचिः संसत्कारुणचौवरः ।

स संन्याभ्रकलङ्कस्य जहार शशिनः श्रियम् ॥ ३७ ॥

विचरन् विरहाक्षमः स विस्मृतधृतिर्वने ।

जन्मविद्यामनङ्गस्य न विसस्मार सुन्दरीम् ॥ ३८ ॥

सम्पूर्णचन्द्रवदनावदनध्याननिश्चलः ।

अचिन्तयच्चिरं तत्तदुपविश्य शिलातले ॥ ३९ ॥

अहो भगवताप्येष कृतो यत्नादनुग्रहः ।

नायाति मम वैमल्यं रागाधिष्ठितचेतसः ॥ ४० ॥

श्रुतं संसारचरितं निःसङ्गव्रतमास्थितम् ।

तथापि मृगशावाक्षीं न विस्मरति मे मनः ॥ ४१ ॥

མཛེས་མའི་གུར་གུམ་གྱིས་རིག་ཆགས་པའི་སྐལ་བཟང་ལུས་ལ་ནོམ་སྤྱར་
ལེགས་པར་དགོས།

དེ་ཡི་རྒྱ་གྱིས་དཀྱིལ་འཁོར་རབ་དུ་ཉིད་པའི་ལག་པས་རྒྱང་བཟེད་ལེགས་
པར་བརྒྱང།

གང་ཞིག་བྱང་ཐུབ་གཤགས་སུ་གྱུར་པ་དེ་ཡི་དམིགས་པའི་ཉིན་མཚན་བསམས་
གཏན་ཅན།

བདག་གི་ཆགས་པ་དག་ནི་གལ་དེ་འཕེལ་ན་མཚོག་དུ་རིགས་པ་ཉིད་དུ་འཕེལ། 42

མཛེས་མ་སྐད་ཅིག་གིས་ནི་བདག་འོང་ཞེས།

སྟོན་ནི་དེ་ལ་དེ་ལྟར་འོང་བར་བཟོད།

ཀྱིས་ཐུད་པའི་བགཤགས་གྱུར་བའི་ལྷགས་འདི།

བྱས་པ་མི་བཟོ་བདག་གིས་ཕྱིན་ས་སྤངས།

43

གང་དེའི་རབ་དུ་འདར་ཞིང་གཡོ་བའི་ཆོག་གིས་འགྲོ་བར་མི་བྱ་ཞེས་སྒྲུས་གིང་།

སྤྱི་མའི་སྤྱེ་བོ་གནས་ཆོག་ཞིག་རྒྱང་ཡབ་དོར་དེ་བྱ་བ་ནས་ཀྱང་བརྒྱང།

གང་ཞིག་ཀྱང་པས་ས་ལ་འབྲི་ཞིང་མཐོང་བ་མིན་ཡང་བདག་ལ་རྒྱར་མིག་མཚོན།

དགག་པ་མཚོག་དུ་མཛེས་པའི་རིམ་པ་དེ་ཡིས་བདག་གི་ཡིད་ནི་དེ་ཡིས་

བསྐྱེམས།

44

བདག་བྲལ་རི་དགས་མིག་ཅན་དེ། འཇུག་འོགས་དྲར་པ་མོ་བཞིན་དུ།

བ་གམ་ཅན་ན་བྱ་ངན་དག། སྒྲིག་ཅིང་མི་ཉལ་ཡོད་དམ་སྒྲུམ།

45

कान्ताकुङ्कुमलग्नरागसुभगे गात्रे कृतं चीवरं
तत्पीनस्तनमण्डलप्रणयिना पाचं धृतं पाणिना ।
रागोऽयं मम वर्द्धतेऽस्य यदिवान्यस्येव वृद्धिः परम्
यदोधिष्यवधानभूतमनिशं ध्यानं तदालम्बनम् ॥ ४२ ॥

क्षणेन मां प्राप्तमवेहि मुग्धे
तामेवमुक्त्वा गमने पुरस्तात् ।
अहे मया दर्शनविघ्नभूतम्
पश्चात् कृतघ्नव्रतमेतदात्तम् ॥ ४३ ॥

नो गन्तव्यमिति प्रकम्पतरला वाक्यं यदूचे न सा
सन्त्यज्य व्यजनं स्थिते गुरुजने जग्राह पाण्यञ्चलम् ।
यत्पादेन लिखन्त्यपि क्षितितलं मामैक्षतालक्षिता
तेनात्यन्तनिषेधमुग्धविधिना बद्धन्तया मे मनः ॥ ४४ ॥

मद्वियुक्ता न सा नूनं श्रेते शोकप्रलापिनी ।
पुलिने चक्रवाकीव हर्म्य हरिणलोचना ॥ ४५ ॥

ཀྱེ་དུང་དགའ་མ་གཡོ་ཅན་གྱིས། འབར་ཞིག་པ་བཞིན་བདེན་པ་བཏང་།
ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཀློངས། རྩོན་གྱི་བདུལ་ཞུགས་འདི་ལ་བརྟེན། 46

རེ་ཞིག་བདུལ་ཞུགས་འདི་བཏང་ནས། མཛེས་མའི་གནད་འགྲོ་བར་བྱ།
གང་ཕྱིར་ཆགས་པའི་སེས་གདུངས་པའི། དཀའ་ཐུབ་གདུང་བ་བཟོད་པར་དཀའ། 47

སྤྲིག་ཅན་ཡུན་རིང་ནས་འོངས་པ། བདག་མཐོང་གྱུ་ལ་པོའི་བྱ་མོ་དེ།
གསུང་དུ་སྦྱོར་པའི་ཁྱོ་བ་ཡིས། ཅི་བྱེད་པར་འགྱུར་ཡོངས་སེ་ཤེས། 48

མཛེལ་ལ་ཆགས་པའི་དུལ་གྱི་ཆ། གཞོད་ཅིང་དགའ་མེད་བཟོད་དགའ་བ།
ངས་པར་རྒླག་པ་དཀའ་བ་ཉིད། ཀྱན་དུ་ནོམ་འགྱུར་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱར། 49

གང་གི་དུས་ན་བཅོམ་ལྷན་གྱིས། ཉགས་འདི་བཏང་བར་མཐོང་གྱུར་པ།
དེ་ཆོ་ཁོ་ན་བདག་ཁྱིས་དུ། འགྲོ་བར་བྱ་ཞེས་འདི་ངས་སོ། 50

ད་ནི་དགའ་བའི་དམིགས་ཉིན་དུ། རོ་ཡི་སྒྲེགས་བྱ་འདི་ཉིད་ལ།
རི་ཡི་ཁམས་ནི་ཡིད་འོང་གི། ལྷ་བཞིན་མ་དེ་བདག་གིས་བྲིས། 51

ཡང་ན་གང་གིས་མཛེས་སྤྲུག་ཐོགས། བདུད་ཅིའི་ཡུལ་ལྷ་བ་འདྲ།
མཛེས་མ་དེ་ནི་རི་མོ་ཡི། ཡུལ་དུ་ཆི་ལྷར་འགྲོ་བར་འགྱུར། 52

ཡིད་འཕྲོག་རི་དགས་མིག་ནི་བྱང་བ་གཡོ་བས་བྱུང་པའི་ཡུལ་འབྲིལ་བ་བཞིན།
འཛོ་སྤེས་ཐུག་ཏེ་འགྲམ་དུ་བྱུ་བའི་ཉགས་ལྷར་མཆུ་ནི་བིམ་པའི་འོད་རབ་གསལ།
གང་ཡང་ཁ་ཡི་འོད་དེ་སྒྲོན་མེད་བདུད་ཅིའི་ཟེར་གྱི་དོན་མཐུན་དག་གི་ལས།
མཛེས་མ་ལུས་ནི་ངོ་མཚར་སྤྲིང་པོ་རི་མོའི་ལས་དུ་ཆི་ལྷར་འགྲོ་བར་འགྱུར། 53

हा प्रिये त्यक्तसत्येन कितवेनेव केवलम् ।

श्रितं तच्चित्तचौरेण मिथ्याव्रतमिदं मया ॥ ४६ ॥

त्यक्त्वा व्रतमिदं तावद् गच्छामि दयितान्तिकम् ।

अनुरागामितप्तानां तपस्तापो हि दुःसहः ॥ ४७ ॥

राजपुत्री चिरायातं नृशंसमवलोक्य मां ।

मन्युना नवलम्बेन न जाने किं करिष्यति ॥ ४८ ॥

न सर्व्वत्र विकाराय निकारः प्रेमदुःसहः ।

दुर्निवारो भवत्येव स्नेहलीनो रजःकणः ॥ ४९ ॥

यस्मिन् श्लेष्णे भगवता पश्यामि रहितं वनम् ।

मया तदैव गन्तव्यं गृहमित्येष निश्चयः ॥ ५० ॥

अस्मिन्नेव शिलापट्टे रुचिरैर्गिरिधातुभिः ।

लिखामि तां शशिमुखीं सम्प्राप्यालम्बनं धृतेः ॥ ५१ ॥

अथवा कथमालेख्यविषयं याति सा प्रिया ।

सौन्दर्य्यविन्दवो यस्याः सुधाकुवलयेन्दवः ॥ ५२ ॥

दृष्टिर्मुग्धकुरङ्गसञ्चलदलिव्याप्तोत्पलोद्वर्त्तिनी-

लावण्योदधिकूलविद्रुमवनं विम्बाधराग्रत्विषः ।

निर्दोषामृतरश्मिसार्थशरणिः सा कापि वक्त्रद्युतिः

सौन्दर्य्यं कथमेति चित्रपदवीमाश्चर्य्यसारं वपुः ॥ ५३ ॥

འདི་བསམས་དེ་ཡིས་རྟོག་ཞི་ལ། མཆི་མས་བཀུས་ཤིང་འདར་བ་ཡིས།
འབྲུགས་པའི་སོར་མོས་ཇི་ལྟར་ཡང་། མཛེས་མ་དག་ནི་དལ་བྱས་བྲིས། 54

དེ་ཡིས་རྟོག་པས་གསལ་བྱས་པའི། གཟུགས་བརྟན་ལྟ་བུ་ལ་བརྟེན་པར།
སྟོན་དུ་བྱས་ནས་མཛེས་མ་ལ། མཆི་མས་འཛོར་འཛོར་སྐད་དུ་སྒྲུབ། 55

མིག་གཉིས་མ་ལུས་བདེ་བའི་ཆད་གྱིན་སྟོན་ཀའི་རྩ་བའི་བཞིན་རས་ཅན།
མཛེས་མ་བདག་གིས་བྲིས་ཏེ་མིག་རྩས་གྲིས་པས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མ་མཐོང་།
གཟུར་ཅན་མ་དང་བུལ་ལ་ལྟོས་མེད་བདུལ་ཞུགས་ལྟན་པ་བདག་ལ་ནི།
སྒྲིག་ལས་ཅི་ཡང་གཏུང་བ་རབ་བསྐྱེད་དཔོན་པ་རྩག་པ་མ་ཡིན་ནས། 56

གྲིས་པའི་རྩ་སྐྱེས་ནགས་ཀྱི་འོད་འདྲ་དགའ་བའི་མི་གིས་རྩེ་ཆར་བའི་ལུས།
དེ་ཡི་དུས་ན་ཉེ་བར་གྱུར་པའི་བར་ཆད་གྲིས་བསྐྱེད་ཁྲོ་བ་ཡང་དག་ཐོང་།
ཀྱ་ཡེ་མཛེས་མ་བདག་ལ་ཆོག་ལན་བྱིན་ཅིག་མི་སྤྲོ་བར་ནི་ཅི་ལ་འདུག།
བདེན་པར་བདག་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་ཆགས་པའི་ཆོས་གོས་འདི་བསྐྱེད་ལྟར་བདུལ་
བཞུར་སོ། 57

དེ་སྐད་སྒྲུ་ཞིང་བྱ་མེད་དག། བྲིས་པ་རིང་ནས་མཐོང་གུར་ནས།
ཁྲོ་ལྟན་དག་སྟོང་ནོམས་ཀྱིས་ནི། བཅོམ་ལྟན་འདས་ལ་མངོན་ཕྱོགས་སྒྲུབ། 58

བཅོམ་ལྟན་ཁྱེད་གྲིས་མ་དུལ་ལ། མཉེས་གཤེན་འབར་ཞིག་པ་ཉིད་ལས།
རབ་དུ་བྱུང་བ་འདི་བྱིན་ཏེ། ཁྲི་ལ་མེ་ཏོག་འཕྲེང་བ་བཞིན། 59

इति सञ्चिन्त्य स शनैरालिलेख शिलातले ।
सुन्दरीं मुखमुक्ताश्रु-स्नातकम्पाकुलाङ्गुलिः ॥ ५४ ॥

स सङ्कल्पसमुज्जीर्णं प्रतिविम्बमिवाश्रिताम् ।
कृत्वा पुरः प्रियतमामूचेऽदर्वाध्यगद्गदः ॥ ५५ ॥

प्रियामालिख्याहं निखिलसुखदृष्टिं नयनयोः
न पश्याम्यद्वाध्यः क्षणमपि शरच्चन्द्रवदनाम् ।
अयं नूनं तन्वीविरहानिरपेक्षव्रतवतः
स्फुरत्तापः शापः किमपि मम पापादुपनतः ॥ ५६ ॥

फुल्लाम्भोजवनत्विषा 'सृहावशासक्ताश्रुतोयं वपु-
स्तत्कालोपगतान्तरायजनितः कोपः समुत्सृज्यताम् ।
हंहो सुन्दरि देहि मे प्रतिवचः किं मौनमालम्बसे
सत्यं त्वन्मयरागचौवरमिदं चित्तव्रतं मे व्रतम् ॥ ५७ ॥

इति ब्रवाणं तं दृष्ट्वा दूरादालिखितञ्च तत् ।
सासूया भिक्षुवोऽभ्येत्य भगवन्तं वभाषिरे ॥ ५८ ॥

भगवन् दुर्विनीतस्य वात्सल्यादेव केवलम् ।
शुनः कुसुममालेव प्रव्रज्येयं त्वयार्पिता ॥ ५९ ॥

མཛེས་མ་གྱིས་ནས་དགའ་བོ་ནི། རོ་བའི་གཞི་ལ་དལ་བྱ་ཡིས།
 དེ་བཞིན་བརྒྱས་པ་ལ་ཆགས་ཤིང་། བསམ་གཏན་ལ་ནི་དམིགས་པར་འགྱུར། 60

དེ་དག་ཐོས་ནས་བཅོམ་ལྡན་གྱིས། དགའ་མ་བྲལ་བའི་སྒྲིངས་གྱུར་པའི།
 དགའ་བོ་ནགས་ནས་བོས་ནས་ནི། འདི་དག་ཅི་ཞེས་རབ་དུ་བྱིས། 61

དེ་སྒྲིས་བཅོམ་ལྡན་བདེན་པར་ནི། མཚོག་དུ་མཛེས་མ་ལ་ཆགས་བདག།
 དག་སྒྲོང་ནིས་མ་ནི་འདོད་གྱུར་ཀྱང་། ཉགས་ཚལ་འདི་ལ་སྒོ་མི་དགའ། 62

དེ་སྐད་དགའ་བོའི་ཚོག་ཐོས་ནས། ཞལ་གྱི་རྒྱ་བའི་འདྲ་ཟེར་གྱིས།
 འདོད་ཆགས་ཐུ་སྦྱིས་འཛུམ་པ་བཞིན། བཅོམ་ལྡན་གྱི་ལ་བས་དེ་ལ་གསུངས། 63

ཀུན་དུ་ཆགས་ལས་མི་རིགས་སྒོ། དམ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་རིགས་མ་ཡིན།
 དག་ལ་མངོན་པར་དགའ་ནིས་ཀྱིས། མེས་མ་ནི་བག་གས་ནིས་ཀྱིས་མི་ཁགས། 64

ཡོངས་སྒྲིང་ཙུ་ཡི་གཟེགས་མ་དང་མཚུངས་བཏང་ལ་མངོན་སྒྲོང་དེར་པ་འདི་ནི་གང་།
 སྐད་ཅིག་བདེ་བའི་ཆ་ཡི་རོ་སྒྲོང་ཚོགས་དང་འགྱུར་པ་སྤྲད་འོས་འདི་ནི་གང་།
 ཆགས་བས་ཡོང་བ་ནིས་ནི་གང་དུ་འཕྲལ་ལ་ལྷུང་བྱེད་བཟོད་དཀའ་གྱུར་པ་ཡི།
 བསྒྲུལ་དཀའ་བདུད་ཀྱི་ལས་འདི་རིགས་ཉིད་ཀྱིས་ནི་དག་པ་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན། 65

དེ་སྐད་དེ་ལ་ཆགས་བྲལ་དག། ཡུན་རིང་བསྟན་པར་མཛད་ནས་ནི།
 འདུག་བྱ་ཞེས་བཞིན་བཅོམ་ལྡན་རང་། རང་གི་བྱ་བའི་སྤྲད་དུ་གཤེགས། 66

आलिख्य सुन्दरीमुखं नन्दः खैरं शिलातले ।
तत्प्रलापजपासक्तो ध्यानालम्बनतां गतः ॥ ६० ॥

एतदाकर्ण्य भगवान् नन्दमाह्वाय काननात् ।
किमेतदिति पप्रच्छ प्रियाविरहमोहितम् ॥ ६१ ॥

सोऽब्रवीद् भगवन् सत्यं कान्तासक्तस्य मे परम् ।
भिन्नूणां सम्मतेऽप्यस्मिन् वने न रमते मतिः ॥ ६२ ॥

इति नन्दवचः श्रुत्वा तमूचे भगवान् जिनः ।
मीलयन्नेव वक्त्रेन्दुकान्त्या रागसरोरुहम् ॥ ६३ ॥

साधो तावन्न युक्ता ते संरागानुगता मतिः^१ ।
विघ्नैर्नाकृष्यते चेतः कल्याणाभिनिवेशिनाम् ॥ ६४ ॥

कायं योगस्तनुतृणतुलात्यक्तभोगाभियोगः
कायं निन्द्यः क्षणसुखलवास्वादसम्बाद एषः ।
जात्यैवायं हरति कुशलं दुस्त्रो मारमार्गः
प्रेमान्धानां भवति सहसा दुःसहो योक्तजातः ॥ ६५ ॥

इत्यस्य भगवान् कृत्वा चिरं वैराग्यदेशनाम् ।
संस्थातव्यमिहेत्युक्त्वा स्वकृत्याय स्वयं ययौ ॥ ६६ ॥

མཛེས་མ་ལྟ་ལ་ཆགས་པ་ཡི། དགའ་ལྷན་དགའ་བའི་གནས་སྐབས་དེར།
འགྲོ་བར་འོས་པར་བསམས་ནས་ནི། རང་གི་བྱིས་ཏུ་ཆས་པར་གྱུར། 67

གཙུག་ལག་ཁང་ནི་མང་པོ་ཡི། སྒོ་ནམས་བཅད་པས་ཡུན་རིང་ན།
གོང་བྱིར་མངོན་སྟོགས་ལས་དག་ནི། ཇི་ཞིག་ལྟར་སྟེས་ཐོབ་ནས་འགྲོ། 68

དེ་ནས་ཆགས་ལས་འགྲོ་བཙོན་དེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བཙོས་ལྷན་གྱིས།
མཁྱེན་ནས་མངོན་སྟོགས་བཀའ་སྩལ་པ། དགའ་བོ་མཁྱེན་པར་གང་ཏུ་འགྲོ། 69

དེ་ནས་བཙོས་ལྷན་དེ་ཞིག་ནི། བགས་ནི་བདག་ལ་དགའ་བ་མེད།
སེམས་ནི་ངལ་བསོས་མིན་ནི་མས་ཀྱིས། བྱ་བ་གང་ཡང་དག་པ་མིན། 70

དཔལ་ནི་ང་ཡབ་བཞད་ལྷན་དེ་དང་ནོར་བུའི་རང་བཞིན་དགའ་བའི་བ་གས་
འཕྲེང་ལྷན་དེ།

ཙམ་སྒྲིའི་འཁྲི་ཤིང་རྒྱུང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱོད་སྐྱེད་ཚལ་གསར་པའི་ས་གཞི་
མཛེས་པ་དེ་དང་ནི།

མེ་དྲོག་མདའ་ཅན་གཞུ་ཡི་འཁྲི་ཤིང་གཟུགས་བརྗང་ལྟོ་བ་སྤྲ་བའི་མཛེས་
མ་དེ་དག་ལ།

སྐྱེ་བ་གཞན་གྱི་བག་ཆགས་བཞིན་ཏུ་བདག་གི་ཡིད་ནི་ཆགས་ལས་ནིས་
བར་མི་གྲོལ་ལོ། 71

ཡིད་ནི་ཆགས་བཅས་ཁོ་ན་ཡིས། ཚངས་པར་སྦྱད་པ་བདག་གིས་སྦྱད།
བརྟུལ་ཞུགས་འཆིང་བའི་གཟེབ་དག་གིས། མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་བཟུམས་པ་བཞིན། 72

तमेवावसरं नन्दः सञ्चिन्त्य गमनोचितम् ।

प्रतस्थे स्वगृहं हृष्टः सुन्दरीदर्शनेत्सुकः ॥ ६७ ॥

व्रजन् द्वारि पिधानाप्तैर्विहारैर्बहुभिश्चिरात् ।

नगराभिमुखं मार्गं स कथञ्चिदवाप्तवान् ॥ ६८ ॥

अथ विज्ञाय सर्व्वज्ञस्तं रागाद् गन्तुमुद्यतम् ।

उवाचाभ्येत्य भगवान् नन्द तूर्णं क्व गम्यते ॥ ६९ ॥

स जगाद् वने तावत् भगवन् नास्ति मे रतिः ।

न ह्यविश्रान्तचित्तानां क्रिया काचित् प्रसीदति ॥ ७० ॥

सा श्रीश्यामरहासिनी मणिमयी सा रम्यहर्म्यावली

सा वालानिललोलचारुलतिका कान्ता नवोद्यानभूः ।

सा तन्वी कुसुमेषुकार्मुकलताक्षामोदरी सुन्दरी

नो जन्मान्तरवासना इव मनः सक्तं विमुञ्चन्ति मे ॥ ७१ ॥

सरागेणैव मनसा ब्रह्मचर्य्यं चराम्यहम् ।

व्रतपञ्जरबन्धेन विहङ्ग इव यन्त्रितः ॥ ७२ ॥

གོས་ནི་ཚོན་གྱིས་དམར་བ་ཡིས། འདོད་ཆགས་བྲལ་བ་ཉིད་མི་འགྱུར།
རབ་བྱུང་བཏང་ནས་བདག་འགྲོའོ། བདག་གི་དབྱལ་བ་ཟད་གྱུར་ཅིག། 73

དེ་སྐད་ལན་གཅིག་མིན་སྒྲ་ཞིང་། རང་གནས་འགྲོ་བར་བརྩོན་དེ་ལ།
ཐོག་ཅིང་ཐེས་བརྒྱུད་སྒོ་གོས་ཀྱིས། བཅོས་ལྷན་གྱིལ་བས་བཀའ་སྤྱལ་བ། 74

ཤེས་ལྷན་སྒྲུབ་ཉིད་སྟོན་ལ། སེ་སེའི་སྒྲུབ་པ་མི་འགྱུར་བཞིན།
དགའ་བ་ཐོས་པས་ནོམ་པར་བྲགས། སྐད་ཅིང་བསྐྱད་པ་མ་ཕྱིད་ཅིག། 75

ནོམ་པར་རིག་པས་སྒྲོན་བཞིག་ཅིང་། རྩལ་བྱིས་སེ་ལྷན་པ་མཁས་ནོམས་སྒོ།
སྟིང་པོ་མེད་པའི་བདེ་བ་ལ། ཆགས་པས་བྱ་མིན་ལ་མི་འཇུག། 76

མཚོག་དུ་སྐད་པའི་ཁང་པར་ནི། རན་པའི་ལས་ལ་ཀུན་དུ་ཆགས།
བྱ་ཆེན་འདོད་ཆགས་འཛིན་པ་བྱོད། རོ་ཚ་སྒྲུབ་མིན་པ་ཅི། 77

སྒྲུབ་ནས་ལས་སྒྲུས་སྒྲུབ་ནས་ཆགས། རྩ་མ་འབྲངས་པ་རྩ་མ་ཉིད།
ཀྱེ་མ་རོ་ཚ་མི་བྱེད་པ། སྒྲུབ་ཉིད་ལ་བརྒྱག་པར་འགྱུར། 78

དྲིག་དུ་དམ་པའི་སྒྲུབ་པོ་སྤངས། མ་ཡི་སྒྲོམ་ལ་ཆགས་གྱུར་བ།
སེམས་ནི་ཀུན་སྒྲོངས་ཀྱིས་བཅོས་པའི། ལྷགས་ནོམས་ཉིད་ལ་མཐོང་བ་ཡིན། 79

བྱད་མེད་སྒྲུས་པའི་ང་གྱིལ་འདི། བྱོད་ཀྱིས་དགའ་དང་བྲལ་ནས་ཐོང་།
སྟིང་པའི་ཁང་བྱུང་ལག་འགྲོ་ནོམས། ལོངས་སྟོན་དང་བཅས་འཛིག་པ་ཐོང་། 80

त्यक्ता व्रजामि प्रव्रज्यामस्तु मे नरकोऽक्षयः ।

न वीतरागतामेति मञ्जिष्ठारक्तमंशुकम् ॥ ७३ ॥

इति ब्रुवाणमसकृत् स्वपदं गन्तुमुद्यतम् ।

निषार्थानुग्रहधिया तमूचे भगवान् जिनः ॥ ७४ ॥

मा कृथा विस्मवं नन्द निन्दितं हि श्रुताश्रुतम् ।

विद्वज्जनोपदिष्टेन यथायाति पृथक्जनः ॥ ७५ ॥

विवेकव्यस्तदोषाणां विदुषां शीलशालिनाम् ।

निःसारसुखलाभेन नाकार्यं धीः प्रवर्तते ॥ ७६ ॥

गाढरागगृहीतस्य जुगुप्सायतने परम् ।

जघन्यकर्मण्यासक्तिः किं लज्जाजनने न ते ॥ ७७ ॥

योनिजयोनिसंभक्ताः स्तनपस्तनमर्द्दिनः ।

अहो वत न लज्जन्ते जन्मन्येव लयं गताः ॥ ७८ ॥

सदा मज्जनवर्जिता जननीजघनासक्तिः ।

सम्मोहाहतचित्तानां पशूनामेव दृश्यते ॥ ७९ ॥

रामारमणमानोऽयं विरम्य त्यज्यतां त्वया ।

भोगैः सह भुजङ्गानां दृष्टो भवविंश क्षयः ॥ ८० ॥

སྒྲིམ་ལས་སྒྲེས་པའི་དགའ་བ་དག། སུ་ཡི་ཡིད་འབྱུང་སྒྲིད་མི་བསྒྲིད།
གང་གི་མཆུག་དུ་བྱིན་མས་ཀྱང་། དེས་པར་ཁ་ནི་ཕྱིར་ཕྱོགས་འབྱུར། 81

ཁྱིམ་གྱི་གྲོ་ལས་ནོམ་གྲོ་ལ་ཁྱོད། དེ་ཉིད་དུ་མངོན་གྲུག་པ་ཅི།
གང་ཕྱིར་རི་དགས་ཐར་གྱུར་པ། སྐར་ཡང་གྱུར་ནི་འཆུག་པ་མིན། 82

དེ་སྐད་བཅོམ་ལྡན་གྱིས་གསུངས་པའི། བཀའ་ཡིས་དེས་པར་གདམས་པ་ཡི།
དགའ་བོ་མཛེས་མ་སེམས་བྱེད་ཅིང་། སྐར་ཡང་གནས་སུ་རབ་དུ་ཞུགས། 83

དེ་ནས་ནས་ཞིག་དགའ་བོ་ལ། གནས་ཁང་ཕྱག་དར་བསྐྱོས་ནས་ནི།
ཐོངས་པའི་ཇེས་འཛིན་ལ་བརྩོན་པའི། བཅོམ་ལྡན་སྐར་ཡང་རབ་དུ་གཤེགས། 84

དེ་ཡི་བཀའ་ཡིས་གནས་ཁང་དག། སྒྲོད་ལ་རབ་ཞུགས་དགའ་བོ་ཡིས།
བསམས་པ་ལས་ནི་འདོད་ཆགས་བཞིན། ས་ལས་དྲུལ་ནིམས་ཡོངས་མ་སོང་། 85

ཡོངས་སུ་སྒྲོད་པའི་ཆུ་དག་ནི། ལེན་དུ་སོང་བར་གྱུར་པ་དེའི།
ཡང་ཡང་བཀའ་ཞིང་རབ་སྐྱངས་ཆོ། བུམ་པ་སྒྲོང་པ་ཉིད་དུ་གྱུར། 86

བགཤགས་ནི་དེ་ཡིས་ཡིད་དག་ནི། འེན་དུ་སྒྲོ་ནས་འགྲོ་བའི་སྐད།
མཛེས་མ་བཟླ་བར་འདོད་པ་འདི། དགའ་བོས་བཏང་ནས་རབ་དུ་སོང་། 87

དེ་ནས་རི་བ་བཏོན་པ་ཡིས། འགྲོ་བ་དེ་ནི་ཀུན་མཁྱེན་གྱི།
རྣ་ཡི་སྒྲུན་གྱིས་མཁྱེན་གྱུར་ནས། འཕྲལ་ལ་མངོན་ཕྱོགས་བཀའ་སྤྲུལ་པ། 88

जघन्या जनयत्येव न कस्य विरतिं रतिः ।

यस्यां भवति पर्यन्तेष्वपि नैव^१ पराङ्मुखः ॥ ८१ ॥

गृहजालविमुक्तत्वं किन्तुचैवाभिधावसि ।

न हि निर्गत्य सारङ्गः पुनर्विशति वागुराम् ॥ ८२ ॥

इति वाक्याद् भगवतः शासनेन नियन्त्रितः ।

चिन्तयन् सुन्दरौ नन्दः प्रविवेशाश्रमं पुनः ॥ ८३ ॥

ततः कदाचिदादिश्य नन्दमाश्रममाज्जने ।

आसनानुग्रहव्यग्रः प्रययौ भगवान् पुनः ॥ ८४ ॥

तच्छाशनात् प्रवृत्तस्य नन्दस्याश्रमशोधने ।

नो भूतलादपययौ रजो राग इवाशयात् ॥ ८५ ॥

तस्याहर्तुं गतस्याथ सलिलं पारभागिकम् ।

मुहुः पूर्णसमुत्क्षिप्तः शून्य एवाभवद्बुटः ॥ ८६ ॥

तेन विघ्नेन गमने सुतरां खिन्नमानसः ।

त्यक्त्वा तु प्रययौ नन्दः सुन्दरौदर्शनोत्सुकः ॥ ८७ ॥

अथ विज्ञाय सर्व्वज्ञस्तं यान्तं दिव्यचक्षुषा ।

वभाषे सहसाभ्येत्य स्तम्भमानमनोरथः ॥ ८८ ॥

ཀྱིས་མཛེའ་བའི་སྤྱུལ་གྱི་ནི། རྫོང་དུ་སྤྱར་བས་ཚུ་བྱེད་ཅིང་།
 བྱོད་ཀྱི་ཆགས་པ་མཚན་མའི་འོད། མར་མེ་བཞིན་དུ་ཞི་མི་འགྱུར། 89

གཡོན་མ་མཚན་དུ་མངོན་འདོད་པས། ཅི་ཡང་བྱོད་སྤྱིང་ལ་ཆགས་འདི།
 ད་དུང་ཡང་ནི་མི་འབྲལ་དེ། གང་ཞིག་རམ་གྱིས་ཚོན་བཞིན་ནོ། 90

ཆགས་པ་རབ་དུ་བཅོམས་པའི་ཚོ། དེ་དུས་འཇིགས་ཤིང་ལོང་བར་བྱེད།
 ཡན་ལག་གཙོར་བགྱོད་རབ་ཞུགས་ཚོ། སྤང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་དུ་འབྱུང་། 91

ཡུལ་གྱི་ཉམས་སྤྱོད་དང་འགྲོགས་པ། སྤྱིག་པའི་གྲོགས་ལྟའི་དབང་པོ་ཡིས།
 སྤྱུག་བསྐལ་བཟོད་དཀའ་འབྱུང་བ་ཡིས། དཔྱུལ་བར་མི་ནི་མས་འཐེན་པར་བྱེད། 92

གྲོགས་ན་རེག་པའི་ཆ་ཡིས་ཀྱང་། ལྷག་པར་རབ་དུ་སྒྲོ་བར་བྱེད།
 ཉ་དང་རོ་ནི་ཐུལ་པ་ཡིས། ཇི་ང་རབ་དུ་ལྷང་བ་བཞིན། 93

དགེ་བའི་གྲོགས་ཀྱིས་རེག་གྱུར་པ། བྱིས་པ་ཀུན་དུ་དགེ་བ་འཛིན།
 དགེ་བའི་དྲི་བརྒྱུད་གིས་ཁྱུག་བཞིན། གང་ཞིག་རི་ནི་ཆེན་པོར་བྱེད། 94

འདི་བཟོད་དེ་ལ་བཅོམ་ལྷན་གྱིས། དམ་པ་དམ་པ་མན་པའི་ལམ།
 མངོན་དུ་རེག་པས་དྲི་བསྐྱེད་ནས། གྲོགས་ནི་དེ་དག་བསྐྱེད་པ་མཛོད། 95

དེ་ནས་དགའ་བོ་བཅོམ་ལྷན་གྱིས། བྱོད་ནས་རི་ཡི་དབང་པོ་ནི།
 སྤྱོས་ངད་ལྷང་བའི་རི་དགས་ཀྱི། རི་མའི་རྒྱང་ཡབ་གཡོན་པར་གཤེགས། 96

पात्रयोगेन तप्तस्य श्यामरक्तरुचेः परम् ।

अहो स्नेहकलङ्कस्ते दीपस्येव न शाम्यति ॥ ८९ ॥

अलं वामाभिलाषेण नीलीराग इवैष ते ।

संसक्तः कोऽपि हृदये यन्नाद्यापि विरज्यसे ॥ ९० ॥

अन्धो करोति प्रारम्भे रतिस्तत्कालकातरम् ।

आलिङ्गति जुगुप्सेव वृत्ते मुख्याङ्गसङ्गमे^१ ॥ ९१ ॥

विषयास्वादसङ्गेन पापमित्रैरिवेन्द्रियैः ।

दुःसहव्यसनावर्त्ते पात्यते नरके नरः ॥ ९२ ॥

अधिवासयति स्पर्शलेशेनापि कुसङ्गमः ।

प्रक्लिन्नमत्यकूणपात् पूतिगन्ध इवोद्गतः ॥ ९३ ॥

कल्याणमित्रसम्पर्कः सर्व्वथा कुशलावहः ।

शुभामोद इव व्याप्तो यः करोति महार्हताम् ॥ ९४ ॥

इत्युक्ते तस्य भगवान् साक्षात् सदसतोः पथि ।

घ्राणस्पर्शेन सन्दर्श्य चक्रे तत्सङ्गदेशनाम् ॥ ९५ ॥

अथ नन्दं समादाय भगवान् गन्धमादने ।

ययौ विरिञ्चिचमरीवालव्यजनवोजितः ॥ ९६ ॥

དེར་ནི་མགས་མེས་ཚོག་གྱུར་ཅིང་། མི་སྤྲུལ་ཤིན་དུ་རིད་པའི་ལྷས།

སྤྱོད་མོ་ཞུང་མ་དེ་ཡི་ནི། བསྟན་ནས་གྱུལ་བས་བཀའ་སྤྱུལ་པ།

97

དགའ་བོ་འདི་ནི་མཐོང་ངམ་ཅི། དམན་པས་ཤིན་དུ་སྤྲད་པའི་ཡིད།

འདི་ལའང་སྤྱ་ཞིག་འོས་པ་ཡི། དགའ་མར་མཐོང་ནས་སྲིད་པ་ཡིན།

98

ལེགས་དང་མི་ལེགས་ཡོད་ཉིད་མིན། དགའ་བ་ཉིད་དུ་ཆགས་པས་ལྟ།

འཇིག་རྟེན་ནི་སྤྱོད་བོ་གང་། གང་གི་དགའ་དེ་དེ་ཡིས་དགའ།

99

འདི་དང་མཛེས་མ་དེ་ཡི་ནི། མཛེས་པའི་བར་ན་ཅི་ཞིག་ཡོད།

དགའ་བོ་ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱོགས་སྤྱང་དག། རབ་དུ་ཐོང་ལ་བདེན་པར་སྤྱོས།

100

བདག་གིས་དོན་དུ་མ་གཉེར་སྤྲད། མཛེས་པའི་ཁྱད་ཉིད་རིག་པ་མེད།

དོན་དུ་གཉེར་ན་དགའ་བར་འགྱུར། དགའ་བ་ཉིད་ན་མཛེས་པ་ཉིད།

101

འདི་དང་དེ་ལ་ཁྱད་པར་དག། ངས་ནི་ཅུང་ཟད་མ་མཐོང་སྟེ།

ཤ་བགས་རྩས་པའི་འབྱུང་འཁོར་ལ། དགའ་བར་དམ་ཚོག་བྱས་ཅམ་ཉིད།

102

དེ་སྐད་བཅོམ་ལྷན་གྱིས་དྲི་བ། ཤིན་དུ་རིགས་མིན་དྲིས་གྱུར་ཅིང་།

གང་ཡང་སྤྱོད་མས་གདམས་གྱུར་པའི། དགའ་བོས་དེ་ལ་ལན་གསོལ་པ།

103

བཅོམ་ལྷན་དེ་སྐད་ཅི་ལ་གསུངས། གང་འདི་བྱ་ངན་ལ་ཙཱ་འདྲི།

ཀུན་གྱི་སྤྱོད་མ་གཙོ་བོར་ནི། གྱུར་པ་སྤྱོད་ཡིས་ནིས་པར་དུལ།

104

तच्च दावानलस्रुष्टामनिष्टक्लिष्टविग्रहाम् ।

काणां मर्कटिकामस्मै दर्शयित्वावदज्जिनः ॥ ६७ ॥

इमां पश्यसि किं नन्द मान्द्यनिन्द्यतराकृतिम् ।

कस्मैचिदुचिता चेयं रोचते प्रियदर्शना ॥ ६८ ॥

सत्ता सदसतोर्नास्ति रागः पश्यति रम्यताम् ।

स तस्य ललितो लोके यो यस्य दयितो जनः ॥ ६९ ॥

पक्षपातं समुत्सृज्य सत्यं नन्द त्वयोच्यताम् ।

अस्यास्तस्याश्च सुन्दर्या लावण्यस्य किमन्तरम् ॥ १०० ॥

अनर्थित्वाद्वयं नैव सौन्दर्यान्तरवेदिनः ।

अर्थिप्रियत्वमायाति प्रार्थितं^१ तच्च चारुताम् ॥ १०१ ॥

पश्याम्यहं विशेषन्तु तस्या नास्याश्च कञ्चन ।

रम्यत्वं मांसचर्मास्थियन्त्रे समयमाचकम् ॥ १०२ ॥

इति पृष्टो भगवता नन्दस्तं प्रत्यभाषत ।

अत्यन्तानुचितः प्रश्नः कोऽपि गौरवयन्त्रितः^२ ॥ १०३ ॥

किमेतद् भगवान् वक्ति केयं शोके विडम्बना ।

कापि वा विश्वगुरवो विनेयाः प्रभविष्णवः ॥ १०४ ॥

མཛེས་མ་ཡི་ནི་དགའ་བ་དེ། མཛོག་གི་ཆ་ལ་མཛེས་པ་ལྟེ།
འགྲོ་ལས་གྱུ་ལ་བའི་དྲན་པ་ཡང་། གང་མཐོང་དགའ་མ་མི་དྲན་ནོ། 105

དེ་ཡི་མཛེས་པས་ཀྱ་ཟུང་ཚལ། དགའ་བཞིན་རྒྱ་བའི་འོད་ཀྱིས་མིན།
གྲགས་པའི་ལས་འགྲོ་རྒྱན་པོ་ཡིས། ཡན་དན་ཁྱད་པར་ཡོངས་མི་ཤེས། 106

དེ་ཡིས་མེ་དྲོག་ཚྲོགས་ནྲོགས་བཞིན་གྱི་དྲི་བཟང་ནོར་ལ་ནི།
བརྟུས་པར་མཐོང་ནས་རབ་དྲུ་གྱིས་པའི་སྤྲ་ཚྲོགས་དགའ་བ་ཅིངས།
འཛི་སྒྲིག་འགྲོས་དང་མིག་གིས་མཛེས་པ་དགའ་བ་བརྟུས་གྱུར་པའི།
ངང་པ་རི་དགས་འཛིགས་བཞིན་ནགས་ཉིད་དུ་ནི་བྲོས་སམ་སྒྲིམ། 107

རི་དགས་མིན་ཅན་དཔེ་མེད་མ་དེ་ཡོངས་འདྲིས་བདྲག་པ་མི་ཉུང་ཞིང་།
ནྲོགས་མང་ནྲོགས་པར་དྲོག་པས་ཀྱང་ནི་དྲི་བར་ལྷས་པ་ཉིད་མ་ཡིན།
གང་གི་བཞིན་མཛེས་དག་དང་སྤང་ལ་གཞལ་ཆོ་ཡང་པ་ཉིད་ཀྱི་ན།
གྱུ་སྐར་བདག་པོ་དེ་ནི་མཁའ་ལ་རྒྱག་པར་འཛོག་པ་མ་ཡིན་ནམ། 108

བསོད་ནམས་ཀྱིས་འཕྱོལ་ཡིད་འོང་སྒྲིན་མའི་འཁྲི་ཤིང་གཡོ་ལྷན་སྒྲིག་ཅིང་རོལ།
དེ་ཡི་བཞིན་ནི་ཡིད་འཕྱོག་དགའ་དང་ལྷན་དེ་གལ་དེ་མི་འཕྱོལ་ན།
རབ་བྱུང་འདིས་བདག་ལེགས་བྱས་རྒྱག་པར་ཅི་ཞིག་བབྱིད་འགྱུར་འདི་ཡི་སྒྲིབ།
བདུལ་ཞུགས་ཡོ་བྱད་ཁྱར་དུ་གྱུར་པ་འདི་དག་ཅི་སྒྲིབ་བདག་འཁྱར་ལགས། 109

रतिः साधिकसुन्दर्याः परभागेण रज्यते ।

यां दृष्ट्वा जगतां जेता न रतिं स्मरति स्मरः ॥ १०५ ॥

ज्योत्स्नयेव न तत्कान्त्या मोदते कुमुदाकरः ।

गुणान्तरं न जानाति प्रसिद्धिशरणो जनः ॥ १०६ ॥

वदन्तया वदनसौरभसारहार-^१

मालोक्य पुष्पनिचयं पृथुकेशपाशे ।

मन्ये विलासगतिलोचनकान्तिचौरैः

भौत्येव हंसहरिणैर्वनमेव यातम् ॥ १०७ ॥

अनल्पैः संकल्पैर्बहुविधविकल्पैरनुपमा

न सा सारङ्गाक्षी लिखितुमपि शक्या परिचितैः ।

तुलारोहे यस्या वदनपरभागे लघुतरः

स नूनं ताराणां गगनमधिरूढः परिवृढः ॥ १०८ ॥

पुण्यप्रह्वं ललितललितभूलतालास्यलीला-

रम्यं तस्या यदि न वदनं नन्दनं लभ्यते तत् ।

प्रव्रज्येयं मुक्तमधिकं किङ्करी किङ्करी मे^२

कस्मादेतं व्रतपरिकरं भारभूतं वहामि ॥ १०९ ॥

དེ་སྐད་དགའ་བའི་ཚིག་ཐོས་ནས། ཆགས་པ་རབ་དུ་གྱིས་པ་དེ།
བཅོས་ལྷན་རང་གི་མཐུས་སྤངས་ནས། ལྷ་ཡི་གནས་སུ་བྱིན་པར་གྱུར། 110

བགྱི་བྱིན་དགའ་ཚལ་དེ་ཅན་ནི། བདུད་ཅི་བསྐྱབས་ལས་རབ་འཁྱུངས་པའི།
ལྷ་ཡི་བྱ་མོ་མཛེས་པ་དག། དེ་ལ་རབ་དུ་བརྟན་པར་གྱུར། 111

ཀྱང་པ་བད་ཚལ་ལས་འཁྱུངས་པ། མཛེས་པའི་གྱུད་ནི་དམར་པོ་ཡིས།
རྩ་གཏོར་ངོགས་ཀྱི་བྱ་ཅུ་ཡིས། བགས་ཀྱི་ཇེས་སུ་འཁྲིད་པ་བཞིན། 112

ཡོངས་འདུ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་ཡིས། ཡལ་འདབ་ཆགས་པ་ལྟར་གྱུར་པ།
རོལ་ཞིང་སྐྱེག་པའི་གྲོགས་པོ་ཡིས། ལག་པས་རྩ་སྐྱེས་དག་ལས་གྱུལ། 113

མཛེས་ཤིང་ཡིད་འོང་རོལ་པ་དང་། འདོད་པ་ཀུན་དུ་དགའ་བའི་གྲོགས།
རྩ་སྐྱེས་བདེ་ལྷག་ཉིད་དུ་ནི། འཛུམ་བྱེད་ལྷ་བའི་འགན་ལྷ་དང་། 114

ཀྱི་ཕར་སྤྱོད་པའི་མིག་དག་དང་། ཀུན་མོངས་གསོ་བས་ནག་མོ་ནི།
བཅོས་པའི་རི་མོས་རེག་པ་ཡིས། བདུད་ཅི་དེ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ་བཞིན། 115

མཛེས་སྐྱེག་ལང་ཚོ་རྫོགས་གྱུར་པ། དེ་དག་མཐོང་ནས་འཕྲལ་ཉིད་དུ།
ཀུན་དགའི་བཞིན་ལྷན་དགའ་བོ་ནི། རྒྱལ་གྱིས་བཀྱས་པ་བཞིན་དུ་གྱུར། 116

བསྐྱོའི་བཞིན་རས་དང་ནི་ཡུ་ཤལ་གྱིས་པའི་མིག།

ཀུན་དའི་འཛུམ་དང་མེ་དོག་ཚོས་བུའི་ཉུ་གྱིས་ཅན།

དེ་དག་ནི་མས་ལ་དགའ་བའི་སྣིང་ནི་ཅིག་ཅར་དུ།

སྐྱོགས་སྤང་བུང་བ་རོལ་ཅིང་གཡོ་བ་དང་མཛུངས་ཐོབ། 117

इति नन्दवचः श्रुत्वा भगवान् रागनिर्भरम् ।
उपक्षिप्य प्रभावेण तं निनाय सुरालयम् ॥ ११० ॥

अदर्शयच्च तत्रास्य लीलोलोचने शतक्रतोः ।
सुधामन्यसमुद्भूताः कान्तास्त्रिदशयोषितः ॥ १११ ॥

अरुणैः कान्तिसन्तानैः पादपद्मवनोदितैः ।
अनुयाता इवाम्भोधिकूलविद्रुमकाननैः ॥ ११२ ॥

विशाललास्यसचिवैः पाणिभिर्विजिताम्बुजैः ।
संसक्तैः सहजस्येव पारिजातस्य पल्लवैः ॥ ११३ ॥

कान्तिमाधुर्यललितैर्मदनानन्दबान्धवैः ।
हेलानिमीलिताम्भोजवदनैश्चन्द्रसुन्दरैः ॥ ११४ ॥

सम्मोहनैर्जीवनैश्च कृष्णसारैर्विलोकनैः ।
कालकूटच्छदस्पृष्टैरमृतोघैरिवावृताः ॥ ११५ ॥

पूर्णयौवनलावण्याः सहस्रैव विलोक्य ताः ।
नन्दः सानन्दवदनः स्वेदस्रात इवाभवत् ॥ ११६ ॥

पद्माननासु विपुलोत्पललोचनासु
कुन्दस्मितासु निविडस्तवकस्तनीषु ।
नन्दस्य तासु हृदयं युगपत् निपत्य
देलाविलासतरलालितुलामवाप ॥ ११७ ॥

དེ་ལ་ཡིད་སོང་དགའ་བོ་ལ། དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གསུངས།
 དགའ་བོ་འདི་དག་མཐོང་བ་དང་། ཆགས་པས་ཁྱོད་སྟོད་དགའ་འམ་ཅི། 118

འདི་ནི་མས་དག་དང་མཛོས་དེའི། མཛོས་སྤྱུག་ཁྱད་པར་ཇི་སྟེད་ཅིག།
 གཞན་གྱི་ཆ་ལས་རབ་གྱུར་པ། གསལ་པ་ཁོ་ནད་དྲོགས་པར་བྱ། 119

གལ་དེ་ལྟ་མོ་ནི་མས་ཀྱི་གཟུགས། མཛོས་མའི་གཟུགས་པས་སྤྱུག་པ་ན།
 དེ་ཕྱིར་དེ་དག་ཁོ་ན་ཉིད། ཏུས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལ་བདེན་པར་བྱས། 120

དེ་ཞིག་རབ་དུ་དང་བའི་སྟོ། ཡིད་ནི་ཆགས་བྲལ་ཁོ་ན་ཡིས།
 ཆངས་སྟོད་སྟོད་ཅིག་དེ་ནས་ངས། ལྷ་མོའི་ཆོགས་ནི་ཁྱོད་ལ་བྱིན། 121

དེ་ལྟར་བཅོམ་ལྷན་གསུང་གི་ནི། ཇས་པ་སྐྱེས་བའི་དགའ་བོ་ཡིས།
 དེ་བཞིན་ཞེས་བཛྲོད་བཏུལ་ཞུགས་སེམས། མཐོང་ངེས་བྱ་མའི་བསམ་པས་བྱས། 122

དེ་དང་འགྲོགས་འདོད་གྱུར་པས་དེས། རང་གི་རྩང་མ་ལ་གུས་དམན།
 ཡོན་ཏན་རྩེང་མ་རྩངས་དགའ་བ་ཡིས། མཛོད་བ་བདེན་པ་ཉིད་མ་ཡིན། 123

སྐྱེས་བའི་གོམས་སྐྱེས་མཛོད་བ་ནི། གཞན་དུ་ཡོངས་སུ་དམན་པ་ཡིས།
 ཀྱི་མ་གནས་ནི་བཛྲོད་གྱུར་ནས། འཕྲལ་ལ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ཉིད། 124

སྐད་ཅིག་ལང་ཚོ་དགའ་བོ་ཡིས། མཛོད་བ་གཟུགས་པ་ཉམས་པ་ཡིས།
 བདེན་པ་མ་ཡིན་དྲིག་མིན་དེ། ལུས་ཅན་ནི་མས་ཀྱི་བདེ་བ་བཞིན། 125

ततः प्रोवाच भगवान् नन्दं तद्गतमानसम् ।

आसां^१ सन्दर्शने नन्द प्रीत्या ते रमते मतिः ॥ ११८ ॥

आसां तस्याश्च सुन्दर्या लावण्ये कियदन्तरम् ।

उत्कर्षः परभागेण स्फुटमेवाभिभाव्यते ॥ ११९ ॥

निरस्तसुन्दरीरूपं रूपमप्सरसां यदि ।

तदेता एव कालेन करिष्यामि त्वदाश्रयाः ॥ १२० ॥

अरोगेणैव मनसा ब्रह्मचर्यं प्रसन्नधीः ।

चर तावत्ततस्तेऽहं^२ दास्याम्यप्सरसां गणम् ॥ १२१ ॥

एवं भगवतो वाक्यानन्दः सञ्जातनिश्चयः ।

तथेत्युक्त्वा व्रते चेतश्चक्रे स्वर्गाङ्गनाशया ॥ १२२ ॥

मन्दादरः स्वदारेषु सोऽभूत् तत्सङ्गमेच्छया ।

गुणपण्यतुलावृत्तेर्नास्ति स्नेहस्य सत्यता ॥ १२३ ॥

अहो विस्मृतसंवासप्रवासपरिशेषिता ।

पुंसामाभ्यासिकी प्रीतिः सहसान्यत्र धावति ॥ १२४ ॥

क्षणयौवनरम्याणि प्रेमाणि प्रणयव्ययैः ।

न सत्यानि न नित्यानि न सुखानि^३ शरीरिणाम् ॥ १२५ ॥

དེ་ནས་དགའ་བོ་བཅོམ་ལྷན་གྱིས། སྐད་ཅིག་གིས་ནི་རང་གནས་ཁྱིར།
ངེས་པ་དེ་ཡིས་ཚངས་སྟོད་ནི། དུལ་བ་ཉིད་གྱིས་བདུལ་ཞུགས་སྟུང། 126

མཛེས་མའི་མཛེས་སྤྱུག་སྟན་ཚོགས་པ། གཞན་གྱི་སྒོ་དེས་བཟིང་པར་གྱུར།
སྐད་ཅིག་རབ་ཉམས་དགའ་བ་ནི། ཡོན་ཏན་ལའང་དམན་པར་གྱུར། 127

དེ་ནས་ནས་ཞིག་དགའ་བོ་ནི། གྱུ་བས་རབ་འཛིགས་དབྱལ་བའི་ཚོགས།
འཛིགས་རུང་ཟངས་ཆེན་འཛིན་པ་ཡང། འགའ་ཞིག་དག་དུ་མཐོང་བར་གྱུར། 128

དེ་མཐོང་ཉིད་ལ་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཞིང། འདར་བར་གྱུར་པས་འདི་ཅི་ཞེས།
དེ་ཡིས་དེ་ནས་ཚོགས་པ་ཡི། འཛིགས་རུང་དབྱལ་སྟུང་ནོམས་ལ་དྲིས། 129

དེ་ལ་དེས་སྤྱུག་ཚ་བའི་ས། ཟངས་ཆེན་གྱི་ནི་ཚོགས་པ་འདི།
ཕྱིན་དུ་ཆགས་ལྷན་གྱིས་པོའི་བྱ། དགའ་བོ་ལ་ནི་བྱས་པ་ཡིན། 130

ཆགས་བྱལ་ཉིད་ནི་ད་དུང་ཡང། བདུལ་ཞུགས་ལོག་པ་དེ་མི་སྟོན།
མཐོ་ངེས་བྱད་མེད་འགྲོགས་བསམ་པས། ཚངས་པར་སྟོད་པ་སྟོད་པ་ཉིད། 131

བཀོམ་ཆགས་ལོག་པའི་བདུལ་ཞུགས་ཅན། ཆགས་སྤང་སྟོགས་མ་ཅན་ནོམས་ཀྱི།
དྲིག་དུ་ཚ་བའི་ཟངས་ཆེན་ནི། འདི་དག་འཛིག་པ་མེད་པར་གནས། 132

དེ་ལྟར་དགའ་བོས་ཡང་དག་ཐོས། སྤྱ་ལོང་གོས་ལྟར་གྱིས་གྱུར་ཅིང།
དེར་ནི་ཇེས་སྤྱ་གདུང་བ་ཡིས། ལུས་པོ་དུས་བྱར་གྱུར་བཞིན་སེམས། 133

ततो भगवता नन्दः क्षणान्नीतः स्वमाश्रमम् ।
तन्निश्चयात् ब्रह्मचर्यं चचार नियतव्रतः ॥ १२६ ॥

स विसस्मार सुन्दर्याः कान्तिसम्पदमन्यधीः ।
क्षणप्रमुषिता प्रीतिः मलं याति गुणेष्वपि ॥ १२७ ॥

ततः कदाचिद्विचरन् नन्दः कापि व्यलोकयत् ।
करालनरकासक्तां धीमान् कुम्भीधृतां भुवम् ॥ १२८ ॥

तां विलोक्यैव साकम्पः किमेतदिति दुःखितः ।
स पप्रच्छ तदासक्तान् घोरनरककारणम् ॥ १२९ ॥

ते तमूचुरियं भूमिस्तप्तकुम्भीशताचिता ।
कल्पिता राजपुत्रस्य नन्दस्यानन्दरागिणः ॥ १३० ॥

मिथ्याव्रतः स नाद्यापि भजते वीतरागताम् ।
ब्रह्मचर्यं चरत्येव स्वर्गस्त्रीसङ्गमाश्रया ॥ १३१ ॥

मिथ्याव्रतानां लुब्धानां रागद्वेषकषायिणाम् ।
एतासु नित्यतप्तासु कुम्भीषेवाश्रयः श्रयः ॥ १३२ ॥

इति नन्दः समाकर्ण्य जातरोमाञ्चकञ्चुकः ।
तत्र च्युतामिव तनूं पश्चात्तापादमन्यत ॥ १३३ ॥

གནས་སྤྱ་མངོན་སྟོང་འདོད་ཆགས་ཀྱིས། བག་ཆགས་ཞིན་པ་བཏང་བྱས་ནས།
 གླེ་མེད་ཚངས་པར་སྦྱོད་པ་ནི། ཡོངས་སྤྱ་ཆོགས་ཤིང་དུལ་བར་གྱུར། 134

ནང་དུ་ཐེ་ཚོས་ནིས་གྲོལ་ཅིང་། སྤྱག་པོའི་སྟོངས་པ་ཟད་ལས་དེའི།
 ཡིད་ནི་རབ་དང་ཐོབ་གྱུར་དེ། ལྷོན་ཀའི་ཁྲུང་གི་རྩ་བཞིན་ནོ། 135

འདོད་པ་མེད་ཅིང་རབ་ཞི་ཐོབ། མཚོག་དུངས་པར་དེར་ཞུགས་པ།
 དག་པའི་སྒོ་ཡི་བཅོས་ལྡན་ལ། ཡང་དག་མངོན་དུ་ཕྱོགས་དེ་སྤྲོས། 136

བཅོས་ལྡན་བདག་ལ་བྱ་བ་ནི། ལྷ་མོས་ཡོད་མེན་མཛེས་མས་མེན།
 གནོད་པ་དང་བཅས་ཡུལ་གྱི་དཔལ། འདི་དག་མཐུག་ནི་མཛེས་དང་བལ། 137

ཇི་ལྷ་ཇི་ལྷར་དངོས་ནིས་སྤྱ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་འདི་བསྒྲེལ་སྤྱ།
 དེ་ལྷ་དེ་ལྷར་སྒྲིབ་པ་དང་། བལ་བའི་སྦྱོད་ཚུལ་རབ་གསལ་གྱུར། 138

དེ་སྐད་སྤྲོས་པའི་དགའ་བོ་དག། དེས་གྲིས་དག་བཅོས་གནས་ཐོབ་པ།
 ཡོངས་སྤྱ་བྱ་ངན་འདས་པ་དག། འགྲུས་པར་བཅོས་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགོངས། 139

དག་པའི་ཙྰ་བ་གང་དག་གི། འབྲས་བུ་དགའ་བོས་ཐོབ་གྱུར་ཅས།
 དག་སྒོའང་ནིས་སྤྱ་མངོན་ཕྱོགས་རྗེས། གྲུལ་བས་དེ་ལ་ལྷ་ལ་སྤྲོས་པ། 140

སྤྱ་བ་གཞན་བསྐྱབས་བསོད་ནམས་ཀྱིས། ལེགས་བྱས་གོམས་པར་བྱས་གྱུར་པ།
 དགའ་བོས་དག་པའི་ཙྰ་བ་ཡི། འབྲས་བུ་སྤྲོས་སྤྲོས་ཀྱིས་པ་ཐོབ། 141

Prithirā́ Rāsau, (Text) Part I, Fasc. I, Part II, Fasc. I—V @ /6/ each	2	4
Ditto (English) Part II, Fasc. I	Rs. 0	12
Prākṛita Lakṣhaṇam, (Text) Fasc. I	...	1 8
Parāsara Smṛiti, (Text) Vol. I, Fasc. 1—8; Vol. II, Fasc. 1—6; Vol. III, Fasc. 1—4 @ /6/ each	...	6 12
Parāsara, Institutes of (English)	...	0 12
S'rāuta Sūtra of Apastamba, (Text) Fasc. I—XII @ /6/ each	...	4 8
* Ditto Lātyāyana, (Text) Fasc. II—IX @ /6/ each	...	3 0
Ditto S'āṅkhāyana, (Text) Vol. I, Fasc. 1—7; Vol. II, Fasc. 1—4 Vol. III, Fasc. I & II @ /6/ each	...	4 14
* Sāma Veda Samhitā, (Text) Vols. I, Fasc. 5—10; II, 1—6; III, 1—7; IV, 1—6; V, 1—8, @ /6/ each Fasc.	...	12 6
Saṅkhyā Sūtra Vṛitti, (Text) Fasc. I—IV @ /6/ each	...	1 8
Ditto (English) Fasc. I—III	...	2 4
* Sāṅkara Vijaya, (Text) Fasc. II and III @ /6/ each	...	0 12
* Sāṅkhyā Pravachana Bhāṣhya, Fasc. III (English preface only)	...	0 6
S'rī Bhāṣhyam, (Text) Fasc. I—III @ /6/ each	...	1 2
Suśruta Saṃhitā, (Eng.) Fasc. I & II @ /12/ each	...	1 8
* Taittirīya Āraṇya, (Text) Fasc. II—XI @ /6/ each	...	3 12
* Ditto Saṃhitā, (Text) Fasc. IX—XXXVI @ /6/ each	...	10 8
Tāṇḍya Brahmana, (Text) Fasc. I—XIX @ /6/ each	...	7 2
Tattva Chintāmaṇi, (Text) Vol. I, Fasc. 1—9, Vol. II, Fasc. 1—10, Vol. III, Fasc. 1—2, @ /6/ each	...	7 14
Tu'ṣi Sat'sai, (Text) Fasc. I—IV @ /6/ each	...	1 8
Uvāṣagadassō, (Sanskrit and English) Fasc. I—VI @ /12/	...	4 8
Vārāha Purāṇa, (Text) Fasc. I—XIV @ /6/ each	...	5 4
* Vāyu Purāṇa, (Text) Vol. I, Fasc. 2—6; Vol. II, Fasc. 1—7, @ /6/ each Fasc.	...	4 8
Vishnu Smṛiti, (Text) Fasc. I—II @ /6/ each	...	0 12
Vivādaratnākara, (Text) Fasc. I—VII @ /6/ each	...	2 10
Vṛihannārādiya Purāṇa, (Text) Fasc. I—VI @ /6/	...	2 4

Tibetan Series.

Pag-Sam Thi S'iā, Fasc. 1—3 @ 1/ each	...	3 0
Sher-Phyin, Vol. I, Fasc. 1—5; Vol. II, Fasc. 1—3 @ 1/ each	...	8 0
Rtogs brjod dpag hkhri S'iā (Tib. & Sans.) Vol. I, Fasc. I—III; Vol. II, Fasc. I—II @ 1/ each	...	5 0

Arabic and Persian Series.

'Alamgīrnāmah, with Index, (Text) Fasc. I—XIII @ /6/ each	...	4 14
Āin-i-Akbari, (Text) Fasc. I—XXII @ 1/ each	...	22 0
Ditto (English) Vol. I, Fasc. 1—7, Vol. II, Fasc. 1—5, Vol. III Fasc. 1—3, @ 1/12 each	...	26 4
Akbarnāmah, with Index, (Text) Fasc. I—XXXVII @ 1/ each	...	37 0
Arabic Bibliography, by Dr. A. Sprenger	...	0 6
Bādshāhnāmah with Index, (Text) Fasc. I—XIX @ /6/ each	...	7 2
Catalogue of the Persian Books and Manuscripts in the Library of the Asiatic Society of Bengal. Fasc. I & II	...	2 0
Dictionary of Arabic Technical Terms, and Appendix, Fasc. I—XXI @ 1/ each	...	21 0
Farhang-i-Rashidī (Text), Fasc. I—XIV @ 1/ each	...	14 0
Fihrist-i-Tūsi, or, Tūsi's list of Shy'ah Books, (Text) Fasc. I—IV @ /12/ each	...	3 0
Futūḥ-ul-Shām Waqidī, (Text) Fasc. I—IX @ /6/ each	...	3 6
Ditto Azādī, (Text) Fasc. I—IV @ /6/ each	...	1 8
Haft Asmān, History of the Persian Mansawi, (Text) Fasc. I History of the Caliphs, (English) Fasc. I—VI @ /12/ each	...	0 12
Iqbāl-nāmah-i-Jahāngiri, (Text) Fasc. I—III @ /6/ each	...	4 8
Isābah, with Supplement, (Text) 51 Fasc. @ /12/ each	...	1 2
Maāsir-ul-Umara, Vol. I, Fasc. 1—9, Vol. II, Fasc. 1—9; Vol. III, 1—10 @ /6/ each	...	38 4
Maghāzi of Wāqidī, (Text) Fasc. I—V @ /6/ each	...	10 8
Muntakhab-ul-Tawārikh, (Text) Fasc. I—XV @ /6/ each	...	1 14
	...	5 10

* The other Fasciculi of these works are out of stock, and complete copies cannot be supplied.

Muntakhab-ul-Tawárikh, (English) Vol. II, Fasc. 1-5 @ 12/ each	Rs. 3	12
Muntakhab-ul-Lubáb, (Text) Fasc. I-XIX @ 6/ each	7	2
Mu'áshir-i-'Alamgiri, (Text), Fasc. I-VI @ 6/ each	2	4
Nokhbat-ul-Fikr, (Text) Fasc. I	0	6
Nizámi's Khiradnamah-i-Iskandari, (Text) Fasc. I and II @ 12/ each	1	8
Riyázu-s-Salatiit, (Text) Fasc. I-IV @ 6/ each	1	8
*Suyúty's Itqán, on the Exegetic Sciences of the Koran, with Supplement, (Text) Fasc. VII-X @ 1/ each	4	0
Tabaqát-i-Náshiri, (Text) Fasc. I-V @ 6/ each	1	14
Ditto (English) Fasc. I-XIV @ 12/ each	10	8
Tárikh-i-Firúz Sháhi of Zia-al-din Barni, (Text) Fasc. I-VII @ 6/ each	2	10
Tárikh-i-Baihaqi, (Text) Fasc. I-IX @ 6/ each	3	6
Tárikh-i-Firozsháhi, of Shams-i-Siráj Aif, (Text) Fasc. I-VI @ 6/ each	2	4
Ten Ancient Arabic Poems, Fasc. I	1	0
Wis o Rámin, (Text) Fasc. I-V @ 6/ each	1	14
Zafarnámah, Vol. I, Fasc. 1-9, Vol. II, Fasc. 1-8 @ 6/ each	6	6
Tazuk-i-Jahángiri, (Eng.) Fasc. I	0	12

ASIATIC SOCIETY'S PUBLICATIONS.

1. ASIATIC RESEARCHES. Vol. VII, Vols. XIII and XVII, and Vols. XIX and XX @ 10/ each ... Rs. 50 0
Ditto Index to Vols. I-XVIII ... 5 0
  2. PROCEEDINGS of the Asiatic Society from 1865 to 1869 (incl.) @ 6/ per No., and from 1870 to date @ 8/ per No.
  3. JOURNAL of the Asiatic Society for 1843 (12), 1844 (12), 1845 (12), 1846 (5), 1847 (12), 1848 (12), 1850 (7), 1851 (7), 1857 (6), 1858 (5), 1861 (4), 1862 (5), 1864 (5), 1865 (8), 1866 (7), 1867 (6), 1868 (6), 1869 (8), 1870 (8), 1871 (7), 1872 (8), 1873 (8), 1874 (8), 1875 (7), 1876 (7), 1877 (8), 1878 (8), 1879 (7), 1880 (8), 1881 (7), 1882 (6), 1883 (5), 1884 (6), 1885 (6), 1886 (8), 1887 (7), 1888 (7), 1889 (10), 1890 (11), 1891 (7), 1892 (8), @ 1/8 per No. to Subscribers and @ 2/ per No. to Non-Subscribers.
- N. B.—The figures enclosed in brackets give the number of Nos. in each Volume.
4. Centenary Review of the Researches of the Society from 1784-1883... 3 0
General Cunningham's Archæological Survey Report for 1863-64 (Extra No., J. A. S. B., 1864) ... 2 0
Theobald's Catalogue of Reptiles in the Museum of the Asiatic Society (Extra No., J. A. S. B., 1868) ... 2 0
Catalogue of Mammals and Birds of Burmah, by E. Blyth (Extra No., J. A. S. B., 1875) ... 4 0
Introduction to the Maithili Language of North Bihár, by G. A. Grierson, Part II, Chrestomathy and Vocabulary (Extra No., J. A. S. B., 1882) ... 4 0
Ans-ul-Musharrahin ... 3 0
Catalogue of Fossil Vertebrata ... 3 0
Catalogue of the Library of the Asiatic Society, Bengal ... 3 8
Isláhat-us-Súfiyah, edited by Dr. A. Sprenger, 8vo. ... 1 0
Inayah, a Commentary on the Hidayah, Vols. II and IV, @ 16/ each... 32 0
Jawámi-ul-'ilm ir-riyázi, 168 pages with 17 plates, 4to. Part I ... 2 0
Khizánat-ul-'ilm ... 4 0
Mahábháratá, Vols. III and IV, @ 20/ each ... 40 0
Modern Vernacular Literature of Hindustani by G. A. Grierson. (Extra No., J. A. S. B., 1888) ... 4 0
Moore and Hewitson's Descriptions of New Indian Lepidoptera, Parts I-III, with 8 coloured Plates, 4to. @ 6/ each ... 18 0
Sharaya-ool-Islám ... 4 0
Tibetan Dictionary by Csoma de Körös ... 10 0
Ditto Grammar ... 8 0
Vatodaya, edited by Lt.-Col. G. E. Fryer ... 2 0

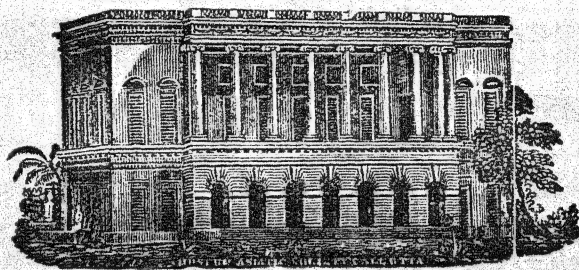
Notices of Sanskrit Manuscripts, Fasc. I-XXV @ 1/ each ... 25 0
Nepalese Buddhist Sanskrit Literature, by Dr. R. L. Mitra ... 5 0

N.B.—All Cheques, Money Orders, &c., must be made payable to the "Treasurer, Asiatic Society," only.

BIBLIOTHECA INDICA:
A
COLLECTION OF ORIENTAL WORKS

PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.
NEW SERIES, No. 856.

THE
AVADĀNA KALPALATĀ.

WITH ITS TIBETAN VERSION
NOW FIRST EDITED

BY

ÇARAT CANDRA DAS, C. I. E.,

ASSOCIATE MEMBER, AS. SOC., BENG.,

AND

PAN̄DIT HARI MOHAN VIDYĀBHUṢAṆA,

ORIENTAL LIBRARIAN, AS. SOC., BENG.

VOL. I, FASC. V.

CALCUTTA:

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS,
AND PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY, 57, PARK STREET.

1895.

LIST OF BOOKS FOR SALE

AT THE LIBRARY OF THE

ASIATIC SOCIETY OF BENGAL,

NO. 57, PARK STREET, CALCUTTA,

AND OBTAINABLE FROM

THE SOCIETY'S AGENTS, MESSRS. LUZAC & CO.

46 GREAT RUSSELL STREET, LONDON, W. C., AND MR. OTTO

HAREASSOWITZ, BOOKSELLER, LEIPZIG, GERMANY.

Complete copies of those works marked with an asterisk * cannot be supplied—some of the Fasciculi being out of stock.

BIBLIOTHECA INDICA.

Sanskrit Series.

Advaita Brahma Siddhi, (Text) Fasc. 1-4 @ /6/ each	Rs.	1	8
*Agni Purāna, (Text) Fasc. 2-14 @ /6/ each	...	4	14
Aitareya Aranyaka of the Rig Veda, (Text) Fasc. 1-5 @ /6/ each	...	1	14
Aitareya Brahmana, Fasc. 1-4 @ /6/	...	1	8
Anu Bhāshyam, (Text) Fasc. 1-2	...	0	12
Aphorisms of Saṅgīlya, (English) Fasc. 1	...	0	6
Aṣṭasāhasrikā Prajñāpāramitā, (Text) Fasc. 1-6 @ /6/ each	...	2	4
Aśvavaidyaka, (Text) Fasc. 1-5 @ /6/ each	...	1	14
Avadāna Kalpalatā, (Sansk. and Tibetan) Vol. I, Fasc. 1-4; Vol. II, Fasc. 1-3 @ 1/	...	7	0
*Bhāmati, (Text) Fasc. 2-8 @ /6/ each	...	2	10
Brahma Sūtra, (English) Fasc. 1	...	0	12
Bṛihaddevatā (Text) Fasc. 1-4 @ /6/ each	...	1	8
Bṛihadharma Purāna, (Text) Fasc. 1-5 @ /6/ each	...	1	14
Bṛihadaranyaka Upanishad (English) Fasc. 2-3 @ /6/ each	...	0	12
Chaitandya-Chandrodaya Nāṭaka, (Text) Fasc. 2-3 @ /6/ each	...	0	12
*Chaturvarga Chintamani (Text) Vols. II, 1-25; III. Part I, Fasc. 1-18. Part II, Fasc. 1-9 @ /6/ each	...	19	8
*Chhāndogya Upanishad, (English) Fasc. 2	...	0	6
*Hindu Astronomy, (English) Fasc. 2-3 @ /6/ each	...	0	12
Kāla Mādhaba, (Text) Fasc. 1-4 @ /6/ each	...	1	8
Kātantra, (Text) Fasc. 1-6 @ /12/ each	...	4	8
Kaṭha Sarit Sāgara, (English) Fasc. 1-14 @ /12/ each	...	10	8
Kūrma Purāna, (Text) Fasc. 1-9 @ /6/ each	...	3	6
*Lalitā-Vistara, (Text) Fasc. 3-6 @ /6/ each	...	1	8
Ditto (English) Fasc. 1-3 @ /12/ each	...	2	4
Madāna Pārijāta, (Text) Fasc. 1-11 @ /6/ each...	...	4	2
Manṭikā Sangraha, (Text) Fasc. 1-3 @ /6/ each	...	1	2
*Mārkaṇḍeya Purāna, (Text) Fasc. 4-7 @ /6/ each	...	1	8
Mārkaṇḍeya Purāna, (English) Fasc. 1-3 @ /12/ each	...	2	4
*Mīmāṃsā Darśana, (Text) Fasc. 3-19 @ /6/ each	...	6	6
Nārada Smṛiti, (Text) Fasc. 1-3 @ /6/	...	1	2
Nyayavārtika, (Text) Fasc. 1-2	...	0	12
*Nirukta, (Text) Vol. I, Fasc. 4-6; Vol. II, Fasc. 1-6; Vol. III, Fasc. 1-6; Vol. IV, Fasc. 1-8 @ /6/ each	...	8	10
*Nītisāra, or The Elements of Polity, By Kāmandaki, (Sansk.) Fasc. 2-5 @ /6/ each	...	1	8
Nyayabindutika, (Text)	...	0	10
Nyaya Kusumāñjali Prakaraṇa (Text) Vol. I, Fasc. 1-6; Vol. II, Fasc. 1-2 @ /6/ each	...	3	0
Parīśiṣṭa Parvan, (Text) Fasc. 1-5 @ /6/ each...	...	1	14

समभ्येत्य त्यक्तरागसंवासवासनः स्वयम् ।

बभूवानुत्तरब्रह्मचर्यपर्याप्तसंयमः ॥ १३४ ॥

घनमोहक्षयात्तस्य विमुक्ते संशये ततः ।

मनः प्रसादमापेदे शरदीवोदधेः पयः ॥ १३५ ॥

निष्कामः प्रशमं प्राप्तः परां निष्ठामुपागतः ।

शुद्धधीः स समभ्येत्य भगवन्तमभाषत ॥ १३६ ॥

नाप्सरोभिर्न सुन्दर्या भगवन् कृत्यमस्ति मे ।

एताः पर्यन्तविच्छायाः सपाता^१ विषयश्रियः ॥ १३७ ॥

यथा यथेयभावानां भाव्यते निःस्वभावता ।

तथा तथा प्रसीदन्ति निरावरणवृत्तयः ॥ १३८ ॥

इति नन्दस्य वदतः प्राप्तस्यार्त्तपदं शनैः ।

भगवान् निर्व्याणशुद्धामस्य सिद्धिममन्यत ॥ १३९ ॥

केषां कुशलमूलानां नन्देनासादितं फलम् ।

इति भिक्षुभिरभ्येत्य पृष्ठस्तानवदज्जिनः ॥ १४० ॥

जन्मान्तरार्जितैः पुण्यैः सुकृताभ्यासकारिणा ।

प्राप्ताः कुशलमूलानां नन्देन फलसम्पदः ॥ १४१ ॥

དྲི་མེད་ཡངས་པའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་ཤིང་བླ་བའི་གཞུགས་བརྟན་ལྟ་བུ་བྱའི་ལུས།
 དཔལ་འབྱོར་སྐྱེ་བོ་བདེ་བའི་གྲོགས་མོ་སྦྱོར་ཚུལ་དམ་པ་དྲིལ་དྲིལ།
 སེམས་ནི་རབ་དུ་ཞི་བའི་ཚུས་བཀུས་རང་བཞིན་ལུགས་ཀྱི་འགྲོས་ལྷན་འདི།
 སྐྱེས་བྱ་ནམས་ཀྱི་དགེ་བའི་མེ་དྲོག་དག་གི་འབྲས་བུ་ཆེར་འབྲངས་ཡིན། 142

ཨ་རུ་ཏུ་ལྷན་གྱིང་བྱེད་དུ། སྤོན་ཆོས་བདག་ཨ་རུ་ཏུས།
 དག་བཅོམ་ཡང་དག་རྩོགས་སངས་གྲུས། རྣམ་པར་གཞིགས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ནི། 143

ཁོར་བྱའི་རང་བཞིན་བྱེད་པ་ལ། བྱས་པ་ལྷན་ཞེས་པ་བྱས་ཟེའི་བྱ།
 བསོད་ནམས་ཆེན་པོའི་བཞོ་སྐལ་གྲིས། སྐལ་ལྷན་བྱེད་པོ་ཉིད་དུ་གྱུར། 144

དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་དགེ་སྦྱོང་གི། དགེ་འདུན་བསོ་ཁང་སྦྱོན་བྱས་བྱས།
 དེ་ཡི་བསོད་ནམས་སྦྱོན་ལས་གྲིས། བྱིས་བདག་གི་ནི་རིགས་སུ་སྐྱེས། 145

བསོད་ནམས་ངང་ཚུལ་དེ་ནི་སྤོན། རང་སངས་གྲུས་ཀྱིས་ཀྱི་ཉི་གནས་གྱུར།
 མཛོས་ལྷན་འབྲང་བས་མཛོན་བགྱན་པའི། རབ་འབར་མཆོད་རྟེན་དག་གྱུང་བྱས། 146

དེ་ཡི་བསོད་ནམས་སྦྱོན་ལས་གྲིས། དེ་ནི་ལེགས་སྐྱེས་ཞེས་བྱ་བ།
 ཀ་ཤིའི་བདག་པོ་གྱི་ཀའི་བྱ། གསལ་བའི་མཚན་གྲིས་མཚན་པར་གྱུར། 147

དག་བཅོམ་ཡང་དག་རྩོགས་སངས་གྲུས། འོད་སྤང་བྱ་ངན་འདས་པའི་མཐར།
 མཆོད་རྟེན་རིན་ཅན་བདུན་རང་བཞིན། ཀ་ཤིའི་ས་ཡི་བདག་པོའི་བྱས། 148

विपुलविमलवंशे जन्म स्मरप्रतिमा तनुः
सुखजनसखी लक्ष्मी वृत्तिः प्रिया सततं सताम् ।
प्रशमसलिलस्नातं चेतः स्वभावगतिर्गतिः
कुशलकुसुमस्येयं पुंसां विशालफलोद्गतिः ॥ १४२ ॥

स्तूपे विपश्चिनः सम्यक्सम्बुद्धस्यादरः पुरा ।
नगर्थ्यामरुणावत्यामरुणेन महीभुजा ॥ १४३ ॥

क्रियमाणो मणिमये मैत्रो नाम द्विजन्मजः ।
महतः पुण्यभोगस्य भागी कारकतां ययौ ॥ १४४ ॥

तत्पुण्यप्रणिधानेन जातो गृहपतेः कुले ।
स एव भिक्षुसङ्घस्य जन्तुकास्थानसचकत् ॥ १४५ ॥

स पुण्यशीलः प्रत्येकबुद्धोपस्थायकः पुरा ।
स्तूपञ्चके शोभनस्तं मालाभिवरणोज्ज्वलम् ॥ १४६ ॥

तत्पुण्यप्रणिधानेन कृकेः काशीपतेः सुतः ।
सोऽभवद्गुप्तिमान् नाम दिव्यलक्षणलक्षितः ॥ १४७ ॥

काश्यपस्यार्हतः सम्यक्सम्बुद्धान्तनिर्वृत्तौ ।
सत्तरत्नमये स्तूपे कृते काशीमहीभुजा ॥ १४८ ॥

དེ་ཡི་བྱ་ནི་ལེགས་སྐྱིས་ཀྱིས། འོད་གསལ་གསེར་གྱི་གདུགས་དག་བཙུགས།
 དགའ་བོ་དེ་ཡི་སྒྲོན་ལས་གྱིས། ད་ལྟ་འཁྲུངས་ཅིགས་སུ་སྐྱེས། 149

དེ་ལྟར་སྒྲོན་སྐྱེའི་རིས་པས་ཐོབ་པ་ལེགས་བྱས་ཀྱིས་བསྐྱང་བའི།
 གང་ཡང་ཡངས་པའི་བསོད་ནམས་ཁོ་ནས་ངེ་མེད་རིགས་དང་ནི།
 ཡིད་འོང་གཟུགས་དང་ཡོངས་སྒྲོད་མཚོག་དང་ནི་བ་ཡོངས་འདྲིས་མཐར།
 དམ་པའི་གནས་སུ་ལེགས་པར་འགྲོ་བ་དག་ཀྱང་དགའ་བོས་ཐོབ། 150

དགའ་བོ་དགོ་བར་མཛད་པ་ལ། དེ་སྐད་གསུངས་ནས་བཙོམ་ལྷན་གྱིས།
 དགོ་སྒྲོང་གི་ནི་དགོ་འདུན་ལ། ལེགས་བྱས་དེ་དེ་བཙུན་པར་མཛད། 151

ཅེས་པ་དགོ་བའི་དབང་པོས་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་དོགས་པ་
 བཛྲོད་པ་དཔག་བསམ་གྱི་འཁྲི་ཤིང་ལས་མཛོས་དགའ་བོའི་དོགས་པ་བཛྲོད་པའི་
 ཡལ་འདབ་ལྟེ་བཅུ་པའོ།

तत्सुनृद्युतिमान् हैमच्छवमारोप्य भास्वरम् ।
जातस्तत्प्रणिधानेन नन्दः शाक्यकुलेऽधुना ॥ १४६ ॥

इति सुकृतसमुत्थैः पूर्वजन्मक्रमात्तैः
किमपि विपुलपुण्यैरेव नन्दः प्रपेदे ।
कुलममलमुदारं रूपमग्र्यञ्च भोगं
शमपरिचितमन्ते सत्यदं^१ सौगतञ्च ॥ १५० ॥

कथयित्वेति भगवान् नन्दकल्याणकारणम् ।
चकार भिक्षुसङ्घस्य तां तां सुकृतदेशनाम् ॥ १५१ ॥

इति क्षेमेन्द्रविरचितायां बोधिसत्त्वावदानकल्पलतायां
सुन्दरीनन्दावदानं नाम दशमः पल्लवः ॥

---

१ Orig. सत्यदसौगतम् ।

CHAPTER XI.

འཕགས་སྒྲིམ་བུའི།

དོགས་བརྩོད་ནི།

གོང་ན་མེད་པའི་གནས་སུ་བྱི་མེད་སྒྲོ། དྲི་མ་དང་བུལ་དགེ་བའི་སྐྱེས་ལ་འཛོགས།
སྒྲོ་གྲོས་དྲི་མ་ཅན་ནི་དབྱལ་བའི་ཁྲུང་། འཛོགས་ཅུང་ཐུན་པ་འཕྱིབས་པ་དག་ཏུ་སྒྱུང་།

ཤྲུག་ནམས་ཀྱི་གོང་ཁྱེད་སྒྲོན། མེད་སྒྲུའི་གཞི་ནི་རབ་གྱིས་པར།
ཤྲུག་འི་གཙུག་པོ་ཆེན་པོ་ཡིས། འབང་གི་བྱ་མོ་བཞིན་བཟང་མ།

2

བསྟན་བཅོས་དག་ལ་ངལ་བ་བྱས། སྒྱུ་ཙམ་ཀུན་ལ་མཁས་དང་ལྷན།
ཡོན་ཏན་རིགས་ལྷན་འཕྲིང་ཅན་མ། ཞེས་པ་འདོད་པའི་འཕྲིང་བ་བཞིན།

3

སྒྱེད་ཚལ་མཚོག་ན་ཇེ་བོ་ཡི། ཚོག་གིས་མེ་དོག་འབྲུ་བཙོན་པ།
དེ་ཡི་མདུན་དུ་བདེ་གཤེགས་ནི། འཆག་ཅིང་ཡང་དག་འོང་བ་མཐོང་།

4

དེ་མཐོང་ཉིད་ན་དེ་ཡི་ཡིད། རབ་དུ་དང་བ་དག་དང་གྱུར།
སྒྲོན་ཀའི་དུས་ནི་བྱི་མེད་ཀྱིས། ཡིད་ནི་རབ་དུ་དང་བ་བཞིན།

5

དེ་མཐོང་ལས་བསྐྱབས་དགའ་བ་དག། གནས་པར་བྱས་པ་དེས་བསམས་པ།
བདག་གི་བསོད་སྒྲོམས་ལེགས་བྱས་ཀྱིས། བཙོན་ལྷན་ལེན་པར་འགྱུར་ན་ཞེས།

6

एकादशः पल्लवः ।

विरूढकावदानम् ।

आरोहति पदमुन्नतममलमतिर्विमलकुशलसोपानैः ।
नरककुहरेषु निपतति मलिनमतिर्घोरतिमिरेषु ॥ १ ॥

शाक्यानां नगरे पूर्वं स्फूते कपिलवास्तुनि ।
महतः शाक्यमुख्यस्य सुमुखौ दासकन्यका ॥ २ ॥

शास्त्रे कृतश्रमा सर्व्वकलाकौशलशालिनी ।
मालिका नाम कामस्य मालिकेव गुणोचिता ॥ ३ ॥

प्रभोर्गिरा वरोद्याने कुसुमावचयोद्यता ।
भ्रमन्तन्तं समायान्तं ददर्श सुगतं पुरः ॥ ४ ॥

तस्यान्तेऽस्यास्तमालोक्य^१ प्रसन्नमभवन्मनः ।
शरत्काल इव स्वच्छः प्रसादयति मानसम् ॥ ५ ॥

साचिन्तयत्तदा लोकप्रीत्या दृढीकृतास्पदा ।
सुकृतैः पिण्डपानं मे गृह्णीयाद्भगवानपि ॥ ६ ॥

སྒྲིང་རྒྱུས་པའི་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས། དེ་ཡི་བཞིག་པ་ཀུན་མཁྱེན་ནས།
 རྒྱང་བཟེད་བསྟན་ནས་བཅོས་ལྡན་གྱིས། བཟང་མོ་བྱིན་ཞེས་དེ་ལ་གསུངས། 7

དེ་བ་ཡོངས་སུ་རྒྱོགས་པ་དེ། དེ་ལ་བྱུག་བྱས་བྱལ་ནས་ནི།
 འབང་མོའི་སྒྲུག་བསྐལ་རྒྱོག་པའི་སྤྱད། སྒྲོན་ལས་དག་ནི་བྱས་པར་གྱུར། 8

དེ་ནས་དེ་ཡི་པ་ཡི་གྲོགས། བཞིས་སྒྲིམ་ནས་ཞིག་འོང་བ་ཡིས།
 མཚན་མ་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་མཐོང་ནས། ཡ་མཚན་གྲུས་པས་དེ་ལ་སྤྲུམ། 9

ཀྱེ་མ་དཔལ་ལྡན་བྱིས་བདག་དེའི། བྱ་མོ་བཞེན་དང་བྲལ་གྱུར་ཅིང་།
 ཉེར་དང་ཡོངས་སྤྱོད་སྤངས་ནས་ནི། བྱ་མོ་བྱོར་ནི་འབང་མོར་གྱུར། 10

ཀྱེ་མ་གཏི་མུག་སྒྲིན་དག་གིས། བཅོམས་པའི་སྐད་ཅིག་གསལ་བའི་རྒྱོག།
 འཁོར་བ་སྒྲུལ་གྱི་ལྷེ་དག་གིས། རོལ་བ་བཞིན་དུ་དཔལ་འབྱོར་གཡོ། 11

དག་མ་དོགས་པ་མ་བྱེད་ཅིག། ངས་ཤེས་ལག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས།
 རིང་པོ་མེན་པ་ཉིད་ན་བྱོད། ས་ཡི་བདག་པོའི་དགའ་མར་འགྱུར། 12

བྱོད་ཀྱི་ལག་པ་དཔལ་མོ་ཡི། བད་ལྟར་མཉེན་པའི་འཕྲིང་བ་དག།
 འཁོར་ལོ་ལྷགས་ཀྱའི་དབྱིབས་འདི་མཐོང་། དེ་སྐད་བརྗོད་ནས་བཞིས་སྒྲིམ་སོང་། 13

དེ་ནས་ཡིད་བསྐྱབས་ཡོངས་སྤྱོད་གྲོགས། སྤྱང་ཅི་འཕྲངས་པ་ཞེས་ཀྱི་བཞེན།
 སྐལ་བཟང་འབྲི་ཤིང་འཕྱུད་བྱེད་པ། ལེགས་ལྡན་དབྱིད་ནི་མཐོང་བར་གྱུར། 14

विज्ञाय तस्याः सर्वज्ञः सङ्कल्पं करुणाकुलः ।
प्रसार्थं पात्रं भगवान् भद्रे देहीत्युवाच ताम् ॥ ७ ॥

दत्त्वा प्रणम्य सा तस्मै परिपूर्णमनोरथा ।
प्रणिधानं प्रविदधे दास्यदुःखनिवृत्तये ॥ ८ ॥

ततः कदाचिदायातः पितुस्तस्याः सखा द्विजः ।
नैमित्तिकस्तं प्रदेशं दृष्ट्वा तां विस्मितोऽवदत् ॥ ९ ॥

अहो गृहपतेस्तस्य पुत्री त्वं श्रीमतः सुता ।
बन्धुहीना गता दास्यं धनभोगविवर्जिता ॥ १० ॥

अहो मोहघनारम्भक्षणेद्योतनविद्युतः ।
संसारसर्परसनाविलासचपलाः श्रियः ॥ ११ ॥

गम्यानां मा कथाश्चिन्तां जानेऽहं हस्तलक्ष्णैः ।
अचिरेणैव भूभर्तुर्वल्लभा त्वं भविष्यसि ॥ १२ ॥

इदं पश्यामि ते पाणौ लक्ष्मीकमलकोमले ।
मालाचक्राङ्कुशाकारमित्युक्ता प्रययौ द्विजः ॥ १३ ॥

अथ मन्मथसम्भोगसुहृन्मधुपबान्धवः ।
लतालिङ्गनसौभाग्यभव्योऽदृश्यत माधवः ॥ १४ ॥

མཛེས་མའི་ང་གྲུལ་གཉིས་འབྱུང་དག། དཔྱིད་ནི་རལ་པ་ལྷན་པ་དག།
སྒྲུལ་པར་བྱེད་པའི་ལྷ་བཞིན་དུ། ཟླ་ངན་མེད་པའི་དོག་པ་མཛེས།

གཞིན་ནུའི་འགྲུལ་པ་མཛེས་པ་ཡིས། ཀླན་པོ་ཅན་པ་ཀ་ཡི་ཚོགས།
མིག་བཟང་མ་ཡི་སྒྲ་ཞགས་ལ། བཅེངས་པར་འོས་པ་ཉིད་དུ་གྱུར།

དཔྱིད་ཀྱི་ཨ་མའི་མེ་དོག་གིས། ཁྱོད་དང་བྲལ་ནིས་ས་པ་རེལ་བསྒྲུལ།
མུ་མུ་ལྷན་ནིས་པར་ས་བྲུལ་བ། གཞན་དག་འཛོམས་ལ་ལྟོས་པ་མེད།

སྒྲུང་ཅི་འབྱུང་པས་ཨ་མ་ཡི། འཁྲི་ཤིང་མཚོག་དུ་སྒྱུད་བྱར་གྱུར།
ཡིད་འོང་འོངས་སྒྱེད་མཁས་ནིས་ས་ཀྱིས། འཕྲལ་ཉིད་གཅད་པར་བྱ་བ་བཞི

ཨ་མའི་འཁྲི་ཤིང་གཞུལ་མདའ། བཀོད་པ་ཨ་མའི་མཚོན་དང་ལྷན།
གྲུལ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བདག་ཤིགས་ལ། སྒྲོང་མོ་པ་བཞིན་ཁྱུ་བྱག་སྒྲོགས།

སྐབས་འདིར་ཀོ་ས་ལ་ཡི་དབང། དཔལ་དང་ལྷན་པ་གསལ་གྱིལ་ནི།
རི་དྲགས་འདིད་དུ་སོང་བ་དག། ཏི་ཡིས་ཁྱིར་ནས་ལྷལ་དེར་འོངས།

གཞུ་ལྷན་ཡིད་འབྱུང་ནིས་པ་ཅན། ཏི་ལས་བབས་པར་གྱུར་པ་དེས།
མཛེས་མ་དག་འཕ་གཞན་པ་བཞིན། མཛེས་སྒྲུག་གཞན་ཡོད་མིན་པ་མཐོང་།

མིག་གི་ལས་ནས་ཡ་མཚན་ལས། ཡིད་འབྱུང་རབ་དུ་ཞུགས་གྱུར་ཏི།
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་ཡི་ཡིད། དེལ་ལྷ་འདོད་ནིས་པར་གྱིས།

मधोः केशरिणस्तस्य कान्तामानद्विपद्विषः ।

15 विवभौ जिह्वमानस्य जिह्वेवाशोकमञ्जरी ॥ १५ ॥

बालाकपोललावण्यचौरश्चम्पकसञ्चयः ।

16 सुदृशं केशपाशेषु ययौ बन्धनयोग्यताम् ॥ १६ ॥

सहकारैर्विरहिणीनिधनं विदधे मधुः ।

17 निरपेक्षापरवधे विधुराः प्रभविष्णवः ॥ १७ ॥

ययुर्मधुलिहां चूतलता निर्भरभोग्यताम् ।

18 सहसैव विदग्धानामिव मुग्धविभूतयः ॥ १८ ॥

चूतायुधश्चूतलताचापन्यस्तशिलीमुखः ।

19 जयतीति जगौ वन्दौ कन्दर्पस्येव कोकिलः ॥ १९ ॥

अस्मिन्नवसरे श्रीमान् कोशलेन्द्रः प्रसेनजित् ।

20 मृगयानिर्गतोऽश्वेन हतस्तं देशमाययौ ॥ २० ॥

धन्विमनोभवाकारः सोऽवतीर्थं तुरङ्गमात् ।

21 ददर्शनन्यलावण्यां^१ कन्यां रतिमिवापराम् ॥ २१ ॥

तद्विलोकनविस्तीर्णं मनस्तस्य महात्मनः ।

22 विस्मयाद्दृष्टिमार्गेण प्रविवेश मनोभवः ॥ २२ ॥

འབྲེལ་ལ་འཛིགས་པར་བ་གྱུར་ཅིང་། རོ་ཚས་གཏོང་བཏུང་དེ་མཐོང་ནས།
མཛེས་མའི་རྒྱབས་ཅན་གྱིས་སྒྲོགས་པའི། མི་ཡི་བདག་པོས་བསམས་པར་གྱུར།

23

གང་གི་མཛེས་པར་ཉིན་མཚན་དུ། མིག་གི་འདབ་བགྱ་ནོམ་གྱིས་བྱེད།
གཞིན་ཏུ་རྒྱ་བཞིན་སྒོ་བསངས་མ། མིག་འབྲས་གཡོ་ལྷན་མ་འདི་སྟུ།

24

སྤྲ་ཏ་ལ་མཚུ་བ་ཀྱ་ལའི། གྲི་བཟང་ལ་ནི་བྱང་བ་བཞིན།
འདི་ཡི་བཞིན་ལ་མེ་དོག་མཚོན། དབྱིད་དང་མཛེས་པ་མཐོང་བར་གྱུར།

25

ཀྱ་མ་མཛེས་སྤྱུག་མི་དམན་ཞིང་། ལང་ཚོས་ནོམ་པར་བགྱན་པའི་ལུས།
བདེན་ལྷན་བདག་གི་འང་བདེན་པ་ནི། གང་གིས་བགྱ་ས་བ་བཞིན་དུ་དོགས།

26

ཀྱ་མ་སྤྲང་ཅིའི་དོག་པ་དག། མེད་བྱང་ཡོན་ཏན་ཚོས་བསམ་ཀྱང་།
ཀྱང་དུག་པས་ཀྱང་ཀྱང་ལས་ཀྱང་། གང་གིས་འགྲོ་བ་འང་མ་ནུས་སོ།

27

དེ་ལྟར་བསམས་ནས་ས་སྒྲོང་གིས། དེ་མཐོང་ནགས་ཀྱི་ལྷ་ཅུ་ཤེས།
དེ་ཡིས་རིམ་གྱིས་བཤད་པ་ཡིས། དེ་ཡི་སྒྲོད་ཚུལ་ནོམ་པར་རིག།

28

དེ་ཆེས་དེར་ནི་གྱས་བྱས་དེ། དེ་ཡིས་ཡལ་འདབ་རྒྱུང་ཡབ་དང་།
གཙང་ཞིང་བསིལ་བའི་རྒྱ་ཡིས་ཀྱང་། མི་བདག་བདེ་བ་ཐོབ་པར་གྱུར།

29

དེ་ཡི་ཞབས་ཀྱི་པར་དག། དེ་ཡིས་མཉེས་ཤིང་ལག་པ་ཡི།
རྒྱ་སྒྲིམ་རིག་པས་ངལ་བ་དེ། འབྲེལ་ལ་གཉིད་དག་ཐོབ་པར་གྱུར།

30

तां लज्जावनतां दृष्ट्वा सहसोद्भूतसाध्वसाम् ।
अचिन्तयन्नरपतिः कान्तिकल्लोलिनीहृतः ॥ २३ ॥

केयं नवा शशिमुखी श्यामा तरलतारका ।
यत्कान्तिरनिशं नेत्रशतपत्रविकाशिनी ॥ २४ ॥

वकुलामोदविभ्रान्तभ्रमरे पाटलाधरे ।
कान्तं वसन्तं पश्यामि मुखेऽस्याः कुमुदायुधम् ॥ २५ ॥

अहो लावण्यमम्बानं तारुण्याभरणं तनोः ।
धीरस्यापि धृतिर्येन शङ्के सज्जलितेव मे ॥ २६ ॥

अहो नु मधुमञ्जर्याः प्रारम्भेऽप्यद्भुतो गुणः ।
येन गन्तुं न शक्नोति षट्पदोऽपि पदात्यदम् ॥ २७ ॥

इति सञ्चिन्त्य भूपालस्तां मत्वा वनदेवताम् ।
पृष्ट्वा विवेद तद्दृष्टं क्रमेण कथितन्तया ॥ २८ ॥

ततस्तत्र कृतातिथ्यस्तया पल्लववीजनैः ।
शुचिशीतैश्च सलिलैः प्राप्तवान् निर्दतिं नृपः ॥ २९ ॥

श्रान्तः सम्बाहने तस्य तया चरणपद्मयोः ।
कृते कराप्तसंस्पर्शे स निद्रां सहसा ययौ ॥ ३० ॥

དེ་ནས་སྐད་ཅིག་གིས་རབ་སྟེ། རི་དགས་བདས་པའི་ངལ་བ་བསོས།
དེ་ནི་ལྷ་ཡིས་རིག་པ་ཡིས། དགའ་བ་གཟུགས་གཞན་གྱུར་པར་ཤིས།

དེ་ནས་ཤྲུ་ཆེན་པོས་ཀྱང་། ཀོ་ས་ལ་དབང་འོངས་པ་དག།
ཐོས་ནས་དེ་ལ་མངོན་ཕྱོགས་དེ། མཆོད་པར་འོས་པ་དེ་ལ་མཆོད།

གུས་བཅས་སྒྲངས་པའི་འཕྲེང་ཙན་ས། འདོད་པའི་བཀྲ་ཤིས་མེ་དྲོག་འཕྲེང་
དེ་ཡིས་རང་གི་བྱ་མོ་བཞིན། རིན་ཅན་འོས་པ་དེ་ལ་བྱིན།

འཛུམ་དཀར་ཡིད་ལས་སྐྱེས་པ་ཡི། བ་དན་དེ་ནི་སྒྲངས་བྱས་ནས།
ས་ཡི་བདག་པོ་སྒྲང་པོ་ལ། ཞོན་ནས་རང་གི་གྲོང་ཁྱིམ་སོང་།

སྒྲང་པོ་རི་བོའི་སྤྱིང་དེ་ན། ལན་བྱ་གཡོ་བའི་བྱང་བ་ཙན།
གྲུལ་པོ་དབྱིད་དང་འགྲོགས་པ་ཡི། གསར་པ་འཕྲེང་ཙན་ས་དེ་མཆོས།

མཆོས་མ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་དུ། གྲུལ་པོའི་པོ་བྲང་བྱིན་ནས་དེ།
རིན་ཅན་བ་གས་འདོད་ཟེར་ཙན། ཡིད་འོང་ཁང་པར་ནས་པར་རོལ།

གྲུལ་པོའི་བཅུན་མོ་སྤོན་མ་ནི། ལྷ་མོ་དབྱར་གྱིས་ནས་པའི་མིང་།
སྤྱོད་ཚུལ་ཐ་དད་ཉིད་མིན་སེམས། གྲུལ་པོའི་དབལ་མོ་ས་གཞི་བཞིན།

དེ་ནི་དེ་ཡིས་རིག་པས་དང་། དེ་དང་དེ་ཡི་གཟུགས་བརྟན་གིས།
ཕན་ཚུན་ཡོན་ཏན་ཕྱུལ་བྱང་བས། མཆོག་དུ་ཡ་མཆོན་ལྷན་པར་གྱུར།

क्षणेन प्रतिबुद्धोऽथ विश्रान्तमृगयाश्रमः ।

दिव्यस्पर्शेन तां मेने रतिं रूपान्तरागताम् ॥ ३१ ॥

महानपि ततः शक्यः सम्प्राप्तं कोशलेश्वरम् ।

श्रुत्वा तं देशमभ्येत्य पूजार्हं तमपूजयत् ॥ ३२ ॥

सादरेणार्थितां तेन स्वसुतामिव मालिकाम् ।

रत्नार्हाय ददौ तस्मै स्मरमङ्गलमालिकाम् ॥ ३३ ॥

तामादाय मनोजन्मवैजयन्तीं सितस्मिताम् ।

निजं जगाम नगरं गजमारुह्य भूपतिः ॥ ३४ ॥

तस्मिन्नागनगोत्सङ्गे सा लोलालकषट्पदा ।

बभौ राजवसन्तेन सङ्गता नवमालिका ॥ ३५ ॥

राजधानीं समासाद्य सुन्दर्या सहितस्तया ।

रत्नहर्म्यकरोदारमन्दिरे विजहार सः ॥ ३६ ॥

वर्षाकाराभिधा देवी राज्ञः प्रथमवल्लभा ।

अभिन्नवृत्तिं तां मेने राजलक्ष्मीमिव क्षितिः ॥ ३७ ॥

दिव्यस्पर्शेन सा तस्याः साचास्या रूपसम्पदा ।

परस्परगुणोत्कर्षात् परं^१ विस्मयमापतुः ॥ ३८ ॥

སྒྲིམ་སྒྲིམ་ཡི་གཞུགས་ལྟ་དང་། ཕྱི་སྒྲིམ་ཡི་རེག་ལྟ་ཞེས།
ངོ་མཚར་ལྟ་བུ་དེ་དག་གསུམ། འཛིག་ཉིན་དག་ཏུ་རབ་ཏུ་གྲགས།

39

བར་དེར་དེ་དག་སྒྲིམ་ཡི་ནི། གཞུགས་དང་ཡང་དག་རེག་པའི་གྱུ།
གནས་སྒྲིམ་དག་སྒྲིམ་ཞེས་ཀྱིས་དྲིས། བཅོམ་ལྟ་གྱུ་ལ་བས་རབ་ཏུ་གསུངས། 40

སྒྲིམ་ཆོ་ཐོས་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ། གཉིས་སྒྲིམ་ཁྱིམ་པར་གྱུར་པ་ཡི།
རྒྱུ་མ་མཐོང་པོ་མཆོས་མ་དང་། ཡི་རི་ཁ་ཀ་ཞེས་པར་གྱུར། 41

དེ་ནས་ནམ་ཞིག་མཆོས་མ་ཡི། མིང་པོ་རབ་གྱུར་ཁད་ཀྱིས་ནི།
ཉི་ཆོ་དེ་སངས་གྱུས་ཉིད་གྱུར་པ། མིང་མཆོད་ཁད་པར་འོངས་པར་གྱུར། 42

བདག་པོའི་བཀའ་ཡིས་དེ་ཡི་དེ། རྒྱུ་བ་གསུམ་གྱི་རིམ་གྱོ་ཡིས།
གྲུ་པས་མགོན་ཏུ་གཉེར་དེ་གནས། དེ་ཡི་རྒྱན་མ་ཡིས་ཀྱང་མཆོད། 43

མཆོས་འཇམ་ལོངས་སྒྲིམ་དག་གིས་དེ། དེ་དག་གིས་མཆོད་སྒྲིམ་པ་ནི།
ད་ལྟ་སྒྲིམ་ཡི་གཞུགས་མཆོས་དང་། རེག་པ་ཡང་དག་ལྟ་བུར་སྒྲིམ། 44

དང་པོ་འདུལ་བ་དག་དང་རབ་ལྟ་ཕྱན་སྒྲིམ་ཆོགས་པའི་གོ་བརྒྱུང་ཆོས་བྱས་ཤིང་།
དཀའ་ཐུབ་དག་གིས་རབ་གསུངས་ལྟས་ཀྱི་ཞིང་བཟང་ཤིན་ཏུ་གཤེན་པར་གྱུར་པ་ལ།
གང་གི་དུས་སྒྲིམ་དག་པའི་ས་བོན་རིགས་བདུབ་དེ་ནི་སྒྲིམ་ཅིང་རབ་འབར་བའི།
འབྲས་བྱ་ཕྱན་ཆོགས་མཆོག་ཏུ་དམ་པའི་ལས་ལ་ཆགས་པའི་སྒྲོ་བཟང་ནོམས་ཀྱིས་སྒྲིམ།

45

दिव्यरूपवती ज्येष्ठा दिव्यस्पर्शवती परा ।

इति प्रवादः साश्चर्यस्तयोर्लोकेषु पप्रथे ॥ ३९ ॥

अचान्तरे तयोर्दिव्यरूपसंस्पर्शकारणम् ।

आश्रमे भिक्षुभिः पृष्टः प्रोवाच भगवान् जिनः ॥ ४० ॥

पुरा श्रुतवराख्यस्य द्विजस्य गृहमेधिनः ।

कान्ता शिरीषिका चेति प्रिये भार्य्ये बभूवतुः ॥ ४१ ॥

स कदाचिदथो कान्ताभ्राता प्रव्रज्यया शनैः ।

प्रत्येकबुद्धतां यातः स्वसुर्भवनमाययौ ॥ ४२ ॥

चैमासिकोपचारेण स तथा पत्युराज्ञया ।

भक्त्या निमन्त्रितस्तस्थौ तत्सपत्न्यावपूजितः ॥ ४३ ॥

ते चारुमृदुभिर्भोगैस्तमभ्यर्चयान्यजन्मनि ।

जातेऽधुना चारुरूपदिव्यसंस्पर्शसंयुते ॥ ४४ ॥

कृष्टेषु प्रथमं प्रयुक्तविनयामादाय गोसम्पदं

सत्क्षेत्रेषु तपःप्रतप्ततनुषु प्राप्तेष्वतिस्वादुताम् ।

यत्काले शुभवीजमुत्तमुचितं सत्कर्मशक्तेः परं

भुज्यन्ते फलसम्पदः सुमतिभिस्तस्यैव पाकोज्ज्वलाः ॥ ४५ ॥

དེ་ཡིས་རིང་སྤྱོད་ལ་སོགས་པའི། རྫོང་པོ་བཟུ་སྐྱལ་ལྟ་དག་ནི།
པ་ལས་སྤྱད་ནས་དཔེ་བ་ཡིས། རིགས་པ་ནིས་ཀྱིས་རང་དབང་བྱས།

शेषः ।

46

इति सर्व्वज्ञवचनं तथ्यमाकर्ण्य भिक्षवः ।
तत्तथेति विनिश्चित्य बभूवुः शान्तिसंश्रयाः ॥ ४६ ॥

47

अथ कालेन भूभर्त्तुर्मालिकायामभूत् सुतः ।
विरूढकेतिमुखाख्यो विद्यासु च कृतश्रमः ॥ ४७ ॥

48

प्रियस्तुल्यवयास्तस्य पुरोहितसुतोऽभवत् ।
मातुर्दुःखेन जातत्वाद्विश्रुतो दुःखमाचिकः ॥ ४८ ॥

49

कदाचित् सहितस्तेन हयारूढो विरूढकः ।
प्राप शाक्यवरोद्यानं मृगयायां विनिर्गतः ॥ ४९ ॥

50

न्यक्कारच्चक्रिरे तच्च शाक्यास्तस्योद्यतायुधाः ।
अयं दासीसुतोऽस्माकमिति दर्पप्रवादिनः ॥ ५० ॥

51

गत्वासौ स्वपुरन्तेषां वैरं दर्थ्यमचिन्तयत् ।
कुलदर्पापवादे हि शल्यतोदः शरीरिणाम् ॥ ५१ ॥

52

तस्य निर्दह्यमानस्य तत्प्रतीकारचिन्तया ।
राज्याय जाता जनके जीवत्यपि परा स्पृहा ॥ ५२ ॥

53

स चारायणमुख्यानां मन्त्रिणां शतपञ्चकम् ।
स्ववशं पितुराकृष्य विदधे भेदयुक्तिभिः ॥ ५३ ॥

དེ་ནས་ནས་ཞིག་ས་ཡི་བདག། གསལ་གྱི་ལ་ནི་རིག་ཡང་དག་སྤྱིས།
 ཚོས་ཀྱི་གདམས་ངག་མཉན་པ་ལ། གསལ་པ་མཚོག་འཕེལ་ལགས་བསྐྱེལ་པས།

54

རིང་སྤྱོད་ཀྱིས་ནི་ཏྲ་བརྒྱུང་བའི། ཤིང་ཏྲ་དག་ལ་ཞོན་ནས་ནི།
 བསམ་ཅད་མཁྱེན་པ་བཅོས་ལྷན་འདས། བཟླ་བའི་སྤྱོད་དུ་སོང་བར་གྱུར།

55

བཅོས་ལྷན་འདས་ཀྱི་གནས་ཕྱིན་ཏེ། ཞབས་ལ་མངོན་པར་བྱག་འཚལ་ནས།
 དེ་ཡི་རྒྱན་གྱིས་དང་བའི་སྤྱོས། ཚོས་ཀྱི་རྗེས་འགྲོ་དེ་ཡིས་ཐོས།

56

མགོགས་པ་ཉིད་དུ་རིང་སྤྱོད་ཀྱང་། ཤིང་ཏྲ་གོང་ཁྱེར་གྱུར་སོང་ནས།
 སྐབས་དེར་གྱིལ་པོའི་བྱ་དག་ནི། མངོན་པར་དབང་ནི་བསྐྱར་བར་བྱས།

57

དེ་ནས་བཅོས་ལྷན་ལ་ཞུས་ནས། མི་ཡི་བདག་པོ་འགྲོ་བཙོན་པས།
 མདུན་དུ་རྗེས་འབྲང་མཐོང་ས་ཡིན། ཤིང་ཏྲ་མ་ཡིན་སྤོན་པོའང་མིན།

58

ཀློང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ས་བདག་དེ། དལ་བྱས་རབ་དུ་འགྲོ་བ་ཡིས།
 དབྱར་གྱི་ནི་པ་འབྲིང་ཅན་མར། བཅས་པ་རིང་ནས་འོང་བ་མཐོང་།

59

འཕགས་སྤྱིས་པོ་ནི་དབང་བསྐྱར་བ། དེར་རྒྱས་དེ་ཡིས་ཚོག་གིས་ཤེས།
 བྱ་ཡི་དཔལ་འབྱོར་ཡོངས་སྤྱོད་སྤྱོད། འབྲིང་ཅན་མ་ནི་དེ་ཡིས་བཏང་།

60

དེ་ཡིས་དབྱར་གྱི་ནི་པ་བརྒྱུང་། གྲོགས་པོ་ས་ཡི་བདག་པོ་དག།
 མ་སྤྱིས་དགྲ་ཡི་གོང་ཁྱེར་ནི། གྱིལ་པོའི་ཁབ་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱིན།

61

ततः कदाचित् संजातविवेकः पृथिवीपतिः ।
धर्म्मोपदेशश्रवणे वर्द्धमानादरः परम् ॥ ५४ ॥

चारायणगृहीताश्वं रथमारुह्य संयतः ।
द्रष्टुं जगाम सर्व्वज्ञं भगवन्तं प्रसेनजित् ॥ ५५ ॥

प्राप्याश्रमं भगवतः कृत्वा पादाभिवन्दनम् ।
धर्म्मान्वयं स शुश्राव तत्प्रसादप्रसन्नधीः ॥ ५६ ॥

चारायणोऽप्याशु गत्वा रथेन नगरं जवात् ।
अकरोदन्तरे तस्मिन् राजपुत्राभिषेचनम् ॥ ५७ ॥

भगवन्तमथामन्त्र्य नृपतिर्गन्तुमुद्यतः ।
ददर्श नानुगानग्रे न रथं न च मन्त्रिणम् ॥ ५८ ॥

स पद्भ्यामेव शनकैः प्रस्थितां पृथिवीपतिः ।
दूरादपश्यदायान्तीं वर्षाकारां समालिकाम् ॥ ५९ ॥

ते पृष्ट्वा तज्जिरा ज्ञात्वा सोऽभिषिक्तं विरूढकम् ।
विससर्ज सुतैश्चर्य्यपरिभोगाय मालिकाम् ॥ ६० ॥

वर्षाकारां समादाय स मित्रस्य महीपतेः ।
अजातशत्रोर्नगरं प्राप राजगृहाभिधम् ॥ ६१ ॥

གདུགས་དང་བལ་པས་དེ་གདུང་ཞིང་། བཀེས་སྒྲིམ་ངལ་བ་དང་ལྷན་པ།

ངེ་ཡབ་རྒྱུང་དག་རིང་པོ་ཡིས། འུགས་ནི་བཏོང་བ་བཞིན་དུ་གུར།

62

འཇིགས་མེད་བདེ་བ་སྤྲུལ་ཡིས་ཐོབ། ཆོན་སྤྲུལ་ཡི་དབང་དུ་གུར།

སྤྲུལ་ཕྱན་སྤྲུལ་ཆོགས་པ་ནི། སྤྲུང་བར་རྗེས་སྤྲུལ་ཉམས་ས་ས་ཐོང་།

63

དེ་ཡིས་ལས་ཀྱི་ཙྰ་བ་བཞིན། རིང་བའི་ལ་སྤྲུག་རྫིང་པ་རྗེས།

རྒྱ་ཡང་འགྱུར་བྱེད་འགྱུར་ས་པ་ཡིས། གཞོན་པ་ཀུན་གྱི་ཆོགས་གུར་པ།

64

ལུས་ཀྱི་ཐབས་ལ་སྤྱིད་པ་ཡིས། མི་དྲག་པ་ཉིད་མི་ཤེས་པར།

ཆོངས་པའི་སྤྲད་དུ་སྤྱོད་པོ་འབང་། མ་ཞུའི་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་ནས་འབྱེད།

65

མ་སྤྲུལ་དག་ཡིས་ཀོ་ས་ལའི། དབང་པོ་འོངས་པ་ཐོས་གུར་ནས།

སོང་ནས་དྲུལ་གྱིས་ཁ་གང་ཞིང་། སྒོག་དང་བལ་བ་དེ་ས་ཐོང་གུར།

66

བཅུན་མོ་རྗེས་སྤྲུལ་ལུགས་པ་དེའི། ལུས་ནི་ལེགས་པར་བྱ་བ་བྱས།

སྤྲུག་བསྐྱལ་ཞི་བའི་སྤྲད་དུ་དེ། བཙམ་ལྷན་བདེ་གཤེགས་ལྟ་རྩ་སོང་།

67

དེ་ཡིས་དེ་ལ་བདུད་ནས་སྤྲུལ། བཙམ་ལྷན་གོ་ས་ལ་ཡི་དབང་།

གྲོགས་པོ་བདག་གི་གོང་ཁྱེད་དུ། འོངས་ནས་ཞོར་མེད་གུས་པར་གུར།

68

གང་གི་གྲོགས་ལ་པན་པ་དག། བྱས་པ་མིན་པའི་དཔལ་འབྱོར་འདི།

བདག་དང་ཕྱན་ཆོགས་སྤྲད་ཅིང་སྤྲིག། ཆོངས་ལས་གུགས་པ་མིན་པའི་སྤྲད།

69

स तप्तश्चक्रविरहात् क्षुत्पिपासाश्रमान्वितः ।

ययौ वमन्निव श्वासं दीर्घैश्चामरमारुतैः ॥ ६२ ॥

सुखमखलितं केन प्राप्तं कस्यायुरायतम्^१ ।

न कस्यानुपदं दृष्टः क्षयः^२ सपदि सम्पदः ॥ ६३ ॥

स जीर्णमूलकं भुक्त्वा कर्ममूलमिवायतम् ।

क्षणं पीत्वा च पानीयं पपाताप्तविषूचिकः ॥ ६४ ॥

अनित्यतामविज्ञाय मोहाय पतते जनः ।

स चापायनिकायस्य कायस्योपायतृष्णया ॥ ६५ ॥

अजातशत्रुः श्रुत्वैव कोशलेश्वरमागतम् ।

अभ्येत्य पांशुपूर्णास्यं विगतासुं ददर्श तम् ॥ ६६ ॥

तस्य जायानुयातस्य स कृत्वा देहसत्क्रियाम् ।

भगवन्तं ययौ द्रष्टुं सुगतं दुःखशान्तये ॥ ६७ ॥

स तं प्रणम्य प्रोवाच भगवन् कोशलेश्वरः ।

पुरं मे सुहृदः प्राप्य निर्धनो निधनं गतः ॥ ६८ ॥

धिङ्मामसम्पदं पापं मोहादयशसः पदम् ।

विभवो येन नैवायं मित्रोपकरणीकृतः ॥ ६९ ॥

གྲུང་ཚོ་སྤྱིང་ལ་རེ་བ་དག། རྣམ་པར་བཀོད་ནས་གྲོགས་ཐོབ་པའི།

གྲོགས་པོ་འབྲས་མེད་ཉིད་གྱུར་ཏེ། གང་ཞིག་འཚོ་བ་དེ་ཡིས་ཅི།

70

གྲོགས་ལ་པན་པའི་དཔལ་དང་ནི། ཐོངས་ལ་པན་པའི་ནོར་དག་དང་།

འཇིགས་ལ་པན་པའི་སློབ་གང་ཡིན། དེ་དག་འཚོ་བ་ལེགས་པ་ཡིན།

71

བཅོམ་ལྷན་སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་ལ། དེ་ཡིས་ལས་ངན་ཅི་ཞིག་བགྱིས།

གང་ཞིག་སྤྱིན་ནས་མཐུག་དུ་ནི། དེས་ཀྱང་གནས་སྐབས་ངན་པ་ཐོབ།

72

ས་བདག་མིག་ནི་མཆི་མ་དང་། བཅས་པས་འདི་དྲིས་བཅོམ་ལྷན་གྱིས།

གདུང་བ་ཞི་བྱེད་ཆོས་ས་གྱིས་ནི། རྒྱ་འོད་སྣོ་ཞིང་དེར་བཀའ་སྩལ།

73

ས་སྐྱོང་བྱ་ངན་མ་བྱེད་འདི། སྤྱིད་པར་གནས་པའི་རང་བཞིན་ནོ།

རྣམ་པ་འདི་ལྟར་དངོས་པོ་ནི། བདེན་པ་མིན་ནམས་མི་དག་ཉིད།

74

འཁོར་བའི་ནགས་ནང་ནམ་པར་ཡངས་པ་འདིར།

རང་བཞིན་གྱིས་གཡོ་དུས་ཀྱི་བྱེད་བ་དག།

རང་དགར་འབབ་པས་འགྲོ་སློབ་མེ་དོག་གི།

གཤམ་ཚོགས་ལ་ཁམས་ཟས་བྱེད་པ་ཉིད།

57

ལོངས་སྤོད་པོ་རྒྱལ་ས་དག་དང་མཚུངས་ཤིང་རི་དྲགས་འཇིགས་པའི་མིག་ལྟར་གཡོ།

དཔལ་འབྱོར་སྐད་ཅིག་མཚོན་བྱ་སྤྱེ་བའི་ཆུ་གཏོར་རྣམ་པར་གསལ་བའི་གྲོག།

ལུས་ཀྱི་དྲུད་ལང་ཆོགས་ར་བའི་ཉི་འོད་གཞིན་ལྷ་དཔར་བ་གཡོ།

སློབ་གྲི་ཐིགས་པ་སྤྱིད་པའི་བྱ་ངན་ཐང་ལ་སྤྱར་དུ་འཇིག་པར་གྱུར།

76

हृदये विनिवेश्याशां प्राप्तः सुहृदमापदि ।
सुहृन्नैष्कल्यमायाति यस्य किन्तेन जीवता ॥ ७० ॥

मित्रोपकरणं लक्ष्मीर्दीनोपकरणं धनम् ।
भीतोपकरणं प्राणा येषां तेषां सुजीवितम् ॥ ७१ ॥

कुकर्म्म किं कृतं तेन भगवन् पूर्वजन्मनि ।
यस्य पाकेन पर्यन्ते प्रपेदे सोऽतिदुर्दशाम् ॥ ७२ ॥

इति पृष्ठः क्षितीशेन भगवान् साश्रुचक्षुषा ।
तमूचे तापशमनीं दिशन् दशनचन्द्रिकाम् ॥ ७३ ॥

मा शुचः पृथिवीपाल स्वभावोऽयं भवस्थितः ।
एवम्विधैव भावानामसत्यानामनित्यता ॥ ७४ ॥

विसारिसंसारवनान्तरेऽस्मिन्
निसर्गलोलः किल कालभृङ्गः ।
स्वच्छन्दजातजनपुष्करजीवपुञ्ज-
किञ्जल्कपुञ्जमनिशं कवलीकरोति ॥ ७५ ॥

तरङ्गन्तो भोगाश्चकितहरिणीलोचनचलाः
क्षणेऽलक्ष्या लक्ष्मीर्जनजलद्विद्योतनतडित् ।
शरीराजे बालातपचपलरागं नववयः
क्षयं याति क्षिप्रं भवमस्तटे जीवित-रुणः ॥ ७६ ॥

ཡིད་ནི་བྱམས་པའི་སྒོད་གྱུར་གཞན་ལ་པན་པས་དགུས་གིང་ཆོས་ཀྱི་ནོར།
 གྱུགས་པའི་ཆོགས་ནིམས་རབ་བཟོད་གཙོད་ཅིང་ནིས་པར་སྒྲོད་ལ་ཡོང་སྟེ་འདྲིས།
 འདི་ནི་ཡུལ་གྱི་བདེ་ལས་ཕྱིར་ཕྱོགས་བདེ་ལུན་དེ་ཉིད་ཆོལ་ནིམས་ཀྱི།
 སྒྲིང་བོ་མེད་པའི་འཁོར་བར་ནིས་འགྱུར་དག་དང་བུལ་བའི་ཡོ་བྱད་མིན། 77

དོ་ཡིས་བྱུར་དུ་བཅོས་པ་བཞིན། སྐྱེ་བོ་སྤྲུག་ལ་བྱ་ངན་བྱེད།
 ཡོངས་པ་དག་པོ་དེ་རྒློག་པའི། བྱ་བ་སྤྲུང་ཡང་མི་བྱེད་དོ། 78

མིན་པའི་ངལ་དུབ་མཐོང་གྱུར་ཀྱང་། ནིས་ཀྱན་དཔེན་བ་མེད་པ་ཡི།
 སྐྱེ་བོ་འདི་དག་སོངས་པ་ལས། མི་དགེར་འདོད་པར་བྱེད་པ་ཅི། 79

བུམ་ཟེར་བ་བདེ་ཞེས་པས་སྒྲོན། འབའ་ཞིག་ལས་སྟེད་ལ་ཕྱག་དག།
 མ་ཡི་ལག་དུ་བཞག་ནས་ནི། བྱས་ལ་བྱུང་གི་ངོགས་སྟེ་སོང་། 80

སྐབས་དེར་མ་དག་འོངས་པ་ཡིས། ཕྱག་ན་རྒྱུང་བཟོད་རང་སངས་གྱིས།
 དེ་ཉིད་མངོན་པར་བཞིན་གྱུར་པ། དེས་ཀྱང་རབ་དུ་བདུད་ནས་བྱིན། 81

དེ་ནས་དེ་ཡི་བྱ་བཞེས་ནས། རིངས་པར་བྱས་བྱས་ཡང་དག་འོངས།
 ཟས་ནི་ཚུམ་པར་བྱེད་པའི་ཚོ། མ་ལ་རང་གི་ལ་ཕྱག་བྱངས། 82

བདག་གིས་མགོན་ལ་དེ་བྱིན་བྱ། དག་ལ་རྗེས་སྟེ་ཡི་རང་བྱོས།
 དེ་སྐད་མ་ཡི་ཚོག་ཐོས་ནས། དེ་ནི་མདའ་ཡིས་ཕྱག་བཞིན་གྱུར། 83

मनो मैत्रीपात्रं परहितरतिर्धर्मधनता
मदोद्भेदच्छेदक्षमशमविचारे परिचयः ।
अयं तत्त्वान्वेषो विषयमुखवैमुख्यसुखिना-
मसारे संसारे परिहृतविकारः परिभवः ॥ ७७ ॥

जनः शोचति दुःखेषु क्षिप्रं हत इवाश्मना ।
न करोति पुनस्तीव्रतदापातप्रतिक्रियाम् ॥ ७८ ॥

पश्यतोऽपि भवायासं निर्व्विवेकस्य सर्व्वथा ।
क्रियते किं जनस्यास्य मोहादकुशलस्पृशः ॥ ७९ ॥

पुरा विप्रः सुशर्माख्यः कुतश्चित् प्राप्य मूलकम् ।
निधाय^१ जननीहस्ते ययौ स्नातुं नदीतटम् ॥ ८० ॥

सापि प्रत्येकबुद्ध्या तां प्राप्ताय तदन्तरे ।
प्रणता पात्रहस्ताय तदेवाभिमुखी ददौ ॥ ८१ ॥

अथ स्नात्वा समायातस्तत्सुतस्त्वरितं क्षुधा ।
जननीं भोजनारम्भे यथाचे निजमूलकम् ॥ ८२ ॥

पुण्यं पुचानुमोदस्व तन्मयातिथयेऽर्पितम् ।
इति मातुर्वचः श्रुत्वा सोऽभूद्विद्व इवेषुणा ॥ ८३ ॥

མགོན་ཁྱོད་འཕལ་ལ་མ་ཞུ་བས། གཟིང་ཅིང་དགུ་ནི་ཕྱག་གུར་ནས།
མི་རྒྱུང་བདག་གི་ལ་ཕྱག་དག། སྒྲིག་དང་ལྷན་ཅིག་ཕྱིར་འབྱུང་ཤོག།

84

དེ་སྐད་སྒྲིག་པ་ཐོབ་པ་དེའི། ཤིན་དུ་ཚུབ་པའི་ཚོག་དེ་ཡིས།
མཆུག་དུ་མ་ཞུའི་ནད་ཉིད་ནི། སྒྲིབ་གཞན་བཙམས་སྲུ་འགྱུར།

85

དེ་ཉིད་ད་ལྟ་གསལ་གྱུལ་དེ། སྲུ་མའི་བསོད་ནམས་གཞན་སྒྲིབ་པས།
གྱུལ་སྒྲིད་ཡངས་པ་ཐོབ་གྱུར་ནས། མཆུག་དུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཞིག་གྱུར།

86

འཁོར་བའི་ལམ་གྱི་མགོན་པོ་ལ། དག་དང་མི་དགའི་ལས་ཁོ་ན།
འོངས་སྒྲོད་སྒྲུབ་དུ་ཉིད་བསྐྱབས་པའི། ལམ་བབྱགས་བཞིན་དུ་ལག་ན་གནས། 87

དེ་སྐད་བཙམས་ལྷན་དེ་ཡི་གསུང་། ཐམས་ཅད་བདེན་པ་ཐོས་ནས་ནི།
དེ་དེ་བཞིན་ཞེས་སེམས་བྱེད་ཅིང་། དེར་ཕྱག་འཆམ་ནས་མི་བདག་སོང་། 88

སྐབས་འདིར་གྱུལ་སྒྲིད་ཐོབ་པ་ཡི། འཕགས་སྒྲིམ་པོ་ནི་ཤུག་འཁོར།
མདུན་ན་འདོན་གྱི་བྱ་སོང་ནས། སྒྲིབ་པས་དེ་དག་བསྐྱབས་བཙོན་པ། 89

སྒྲུང་པོ་ཤིང་ཏྲ་ཏྲ་ཏྲ་ལྱིས། མོངས་པས་སྒྲོ་བཞིན་ཕྱོགས་ནམས་ནི།
ནམ་དབྱེ་མིན་པ་ཉིད་བྱེད་ཅིང་། ཤུག་འཁོར་དུ་རབ་དུ་སོང་། 90

དེ་ཡི་སྒྲོད་ཚུལ་མ་ཅུང་དེ། བཙམས་ལྷན་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་མཁྱེན་ནས།
ཤུག་འཁོར་དང་ཉེ་བར་ནི། ག་ཤིགས་ནས་ཤིང་སྐམ་འོག་དུ་བཞུགས། 91

सद्यो विस्मृचिकार्तस्य मन्मूलकमनल्पकम् ।
कुक्षिं भित्वा विनिर्यातु प्राणैः सह तवातिथेः ॥ ८४ ॥

इति तस्याप्तपापस्य वाक्पारुष्येण भूयसा ।
विस्मृचिकैव पर्यन्ते बभूवापरजन्मनि ॥ ८५ ॥

प्राक्पुण्यान्तरपाकेन स एवाद्य प्रसेनजित् ।
विपुलं राज्यमासाद्य तथैवान्ते क्षयं गतः ॥ ८६ ॥

संसारपथपान्यानामेवं कर्म शुभाशुभम् ।
पाथेयमिव हस्तस्थं भोगायैवोपपद्यते ॥ ८७ ॥

इति श्रुत्वा भगवतस्तथ्यं पथ्यच्च तद्वचः ।
एवमेतदिति ध्यात्वा तं प्रणम्य ययौ नृपः ॥ ८८ ॥

अत्रान्तरे प्राप्तराज्यः शाक्यवैरं विरूढकः ।
पुरोहितसुतेनैत्य स्मारितस्तत्क्षयोद्यतः ॥ ८९ ॥

प्रययौ शाक्यनगरं गजाश्वरथरेणुना ।
‘मोहेनेव दिशां कुर्वन् निर्व्विवेकं धियामिव ॥ ९० ॥

सर्व्वज्ञो भगवान् ज्ञात्वा तस्य तद्दुष्टचेष्टितम् ।
गत्वा शाक्यपुरोपान्ते तस्थौ शुष्कतरोरधः ॥ ९१ ॥

རིང་ནས་དེ་ན་བཞུགས་པ་དེ། འཕགས་སྤྱིས་པོ་ནི་འོངས་པས་མཐོང་།
ཤིན་ཏེ་ལ་བབས་མཐུན་དུ་ནི། མངོན་ཕྱོགས་རབ་དུ་བདུད་ནས་སྤྱིས། 92

འདབ་མ་སྤྱིས་བའི་ཡལ་ག་ཅན། གྲིབ་མ་སྤྱིས་ཀྱིས་ཡོད་པ་ལ།
དེར་ནི་བཅོས་ལྷན་མི་བཞུགས་པར། ཤིང་སྐམ་འོག་དུ་ཅི་ཞིག་མཛད། 93

ས་སྤྱིང་གིས་ནི་འདི་བཟོད་ཆོ། བཅོས་ལྷན་གྱི་ལ་བས་དེར་བཀའ་སྤྱིས།
མི་བདག་གཉིན་གྱི་གྲིབ་མ་ནི། ཅན་དན་པས་ཀྱང་ཤིན་དུ་བསིལ། 94

གཉིན་དང་མཚུངས་པའི་ནོར་ཇོས་མེད། གཉིན་དང་མཚུངས་པའི་དགའ་བ་མེད།
གཉིན་དང་མཚུངས་པའི་མཛོས་མ་མེད། གཉིན་དང་མཚུངས་པའི་མཛོའ་བོ་མེད། 95

ས་བདག་ཤྲུའི་དག་གཉིན། དེ་ལ་དགའ་པས་དེ་དག་གིས།
གྲོང་འབྲས་འདབ་མ་བསྐྱམས་པ་ཡི། ཀྱང་འབྲུང་འདི་ལ་དགའ་བ་སྤྱིས། 96

དེ་དག་ཐོས་ནས་བཅོས་ལྷན་འདས། ཤྲུའི་ཕྱོགས་སུ་སྤྱིང་བར་ནི།
རིག་ནས་ཁོ་དང་བུལ་བ་ཡི། འཕགས་སྤྱིས་པོ་ནི་འོག་པར་གྱུར། 97

དེ་ནས་བཅོས་ལྷན་འདས་གྱིས་ཀྱང་། ཤྲུའི་འཛིགས་པ་འབྲུང་མཁའ་ནས།
སེམས་ཅན་དག་པ་ནོམ་དག་ལ། དག་ལེགས་སྤྱིས་དུ་ཚོས་བསྟན་མཛད། 98

ཁ་ཅིག་གིས་ནི་གྲིན་ཞུགས་འབྲས། གཞན་གྱིས་སྤྱིས་ཅིག་ཕྱིར་འོང་དང་།
ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གཞན་གྱིས་ནི། དེ་ཡི་བཀའ་ཡིས་ཡང་དག་ཐོབ། 99

दूरात्तत्र स्थितं दृष्ट्वा तमागच्छन् विरूढकः ।
अवतीर्य रथादग्रमभ्येत्य प्रणतोऽवदत् ॥ ६२ ॥

सत्सु स्निग्धपलाशेषु घनच्छायेषु शाखिषु ।
भगवन्नत्र विश्रान्तिः किमु शुष्कतरोरधः ॥ ६३ ॥

इत्युक्तः क्षितिपालेन तं ग्राह्यं भगवान् जिनः ।
ज्ञातिच्छाया नरपते चन्दनादपि शीतला ॥ ६४ ॥

नास्ति ज्ञातिसमं वित्तं नास्ति ज्ञातिसमा धृतिः ।
नास्ति ज्ञातिसमा छाया नास्ति ज्ञातिसमः प्रियः ॥ ६५ ॥

ममैते भूपते शाक्या ज्ञातयस्तत्पुरान्तिके ।
जातः प्रियोऽयं तत्प्रीत्या शुष्कशाखोऽपि पादपः ॥ ६६ ॥

श्रुत्वैतद्विरतामर्षः शाक्यानां पक्षपातिनम् ।
भगवन्तं विदित्वैव न्यवर्त्तत विरूढकः ॥ ६७ ॥

भगवानपि शाक्यानां ज्ञात्वागामि भयन्ततः ।
श्रेयसे शुद्धसत्त्वानां विदधे धर्मदेशनाम् ॥ ६८ ॥

श्रोतापत्तिफलं कैश्चित् सकृदागामि चापरैः ।
अनागामिफलं चान्यैः सम्प्राप्तं तस्य शासनात् ॥ ६९ ॥

སྒྲུག་མ་སྒྲོ་གྲོས་སྒྲུན་པོ་ཡིས། ། རྒྱུས་གནས་དེ་མ་ཐོབ་སྟེ།
གང་ཞིག་ཉིན་པར་རབ་རིབ་དག། འབྱུང་བའི་བྱ་ནི་འགའ་ཞིག་ཡོད། 100

དེ་ནས་མི་བདག་ལོག་པ་ཡིས། ། ཁྱོད་གྱི་སྦྱུང་དག་ཉལ་བ་དག།
མདུན་ན་འདོན་གྱི་བྱ་ཡིས་ནི། རབ་དུ་སང་པ་ནིས་པར་བསྒྲུབས། 101

དེ་ཡིས་བསྒྲུལ་བས་རྒྱུའི་རིགས། ། གཞོམ་པའི་སྒྲོ་གྲོས་དེ་ཡིས་བྱས།
ཁྱོད་གྱི་མེ་ནི་རབ་འབར་བར། སྤ་མ་ཡི་ནི་རྒྱུང་གིས་བྱེད། 102

འཇིགས་རུང་སྒྲེ་བོ་ངན་པ་ཡིས། ། སྒྲུག་གིས་འཕྲུལ་བསྒྲུབ་མི་བསྐྱུན་པའི།
རོ་ལངས་དང་ནི་ས་སྒྲེང་དག། སྤ་ཡི་སྒྲོག་ནི་འཕྲོག་བྱེད་མིན། 103

དེ་ནས་དེ་ཡི་དམག་དཔུང་ནི། ། སྒྲུང་བོ་ཤིང་དེའི་མཚོག་རབ་དགྱིགས།
ལམ་བཀག་པ་རྒྱུ་ནིས་སྤྱི་ནི། ། བྱོང་བྱེད་ཡང་དག་འབྲུགས་པར་གྱུར། 104

དེར་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང། ། རྒྱུ་བསྐྱུང་སྒྲུབ་ཕྱོགས་རྒྱུང་ཞིང།
ཡང་དག་བཅོན་པ་མོ་གཤམ་ལ། ། ཆེན་པོ་དག་ལ་བཀའ་སྤྱུལ་པ། 105

རྒྱུ་ནིས་སྤྱི་ལས་ཀྱི་སྒྲོན། ། རྒྱུ་ཀྱན་ནས་འདི་ཉི་པར་གནས།
དེ་ལ་བསྐྱུང་བ་སྒྲུབ་བྱེད་པ། ། རྒྱུ་མཁའ་ལ་ནི་བཟོད་སྟེགས་བཅོམས། 106

སྒྲུབ་བྱ་ནིས་སྤྱི་བསམ་ཡས་འཕྱོར་པ་དག་དང་མི་དག་དག།
འོང་དང་རབ་དུ་འགྲོ་ཡང་ཡུད་ཅམ་རང་དབང་མེད་པ་ནི།
ལས་ཀྱི་ཡི་གེ་རང་གི་སྒྲེ་བའི་གནས་ལ་རང་ལག་གིས།
བཀོད་པ་དག་ནི་ངེས་པར་དོན་མེད་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་མིན། 107

शेषास्तु मूढमतयः शाक्याः प्राप्नुर्न तत्पदम् ।
सन्ति केऽपि खगा येषां वासरे तिमिरोद्भवः ॥ १०० ॥

निवृत्तस्याथ नृपतेः पुरोहितसुतस्ततः ।
वैरसर्पस्य सुप्तस्य विदधे प्रतिबोधनम् ॥ १०१ ॥

स तेन प्रेरितश्चक्रे मतिं शाक्यकुलक्षये ।
वैरानलं प्रचलनं करोति पिशुनानिलः ॥ १०२ ॥

घोरदुर्जनमन्त्रेण सहस्रोत्थापिताः खलाः ।
वेतालाः क्षितिपालाश्च न कस्य प्राणहारिणः ॥ १०३ ॥

सैन्ये गजरथोदग्रे ततस्तस्मिन् प्रसर्पति ।
बभूव पुरसंक्षोभः शाक्यानां रुद्धवर्त्मनाम् ॥ १०४ ॥

तस्मिन् भगवान् रक्षार्थं शाक्यानां पक्षपातिनम् ।
समुद्यतं तच्च महामौङ्गल्यायनमब्रवीत् ॥ १०५ ॥

शाक्यानां कर्मदोषोऽयं सर्व्वथा समुपस्थितः ।
तच्च रक्षाविधानन्ते गगने सेतुबन्धनम् ॥ १०६ ॥

पुंसामचिन्त्यविभवानि शुभाशुभान्
आयान्ति यान्ति च मुहुर्निरवग्रहाणि ।
कर्माक्षराणि निजजन्मपदस्वहस्त-
न्यस्तानि नाम न भवन्ति निरर्थकानि ॥ १०७ ॥

इति वाक्याद् भगवतस्तस्मिन् याते प्रणम्य तम् ।

चक्रिरे सन्निदं शाक्याः प्रत्यासन्ने विरूढके ॥ १०८ ॥

हिंसास्माभिर्न कर्त्तव्या प्राणिमात्रस्य कस्यचित् ।

शराः शरीरमस्माकं विशन्वरिसमीरिताः ॥ १०९ ॥

इति सन्निदमाधाय ते वियष्टिकपाणयः ।

धीराः परोद्यमे तस्युरवारयितकार्मुकाः ॥ ११० ॥

अत्रान्तरे कर्मयोगान्निजदेशानवस्थितः ।

अज्ञात्वा सन्निदं शाक्यः शम्पाकः समुपाययौ ॥ १११ ॥

स दृष्ट्वा नगरे बद्धसन्नाहं^१ वसुधाधिपम् ।

कोपादेकश्चकारास्य रणे सुभटसंक्षयम् ॥ ११२ ॥

युद्धे पुरुषसिंहेन हतास्ते वीरकुञ्जराः ।

प्रययुः स्पृहणीयत्वं यशोभिर्मौक्तिकैरिव ॥ ११३ ॥

स कोऽपि तस्य जज्वाल कोपितस्य परैरसिः ।

स ययौ यत्प्रतापेन विपुलां रिपुवाहिणीम् ॥ ११४ ॥

प्रवेशं न ददुः शाक्याः शम्पाकस्य द्विषां बधात् ।

स्वजनोऽपि परित्यक्तः स तैर्निस्त्रिंशकर्मणा ॥ ११५ ॥

སྒྲིག་ལས་ཀྱིས་དེ་དེ་དག་གིས། བླ་མི་ཡིན་ཡང་ཡོངས་སུ་བཏང་།
དཔ་བ་ཆོས་ཀྱི་གཉིན་ལྡན་ནོས། རང་གི་འང་མ་རུངས་ལ་ཕྱིར་ཕྱོགས། 116

དཔ་བ་འོས་ཉིད་དྲིལ་བ་ནོས། རོར་ཇོས་ལས་ཀྱང་གཏོང་པོད་དང་།
བླ་མི་བས་ཀྱང་ལེགས་བྱས་དང་། ཆོ་སྒྲིག་བས་ཀྱང་གྲགས་པ་དགའ། 117

དེ་དག་གིས་ནི་བསྐྱར་བ་དེ། མཐར་ཀྱིས་བཅོས་ལྡན་བྱང་བྱ་ཕྱིན།
དེ་ལ་དག་ལེགས་སྤྲད་ཉིད་དུ། རང་གི་མཚན་མ་ཅུང་ཟད་སྤངས། 118

བཅོས་ལྡན་འདས་ཀྱི་རྩོམ་ལ་གྱིས། རང་གི་དབུ་སྒྲ་སེན་ཆ་བྱིན།
དེ་ཡིས་སྤངས་ནས་བ་ཀྱུ་ར། ཞེས་པའི་དཀྱིལ་ལུང་དག་དུ་སོང་། 119

དེར་ནི་ཤེས་རབ་མཐུ་དག་དང་། ཏུལ་པོད་སྒྲོ་བ་ཡོན་ཏན་གྱིས།
དེ་ཡིས་གྲུབ་སྤྲོད་ཐོབ་སྟེ་དཔལ། རྩོམ་ལྡན་ནོས་ལ་ཀྱན་དུ་སོང་། 120

དཔལ་འབྱོར་གྱང་པོའི་མཚན་ཉིད་དེ། གྲགས་པ་མཁའ་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཡིན།
གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ཅུང་མ་ནི། དྲིལ་འབྱས་ལྡན་བ་ནོས་ཀྱི་ཡིན། 121

དེ་ནས་དེར་ནི་དེར་གནས་དེ། བཅོས་ལྡན་དབུ་སྒྲ་སེན་ཆ་ལ།
རིན་ཅན་མཆོག་གི་རབ་མཇོས་པའི། མཆོད་རྟེན་རབ་དུ་གནས་པར་བྱས། 122

འཕགས་སྐྱེས་པོའང་ཁོན་གྱིས་ནི། པ་ལོལ་བསྐྱལ་འདོད་སྤྲད་ནས་ཡང་།
སྒྲོ་དབྱེའི་རིགས་པས་འབྲལ་ཉིད་ལ། རྒྱུ་ནོས་ཀྱི་བྱོད་དུ་ཞུགས། 123

निजेऽपि विमुखाः^१ क्रूरे साधवो धर्मबन्धवः ।
धनादपि वदान्यत्वं सुकृतं स्वजनादपि ॥ ११६ ॥

* * * *

शतमौचित्यनित्यानामायुषोऽपि यशः प्रियम् ॥ ११७ ॥

निर्व्वसितः स तैः प्राप्तः शनैर्भगवतोऽन्तिकम् ।
ययाचेऽभ्युदयायैव तं किञ्चिन्निजलाब्धनम् ॥ ११८ ॥

ऋडं भगवता दत्तं निजकेशनखांशकम् ।
स जगाम समादाय वाकुडं नाम मण्डलम् ॥ ११९ ॥

तत्र प्रज्ञाप्रभावेण शौर्य्योत्साहगुणेन च ।
स प्राप राज्यं धीराणां सर्व्वत्र सुलभाः श्रियः ॥ १२० ॥

दक्षाणां लक्ष्मणं लक्ष्मीः सहजं विदुषां यशः ।
व्यवसायसहायानां कलत्रं सर्व्वसिद्धयः ॥ १२१ ॥

तत्र स्थितो भगवतः सोऽथ केशनखांशके ।
स्तूपप्रतिष्ठामकरोद्वररत्नविराजिताम् ॥ १२२ ॥

विरूढकोऽपि शाक्यानां वैरपारतितीर्षया ।
पुनर्युक्त्या पुरद्वारभेदेन सहसाविशत् ॥ १२३ ॥

དེར་ནི་ཤུག་སྒྲིང་ཕྱག་དག། བདུན་ཅུ་ཅི་བདུན་རབ་དུ་བསང།
 དེ་ནས་བྱ་མོ་གཞིན་དུ་ནིས། སྒྲིང་ཕྱག་དེ་ཡིས་བཅིངས་ནས་བྱིང། 124

ཤུག་བཟྱ་ཕྱག་ལྷ་ནིས་མ་ནི། ལྷགས་དང་ཐང་པོའི་འཛེས་ས་བྱེད་ཀྱི།
 རབ་དུ་བཅོས་ནས་བྱིང་བྱིང་ནི། མཐར་བྱེད་བྱིང་བྱིང་བཞིན་དུ་བྱས། 125

བཅོས་ལྷན་གྱིས་ཀྱང་ཤུག་ནིས། དག་ནིས་ཀྱིས་ནི་བཟྱ་བྱས་པ།
 ལས་ཀྱིས་ཆེས་སུ་བཅིངས་མཁུན་ནས། རྒྱན་ཅིག་ཐུགས་ནི་འབྱུང་བར་མཛོད། 126

སྒྲིང་ཆེ་གྱིས་པའི་དག་སྒྲིང་ནིས། དེ་ལ་མཛོད་དུ་བྱོགས་དེ་བྱིས།
 ཤུག་ནིས་ཀྱིས་ལས་ཅི་བསྐྱབས། འཛིགས་ཐུང་གང་གི་འབྲས་འདི་གང། 127

དེ་རྒྱན་དེས་བྱིས་བཅོས་ལྷན་འདས། ཐམས་ཅད་མཁུན་པས་དེར་བཀའ་སྐྱེལ།
 རང་གི་ལས་ཀྱི་ནིས་སྒྲིང་གྱིས། ཤུག་ནིས་ནི་བཟྱ་པ་འདི། 128

ཉ་པ་ནིས་ཀྱིས་ཐུ་བང་ནས། སྒྲིན་ཆོ་ཉ་ཆེན་གཉིས་ཞིག་བྲངས།
 ཉ་ནི་དྲི་དུ་རབ་བཅད་པའི། གཏུང་བ་ཆེན་པོ་དག་གིས་བསང། 129

དུས་ཀྱིས་སྒྲིང་བ་གཞན་ལ་ནི། དེ་ནིས་ཆོས་ཀྱིན་ཉིད་གྱུར་པ།
 རོར་ནི་འབྲོག་པས་དེ་དག་ཉིད། ཆོས་ཀྱིན་དུ་གྱུར་བསྐྱེགས་ནས་བསང། 130

ཉ་དེ་དག་དང་བྱིས་བདག་དེ། འཕགས་སྒྲིང་པོ་དང་མདུན་ན་འདོན།
 ཉ་པ་དང་ནི་ཆོས་ཀྱིན་པའི། ཤུག་ནིས་ཀྱིས་བསང་པར་གྱུར། 131

हत्वा तच्च सहस्राणि शाक्यानां सप्तसप्तति ।

बद्धा कन्याकुमाराणां स सहस्रमथाहरत् ॥ १२४ ॥

शतानि पञ्च शाक्यानां गजैर्लोहैश्च मर्दनैः ।

सम्प्रमृज्य पुरीचक्रे कृतान्तनगरीमिव ॥ १२५ ॥

भगवानपि शाक्यानां^१ शत्रुणा भेदनं कृतम् ।

कर्मानुबद्धं विज्ञाय बभूव विमनाः क्षणम् ॥ १२६ ॥

पप्रच्छुस्तं समभ्येत्य भिक्षवः करुणाकुलाः ।

किं कर्म विहितं शाक्यैर्घोरं यस्मैदृशं फलम् ॥ १२७ ॥

भगवानिति तैः पृष्टः सर्व्वज्ञस्तानभाषत ।

निजकर्मविपाकेन शाक्यानामेव संक्षयः ॥ १२८ ॥

कृष्टौ पुरा महामत्स्यौ धीवरैः सरितोऽन्तरात् ।

तदा निवृत्तौ शल्येन भूयोऽप्यव्यथयन् धृतौ ॥ १२९ ॥

कालेन चारुतां यातैस्तैरेव परजन्मनि ।

हतौ गृहपती दग्ध्वा तावेव धनहारिभिः ॥ १३० ॥

तौ मत्स्यौ तौ गृहस्थौ च विरूढकपुरोहितौ ।

दासानां तस्कराणाञ्च शाक्यानां मृत्युतां गतौ ॥ १३१ ॥

བཅོས་ལྷན་འདས་ཀྱི་འདི་ཐོས་ནས། དག་སྒྲོང་ནོམས་ཀྱིས་ལས་ནོམས་ཀྱི།

འབྲས་བུའི་བྱ་ནི་བསྐྱབ་དག། མེད་པ་ཉིད་དེས་པར་གྱུར།

132

དེ་ནས་བྱལ་བས་ངན་གྱིགས་པའི། འཕགས་སྐྱེས་པོ་ནི་རང་གྲོང་སོང།

བུ་ནི་བྱལ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི། བྱིས་པ་ཅེ་བས་མཛོལ་ལྷོས།

133

སྒྲ་གཅིག་ཤྲུག་ཅི་ལ་གསོད། དེས་ནི་ཡུལ་ལ་གནོད་ས་བགྱིས།

དེ་སྐད་བཞིན་པའི་རང་གི་བུ། འཕགས་སྐྱེས་པོ་ཡིས་བསད་པར་གྱུར།

134

ཅུས་ཐོབ་གནོད་པ་གོམས་པ་ལས། སྤང་བོ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བོ་ངན།

དེས་པར་སྤང་དང་ཉིད་པ་དང། འཛོམས་པ་ཉིད་དུ་ཅི་མི་བྱེད།

135

རང་གི་དབྱང་པ་ལྟ་བུར་ཅིང། མདུན་སར་འདུག་ནས་དྲིས་སྒྲིམ་པ།

ཀྱུ་ས་བདག་གི་གཞི་བྱིན་མེད། དག་ནོམས་པ་ལྟེན་པ་ལྟར་བཅོས།

136

བདག་གི་དབྱང་སྒྲིམ་འདི་གཉིས་ནི། མཐར་བྱེད་དྲི་བབས་ཀ་བ་ལྟེ།

ཤྲུག་ནོམས་ནི་མ་ལུས་པ། གསོད་པ་གདམས་བྱེད་སྒྲ་མར་གྱུར།

137

དེ་ཡི་ཅི་ལ་ལ་བསྐྱབས་པ་དེ། ཤྲུག་འི་བུ་མོ་བཟུང་བ་དེས།

ཐོས་ནས་ཡིད་འབྱུང་དག་པོ་ཡིས། གསོད་པ་བདུད་ནས་རབ་སྒྲིམ་པ།

138

ལས་ཀྱི་ཞགས་པས་བཅིངས་པ་ཡི། ལུས་ཅན་ནོམས་ལ་བྱ་བཞིན་དུ།

འཆི་བ་བསྐྱོམ་པའི་ནས་པ་དག། གཤོག་པ་ལྷན་ཡང་ཡོད་ས་ཡིན།

139

इति श्रुत्वा भगवतः कर्मणां फलसन्ततिम् ।

अविसम्वादिनीमेव मेनिरे सर्व्वभिष्ववः ॥ १३२ ॥

विरूढकोऽथ स्वपुरं प्राप्य विजयदुर्मदः ।

जेतानाम्ना सुतेनाक्तः प्रणयादाललीलया ॥ १३३ ॥

देव किं निहताः शाक्या न तेऽस्माकं कृतागसः ।

इति ब्रुवाणमबधौन्निजसूनुं विरूढकः ॥ १३४ ॥

निपातमतिमृद्राति निहन्ति न करोति किम् ।

मदलब्धवधायासो मातङ्ग इव दुर्जनः ॥ १३५ ॥

स जगाद् सभासीनः स्वभुजाववलोकयन् ।

अहो नु मम तापाग्नौ द्विषद्भिः शलभायितम् ॥ १३६ ॥

कृतान्ततोरणस्तम्भौ प्राज्यौ मम भुजाविमौ ।

निःशेषवधदौश्यायां शाक्यानां गुरुतां गतौ ॥ १३७ ॥

तं तस्य विक्रमं श्लाघ्यं हृतास्ताः शाक्यकन्यकाः ।

श्रुत्वा बभाषिरे तीव्रमुद्वेगनमिताननाः ॥ १३८ ॥

कर्मपाशनिबद्धानां खगानामिव देहिनाम् ।

निधनोत्सङ्घने शक्तिर्नास्ति पक्षवतामपि ॥ १३९ ॥

གང་གི་མི་ནི་ཞི་བར་བྱེད་པའི་གྱུ་དེ་དག་ནི་དྲ་གདོང་གིས་ཟེམ།
 འབད་ཚེལ་ཅུང་དུས་ཟ་བའི་ཐུན་པ་དུས་སུ་ཚ་ཟེར་ཐུན་པ་འཛིན་པར་བྱེད།
 ཡོངས་སུ་བལྟ་བའི་ལས་གྱི་ཡུལ་མིན་ངོ་མཚར་དང་བཅས་སྟོན་པ་དག་གི་གནས།
 ལས་དང་ཐུན་པའི་གྱུད་ཀྱི་གནས་པ་འདི་ཀུན་སུ་ཡི་བྱ་བར་བཟོད། 140

དེ་དག་ཐོས་མས་མི་ཡི་བདག། ཀང་པས་བཅོམ་པའི་ལྟོས་འགྲོ་བཞིན།
 འཛིགས་ཅུང་ཁྲོ་བའི་དུག་གྱིས་ནས། འདི་ཡི་ལག་པ་ཚད་ཅེས་བསྐྱོས། 141

གང་གི་འབྲས་དུ་དེ་ཡིས་ནི། ལག་པ་གཙོད་པའི་སྒྲིག་ལས་བྱས།
 རིང་བྱ་ལག་པའི་སྒྲིང་པོ་ཞིས། ད་ལྟ་ཡང་ནི་ས་ལ་བྲག་པས། 142

འཁྲི་ཤིང་ལ་ཡང་ལྷེ་སྒྲིང་མི། བད་ཐུན་ལ་ཡང་སོག་ལའི་སོ།
 འཕྲུང་བ་ལ་ཡང་དེ་མེད་ཅར། བཙུ་མེད་འབེབས་སུ་འཇུག་པ་ཉིད། 143

ལག་པའི་པརྫོ་བཅད་དེ་ནས་ས། དེར་ནི་གཏུང་བ་དྲག་པོས་གཟེར།
 བཙུ་ཐུན་སྒྲིབས་འོས་ཁྲོ་ཡིས་ནི། བསྐྱོས་ནས་སྒྲིབས་སུ་སོང་བར་གྱུར། 144

དེ་དག་གནད་བསྐྱུན་གཏུང་བ་ནི། དྲག་པོ་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས་མཁྱེན་ནས།
 དེ་དག་ཡང་དག་དབྱགས་འབྱིན་པར། འོས་པ་བདེ་སོགས་ལྷ་མོར་བསམས། 145

དེ་ཡིས་དེག་པས་ལག་པར་སྒྲིས། དེ་ཡིས་ལྷ་ཡི་གོས་ཀྱིས་གཡོགས།
 དེ་དག་སེམས་ནི་རབ་དང་བཅས། ལུས་བཏང་མཐོ་རིས་སོང་བར་གྱུར། 146

येनाग्निः शममेति तत्किल जलं प्राप्नोत्यलं वाङ्मवः
 तीग्मांशुग्रहणं करोति समये हेलावलेह्यं तमः ।
 पर्यालोचनवर्त्मनामविषयं साश्चर्य्यचर्यास्पदं
 सर्व्वं कार्म्मिकतन्त्रयन्त्रितमिदं कः कस्य कर्त्तुं क्षमः ॥ १४० ॥

एतदाकर्ण्य नृपतिः पदान्तर इवारगः ।
 करच्छेदं दिदेशासां घोरामर्षविषोत्कटः ॥ १४१ ॥

तीरे यस्याः कृतं तासां पाणिच्छेदनवैशसम् ।
 साद्यापि हस्तगर्भेति ख्याता पुष्करिणी भुवि ॥ १४२ ॥

लतास्वपि कुक्कुलाग्निं क्रकचं नलिनीध्रुपि ।
 मालास्वपि शिलावर्ष पातयन्त्येव निर्दृणाः ॥ १४३ ॥

ताम्बून्त्रपाणिकमलास्तत्र तीव्रव्यथातुराः ।
 भगवन्तं धिया ध्यात्वा शरणं शरणं ययुः ॥ १४४ ॥

तासां विज्ञाय सर्व्वज्ञस्तीव्रां मर्म्माहतिं व्यथाम् ।
 शचीमचिन्तयद्देवीं तत्समाश्वासनोचिताम् ॥ १४५ ॥

तत्स्पर्शजातहस्ताब्जास्ता दिव्यवसनावृताः ।
 ययुश्चित्तप्रसादेन ताः स्वर्गं त्यक्तविग्रहाः ॥ १४६ ॥

- ལྷ་པད་ཡུའ་གྱིས་མཆན་ལུས། ལྷ་ཡི་བྱ་མོ་ཉིད་ཐོབ་ནས།
 ལྷོན་པས་ཆོས་འདི་བསྟན་པ་ཡིས། དེ་དག་ཡངས་པའི་གནས་སུ་སོང་། 147
- དག་སྒྲིང་གིས་དྲིས་བཅོས་ལྷན་གྱིས། དེ་དག་ལས་འབྲས་མངོན་པར་གསུངས།
 འདི་དག་ལག་པ་གཡོ་བཞིན་དུ། དག་སྒྲིང་དག་ལ་མཐོ་འཆས་ས་བྱས། 148
- དེ་ཡི་ལས་ཀྱི་ནིས་སྒྲིན་གྱིས། མི་འདོད་པར་ནི་རབ་དུ་ལྷུང་།
 ང་ལ་སེམས་ནི་དད་པ་ཡིས། འདི་དག་དག་བའི་འགྲོ་བ་ཐོབ། 149
- ལས་འབྲས་སྒྲིན་པ་ནིས་བཀྲ་ཉིད། དེ་སྐད་བཟོད་ནས་བཅོས་ལྷན་གྱིས།
 དེ་ཡི་ཞར་ལ་དག་སྒྲིང་དག། བློས་ལ་ཆོས་ནི་བསྟན་པར་མཛད། 150
- སྐབས་འདིར་གྱུ་ལ་ཤོས་བདང་བ་ཡི། གསང་གནས་སྒྲིང་པའི་ཉན་ནི་ཡིས།
 བཅོས་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྒྲིང་ཤེས་ནས། འཕགས་སྒྲིས་པོ་དང་ཉི་བར་སོང་། 151
- དེ་སྐྱུས་ལྷ་གཅིག་དག་སྒྲིང་ནིས་ས། མདུན་དུ་དེ་ཡིས་འདི་སྐད་གསུང་།
 ས་བདག་དེ་ཡི་རང་ལས་ཀྱི། འབྲས་བྱ་ཉི་བར་བདག་གིས་མཐོང་། 152
- ཆོན་པོ་མདུན་ན་འདོན་བཅས་དེ། ཞག་བདུན་ན་ནི་མེས་ཆོག་ནས།
 དབྱལ་བ་མནར་མེད་ཅེས་བྱ་བ། བཟོད་དཀའ་དག་དུ་ལྷུང་བར་འགྱུར། 153
- དེ་སྐད་དེ་ཡི་ཆོག་ཐོས་ནས། མི་བདག་མདུན་ན་འདོན་དང་བཅས།
 རྩ་ཡི་འབྲུལ་འཁོར་ཁང་ནང་དུ། ཞག་བདུན་འབད་པས་གནས་པར་བྱས། 154

देवकल्यास्तमासाद्य दिव्यपद्मोत्पलाङ्किताः ।

धर्मदेशनया शास्तृस्ताः प्रापुर्विपुलं पदम् ॥ १४७ ॥

भिक्षुभिर्भगवान् पृष्टस्तं कर्मफलमभ्यधात् ।

पाणिचापल्यमेताभिः कृतं भिक्षुविडम्बने ॥ १४८ ॥

कर्मणस्तस्य पाकेन विशसे पतिताः परम् ।

मयि चित्तप्रसादेन प्राप्ताश्चैताः शुभां गतिम् ॥ १४९ ॥

इत्युक्त्वा भगवान् कर्मफलपाकविचित्रताम् ।

भिक्षूणां तत्प्रसङ्गेन विदधे धर्मदेशनाम् ॥ १५० ॥

अचान्तरे गूढचारौ राज्ञा प्रणिहितश्चरः ।

भगवच्चरितं ज्ञात्वा विरूढकमुपाययौ ॥ १५१ ॥

सोऽवदद्देव भिक्षूणां तेनेदं कथितं पुरः ।

स्वकर्मफलमासन्नं तस्य पश्यामि भूपतेः ॥ १५२ ॥

सप्ताहेनाग्निना दग्धः स पापात्मा पुरोहितः ।

अवीचिनाम्निनरके दुःसहे निपतिष्यति ॥ १५३ ॥

इति तद्वचनं श्रुत्वा नृपतिः सपुरोहितः ।

यत्नादुवास सप्ताहं जलान्वितगृहान्तरे ॥ १५४ ॥

ཞག་བདུན་མཚུག་ན་སྐད་ཅིག་ལ། ཡོ་བྲང་ལ་ཁོར་དུ་སོང་བ་དེས།
མེ་ཤེལ་ཉི་མའི་འོད་དག་གི། སྒྲོར་བས་མེ་ནི་རབ་དུ་འབར།

155

འཛིག་པའི་རྒྱང་གིས་གཙུག་པ་ལྟ་བུར་རབ་དུ་འབར་བ་ཅེ་མོ་ཅན།
རྟོག་ཅེས་སྒྲོགས་པས་དེ་ནི་བྱུང་བས་ངེས་བསྐྱེད་པས་དཔྱལ་བའི་མེ་དག་ཐོབ།
སྒྲིག་ཅན་ནམས་ལ་འཛིག་རྟོག་འདི་དང་གཞན་དུ་འང་ཕྱོད་ཀྱན་འབར་བས་ཁེངས།
བསོད་ནམས་བསྐྱེད་ལ་ཐམས་ཅད་ཁོ་ནར་བདེན་ཞིང་གདུང་བའི་ས་བཞི་བསིལ།

156

ཞེས་པ་དགོ་བའི་དབང་པོས་བྱས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་
བརྟོན་པ་དཔག་བསམ་གྱི་འབྲི་ཤིང་ལས་འཕགས་སྐྱེས་པའི་རྟོགས་པ་བརྟོན་པའི་
ཡལ་འདབ་ལྟེ་བཅུ་གཅིག་པའོ།

क्षणावशेषे सताहे तस्मिन्नन्तःपुरं गते ।

सूर्यकान्तार्कसन्तापयोगाज्ज्वाल पावकः ॥ १५५ ॥

उद्भूतेन प्रलयसवनावर्त्तिनेवाशु'वेगा-

र्निर्दग्धोऽसौ धगिति शिखिना नारकं प्राप वह्निम् ।

अस्मिन् लोके ज्वलनजटिलाः पापिनां प्रेत्य रागाः

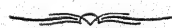
सर्व्वचैव स्थिरसुखभुवः शीतलाः पुण्यभाजाम् ॥ १५६ ॥

इति श्वेमेन्द्रविरचितायां बोधिसत्त्वावदानकल्पलतायां
विरूढकावदानं नाम एकादशः पल्लवः ॥

CHAPTER XII.

ཡལ་འདབ་བཅུ་གཉིས་པ།

འཕྲོག་མའི་རྟོགས་བརྗོད་ནི།

དམ་པ་བདུད་རྩིའི་བརྒྱན་པའི་ཞལ་དང་རི་བོང་ཅན་ཟེར་དག།
 སྤྱུག་བསྐྱེལ་ནི་བྱེད་བདེ་བ་ཕུན་སྦྲུལ་ཚོགས་པ་སྤྱིན་པར་བྱེད།
 སྦྱོ་བོ་ནི་མས་ནི་ཡང་དག་འཚོ་བྱེད་རབ་རིབ་འཕྲོག་པར་བྱེད།
 དམ་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཚོ་ནི་ནི་མས་པར་གྱིས་ཤིང་དགོད་པར་བྱེད།

1

གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་ལ་པོའི་ཁབ་ཅེས་པ། ས་ཡི་སྤྱིང་པོར་གཟུགས་ཅན་སྤྱིང་།
 མཐའ་དག་ས་བདག་སྤྱིང་བོ་ནི། ས་ཡི་བགྱི་བྱིན་བྱང་བར་གྱུར།

2

གང་གིས་དབྱང་པ་ས་ཡིས་དྲིན། སེམས་ནི་བཟོད་པའི་དྲིན་དག་ལ།
 ཁྱུང་ནི་བཀོད་པའི་སྦྱོ་བོ་ནི་མས། བསམ་པ་མཐའ་དག་བྱི་རེལ་གྱུར།

3

གང་གི་གཏོང་དང་རྟུལ་པོད་ཀྱིས། རེ་ཕྱོགས་ཡོངས་སྤྱོད་གས་བྱེད་ཅིང་།
 ལག་པ་རིན་ཅེན་ཚོགས་ལ་ཡང་། རལ་གྱི་འཛིན་ལ་དམ་པར་གྱུར།

4

ནམ་ཞིག་དེ་ཡི་གྲོང་ཁྱིམ་དུ། ཉི་བར་འཚོ་བ་སྤྱི་བ་བྱུང་།
 མི་བསྐྱུན་གསར་དུ་མཛོད་དར་བས། ཀྱུན་དུ་རྟོགས་སྦྱོས་བཞིན་དུ་འཁྲུགས།

5

द्वादशः पञ्चदः ।

हारीतिकादमनावदानम् ।

दुःखं नुदन्ति सुखसम्पदमादिशन्ति
सञ्जीवयन्ति जनतां तिमिरं हरन्ति ।
सन्मानसस्य कलयन्ति विकाशहासम्
सन्तः सुधार्द्रवदनाः शशिनः कराश्च ॥ १ ॥

विम्बिसारः क्षितेः सारे पुरे राजगृहाभिधे ।
सारः समस्तभूपानामभूद्भूमिपुरन्दरः ॥ २ ॥

क्षमाधारे भुजे यस्य क्षमाधारे च चेतसि ।
वाह्यः समस्तचित्तानामाशु न्यस्तकरो जनः ॥ ३ ॥

कुर्वतस्त्यागशौर्याभ्यामाशयाः परिपूरणम् ।
पाणौ विमुक्तरत्नौघे सुवङ्गोऽभूदसिग्रहः ॥ ४ ॥

कदाचिदभवत्तस्य विस्त्रयो नगरे गुरुः ।
न वाभ्युदयसञ्जातदर्पकाल इवाकुलः ॥ ५ ॥

སྒྲིབ་འི་བསམ་པ་འི་སྐབས་ཕྱི་སྟེ། མདུན་སར་ཡང་དག་བཞུགས་པ་ནི།
སྒྲིབ་འི་པ་ལྟར་གྱུར་དེ་ལ། སྒྲོང་ཁྱེར་པ་ཡིས་སྒྲིབ་པོས་ཞུས།

6

སྒྲིབ་འི་སྒྲིབ་པ་ལྟར་ལྟར་པ། ཁྱིམ་གྱི་བཀའ་ཡིས་དུལ་པ་ཡི།
སྒྲིབ་པོ་དྲུག་དྲུག་ལྟར་ལྟར་ནི། ལྷགས་ལ་རབ་དུ་མི་འདེའོ།

7

དམ་པ་འི་ལས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས། རབ་ཞུགས་སྒྲིབ་པོ་འདི་དག་ལ།
ཉེ་བར་འཆོ་བ་རབ་གྱིས་འདི། སྒྲོ་བྱུར་དག་དུ་ག་ནས་འེངས།

8

རང་གི་ཆོས་ལ་ཞུགས་དག་འབད། ལས་དང་གྲུལ་པོ་བཟང་པོས་ཀྱང་།
སྒྲིབ་པ་ལྟར་པ་འི་མི་ནིས་སྟེ། སྒྲིབ་པ་དག་དུ་ལྟར་བ་མིན།

9

བདག་ཅག་ནིས་སྒྲིབ་འི་ཁྱིམ་ཁྱིམ་དུ། སྒྲིབ་པ་བཅས་པ་འི་བྱ་ཆ་ནིས་སྟེ།
བྱ་བ་ལེགས་པ་འི་འབྲས་བྱ་དག། མ་བཟུངས་པ་ལས་བཞིན་དུ་འབྲོག།

10

དེ་ཅི་མི་ཤེས་འབྱུང་པོ་འམ། ཡང་ན་ཤིན་དུ་ཆེ་བའི་གྲུ།
གང་གི་སྐབས་ཡིས་རིགས་དག་ནི། བྱ་བ་ལྟར་བྲལ་བ་ཉིད་དུ་བྱེད།

11

དེ་དག་ཆོག་དེས་སྟེ་བདག་ལ། དེ་ཡི་གདུང་བ་འཕྲོས་པར་གྱུར།
དམ་པ་འི་ནང་དུ་པ་རེ་ལྟེ། སྒྲིབ་པ་ལྟར་ལྟར་ལྟར་བཞིན་འཇུག།

12

ཡན་ལག་ཀུན་ལ་ཁུབ་བྱེད་པ། སྒྲིབ་པོ་སྒྲིབ་པ་ལྟར་ཆེན་པོ་དེས།
དུག་གི་བཞིན་དུ་བསྐྱབས་པས་དེ། སྒྲིབ་པོ་སྒྲིབ་པོ་རབ་འབྲས་གྱུར།

13

तमास्थानसमासीनं जनचिन्ताकृतक्षणम् ।
व्यजिज्ञिपत सौराजं प्रजानां जनकोपमम् ॥ ६ ॥

देव दिव्यप्रभावस्य नियतः शासनेन ते ।
जनः सदा समुद्रोऽयं मर्यादां नातिवर्त्तते ॥ ७ ॥

येनास्य कृतवृत्तस्य सन्मार्गेण प्रसर्पतः ।
उपसर्गोद्गमः कस्मादकस्माद्यमागतः ॥ ८ ॥

स्वधर्मसम्बृत्तेन हि कर्मणा शर्मणा नृणाम् ।
सुनृपे न च गुह्यानामापतन्ति विपत्तयः ॥ ९ ॥

ह्रियन्ते नः प्रसूतीनां गृहिणीनां गृहे कथा ।
अपत्यानि फलानीव सत्क्रियाणामसंयमात् ॥ १० ॥

किन्तु भूतान् न विद्वस्तान् मायाञ्चापि महीपते ।
यत्प्रभावेण नीयन्ते कुलानि निरपत्यताम् ॥ ११ ॥

इति तेषां गिरा भूधृदभूत् संक्रान्ततद्वयः ।
परं दुःखं विशत्यन्तः सतां केदारवारिवत् ॥ १२ ॥

सर्व्वङ्गव्यापिना तेन जनदुःखेन भूयसा ।
विषेणेवावृतः सोऽभूदुद्भ्रान्तहृदयः क्षणम् ॥ १३ ॥

དེ་སྤྲུལ་དབྱང་པའི་དབང་དང་ནི། སྤྲུལ་བྱ་མིན་པ་འདིར་ཅི་བྱ།

མི་མཚན་པ་དེ་བྱིར་བཅོས་པ། ཇི་ལྟར་ཁོ་ནར་བཅོས་པར་བྱ།

14

ཁྱོད་ནམས་དེ་རིང་ཉིས་གཅིག། རང་རང་གནས་སྤུ་འགྲོ་བར་བྱོས།

ཁྱོད་ཀྱི་བྱ་ཚ་འཛིག་བསྟུང་བ། བརྟུལ་ཞུགས་བཅས་པས་ངེས་པར་བསམ།

15

དེ་སྐད་གྲུལ་བའི་གསུང་ཐོས་ནས། ཁྱོད་པ་ཆེན་པོ་མགྲུ་ནམས་ཀྱིས།

མཚན་པ་གསལ་བྱེད་ཐལ་མོ་དག། ཡང་དག་སྤྲུང་ནས་དེ་ལ་སྤྲུས།

16

ཇྫ་གཅིག་ཁྱོད་ཀྱི་ངེས་འཛིན་དང་། དུམས་དང་ཇེས་སྤུ་ཐོས་པས་ཀྱང་།

ཁྱོད་ལ་བསམ་པ་ནི་མ་གོ་དཔ། བདག་ཅག་དེ་ནི་ངལ་བ་མེད།

17

ཁྱོད་ཀྱི་བཀའ་རྒྱུ་མི་ཚུ་བ་ཅིང་། ཡིད་དུ་འོང་བས་རབ་གཟིགས་པ།

འདི་ཉིད་སྤྱོ་བོ་འདི་དག་ནི། འཛོ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཆད་འདག་བཞིན།

18

ཅི་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟུང་འདི་དག། བདུད་ཅི་དག་དང་མཚུངས་ཡིང་དགའ།

གདུང་བ་འཕྱོག་བྱེད་འཇམ་ཞིང་མཉེན། དེད་ཀྱིས་ཅི་དང་ཅི་མི་སྤྲུབ།

19

མཁས་ཡིང་བྱས་ཤེས་སྤྱིང་ཇི་ལྟར། མཐོང་བ་ཉིད་སྤྲུང་པོར་གྱུར།

སྤྱོ་བོ་ལེགས་པའི་ཇི་བོ་ནི། སྤུལ་བ་སྤྱོད་པ་དག་གིས་ཐོབ།

20

དས་པའི་མེས་པ་ལ་གནས་པའི་དས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཡོངས་འདྲིས་བདུད་ཅི་དག་པས་ཀྱང་།

ཡིད་དུ་མཉེས་གཤིན་ཚོག་ནི་ལྷ་པ་བས་ཀྱང་མཉེན་འོས་སྟོན་ཆུད་འོད་ཚོགས་པས།

སྤྱོད་པའི་ཀུན་དགའི་ཚོགས་སྤྱིང་གཞན་པ་ཅི་ཞིག་ཡིད་ནི་མེ་ཉོག་པས་ཀྱང་འཇམ།

སྤྱོ་བོ་ལེགས་པ་ཏ་རི་ཅན་དན་པས་ཀྱང་ཡོངས་གདུང་མཚོག་དུ་སྤྲུག་པར་བྱེད།

21

सोऽब्रवीत् किं करोम्यचाभुजाधीने विपौरुषे ।
कथं नाम प्रवर्तन्ते दुर्लक्ष्येषु प्रतिक्रिया ॥ १४ ॥

दिनमेकं व्रजन्वद्य भवन्तो निजमास्पदम् ।
सव्रतश्चिन्तयाम्येव रक्षां वः प्रसवक्ष्ये ॥ १५ ॥

इति राजवचः श्रुत्वा हृष्टाः पौरमहत्तमाः ।
जगदुक्तं समावर्ज्य पूजाव्यञ्जनमञ्जलिम् ॥ १६ ॥

देव त्वद्वधानेन प्रणयाकर्णनेन च ।
त्वयि विन्यस्तचिन्तानां नास्माकमधुना श्रमः ॥ १७ ॥

अनुद्धतमुदारञ्च त्वत्प्रसादावलोकनम् ।
इदमेव जनस्यास्य जीवितानीव वर्षति ॥ १८ ॥

किं पुनः प्रियमेतत्ते पीयूषसदृशं वचः ।
तापापहं नृदु स्वादु किं किं न विदधाति नः ॥ १९ ॥

कृती कृतज्ञः कारुण्यनिधिः सुलभदर्शनः ।
लभ्यते भाग्यभाग्येन सौजन्यसरलः प्रभुः ॥ २० ॥

पीयूषादतिपेशलः परिचयः श्राव्यं वचः पञ्चम-
माचारः शरदिन्दुवृन्दमहसोऽस्यानन्दसन्दोहदः ।
सच्चित्ते वसतां सतां किमपरं पुष्पान्मनः कामलम्
सौजन्यं हरिचन्दनादपि परं सन्तापनिर्व्वापणम् ॥ २१ ॥

ཅེས་བཟོད་ཟིན་དང་ལྷན་དེ་ལ། ཕྱག་འཆལ་དེ་ཡི་ཡོན་ཏན་ནི།
ཡིད་འོང་མེ་ཏོག་འཕྲེང་བ་དག། སྤྱོད་ས་སྤྱ་འབྲེལ་ས་ཤིང་གོང་པ་སོང་། 22

གྲུལ་བོ་ཡིས་ཀྱང་གོང་ཁྱེར་དུ། འབྱུང་བོ་མཆོད་པའི་ཆོ་གའི་རིས།
བྱས་ནས་ཞི་དང་ཤིས་པ་ཡི། ཆོག་ས་ཀྱིས་ངས་པའི་བདུལ་ཞུགས་བྱས། 23

འཕྲོག་མ་ཞེས་པའི་གཞོན་སྤྱིན་མོ། གོང་ཁྱེར་གནས་པའི་བྱིས་པ་ནོམས།
འཕྲོག་ཅེས་གོང་ཁྱེར་རྩ་དག་གིས། བཟོད་པ་དེ་ཡིས་ཐོས་པར་གྱུར། 24

དེ་ནས་ས་བདག་ཆོན་དང་བཅས། གོང་ཁྱེར་སྤྱེ་བོས་རྩན་ཅིག་དུ།
ཀ་ལན་ད་ཀའི་གནས་ཞེས་པ། འོད་པའི་ཆལ་གྱི་གནས་བཞུགས་པ། 25

སྤྱག་བསྐལ་རིས་བྱིས་གདུང་བ་དག། བསྟོན་པ་ཀྱུན་གྱི་མི་ཆའི་སྤྲན།
བདེ་བར་གཤེགས་པ་བཅོས་ལྷན་འདས། སྤྱོན་ནོམས་ཞི་སྤྲད་བཟུ་ཅུ་སོང་། 26

མཐོང་བ་དག་འཕྱེ་མི་བདག་གིས། རིང་ནས་མཐོང་ནས་ཕྱག་འཆལ་དེ།
མདུག་དུ་འཁོད་ནས་དེ་ལ་ནི། གོང་ཁྱེར་པ་ཡི་སྤྱག་བསྐལ་སྤྲས། 27

གོང་ཁྱེར་པ་ཡི་བསྐྱེད་དག་ནི། ཉམས་པ་སེམས་ནས་སྤྱིང་ཟེའི་གཏོར།
བཅོས་ལྷན་འདས་ཀྱང་གྱུར་བར་ནི། ཕྱགས་ནི་གཡོ་བ་མེད་ཉིད་འཛིན། 28

འགྲོ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་མི་བདག་དང་། བཅས་པས་བསྐྱལ་ནས་འགྲོ་བའི་གཉིན།
དེ་ནི་ལྷུང་བཟོད་ཆོས་གོས་བཟུང་། གཞོན་སྤྱིན་མོ་ཡི་ཁང་བར་གཤེགས། 29

इत्युक्त्वा प्रययुः पौरास्तं प्रणम्य प्रसादिनम् ।
किरन्तस्तद्गुणोदारामाशाकुसुममालिकाम् ॥ २२ ॥

राजापि नगरे कृत्वा भूतपूजाविधिक्रमम् ।
शान्तिस्वस्तिकसम्भारञ्चकार नियतव्रतः ॥ २३ ॥

यक्षी हारीतिका नाम वालकान् पुरवासिनी ।
हरतीति स शुश्राव पुरदेवतयोदितम् ॥ २४ ॥

ततः पौरजनैः सार्द्धं सामात्यः पृथिवीपतिः ।
कलन्दकनिवासाख्ये स्थितं वेणुवनाश्रमे ॥ २५ ॥

भगवन्तं ययौ द्रष्टुं सुगतं दोषशान्तये ।
सर्व्वदुःखञ्चरायासजुषामकटुकौषधम् ॥ २६ ॥

तं दृष्ट्वा नृपतिर्दूरात् प्रणम्य प्रियदर्शनम् ।
उपविश्याग्रतस्तस्मै पौरदुःखं न्यवेदयत् ॥ २७ ॥

भगवानपि विज्ञाय पौराणां सन्ततिक्षयम् ।
चिन्तानिश्चलः क्षिप्रमुवाच कर्णानिधिः ॥ २८ ॥

स विस्तृज्य जगद्वन्धुः सन्दृपं पौरमण्डलम् ।
पात्रचीवरमादाय ययौ यक्षीनिकेतनम् ॥ २९ ॥

དེ་ཡིས་དབེན་པ་དེ་ཡི་ནི། ཁྱིམ་དུ་བཅོས་ལྷན་གྱལ་བས་བྱོན།
དགའ་བྱེད་ཅེས་པ་དེ་ཡི་བྱ། གཅིག་ནི་སྒྲུང་བ་མིན་པར་སེང་། 30

བཅོས་ལྷན་གཤམས་ནས་གནོད་སྦྱོན་མོ། ལྷུང་བར་རང་ཁྱིམ་འོངས་པ་ཡིས།
རབ་སང་བྱ་ལས་དགའ་བའི་བྱ། དགའ་བྱེད་དག་ནི་མཐོང་ས་གྱུར། 31

དེ་ནི་འཛོལ་ཞིང་མོངས་བཅས་པས། དུས་ས་བེའུ་སྟོར་བ་བཞིན།
འཛིག་ནིན་དང་ནི་ནགས་ནོས་ས་གྲང་། རིངས་པ་རབ་འབྲུལ་དེ་ཡིས་བསྟོར། 32

ཁྱེ་ལྷུང་དགའ་བྱེད་ཁྱེ་ལྷུང་བྱ། ཁྱོད་ཁྱེ་བཞིན་ནི་གར་མཐོང་ན།
ཞེས་པ་ཆེ་བར་རབ་སྟོགས་ཤིང་། དེ་ནི་ས་ལྷུས་བྱོངས་སྟུ་སོང་། 33

དེ་ཡིས་ཕྱོགས་ཀུན་ས་གྲོགས་བཅའ་ནས། བུ་ནི་མཐོང་དེ་མེད་པ་ཡི།
ལྷུང་བྱེད་ཅིང་རི་དང་སྦྱིང་། ཁྱེ་མཚོའི་དཀྱིལ་འཁོར་དག་དུ་སོང་། 34

མི་ཡིས་ལས་འདས་ནས་ནི། འཛིགས་སྟུ་རུང་བའི་གྲོང་ཁྱིམ་དང་།
མཐོ་རིས་ཕྱོགས་ནི་ས་ལྷུས་པ། གཞལ་ཡས་ཁང་དང་སྦྱིད་ཚལ་གནས། 35

འཛིག་ནིན་སྦྱོང་བའི་གྲོང་ཁྱིམ་དུ་འང་། ངལ་ཞིང་གང་དུ་འང་ངལ་མི་གསོ།
ཕྱོགས་ནི་འཛོལ་ཞིང་རབ་སོང་སྟེ། བཅའ་ཡང་བུ་ནི་སྟེད་ས་གྱུར། 36

དེ་ནས་ལྷུས་ངན་ཆོག་གིས་ནི། བདེ་བར་གཤམས་པའི་གནས་སོང་སྟེ།
བཅོས་ལྷན་སྐབས་སྟུ་འོས་པ་ལ། འབྲལ་བས་གཞིར་བ་སྐབས་སྟུ་སོང་། 37

तया विरहितम्राप्य तद्गृहं भगवान् जिनः ।

प्रियङ्कराख्यं तत्पुत्रं निनायैकमदर्शनम् ॥ ३० ॥

याते भगवति क्षिप्रं यक्षी स्वगृहमागता ।

प्रभूतपुत्रा नापश्यत् प्रियं पुत्रं प्रियङ्करम् ॥ ३१ ॥

तमीक्षमाणा विवशा हतवत्सेव धेनुका ।

बभ्राम संभ्रमोद्भ्रान्ता सा जनेषु वनेषु च ॥ ३२ ॥

हा प्रियङ्कर हा पुत्र क नु पश्यामि ते मुखम् ।

इति प्रलापिनी तारं निःशेषाः सा ययौ दिशः ॥ ३३ ॥

सा विचित्याशु सर्वाशा निराशा पुत्रदर्शने ।

क्रोशन्ती पर्वतद्वीपं समुद्रवल्लयं ययौ ॥ ३४ ॥

मर्त्यभूमिमतिक्रम्य घोरेषु नगरेषु सा ।

स्वर्गोद्देशेष्वेषेषु विमानोद्यानशालिषु ॥ ३५ ॥

श्रान्ता कचिन्न विश्रान्ता यक्षिणी प्राणिघातिनी ।

पुत्रमन्विष्य नापश्यल्लोकपालपुरेषु च ॥ ३६ ॥

कुवेरस्याथ वचसा गत्वा च सुगताश्रमम् ।

भगवन्तं वियोगार्ता शरण्यं शरणं ययौ ॥ ३७ ॥

དེར་ནི་དེ་ཡིས་རང་སྒྲིང་མཐའ། ངེས་པར་བཤད་པ་དེས་གསན་ནས།
 རྩེ་རྩེ་འཛུམ་གྱི་དཀར་བའི་མཆུས། བྱང་ན་ཅན་མ་དེར་བཀའ་སྤྱུལ། 38

འཕྲོག་མ་ཁྱོད་ལ་བྱ་དག་ནི། གྱེ་མ་བགྱི་སྤྲུག་ལྔ་དག་ཡོད།
 གཅིག་ཉིད་ཁོ་ན་སྒྲོང་བ་ལ། འདི་སྒྲིང་བུལ་བའི་སྤྲུག་བསྐལ་ཅི། 39

ཞེས་དེས་བཀའ་སྤྱུལ་སྤྲུག་བསྐལ་གྱིས། ཉམས་པ་གནོད་སྤྱིན་མོས་ཐོས་སྒྲུས།
 བྱ་འབྲུས་ཡོད་ཀྱང་བཅོས་ལྡན་འདས། བྱ་གཅིག་བསྐལ་པ་ཡོངས་མི་བཟོད། 40

བྱ་ལས་མཆོག་དཀའ་གཞན་ན་མེད། བྱ་ཆགས་དྲུག་གིས་གདུང་བ་ནི།
 དེ་བསྐལ་ལས་གཞན་སྤྲུག་བསྐལ་ཅི། བྱ་དང་ལྡན་པ་ཁོ་ནས་ཤེས། 41

གྱུ་མེད་ངེས་པར་གདས་པ་ཡི། བྱ་ཡིས་དཀའ་བ་རྩ་ན་སྤྱིས་ཉིད།
 མ་ཆང་རིད་དང་རྒྱུ་ཅན། སྤྱ་ཡི་བྱ་ནི་རྩ་མི་མཆུངས། 42

དེ་སྐད་གནོད་སྤྱིན་རྩེ་ཅང་མའི་ཆོག། མཉེས་གཤེན་གྱིས་འབྲུགས་གསན་གྱུར་ནས།
 བཅོས་ལྡན་འབྲུང་པོ་ལ་བཅེ་བས། འཛུམ་བཅས་དེ་ལ་བཀའ་སྤྱུལ་པ། 43

ཁྱོད་ཀྱི་བྱ་ནི་མང་པོ་ལས། གལ་ཏེ་གཅིག་བུལ་བྱ་དན་འདི།
 བྱ་གཅིག་ནོམས་ཀྱི་བྱ་ཁྱོད་ཀྱིས། ཐོགས་པའི་གདུང་བ་ཅི་ཞིག་འདྲ། 44

དྲི་བྱ་ཁྱིམ་དུ་མ་མཐོང་བར། ཁྱོད་ཞུགས་བྱུང་མེད་ནོམས་ཀྱི་བྱ།
 བྱ་ཡི་མས་ཀྱང་སྤྲུག་མོ་ཡིས། དེ་དགས་ནོམས་ཀྱི་བྱ་བཞིན་ཟོས། 45

तथा तद्दुःखवृत्तान्तं स निश्चयं निवेदितम् ।
तामवोचत शोचन्तीं किञ्चित् स्मितसिताधरः ॥ ३८ ॥

हारीति तव पुत्राणां सन्ति पञ्चशतान्यहो ।
इति तेनोक्तमाकर्ण्य यक्षी दुःखक्षतावदत् ॥ ३९ ॥

पुत्रलक्ष्णेऽपि भगवन् सद्वा नैकमुतक्षतिः ।
पुत्रात् प्रियतरं नान्यत् किं दुःखं तत्क्षयात् परम् ॥ ४० ॥

पुत्रवानेव जानाति पुत्रस्नेहविषयधाम् ।
सहजैव सुतप्रीतिरकारणनिबन्धना ॥ ४१ ॥

*

*

*

मलिनो विकलः क्षीणः कस्य नेन्दुसमः सुतः ॥ ४२ ॥

इति यक्षवधूवाक्यं श्रुत्वा वात्सल्यविह्वलम् ।
भूतानुकम्पी भगवान् सस्मितस्तामभाषत ॥ ४३ ॥

शोकोऽयं बहुपुत्राया यद्येकविरहे तव ।
हृते त्वयैकवत्सानां पुत्रैके किदृशी व्यथा ॥ ४४ ॥

त्वं प्रविश्य सदा गेहं स्त्रीणां पुत्रमलक्षिता ।
अश्नास पुत्रमातापि व्याघ्रीव मृगशावकान् ॥ ४५ ॥

རང་གི་ལུས་ལ་གང་གང་གི། སྤྱུག་བསྐལ་ཉེར་སྤྱོད་ཉིད་འགྱུར་བ།
 བྱང་ན་ཉམས་ཁྱོད་མཚུངས་པས་ན། དེ་ནི་གཞན་ལ་བྱ་བ་མིན། 46

སངས་གྲིས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་གྱི། བསྐྱབ་པའི་གཞི་གསུམ་གལ་དེ་ཁྱོད།
 འཛིན་ཅིང་འཆོ་ལས་ཕྱིར་ལྷོག་ན། དགའ་བའི་བྱ་དེ་ཁྱོད་གྲིས་འཕྱོབ། 47

དེ་སྐད་བཅོམ་ལྷན་གྲིས་བཀའ་སྣུལ། དེ་ཡིས་བསྐྱབ་གཞི་བཟུང་དེ་ནས།
 འཆོ་བ་སྤངས་ལས་དགའ་བྱེད་བྱ། དེ་ཡིས་བྱིན་ནས་ཐོབ་པར་གྱུར། 48

དེ་ཡི་སྤྱེ་བ་ལྷ་མ་ཡི། སྤྱོད་མཐའ་ལས་ཀྱི་ཆེས་འགོ་དེ།
 དགེ་སྤྱོད་གིས་དྲིས་བཅོམ་ལྷན་གྲིས། སྤྱོད་པའི་མཐའ་དེ་བཀའ་སྣུལ་པ། 49

སྤྱོད་ཆེ་གོང་ཁྱེད་འདི་ཉིད་དུ། གོང་པ་ཁ་ཅིག་ལོངས་སྤྱོད་ཅན།
 རི་དང་སྤྱེད་མོས་ཆོལ་འགོ་ཞིང། གང་དང་རིལ་མོས་ནིས་པར་ཅེ། 50

དེ་ནས་ལས་དེར་བ་ཆེ་ཡི། མཛེས་མ་སུ་ཞིག་ནུ་གྲིས་ཤིང།
 རི་དགས་མིག་ལྷན་དར་བ་དག། ཁྱེད་ནས་འཆོང་དུ་ཡང་དག་ལོངས། 51

རང་བཞིན་གྲིས་ནི་སྤང་པོའི་འགོས། མངལ་ཁུར་ལེ་ལོར་བགྱོད་ལྷན་མ།
 དེ་ཡི་དལ་བུས་ཉེར་བགྱོད་ཅིང། ཆགས་བཅས་དེ་དག་ནི་མས་ལ་བརྟམ། 52

ནགས་ཀྱི་རི་དགས་ལྟར་མཛེས་མ། ཡིད་ལོང་མ་དེའི་ལྷ་རྩུལ་ནི།
 མཛོན་འདོད་མ་བསྐྱིབས་བཟུན་པ་དེས། དེ་དག་ནི་མས་ཀྱང་སྤྱིད་ལྷན་གྱུར། 53

येन येन स्वदेहस्य दुःखं याव्युपभोगताम् ।
न तत् परस्य कुर्वीत समानोऽनुभवः शुचाम् ॥ ४६ ॥

त्वं बुद्धधर्मसङ्घानां चीणि शिक्षापदानि चेत् ।
गृह्णासि हिंसाविमुखी तत्राप्राप्नोषि प्रियं सुतम् ॥ ४७ ॥

इत्युक्ता सा भगवता प्राप्तशिक्षापदा ततः ।
हिंसाविरामात् तङ्गत्वा पुत्रं प्राप प्रियङ्करम् ॥ ४८ ॥

तस्याः प्राग्जन्मदृत्तान्तं तस्याः कर्मफलान्वयम् ।
भिक्षुभिर्भगवान् पृष्टस्तद्दृत्तान्तमभाषत ॥ ४९ ॥

पुरास्मिन्नेव नगरे पौराः केष्युपभोगिनः ।
पर्वतोद्यानमालायां विजहुः नर्तनादिना ॥ ५० ॥

अथ तेन पथा कापि गोपकान्ता घनस्तनी ।
मथितं पण्यमादाय हरिणाक्षी समाययौ ॥ ५१ ॥

गर्भभारालसगतिः प्रत्युप्ता गजगामिनी ।
सा शनैरुपसर्पन्ती सस्पृहन्तान् व्यलोकयत् ॥ ५२ ॥

तस्या वनमृगीमुग्धैरवदग्धा विलोकनैः ।
असम्बृत्ता विलासाद्रैस्तेऽपि सोत्कण्ठतां ययुः ॥ ५३ ॥

འདོད་པས་ཁྱོས་པ་ཉིད་གྱུར་ཅིང་། ངང་རྩལ་འབྲུལ་ལ་ཉམས་པ་དག།

མ་རིག་བག་མེད་མ་དེན། དེ་དག་ནི་མས་ཀྱིས་དེར་དོན་གཉིར།

54

དེ་ནས་དེ་དག་རབ་སོང་ཆོ། ཆགས་པས་ངལ་ནས་དེ་ཡི་སངས།

ཁྱོས་པས་དམར་པོར་གྱུར་པ་བཞིན། བདོན་པ་དང་ནི་རྩན་ཅིག་སྤྱང་།

55

སྐབས་དེར་དེ་ཡི་བསོད་ནམས་ཀྱིས། ལས་དེ་ནས་ནི་རང་སངས་གྱིས།

ཁྱས་དང་སེམས་ནི་རབ་དང་བ། ལེགས་པར་འོང་བ་དེ་ཡིས་མཐོང་།

56

དར་བའི་རིན་གྱིས་ཐོབ་པ་ཡི། ཡུ་ལྷ་ལྷ་བགྱེད་དེ་ཡིས་ནི།

རིང་ནས་བྱུག་འཛལ་ནི་བདུན་ནས། ཡིད་ཉིད་ཀྱིས་ནི་དེ་ལ་སྤུལ།

57

བསོད་ནམས་དེ་ལས་གཞོད་སྤྱོད་རིགས། རྩོད་འབྲུལ་ལྷན་འདྲིར་ད་ལྷ་སྤྱོས།

ཡུ་ལྷ་སྤུལ་བས་འདི་ལ་བྱ། ལྷ་བགྱེད་དག་ནི་སྤྱོས་པར་གྱུར།

58

ངང་རྩལ་བཟེད་ནས་བདག་པོ་དག། བདང་བས་འཛོལ་ལྷན་གྱུར་སྤོན།

རང་སངས་གྱིས་ལ་བྱུག་འཛལ་བས། དེ་ཡིས་བསྐྱབ་གཞི་དེ་རིང་ཐོབ།

59

དེ་སྐད་དེར་ནི་གཞོད་སྤྱོད་ས་ཡིས་ལས་ཀྱི་གྱུར་ཅི་ཡང་།

ནི་མ་ངང་ནི་སྤྱོད་ནི་མ་པར་བྱུག་པ་དག་ནི་བཀའ་སྤུལ་ནས།

འཇིག་རྟེན་ཀུན་གྱི་ལེགས་བྱས་བསམས་བྱས་སྤོན་པ་དེ་ཡིས་ནི།

སྤྱོད་པོ་ནི་མས་ཀྱི་སྤྱིད་པའི་མཚོ་ལ་དགོ་བའི་ཟམ་སྤྱོད་ས་མཛད།

60

ཅེས་པ་དགོ་བའི་དབང་པོས་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་པའི་རྟོགས་པ་
བཟེད་པ་དབག་བསམ་གྱི་འབྲི་ཤིང་ལས་འཕྲོག་མའི་རྟོགས་པ་བཟེད་པའི་ཡལ་
འདབ་ཕྱེ་བཅུ་གསུམ་པའོ།

सा तैर्निमन्त्रिता तत्र मदनक्षीवतां गता ।
हारितं सहसा शीलं न विवेद प्रमादिनी ॥ ५४ ॥

ततस्तेषु प्रयातेषु तदा तस्या रतिश्रमात् ।
पपात सह धैर्येण गर्भः कोपादिवारुणः ॥ ५५ ॥

अत्रान्तरे समायातं तत्पुण्यैस्तेन वर्त्मना ।
प्रत्येकबुद्धं साद्राक्षीत् कायचित्तप्रसादनम् ॥ ५६ ॥

साम्प्रै मथितमूल्यात्तमाभ्यासां शतपञ्चकम् ।
दूरात् प्रणामविनता मनसैव न्यवेदयत् ॥ ५७ ॥

ततः पुण्यर्द्धिमत्यस्मिन् जाता यक्षकुलेऽधुना ।
जातमाभ्यार्पणेनास्याः पुत्राणां शतपञ्चकम् ॥ ५८ ॥

हिंसावती पापत्यागात् शीलविस्मरणात् परम् ।
प्रत्येकबुद्धप्रणतेः प्राप्तशिष्टापदाद्य सा ॥ ५९ ॥

इति विविधविपाकं कर्मतन्त्रं विचित्रं
किमपि स कथयित्वा तत्र यक्षाङ्गनायाः ।
कलितकुशलसेतुः सम्भवाभ्यौ जनाना-
मकृत सुकृतचित्तं सर्वलोकस्य शास्ता ॥ ६० ॥

इति श्लेमेन्द्रविरचितायां बोधिसत्त्वावदानकल्पलतायां
हारीतिकादमनावदानं नाम द्वादशः पल्लवः ॥

CHAPTER XIII.

ཡལ་འདབ་བཅུ་གསུམ་པ།

ཆོ་འབྲུལ་གྱི་རྟོགས་པ་བཞེད་པ་ནི།

གང་ཞིག་རྟོག་པའི་ལས་དུའང་གྱུ་བ་ཉིད་མིན་མེད་ཀྱང་རབ་དུ་འཕེལ་དང་ཐུན།
མི་ལས་གྱིས་ཀྱང་གང་དང་འབྲེགས་མིན་གང་ལ་ཡོངས་འདྲིས་སྒྲོན་ཆད་མེད་པའི་རིས།
གང་ལ་མི་ནྟམས་ཆོག་ནི་མི་སྣ་ཉིད་དང་གང་ཞིག་ནི་བ་མིག་གི་མཁྱེན།
གྱུ་མེད་སྦྱི་བའི་མཐུ་ནི་འབྱོར་པ་ཆད་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་མིན་པ་དེ་ལ་བཞེད། 1

གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཡོང་ཁབ་ཅེས་ལ། ས་བདག་གཟུགས་ཅན་སྤྱིང་པོ་ཡིས།
འོད་མའི་ཆལ་ན་བཞུགས་པ་ཡི། གྱིལ་བ་མཆོད་པ་མཐོང་བྱུང་ནས། 2

མོངས་པ་ཀྱན་མཁྱེན་ང་གྱི་ལ་ཅན། སྤག་དོག་དུག་གིས་རབ་གདུངས་པས།
དེ་ཡི་བྱད་འཕགས་ས་བཞེད་དེ། ཀུན་གྱི་ཀས་སྣང་བ་བཞིན། 3

རྒྱ་མཐོང་གྱུར་པའི་རབ་རིབ་ཆོགས། འི་ས་ཅན་ནི་ཤར་ཆ་ནས།
འཆར་བར་དོག་དུ་ཉིན་བར་ལ། རང་ཉམས་བྱས་དུ་འབྱན་པར་བྱེད། 4

གནག་ལས་བྱ་དང་ཡང་དག་གྱིལ། མི་ཕས་ཞོག་ཅན་དེ་བཞིན་དུ།
རྟོགས་བྱེད་གཉེན་གྱི་བྱལ་སོགས། མོངས་པ་ཟད་བྱེད་གཞན་དག་ཀྱང་། 5

त्रयोदशः पल्लवः ।

प्रातिहार्यावदानम् ।

यः सङ्कल्पपथा सदैव चरति प्रोज्जृम्भमाणाद्भुतं
स्वप्नैर्यस्य न सङ्गतिः परिचये यस्मिन्नपूर्वक्रमः ।
वाणी मौनवती च यच्च हि नृणां यः श्रोत्रनेत्रातिथि-
स्तं निर्व्याजजनप्रभावविभवं मानैरमेयं नुमः ॥ १ ॥

पुरे राजगृहाभिख्ये विम्बिसारेण भूभुजा ।
पूज्यमानं जिनं दृष्ट्वा स्थितं वेणुवनाश्रमे ॥ २ ॥

मात्सर्यविषसन्तप्ता मूर्खाः सर्वज्ञमानिनः ।
न सेहिरे तदुत्कर्षं प्रकाशमिव कौशिकाः ॥ ३ ॥

मलिनैः स्वविनाशाय परभागोदितैः सदा ।
क्रियते वासरस्यर्द्धां शार्च्चरैस्तिमिरोत्करैः ॥ ४ ॥

मस्करी सञ्जयी वैरैरजितः ककुदस्तथा ।
पूरणज्ञातिपुत्राद्या मूर्खाः क्षपणकाः परे ॥ ५ ॥

བདུད་ཀྱི་སྒྲུ་མས་སྒོངས་བྱས་ཅིང་། འབྲུག་འདོད་ཞེས་སྒྲིག་གིས་ནི།
དུ་བས་འཁོན་དུ་བྱུག་གཏིབས་པས། མི་བདག་ལ་མངོན་ཕྱོགས་ནས་སྒྲུས། 6

ནགས་ན་འདུག་པའི་དག་སྒྲིང་གང་། འདི་ནི་ཀུན་མཁུན་ང་གྱི་ཙན།
ཁྱིེ་གིས་དེ་དང་ངེ་ནོམས་ཀྱི། རྩོམ་ལ་མཐུན་པའི་བཟང་བར་བྱོས། 7

རྩོམ་ལ་མཐུལ་མས་གང་ཅུང་རྒྱུ། སྒྲོ་བོ་མག་བར་བཟུལ་བ།
ངོ་མཚར་ཅེ་བ་མཐོང་གུར་བ། དེ་དག་ཚོ་འབྲུལ་ཞེས་སྒྲུ་བཟོད། 8

གྲུལ་བོ་བདག་ཅག་གས་དང་དེ། མདུན་མར་ཚོ་འབྲུལ་སྒྲིག་པ་ཡི།
རྒྱས་པ་གང་ལ་ཡོད་གུར་དེ། འགྲོ་བ་གསུམ་དུ་མཚོད་འོས་འགྱུར། 9

ཞེས་པ་དེ་དག་ཚོག་ཐོས་ནས། མིང་བདག་དེ་དེགས་ལས་བྱིར་བྱོགས།
སྒྲུས་པ་བྱིད་བསམ་འདི་ཅི་ཞིག། འབྲེ་བོ་རི་ལ་འཛོགས་པར་འདོད། 10

འདི་ནི་རིགས་མེན་བྱི་མ་ཡིལ། ཞེས་ཀྱིས་མི་ཁ་འབྲུག་ནས་ཅི།
འདི་ནི་སྒྲུ་བར་མི་བྱ་ཡང་། སྒྲན་བདག་གིས་གྲོང་ལས་འབྱིན། 11

གྲུལ་བོ་ཡོན་ཏན་ཤེས་པ་ཡིས། དེ་སྐད་སྒྲོ་ཞིང་བཤད་པས་ན།
མི་བསྐྱུན་དེ་དག་མཁའ་ལ་བཞིན། ཏན་མེད་པར་ནི་སྒོང་བར་གུར། 12

མི་བདག་གཞུགས་ཙན་སྤྱིང་པོ་འདི། མོངས་ལས་བྱོགས་སྒྲུ་ལྷུང་གུར་བས།
མ་སྒྲོང་གཞན་དག་འགྲོ་བྱ་ཞེས། དེ་དག་ནོམས་ཀྱིས་བསམས་པར་གུར། 13

ऊचुर्नृपतिमभ्येत्य मारमायाविमोहिताः ।

संघर्षद्वेषदोषेण धूमेनेवान्धकारिताः ॥ ६ ॥

एष सर्वज्ञतामानी वने यः अमणः स्थितः ।

अद्विप्रभावो भवता तस्यास्माकञ्च दृश्यताम् ॥ ७ ॥

अद्विप्रभावाद्यत् किञ्चित् जनन्यावर्जनोर्जितम् ।

दर्श्यते महदाश्चर्यं प्रतिहार्यं तदुच्यते ॥ ८ ॥

शक्तिः संसदि यस्यास्ति प्रतिहार्यस्य दर्शने ।

अस्माकं तस्य वा राजन् पूजाः सन्तु जगत्त्रये ॥ ९ ॥

इति तेषां वचः श्रुत्वा तद्वर्पविमुखो नृपः ।

उवाच वाञ्छा केयं वः पङ्गूनां गिरिलङ्घने ॥ १० ॥

असमञ्जसमेवैतत् का स्पृहाग्नेः पतङ्गकैः ।

नैतद्वाच्यं पुनर्वादी मया निष्क्रास्यते पुरात् ॥ ११ ॥

इति राज्ञा गुणज्ञेन प्रत्याख्यातोद्यमाः खलाः ।

प्रययुस्ते निरालम्बे लम्बमाना इवाम्बरे ॥ १२ ॥

विम्बिसारो नरपतिर्मूर्खतापक्षपातवान् ।

अन्यं ब्रजामो भूपालमिति ते समचिन्तयन् ॥ १३ ॥

སྐབས་དེར་བཅོམ་ཐུན་མཉམ་ཡོད་ཀྱི། བྱང་བྱེད་དང་ཉི་གྱུལ་བྱེད་ཚལ།
ཀུན་དགའ་ར་བར་བྱོན་པར་གྱུར། ཕྱོགས་དེ་ཉིད་དེ་དག་སོང། 14

དེ་དག་དེར་བྱིན་གོ་ས་ལའི། ས་ཡི་བདག་པོ་ས་གྲུལ་ལ།
ཆོ་འབྲུལ་མཉམ་བྱུང་འབྲན་པ་ན། དེ་ཉིད་ཁོ་ན་དེ་ལ་བཟོད། 15

ཡོན་ཏན་བྱང་ཤེས་མི་བདག་ནི། དེ་དག་དྲིགས་པ་གཞོན་འདོད་པས།
ཆོ་འབྲུལ་ལྟ་བར་སྒྲོ་བའི་སྒྲོད། བཅོམ་ཐུན་འདས་ཀྱི་བྱུང་དུ་སོང། 16

མཛོད་དུ་བྱིན་དེ་དུལ་བ་ཡིས། དུག་འཚལ་ནས་ནི་རབ་གསོལ་པ།
བཅོམ་ཐུན་སྒྲུ་སྒྲིགས་ནོམས་ཀྱི་ནི། དྲིགས་པ་ཞི་བར་མཛོད་པར་འོས། 17

ཆོ་འབྲུལ་འབྲན་པའི་ཉི་སྒྲོལ་གྱིས། བྱིད་ཀྱི་སྒྲུ་ནི་བཟླ་བར་འདོད།
དེ་དག་རང་གི་ཡོན་བསྒྲགས། བདག་ཅག་ནི་བའོན་པར་བྱེད། 18

གཏོ་བོ་དམ་པ་མགྲུབ་ཡིས། རང་གི་གཟེ་བཟློད་རབ་གསལ་མཛོད།
སྒྲུ་སྒྲིགས་ཞེས་པ་ས་ལུས་པའི། ཐུན་པ་བརྒྱལ་པར་རབ་དུ་བྱོང། 19

དེ་སྐད་གྲུལ་པོའི་ཚོག་ཐོས་ནས། བསམས་པ་ཆེན་པོ་ནོས་འགྱུར་མེད།
འབྲན་བཞེད་ཁྲོ་བ་དང་བལ་བ། བཅོམ་ཐུན་འདས་ཀྱིས་དེར་བཀའ་སྒྲུལ། 20

གྲུལ་པོ་གཞན་དག་ཉར་གཞོན་དང། ཚོད་དང་གྲིགས་པའི་བྱིར་ཡང་མིན།
ནོས་དབེན་གྱི་དུ་འོས་པ་ཡང། ཡོན་ཏན་འདི་ནི་གཟུང་བར་བྱ། 21

अत्रान्तरे भगवति श्रावस्तीमभितः पुरीम् ।

प्राप्ते जेतवनारामं दिगन्तानेव ते ययुः ॥ १४ ॥

ते प्रसेनजितं तत्र प्राप्य कोशलभूपतिम् ।

प्रातिहार्यकृतस्पर्द्धां तामेवास्मै न्यवेदयन् ॥ १५ ॥

गुणान्तरज्ञो नृपतिस्तेषां दर्पक्षयेच्छया ।

ऋद्विसन्दर्शनेत्साहाद् ययौ भगवतोऽन्तिकम् ॥ १६ ॥

स समभ्येत्य विनयात् प्रणिपत्य तमब्रवीत् ।

भगवन् दर्पदलनं तीर्थ्यानां कर्तुमर्हसि ॥ १७ ॥

ऋद्विस्पर्द्धानुबन्धेन त्वत्प्रभावदिदृक्षया ।

स्वगुणश्लाघयास्माकं तैः कर्णौ वधिरीकृतौ ॥ १८ ॥

प्रकाशय निजं तेजः सज्जनावर्जनं विभो ।

तीर्थ्याभिधानामखिलं प्रयातु प्रलयं तमः ॥ १९ ॥

इति राजवचः श्रुत्वा निर्विकारो महाशयः ।

भगवान् विरतामर्षः सहर्षस्तमभाषत ॥ २० ॥

राजन्नान्योपमर्दाय विवादाय मदाय वा ।

विवेकाभरणार्होऽयं क्रियते गुणसंग्रहः ॥ २१ ॥

འགྲན་པའི་གྱུ་ཡིས་རབ་བསྐྱབས་གང་། ས་རོལ་བསྐྱལ་མ་འཕྲོག་ཡོན་ཏན་ནི།
སྒ་དྲོག་དག་གི་རྩི་མ་ཅན། བློ་བཟང་ཡོན་ཏན་བཟའ་དེས་ཅི། 22

གང་ཞིག་རང་གི་ཡོན་ཏན་གྱིས། གཞན་གྱི་ཡོན་ཏན་སྤྱིབ་བྱེད་པ།
བསྐྱལ་མ་པར་འོས་པ་མིན་པ་དེས། རང་ཉིད་ཁོ་ནས་ཆོས་ལྷན་གསོན། 23

ཡོན་ཏན་དམ་པ་ཡོངས་བཏོག་ཉིད། མཚོག་དུ་སྐྱེངས་པར་བྱེད་པ་ཡིན།
གང་ཕྱིར་དག་པ་སྤང་ལ་ནི། གཞལ་བའི་མཐོ་འཚམས་རིགས་པ་མིན། 24

གང་ཞིག་ཡོན་ཏན་ལྡན་ན་ཡང་། གཞན་ལ་རབ་དངས་ཉིད་མི་འགྱུར།
ལག་ན་མར་མེ་ཐོགས་དེ་དེ། རྫོད་ཀྱི་གྲིབ་མས་ལྷན་པར་བྱེད། 25

དེ་ཉིད་འཛིག་ཉིན་ན་ཀུན་མཁུན། བདག་གིས་སྒྲག་པ་ཅི་ཞིག་རིག།
ས་རོལ་མངོན་ཁངས་ཆིལ་གནོན་པར། ཏུལ་བ་བཏོན་པས་རང་ཆིལ་གནོན། 26

དེ་སྐད་བཅོས་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས། རབ་ཞི་མངོན་པར་བཞེད་ཐོས་ནས།
གྱུ་ལ་པོས་ངོ་མཚར་བསྐྱབ་པ་ལ། མཚོག་དུ་མངོན་པར་བྱ་བ་བྱས། 27

དེ་ནས་ཆོག་ས་ཀྱི་བཅོས་ལྡན་གྱིས། ཞལ་བཞེས་མཛད་པས་མི་ཡི་བདག།
མགྲུབས་ཞག་བདུན་དུས་བསྐྱབ་སྟེ། གྱུ་ལ་པོའི་པོ་བྱང་སོང་བར་གྱུར། 28

སྐབས་དེར་ས་ཡི་བདག་པོ་ཡིས། མ་གཅིག་མིན་པའི་སྤྱན་རླབས་ཞིག།
པོ་བྱང་འཁོར་དང་ཉེ་བ་ཡིས། ཁང་བཟང་གཞི་ཡི་ལམ་ནས་གྱིས། 29

मात्सर्यमलिनैः किन्तैर्विचारविगुणैर्गुणैः ।

ये हरन्ति परोत्कर्षं स्पृह्याबन्धप्रसारिताः ॥ २२ ॥

गुणाच्छादनमन्यस्य स्वगुणेन करोति यः ।

धर्मस्तेनाप्रशस्तेन स्वयमेव निघातितः ॥ २३ ॥

सद्गुणानां परीक्षैव परवैलक्ष्यकारिणी ।

उचिता न हि शुद्धानां तुलारोहविडम्बना ॥ २४ ॥

गुणवानपि नायाति यः परेषु प्रसन्नताम् ।

स दीपहस्तस्तत्पाचच्छायया मलिनीकृतः ॥ २५ ॥

लोके त एव सर्वज्ञा विद्मः किमधिकं वयम् ।

पराभिमानाभिभवप्रागल्भ्यं स्वपराभवः ॥ २६ ॥

इति श्रुत्वा भगवतः प्रशमाभिमतं वचः ।

भृशमभ्यर्त्यनां राजा चकाराश्चर्यदर्शने ॥ २७ ॥

ततः कृच्छात् भगवता कृताभ्युपगमो नृपः ।

राजधानीं ययौ हृष्टः सप्ताहावधिसन्निदा ॥ २८ ॥

अस्मिन्नवसरे आता भूमिभर्तुरसोदरः ।

चचारान्तःपुरोपान्ते प्रासादतलवर्त्मना ॥ २९ ॥

ལས་ཀྱི་རླང་གིས་བསྐྱོད་པ་བཞིན། གྱུལ་པོའི་བཅུན་མའི་ལག་ནས་འཕྲོས།
ཅེ་དགའ་དང་བཅས་འགྲོ་བ་དེའི། སྤྲུལ་པར་མེ་དྲོག་འཕྲིང་བ་རླུང་། 30

སྐྱོན་ནི་རིག་པར་གྱུར་པ་དེའི། སྐྱོན་ནྟམས་དཔང་པོས་བསལ་བྱས་ནས།
སྤྲུལ་མཁའ་གྱིས་གཏམ་དེ་དག། གྱུལ་པོ་ཡིས་ནི་དྲོགས་པར་བྱས། 31

ཇི་པོའི་བསམ་པ་སྟོང་པར་ནི། རླང་ཡང་བྱ་ག་ཉིད་པར་གྱུར།
གཞོན་པ་ཀུན་བྱེད་ལྟེ་གཉིས་པ། སྤྲུལ་པར་དུ་འཕྱུག་པ་ཉིད། 32

གྱུལ་པོ་སྤྲུལ་པ་བསྐྱེད་པ་ཡིས། སྤྲུལ་དྲུག་གྱིས་གྱུལ་གྱུར་པས།
སྐྱོན་རླུང་ལག་པ་ཀོང་པ་དག། རླུང་དུ་ཆོད་ཅེས་ཡང་དག་བསྐྱོས། 33

ལག་པ་ཀོང་པ་ནྟམས་བཅད་པའི། གཞོན་ཀུན་ལས་ཀྱི་ནྟམ་བསྐྱེད་པས།
གསོད་པའི་ནོར་འཛིན་ལ་ཉལ་དེ། མི་བཟད་གྱུར་པར་ཞུགས་པར་གྱུར། 34

མ་དང་གཉིན་ནི་ལྷ་ངན་ཅན། གཏུང་བ་དྲག་པོས་ཡོངས་བསྐྱོར་དེ།
སྐྱོད་ཅིག་མིག་ནི་གཡོ་བ་ཡི། ཟད་བྱེད་ནྟམས་ཀྱིས་མཐོང་པར་གྱུར། 35

དེ་ནི་ཡོངས་བསྐྱེད་པས་ལ་ཆགས་ཤིང་། ཀུན་ལ་བྱུག་འཛལ་ལྷ་ངན་གྱིས།
གཟིང་བའི་གྱུལ་བྱ་གཉིན་དེ་ནྟམས། དེ་དག་ལ་མངོན་སྟོགས་ནས་སྤྲུལ། 36

ཀུན་ལ་ཞེས་པ་མི་བདག་ལྷ། སྐྱོན་མེད་འདི་ནི་ཆད་པས་བཅད།
ཁྱེད་ནྟམས་ཀུན་མཁའ་སྤྲུལ་པོ། འདི་ལ་བཀའ་རྒྱུ་བ་པར་མཛོམས། 37

सलीलं व्रजतस्तस्य कर्मवातैरिवेरिता ।

कुसुमस्रक् पपातांसे राजपत्नीकराद्युता ॥ ३० ॥

तस्य विज्ञातदोषस्य दोषं सम्भाव्य साक्षिभिः ।

पिशुनाः किम्बदन्तीन्तां चक्रिरे राजगामिनीम् ॥ ३१ ॥

छिद्रमल्पमपि प्राप्य क्षुद्राः सर्वापकारिणः ।

द्विजिह्वाः प्रविशन्त्याशु प्रभूनां शून्यमाशयम् ॥ ३२ ॥

पिशुनप्रेरितो राजा भ्रातुरीर्षाविषोल्बणः ।

छेदमस्यादिदेशाशु पाणिपादस्य मूर्च्छितः ॥ ३३ ॥

निकृत्तपाणिचरणः कुमारः कर्मविश्रवात् ।

स बध्यवसुधाशायी विवेश विषमापदम् ॥ ३४ ॥

तीव्रव्यथापरिवृतं शोचद्भिर्मातृबन्धुभिः ।

ददृशुस्तं क्षणकाः क्षणं नयनचालने ॥ ३५ ॥

तान् समभ्येत्य शोकार्त्तास्ते राजसुतबान्धवाः ।

जगदुस्तत्यरिचाणसंलिप्ताः सर्व्वप्राणिनः ॥ ३६ ॥

अदोषं निगृहीतोऽयं कालनामा नृपात्मजः ।

सर्व्वज्ञवादिनो यूयं प्रसादोऽस्य विधीयताम् ॥ ३७ ॥

དེ་སྐད་མཆི་མ་རབ་རྒྱལ་ཤིང་། རབ་སྒྲུམ་དེ་ཡིས་གསོལ་བཏབ་པས།
མཐུ་མེད་དེ་དག་མི་སྤྲོ་ཞིང་། སྤྲོས་ནས་གཞན་དུ་སོང་བར་གྱུར།

38

དེ་ནས་དག་སྤོང་ཀུན་དགའ་བོ། བདེ་གཤེགས་བཀའ་ཡིས་ལས་དེ་ནས།
འོངས་ཏེ་བདེན་པའི་བྱིན་རྒྱལས་ཀྱིས། དེ་ཡི་ལྷས་ནི་ནོས་པར་བསྒྲུབས།

39

ཀྱང་ལག་ཡང་དག་སྤྲོས་པ་ཡིས། གྱུ་པོའི་བྱ་ཡང་དང་བའི་སྤྲོས།
གྱུ་ལ་སྒྲུབས་སུ་མངོན་སོང་སྟེ། དེ་ཡི་ཉེ་གནས་དག་དུ་གྱུར།

40

དེ་ནས་ཞག་བདུན་བརྒྲས་པའི་ཆོ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཚུ་འཕྲུལ་གྱི།
ཆོ་འཕྲུལ་བཟང་འདོད་ས་བདག་གིས། །ཁང་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་དུ་བཅུག།

41

དེར་ནི་ཟེད་བྱེད་པ་སོགས་དང་། ལྷན་ཅིག་གི་བདག་བཞུགས་པ་ལ།
བདེ་གཤེགས་བཞེད་པས་ས་གཞི་དག། དཔག་བསམ་ཤིང་གིས་བཀྱིན་པར་གྱུར།

42

དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་མཐུ། ལྷ་རུ་རྩ་ནོས་ས་འོངས་པའི་ཆོ།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་སོང་གའི་ཁྱི། རིན་ཅན་རབ་འབར་ཆེ་བ་བསྟེན།

43

མེ་ཡི་ཁམས་ལ་རབ་ཞུགས་པ། དེ་ཡི་འགྲམ་པ་ལས་འཁྲུངས་པའི།
མེ་ཡི་ཚོགས་ཀྱིས་སྤྲིད་པ་ཡི། དཀྱིལ་འཁོར་དག་ནི་བྱུང་པར་གྱུར།

44

སྤྲིད་པར་གནས་པ་མཐའ་དག་འཛིག་པའི་འཛིགས་པས་དལ་བུ་ཡིས།
པརྒྱའི་ཆལ་དང་མཚུངས་པའི་མེ་ནི་ཞིབར་གྱུར་པ་ལ།
དེ་ལྷས་བཅོམ་ལྷན་སྐྱོན་སྤྲིང་ཆེའི་ཆུ་ཡི་ཕུང་པོ་ལས།
བདུད་ཅིས་གང་བའི་བོ་རྒྱལས་དེ་མེད་འོད་ཟེར་རབ་དུ་འཕྲོས།

45

इति तैः प्रसरदाघैरर्थ्यमानाः प्रलापिभिः ।
 ते मौनिनो निष्प्रतिभा वैलक्ष्यादन्यतो ययुः ॥ ३८ ॥
 अथ तेन पथा यातो भिक्षुः सुगतशासनात् ।
 आनन्दो विदधेऽङ्गानि तस्य सत्योपयाचनात् ॥ ३९ ॥
 राजपुत्रस्तु सञ्जातपाणिपादः प्रसन्नधीः ।
 जिनं शरणमभ्येत्य तदुपस्थायकोऽभवत् ॥ ४० ॥
 सप्तरात्रे व्यतीतेऽथ आन्तिहार्यं गृहं महत् ।
 ऋद्धिं भगवतो द्रष्टुं महौपतिरकारयत् ॥ ४१ ॥
 उपविष्टे नृपे तत्र सह क्षपणकादिभिः ।
 कल्पवृक्षीकृता भूमिरभवत् सुगतेच्छया ॥ ४२ ॥
 ततः प्राप्तेषु देवेषु द्रष्टुं भगवतः प्रभाम् ।
 रत्नप्रदीपं भगवान् भेजे सिंहासनं महत् ॥ ४३ ॥
 तेजोधातुं प्रपन्नस्य तस्य गण्डसमुद्गतैः ।
 व्याप्तं पावकसङ्घातैरभूद्भुवनमण्डलम् ॥ ४४ ॥
 शान्ते शनैः कमलकाननसन्निकाशे
 बह्वौ समस्तभुवनस्थितिभङ्गभीत्या ।
 देहात्ततो भगवतः करुणाम्बुराशेः
 पूर्णामृतोर्म्मिविमलारुण्यः प्रससुः ॥ ४५ ॥

རྩོད་སྐྱུ་རྒྱ་བའི་མཛེས་པ་ལས་གྱུ་ལ་མཛེས་པ་ས་ཁྲིངས་གྱུར་ཅིང་།
 གཞི་བརྩོད་རབ་དུ་གྱིས་པས་ཉི་མའི་འཁོར་ལོ་འབྲས་མེད་མཛོད་།
 འཕྲིན་པ་དེ་ནི་སྤྱོད་པའི་ཚོགས་ཀྱི་ནིས་པར་ལྟ་བུར་གྱིས།
 ལེགས་བྱས་གྱིས་ཐོབ་སྤོན་མེད་མཁུ་ཞིང་དགའ་བས་འབྲུངས་པར་གྱུར།

46

ཅུ་བ་བེ་དྲུག་ལྷན་རིན་ཅེན་དམར་པོའི་འདབ་ས་ཡངས།
 མཛེས་ཤིང་རབ་དུ་འབར་བའི་གསེར་གྱི་གེ་སར་ཟེ་འབྲུ་ཅན།
 ཀྱང་དུག་པ་ནི་མས་ཀྱི་བཟང་ཚོགས་ཀྱིས་འབོད་པའི་བདུ་ནི།
 དེ་ནས་དེ་ཡི་དྲུང་དུ་ས་གཤི་དག་ལས་མངོན་འབྲུངས་གྱུར།

47

དེ་དག་ནི་མས་ལ་ཉི་བར་བཞུགས་པའི་བདེ་གཤེགས་འཁོར་ལོ་ནི།
 གསེར་འོད་མཛེས་པའི་འཛམ་པའི་གྱུན་ལྷན་དེ་ནས་ཉི་བར་མཐོང་།
 བདུད་ཅི་མཉེས་གཤེན་རི་བོང་ཅན་འོད་བསིལ་བར་གྱུར་པ་དག།
 གང་ཞིག་ཤར་བས་འཛིག་ཉིན་དག་གིས་འབྲུལ་ལ་བདེ་ཐོབ་གྱུར།

48

དེ་དག་དབྱས་ན་བཅོམ་ལྷན་འདས་ནི་མཐུ་ཡི་འབྱོར་པ་དག།
 རི་ནི་མས་དག་ལས་གསེར་གྱི་རི་བོ་བཞིན་དུ་ལྷག་པར་འཛིན།
 སྐྱུ་པ་ལེགས་མཐོ་སྤྱུ་ཅིང་མཛེས་པར་ཡང་དག་གནས་པ་ནི།
 ལྷ་ཡི་སར་སྤྱོད་ནི་མས་ལས་ཡོངས་འདུ་བཞིན་དུ་རབ་དུ་མཐོ།

49

लावण्यसारमतिचन्द्रसहस्रकान्तिं
तेजःप्रतानविफलीकृतसूर्यचक्रम् ।
तं नागनायकनिकायविलोचनानि
प्रीत्या पपुः सुकृतलब्धमपूर्वहर्षम् ॥ ४६ ॥

वैदूर्यनालविपुलारुणरत्नपाच-
कान्तोत्ससत्कनककेशरकर्णिकानि ।
अभ्युद्ययुः क्षितितलादथ तत्समीपे
पद्मानि सौरभभराहृतषट्पदानि ॥ ४७ ॥

तेषूपविष्टमथ काञ्चनचारुकान्तिं
स्निग्धेक्षणं सुगतचक्रमदृश्यतारात् ।
पीयूषपेशलशशिद्युतिशीतलेन
यस्योदयेन सहसा सुखमाप लोकः ॥ ४८ ॥

तेषां प्रभावविभवं भगवान् बभार
मध्येऽधिकं कनकशैल इवाचलानाम् ।
सुत्कन्धबन्धुरधनद्युतिसन्निवेशः
प्रांशुः सुरक्षितिरुहामिव पारिजातः ॥ ४९ ॥

མཐོ་ངེས་བྱ་མའི་ལག་པས་མེད་ཤོག་ནམས་ནི་གཏོར་གྱུར་པའི།
 མི་དཔན་འཕྲུང་བའི་ཚོགས་ཀྱིས་ཡན་ལག་མཚོག་ནམས་གྱིས་གྱུར་ཅིང་།
 དེ་ཞལ་ཐུ་སྤྱིས་ནམ་པར་བཟུ་ལ་མིག་ནི་འཛུམ་བུལ་བས།
 མི་ནམས་དག་ཀྱང་སྐད་ཅིག་མི་ཡི་དངོས་མིན་ཐོབ་པར་འགྱུར།

50

དེ་ནས་ལྷ་ཡི་རི་ཆེན་དྲུང་དང་རི་སྐྱེས་ཁྲབ་གྱུར་ཅིང་།
 མེད་ཤོག་ཆར་པ་གད་གྱུང་སྐྱེ་ཆེར་བཞད་ནས་མཁའ་དེ་དོར་ར་ནི།
 གྱི་ཟ་མི་འས་ཅི་དང་བྱུ་བའི་དབང་ཕྱུག་སྤྱོད་ནམས་ཀྱིས།
 བཅོམ་ལྷན་བསྐྱོད་པའི་ཚོག་གི་སྤྱོད་ནི་བསྐྱུགས་པར་གྱུར།

51

དེར་ནི་བཅོམ་ལྷན་ཞལ་གྱི་བརྒྱ་མཐུ་ཡི་འདབ་དཔར་ཞིང་།
 འོད་ཟེར་དཀར་བས་ཀྱན་དཀྱིས་སོ་ཡི་གེ་སར་རྫོགས་པ་ལས།
 བསོད་ནམས་ཀྱིས་གཙང་ཤིན་དྲུང་དང་བའི་གསུང་གི་སྤྱང་ཅི་ནི།
 རང་ཉམས་དང་མཐུན་དཔར་པའི་གྱི་བཟང་སྐལ་དང་ལྷན་པས་འབྱུངས།

52

སྤྱིག་པའི་ཐར་པ་ཐོང་ལ་བསོད་ནམས་དག་གིས་ས་བོན་ཐོབ།
 ཁོན་ནི་ཡོངས་སུ་དོར་ལ་ཞི་བའི་བདེ།
 འཆི་བའི་དུག་ནི་ཉམས་བྱེད་ཡེ་ཤེས་བདུད་ཅི་འབྱུངས་ཤིག་དང་།
 དག་པའི་གྲོགས་པོར་གྱུར་པའི་ལུས་འདི་རིང་པོ་མི་གནས་སོ།

53

स्वर्गाङ्गनाकरकुशेशयकौर्यमानै-

रम्भानमाल्यवलयैः कलितोत्तमाङ्गाः ।

तस्याननाम्बुजविलोकननिर्निमेषे

मर्त्या अपि क्षणमवापुरमर्त्यभावम् ॥ ५० ॥

व्योमाङ्गनेषु सुरदुन्दुभिशङ्खतूर्य-

घोषावृतः कुसुमवर्षमहादृहासः ।

गन्धर्वकिन्नरमुनीश्वरचारणानां

स्क्रीतश्चचार भगवत्स्तुतिवादनादः ॥ ५१ ॥

तत्रारुणाधरदलादृशनांशुशुभाद्

व्याकीर्णकेशरकुलादृशनारविन्दात् ।

सत्सौरभं भगवतः स्वरसन्निवृत्तं

धन्याः पपुर्मधुरवाङ्मधु पुण्यसूतम् ॥ ५२ ॥

पापं विमुञ्चत निषिञ्चत पुण्यबीजं

वैरं परित्यजत शाम्यसुखं भजध्वम् ।

ज्ञानामृतं पिवत मृत्युविषापहारि

नेयं तनुः कुशलकर्मसखी चिराय ॥ ५३ ॥

དབལ་འབྱེད་གཡོ་ཞིང་ལང་ཚོ་ཉིད་ཀྱང་གི་བར་ཇེས་སུ་འགྲོ།
 ལུས་ཀྱང་གཞོད་པའི་ཚོགས་ནིས་དག་གི་གནས་ཉིད་གྱུར་པ་ཡིན།
 སྒྲིག་ནི་ངན་པའི་ལུས་ཀྱི་བྱིས་བྱི་ཡུད་ཙམ་མགོན་ཡིན་པས།
 ཚོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དྲི་བ་སྤྱད་ལ་རབ་དུ་འབད་པར་མཛོད།

54

དེ་ལ་སོགས་པའི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཉིར་བཟུན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི།
 ལྷང་བ་དྲི་མ་མེད་པ་དབེན་ཞིང་དགེ་བའི་མཐུ་སྟོབས་ཀྱིས།
 སྐྱེ་བའི་ངར་འཛིན་འཛིག་ཚོགས་ལྷ་བའི་རི་བོའི་ཕྱོ་མ་ནི།
 ཉི་ཤུ་རྩེ་ཇེས་བཞིན་དུ་གྱུར་བཅོམ་རབ་དུ་ཞི་བར་གྱུར།

55

རྩེ་འབྲུལ་འོད་ལྷན་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་མཐུ་སྟོབས་སུ་སྟེགས་ནིས།
 སྒྲིགས་ཀྱིས་བཅོམ་པའི་དུག་འཛིན་བཞིན་དྲེགས་པ་ཉམས་གྱུར་ཅིང་།
 ཉི་མའི་འོད་ཀྱི་མཐུ་ཡིས་མར་མེ་བཞིན་དུ་ཟིལ་གྱིས་མནན།
 ཡུན་རིང་གཡོ་བ་མེད་པའི་མོ་བཀོད་པ་བཞིན་གྱུར།

56

སྐབས་དེར་གཞོད་སྟོན་ལག་ན་དོ་ཇེས་ཟད་བྱེད་པ་ནིས་ནི།
 བདག་ཉིད་ཀྱན་གྱིས་དྲི་བ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་མི་མཐུན་སྟེགས།
 ཡིན་པར་ཤེས་ནས་དྲག་པའི་རྒྱུང་གིས་དྲིས་པའི་ཆར་དག་སྟོམ།
 རྣམ་པར་རྟོགས་ནས་ས་ཡི་ཁྱད་བྱུང་བསྐབས་པ་དག་དུ་བྱས།

57

लक्ष्मीश्वला तरुणता च जरानुजाता
कायोप्यपायनिचयस्य निवास एव ।
प्राणाः शरीरककुटीषु मुहूर्त्तपान्या
नित्योदये कुरुत धर्ममये प्रयत्नम् ॥ ५४ ॥

इत्यादिभिर्भगवतः प्रविभक्तदीप्त-
ज्ञानैर्विवेकविमलैः कुशलोपदेशैः ।
वज्रैरिवाशु दलनं प्रययौ जनानां
सत्कायदृष्टिसमविंशतिमृङ्गशैलः ॥ ५५ ॥

ऋद्धिप्रभा भगवतः प्रविभाव्य तीर्थ्या
मन्त्राहता विषधरा इव भग्नदर्पाः ।
दीपा इवार्ककिरणप्रतिभाभिभूता
श्चिचार्पिता इव ययुश्चिरनिश्चलत्वम् ॥ ५६ ॥

अचान्तरे भगवतः सततं विपश्चः
सर्व्वात्मना क्षणको नवधर्मयक्षः ।
क्षिप्तश्रवान् स वृत्तवर्षवरैश्चकार
विद्राव्य रन्ध्रशरणान् भुवि वज्रपाणिः ॥ ५७ ॥

དེ་ནས་དེ་དག་ལ་མཚན་བཅོས་ལྷན་སྐྱབས་འོས་སྤྱིང་ཐེ་ཡིས།
 བཟླ་ན་པར་གྱུར་པས་ཉི་པར་བཟླ་ན་པ་ཀུན་གྱི་ཡལ་བཀའ་སྦྱེ།
 རི་དང་ནགས་དང་ས་དང་རྒྱུད་དང་ཁྱེད་ས་ལ་སོགས།
 འདི་ཀུན་ངེས་པར་སྤྲོད་མ་ནི་མས་ཀྱི་འཛིགས་ལ་སྐྱབས་མི་འགྱུར།

58

རབ་དུ་སང་བའི་རང་བཞིན་གནས་ལ་སྒོ་གྲོས་བསྐྱེད་བྱས་ནས།
 སངས་གྲོས་ཚོས་དང་དགེ་འདུན་བཅས་ལ་གང་ཞིག་སྐྱབས་སོང་བ།
 དེ་དག་འགྲོ་བ་འཛིགས་པས་འཛིག་པ་ལ་ཡང་འཛིགས་པ་མེད།
 དམན་པ་ཡོངས་འཛིན་སྐྱབས་ནི་གཞན་ན་ཡོད་པ་ཉིད་མ་ཡིན།

59

འཛིག་རྟེན་པ་རེལ་མི་བཟད་སྟེན་པ་སྒྲོག་དཀར་ཚོས་ནི་རབ་གྲོས་ཚེ་ཟེར་ཅན།
 བཟོད་དཀར་སྒྲིག་པའི་གདུང་བ་ཤོངས་པས་མངོན་པར་བསྐྱེད་པ་སྦྱིན་པ་ཆུ་གཏོར་ཡིན།
 མི་བཟད་གཏི་སྟག་གཡང་ས་ཆེན་པོའི་གཙོང་ལ་ཤེས་རབ་ལག་པས་འཆེལ་བ་སྟེ།
 ཀུན་དུ་མི་ནི་མས་ཀྱི་ནི་བསོད་ནམས་ཁོ་ན་དམན་དང་ཚོང་བྲལ་བའི་སྐྱབས།

60

དེ་ལྟར་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསྐྱབས་མིག་ཅན་ནི་མས་ཀྱི་མིག་ནི་དབྱེར་འོས་ཤིང་།
 ཚོས་ཀྱི་ནོར་བུའི་འོད་ཟེར་དག་ནི་རབ་གསལ་ལྷན་པས་གསལ་བྱས་ནས།
 མདུན་སར་བདེ་གཤེགས་རྒྱ་བས་དག་པའི་ཚོས་ནི་ཉི་པར་བཟླ་ན་པ་དག།
 བཏོན་པར་གྱུར་བའི་གནས་བཞིན་མཛད་ནས་རང་གི་ནགས་སུ་གཤེགས་པར་གྱུར།

61

ཞེས་པ་དགེ་བའི་དབང་པོས་བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོགས་པ་
 བཟོད་པ་དཔག་བསམས་གྱི་འབྲི་ཤིང་ལས་ཚོ་འཕྲུལ་གྱི་རྟོགས་པ་བཟོད་པའི་ཡལ་
 འདབ་སྟེ་བཅུ་བཞི་པའོ།

उद्दिश्य तानथ कृपाद्रभयाशरण्यः
सर्वोपदेशविषयान् भगवान् वभाषे ।
भूमृद्वनावनिमणिर्विवरादि सर्वं
तेने भयेषु शरणं किल कातराणाम् ॥ ५८ ॥

बुद्धिं प्रबोध मम धाम्नि निधाय बुद्धिं
धर्मं ससङ्गमपि ये शरणम्प्रपन्नाः ।
तेषां जगत्क्षयभयेष्वपि निर्भयाणां
नैवान्यतः शरणदैव्यपरिग्रहोऽस्ति ॥ ५९ ॥

दुर्वारे परलोकतीव्रतिमिरे धर्मः प्रवृद्धोऽंशुमान्
दानं दुःसहपापतापविपदामभ्युन्नमे वारिदः ।
प्रज्ञा मोहमहाप्रपातविषमश्वभ्रे करालम्बनं
दैव्याक्रान्तमहीनमेव शरणं सर्वत्र पुण्यं नृणाम् ॥ ६० ॥

इति तिमिरवृताक्षां चक्षुरुन्मीलनाहं
दशनमणिमरीचिच्यज्यमानप्रकाशम् ।
सदसि सुगतचन्द्रः शुद्धधर्मोपदेशं
स्थिरपदमिव कृत्वा काननं स्वं जगाम ॥ ६१ ॥

इति क्षेमेन्द्रविरचितायां बोधिसत्त्वावदानकल्पलतायां
प्रातिहार्यावदानं नाम त्रयोदशः पल्लवः ॥

CHAPTER XIV.

ཡལ་འདབ་བཅུ་བཞི་པ།

ལྷ་ལས་བབས་པའི་རྟོགས་བརྗོད།

ཇིས་དང་མདུན་དང་མངོན་དུ་གྱུར་པར་ཡང་།
སྐྱེ་བའི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་ལས་དག་ནི།
གསལ་བར་བྱེད་པ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་སྤྱུ།
རིན་ཅེན་སྦྱོན་མ་ལྷ་བྱུར་གྱུ་ལྱུར་ཅིག།

1

སྦྱོན་ཆེ་ལྷ་ཡི་གྲོང་ཁྱེར་དུ། ཡོངས་འདུ་ཀོ་བོ་ད་རའི་རྒྱང་།
ལ་བ་དགར་པོ་ཞེས་བྱ་བ། འོད་བརྗང་རྩོམ་ལྷེད་དུ་ནི།

2

བཅོས་ལྷན་འདས་ཀྱིས་སྐབས་གསུམ་པའི། ཚོགས་ལ་ཚེས་ནི་བལྟན་མཛན་ནས།
སི་ནམས་ཇིས་སྤྱུ་གཟུང་བའི་སྤྱད། འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་བབས་པར་གྱུར།

3

ས་ལ་བབས་པར་གྱུར་པ་དེའི། ཇིས་སྤྱུ་འཆི་མེད་ནམས་འབྲངས་པས།
གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ཚོགས་ཀྱིས་ནི། ས་གཞི་སུམ་པ་ཁེངས་པར་གྱུར།

4

སྐྱེ་བའི་འོད་ལྷན་ངེ་ཡབ་ནི། དེ་ཡི་ཚེས་ཀྱི་འོད་གྱུན་གྱིས།
གྱུས་པའི་ཉེ་བར་བལྟན་པ་བཞིན། གདོང་བཞི་པ་ཡིས་སྐྲངས་པར་གྱུར།

5

चतुर्दशः पल्लवः ।

देवावतारावदानम् ।

जयतु महतां प्रभावः

पश्चादग्रे च वर्त्तमानो यः ।

जनकुशलकर्मसरणिः

प्रकाशरत्नदीपो वः ॥ १ ॥

पुरा सुरपुरे पाण्डुकम्बलाख्ये शिलातले ।

समीपे पारिजातस्य कोविदारस्य सुप्रभे ॥ २ ॥

कृत्वा त्रिदशसङ्घानां भगवान् धर्मदेशनाम् ।

अनुग्रहाय मर्त्यानां जम्बूद्वीपमवातरत् ॥ ३ ॥

अमरैरनुयातस्य तस्यावतरतो भुवम् ।

विमानकाननाकीर्णं बभूव भुवनाङ्गनम् ॥ ४ ॥

तस्य दन्तांशुसन्तानैरुपदेशमिवाचितम् ।

जग्राह चन्द्ररुचिरं चामरं चतुराननः ॥ ५ ॥

ཐུང་མ་བགྱེལ་མཚན་པའི་གདུགས། མཚན་མེད་རི་དགས་མཚན་ལྟར་དཀར།
དེ་ཡི་བཀའ་རྒྱུ་ནི་མ་བཅས་བཞིན། བགྱེལ་བྱིན་གྱིས་ནི་སྒྲུངས་པར་གྱུར། 6

གོང་ཁྱེར་ཤང་ཀླ་ཤུ་ཡི་འགྲམ། ལྷ་དུམ་བ་རའི་གནས་དུང་དུ།
འབབས་པ་དེ་ལ་ལེགས་བྱས་ལྷན། ཀླ་དགའ་བཅས་པས་ཕྱག་འཚལ་གྱུར། 7

སྒྲིབ་འཛིན་ཆོགས་དེར་དགོས་སྒྲིང་མ། ལྷ་དུམ་མདོག་མ་ཞེས་པ་ཡིས།
བལྟ་བའི་གནས་སྐབས་མ་ཐོབ་ནས། མི་བདག་གཞུགས་ནི་ཉེ་བར་སྒྲུངས། 8

རིན་ཅན་ཅོད་པན་རབ་གསལ་ཞིང་། རྩི་གྱུན་འགྲམ་པར་རབ་མཛེས་པ།
དེ་ཡི་གཞུགས་གསར་མཐོང་གྱུར་ནས། གཙུག་རྟོན་ཡལ་འདབ་དགོད་པ་བཞིན། 9

དེ་ཡིས་བསམ་པ་ཤིན་དུ་ཡང་། སྒྲིབ་འཛིན་མདུན་འདི་བར་མཚམས་མེད།
བདག་གི་གྱུལ་པའི་གཞུགས་མཐོང་ནས། གྲུས་བཅས་སྐབས་ནི་ཕྱིར་བར་འགྱུར།
10

འདི་ལས་གཞན་ཡང་བཅོས་ལྷན་ལ། ཕྱག་འཚལ་བདག་གིས་རྟོན་པར་དཀར།
དབང་ཕྱག་ལ་དགའ་སྒྲིབ་པ་ཡིས། ཡོན་ཏན་ཞེས་པའི་གནས་མ་ཡིན། 11

ཀྱེ་མ་ཙྰ་མཚུངས་གཡོ་བའི་ནོར། རོ་བུལ་སྟིང་པོ་མེད་པ་ཡིས།
བག་ཆགས་གོམས་པར་གྱུར་པ་ལས། མ་དབྱེད་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲིབ་པ་འཕྲོག། 12

འཕྲལ་ལ་སྒྲིབ་པའི་མི་བདག་ལ། ཞེས་པ་བྱས་ནས་སྐབས་བྱིན་དེས།
དོ་ཤལ་གཡོ་བས་བཅོས་ལྷན་ལ། མདུན་དུ་ཕྱག་ཀྱང་བྱས་པར་གྱུར། 13

छत्रं शतशलाकाङ्गमनङ्गं रङ्गपाण्डुरम् ।
प्रसादमिव साकारमाददेऽस्य पुरन्दरः ॥ ६ ॥

सङ्कास्यनगरोपान्ते काननोदुम्बरान्तिके ।
अवतीर्णं सुकृतिनः सानन्दास्तं ववन्दिरे ॥ ७ ॥

तस्मिन्नुत्पलवर्णाख्या भिक्षुकी जनसङ्गमे ।
अलम्भावसरा द्रष्टुं नृपरूपमुपाददे ॥ ८ ॥

प्रदीप्तरत्नमुकुटं गण्डताण्डविकुण्डलम् ।
दृष्ट्वैवास्य नवं रूपं जहासोष्णीषपल्लवः ॥ ९ ॥

सा चिन्तयन्ती को वायं जनैर्निर्व्विवरः पुरः ।
अन्तरं नृपरूपं मे दृष्ट्वा दास्यति सादरः ॥ १० ॥

अतोऽन्यथा तु भगवत्प्रणतिर्मम दुर्लभा ।
न गुणं गौरवस्थानमैश्वर्य्यप्रणयौ जनः ॥ ११ ॥

अहो तृणतुलालोलैर्निःसारविरसैर्धनैः ।
ह्रियते वासनाभ्यासात् निर्व्विचारतया जनः ॥ १२ ॥

दत्तान्तरा सा सहसा जनेन नृपगौरवात् ।
लोलहारं भगवतः प्रणाममकरोत् पुरः ॥ १३ ॥

གནས་སྐབས་དེར་ནི་མདུན་ས་ཅུ། འཆར་དཀའ་ཞེས་པའི་དགོས་པ་ལྟོང་གིས།
དེ་ལྟའི་གཞུགས་དེ་མཐོང་གུར་ནས། བཞིན་ནི་འཇུག་པ་དང་བཅས་སྒྲིམ། 14

མི་བདག་གཞུགས་ཅན་དགོས་པ་ལྟོང་ས། ལྷ་ལྷ་མ་དོག་མ་སྒྲེ་བོ་ཡིས།
ཕྱག་བྱས་མ་འདི་རྩོད་འཕྲུལ་གྱིས། བཅོམ་ལྷན་ཞབས་ལ་ཕྱག་འཆམ་བྱེད། 15

ལྷ་ལྷ་མི་དང་མ་དོག་དག་གིས། བདག་གིས་འདི་ནི་མདུན་དུ་ཤེས།
དེ་སྐད་བརྗོད་ནས་འདུག་པའི་ཆོ། བཅོམ་ལྷན་གྱིས་ཀྱང་བཀའ་སྒྲུལ་པ། 16

དེགས་ལས་རྩོད་འཕྲུལ་རབ་སྟོན་པ། དགོས་པ་ལྟོང་མ་ཡི་རིགས་མིན་ཉིད།
མཛོད་པའི་ང་གྱུ་ལ་རིམས་གསར་གྱིས། རབ་དུ་ཞི་བ་ནད་པར་བྱེད། 17

དེ་སྐད་བརྗོད་ནས་བཅོམ་ལྷན་གྱིས། དགོས་པ་དེ་དེ་བསྟན་མཛད་ནས།
ལྷ་ནིས་མ་བརྗོད་པེ་དགོས་པ་ལྟོང་དང་། ལྷན་ཅིག་རང་གི་གནས་སུ་གཤེགས། 18

དེ་ནི་ཉིད་བཞུགས་དེ་དག་གིས། རབ་དུ་བྱིས་ཤིང་ཀུན་མཁུན་གྱིས།
སྒྲུང་སྒྲིམ་ལས་ཀྱི་ཡང་དག་བསྐྱམས། དགོས་པ་ལྟོང་མ་དེའི་གདམ་གསུངས་པ། 19

ལྷ་ལྷ་མི་རྩོད་བྱུང་བ། དེད་དཔོན་ནོར་ནི་ཆེན་པོ་ཡི།
ཆུང་མ་ནོར་ལྷན་མ་ཞེས་པ། དེ་ཡི་སྒྲིག་དང་མཚུངས་པར་གྱུར། 20

གཞུགས་བཟང་ལག་པའི་ཡལ་འདབ་ལྷན། ལང་ཆོ་སྦྱིད་ཆམ་སྟེ་མ་དང་།
འབྲས་བུ་མེ་དོག་ལྷན་དུས་སུ། དེ་ཡིས་དེ་ལ་མངལ་བཟུང་གུར། 21

अस्मिन्नवसरे भिक्षुरुदयौ नाम संसदि ।

तां विलोक्य तथारूपामवदत् सस्मिताननः ॥ १४ ॥

इयमुत्पलवर्णास्या भिक्षुकी नृपरूपिणी ।

चक्ष्वा भगवतः पादैौ वन्दते जनवन्दिता ॥ १५ ॥

उत्पलामोदवर्णाभ्यां विज्ञातेयं मया पुरा ।

इत्युक्त्वा विरते तस्मिन् भगवानप्यभाषत ॥ १६ ॥

अयुक्तमेव भिक्षुक्या दर्पाद्विप्रकाशनम् ।

करोति प्रशमग्लानिमभिमानेन च ज्वरः ॥ १७ ॥

इत्युक्त्वा भगवान् कृत्वा तां तां शुभोपदेशनाम् ।

विस्तृज्य देवान् प्रययौ स्वपदं सह भिक्षुभिः ॥ १८ ॥

तत्रोपविष्टः पृष्ठस्तैः प्रणतैर्भिक्षुकीकथाम् ।

प्राग्जन्मकर्मसम्बद्धां सर्वज्ञस्तानभाषत ॥ १९ ॥

वाराणस्यामभूत् पूर्वं सार्थवाहो महाधनः ।

पत्नी धनवती नाम तस्य प्राणसमाभवत् ॥ २० ॥

पाणिपल्लविनी तन्वी यौवनोद्यानमञ्जरी ।

फलपुष्पवती काले सा तस्मात् गर्भमादधे ॥ २१ ॥

སྐབས་དེར་ཅུ་གཏིང་གླིང་ལ་ནི། རྗེས་སྤྱོད་གྲོ་བར་བཅོན་པ་ཡི།
 ཁྱོལ་རབ་དུ་ཉེ་བ་དག། འབྲེལ་བས་གཞིར་བ་དེ་ཡིས་སྦྱས།

22

ཇི་སྟེང་ནོར་ནི་ཕྱན་ཚལ་ཤིང་། ན་ལྟ་ཡང་ནི་འཕེལ་བ་ཐོབ།
 གང་གི་ཆེད་དུ་འཇིགས་བྱང་བའི། ཅུ་སྟོན་འབྱུང་གནས་ཟབ་མོ་བགལ།

23

ནོར་ནི་འཛོན་པ་གཞོད་པ་མང། ཡོན་ཏན་སྦྱབ་པ་གཞོད་པ་མེད།
 ནོར་ནི་དོན་གཉིད་རང་སྤུལ་ནས། འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་དག་དུ་འབྱོ།

24

ཁ་ཅིག་རིང་དུ་སོང་ནས་ཀྱང་། སྤྱག་བསྐྲུལ་ལས་ནི་འབྲས་མེད་ལྗོག།
 གཞན་ནི་གཡོ་མེད་ནོར་དང་ལྷན། འདི་ཡི་ངེས་པ་ལས་ནོམས་སོ།

25

དེ་སྐད་དགའ་མའི་ཆོག་ཐོས་ནས། དོན་མཐུན་བདག་བོས་དེ་ལ་སྦྱས།
 མཛེས་མ་ནོར་དག་བསྐྱབས་པ་ནི། བསྐྱབས་པའི་སྟོན་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན།

26

བདེར་གནས་ནོར་སྦྱབ་ཀྱིས་དམན་ནོམས། ཅི་བ་མེས་པའི་འབྲེ་ལོ་བཞིན།
 དེ་རིང་སང་ལ་ཡོངས་སྟོན་དང་། ལྷན་ཅིག་ཡོངས་སྤྱོད་ཟད་པར་གྱུར།

27

རང་བྱིས་དུ་ཡང་དབྱལ་ནོམས་ལ། སྦྱོ་བོ་སྐྱེལ་ལ་བཞིན་དུ་ཅོལ།
 འཇིག་རྟེན་གཞན་དུ་འད་ནོར་ལྷན་ནི། སྦྱོ་བོ་ནོམས་ཀྱི་མཛའ་སྤྱག་ས།

28

འཕེལ་བར་ཚོམ་སྤྲད་ཆོས་ནི། སྤྲོ་མོ་ལ་ཡང་སྦྱོ་བོ་འདུད།
 མཐར་ནི་ཡོངས་འཛད་རབ་ཉེ་བས། ཡོངས་སྤྱོད་གསལ་པ་ལ་ཡང་མིན།

29

अचान्तरे जलनिधिद्वीपानुगमनोद्यतम् ।

प्रत्यासन्नवियोगार्त्ता सा वल्लभमभाषत ॥ २२ ॥

कियती धनसम्पत्तिर्द्विजमद्यापि नीयते ।

यत्कृते घोरगम्भीरस्तीर्यते मकराकरः ॥ २३ ॥

वह्मपायं धनादानं निरपायं गुणार्जनम् ।

स्वदेशात् परदेशं हि गच्छन्ति द्रविणार्थिनः ॥ २४ ॥

केचिद्दुःखान्निवर्तन्ते दूरं गत्वापि निष्फलाः ।

निश्चला धनिनश्चान्ये कर्मणामेष निश्चयः ॥ २५ ॥

इति प्रियावचः श्रुत्वा सार्थवाहस्ततोऽभ्यधात् ।

मुग्धे सम्भावनापात्रो भवत्येवं धनोद्यतः ॥ २६ ॥

धनार्जनविहीनानां पङ्गवत् मूलभक्षणात् ।

अद्य श्वोवा सुखस्थानां भोगैः सह परिश्रयः ॥ २७ ॥

स्वगृहेऽपि दरिद्राणां जनः क्रकचनिष्ठुरः ।

धनिनां परलोकोऽपि प्रेमस्निग्धजनम्भुवः ॥ २८ ॥

क्षीणमप्युद्यतं वृद्धौ न वेणुं बन्धते जनः ।

न तु स पूर्णतां याति प्रत्यासन्नपरिश्रयः ॥ २९ ॥

སྐབས་དེར་ཚུ་གཏོར་གླིང་ལ་ནི། རྩེས་སུ་འགྲོ་བར་བཙོན་པ་ཡི།

ཁྱོ་ལ་རབ་དུ་ཉི་བ་དག། འབྲལ་བས་གཟིང་བ་དེ་ཡིས་སྦྱས།

22

རྩི་ཉེན་ཞོར་ནི་ཐུན་ཚོགས་ཤིང་། ད་ལྟ་ཡང་ནི་འཕེལ་བ་བྱོབ།

གང་གི་ཆེད་དུ་འཇིགས་ཅུང་བའི། ཚུ་སྟོན་འབྲུང་གནས་ཟབ་མོ་བགལ།

23

ཞོར་ནི་འཁོན་པ་གཞོད་པ་མང་། ཡོན་ཏན་སྦྱབ་པ་གཞོད་པ་མེད།

ཞོར་ནི་དོན་གཉེར་རང་སྤལ་ནས། འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་དག་དུ་འགྲོ།

24

ཁ་ཅིག་རིང་དུ་སོང་ནས་ཀྱང་། སྦྱག་བསྐལ་ལས་ནི་འབྲས་མེད་ཆོག།

གཞན་ནི་གཡོ་མེད་ཞོར་དང་ལྷན། འདི་ཡི་ངེས་པ་ལས་ནི་མས་སོ།

25

དེ་སྐད་དགའ་མའི་ཆོག་བྲོས་ནས། དོན་མཐུན་བདག་པོས་དེ་ལ་སྦྱས།

མཆོས་མ་ཞོར་དག་བསྐྱབས་པ་ནི། བསྐྱགས་པའི་སྟོད་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན།

26

བདེར་གནས་ཞོར་སྦྱབ་ཀྱིས་དམན་ནི་མས། ཅི་བ་ཟོས་པའི་འབྲེ་བོ་བཞིན།

དེ་རིང་སང་ལ་ལོངས་སྟོད་དང་། ལྷན་ཅིག་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་གྱུར།

27

རང་བྱིས་དུ་ཡང་དབུལ་ནི་མས་ལ། སྦྱོ་བོ་སོག་ལེ་བཞིན་དུ་ཅོབ།

འཇིག་རྟེན་གཞན་དུ་འདར་ཞོར་ལྷན་ནི། སྦྱོ་བོ་ནི་སྐྱེས་ཀྱི་མཛེད་སྦྱགས།

28

འཕེལ་བར་ཅོམ་སྤྲད་ཆོས་ནི། སྤྲ་མོ་ལ་ཡང་སྦྱོ་བོ་འདུད།

མཐར་ནི་ཡོངས་འཛད་རབ་ཉི་བས། ཡོངས་སུ་ཆོགས་པ་ལ་ཡང་མིན།

29

अत्रान्तरे जलनिधिद्वीपानुगमनोद्यतम् ।

प्रत्यासन्नवियोगार्ता सा वल्लभमभाषत ॥ २२ ॥

कियती धनसम्पत्तिर्द्विजमद्यापि नीयते ।

यत्कृते घोरगम्भीरस्तीर्यते मकराकरः ॥ २३ ॥

बह्वपायं धनादानं निरपायं गुणार्जनम् ।

स्वदेशात् परदेशं हि गच्छन्ति द्रविणार्थिनः ॥ २४ ॥

केचिद्दुःखान्निवर्तन्ते दूरं गत्वापि निष्फलाः ।

निश्चला धनिनश्चान्ये कर्मणामेष निश्चयः ॥ २५ ॥

इति प्रियावचः श्रुत्वा सार्थवाहस्ततोऽभ्यधात् ।

मुग्धे सम्भावनापात्रो भवत्येवं धनोद्यतः ॥ २६ ॥

धनार्जनविहीनानां पङ्गुवत् मूलभक्षणात् ।

अद्य श्रोवा सुखस्थानां भोगैः सह परिश्रयः ॥ २७ ॥

स्वगृहेऽपि दरिद्राणां जनः क्रकचनिष्ठुरः ।

धनिनां परलोकोऽपि प्रेमस्निग्धजनभुवः ॥ २८ ॥

क्षीणमप्युद्यतं दृष्ट्वै न वेणुं बन्धते जनः ।

न तु स पूर्णतां याति प्रत्यासन्नपरिश्रयः ॥ २९ ॥

སྒྲུབ་མཛོད་པར་དར་ལ་ཉ། རྫོངས་པའང་མཁས་པས་བྲུག་བྱར་ཡོད།
གོན་ཡང་མོ་ཡི་ཡིད་དུ་འོང། མ་ནིང་ཡིན་ཡང་དཔའ་བཞེན་འོས།

30

མཁས་ཀྱང་བཀྲས་དང་སྒྲོམ་པ་ལ། སྒྲ་ཡི་བཟུན་བཅོས་ཆོས་པ་འཕ།
སྒྲ་དང་བཅུ་ཅི་འབྲུངས་པས་ནི། སྒྲ་ཅིག་སྒྲ་ཡིས་ནོམ་པར་གྱུ།

31

གང་ལ་ནོར་ཡོད་དེ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱིས་མཐོ་བཞེད་བྱས་ཡོན་ཏན་དག་ཀྱང་ཅིས་མི་འཛིན།
དབྱལ་ལས་ཉམས་པའི་སྒྲོན་གྱིས་གཟི་བྱིན་སྒྲ་ཡི་ཡོན་ཏན་མེ་དྲོག་སྒྲིང་མཚུངས་ནོར་གྱིས་
ཡོན་ཏན་ཉིད་དེ་ཡོན་ཏན་ལ་ནི་ནོར་མིན་ནོར་ལྡན་བསྐྱལ་འོས་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་མིན།
སྒྲིང་བའི་དན་བྲས་ཆོག་ས་ནོམས་ཞི་བ་དག་ལས་ནོར་ནི་ཡོན་ཏན་ནོམས་ཀྱི་ཆོ་སྒོག་ཡིན།

32

དེ་སྒྲ་སྒོག་ལས་ནོར་ལྡན་པ། དེ་ཡིས་བདག་པོའི་ཆོག་ཐོས་ནས།
འབྲི་ཤིང་ཀྱང་དབྱལ་པས་བཟུན་བཞིན། མིག་དམན་དང་བཅས་མཆི་ཐོག་སྒྲིས།

33

དེ་ནས་དེ་དང་ལྡན་ཅིག་དུ། དོན་མཐུན་མགོན་གྱི་བྱ་གཟིངས་བཞེན།
སྒྲིང་པ་དྲག་པོ་འཛིན་ནོམས་ཀྱིས། རྒྱ་གཉིད་ཆེན་པོ་ལག་པའི་སྒྲོན།

34

ལས་ཀྱི་རྒྱུང་གི་རྒྱུ་ཞུགས་པ། རྒྱུང་མའི་བྲག་ས་ལྡན་དེ་ཡི་གཟིངས།
ཡིད་ལ་དེ་བ་སྒོག་དང་བཅས། རྒྱ་གཉིད་དུ་ནི་ཞིག་པར་གྱུར།

35

དེ་ནས་ལས་ཀྱི་འོངས་སྒྲོད་ཀྱི། ལྡན་སས་ཤིང་དུས་བཅུང་གྱུར་པས།
ཀ་ས་རྒྱ་ཡི་བྲིང་བྱིན་ནས། དེ་ཡི་རྒྱུང་མ་ཤི་མ་གྱུར།

36

मूर्खोऽपि विदुषां वन्द्यः स्त्रीणां वृद्धोऽपि वल्लभः ।
क्लीवोऽपि सेव्यः श्रूराणामासन्नाभ्युदयो जनः ॥ ३० ॥

केनान्यकरणं भुक्त्वा पीत्वा काव्यामृतानि वा ।
क्षणं विचक्षणेनापि क्षुत्पिपासे विवर्जिते ॥ ३१ ॥

यस्यार्थः स गुणोन्नतैः कृतनुतिः कम्वा न धत्ते गुणं
दारिद्र्योदयदोषदूषितरुचां निर्माल्यतुल्या गुणाः ।
वित्तेनैव गुणा गुणी न तु धनी धन्यो धनी नो गुणी
कायादुष्कृतसन्निपातशमनादायुर्गुणानां धनम् ॥ ३२ ॥

इति प्राणाधिकार्थस्य पत्युराकर्ण्य सा वचः ।
साञ्जनाश्रुक्णोत्कीर्णा लतेवामृतषट्पदा ॥ ३३ ॥

अथ प्रवहणं भेजे सार्थनाथस्तया सह ।
तीव्रतृष्णागृहीतानां हस्तपाचं महोदधिः ॥ ३४ ॥

तस्य जायासखस्यासौ कर्मवातानुवर्तिनः ।
अभज्यत प्रवहणं समनोरथजीवितम् ॥ ३५ ॥

ततः फलकमासाद्य भागशेषाच्च कर्मणः ।
कशेरुद्धीपमासाद्य तत्पतिर्विपदं गतः ॥ ३६ ॥

དེར་ནི་བསམ་པ་ཉམས་གུར་ཅིང་། མགོན་མེད་མྱ་ངན་བྱེད་དེ་དང་།
འདབ་བཟང་རིགས་ལས་སྦྱེས་པའི་བྱ། སྦྱེས་བུའི་དབྱིབས་ཅན་ཕྱད་པར་གྱུར། 37

མཛེས་པས་སྒོགས་པ་བཞིན་བཟང་མིང་། དེ་ཡིས་མཛེས་མ་དེ་ལ་སྦྱས།
མིག་ནི་གཡོ་མ་ཡིད་བཏྲན་མཛོད། གནས་འདིར་ཁྱོད་ལ་འཛིགས་པ་མེད། 38

འདི་ནི་སྒྲུབ་བཟང་མཛོག་གིས། བདག་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པ་འཛོལ།
ཅུ་མིན་འབྱུང་གནས་འདི་འཛིགས་བྱངས། དག་མ་ཁྱོད་ནི་ཡང་སྦྱེས་སོ། 39

དེ་ཡིས་འདི་བཛོད་དལ་བྱ་ཡིས། རིན་ཅན་རང་བཞིན་ཁང་པར་བྱིན།
མངལ་ནི་ཡོངས་སྤྱོད་གས་དེ་ལ། གཟུགས་མཛེས་བྱ་དག་བཅས་པར་གྱུར། 40

བྱིས་པ་དེ་ནི་ཆེར་སྦྱེས་ཆོ། རིས་བྱིས་སྟན་པར་སྦྱ་བྱེད་པ།
མཁས་པ་དེ་ཡིས་མཛེས་མ་དེ། ཡོངས་སྤྱོད་དག་ལ་མངོན་བྱོགས་བྱས། 41

བྱང་ཉིད་བྱིར་དང་འཇམ་ཉིད་བྱིར། མཛའ་གཅུགས་ཉེ་བའི་སྦྱེ་བོ་ལ།
བྱད་མེད་རང་ཉིད་འབྱུང་གྱུར་དེ། ཀྱང་འབྱུང་དག་ལ་འབྲི་ཤིང་བཞིན། 42

དེ་ཡིས་མཛོག་གི་སྦྱེད་ཚལ་དུ། རྒྱ་བྱིས་དེ་ལ་རེལ་པ་ལས།
གཞོན་རྒྱ་མཛེས་པའི་ནིས་པ་ཅན། ས་དང་མཚུངས་པ་བཅས་པར་གྱུར། 43

པདྨའི་བཞིན་ཞེས་བྱ་བ་དེ། ལང་ཚོའི་བྱོན་བྱིས་བབྱོན་པ་ཡིས།
དུས་སྤྱི་འདབ་ཆགས་བྱིལ་པོ་ནི། བཞིན་བཟང་འཛིག་ཉེན་གཞན་དུ་སོང་། 44

